

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP MÁSODIK SZOMBATJÁN.

SZERKESZTI :

MARKUSOVSKY BÉLA

a garamszentkereszti tűzoltóság tisztb. parancsnoka, stb.

MÁSODIK ÉVFOLYAM.

1904.

LAPTULAJDONOS :

MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG

mely tagjaitól a lapot ingyen küldeti.

A második évfolyam közleményei:

I. Vezércikkek.

	Melyik számban
1. Alfa: <i>Milyen legyen tűzrendészeti főrvényünk és meddig késsék az?</i>	November
2. Barthos Andor dr.: <i>Városi tűzkárbiztosító</i>	December
3. Bölcs Gyula: <i>Magyarország tűzrendészete</i>	Július
4. Dr. Szükséges túlzás	Február
5. József főherceg: <i>Az internationalis kongresszus alkalmából</i>	Augusztus
6. Markusovszky Béla	Január
	Április
	Május
	Június
7. Óvári Ferencz dr.: <i>Hivatalos lapunk ügye</i>	Január
8. Széchenyi Viktor gróf: <i>Hazánk tűzrendészete</i>	Szeptember
9. Solymosy Ödön báró: <i>Hazánk tűzrendészete</i>	Október
10. Vésztheöy Kálmán: <i>Az ideai párisi kiállítás</i>	Március

II. Rendeletek, körlevelek, szabályzatok, hivatalos jelentések, jegyzőkönyvek és statisztika.

Az elnökség jelentése 1903. évről	Április
Az elnökség ülésein felvett jegyzőkönyvek: Február, március, április, május, június, július, augusztus, november és	December
Belsőügyminiszter keltata a közigazgatási tanfolyamok előadóinak kinevezése tárgyában	Január
Honvédelmi miniszter a csendőrség megújításának tüzoltói teendőiben való képzése tárgyában	Augusztus
Csendőrök tüzoltói tanfolyamának tananyaga	December
Kereskedelmi miniszter körrendelete a kéményseprő ipar jogosulatlan gyakorlása tárgyában	Október
Az elnökség körlevele a „Minimax” és az egységes fecskendők tárgyában	November
Az elnökség körlevele a Kaiser-Jubilaeums Stiftung 100 koronás stipendiumjáért beterjesztendő folyamodványok kellékeiről	Május
Az elnökség körlevele Szent István napjának megünneplése iránt	Január
Az elnökség körlevele az országos szövetség segélyző pénztárához való csatlakozás tárgyában	December
A mentésügy országos szervezése	Augusztus
Magyar tüzoltótisztek országos egyesületének alapszabályai	Október
Magyar tüzoltótisztek országos egyesületének üléséből.	Június, Október
Nemzetközi tüzoltó-szövetség alapszabályai	Június
Pervesztes államvasut	Június
Pest-P.-S.-Kiskun vármegye alispánja a községek hozzájárulását a vármegyei szövetség költségeihez megállapítja	Február
Országos választmányi ülés jegyzőkönyve	Június
„ segélyző-szövetség igazgató választmányának évi jelentése 1903-ról	Március
„ tüzoltó-szövetség zárszámadása	Április
„ segélyző-szövetség zárószámadása	Március
Országos szaktanfolyam	Június, szeptember, október
Szabályzat a fecskendők és egyéb szerek kipróbálása alkalmával követendő eljárásról	Február
A III. statisztikai kérdőív	Február
M. kir. központi statisztikai hivatal tűzkár-kimutatása 1901-ről	Június
Ausztria tüzoltóságainak száma	Március
Magyarország	Július
Morvaország	Június

IV. Apróságok.

(Zárjelben az illető számok oldalszáma).

Ascest függöny (július 15).
Biztosító-társaságok (január 15, május 16, december 1, 16.).
Elektromos áramok hatása (szeptember 19). Ecsedi láp égése (december 15). Építkezés 1902. (április 15). Építőkedv (december 15). Épület faalkatrészeinek itatása (december 15). Erdőégések (június 15).
Folyékony világító gáz (december 12). Füstemésztők (június 16). Földalatti vasut (június 15). Feuerwehrtag (október 15). Feuerwehr Signale (június 12).
Idegesség és a tűzoltói szolgálat (június 9). Impregnálás (szeptember 19). Izzólámpa jubileuma (december 12).
Japán házak (június 15).
Historiai nevezetességű tűzvédek (február 14, június 13). Hadügyminiszter (november 15).
Kéményseprők száma (szeptember 19). Kéményseprő ipar köréből (március 16). Közigazgatási tanfolyamok (október 15).
Nagygyűlések (október 15).
Országutak (október 15). Országos szaktanfolyam (szeptember 18, október 4).

Párisi áruház (május 15). Patkó alátétek (február 16). Pervesztes államvasutak (június 14).
Statisztika (augusztus 16).
Szabados Imre találmánya (április 15). Szent István bazilika (augusztus 16). Színházak befogadó képessége (január 7).
Táblázatos kimutatás (január 7, július 10). Tavaszt hozó tűzvész (február 15). Tömlőszállítás Amerikában (január 7). Tűzfelügyelők és a biztosító társaságok (május 16). Tűzjelző állomások sűrűsége (július 15). Tűzoltók lexikonja (január 7). Tűzoltásra alkalmas folyadék (június 9). Tűzoltók könyve (március 12). Tűzoltószerek gondozása (március 12). Tűzoltók naptára (március 12). Tűzrendészeti törvény (január 7).
Utcák szélessége (augusztus 15).
Vasajtók (szeptember 19). Vasutak ellenőrzése (július 16). Villamáramok (szeptember 19). Villám (június 15). Vonatokat ért villámcsapás (március 16). Villamos vészvilágítás (július 8). Villamossággal felengesztelt vízvezeték (március 9). Vízművek (július 13).

V. A tűzoltó-szövetségek köréből.

	Szám	Oldal	Szám	Oldal
Budapesti tűzoltó-testületek szövetségének köréből	I.	13	Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye	II. 18
Csanádvármegye szövetsége	V.	10	" " " " " tűzrend. beosztása	VII. 11
Fejérvármegye	XI.	14	Pozsony vármegyei szövetség	I. 4, 14, 15, 16
" " szövetségének körlevele	I.	13	Somogy " "	VII. 12
Felső-csalóközi járás szövetsége	VII.	11	Szepes " "	I. 4
Heves vármegye	VI.	12	Szövetségi közgyűlések ünnepi felvonulása	VI. 13
" " szaktanfolyama	I.	12	Vármegyei szövetségeink	V. 1
Hörvát országos szövetség	V.	10	Vasvármegyei szövetség	I. 15
Németország, hiv. tűzoltó szövetsége	IV.	15	Veszprémvármegyei szövetség vál. ülése	IX. 16
	VI.	12	Zalavármegyei szövetség köréből	III. 13
				I. 4

VI. Mely városokról volt szó.

(Zárjelben az illető számok oldalszáma).

Aalesund (január 15). Anvers (Antwerpen) (szeptember 20). Arad (december 2).
Baltimore (június 15). Belgrád (július 14). Berettyó-ujfalu (augusztus 16). Berlin (március 15, július 15, szeptember 19, november 15). Bécs (április 16). Budapest (január 16, február 16, március 15, április 15, május 11, július 13, október 15). Bucuresti (november 11).
Csákvár (május 16). Chicago (január 5, március 12).
Dortmund (október 16), Dublin (december 15).
Eger (július 15).
Gyöngyös (szeptember 18).
Kassa (január 14, június 14, július 16). Kaposvár (október 4). Kanton (július 8). Kecskemét (július 14). Kolozsvár (január 11, február 16). Konstantinápoly (dec. 9).

London (január 16, május 15, szeptember 19, nov. 15).
Mainz (október 15). Manchester (november 16). Milano (december 3). Mohács (május 13).
Nagyvárad (július 15). Németpalánka (április 16). New-York (december 15).
Pancsova (július 14). Pápa (június 15). Páris (március 15). Pécs (február 16). Port-Arthur (október 15). Pozsony (június 14, december 13).
Reval (május 16). Róma (június 14).
Szeged (február 16, május 12). Szent-Pétervár (május 15, június 15). Szombathely (február 19).
Vác (július 14). Veszprém (december 16).
Zenta (június 14, július 10). Znióvárálja (június 16). Zürich (március 15).

VII. Képeink.

Bölcs Gyulát, De Marie Gusztávot, stb. ábrázoló s a londoni kiállítás területén felvett fénykép (január 10) Gróf Széchényi Viktor tűzoltó ruhában (január 11) Lapunk szerkesztője (január 12). A battonyaiak gyakorlata (február 14). József Ágost főherceg (április). Esővizet gyűjtő medence, Lukács-féle (május 9). Elektroüveg és Luxfer-prizma kísérleti házikója (június 9). Dittmann brémai és

Welsch ghenti parancsnokok (június 12). A minimax tűzölő folyadékkal telt edény (július 9). Nemzetközi tűzoltó kongresszusunk reklámplakátja (augusztus 12). Kivonuló londoni tűzoltók (szeptember 7). Különböző toiólétrák (október 10). A nagyvárad Rimanóczy-féle próbaszínház füstelvezetője (október 11). A díjnyertes efnök (október 15). Robbanásmentes benzintartályok (január 4).

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

A M. O. T. SZ. HIVATALOS SZAKLAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy „tisztelő-díjért.”

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSZKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Hivatalos lapunk ügye.

Széchenyi Viktor gróf elnökünk indítványára, midőn kimondotta az elnökség, hogy a meglevők mellett oly szaklapra is van szükség, mely a hivatalos közleményeken kívül, egyes szakkérdések ismertetése útján, az oktató szerepét is betöltse, a hozzászólások lehetővé-tétele révén pedig az eszmék tisztázódását mozdítsa elő: akkor voltaképp egy általánosan érzett hiány megszüntetése felett történt elvileges döntés. Kétségtelen ugyanis, hogy a mily mérvben fontossággal bír a szövetség tagtestületeire nézve, hogy az elnökség ülésein szőnyegre kerülő ügyek felől alapos tájékozódásuk legyen: ép oly mértékben lényeges kihatásu magára az intézményre, hogy a testületek vezetői lépést tartsanak a szakma természetes fejlődése során létesített újításokkal és általában a haladásnak tűzoltói téren felmerülő minden nevezetesebb vívmányával.

Hivatalos lapunk kibővítése tehát egy előre látott fejleménye a dolgok folyásának.

Az a körülmény pedig, hogy e tekintetben az elhatározó lépés megtevése az állami subvenció felemelésével esik egybe, csak önként kínálkozó alkalom volt, melyet azonban meg nem ragadni mulasztás lett volna, s a tagtestületek részéről méltán szolgálhatott volna jogos felszólalások okául. Elnökünk határozatot provokáló indítványa e szerint, mely a kívülről jöhető, idevonatkozó indítványokat be nem várva, minden ez irányu panaszt feleslegessé tesz, a maga idejében és helyén hangzott el.

A szaklappá kibővített hivatalos közlöny szerkesztésével Markusovszky Béla bizatott meg. Barabás István hozta szóba a nevét, s az elnökség egyhangulag és lelkesedéssel adta meg neki hozzá a mandátumot.

Hinni akarjuk, hogy a választás tagtestületeink körében is helyessé fog találkozni; hisz Markusovszky Béla személyében nem újone próbálkozik megbirkózni a lapszerkesztés nagy körültként igénylő gondjaival: hanem egy rég ismert, jó nevet szerzett és kipróbált férfi vállalkozik olyan szerepnek a betöltésére, a melynek, mint előkelő feladatnak a megoldása tekintetében, két évtizeden át, többszörösen adta elismerést érdemlő tanujelét.

Két évtizedet írtam, mert 1882—1885-ig Markusovszky már a Tűzoltó Közlönyt szerkesztette, s akkor kibontott lapvezéri zászlója alá, lelkes munkatárs gyanánt, maga védnökünk József főherceg ő fensége is csatlakozott. Abból az ifju gárdából pedig, mely az ő vezetése alatt tette meg első szárnypróbálgatását, azok, a kik hűek maradtak humanitárius jó ügyünkhöz, ma a legtöbb maga is fennen szárnyaló sas tűzoltó egünkön.

Joggal remélhető tehát, hogy a még élő régi munkatársakon kívül sikerülni fog neki az új generáció arra hivatottjait is maga köré gyűjteni; akkor pedig vállalkozása nem maradhat meddő, a mi kitűzött célunk pedig el lesz érve.

Sok magyar tűzoltó óhajtásának adok kifejezést akkor, midőn Markusovszky-nak, a reaktivált új szerkesztőnek és lapunknak, a kibővített Tűzrendészeti Közlönynek, sikert kívánok.

Budapest, 1903. évi december 24.

Dr. Övári Ferenc,
alelnök.

Beköszöntő.

Üdvözölni kívánom mindenekelőtt a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség tagtestületeit, mint a kiket ezentúl a hónap minden harmadik hetében fel fogok keresni, gondjaimra bizott hivatalos lapunkkal. Kérem tőlük: lássák a Tűzrendészeti Közlönyt szívesen.

Másodszor kollegiálisan üdvözölöm a társlapok szerkesztőit. Nevezetesen a jó, öreg bajtárst, *Groidl* Gyulát; az észjárás józanságára s az elme egyenességére nézve tipikus magyar *Barabás* Istvánt; a lelkes és minden ízében modern *dr. Michaélis* Bélát és „last, but not least“ az örökké agilis és nélkülözhetetlen harckeverő *Lukáts* Gyulát. Velök mindenkor csak azt a nemes vetélkedést és jó viszonyt óhajtom ápolni, a mit Lukáts a maga részéről, a december 10-iki elnökség ülésén megajánlott.

Végre pedig a *Tűzrendészeti Lapok* volt munkatársait s egykori hű olvasóit, tűzoltó-társadalmunk eme legkiválóbb tényezőit, siet üdvözölni az „új“ szerkesztő. Teszi ezt annak a biztató reményében, hogy arégi kontaktus közöttünk, minél előbb újra helyre áll.

Mikor három évvel ezelőtt a Tűzrendészeti Lapoknak a pályafutása befejeződött, mint a Belügyminiszterium által a törvényhatóságok figyelmébe ajánlott szaklap akkori tulajdonosa, arra éreztem magamat kötelezve, hogy felajánljam a lapot az Országos Szövetség hivatalos Közlönyének melléklete gyanánt. A negyedévenként megjelentetni kontemplált különmellékletnek a szerkesztője ma, magának a hivatalos lapnak szerkesztőjévé lett. Az a szellemi kapcsolat tehát, a melyben régi jóakaróim és barátaimmal meg akartam maradni: ma magától elevenedett fel.

Magától, mondom, mert most nem én ajánlkoztam; hanem engem kértek fel a szerkesztésre.

S abban a formában öltött testet ez a kedves kapocs, a minőről én, épen huszonegy évvel ezelőtt álmodoztam. Akkor a Tűzoltó Közlöny hasábjain még küzdeni, sikkra kellett szállni annak érdekében, hogy a szövetség a maga hivatalos szaklapját, a *titkárság intenzív közreműködése által*, támogatásban részesítse: ma, két évtizeddel később, egyenesen előírja ezt az elnökség szövetségünk hivatalos lapja számára. A titkárok hivatalból főmunkatársaim. Az *anyag* részzel pedig nem is engedi törődni a szerkesztőt. Ideális egy állapot. A közös célra, — *egy irányban hatni hivatott erőknek* céltudatos koncentrációja csak így képzelhető. Ugy látom, az idő csakugyan mindent megérlel, mindent meghoz: csak

A lap kibővítése tekintetében is csak egy lehetne némileg kérdéses; az, vajjon a velejárási munka terhét győzzük-e idővel? A mig azonban ex offo munkatárs gyanánt két oly férfi áll mellettem, mint *Breuer* Szilárd és *dr. Szily* József: addig pillanatokra sem szabad, hogy elfogjon e miatt a kétely s aggodás.

A közérdekű általánosságok fejtegetéseinek a szükségét pedig többé magyarázgatni sem kell. Ma már ez is magától értetődő valami, sőt a szerkesztő utasításában is benfoglaltatik, hogy a technikai cikkeken kívül, általános kérdéseket pertraktáló közleménynek is kell lenni minden számban.

Rég meg vagyom írva, hogy „nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az örök életnek ígéjével is“! A tűzoltóságok létrehozása és fentartása közben is kipróbáltatott immár ez a bibliai igazság. A testületeknek és szövetségeknek nem csupán az anyagiakban való bővelkedése és a fecskendő alkatrészeinek egész a gyártási tudásig teljes ismerete kölcsönzi a szükséges életerőt. Valamint, hogy a mintaszerűen megkonstruált emberi testben sem a szervek jósága és egymásba illő volta adja meg az egész organizmus funkcióképességét, eleven erejét.

Hanem a megszerzett avagy magától rendelkezésre álló anyagbőség és tökéletes constructió mellett, ott kell lenni annak a kezdet nélküli és örökké való, anyagtól válhatatlan erőnek is, a mit a régi görög bölcsek majd pneumának, (lehellet) majd pszüchének (lélek), majd pedig pürosz logosznak (tüzes ígének) mondtak s a mit Herakleitosz egyenesen *tüzenek* nevezett. Keresztény vallásunk tanítása szerint is tüzes nyelvek képében szállotta meg Pünkösöd napján a Szentlélek az apostolokat.

Ámde ez a soha meg nem semmisülő isteni erő, mely határolt valóságunk földi formájának, emberi alakunknak, lüktető életet kölcsönöz, nem működik mindig egyforma energiával. Az anyagtól, testtinktől, elválhatatlan ugyan és így mindnyájunkban meg van; csak hogy néha szunnyad. Mint a fa, mely gyökerei útján télen is táplálkozik, de levelei, susogó lombzata hiányozván, sem rügyet nem fakaszt, virágot sem érlel, nem terem gyümölcsöt, hanem csak fél életet él, aluszik: azonkép a bennünk élő isteni energia is egyszer hömpölygő tűzfolyam, máskor meg csak parázs, mely alig észrevehetőleg izzik tovább a hamu alatt.

Ez izzó parásznak kilobbant lángját újra keltetni. ezt a valónkat átjáró tűz.

eredményünk technikai részénél kissé komplikáltabb, de a vezetőkre, mint apostolokra, épp oly kötelező, mint az anyagiakról való gondoskodás és a technikai tudás.

Az Országos Szövetség kibővített hivatalos lapja, a technikai haladás vívmányait sem hanyagolva el, e nagyobb feladatnak a megoldásában is segítségökre kíván lenni a testületek és szövetségek

késedés ébren tartásával actióra sarkalni s ez üdvös tevékenységben kitartásra bírni: akkor fáradozásunk nem veszhet kárba, mert a polgárok híven őrzött jólétében megnyilvánuló eredmény — édes mindnyájunké, a hazáé és a diadalt nemes eszménk s a felebaráti szeretetnek szolgálatában is álló jó ügyünk aratja!

Ugy legyen!

M. B.

HIVATALOS RÉSZ.

1805.
1903. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltószövetség elnöksége 1904. évi január 16-án d. e. 9 $\frac{1}{2}$ órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. Folyó ügyek.
 2. A kongresszust rendező bizottság megalkotása.
 3. Dr. Glósz Kálmán útmutatója a mentőszakaszok szervezéséhez (előadó dr. Szily József).
 4. Szabó Gyula javaslata a szolgálati érdemek tárgyában.
 5. Ugyanannak javaslata a hivatásos tűzoltóságok egyenruházata tárgyában.
 6. A hivatalos lap nyomtatása tárgyában küldött bizottság jelentése.
 7. Pénztári jelentés
 8. Egyéb visszamaradt tárgyak.
- Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. $\frac{1}{3}$ órakor a segélyző-szövetség igazgató-választmánya is tart ülést.

Budapest, 1903. december 29-én.

Gróf Széchényi Viktor, Breuer Szilárd,
elnök. titkár.

1804.
1903. sz.

Meghívó.

Az augusztus hó 17—21. napjain Budapesten tartandó internationalis tűzvédelmi kongresszus rendező bizottsága 1904. évi január hó 17-én délelőtt 10 órakor tartja a IV. ker., Váci-utca 62. szám alatti városházán alakuló közgyűlést, melyre a rendező-bizottság tagjai, ez uton is, tisztelettel meghívotnak.

1712.
1903. sz.

Felhívás.

Az országos nemzeti szövetség azon kérelemmel fordult a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez, miszerint közölnék vele azon testületek neveit, melyek Szent István-napját díszgyakorlattal, kivonulással, mulatsággal stb. ünnepelték meg, hogy ezen körülményről hivatalos lapjában megemlékezhessek.

Alulírt elnökség tehát azon kérelemmel fordul a tagtestületek t. Parancsnokaihoz, miszerint őt néhány sorban értesíteni sziveskedjenek arról, mily módon ünnepelték meg hazánk első királyának emlékűnnepét?

Budapest, 1903. december 24.

Gróf Széchényi Viktor, Breuer Sándor,
elnök. titkár.

A belügyminiszter 115.914/1903—VI. fő sz. leirata a közigazgatási tanfolyamok előadóinak kinevezése tárgyában.

*A magyar országos tűzoltó-szövetségnek
Budapesten.*

Javaslatához képest a 107.775/1903. sz. a. kelt rendelettel az 1903/4. tanévre engedélyezett tűzoltói tanfolyamok előadóivá kinevezem: 1. a budapesti közs. közigazgatási tanfolyamra dr. Szily József, Breuer Szilárd és Markusovszky Béla szövetségi előadókat; 2. a debreceni közs. közigazgatási tanfolyamra Publig Ernő szövetségi előadót; 3. a kassai közs. közigazgatási tanfolyamra Mihalik Béla kassai tűzoltóparancsnokot; 4. a kolozsvári közs. közigazgatási tanfolyamra Polcz Rezső kolozsvári tűzoltóparancsnokot; 5. a marosvásárhelyi közs. közigazgatási tanfolyamra Lukáts Gyula szövetségi előadót; 6. a nagybecskereki közs. közigazgatási tanfolyamra Szabó Gyula szövetségi előadót; 7. a pécsi közs. közigazgatási tanfolyamra Vida Pál szövetségi előadót; 8. a szombathelyi közs. közigazgatási tanfolyamra Barabás István szövetségi előadót. — Erről az illető tanfolyamok igazgatóit egyidejűleg értesítettem.

Felhívom a szövetséget, jelentse be hozzám, hogy az előadások az egyes tanfolyamokon mikor fognak megkezdődni?

Budapest, 1903. évi december hó 5-én.

A miniszter helyett:
Sándor János s. k.,
államtitkár.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

A segélyző egyesület tagjainak sorába az 1903. évre beléptek és a tagsági díjakat befizették a következő testületek:

Berhida	98 tag után	19 60 k.
Deés	53 " "	10 60 "
Jásd	44 " "	8 80 "

Az előző kimutatás
összege 15346 tag után 3029 75 k.

Végösszeg 296 tag-
testület 15541 tagja " 3068 75 "

A szepesvármegyei szövetség december 6-án alakult meg Lőcsen; megválasztottak: elnökké

Raisz Aladár alispán, ügyvivő elnökké *Putsch* Tóbiás (Igló), alelnökké *Winkler* Pál (Gölnicbánya), titkárrá *Ranezay* József (Lőcse), pénztárnokká *Fábián* László.

A pozsonyvármegyei szövetség október 25-én tartott közgyűlésében megválasztottak: elnökké *Klempa* Bertalan alispán, alelnökké *Ivánfi* Béla (Cs.-Somorja), titkárrá dr. *Michaélis* Béla (Pozsony), pénztárnokká *Jávor* János.

A zalavármegyei szövetség július 26-án tartott közgyűlésében elnökké *Knortzer* Györgyöt (Nagy-Kanizsa), alelnökké pedig *Stefanecz* Józsefet (Zala-Egerszeg) választotta.

Robbanásmentes benzintartályok.

A székesfővárosi tűzoltóság gyakorló-terén mult évi december 8-án, a belügyi, kereskedelmi és földművelésügyi miniszteriumok, az előljárásságok, az államvasuti és fővárosi mérnöki hivatalok képviselői és egyéb érdekelték jelenlétében, *Scserbovszki* Szaniszló tűzoltó főparancsnok vezetése mellett, hivatalosan kipróbálták azokat a robbanásmentes petróleumkannákat és benzines hordókat, a melyekkel a *salzkotteni* gyár (Westphália), már a berlini kiállításon (1901.) feltűnést keltett.

A bemutató kísérleteket a Magyar Fémlemez-
ipar részvénytársaság megbízottjai rendezték, a kik a szabadalmazott tartályokat gyártó külföldi cég képviselőjét Magyarországra területére megszerzték.

Az érdekes próba lefolyása következő volt:

Előre odakészített farakásra fektetett hordóba először egy átluggatott kettős bádogle-

Most a cső felső végére, a rendes csavaros fedő helyett, melylyel az ily hordók szállításkor el vannak látva, olyan dugót illesztettek, a melybe egy 70 C. foknál elolvadó ötvözet van beforrasztva. Végre a hordót erősen lezárták s az alatta és körülte levő, benzinnel is lelocsolt farakást meggyújtották.

A hőség behatása alatt meginduló gázfejlődés 2 perc múlva kidobta a dugót s a hordó tartalma magasra felcsapódó lánggal, kigyó módjára csavarodó formában hatalmasan égni kezdett ugyan, de robbanás többé nem következett be.

A dugó tehát formális biztosító szelepet képvisel itt, Mihelyt ötvözete a két perc alatt kifej-

mezből készült csövet sülyesztettek bele, a cső alsó végét csavarzattal a hordó fenekéhez erősítvén. A két lemez közt — betét gyanánt — sűrű sodronyháló volt s maguk a bádoglemezek voltaképen csak arra valók, hogy e sodronybetétet a sérülésektől megvédjék. Azután a hordóba benzint töltöttek, mely a lemezek átluggatottsága révén felszínével oly magasán állt a hordóban, mint a hordóba sülyesztett csőben. A lyuk-sorok csészéi fordított irányban állanak széleikkel.

lett 70 C. fokos melegben elolvad. a hordóban

mert a visszacsapódó láng csak azt a kevés benzint gyűjtheti meg, a mi a tartályba (hordóba, kannába) benyúló cső által képezett kis térben van. Ugyanebből a térből azonban a melegben rohamosan fejlődő benzingázok mindjárt kezdetben kiszorítják a levegőt.

A robbanásmentes tartályok közelében tehát a levegőbe repülés veszedelme nélkül, egész nyugodtan mozoghatunk *tűzoltás közben is!* A már égő hordókat pedig minden pillanatban megközelíthetjük.

A próba alkalmával egy hasonlóképp robbanásmentes kannából a hordó nyílásába, a belőle kicsapódó lángok (égő gázok) dacára, veszély nélkül lehetett benzint önteni. S mihelyt a hordó körül csinált tűz eloltatott, maga a hordóból ki-

égő láng is könnyen elfojtható volt. Még csak sugár sem kellett hozzá; elég volt egyszerűen vizet locsosantani rá. Sőt egy darab rongynak a hordó szájára tévése, illetőleg rászoritása is elegendő volt erre a célra.

A hordó lehűtése után, a csőbetétet eltávolították. A hőségben esetleg kapott sérüléseket, ilyenkor lehet rajta kijavítani;

egyes részei t. i. megolvadhatnak. Célszerű azért a már egyszer rendeltetésének megfelelt (tűzben állott) tartályokat, újabb használatba vétel előtt,

A biztosító szelepet képviselő dugót magába a csavaros fedőbe is bele illeszthetni, de ennek meg van az ahátránya, hogy a gázok nyo-

másától feldobott dugóval a vasfedő is velerepül s ez már kárt is tehet az emberben.

A kannákon kívül egész kicsi 1— $\frac{1}{2}$ literes tartókat is lehet kapni s visszacsapó lánggal szemben valamennyi biztonságot nyújt a robbanást illetve. A főváros most készül tűzrendészeti szabályrendeletében tervbe vétetett annak feltétlenül előnyös elrendelése, hogy a boltokban csak ilyen, előre lemerített tartalmú s robbanásmentes tartókban legyen szabad benzint stb. árusítani.

A kannákat és tartályokat, fehér bádoggból, tetszés szerinti nagyságban és szegletesre is készítik. Utóbbiakat, hogy a folyadék egyenletes kiömlése elérhető legyen, a biztosító szelepen kívül légbevezető szelepekkel is ellátják.

A hivatalos és jól sikerült próba alkalmával csak benzinhordó volt ugyan a kísérletezés tárgya, de a gyárosok állítása szerint e robbanásmentes edények egyformán használhatók a többi tűzveszélyes, illetve robbanó anyagok (petroleum, aether, ligroin, gasolin, spiritusz, szénkéneg stb.) tartására is.

Színházégés Csikagóban.

Több százra menő megszenesedett, agyontaposott holttest hirdet világszerte ismét egy rettenetes tűzkatasztrófát, egy színház égését, mely részleteinek borzalmasságában, eredményének gyászos voltában az összes eddigi színházi tűzvészek fölött a legszomorubb elsőségre tett szert.

Messze tengeren túl, Illinois állam fővárosában, *Csikagó*-ban történt a katasztrófa.

Az odaváló *Iroquois*-színházban december 30. délutánján tartott előadás közben, a második felvonás alatt ütött ki a tűz. Először csak néhány szuffita borult lángba. A színházat megtöltő asszony- és gyermekereg kíváncsian hajolt előre, az állóhelyeken levő felnőttek közelebb tódultak a színpad felé, hogy jobban lássák a kicsapó lángot, a színészek vigan harsogtatták kacagató kuplójukat: és pár perccel később rémült sikoltozás s velőkéig ható jajveszékülés közben egy fejétvesztett tömeg rohant a kijáratok felé, a hol

az erősebb a gyengébbet fellökve, letaposva, egymás hátán próbált menekülni, a ki birt.

Sajnos, csak igen kevesen voltak ilyen széjsékek. Sem a bécsi Ringszínház égése (1881. decz. 8.), sem a párisi Rue Jean Goujonbeli jótékony bazár tüzkatasztrófája (1897. május 4.) nem férkőznek rettenetesség dolgában ennek a legújabb tűzveszedelemnek közelébe sem.

Az utolsó ötven év alatt előfordult legnagyobb tüzkatasztrófája a világnak különben szintén Csikagóban volt. 1871. október 7-én este a város déli részén tört ki és másnap átterjedt az északi részekre is. Még a házsorok közötti úttest felszíne, deszkaburkolata is égett. Három és fél (angol) négyszögmérföldnyi területen 17.356 ház hamvadt el akkor s mintegy százezer ember hajléktalanná lett. A tűz pusztítása által okozott kárt 720 millió koronára becsülték, melyből a biztosító-társaságok csak 200 millió forintnyit térítettek meg. Azonban a halottak száma e páratlanul nagy tűzvész alkalmával is csak 250 volt. És most egyetlen színházégésnek félezernél is több emberélet esett áldozatul!

Az elpusztult Iroquois színházat, mely e borzalmas katasztrófának a színhelye vala, két évvel ezelőtt építették, a régi Columbia-színház helyén, a Mejszigen- (Michigan)-tó partján. Csikagó harminchárom színháza közt ez volt a legmodernebb. Naponként két előadást szoktak benne tartani, délután 2—5-ig és este 8—11-ig. Minden héten más-más társaság vendégszerepelt benne, new-yorki és más északamerikai városok színházainak társulatai; magának az Iroquoisnak nem volt saját társulata. Ez a körülmény is hozzájárulhatott a megelőző tűzrendészet követelményeinek az elhanyagolásához.

Mert a vállalkozó részvénytársaság, mely tu-

lajdonosa volt a színháznak, legfeljebb egy műszaki vezetőt és gondnokot tartott, a kiknek bizonyára csak arra irányult inkább a törekvésök, hogy a befektetett 200 ezer font sterling (ennyibe került a színház) meg hozza a részvényesek által óhajtott kamatot. De olyan igazgatóság és állandó szintársulat, a melynek maga az épület és annak biztonsága is a szívéhez lett volna nőve, — ilyen hiányzott. Azoknak a hétről-hétre váltakozó társulatoknak és az ő managerüknek kisebb gondjuk is nagyobb volt annál, hogy a ház biztonsági igényeivel törődjenek.

És a hatóság? Mikor 1903. november 23-án a színház megnyitására az engedélyt megadták, a bizottság állítólag a modern követelményeknek megfelelőnek találta a házat. Ne feledjük azonban, hogy amerikai városról van szó, a hol a szabadság dühöng, mely a hatóság olyan értelmű és mérvű beavatkozását, a minőt nálunk természetesnek vagyunk hajlandók nézni, felesleges gyámkodásnak tekinti és nem tűri.

Hisz még a hozzánk sokkal közelebb fekvő Londonban is, a hol egyik magyar épp a színházak tűzbiztonságáról tartott felolvasást a Fire prevention congresszusán, annyira pium desiderium gyanánt hangzott a felolvasásnak egyik-másik passusa, hogy a kik még nem jártak erre, el sem akarták hinni, hogy azok nálunk Budapesten bizonyos tekintetben már túl is haladott álláspontot képviselnek.

E felolvasást jövő számunkban közzé fogjuk tenni s annak kapcsán térünk majd vissza a csikagói rémes eset okaira s lefolyásának ama részleteire, melyek szakszempontról érdeklődésünkre tarthatnak számot.

A tűznél lejártsódott borzalmakról a napilapokban elég bőven volt szó.

Táblázatos kimutatás.

Fő város	Terület	Hydrans	Épület	Tűzeset	Lakos-szám
1. London	I. 30,500 ha	I. 27,000	I. 616,461	I. 4,280	4,536,541
2. Páris	VI. 7,802 "	II. 7,998	II. 79,829	II. 2,204	2,800,000
3. Berlin	VIII. 6,342 "	IV. 5,450	III. 55,023	III. 1,934	1,900,000
4. Wien	III. 17,812 "	VII. 3,336	IV. 34,484	VII. 908	1,800,000
5. Szentpétervár . .	X. 5,372 "	? —	VII. —	VI. 1,403	1,700,000
6. Budapest	II. 20,090 "	III. 6,258	VIII. 23,312	IX. 502	789,541
7. Hamburg	V. 8,240 "	V. 4,992	VI. 37,993	V. 1,613	740,009
8. Amsterdam	IX. 4,797 "	VI. 4,750	V. 39,021	IV. 2,000	530,000
9. Madrid	VII. 6,376 "	? —	? —	? —	525,000
10. München	IV. 8,696 "	VIII. 3,285	IX. 21,029	X. 263	523,000
11. Róma	XII. 1,572 "	? —	? —	? —	522,000

A haladottság jele, hogy már ily című munka is készül. Mert lexikonra csak ott kerülhet a sor, a hol a szakma műkifejezései már megvannak és illetőleg a szakirodalomban használt elnevezések, megjelölések (termini technici) tekintetében bizonyos megállapodás jött létre. Legmérvadóbb befolyással, egész természetesen, az az alapvető munka volt erre is, a melyet alelnökünk dr. Óvári Ferenc adott át közkinccs gyanánt rendeltetésének. Értjük a belügyministerium támogatásával az Országos Szövetség által kiadott „Tűzrendészet“ című művet.

A tervezett segédkönyvből, néhány „R“ „S“ és „Sz“-el kezdődő szót, mutatványul itt közlünk:

Fajvezető. A régi mászóí, illetve segédcsovezetői rangnak felel meg, melyre az illetőt a parancsnokság nevezi ki. Rangjelzése a zubbony vörös zsinórral szegélyezett gallérján két-két fehér rozetta, sisaktarajának az éle rézzel borított. A rajvezető épügy lehet szivattyús, mint mászó; felszerelése, ehhez képest, működési köre szerint módosul.

Rendgyakorlat. Olyan mozdulatok összessége, melyek folytán a tagok bizonyos sorokba (rendekbe) kerülnek vagy tagozódnak. E mozdulatokat a sorba beosztottak egy vezényszóra, egyszerre, végzik. A rendgyakorlatoknak használtatásánál a fegyelmelésben, a fegyelemre szoktatásban áll. Itt veti magát alá az egyes tag a fölötté állónak, illetve magasabb rangúnak, és e gyakorlat közben szokik hozzá, hogy a ki a sor előtt állva, valamennyi sorba beosztottnak egyszerre vezényel, annak a parancsát teljesíteni tartozik. Hazánkban kétféle rendgyakorlatot ismernek: u. m. a katonai és a tornász-rendgyakorlatot. A katonaság a rendgyakorlatoknak csakis azon részéből állította össze a maga gyakorlatait, a mely mozgások az ő számára szükségesek. A tornász-rendgyakorlatok ellenben az összes mozdulatokat, melyek által a soroknak vagy tagoknak új alakot lehet adni, alkalmazzák. Hogy a tűzoltóságok nem a rendgyakorlatok forrásából a tornász-rendgyakorlatokból merítették, hanem a katonaságtól vették át rendgyakorlataikat, ennél oka valószínűleg az, hogy a katonai képzettség úgyszólván kvalifikációja a tűzoltóknak. A franciák és amerikaiak, általában a tengerésznépek, e tekintetben előnyösen különböznek tőlünk.

Rendőrség. A rendőrség közegei, tűz esetén, első sorban a tűzoltóság értesítéséről, vagyis a tűz jelzéséről tartoznak gondoskodni, másodsorban pedig a szabad közlekedés fentartása és az esetleg kihordott bútorok, megmentett tárgyak őrizet alá vévése képezi kötelességüket a vész helyén. A vezénylő tűzoltóparancsnokkal együtt megejtett első nyomozása a tűz keletkezése okának, hasonlóképp a rendőrség dolga, mely az esetleg azonnal kiderített keletkezési ok kapcsán szükséges hatósági intézkedéseket is initialja. A rendőrség a tűzoltóságot technikai működésében csak támogatni tartozik, de annak mikéntjébe befolyolni akarni, abba beavatkozni illetéktelen.

Rendfentartók. Oly tűzoltó-testületek, melyeknek állomáshelyén rendőrség nincs, saját kebelükben rendfentartó csapatot szerveznek. E csapatok egyenruhát nem viselnek, csupán karszalagot

tanulias. Nevesebb vészedeimes baj, bar kezdetben oly erős fájdalommal jár, mint akár a ficamodás. A rándulást szenvedett tűzoltó első sorban a vész helyéről kivezetendő, vagy ha a rándulás a lábán történt, onnan kiviendő. Azután a két végtag hosszát összehasonlítva meggyőződik róla, hogy a végtagok valamelyike nem lett-e hosszabb vagy rövidebb? Ez esetben ugyanis ficamodás vagy törés van jelen. A megrándult végtagot mozgatni, húzgálni semmiesetre sem szabad, hanem orvosért kell küldeni, a beteg testrésznek pedig nyugalmat biztosítani, esetleg borogatást rakni reá. Ha tényleg csak rándulás történt, akkor a fájdalom rohamosan mulik s az illető tag működőképességét mihamar visszanyeri.

— Budapesti színházak befogadóképessége. A

budapesti várszínházba . . . befér	604 személy
a nemzeti színházba	978 "
a magyar színházba	1076 "
a m. kir. operaházba	1214 "
a fővárosi orfenmba	1276 "
a Király színházba	1525 "
a vigszínházba	1654 "
a népszínházba	1817 "
az állatkerti cirkuszba	2290 "

A Csikagóban leégett Iroquois-színházban 1929 személy volt benn a katasztrófa idején.

* **Tűzrendészeti törvénye** ez idő szerint még Angliának sincs. Érdekes azonban, hogy a törvényjavaslat-tervezetet, a minőt nálunk az Országos Szövetség terjesztett fel a belügyminiszteriumhoz, Angliában London város tanácsa készítette. A júliusban tartott megelőző tűzrendészeti kongresszus hatása alatt azonban az angol parlamenthez benyújtott törvényjavaslatot a londoni tanács visszavonta, hogy rajta, annak tárgyalás alá kerülte előtt, egy csomó pótlással való kiegészítésen kívül, néhány módosítást maga eszközöljön.

* **Tömlőszáritás Amerikában.** Nálunk és általában Európában a tűznél bepiszkolódott, sárosá lett *kendertömlőket*, a kiöblítés és lekefézés után, rendszeren kettéhajtva, fel szokás akasztani valami szellős, árnyas helyre, a melyet falun a padlás kakasülője, meg a templom tornyának a haranglába, nagyobb községekben a mászóház, nagy városokban pedig az e célra épített tömlőszáritó torony képvisel. Budapesten, a központi tűzoltó laktanyában lévő tömlőszáritó 25 méter magas és fűthető helyiség. Északamerikának tűzoltóságai újabbán, hogy helyet, időt és költséget kiméljenek, mászótoronyok helyett, koporsó formájú, nagy faladákat használnak, mely két végén nyitott, közepén pedig hatalmas ventilátorral van ellátva. Fedele felcsapható, könnyen kezelhető részekből áll. Egyszerre 12 darab vizes tömlőt lehet elhelyezni benne, egy-egy tömlőnek a hossza azonban nem lehet több 15 méternél, mert a láda hossza 15,5—16 méter. A száritandó tömlők ki-szedhető, cinezett vastartókon nyugszanak. A kezeléshez elegendő egy ember is. Egy hivatalosan megejtett próba alkalmával, négy óra alatt, a csuronvizesen behelyezett kendertömlők teljesen megszáradva kerültek ki a ládából. Tömlőszáritók építése és télviz idején fűtetésüknek a költsége így kétségkívül megtakarítható; de szel- lőztetőgépet csak olyan helyen alkalmazhatni, a hol motorikus erő áll rendelkezésre, mert az ily nagy ventilátort 4 óra hozzáig kézerővel tá- tani kissé bajos volna.

Balesetek okai a tűzoltóságoknál.

Irta: Dr. Balogh Dezső,

a budapesti önk. tűzoltóság II. századparancsnoka.

A tűzoltói szolgálat veszedelmes volta annak természetében rejlik. A gyakorlat, a tűzhöz való kivonulás, a tűznél való működés ezer veszedelemmel fenyegetik a tűzoltót. A balesetek egész sorozata kíséri nehéz munkájában és jó még, hogy ha csekély sérülés árán menekül a súlyosabb, esetleg végzetes szerencsétlenség elől.

Hogy ha e sérüléseket és azoknak okait behatóbb vizsgálat tárgyává tesszük, úgy azt fogjuk tapasztalni, hogy e balesetek a legritkábban véletlen és előre nem látható váratlan események által idéztetnek elő: sokkal inkább ügyetlenség, tapasztalatlanság, felületesség, tűzoltó-taktikai szakismeretek hiánya, fegyelmezetlenség, majd ismét bravouros merészség okozói a bekövetkezett szerencsétlenségnek.

A tüzek minéműsége szerint ismerünk ugyan veszedelmesebb természetű (magas tető, gőzmalom, vegyészeti gyár stb.) tüzeket és kevésbé veszedelmesekeket (farakástűz, trágyadombégés), e különbség azonban éppen nem zárja ki azon eshetőséget, hogy ezen kevésbé veszedelmes tüzeknél is kisebb-nagyobb sérülések elő ne fordulhassanak.

A tűzoltógyakorlatok baleseteiről bátran elmondhatjuk, hogy szinte sablonszerűen ismétlődnek.

A mozdonyfecskenő talpazata szerelés közben a szerelők lábára zuhan; az ujjak a nyomókar és ütőközök közé kerülnek és összezúzatnak.

A horoglétrákon a fokok eltörése, az átszállás körüli vigyázatlanság, az utolsó fokról való hibás lelépés, avagy hiányos bezárkapcsolás következ-

zében bekövetkező lezuhanások éppen nem tartoznak a ritkaságok közé; nem is szólva az egyes horoglétrával való bravouros mászásról, a melynél sokszor jó még, ha csak a létra esik le az emeletről.

A kötélleereszkedések veszedelme is régóta ismeretes, akár a kötél elszakadása folytán, ha az előzetes kipróbálás elmarad; akár az által, hogy éles szélű párkányon a hirtelen megterhelés következtében a kötél szálai elmetszetnek. És a mentőkötélnek a zárkapocsra történt hibás reácsavarása miatt is lezuhanhat a tűzoltó, — nem egy díszgyakorlat fényét homályosítván el estével.

Jó szerencse még, ha ily esetben a tenyerekről lenyúzott bőr és más kisebb zúzódásoknak az árán menekül az illető.

Az ugróponyva veszedelmeiről, különösen magasabb pontokról való ugrásoknál, szinte szólni is felesleges, annyira ismertek azok. Nemcsak az ugró törheti össze magát egy hibás ugrás alkalmával, de a ponyvatartók is nem csekély veszedelemben forognak, mihelyt az ugrás a ponyva periferiája felé hibáztatik el.

Tüzesetek alkalmával azután a sérülések egész sorozatát láthatjuk bekövetkezni.

A gyors kivonulás alatt a szerekekkel való felborulás, avagy árokba esés, esetleg összeütközés éppen nem tartozik a nagy ritkaságok közé. A szerekekről menetközben való leesések elég gyakoriak, sőt megállás után is láttunk oly esetet, a midőn a szerkocsiról hibásan leugró tűzoltó a bokaesontját törte.

A tűz megtámadásánál és közvetlen oltásánál egy hiányosan kioktatott és fegyelmezetlen csapat működése csak rendszertelen kapkodásban és a zűrzavar fokozásában nyilvánulhat.

A londoni kongresszus és kiállítás.

(London Life seen with Magyar Eyes.)

Ez a zárjelbe tett cím, mely a főcím alatt meghúzódik, annyit tesz, hogy „londoni élet magyar szemmel nézve“. Odanyomattuk azt, mert hiába indult valaki azon a címen Londonba, hogy a Megelőző Tűzrendészeti Kongresszusra megy és a nemzetközi tűzoltó szerkiállítást akarja megtekinteni: mégis csak ennek a legnépesebb világvárosnak a lüktető élete volt az, a mi első sorban kapta meg nagyszabásu voltával a figyelmét. A londoni élet forgatagát pedig, mely eleinte szinte szédítő, minden nemzet fia más szemmel nézi és itéli meg.

S angolul biggyesztettük oda azt az alcímet abból az okból, hogy a nemrég megindult budapesti angol ujság szerkesztőjének a szeme megakadjon rajta s kissé gondolkozóba essék a felett, hogy miért „Magyar Eyes“, holott azt eddig ekképen fejezik ki: „Hungarian Eyes“.

Szerintünk, ha más nemzeteknek meg van a joguk arra, hogy saját nemzetiségüket a maguk nyelvén fejezve ki, ez elnevezésnek elfogadtatását követelhessek: akkor nem látjuk be, miért kelljen épen csak nekünk az angol és magyar fülnek egyaránt idegenül hangzó — „hungarian“ megjelöléssel élni. E szó már csak azért sem hangozhatik jól, mert a „hungry“ annvit jelent

zónyos, hogy így fog bennünket hívni idővel az angoloknak legalább az a műveltebb része, a mely a legmesszebb menő pedanteriával szokta ma is akkép írni másnak a nevét, a hogy az illető akarja, s előzékeny iparkodással van rajta lehetőleg úgy is mondani azt, a hogy az ember, a saját nevét, maga ejti ki. Az internationalis kongresszus arra való alkalomnak kínálkozik, hogy megkezdhesük az „éhenkórász“ jelző kiküszöbölését egy igazi világnyelvből.

Azért hangsúlyozom, hogy „igazi“, mert a míg az ember nem járt Londonban, az évszázadok óta ránknehezédő s kulturánkat is fojtogató, korlátlan német befolyás alatt, csaknem azt hajlandó hinni, hogy a német is oly fajta világnyelv, a melyikkel bátran beutazhatni a világot. Hát a míg az ember a gyorsvonat étkező-kocsijában, avagy valamelyik modern szálloda kapuján belől kuksol, addig kétségtelenül fog boldogulni, úgy a hogy, németül is. A mint azonban angol földre lépünk, nem is szólva az angol vidéki városokról és általában a vidékről, már Londonban is igen alapos kioktatást nyerhet az ember az erre mivelénk annyira híres német nyelv világpolgársága felől. Nem kell hozzá egyéb, csak egy egyenruhás sarki rendőrt szólítani meg, a mi tudvalevőleg nem is valami nehéz dolog, mert „Londonban hej! van ám sok utca és minden utcán sok sarok!“ Rendőre pedig némelyik sar-

seg, az ismeretlen veszély elmaradására szakosított tapasztalatok és áttekintés híján, a vakmerőség terére lépjenek:

És a sérülések, szerencsétlenségek, csaknem apodiktice következnek be

Általában azt tapasztaljuk, hogy a nagyobb-szabású és komplikáltabb természetű tüzeseteknél a legtöbb sérülés rendszerint a támadások kezdeti szakában szokott előfordulni, midőn a csapat megfeszített munkával és a legvehemensebb odaadással igyekszik gátat vetni a tűz tovaterjedésének. Ilyenkor a folytató füst és hőség által előidézett balesetek, ájulások, szén-dioxidmérgeződések, fulladások és az égési sebek egész sorozata lepi meg a lángokkal küzködő tűzoltókat, mint azt például az igen veszedelmes természetű gőzmalom-égéseknél (budapesti hengermalom és Conkordia gőzmalom) voltalkalmunk bőségesen tapasztalhatni.

Hosszantartó működés esetén, ha nincsen megfelelő tartalék, mely a kifáradt tűzoltólegénységet leváltsa, a fáradság és kimerülés ugyancsak meghozza a maga áldozatait; a kifáradt tűzoltó nem képes többé úgy védekezni az őt fenyegető veszedelmek ellen; szervezete (különösen a szív) felmondja a szolgálatot és elesik, elájul, lezuhan stb.

Jelentéktelenebb sérülések fordulnak elő a takarítási munkálatok alatt, ámbar itt a zsarát-nok által okozott égési sebek, elesés, gerendák leszakadása, kémények és falak beomlása következtében előforduló sérülések, nemkülömben a romhalmazban előbukkanó éles, hegyes tárgyak által a kezek, kapacsok és vasvillák által a lábak megsértése ilyenkor sem tartozik a ritkaságok közé.

olyan hangon, a mint ez nálunk szokás, csodálkozásának vagy éppen megbotránkozásának próbál — osztrák felfogás szerint — kifejezést adni e tudatlanság miatt: hát az viszonyválszul a „bleedy german“ epithetont is megkaphatja. S ezt a nem éppen hízogó titulust annak a művelt, nagy angol nemzetnek világhírű rendőrsége derék képviselőjétől nyerhetni meg, a ki, ha angolul szólunk hozzá, a legteljesebb készséggel, a leg-tökéletesebb útbaigazítást adja meg mindenkinek. Ugy látszik csak Budapesten követelik meg 25 forint havi fizetésért a közrendőrtől, hogy németül is tudjon és egyedül nálunk terpeszkedik még ma is az a képtelen felfogás, hogy nem az arva-valóság, nem a hasznavehetőség, rátermettség és szaktudás a fő, hanem — a német nyelv!

Azonban, hogy az a németül éppenséggel nem beszélő angol közrendőr, miért különb mégis más államok németül is tudó rendőreivel, — ez nem miránk tartozik. Bár a kérdés eléggé érdekes volna, mert kétségtelen, hogy a tanulságok nagyon is reánk férnek — minden téren. A tanulságoknál is nagyobb szüksége van azonban a mi világunknak a haladás erős impulzusaira és ezeket olyan nép életének és intézményeinek a megfigyelésével, a minő az angol, sokkal eredményesebben kapni közvetlen úton, mint akár a politikai beszédekből, akár a nyomtatásból, a könyvből.

De a ki Londonba megy ilyes célból, jól teszi, ha nem indul neki vaktában, hanem hetekkel-hónapokkal előbb olvasgat valami ez útra vonatkozó könyvet, tanulmányozza a térképet és azt

vezeteket menten kiemelve viz, a helyi megvilágítás és a közlekedést nehézkessé teszi.

Ugyancsak nehezebb a helyzet éjjeli tüzeknél, a hol a lángok leverése után a működési tér és helyiségek kellő kivilágítása nélkül a sötétségben igen könnyen baj érheti a tűzoltókat.

Kétségtelen igaz, hogy az emberi gyarlóság igen nagy szerepet játszik a legtöbb szerencsétlenség létrejötténél. A legügyesebb, a legkitar-tóbb tűzoltót is utólérheti a végzet; a véletlen, kiszámíthatatlan veszély lesodorhatja a működés teréről.

Mégis, hogy ha a gyakori balesetek okait vizsgáljuk a tűzoltóságoknál, ugy azt tapasztaljuk, hogy igen sok esetben látszólag véletlen és kiszámíthatatlanul bekövetkezett szerencsétlenség megakadályozható lett volna bizonyos körülmények és feltételek mellett.

Igaz, hogy e feltételek és követelmények nem mindenkor állanak rendelkezésre.

Ma már, a mikor a rendszeres tűzoltás egész tudományyá nőtte ki magát, melynek oly sok csínja-binja és fogása van, a melyet épp ugy kell tanulni, mint bármely más szakmabeli mesterséget, a melynek művelése, a sok tapasztalat, kísérletezés, szakmunkák, a tűzoltószerkek, eszközök és berendezések tökéletesítése lassanként oda fejlesztették e tudományt, hogy a modern tűzoltóság sokszor a csodával határos eredményeket képes felmutatni

Ebből az is következik, hogy a mely tűzoltóság a modern tudás, nemkülömben tapasztalati, illetve gyakorlati ismeretekkel bőven rendelkező szakavatott vezénylő tiszték vezetése alatt áll, a

a specialis irodalmat, a mely iránt érdeklődni kíván. Mert kellő előkészület, az idegen nép és idegen ország előzetes ismerése és a megnézendők felől való tájékozódás megszerzését követőleg megállapított utiterv nélkül szintén lehet ugyan utazni: de valódi ismereteket szerezni, a látókört igazán gyarapítani, főleg Londonban, ilyen előkészület nélkül, alig lehetséges. London olyan irtózatosan nagy város, hogy benne formálisan elveszhet az ember.

616 ezer és egynehány száz ház van benne, tehát csaknem annyi, mint Budapesten ember! És sajátságos! Ennek dacára is, míg a mi székes-fővárosunkban 36 lakó jut egy házra: addig Londonban csak 8. Abban a rengeteg háztömegben tehát az ottéló közel 5 milliónyi ember (kb. Erdély összes népessége) kényelmesebben lakik, mint nálunk az a nem is egy millió. Vigasztalásunkra csak az szolgálhat, hogy a mi viszonyaink e tekintetben valamivel mégis jobbakk Bécse-nél és a berliniekénél

Az előbbiben t. i. 49, míg Berlinben 50 lakos esik egy házra. Viszont az is megnyugtathat bennünket, hogy a világ ezen legnagyobb városa után, területre nézve, Európában, mindjárt a mi Budapestünk következik. London területe 30.500 hektár, Budapesté 20.090 hektár; harmadik helyen áll Gross-Wien az 6 17.832 hektárjával. Páris, Berlin stb. mind kisebb területűek, mint a magyar főváros. Terjeszkedésre tehát még van helyünk.

* * *

melynek legénysége válogatott, ügyes, főként fegyelmezett, azonkívül elméletileg és gyakorlatilag jól kiképezett az ily csapatnál az ugynevezett véletlen balesetek mennél ritkábban fordulnak elő.

Ellenben annál több szerencsétlenség fog előfordulni oly tűzoltóságoknál, a melyek nem állanak hivatásuk megfelelő magaslatán, a melynek vezetése nem szakavatott, melynek tagjai huzódoznak a gyakorlatoktól, a hol a fegyelem, az összhang meglazul és már csak az egyenruha az egyedüli tűzoltójelleg az illetőkön.

Nagy mértékben gyengíti a csapat megbízhatóságát és ellenállási képességét, ha annak tagjai közt beteg emberek is akadnak.

Organikus szivbajban, tüdőbajokban szenvedő tűzoltó sem füstöt, sem hőséget kiállani nem tud, megfeszített munka végzésére pedig képtelen.

Pedig ilyen és másféle betegségben szenvedők minden lépten-nyomon akadnak a tűzoltóságok régi és egyébként kipróbált legénysége közt. A hosszas tűzoltói szolgálat igen sok ép és egészséges ember szervezetét teszi idővel tönkre. Akad akárhány, a ki betegségét titkolja és szolgál mindaddig, a mig össze nem roskad.

A nagyfokban ideges emberek mint tűzoltók ugyancsak hamarabb kerülnek bajba, mint a higgadt, nyugodt megfontolású egyének.

Hiszen igen jól tudjuk, hogy a legtöbb tüzeset, különösen ott, a hol az ritkaság számba megy, megfelelő izgalmat eredményoz ugy a laikus tömegben, mint a tűzoltókban is. Már pedig az ideges ember által nagyobb mérvű izgalmi állapotában teljesített munka, a mellett, hogy nem sokat ér, veszélybe is döntheti azt, a ki fejét veszíti ilyenkor.

Hasonlókép sok galibát és bajt okozhat az is, ha a tűzoltók akár gyakorlat közben, de még inkább tüzeset alkalmával, szeszes italokkal élve, józanágukat és így a működés körüli biztonságukat is elveszítik. A részeg tűzoltó, a ki a lábán is bizonytalanul áll, ha idejekorán el nem távolítjuk a veszedelem színhelyéről, ezen állapotából kifolyólag csak szerencsétlenség alanyává válhat.

Korosabb tűzoltók különösen csővezetői szolgálat alól felmentendők, mert náluk már hiányzik a test rugékonysága, melyet az idősebb korral járó nehézkesség s működési tehetetlenség kísér. Pedig ez a felmentés sem oly könnyű feladat, mint a milyennek látszik; mert ott, a hol a szolgálati idő és érem csábításai mellett az öregebb altiszt kitart, bár névleg szolgál csak, a fárasztóbb gyakorlatozástól huzódozik, mig tüzeset alkalmával vindikálni akarván az exponált csővezetői posztót, igen könnyen balesetek áldozatává válik.

Lehetetlen meg nem emlékeznünk a gyenge testalkatu egyénekről, mint tűzoltókról, a kik nehéz és kitartó munkára nem alkalmasak, és testi kimerülés következtében idő előtt letörve, csak bajt okoznak.

Másrészt a testileg ügyetlen emberekkel is óvatosan kell eljárunk és őrizkednünk kell az illetőket oly pontokon alkalmazni, a melyek megközelítése tornászati ügyességet igényel.

Állítom azonban az elmondottak előreboesátása után, hogy ha „szaktudással párosult óvatosság és fegyelem” leszen a jelszavunk, ugy hihető, hogy mennél ritkábban fogjuk elmondhatni egymásnak azt, hogy „mindnyájunkat érhet baleset.”

Eredetileg 12-en jelentkeztünk magyarok a londoni Fire Prevention congresszuson való részvételre. De csak *hatan* jelentünk meg. Illetőleg 7-en valánk, mert a belügyminiszterium egyik erdemes osztálytanácsosa, *Bölcs Gyula* úr is ott volt közöttünk, hanem ő nagysága, ámbar az Országos Szövetség által rendezett szaktanfolyamnak is volt kormánybiztosa, fölolvastat is tartott a kongresszuson, egyelőre — miként ez a londoni kiállítás területén felvett eredeti fénykép után készült s ide közbe iktatott, kis képünkön látható — még csak — civil úr!

(A kép közepén Vermes Béla áll, ki a zubbonyát igazító *de Marie* Gusztávot, a luxemburgi szövetség elnökét s az internationális tűzoltó-szövetség vezértitkárát dirigálja

Hatunkat jobban össze se lehetett volna válogatni, mikor arról volt szó, hogy a hon határain kívül, mint Magyarországot képviselők, együttesen is meg egyenként is, közös célból, de más-más irányban vágjuk ki a rezet s kiki csak a neki megfelelő körben érvényesüljön, de itt feltétlenül és jól megállja a helyét.

Volt közöttünk egy gróf, szövetségünk elnöke, Széchényi Viktor; egy *gentry*, a javából, névszerint Vermes Béla, a szabadkai önkéntesek főparancsnoka; egy *fecskendőgyáros*, Köhler István (képünkön ott áll az osztálytanácsos úr jobb oldalán); volt továbbá egy képviselője a magyar államvasutak műszaki személyzetének,

Uprimny Mihály, Szombathelyről, a ki ámbar az országos szaktanfolyamon kitünő képesítést nyert tűzoltótiszt,

E. Hemmer G. de Minc
Luxembourg Ettebrük

Bölcs Gyula
Budapest

A kolozsvári önkéntes tűzoltók közgyűlése elé került tárgysorozatból emeljük ki a következőket:

(A katonaság és a tűzoltók.) Egy éjjeli tűznél a csikorgó hidegben éjfél után kimerültek a tűzoltók, nem bírták a fecskendőt nyomni. A rendőrség nyomóerőről gondoskodni nem tudott. Telefonáltak a katonasághoz, kérték, hogy tekintettel a rendkívüli időben lefolyt katasztrófára, segítő erő adassék. A katonaság azt a választ adta, hogy ezt csak a generális úr rendelheti el, ezért azonban nem költhetik fel.

(A város szegődményesei a tűzoltásnál.) A városmajorba telepített fogatok, az ott alkalmazott szegődményesek továbbá, az utca-seprők vízhordásra és fecskendő nyomásra kötelesek volnának kivonulni és a működő parancsnok utasításait teljesíteni. Ezt azonban nem teszik.

(Kordon a tűznél.) A rendőrség a tűzesetknél rendszerint megjelenik, de csak a katasztrófa vége felé gondol arra, hogy a tűzoltók működési terét az ácsorgó, dologtalan, báméskodó csőcseléktől megtisztítsa, holott a rendőrségnek első funkciója a tűz színhelyének szabaddá tétele volna. És épp az oltás első idejében a báméskodók sokaságától mozogni sem tud a tűzoltóság.

(Általános tűzrendészeti szemlék.) Megdöbbenéssel értesült a parancsnokság arról, hogy a lefolyt évben hatósági tűzrendészeti szemléket nem tartottak. Kérni fogja a városi tanácsot, hogy e mulasztás a jövőre elő ne forduljon, a mulasztást elkövetőket pedig vonja felelősségre.

(Hydransok.) A város igen sok pontján nincs meg a vízvezetéki cső és így nincsenek

vezetéki csöveket és felállítani a hydransokat. — Az egylet szerény anyagi erejéhez mérten új tömlőket fog bevásárolni a hydransokhoz. Egyúttal a vízvezetéki igazgatóságot felkéri, hogy tűzvész esetén működtessék a szászfenesi víznyomó gépeket, mert éppen tűzek alkalmával nincs a hydransok vizének semmi nyomása.

Mindezt pedig éppen egy évvel ezelőtt olvastuk a kolozsvári tűzoltó-testület közgyűlési tárgysorozatában, ugyanazon *Kuszkó István* bajtárs tollából, a ki a választmány elé az idén beterjesztett évi jelentésében Országos szövetségünk vezetőiről állítja nagy garral, hogy a cselekvésre bennök „sem a hajlam, sem az elhatározásra megkívántató bátorság, sem az akaraterő nincs meg.“

Érdeklődve várjuk, hogy az ideai közgyűlésen, a tavalyi tárgyak sorából fent kiemeltre vonatkozólag, mit fog jelenteni a parancsnokság.

Mert azok dülőre viteléhez *kisebb cselekvési hajlam s kevesebb akaraterő* is elégséges, mint a mennyinek a *hiányát* Kuszkó uram — *másokban feltalálni véli.*

Tagsági díjak nyugtázása. (8. közlemény.) Az 1903. évi tagsági díjat a magyar orsz. tűzoltószövetség pénztárába befizették: A budapesti szövetség 22 tagtestület után, Vác Saxlehner-gyár, Alberti-Irsa, Győr, Aszód, Eperjes, Budapest Köhlergyár, Dobsina, a Sopronvármegyei szövetség 119 tagtestület után, Borosjenő, Nyiregyháza, Magyar-Pécska, Pécs Zsolnay-gyár, Arad önk., Nagyszőlős, Vác önk., Ujpest Wolfnergyár, Tata-Tóváros, Nagyigmánd, Szatmárnémeti, Nagymácséd, Mezőberény, Dognácska, Gálos, Bajna.

közöttünk egy *kéményseprő*, Kühn János, a ki üres óráiban Nagybecskerekű tűzoltóparancsnoka, üres óráinak száma azonban tömérdek s végre volt egy, a ki csak *tűzoltó*: e sorok írója, jómagam

Társadalmilag nem valami egyöntetű volt az így összeverődött társaság. Ennek azonban meg volt az a nagy előnye, hogy nem a másfélomben obligát lumpolással telt el az idő; hanem a közösen megtekintendőkön kívül, mind-egyikünk a maga külön szempontjából is tehetett és tett is tanulmányokat. A másik megbecsülhetlen következménye pedig e véletlennek az vala, hogy minden kitelt belőlünk.

Ha representálni kellett, ott volt ő méltósága, a gróf; ha a felolvasásoknál várt reánk szerep, ott volt

az osztálytanácsos és a tűzoltó; ha az internationalis szövetség tanácsában kellett helyt-

állni, ott volt a Grand Conseilnek még Párisban (1900) beválasztott tagja, Vermes Béla. Elnökünk is mihamar tisztába jött ugyan itt a helyzettel, ámde Vermes ab ovo kitűnően értette e tekintetben a „dörgést“ s tájékozottságának kétértelműségkivül sokat köszönhet a Grand Conseilben hivatalosan általa képviselt magyar érdek. — És azután, hogyha gépről volt szó, ott volt a gépgyáros, ha meg üzemi és gyakorlati szempontok mérlegelésére került a sor, ott volt Uprimny s végre még a kémények dolgában is volt közöttünk specialista. Arra nézve pedig, hogy a különféle nemzeti-ségű hivatásos tűzoltók részéről ne lehessünk olyan célozgatá-

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Szabályzat-tervezet a járási tűzrendészeti felügyelők teendőiről.

Szerkesztette: **Blázy Imre,**
a vármegyei szövetség főjegyzője.

A *Veszprém vármegyei* tűzoltó-szövetség a tűzrendészeti kormányrendelet, a vármegyei és a községi tűzrendészeti szabályrendeletek mikénti végrehajtásának és a tűzoltó-testületek szervezésének és működésének ellenőrizhetése céljából minden járás részére, a járás nagysága szerint *egy vagy két* tűzfelügyelőt választ.

Tűzfelügyelővé csak tényleges tűzoltó választható, a ki vagy az országos tűzoltó-szaktanfolyamot végezte és ott vizsgát tett; vagy az, a ki valamely tűzoltó-testületnél az alapszabályszerű tűzoltói vizsgát kiállotta s azt hiteles okmány-nal igazolni tudja; vagy közigazgatási jegyzői tanfolyamon (tűzrendészeti szaktárgyakat is hallgatott) okl. jegyző; végül az, a ki elegendő intelligenciával bír, és oly társadalmi állást foglal el, mely az illetőt, a közigazgatási hatóságokkal való érintkezésre képessé teszi.

A szövetség által ajánlott járási tűzrendészeti felügyelők névsora a vármegye főispánjához terjesztendő fel, aki az ajánlott tűzrendészeti felügyelőket ezen tisztségekben megerősíti, illetve kinevezi, s erről az alispánt s az illető járási főszolgabirákat is értesíti.

A tűzrendészeti felügyelő tűzrendészeti ügyekben a főszolgabíró szakközege, s neki felhívásra véleményét adni tartozik.

A járási tűzrendészeti felügyelők azon ranggal bírnak, melyet tűzoltó-testületükönél viselnek és hivatalos működésük alkalmával *hatósági személynéknek* tekintendők, s ilyenkor lehetőleg szabályszerű egyenruhát, vagy legalább a bal felső karon fehér „J. T. F.” (Járási Tűzfelügyelő) betűkkel ellátott piros posztó karszallagot visel-

nek, melyet másnak viselni 20 kor. pénzbírság terhe alatt tilos.

A J. T. F.-ök évenként egyszer mulhatlanul, a lehetőséghez képest azonban kétszer is bejárják járásuk községeit, valamennyi község tűzoltóságát legalább egyszer mulhatlanul megvizsgálván. Az egyik látogatás váratlanul történjék.

A járási tűzrendészeti felügyelők évenként egyik látogatásukról legalább egy hónappal a megtartandó szemle előtt, előre értesítik azon község előljáróságát, melyet megvizsgálni szándékoznak. Az értesítő levelet az illetékes járási főszolgabíróval láttamoztatják, ki azt hivatalból küldi meg a címzett előljáróságnak.

A járási tűzfelügyelő még esős és rossz időben is köteles a kitűzött időben az értesített községben megjelenni, a hol átveszi a névsort, felolvassa azt és az igazolások tekintetbe vétele mellett a többször mulasztókat megbüntetés végett az illetékes járási főbíróhoz bejelenti, megtekinti az ügykezelést és a tűzoltók biztosítását igazoló okmányt.

Ha a tűzoltók nem volnának biztosítva, azt haladéktalanul elrendeli, elkészítteti és felterjeszteti úgy a névsorokat, mint a pénzt a magyar országos tűzoltó segélyző szövetséghez. Azután

1. a tűzoltók iskola és gyors szerelését és jelképes tüztámadását tekinti meg, figyelvén arra, hogy a gyakorlat az egységes gyakorlati szabályzatban előírt vezérlő szavak szerint tartatott-e meg? Az észrevett hibákra a helyi parancsnokot figyelmezteti, ő maga pedig a helyes begyakorlás mikéntjét ott, a helyszínén, azonnal bemutatja, esetleg e czélból újabb határnapot tűz ki s azon is megjelenik.

2. Megvizsgálja a tűzoltó eszközöket:

a) a fecskendőket, azoknak szívó és nyomó oldalát és tömlőit, a szelepeket, a dugattyút és a hengereket, azoknak működését. Ha hibát észlel,

soknak a céltáblai, mint voltak pl az osztrákok, a kiknek sorában Wien véletlenül nem volt képviselve, — villámhárítónak egészen jó voltam én, a hivatásos tűzoltó.

* * *

A kongresszust megnyitó ünnepélyre, mely a kiállítás területén folyt le, július 6-án délelőtt, elnökünk vezetése alatt, tűzoltó-egyenruhában, *sisakkal* a fejünkön vonultunk fel, szóval teljes díszben.

Ujra csak bebizonyult, a mit egyébként már Párisban és Berlinben is megállapítottak az ottani kongresszusokon résztvett bajtársak, hogy ez a mi mai egyenruhánk díszben, ragyogásban messze elmarad a német, orosz, olasz stb. tűzoltók díszegyenruhája mögött; még az osztrákok is díszesebbek nálunk. Pedig a mi díszmagyarunk a lordmayor ünneplő ornatúsánál is különb. Tény azonban az is, hogy mikor így egynehányan magyarok, abban a sokféle idegen nátió emberáradatában, ezt a mi magunk egyenruháját egymáson és különösen vezérünkön szemlélhettük: hát akkor az minden egyszerűsége mellett is tetszetős volt a szemünknek. Talán csak azért, mert a mienk volt, mert a mi megszeretett grófunkon is rajta volt és mert harmadszor az osztrákok egyenruhájával semmi körülmények közt sem volt összehasonlítható.

Az egyenruhára egyébként — most kifogyván már a térből — máskor szándékozzunk visszatérni.

Folytatás helyett pedig, mindjárt ez első számban, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek, most már internationalis vonatkozásokban is ismert s nagyrabecsült *elnökét* mutatjuk be olvasóinknak a tulajdonon olyan képen, a mely azt kívánja megörökíteni, hogy miként nézett ki *Széchenyi Viktor gróf* 1903. évi június 6-án, a mikor a Lord mayor elnöklete alatt tartott megnyitó ülésen, a nemzetközi megelőző tűzrendészeti kongresszuson, a magyar kormány és a magyar országos tűzoltó-szövetség nevében hivatalosan felszólalva, angol nyelven abbéli óhajának adott kifejezést, hogy az akkor ott együtt látott díszes társaságot 1904-ben remélhetőleg Budapesten is fogjuk üdvözölhetni

Ráadásul végre bemutatkozunk az alant látható és ráadásban készült kis képen maga e sorok írója, az „új” szerkesztő, a ki a szövegnek ilyen képekkel való tarkításáról szeretne valami illetékes véleményét hallani — a jövő számban.

(Folyt. köv.)

övet, a zárkapcsot, hogy az azokkal való gyakorlás nem válhatik-e az illető tűzoltóra nézve életveszélyessé, e végből terhelő próbát végeztet;

c) vizsgálat tárgyává teszi a létrákat is, vajjon egyszéles és csomómentes fából készültek-e és bírnak-e elég ruganyossággal és ellenálló képességgel; ezeket szintén próba megterhelésnek veti alá. Csővezetőknek és mászóknak elengedhetetlen kelléke a sisak.

A hibás tűzoltói felszerelésnek, ha az még lehetséges, kijavítását, vagy ha rossz, megsemmisítését és jóval való kicserélését rendeli el.

Új fecskendők és tűzoltó eszközök beszerzésénél a hazai tűzoltó szergyárosokat *kivétel nélkül* ajánlja, nem szabad tehát egyes gyárosokat a többinek rovására különösen kiemelnie.

A község által beszerzett új tűzoltószerkeket az előjáróság felhívására megvizsgálja és kipróbálja, s ha meg nem felelőknek találja, akkor azok átvételét és áruk kifizetését nem engedi meg. Ha ellenben jóknak találja azokat, akkor erről bizonyítványt állít, melynek értelmében az eszközök átvehetőek és áruk kifizethető.

3. Megvizsgálja a tűzoltóságnak egyenruházatát és rangjelzését, hogy megfelel-e az a magyar országos tűzoltószövetség által megállapított és miniszterileg megerősített egyenruházati és rangjelzési szabályzatnak.

4. Megvizsgálja a tűzoltóság szervezetét, meggyőződést szerez arról, hogy a tiszti és altiszti létszám megfelel-e az egyszéles szervezeti szabálynak.

5. Megvizsgálja továbbá a szertárt, hogy hozzá férhető helyen áll-e s tiszta-e az előtte levő tér? Padlója mivel van borítva, a kapuk, az ablakok jól zárnak-e? Van-e tömlőszárító? Van-e padlás? Lehet-e tűzoltószerkeket könnyen kivontatni? Bele fér-e a fecskendő, lajtoskocsi, esetleg a szerkocsi, létra, csáklya stb.? Jó-e és tűzbiztos-e a szertár teteje?

Átveszi a leltárt és ennek értelmében meggyőződik arról, hogy a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet 4. §-ában előirt tűzoltószerkeket egy darab 100 mm. henger átméretű szívó-nyomó fecskendő (lehetőleg központi érc szelep szerkezettel), nyolcz m. szívótömlő, legalább 60 m nyomótömlő, három hektoliteres hordóval és egy hektoliteres káddal ellátott lajtoskocsi, hat veder, két tűzilétra, két csákány, két lapát, két fejsze, négy vasvilla, két lámpás, továbbá két sisak és annyi karszalag, a hány tűzoltó van, meg hogy tiszták-e ezek? Meg van-e bizva egy ahhoz értő kovács vagy lakatos (mint szertárnok) ezeknek tisztogatásával s mennyit fizetnek neki ezért?

Szemlét tart a községben s meggyőződést szerez magának arról, hogy nem történt-e szabályellenes új építkezés, hogy a kémények rendesen sepertetnek-e? Megvannak-e minden lakóháznál a tűzrendészeti szabályrendelet 7. §-ában előirt házi tűzoltószerkeket s könnyen hozzá férhető helyen vannak-e? u. m. egy darab erős és megfelelő hosszú használható létra, egy darab 6 méter hosszúságú tűzhorog, egy jó karban levő veder és legalább két darab szikraacsapó, valamint nyáron egy hektoliter víz. Megtekinti, hogy az asztalos- és fafaragóműhelyekben nincs-e a f orgács tiltott helyre összehordva, hogy a kazlak és a boglyák a megállapított távolságban vannak-e felállítva?

Nincsen-e a boltokban s ezeknek raktáraiban a megengedett mennyiségnél több petróleum, benzín, puskapor s egyéb robbanószer felhalmozva? a kutakat megtekinti, azoknak számát feljegyzi,

ingyeni s községi tűzrendészeti szabályrendeletek szempontjából hiányosak volnának, megkeresi a járási főszolgabíró, a kellő intézkedések megtétele iránt s egyszersmind eljárásáról a szövetség elnökségéhez jelentést tesz.

Az ekként szerzett tapasztalatairól jegyzőkönyvet vesz fel, azt két példányban kiállítja, a községi bíróval, jegyzővel és a helyi tűzoltóparancsnokkal aláírattja és a község pecsétjével ellátattja. A megtörtént szemlét és a netaláni utasítást a községi ellenőrzési naplóba bejegyzi. Ugyancsak a helyszínén állítja össze a statisztikai kimutatást, különösen tekintettel a házak, kutak és fogatosok, a tűzesetek, gyakorlatok és téli iskolázások számára.

A tűzoltóalap számadásait és a takarékpénztári betéti könyvet.

Sürgős esetben a főbíróhoz, egyébként a szövetséghez tesz jelentést.

Ugy a jegyzőkönyvet, valamint a statisztikai kimutatást legalább nyolcz nappal az évi rendes közgyűlés előtt a szövetség elnökségéhez betejeszti.

Tűzeseteknél, ha csak lehet, személyesen megjelenik a vész helyén s az oltást vezető parancsnokot működésében támogatja.

A vármegyei tűzoltószövetség köz- és választmányi-gyűlésein pontosan megjelenik s ott az esetleg kívánatos szóbeli jelentést megteszi.

A járási főszolgabíró járásában, (a rendőrkapitány pedig városa területén), mint elsőfoku tűzrendőri hatóság végrehajtja a tűzrendészeti kormány és egyéb szabályrendeletet; a járási tűzrendészeti felügyelőket, valamint a községi (városi) tűzoltóparancsnokokat hivatalos ténykedésükben támogatja s ezeknek a tűzrendészetet illető megkereséseikre megfelelőleg intézkedik.

Az uti-átalány 140 koronában van megállapítva, ha azonban az uti-naplóval több költséget igazol be a tűzfelügyelő, akkor ezen különbözetet (a választmány ajánlatára) a közgyűlés pótlólag kiutalványoztatja.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a *fejérvármegyei* tűzoltó-szövetségnek **Székesfehérvárott** a vármegyeház kis termében 1903. évi augusztus hó 23-án tartott gyűléséről.

Jelen voltak: *Dr. Bélaváry Burchard* Rezső szöv. elnök, *Vida Pál* szöv. titkár mint jegyzőkönyvvezető. A tagtestületek közül képviselve voltak a következő községek u. m.: *Sárkeresztúr és Szent-Agotha*: Walper Dezső; *Inota*: Lóránt István; *Lovasberény*: Türi István; *Abas*: Kelemen Lajos; *Pusztá-Zámor*: Patrovics János és Fleischmann Lajos; *Alap*: Pekarek József; *Csákvár*: Goldschmidt József és Németh József; *Uj-Barok*: Pupa Lajos; *Diósd*: Weigel Ferenc; *Rácdalmás*: Merzich Géza; *Tabajd*: Balogh Gyula; *Keresztes*: Babay Dezső és Dávid József; *Füle*: Gróf Pál; *Pákozdi*: Arany Mihály és Pup Mihály; *Moha*: Somogyi Gyula; *Kajászó-Szent-Péter*: Végh Gyula; *Zámoly*: Perl Jenő; *Kálóz*: Kling József; *Moór*: Uitz Nándor; *Szent-Mihály*: ifj. Gróf Pál; *Gánt és Kozma*: Szabó István; *Ladány*: Brunkala Imre kiküldöttek által. A *Déli Vasút műhely* tűzoltóságát képviselték: Magera Antal parancsnok, Sziebel Sándor alparancsnok és Németh József szakszparancsnok.

1 *Dr. Bélaváry* elnök az ülés határozat képességét megállapítván, jelenti, hogy Kempelen Imre elnök gyöngékedése miatt az ülésen meg nem jelenhetett, miért is az ülés vezetésével őt bizta meg. Ezek után elnök részletes jelentést tesz mindazon intézkedésekről, melyek a múlt év folyamán *Vaál* mezővárosában tartott gyűlés óta elnökségi úton megtétek s jelezte azon nevezetesebb mozzanatokat, a melyek általában a hazai tűzoltó-intéz-

ményt érdeklőleg előfordultak. — Ezen elnöki jelentést a gyűlés helyeslőleg tudomására vette s az elnökségi úton megtörtént intézkedéseket a maga részéről is megerősíti.

2. Jelenti alelnök, hogy az országos tűzoltó-szövetség által újonnan alapított XXV-éves szolgálati érmet Vida Pál szövetségi titkár számára az elnökség megszerezte, miután nevezett titkár a tűzoltó-intézményt közel 28 év óta megszakítás nélkül buzgón szolgálja. — A közgyűlés eljénzéssel helyeslően az elnökség eljárását, alelnök lelkes szavak kíséretében Vida Pál*) titkárnak átadta a XXV éves tűzoltói szolgálati érmet, mit ez utóbbi köszönettel elfogadott.

3. Az 1902. évi pénztári forgalomról szóló számadás megvizsgálására Goldschmidt József, Schuppa Lajos és Patrovics János testületi képviselők küldetvén ki, olvastatott ezek eljárásáról szóló jelentés, mely szerint a számadás rendben találtatott, s annak eredménye szerint a szövetségnek 1902. évben 2969 kor. 80 fillér bevétele, 896 kor. 20 fillér kiadása s így 2073 kor. 60 fillér pénztári maradványa volt.

Van azonkívül a szövetségnek 6400 kor. értékű érték-papír vagyona is, mely, úgy mint a pénzvagygon, a postatakarékpénztár által kezelteik gyümölcsözőleg. A szövetség által alapított megyei Tűzoltó-Alap 1902. év végén 1480 kor. 55 fillért tett ki, mely a megye által kezelteik ugyan, de annak kamatai a szövetség céljaira szolgálnak. — Ezen pénztári jelentést a szöv. gyűlés örvendetes tudomásul vette, jóváhagyta s ennek alapján az utalványozó alelnök és titkárnak a felmentvényt megadta. Felhatalmazta egyszersmind a gyűlés az elnökséget hogy a pénztári felesleget jövedelmező értékpapírba fektesse.

4. Vida Pál titkár azon javaslatot terjeszti elő, hogy a földművelési ministeriumnál lépések tétessenek az iránt, miszerint az országos gazdasági munkás- és cselédpénztárba a tűzoltók ezen minőségüknél fogva szintén vétessenek be, miután Magyarországon, mint földművelő államban, leginkább a mezőgazdasági termékek esnek a tűz martalékává s így indokolt, hogy az ezek oltásával foglalkozó tűzoltók is tagjai lehessenek a pénztárnak, még pedig önfeláldozó működésük miatt a rendes illetéknél kevesebb díj fizetés ellenében kedvezőbb feltételek mellett mint a pénztár más tagjai. Ekként a tűzoltók nemcsak megérdemelt jutalmazásban részesülnek; hanem a társadalom is buzdítva lenne arra, hogy a tűzoltók sorába lépjenek s így a megelőző tűzrendészetben is lendítve lenne. — Ezen javaslatot a gyűlés helyesléssel fogadván, utasította az elnökséget, hogy a megvalósítás érdekében szükséges lépéseket tegye.

Minthogy pedig a lépéseknek előre láthatólag hosszabb idő múlva lehet csak eredménye, Balogh Gyula tabajdi képviselő javaslatára utasította az ülés az elnökséget, hogy a vármegye alispánjához is tegyen oly értelmű előterjesztést, hogy a községi előljáróságok a szabályrendeletileg előírányzott tűzrendészeti költségeik keretében a tűzoltóknak baleset ellen leendő biztosításukról gondoskodjanak.

5. Ugyancsak Balogh Gyula községi jegyző azon indítványa, hogy valamennyi község a vármegye alispánja útján újból felszólíttassék, hogy a községeket tűzrendészeti kerületekre osztsák fel és minden kerületnek felügyeletét egy-egy képviselőtestületi tag vállalja el, egyhangúlag elfogadtatott.

6. Minthogy községekben a tűzrendészeti szabályok megtartását a m. kir. csendőrség is tartozik ellenőrizni, mely kötelezettségét a község vagyombiztonsága érdekében sokkal sikeresebben teljesítheti, ha a megelőző tűzrendészet ismereteiben alaposabban kiképezteik; ennél fogva Vida Pál szöv. titkár indítványozza, hogy a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnokságnál, valamint a székesfehérvári tűzoltó-testületnél lépések tétetnének az iránt, hogy a csendőrségi tanfolyamokon a tűzrendészeti ismeretek is előadassanak. — Az indítványt a gyűlés helyes-

7. Vida Pál titkár előadja, hogy a közös hadügyi és magyar kir. honvédelmi miniszter az országos tűzoltó-szövetség felterjesztéseire megengedte, miszerint a helyőrségek legénysége a tűzoltói ismeretekbe begyakoroltassék, miáltal nemcsak a székhely tűzbiztonsága nyer a katonaságban kiváló segéderőt, hanem a legénység katonai szolgálatának letelte után, falujába visszatérve, a vármegye községei is szakavatott elemekhez juthatnának, miért is indítványozza, hogy a székesfehérvári tűzoltó-testület, mint a megyei szövetség tagtestülete, ezen közérdekű feladat teljesítése iránt megkerestessék. — Ezen indítványt a közgyűlés közhelyesléssel magáévá tévén, megbízta az elnökséget, hogy ezen eszme megvalósítása érdekében a szükséges intézkedéseket tegye.

8. Bejelenti továbbá Vida Pál titkár, hogy a közoktatásügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy iskolai ifjúsági egyesületek működésük körébe a tűzoltói ismeretek művelését is felvehetik. Mivel pedig felette kívánatos és nemzetgazdaságilag fontos, hogy a tűzoltó-intézmény eszméjével már az ifjúság is foglalkozzék; ennél fogva javasolja Vida Pál titkár, hogy a székesfehérvári középiskolák, valamint a moóri polgári iskola igazgatósága megkerestessék, hogy az ifjúsági egyesületek megalkotandó alapszabályaiba a tűzoltói ismereteket is foglalják be céljuk gyanánt és ezen cél megvalósítása érdekében a helyi tűzoltóság parancsnokságával magukat tegyék érintkezésbe. — Ezen javaslatot a közgyűlés szintén üdvösnök találván, megbízta az elnökséget, hogy a szükséges intézkedéseket e tekintetben is tegye meg.

Kmf.

Dr. Burchard Bélaváry Reszö,

alelnök.

Vida Pál,

titkár.

Hitelesítik :

Magera Antal.

Babay Dezsö.

* **Békésvármegye** alispánjának, dr. *Fábr*y Sándornak a törvényhatósági bizottság téli rendes közgyűlése elé, az 1886. évi XXI. t.-c. 68. §-ának s) pontja értelmében beterveztett jelentése szerint, a megye területén 61 tűz fordult elő s ez eseteknek több mint fele (33) szeptember hónapra esik, a mikor a szárazság és a folyamatban levő gazdasági munkák következményének tudható be a tüzeseteknek az átlagos számon felül való emelkedése. Nagyobb tűz volt *Öcsödön*, a hol 7 család szenvedett károkat és *Geiszt* Gáspár erzsébettéri pusztáján, a hol mintegy 80.000 korona értékű gazdasági épület, felszerelés és termés hamvadt el. A tüzek által okozott kár legnagyobb része biztosítás folytán megtérült.

* **A pozsonyvármegyei** szövetség ez évi költségelirányzatát a közgyűlés 1920 korona várható bevétellel s ugyanannyi kiadással állapította meg. A legközelebb tartandó közgyűlés székhelyéül *Somorját* választották.

* **Kassa** város törvényhatósági bizottsága, a Párisi Arúház égésénél tett tapasztalatokból kiindulva, szabályrendeletet alkotott a kapubejáratok alatti üzletek ellen, melyek főleg tűz esetén határozott akadályképeznek, de közegészségi szempontból is ellenjavalkák. Bérházakban egyébként a jogi szempont is mellette van annak a fel fogásnak, mely szerint a kapubejárathoz és udvarokhoz való bejáratok egyik oldalán sem fozható

grammjahoz hűen a műszaki cikkek dominálnak benne. A 18-ik számban a Gőz-automobilokról ír *Markusovszky Béla*. A 19-ikben a kolozsvári színház tűzbiztosságát és illetve a tűzveszélyességét fejtegeti *Bartha Gergely*. A 20-ik számban Campden híres vaskocsijának az ismertetésével találkozunk. A 21-ikben Hieronymi Károly volt belügyminisztert üdvözlí meleg hangon a szerkesztő, abból az alkalomból, hogy mint kereskedelemügyi miniszter újra tagja lett a kormánynak. Végre a 22-ik szám az Elektromos fecskendővel foglalkozik és egy benzinnel tisztító intézet szabályzatát közli. Egyikét-másikat ez érdekes közleményeknek lapunk olvasóival is megfogjuk ismertetni.

A „Pozsonyvármegyei Tűzrendészeti Értesítő“ mult évi utolsó számában a próbariasztások vezérelveiről értekezik és közli a vármegyei szövetségnek Dunaszerdahelyt 1903. október 25-én tartott rendes közgyűlésén felvett jegyzőkönyvet, melyből legörvendetesebb gyanánt az derül ki, hogy a szövetség kötelékébe tartozó 69 tagtestület közül 61 volt képviselve a közgyűlésen. Ezt különben, az ülést megnyitó beszédében, maga a szövetség elnöke, *Klempa Bertalan*, kir. tanácsos, alispán is kiemelte, mint a humanus tűzoltó-intézmény ügye iránt való lelkes érdeklődés kétségtelen tanujelét, nem mulasztván el egyben rámutatni a 94004/1903. számú belügyminiszteri körrendeletre, a mely köteleességükké teszi a vármegyei törvényhatóságok első tisztviselőinek, hogy mindenütt, a hol még nincsen vármegyei tűzoltó-szövetség, annak létesítése, a hol meg már fennáll, ott az ilyenek működésének támogatása iránt lehetőleg személyesen járjanak el.

A „Vasvármegyei Tűzrendészeti Közlöny“ legutóbbi száma három belügyminiszteri rendelet tartalmát ismerteti olvasóival. Köztük van gróf *Khuen-Héderváry Károly*, volt belügyminiszternek 89717/1903. szám alatt kelt ama leirata, a mely ékesen szóló bizonysga annak a ténynek, hogy bármennyire rövid ideig állott is a kormány, illetőleg a belügyminiszteriumnak élén *Khuen-Héderváry*, már is elismeréssel vett, mert kellett vennie, tudomást elnökünknek, *Széchényi Viktor* grófnak eddig tanusított ügybuzgó tevékenységéről és céltudatos működése felől. — Azután meg hirdeti az *Óvári*-féle pályázat feltételeit, melyek szerint 100 korona pályadíj jár annak, a ki a legjobb tűzoltói „ABC“-könyvecskét fogja 1904. október 1-éig megírni. — Majd egy cikkben a petróleumlámpás révén előforduló szerencsétlenségek okaival foglalkozik; másikban meg ismerteti egy meklenburgi mesterember azon eljárását, melylyel a szalmatetőket tűzbiztossá lehet tenni. (Ezt a cikket alkalmilag mi is átvesszük tőle). Végül előfordult tüzek casuistikájából hoz érdekesebb eseteket. A lapot legjobban az a körülmény dicséri, hogy az 1903-ik esztendő lezártával immár egy évtizedes multa tekinthet vissza.

„lesztésére“ fordított summakép, évenként 30 000 márka szerepelt. Az utolsó 5 év alatt azonban, a miniszterium jelentése szerint, e tételnél mindig túlkadás merült fel. Nevezetesen 1898 ban 32 786 márka, 1899-ben 38 201 márka, 1900-ban 47039 márka, 1901-ben 49526 márka és 1902-ben 50 878 márkányi összegeket utalványoztak ki. E tapasztalatból kiindulva és a tűzoltói alap rendeltetését, végcélját, szem előtt tartva, a szász királyság belügyminiszterének költségvetésébe 1904-re az eddigi 30 helyett 50 ezer márkát illesztettek be, a minek tényét az ottani tűzoltó körökben érthető megleléssel vették tudomásul.

Levél a szerkesztőhöz.

I.

T. Szerkesztő Úr!

A nemzetközi kongresszus sem alkalomnak nem volna jó, de időt sem enged arra, hogy vele egyidejűleg országos tűzoltó-versenyek rendeztethessenek. A művelt világ tűzoltóinak internationalis találkozója, hogy kellőképp legyen előkészítve és rendezve, minden időnket leköti. Szóval azon már túl vagyunk, hogy az idén augusztusban a nemzetközi szövetség ügyein és illetőleg az internationalis ügyeken kívül egyebekkel is foglalkozhassunk.

Tervbe van azonban véve, mint olvasom, egy tizennégy napos kiállítás is a kongresszussal kapcsolatban. Azt hiszem, hogy ezen, legalább írásban és képbén megjelenhetnének a hazai tűzoltóságok is.

Legalább azok a tűzoltóságok, a melyek rendezett viszonyok közt élnek. S hogy épen melyek ilyenek? Annak a kiderítése volna érdekes.

Ajánlom, hogy minden valamire való hazai tűzoltóság vegyen részt a kiállításon, testületének a történetével, (ha meg van nyomtatásban) és mellékelje őrtanyájának, mászóházának stb. a képét, vagy pedig küldje be egy csapatnak, addig könnyen elkészíttethető olyan csoportképét, mint a minő az orsz. tanfolyamokon szokott felvétetni, és a milyet én legutóbb *Battonyán* láttam. A csoportkép lehet eredeti nagyságban is kiállítva, de az sem baj, ha csak képes levelezőlap formája van is.

A budapesti tűzoltó-testületek szövetségénél szándékoztam ebbeli indítványommal fellépni. Hirét véve azonban a hivatalos lap kibővítésére vonatkozó határozatnak, ezt a sokkal célszerűbb és gyorsabb módot ragadtam meg arra, hogy felhívjam a Tűzrendészeti Közlöny olvasóinak figyelmét e tárgyra.

Your obedient servant.

Réthy Ferenc.

II.

Miért volt *Egerben* (1902) kevésbé imponáló a tűzoltóságok felvonulása, mint *Brassóban?* (1899.)

Ezt a kérdést azért bátorodom felvetni, mert a jövő évben (1905) nálunk lesz a nagygyűlés s az ezen rendezendő díszmenetnek érdekében vagyok kíváncsi megtudni az okot.

Tisztelettel

Egy szegedi.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Hivatalos lapunk ügye. Irta: dr. *Óvéri Ferenc*. — Beköszöntő. — *Hivatalos rész:* Az elnökségi ülés meghívója. — Meghívó rendezőbizottsági alakuló ülésre. — Felhívás szentistvánnapi díszgyakorlatra. — A belügy-miniszter leirata a községi tanfolyamok előadónak ki-nevezése tárgyában. — Robbanásmentes benzintartályok. — Színházéget Csikagóban — Táblázatos kimutató. — Ma-gyar tűzoltók lexikonja. Irja: *O. K.* — Balesetek okai a tűzoltóságoknál. Irta: dr. *Balogh Dezső*. — *Tárca:* A lon-doni kongresszus és kiállítás. — *Szövetségeink köréből:* Sza-bálytervezet a járási tűzrendészeti felügyelők teendőiről. Szerkesztette: *Blázy Imre*. — A fejezővármegyei tűzoltó-szövetség vál. gyűlése. — Lapszemle. — Levél a szerkesz-tőhöz. — *Különfélék.* — *Szerkesztői üzenet.* — *Beszerezési források.*

— **József Ágost** főherceg, a tűzoltó-tisztek országos egyesületének tisztelgő küldöttségét január 16-án délután fogja fogadni. A választ-mány tagjai felkéretnek, hogy nevezett nap, az országos szövetség irodájában velük közlendő időben és helyen teljes díszben (sisak) megjelenni sziveskedjenek.

Az országos szaktanfolyam volt hallgatóihoz. Hogy azok közül, a kiknek kezébe a hazai tűz-oltóügy jövő sorsa lesz letéve; a kik, mint képesítést nyert tűzoltó-tisztek, idővel első sorban válnak arra hivatottakká, hogy a vezetők szerepét átvéve, meg is valósítsák mindazt a szép álmot, a mit a mai vezérként az összesség által meg-oldandó feladatukra célul kitűzött, — hogy az országos szaktanfolyam volt hallgatói közül kik, hol és mily minőségben vesznek részt már is, a véggel felé vezető göröngyös útnak egyengetésé-ben s a majdan elérendő siker mostani akadályai-nak az elhárításában, leküzdésében; ez a kérdés bizonynyal nemcsak a jövő generáció tagjainál tarthat érdeklődésre számot, hanem kétségkívül érdekelheti a most még teljes actióban álló régi gárdát is. Elhatároztuk azért, hogy a „testületi élet“ címén nyitott külön rovatot ennek nyil-vántartására is felfogjuk használni s szeretettel kérjük a tanfolyamok volt hallgatóit, hogy (az első előadási napot megelőző estén szokásba vett módon) mondják el lapunkban röviden, hogy hol és mily nehézségekkel küzdenek a nemes esz-ménk jó ügyének érdekében?

— **Budapest székesfőváros tűzoltóságának létszáma** 1875-ban, vagyis harminc évvel ezelőtt, 3 tisztből és 97 emberből, összesen tehát 100 főből állt. A rendőri executiva létszámához ugyanakkor szintén 3 tiszt és 186 legény tartozott. Ma a rendőrcsapat 23 rendőrfelügyelőből, 170 altisztből, 142 lovas-rendőrből és 1543 gyalog-rendőrből, vagyis összesen 1877 főből áll; míg a hivatalos tűzoltóság létszáma 5 tiszt, 1 őrparancsnok, 24 őrparancsnok, 3 gépész, 16 csővezető, vagyis 43 altiszt; továbbá 16 helyettes csővezető és 156 köztűzoltó. Összes létszám tehát 221, azonfelül 33 kocsi és 60 ló. A míg e szerint harminc év leforgása alatt a rendőrcsapat megtízszereződött, a tűz-oltóság létszáma még csak másfélszer sem lett akkora

mint volt harminc évvel ezelőtt. A székesfővárosi rend-őrséget azonban 1885-ben — államosították.

— **Kongresszusok és kiállítások 1904-ben.** Ez év augusztus hava 17—21-ig lesz tudvalevőleg az internationalis tűzoltó-szövetség III-ik kongresszusa, tizennégy napos kiállítással kapcsolatban, itt nálunk megtartva. Ugyancsak augusztus elején tartják, *Mainzban*, a német tűzoltók XVI-ik nagy-gyűlésüket. *Junius 16—19-én* a hivatásos tűzoltóságok szövetsége tart ülést *Münchenben*. *Márczius 19—27-én* nemzetközi automobil kiállítás lesz *Frankfurtban*, a hol motorikus erővel hajtott tűzoltó-szereket is elfogadnak. Végre Amerikában *St.-Louisban* világkiállítás; Dél-Afrika-nak *The Cape town*, magyarul *Fok* városában pedig általános iparkiállítás lesz 1904. novembertől, 1905 január végéig, mert a nyár ott akkor van.

— **A helybeli önkéntes tűzoltó-testület** a maga segély-alapja javára *január hó 30-án* a „Terézvárosi Kaszinó“ dísztermében zártkörű táncvigalmat rendez. Jegyeket (család-jegy 8 korona, személy-jegy 4 korona, tűzoltó-jegy 2 korona) a VIII-ik ker. Kún-utcai tűzoltólaktanyá-ban, az önkéntes tűzoltó-testület parancsnoksági irodájá-ban lehet váltani. A bálbizottság elnöke dr. Szily József, kinek oldala mellett a régi „soh'se halunk meg!“ gárda áll.

— **Londonban**, a kerületi mérnökök teendőit, kerületi felügyelő címmel felruházott magán-építésszek végzik. Hatvanhárom ilyen inspektor van. Fizetésök nincs, csupán eljárási díjat kapnak abban az arányban, a milyen nagyságu épület-nél és a hányszor gyakorolták az építés folyamán a felügyeletet. Egy-egy ilyen felügyelőre London-ban 977 ház esik, Budapestten ellenben egy kerü-leti mérnöknek 2298 házra kellene felügyelnie, ha lehetne.

— **Dr. Michaélis Béla**, járási tűzrendészeti fel-ügyelőnek a vármegyei szövetséghez beterjesztett jelentése szerint a *pozsonyi járásban* 27 község-nek 5130 háza és 35.816 lakosa van. Ezek ren-delkezésére áll XXI tűzoltó testület, 886 működő taggal, 40 fecskendővel, 1883 méter nyomó-töm-lővel. A lóállomány: 2677 darab.

— **A budapesti szegénysorsu tüdőbeteg sanatorium-egyesülete** által kiadott közlöny, a „Tuberkulózis“, szintén most kezdi második év-folyamatát. Célja a nagy közönséget a „Tuberkulózis“ elleni védekezés eszközeivel megismertetni és azoknak használatára kitanítani. A mi nem jelentéktelen dolog, ha tudjuk, hogy hazánkban évenként hetven-ötezer ember hal meg tüdővészben. A havonként megjelenő lap elő-fizetési ára egész évre egy korona, mely összeg a Szanatorium-Egyesület titkári hivatalába (VI., Andrásy-út 46.) küldendő.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. Helyben. A *Woot-féle fémek* sorában olyan ötvözetek is vannak, a melyek kezünkben, tehát már 37 C. foknál megolvadnak. *Woot-fémek*nek feltalálójukról, egy angol ötvösről hívják őket. A legtöbb ötvözet vagy ötvény: antimonium, bismuthum továbbá sárgaréz és plumbum keve-rékéből áll.

Kéziratokat a hó utolsó hetében kérjük cí-münkre megküldeni.

Beszerzési források:

KÖHLER ISTVÁN fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár:
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
(ezelőtt Geitner és Rausch tulajdona) Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZÁGOS SZÖVETSÉG HIVATALOS SZAKLAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.
Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül
jogosított.

A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az
országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a
hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:
A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG.

Kiadóhivatal:
az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája
IV., Kossuth Lajos-u. 8.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.

Tagiutálati díjaink ingyenpéldány jár.

A szerkesztő ömérére irányított oly kéziratokra,
melyekért írjuk díjazásra formai igényt, kér-
jük rávezetni a megjegyzést, hogy „újszlet-
díjért.”

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Szükséges túlzás.

Olvastam szaklappá bővített hivatalos lapunk első számában az országos szaktanfolyam volt hallgatóihoz intézett felhívást. Követem a hívó szöveget s beállok abba a gárdába, mely, nem kétlem, hamarosan össze fog verődni a Tűzrendészeti Közlönynek hasábjain. Mert a hogy engem a puszta visszaemlékezés azokra az előadásokra, melyeket a tanfolyamon e lapok szerkesztőjétől hallottunk, a hála csekély jeléül most megszólaltat, — azonkép lesz ez bizonyára a volt kollegák legtöbbszörével.

A mit tollhegyre kívánok venni, az egy az internacionális kongresszust tárgyaló hozzászólás, melyet a Pester Lloyd-ban olvastam. A cikk alatt egy előttem ismeretlen név: *Friesenhof**) állt.

Cikkében azt írja, hogy ő már ismeri, előre tudja a Budapesten rendezendő nemzetközi kongresszus programját s négy részre osztva, mindjárt be is mutatja azt.

Először — ugymond — lesz felvonulás, defilozás, más szóval „Soldatenspielen“, a melynél a sokféle egyenruha, többféle rangjelzés, meg a felszerelések különféle variációja látványnak be fog ugyan válni; de nem éppen bizelgő reflexiókra is fog szolgáltatni alkalmat.

Másodszor lesznek Schauübungok és mulatságok. Harmadszor lesz egy kis kiállítás. Végre negyedszer lesznek felolvasások, melyek során nem minden érdek nélküli lesz hallani a külföldiek illetékes véleményét mi rólunk.

A mi a program első pontját illeti, erre nézve alapos a tévedése báró Frie-

senhofnak. Mert a Soldatenspielen az internacionális kongresszus programjában, a mint én tudom, egyáltalában nem szerepel. Ugy hallom, hogy a bemutatandó gyakorlatok sem a mászóháznál fognak az ismert és megunt sablon szerint tartatni. Hogy a kiállítás miként sikerül, az nem egészen függ tőlünk; de az eddigi megállapodások szerint az sem ígérkezik tanulságnélkülinek. A mi pedig a negyedik pontot illeti, t. i. a kongresszus voltaképeni lényegének, a felolvasásoknak gondos előkészítését: e tekintetben bizom azok ügybuzgalmában, a kik az ezzel járó munka oroszánrészét hivatalból viselni tartoznak s remélem, hogy maga Friesenhof bajtárs is hozzá fog járulni egy érdekes felolvasással a kongresszus niveaujának az emeléséhez.

A mire azonban reflektálni kívánok, az egy mellékesen lanszirozott véleménye a cikkirónak.

Szerinte ugyanis nem annyira a városok viszonyai a különösebb figyelmet érdemlők, mert hisz minden nagy város többé-kevésbé modern, tehát nemzetközi ráhatásnak a jellegét küllöli; ha egyben nem, hát másban. Ellenben a vidéki tűzrendészeti viszonyok, azok lennének igazság szerint a mértékadók, valamely ország elért haladottságának az állapotára nézve. És e tekintetben nálunk — írja Friesenhof bajtárs — alig egy néhány vármegyében mutathatván fel némileg megnyugtató tűzrendészeti viszonyokat s ott is inkább csak a papíron: czélszerűbb lenne belepillantást sem engedni a külföldieknek ezekben a hazai tűzrendészeti állapotokba s különösen nem azok árnyoldalaiba.

Általánosságban ez a kijelentése a bárónak helytálló. A mit ennek kapcsán a kormánynak ajánl figyelmébe: az is méltó arra, hogy mindenekelőtt az elnök-

*) Cikkirő teljes neve *Friesenhof Gergely báró*, az öregebb bajtársak előtt nagyon jól ismert név. Viselője mintegy 30 év óta működik tűzoltói téren, ritka buzgalommal. A Tűzrendészeti Lapoknak is igen szorgalmas munkatársa volt.

A szerk.

ségünk foglalkozzék vele s bizonyosra veszem, hogy ezt meg is teszi*). Azt azonban, hogy a mi vidéki viszonyainkat okvetlenül rejtegetni kellene, — én nem írom alá; sőt állítom, hogy az a bizonyos szégyenkezés, mely a némes bárót hazánk tűzoltóügye lassú fejlődésének a szemlélete közben elfogja: voltaképen csak az ügy érdekében szükséges tulzás szüleménye!

Hogy sok a tenni való ezen a téren; hogy tűzrendészetünk elhanyagolt állapotából sürgősen kiemelendő; hogy nemzetgazdasági és humanitárius szempontból egyiránt égető a kérdésnek törvény útján való minél előbbi rendezése: ez mind kétségtelen! — Hanem, hogy az ügyek még mindig csak az előkészítés stádiumában vannak — ezt lehet sajnálni, de szégyenkezni miatta nincs okunk. Mert ha a végleges megoldás nem kerülhetett is még napirendre: a fejlődésnek az a foka, a mely tisztán társadalmi úton eléretett, igen tisztességes eredményt representál.

Az országos tanfolyamok szervezése, a közigazgatási tanfolyamok rendszeresítése, az approbált „Tűzrendészet“ című könyv — egymagukban is igen szembeszökő mértföldmutatói haladásunknak.

Ha a külföld *vidéki* viszonyait állítjuk szembe hazánk hasonló viszonyaival, akkor az derül ki, hogy mi itt Magyarországon voltaképen *sokkal előbbre* vagyunk, mint akár Angolország, akár Olaszország, sőt még akár mint Poroszország keleti része is; Oroszországról és Spanyolországról, meg egy csomó apró államról nem is szólva.

Egyedül Franciaország és a kis Württemberg, a még kisebb Szászország, meg Hannover és Schleswig-Holstein az, a melyeknek rendezettebbek a vidéki tűzrendészeti viszonyai. Azonban tessék csak ez államokban összehasonlító tanulmányútra indulni! De nem a nagyvárosok és a hivatalos kimutatások után menve; hanem magán a vidéken tölteni el vagy egy fél-estendőt s így venni bepillantást azokba a felmagasztalt viszonyokba. Meggyőződésem, hogy az eredmény nem lehet más, mint a mit újra állítok, hogy tulságosan szégyenkezni nincs okunk.

Hogy pedig ez állításom bizonyítható is, kérek tért engedni arra, hogy e lapok hasábjain ismertethessem az egyes országok tűzrendészeti viszonyait.)*

Dr.

HIVATALOS RÉSZ.

164.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltószövetség elnöksége 1904. évi február 20-án d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. Folyó ügyek.
2. A hivatalos lapra vonatkozó nyomdai ajánlatok tárgyalása.
3. Sopron város tűzrendészeti szabályrendelete; előadó: Szabó Gyula.
4. Nemespécsely község mentőszekrény iránti felirata; előadó: dr. Glósz Kálmán.
5. Veszprémvármegyei szövetség felügyelői utasítása; előadó: dr. Szily József.
6. Dunaszekcsőn létesítendő szénraktár tűzrendészeti véleményezése; előadó: Breuer Szilárd.
7. A nemzetközi kongresszus ügye.

Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. 1/2 3 órakor a segélyző-szövetség igazgató-választmánya is tart ülést.

Budapest, 1904. január 20-án.

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

191
1904 sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten 1904. január 16-án a magyar országos tűzoltószövetség elnökségének ülésében.

Elnök: dr. Óvári Ferenc alelnök, majd Széchényi Viktor gróf elnök. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: Barabás István, dr. Glósz Kálmán,

Gyula, Vida Pál előadók; dr. Szily József titkárpénztárnok. Elmaradásukat kimentették: Markovszky Béla, Szokoly Ignác, Varga Lőrinc előadók.

1. Dr. Óvári Ferenc alelnök megnyitván az ülést, bejelenti, hogy az évforduló alkalmából József főherceg Ő Fensége az elnökség üdvözlő feliratot intézett, melyre Ő fenséges védnök úr a következő távirattal válaszolt Fiuméből január 6-iki kelettel:

„A magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének. Fogadják legbensőbb hálámat szives újévi üdvözlötükért azon óhajjal, hogy az úr Isten kísérje hazánk tűzoltóit emberbaráti működésükben ezen újévben legdúsabb áldásával. Őszinte ragaszkodásomról és támogatásomról pedig legyenek meggyőződve. József főherceg, védnök.“ —

Eljenzéssel tudomásul vétetett.

2. Alelnök jelenti továbbá, hogy a közigazgatási bíróság Selmechánya ügyéből kifolyólag ezelőtt mintegy 2 évvel hozott és a kötelezett tűzoltói megváltási díjak szedését hatályon kívül helyező döntvényvel szemben, újabban 2664—1902. sz. a. kelt határozatával kimondotta, hogy a meglévő jóváhagyott szabályrendelet alapján kivetett megváltási díjak jogosan behajthatók; a Belügyministerium különben ez ügyben felterjesztést intéz az összministerium elé, hogy e kérdés törvényesen szabályoztassék és érezvén a helyzet visszasságát, irányul szolgáló tervezetet

küldték a véleményezés végett, míg azonban a segélyzőpénztár alapszabályain kisebbszerű módosításokat irtak elő, a melyek azonban elnökiileg lesznek elintézhetők.

Tudomásul vétetett.

3. **Sopron sz. k. város tűzrendészeti szabályrendeletét** a Belügyministerium leküldvén véleményezés végett a szövetséghez: az javaslatától végett **Szabó Gyula** előadónak adatott ki.

4. **Titkár** jelenti, hogy újabban Jásznagykun-Szolnok és Csongrád vármegyék alispánjai kértek és kaptak **vármegyei szövetségi** alapszabály-mintákat; Szepes vármegye pedig a maga alapszabályait már felterjesztette.

Szabó Gyula jelenti, hogy Győr vármegyében legközelebb lesz az alakuló gyűlés.

Lukáts Gyula bejelenti, hogy a Túróc és Zólyom vármegyei szövetségek alapszabályai felterjesztettek.

Tudomásul vétetett és **Szabó Gyula** előadó felkérte, hogy a Győr vármegyei szövetség ügyét továbbra is kísérelje figyelemmel.

5. **Gróf Széchényi Viktor** elfoglalván az elnöki széket, **titkár** jelenti, hogy a **pápai tanítóképezde** igazgatósága átiratunkra vonatkozólag arról értesít, hogy a tűzoltást ősszel 4, tavasszal 6 napon éj 2—2 órai beosztással taníttatja az intézet IV. évfolyamában.

Dr. Óvári Ferenc ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a pápai legutóbbi nagy tűznél a tanítóképezdészek kitüntek és dícséretet arattak, erről részükre a Veszprém vármegyei szövetség oklevelet adott, mely az egész ifjuságnak ünnepélyesen felolvastatott, hogy további buzdításul szolgáljon.

Breuer Szilárd jelenti, hogy az oktatás vezetésére Pápan Szokoly Ignác vállalkozván, az igazgatóság válasza vele közöltetett. Egyben pedig indítványozza, hogy hivatkozással a közoktatásügyi miniszter 1891. évi 49745. sz. rendeletére, mely szerint a tűzoltás az utolsó évfolyamban 20 órában tanítandó, az összes hazai tanítóképezdék hivatassanak fel e rendelet végrehajtására.

Publig Ernő ugyanerre felhívna a gazdasági tanintézeteket is.

Jelentések tudomásul vétetvén, **Breuer Szilárd** indítványa elfogadtatott, míg ellenben a gazdasági tanintézetek felhívásától az elnökség, erre vonatkozó ministeri rendelet hiányában, ezúttal eltekint.

6. Az **alsó-ausztriai tűzoltói segélyző-egylet** újonnan épült házában könyvtár rendezvén be, a szövetség nyomtatványait és kiadmányait megküldeni kéri. — Megküldetni határoztatott.

7. A **közigazgatási tanfolyam** tárgyában jelenti **Mihalik Béla**, hogy **Kassán** a hallgatók száma 40, az előadásokat február 1 én kezdi meg és kéri a tankönyvek megküldését. **Barabás István** bejelenti, hogy **Szombathelyt** az előadások március—május hónapokban a szerdai napokon fognak tartatni. **Publig Ernő** jelenti, hogy **Debrecenben** ápril—május hóban tartatik a tanfolyam. **Vida Pál** május hóban egyhuzamban tartja a **pécsi** tanfolyamot. — Tudomásul vétetett azzal,

8. A **cibakházai önkéntes testület** jelentése, mely szerint **Szt.-István** napját megünnepelte — Tudomásul vétetett.

9. A **harkányi testület** az általa adományozott szorgalmi érdemkeresztet ismertetvén, annak árát 2 kor. 60 fillérben jelenti be azzal, hogy a megtörtént kitüntetést az elnökség tudomására hozza.

Lukáts Gyula felvilágosítandónak tartja e testületet, hogy ily pléhdarabok adományozásával ne tegye magát és az intézményt nevetségessé; a dolgot tudomásul venni nem lehet.

Az elnökség a harkányi önkéntes testület bejelentését tudomásul nem veszi, a kitüntetést mint olyant el nem ismeri és elrendeli, hogy a testület ily nevetséges kitüntetések mellőzésére annál is inkább felhivattassék, mert a méltó érdem jutalmazását illetőleg, az elnökség mindenkor kész felsőbb helyen közbenjárni.

10. **Titkár** jelenti, hogy a British Fire Prevention Committee gróf **Széchényi Viktor** elnököt tiszteletbeli levelező tagjává választotta és az erre vonatkozó érmet neki megküldötte. — Tudomásul vétetett.

11. **Titkár** jelenti, hogy a „**Minimax**“ extincteur január 17-én d. u. 3 órakor a fővárosi tűzoltóság mászóházánál gyakorlatilag lesz bemutatva. — Tudomásul vétetett s az előadók a próbán résztvenni felkértek.

12. **Titkár** jelenti, hogy az osztrák szövetség újabbi lépéseket kíván tenni az osztrák kormányánál egy **25-évi szolgálati kitüntetés** alapítása tárgyában s kéri, vajjon azzal párhuzamosan nem kellene-e a magyar szövetségnek is ugyan e tárgyban 5 felségéhez folyamodni?

Gróf Széchényi Viktor elnök constatálja, hogy az osztrák szövetség e tárgyban magán úton már két ízben lépett vele érintkezésbe s csakis a magyar és osztrák kormányok együttes eljárásától vár eredményt.

Dr. Óvári Ferenc nem kíván most felterjesztést intézni, mert a dolog nem sürgős, nekünk szolgálati érdemünk van és az érdemeseket egyéb kitüntetésre is lehet felterjeszteni, de egyébként is a politikai viszonyok jelenleg erre nem alkalmasak.

Az elnökség a felterjesztés intézésétől ez idő szerint eltekint.

13. A **budapesti szivattyú- és gépgyár r. társaság** fecskendőit az elnökség által kívánván kipróbáltatni, az ezért járó díjak közlését kéri.

Breuer Szilárd ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a **fecskendők kipróbálására** vonatkozólag tárgyalatott már egy utasítás, mely azonban a választmány elé terjesztendő s mely szerint az elnökség hivatalosan csak akkor vállalkozik fecskendők kipróbálására, ha erre község vagy tűzoltóság kéri fel és a fecskendő egységes kiállítású avagy ha a gép peres kérdés tárgyát képezi és szakvélemény adandó; ezen utasítást fentartandónak véli, mert ha mindenkinek kívánságára és bármily fecskendőt próbálnánk ki, e munka teljesen lekötné a titkárok idejét.

Publig Ernő nem mondaná ki azt, hogy csak egységes fecskendő próbáltatik ki.

Barabás István szintén nem szeretné, hogy az egységesség útját vágja netáni újításoknak; újdonságok kipróbálását tehát megengedendőnek tartja; a gyárosok kérelmére nem vállalkoznék próbálásra, mert ez reklámcélokra felhasználható.

Lukáts Gyula constatalja, hogy az egységesség szabályai oly általános keretet állítottak fel, a melyen belül az újdonságok is nyílt teret találnak és egymást nem zárják ki; az egységességet fentartandónak tartja azért, mert ez által annak elterjedése biztosítható.

Dr. Óvári Ferenc az újdonságok kipróbálását, elbírálását, esetről-esetre megengedhetőnek tartja, ha erről jelentés érkezik be.

Az elnökség a fecskendők kipróbálására vonatkozó utasítást fentartván, határozatilag kimondja, hogy a fecskendők hivatalos kipróbálására csak úgy vállalkozik, ha arra hatóság vagy tűzoltóság directe felkéri, ha a gép egységes kiállítású avagy ha az peres kérdés tárgyát képezvén, arról szakvéleményt kell adni; ellenben egyedül a gyárosok kívánságára nem vállalkozik próbák megejtésére; újdonságok kipróbálását azonban nem zárja ki, azok elbírálása felett megkeresés folytán esetről-esetre intézkedend. A próbautasítást a hivatalos lap legközelebbi számában kinyomatni és a választmány elé terjeszteni, a folyamodó céget pedig fenti értelemben értesíteni rendeli.

14. Szabó Gyula kidolgozván egy a **tűzrendészeti felügyeletre** vonatkozó szabályrendelet-tervezetet, azt beterjeszti.

Breuer Szilárd nem tartja ennek tárgyalását időszerűnek, mert egy ily tervezet most nyomtatott ki az alapszabály-minta függeléke gyanánt; egy másik tervezet pedig már is irattárba helyezett akkorára, a midőn a felügyelet kormányhatóságilag szabályoztatván, e tervezetek ismét felhasználhatók lesznek; javasolja tehát, hogy Szabó tervezete is ily célból irattározassék. — Az elnökség a tervezetet a napirendről leveszi és Szabó Gyulának fáradozásáért köszönetet szavaz.

15. Esztergom város törvényhatósága feliratot intéz az országgyűléshez, a mely szerint a Belügyministerium költségvetésébe állíttassék be egy tétel **vízvezetékek létesítésére**; egyben pedig felhívta a törvényhatóságokat e felirat pártolására.

Breuer Szilárd ennek bejelentése kapcsán indítványozza, hogy e feliratot a szövetség is támogassa, mivel tűzrendészeti szempontból is lényeges javulás áll be vízvezetékek létesítése által; tenné ezt annál inkább, mert a törvényjavaslatban proponált országos tűzrendészeti alap részben e célra használtatnék fel.

Lukáts Gyula nem pártolja e javaslatot, hanem inkább általánosságban kéri a kormányhatóság intézkedését az iránt, hogy a falusi vízszerezési viszonyok javíttassanak; nem sokat vár a feliratoktól, mert nem veszik azokat figyelembe.

Elnök ezzel nincs egy szóval, mert ha fel-

az állapotokat javítják és e mellett a szövetségnek is csak előnyére lehetnek.

Breuer Szilárd a Lukáts nézetét saját javaslatával egyesíthetőnek tartja, a mennyiben a vízvezetéket ajánló felterjesztésben egyúttal a falusi vízszerezési viszonyok javításának szükségességére is rá lehet mutatni és az erre vonatkozó kormányrendeleti § végrehajtását szorgalmazni.

Az elnökség Breuernek javaslatát elfogadja és elhatározza, hogy úgy a vízvezetékek létesítése, mint általában a vízszerezési viszonyok javítása tárgyában a Belügyministerhez feliratot intéz.

16. Dr. Óvári Ferenc bemutatja **Nemespécsel** községnek egy **mentőszekrény** beszerzése tárgyában hozzá beérkezett s a magy. kir. belügyministerhez intézett kérvényét, s javasolja, hogy az dr. Glósz Kálmán előadónak véleményezést végezt kiadattassék. — Kiadott.

17. Titkár jelenti, hogy a **hivatalos lapban** közzétett hirdetések kétszeres nagysága iránt Köhler István gyáros által kérdés tétetvén, elvileg döntést kér arra nézve, vajjon az eredetileg engedélyezett félhasábos 5 garmondsor nagyságnál nagyobb hirdetés elfogadtassék-e? Jelenti továbbá, hogy a szerkesztő bizonyos számú lappéldányt kíván felhasználni arra, hogy azokat munkatársai közt kioszthassa; minthogy azonban a lap anyagi részét az elnökség kezeli, kér erre vonatkozólag is döntést. Végül kívánja, hogy a hivatalos rész revíziója a titkároknak kinyomatás előtt bemutattassék, illetve a titkárok által megadott tükör betartassék és a hivatalos rész okvetlenül összefüggő egész gyanánt illesztessék a lapba.

Dr. Glósz Kálmán, Vida Pál, Lukáts Gyula az eredeti kis címhirdetések fentartása mellett nyilatkozik; utóbbi nincs ellene annak, hogy a szerkesztő bizonyos számú lappéldányt felhasználhasson, de a jogfentartás elvénél fogva, tudni kell az elnökségnek, hogy kik kapják a lapot.

Vida Pál sem ellenzi a lappéldányok rendelkezésre bocsátását, de kívánná, hogy a lapszerkesztő mutassa be azok névsorát, a kiknek a lapot küldi s jelentse be, hogy mily címen adja nekik.

Dr. Óvári Ferenc jelenti, hogy a lap kinyomatását illetőleg a Kellner-nyomda újabb ajánlatot adott be hozzá, a mely lényegesen olcsóbb; de mert a lap szerkesztője nincs jelen, a Rózsa-nyomda ajánlatával együttesen a jövő ülés napirendjére tűznék azok tárgyalását. — Az elnökség határozatilag kimondja, hogy a hivatalos lapban csakis félhasábos hirdetéseket engedélyez; a lapszerkesztő rendelkezésére 30 lappéldányt bocsát, de megkívánja, hogy a szerkesztő jelentse be, kiknek és mily címen adja azokat; elrendeli, hogy a hivatalos rész egy összefüggő egészben állíttassék a lapba s hogy e résznek a revíziója kinyomatás előtt a titkárok egyikének bemutattassék; végül elhatározza, hogy a nyomdák ajánlatát a jövő ülésen fogja tárgyalni.

18. Titkár jelenti, hogy a **kongresszusra** szóló

nem hajlandó részt venni; a nemzetközi szövetség alelnöke *Westphalen*, egyik német szaklapban körlevelet bocsátott ki a kongresszus érdekében; a titkárja pedig *De Marie*, azt kívánja, hogy a körlevelek a nemzetközi elnökség által is legyenek aláírva, a felolvasások címe felülbírálás végett oda is bejelentessék, ellenben a versenyektől eltekintenek; a kiállításra eddig 20 kiállító jelentkezett; felolvasást kíván tartani *Berdenich* Győző mérnök (Budapest) az acetylengázzról tűzrendészeti szempontból, és *Putsch* Tóbiás (Igló) a vízszerezésről különösen hegyvidéki falvakban; a nemzetközi szövetség január 30-án Luxemburgban tartja válaszmányi ülését és kívánja, hogy azon feltétlenül képviselve legyünk. Végül jelenti, hogy *Friesenhof* Gergely báró azt indítványozza egy tervezet beküldése kapcsán, hogy még a kongresszus előtt eszközöltessék ki egy újabb, jobb tűzrendészeti kormányrendelet, hogy elhanyagolt falusi tűzrendészetünk addig rendbehozható legyen, — és ismerteti a tervezetet.

Elnök a rendező-bizottsági alakuló gyűlésre a nagy lapok szerkesztősegeit is kívánja meghívni.

Vida Pál arról is gondoskodna, hogy gyorsírók legyenek ott.

Dr. Óvári Ferenc, a lapok meghívását helyesli, gyorsíróra azonban még egyelőre nincs szükség.

Lukáts Gyula jelenti, hogy báró *Friesenhof* Gergelytől oly cikk jelent meg a „Pester Lloyd”-ban, mely egyrészt sértő a szövetségre, másrészt pedig a kongresszus ügyének ártalmára van; felolvassa a „Tűzrendészeti felügyelő”-ben közléendő választát.

Publig Ernő e választ a „Pester Lloyd”-ban tenné közzé.

Elnök kijelenti, hogy a megfelelő válasz megadásáról gondoskodni fog; bejelenti továbbá, hogy a rendező-bizottságba meghívta a hét nagyhatalom Budapesten székelő főconsuljait s felolvastatja a rendezőbizottság elnökségének vázát.

Dr. Szily József jelenti, hogy a Körting-cég a kiállításon bemutatandó tárgyaihoz gőzt igényel s erre vonatkozólag tájékozást kíván.

Az elnökség a jelentéseket tudomásul vévén, elhatározza, hogy a vereskereszt-egyletet a csatlakozásra újlag felkéri; a rendező-bizottság alakuló gyűlésére a napilapokat meghívni rendeli; a rendező-bizottság elnökségének vázát helyeslőleg tudomásul veszi; Körting-cég ügyét, valamint Köhler István gyárosnak az iránti kérdését, hogy ki fog kiállítási épületekről gondoskodni, kiadja a kiállítást rendező bizottságnak; *Friesenhof* Gergely báró javaslatát, mint a törvényjavaslattal főbb elveiben különbben is megegyezőt, a jelen körülmények között és az idő rövidsége miatt keresztülvihetőnek nem tartja.

19. **Titkár-pénztárnok** betérjeszti a IV. évnegyedről, valamint az egész 1903. évről szóló **pénztári jelentést**. E szerint a bevétel 8969 kor. 32 fill., a kiadás 5324 kor. 30 fill. s így a pénztári maradvány 3643 kor. 02 fill. Utóbbi szerint a

dr. Szily Józsefnek jegyzőkönyvi köszönetet kíván szavazni.

Dr. Óvári Ferenc constatalja, hogy bár minden jogos igényt kielégítettünk, bár az elnökség ismételten saját kezdeményezése folytán utalványozott, a nagy budget dacára, túlkiadás nem merült fel és így ez biztató a jövőre nézve.

Breuer Szilárd ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a tagdíjhátralékok miatt egyes szövetségek több testületet a tagok sorából töröltek s ily bejelentések a válaszmány elé terjesztendők lesznek. — Az elnökség a pénztári jelentéseket tudomásul vévén, azokat a felügyelő-bizottságnak kiadni és a hivatalos lapban közzétenni rendeli, dr. Szily József pénztárnoknak pedig jegyzőkönyvi elismerést szavaz.

20. **Dr. Szily József** betérjesztvén véleményét a **mentőszakaszok felállítása** tárgyában dr. Glósz Kálmán által kidolgozott útmutatóról, constatalja, hogy az kevesebbet tartalmaz, mint annak idején az előadói javaslat; a cím helytelen; a szervezet hiányos, sőt a szervezési szabállyal ellenkezik; a felszerelés milyensége és elhelyezése sincs praecizirozva, hivatkozás sincs az erre vonatkozó ministeri rendeletekre; az adminisztráció túl részletes, a többi részleteket ellenben nem fejti ki; végeredményben tehát jelen alakjában nem tartja megfelelőnek, mert a csapat szervezésére nézve általános útmutatást nem ad.

Breuer Szilárd constatalja, hogy ezen bírálattal nincs segítve az ügyön; ha az útmutató nem jó, ám kérjük fel dr. Glósz Kálmánt, dr. Szily Józsefet és dr. Kovách Aladárt, hogy dolgozzanak ki együttesen egy jobb útmutatót, a melyet azután a hivatalos lapban közzétenni és lenyomatokban is felhasználni lehetne.

Dr. Glósz Kálmán meg volt arról győződve, hogy az első munka nem lesz tökéletes mű s azért azt javítani bárkivel is mindenkor késznek nyilatkozik.

Dr. Óvári Ferenc kidolgozás végett visszaadná az útmutatót dr. Glósznak és azután bíráltatná felül másokkal, mert többesben nehéz dolgozni; a kidolgozásban való közreműködésre dr. Balogh Dezsőt is felkérné.

Dr. Szily József a „több ember többet lát” elvén elfogadja Breuer javaslatát és a mellett van, hogy az útmutatót e bizottság dolgozza ki. — Az elnökség tudomásul vévén dr. Szily József előterjesztését, az útmutató részletesebb kidolgozásával dr. Szily József és dr. Glósz Kálmán előadókat bizza meg, felkérvén dr. Kovách Aladár és dr. Balogh Dezső orvosokat is az ezen munkálatokban való közreműködésre.

21. **Elnök** bejelenti, hogy a miniszterelnök az **üdvözlő küldöttséget** d. u. 1/25 órákor fogadja, ahonnan az 1/46 órákor *József Ágost* főherceg ő fenségéhez vonul tisztelgésre a tisztí egyesület védnökségének elvállalását megköszönendő. Tudomásul vétetett.

22. **Szabó Gyula** betérjesztvén az általa Bécsből hozott érem-mintákat, javasolja, hogy az érem felirata a heraldikai kívánalmaknak meg-

felelően akkép módosíttassék, hogy két sisak egymásföle ne kerüljön, az évszám az éremlap közepére jusson, az érc patinált és csiszolt legyen. A szabályzatnak ekkép módosítandó 4. §. tulajdonképen ismét régi szövegét nyerné vissza, a mint az a választmány által jóváhagyatott, ellenben eltérne attól, melyet Herpka tanár javaslatára az elnökség utólag állapított meg. Abel Alajos bécsi cég ajánlata szerint V-éves — 80 kor., X-éves 1.— kor., XV-éves 2:50 3.— kor. XX-éves 3.95 kor., XXV-éves 7.20 kor., XXX-éves etüi-val 10— kor., külön etüi 3.— kor-ba kerülne. Nem ragaszkodik ezen céghez, de állítsa elő a hazai cég ugyanezen áron épp oly szép és jó minőségben.

Breuer Szilárd ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a szabályzat 15. §-a szintén módosításra szorul, mert a külföldről jött tűzoltóknál az állampolgárság igazolása többnyire körülményes és nem méltányos, de felesleges is.

Elnök, alelnök dr. Szily József és Szabó Gyula rövid hozzászólása után kimondja az elnökség, hogy Szabó Gyula és Breuer Szilárd javaslatait elfogadja és a javasolt módosítást a választmány elé terjeszti. Kimondja e szerint, hogy a fémérmeknél elfogadja a Szabó által javasolt feliratot és dísz (közepén koszoru által körülvéve az éveket jelző szám; elől: „A magy. orsz. t. sz. szolgálati érme“, hátul alul: „Alapított 1884.“ felirat), az érc azonban nem patinált, hanem fényes legyen; az email érmeknél megtartva a Herpka-féle domboru koszorút, középre az Abel-féle domborművü ezüst rész alkalmaztatik; a sisak nagyobb legyen és minden éremnél rejtett csuklóval legyen az éremhez erősítve. Elhatározza továbbá, hogy Herpka tanárt minták elkészítésére hívja fel, azok fémértékét szakértővel megbecsülteti, az érmek kiállításának felülbíráása végett azokat Szabó Gyula előadónak kiadja és csak azután eszközli a további megrendeléseket.

23. Szabó Gyula betérjeszti a **hivatásos tűzoltóságok egyenruházatára** vonatkozó javaslatát, a mely szerint a kormány és a városok hatóságai megkeresendők az iránt, hogy a hivatásos tűzoltóknál is ugyanazon rangjelzést alkalmazzák, a mely a szövetségi szabályzatban előíratott, mégis azon eltéréssel, hogy a szövet színe világos-kék lehet.

Publig Ernő a maga részéről elfogadja a javaslatot, mert a két intézményt egymáshoz közelebb hozza.

Lukáts Gyula a kötelezettek részére a rangjelzést elfogadja, de a szövet színe gyanánt ezeknél is a világoskékét követeli; egyébként a szabályzat módosítását csak a választmány eszközölheti s csak az adhat színbeli concessiókat akár az egyik, akár a másik tűzoltóságnak.

Breuer Szilárd nem hiszi, hogy az átirat eredményre vezetne; a Belügyminister nem avatkozik a városok autonómiájába, a városok pedig erre nem fektetnek súlyt; a vidéki városoknál ez még csak keresztülvihető, de Budapesten ebből lehetetlen helyzet keletkeznék az önk. tűzoltók

Az elnökség elhatározza, hogy Budapest, Kecskemét, Hódmezővásárhely városok tanácsát megkeresi az iránt, hogy hivatásos tűzoltóságuknál alkalmazzák a szövetségi rangjelzést (világos kék szövet mellett) és az átirat fogalmazásával dr. Szily József titkárt bizza meg.

A **jövő ülés** ideje az elnökség megállapodása értelmében *február 20-ikának* d. u. 1/23 órájában állapittatik meg.

25. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkérített dr. Óvári Ferenc és Scossa Zoltán.

Több tárgy nem lévén, ezzel az ülés véget ért.
Kmf.

Gróf Széchenyi Viktor, *Breuer Szilárd,*
elnök. titkár.

Hitelesítjük.

Dr. Óvári Ferenc, *Scossa Zoltán,*
alelnök. előadó.

185.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Budapesten, 1904. január 17-én a nemzetközi tűzoltó-kongresszus rendező-bizottságának alakuló közgyűlésében.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor.

Jegyzők: Breuer Szilárd és dr. Szily József.

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc, Huszár Ágoston, gróf Eszterházy Móric, Libits Adolf, Burchard Bélaváry Rezső, Boda Vilmos, Gallé Antal, Sceserbovszki Szaniszló, Lukáts Gyula, dr. Derekassy István, Ronchetti József, Sendlein János, báró Clauer Elek, Schultz Ferenc, Oleják Károly, Marton Lajos, Szabó Gyula, dr. Glósz Kálmán, Tiller Samu, Mlinkó István, dr. Borovszky Samu, Adorján Antal, Uprimny Mihály, Doufrain János, Müller József, Ulreich János, Both György, Ehrlich Manó, Tóth Lajos, Kesztyüs István, Dombay Lajos, Weisz József, Follmann Alajos, Lohde Rezső, Linhardt József, Csizsér Elek, Ádám József, dr. Bueskó Koriolán, Kotschy Ede, Vencel Lajos, Kónya Imre, Szabados Imre, Czompó Izidor, Goreczky Zsigmond, Pállya József, Muszkalay Antal, Köhler István, dr. Rüll Béla, Láng Lajos, Rainer József, Perczel Miklós, dr. Balogh Dezső, Kálmán Géza, Bárdi István, Csapó Lóránd, gy. Rosenberger Mór, Täuber Ferenc, dr. Kovách Aladár, Jászberényi Miklós, Walser János, Allt Lajos, Lillia Zsigmond, Publig Ernő, Nessi Gyula, Szilágyi F. Lajos, Wittwinditsch Gyula, Kállay Imre, Wagner Manó, Barabás István, Liebold Ferenc, Walser Ferenc, Stankovics Miklós, Panker Viktor, Wohl György, Juricsky Károly, Scossa Zoltán, Oszetzky Lajos, Marcsek Gusztáv, Neubrand János, Szabó Árpád, Devecis del Vecchio Károly, dr. Kovács Dénes, Somy Sándor, Nasinszky Ödön, Dorner Béla, Schóber Károly, Kántor Ferenc stb. rendező-bizottsági tagok.

Elnök üdvözlővén a megjelenteket, ismerteti a kongresszusnak célját, majd a nemzetközi tűzoltó-szövetség genezisét és szervezetét, az eddig

rendezését azon reményben, hogy a meghívott összes tényezők közreműködni és a rendezés nagy munkájában részüket derekasan ki fogják venni. Erre kéri a rendező-bizottság minden tagját akkor, a midőn a bizottságot megalakultnak jelenti ki, és ilyen gyanánt üdvözi. Majd felhívja jegyzőt, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksége által megállapított bizottsági szervezetet és a megválasztandó elnökök, alelnökök, jegyzők beosztását olvassa fel.

Breuer Szilárd jegyző felolvassa a jelzett tervezetet, mely szerint: a rendező-bizottság és a kongresszus *védnöke*: József főherceg Ő Fensége; *díszelnökök*: a belügyminister, a kereskedelemügyi minister, herceg Eszterházy Miklós, gróf Cziráky Béla, gróf Karátsonyi Jenő, gróf Zichy Jenő; *tiszteleti elnökök*: herceg Lobkovitz Rezső, Klobucar Vilmos, Percel Dezső, Sándor János, dr. Sélley Sándor, Márkus József, Halmos János. Az *I. központi végrehajtó, congresszusi bizottság* elnöke gróf Széchényi Viktor, alelnöke dr. Óvári Ferenc, tagjai a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének tagjai, az összes bizottságok elnökei, alelnökei és jegyzői. — A *II. fogadó, kalauzoló-bizottság* elnöke: Rudnay Béla, alelnökök: báró Feilitzsch Arthur, dr. Ruffy Pál, dr. Kék Lajos, dr. Kovách Aladár, Saxlehner Andor, a hét nagyhatalom Budapesten székelő főkonzuljai; jegyzők: dr. Szily József, dr. Balogh Dezső, Kállay Imre. — A *III. gyakorlat és versenygyakorlat rendező-bizottság* elnöke: Bölc Gyula; alelnökök: Almádi Géza, Follmann Alajos, Scserbovszki Szaniszló dr. Kovách Aladár; jegyzők: dr. Szily József, Breuer Szilárd, Markusovszky Béla. — A *IV. kiállítási bizottság* elnöke: gróf Szerényi Béla; alelnökök: Czigler Győző, Förster Nándor, Boda Vilmos, Sándor Pál, Gelléri Mór, egyik biztosító-társulati igazgató; jegyzők: Breuer Szilárd, dr. Szily József, Oleják Károly. — Az *V. sajtó bizottság* elnöke: Rákosi Jenő; alelnökök: Vészi József, Bolgár Ferenc, Gajári Ödön, Pekár Gyula; jegyzők: Markusovszky Béla, Lukáts Gyula, id. Groidl Gyula. — A *VI. vigalmi bizottság* elnöke gróf Szápáry Pál; alelnökök: Molnár Viktor, Libits Adolf, h. Haller József, Saxlehner Andor, Vermes Béla; jegyzők: dr. Szily József, Scossa Zoltán, Blasnek Hugó.

Follmann Alajos szükségesnek tartja egy elszállásoló-bizottság alakítását is.

Dr. *Óvári Ferenc* ezen kérdés megoldásával a fogadó-bizottság egy alosztályát kéri megbizni.

Libits Adolf szükségesnek véli, hogy egy pénzügyi bizottság is szerveztessék.

Dr. *Óvári Ferenc* a pénzügyi kérdést a központi bizottságnak tartaná fenn, mert csak így lehetséges az egységes központi kezelés és beosztás. — A közgyűlés a javasoltakat a jelzett állásokra egyhangulag megválasztja és egyben kimondja, hogy az elszállásolás kérdését a fogadó-bizottság egy alosztálya, a pénzügyi igazgatást pedig a központi végrehajtó bizottság intézze.

alakulhassanak és működésüket megkezdhessék. — A közgyűlés a személyes jelentkezést hozszadalmasságnak találván, attól eltekint és elnök javaslatára elhatározza, hogy a bizottsági tervezet kinyomattatván, minden rendezőnek egy válaszlevelezőlappal együtt megküldessék, a rendezők pedig felhivatnak, hogy ezen levelezőlapon beosztásuk iránt való óhajukat tudassák az elnökséggel. Az albizottságok megalakulása azután fog eszközöltetni.

Elnök felhíván a jelenvoltakat esetleges indítványok megtételére,

gy. *Rosenberger Mór* azt indítványozza, hogy keresse meg az elnökség a kereskedelemügyi ministert az iránt, hogy a rendező-bizottság tagjainak engedélyezzen az üléshez vasuti-jegy kedvezményt; hogy továbbá rendeztessék a kongresszus, illetve a tűzoltói segélypénztár javára egy sorsjáték.

Lukáts Gyula a sorsjátékot ellenzi, mert szerinte a tűzoltó tiszti egyesület tervezi ilyennek a rendezését,

A közgyűlés a sorsjáték rendezésének eszméjét elejtven, elhatározza, hogy a kereskedelemügyi minister vasuti-jegy kedvezménynek a rendezők részére való megadása iránt megkerestessék, a kivitellel pedig az elnökséget bízza meg.

Boda Vilmos a rendező-bizottság nevében ígéretet tevén, hogy a kongresszus sikere érdekében mindent el fog követni, teljes tisztelettel adózik az elnöknek és jegyzőkönyvi köszönetet kíván szavaztatni az előkészítés nagy munkájáért úgy az elnöknek, mint a magyar országos tűzoltó-szövetség élén álló tisztikarnak.

A közgyűlés *Boda Vilmos* indítványát magáévá tevén, elnöknek és az elnökségnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, melyet dr. *Óvári Ferenc* az elnökség nevében rögtön megköszönt.

Breuer Szilárd jegyző felolvassa ezután *Beöthy Lászlónak*, a Királyszínház igazgatójának levelét, melylyel a kongresszus rendező-bizottságát a Királyszínház tűzvédelmi berendezésének megtekintésére január 18-án d. u. 2 órára meghívja. — Tudomásul vétetett.

Elnök a megjelenteknek a szíves megjelenésért köszönetet mond, s több tárgy nem lévén, a közgyűlést berekeszti.

Kmft.

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Breuer Szilárd,
jegyző.

72
1904 sz.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Budapesten, 1904. január 16-án a magyarországi tűzoltó testületek segélyező-szövetségének igazgató választmányi ülésében.

Elnök: *Szabó Gyula* alelnök. *Jegyző*: *Breuer Szilárd* titkár.

Jelen voltak: dr. *Óvári Ferenc*, *Vida Pál*, igazgató választmányi tagok és dr. *Szily József*, pénztárnok.

1. **Elnök** megnyitván az ülést, titkár jelenti, hogy **Weber** József segélye a felterjesztés értelmében utalványoztatott; ellenben a még utalványozás alatt lévő, bár még múlt évi szeptember hóban felterjesztett **5 segélyezés** aktái a Belügy-ministerium kiadójában elkallódtak, mert azok az I. m. ált. biztosító-társasághoz nem érkeztek vissza, s ennek folytán a folyamodó testületek által a segélyezés elintézése már ismételtén, — újabban Stomfa által is, — megsürgöttetett.

Tudomásul vétetvén, a Belügyminiszterhez újabb felterjesztés intézteni határoztatott, a mely szerint az ott szeptember 18-án nyert elintézésről újabb végzés kiadását kérjük.

2. **Pénztárnok** a segélyző szövetség tagjainak a múlt évben elért számát és a segélyezések mérvét ismertetvén, beterjeszti a múlt évről szóló pénztári **zárszámadást**, a mely szerint a pénztári bevétel értékpapirban 47.400 kor., pénzben 6420 kor. 88 fill., a kiadás pénzben 326 kor. 81 fill. s így a pénztári maradvány mint egyenleg értékpapirban 47.400 kor., pénzben 6094 kor. 07 fillér.

Dr. Óvári Ferenc indítványozza, hogy 5000 kor. értékben értékpapir vásároltassék az esetben, ha a pénzpiac arra kedvezőnek mutatkozik.

Pénztárnok jelentése tudomásul vétetvén, 5000 kor. értékben értékpapir vásárlása elhatároztatott és annak a pénzpiac kedvező volta esetén való eszközléssel dr. Óvári Ferenc és dr. Szily József pénztárnok bízott meg.

3. A közgyűlés, valamint az országos tűzoltó-szövetség választmánya elé terjesztendő **évi jelentés** kidolgozásával titkár bízott meg.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

Kmft.

Szabó Gyula,
alelnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

503.
1903. sz.

Szabályzat

a fecskendők s egyéb tűzoltó-szerek kipróbálása alkalmával követendő eljárásról.

1. A magyar országos tűzoltó-szövetség szükségét látván annak, hogy úgy községek, mint tűzoltóságok az általuk beszerzett tűzoltó-szerek jószágáról meggyőződést szerezhessenek és azokat megbízható szakközégek által kipróbáltathassák: elhatározta, hogy a tűzoltó-szerek szakszerű kipróbálását *kívánatra* eszközölteti és a próba eredményét okmányilag igazolja.

2. A próba megejtése történhetik, ha hatóságok vagy tűzoltóságok a szövetség elnökségét erre megkeresik és ha a kipróbálandó szer Magyarországon gyárral bíró gyáros készítménye, a fecskendő pedig egységes felszerelésű és kiállítású.

3. Gyárral nem bíró, bár bejegyzett hazai kereskedők, avagy külföldi gyárosok gyártmányainak, valamint nem egységes fecskendőknek kipróbálására a szövetség csak az esetben vállalkozik és küld a próbához szakértőt, ha a szert vásárló közlés megérkezése után a gyáros részéről a

4. A mennyiben azonban a nem egységes szer valamely *újitást* képvisel, akkor az elnökség esetről-esetre elrendelheti ennek kipróbálását is, mivel az egységesség kikötése a haladásnak nem kívánja útját állani. Csupán a gyárosok kívánására az elnökség nem vállalkozik szerek kipróbálására.

5. A próba rendszerint az illető gyárban ejtetik meg; kivételesen és kívánatra azonban a próba a kérelmező hatóság vagy tűzoltóság által megjelölt helyen is megejthető, ha a körülmények ezt megengedik és az elnökség a megkeresést teljesíthetőnek tartja.

6. A próba megejtésére az elnök rendszerint az elnökség egyik előadóját küldi ki, szükség esetén azonban több tagból álló bizottság is küldhető ki, sőt az elnökségen kívül álló szakegyének is hívhatók meg esetről-esetre.

7. A kipróbálás iránt való írásbeli megkeresés a szövetség elnökségéhez intézendő és abban mindenkor körülírandó a kipróbálandó szer milyensége, megjelölendő a kipróbálandó szerek száma, továbbá a próba kívánt ideje és helye, esetleg a próbának célja is.

8. A próbát az elnökség hatóságoknak és a szövetség tagtestületének megkeresésére díjmentesen eszközli akkor, a midőn a próbából a szövetségnek semmiféle költségei nem merülnek fel; netán felmerülő költségek azonban minden körülmények között a hatóságot vagy tűzoltóságot terhelik. A mennyiben azonban a próba költségeit szerződés értelmében a gyáros köteles viselni, avagy a szövetségbe nem tartozó tűzoltóság, esetleg a szert vásárló magánegyén kívánja a próba megejtését: a szövetség minden egyes próba alkalmából felszámítja a próba-bizottság utiköltségeit, ha ilyenek felmerültek, azonfelül pedig minden egyes szer kipróbálásáért próbadíjat is számít fel, a számlát kérelmezővel rögtön közli és a próbát csak az esetben eszközölteti, ha ezen számla összege előzetesen a szövetség pénztárába befizettetett.

9. Oly kisebbszerű szerek, pl. puttony-fecskendő, nyomó-tömlő, szívó-tömlő után, melyek kipróbálása $\frac{1}{4}$ óránál rövidebb idő alatt végezhető, a próbadíj egy darabnál 5 koronában, 2—10 darab után 10 koronában állapittatik meg; nagyobb szerek (u. m. fecskendők, tolólétrák stb.) kipróbálásának díja darabonként 10 korona. A kipróbált szerek tartozékait képező részek (pl. szívó-tömlők) kipróbálása után külön díjak nem számítatnak.

10. A próbát eszközlő bizottság tagjainak a szövetség elnöksége az utiköltségen felül ugyanolyan napidíjakat utalványoz, a milyent az elnökség tagjai elnökségi ülések alkalmából élveznek. A fennmaradó összeg a szövetség folyó pénztárához esatoltatván, főleg a próbaigazolványok és próbaeszközök beszerzésére fordíttatik.

11. A próba a magy. orsz. tűzoltó-szövetség pró

son jelentést tenni, a melyben az összes próba-
adatokat részletesen felsorolja. A jelentés be nem
terjesztése esetén, a próbát az elnökség semmis-
nek nyilváníthatja, a próba megejtésével más
előadót bizhat meg, a jelentést be nem terjesztő
előadót pedig a netán már² felvett útiköltség és
napidíjak visszatérítése kötelezheti.

12. A beérkezett jelentés alapján a szövetségi
iroda kiállítja a próba-igazolványt, mely a próba-

csupán arra nézve mond véleményt, vajjon a
szer céljának megfelel-e vagy sem? A próba-
igazolványt az elnök és egyik titkár írja alá és
a próba-jelentés beérkeztétől számított 8 napon
belül mindenkor annak címére küldetik meg, a
ki a szer kipróbálását kérelmezte volt.

Budapest, 1904. jan. 16.

Gróf Széchenyi, Viktor,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Kivonat a londoni kongresszus egyik felolvasásából.

„Some Notes on Fire Prevention generally, but more
Particularly in respect to Theatre Safety.”

Tartotta 1903. július 8-án a Caxton Hallban:

Markusovszky Béla.

My Chairman! Gentlemen! *)

(Elnököm! Urak!)

Engedjék meg, hogy egy édes titkot árul-
hassak el önöknek. Ezelőtt kilenc évvel könyvet
irtam a *Megelőző Tűzrendészet*ről.

Az uraknak természetesen sejtelmők sem lehet-
erről; mert könyvem nem a világnyelvek valame-
lyikén volt megírva — hanem *magyarul!*

Ez az ural-altáji, illetve turáni nyelv ugyan
hétezer évvel ezelőtt, tehát még mielőtt a
rómaiak és a görögök szerepet játszottak a
világtörténelemben, *kultur-nyelv volt*, s ma is
tökéletesebb és *fejlettebb* nyelv, mint akár a
német, akár az angol. Bizonyítják ezt az asszírjai
és a legújabb babyloni ásatások is, miként erről,
Londonban időzésem óta, a British Muzeumban
meggyőződni alkalmam volt. Ámde a tudományos
buvárlatok ez eredménye mit sem változtathat
annak tényén, hogy a mely könyv ma magyarul
lát napvilágot, azt legfeljebb maroknyi 19 millió
ember értheti meg, ha egyáltalában megérti.
Ennyi lakja t. i. Magyarországot.

Mellékesen mondva azonban, — és ezt nekem
a szerzőnek elhihetik az urak — ebből a 19
millióból is, eleinte meglehetősen kevesen vettek
tudomást a könyvről, dacára annak, hogy
uralkodóházunk egy fenkölt lelkű, a tűzoltó
ügyek iránt komolyan és állandón érdeklődő
tagja: *József főherceg* írta meg hozzá az előszót!

Mindazonáltal kilenc évnek leforgása alatt,
„*Megelőző Tűzrendészet*“ című könyvem *anegyedik*
kiadást ia megérte; ma pedig az első inter-
nationalis *megelőző tűzrendészeti* (Fire Preven-
tion) kongresszusra gyűltünk egybe e helyen,
a *világvárosok* sorában is *legelsőnek* elismert
London falai között! A mi itteni ülészetünk
tehát némi elégtételt képez reám nézve; termé-
szetesen csak saját honfitársaimmal szemben.

*) Az angol, ha valamely gyülekezethez szól, mely
bizonyos formák közt megalakult ülést képvisel, előbb
mindig az elnököt szólítja meg, a nélkül azonban, hogy
azt megurazná. A szerk.

Fogadja a honorable Fire Prevention Committee
hálás köszönetemet, amért, hogy ennek consta-
tálására alkalmat nyújtott.

* * *

Et nunc ad rem!

Tűz volt, van és lesz, épügy, mint betegség.
De valamint, nem minden betegség feltétlenül
halálos: azonképp minden tűznek sem kell okvet-
lenül tűzvészszé válnia. Ennek a tűzvészszé
fajulásnak elejét lehet venni; meg lehet azt előzni.
S e megelőzés, elhárítás, kikerülés mikéntje:
ez épp a — *Fire Prevention!*

A megelőző tűzrendészet követelményei iránt
bizonyos fokú érdeklődés már jó korán meg volt
nálunk. Mig Bécsben ugy hangzott sokáig a
kizárólagos motto, hogy „Tüchtig geschulte
Feuerwehr und gute Requisiten!“: addig Buda-
pesten inkább a praeventivának volt ab ovo na-
gyobb tekintélye.

Mielőtt azonban ez érdeklődés nyilvánulásaira
áttérnék, szabadjon néhány statisztikai adatot
bocsátani előre s kivételesen, mint legkevesebbé
ismert várossal, a mi fővárosunkkal kezdeni.

* * *

Budapest, a magyar király székesfővárosa,
20,090 hektárnyi területtel bir, a melyből 2714
hektár park, 773 hektár pedig vízfelület, minthogy a
Duna folyik rajta keresztül, körülbelül olyan széles-
ségben, mint itt a Themse — dagály idején.
Azonban ha a víz által elfoglalt területet leszá-
mitjuk is, territoriális kiterjedésre nézve a mi
Budapestünk még akkor is közvetlenül London
után következik. Az angol főváros ugyanis (The
capital of England and metropolis of the British
Empire) 30.500 hektárnyi területtel bir.

Lakos-számra nézve természetesen messze
London után következünk. Europa félmilliónál
népesebb 12 fővárosa közt előbb Páris, Berlin,
Bécs és Szent-Pétervár következnek a sorban:
mig Budapest a maga 789 432 lakosával csak
hatodik helyen,*) Hamburg előtt kaphat helyet.

A mi azonban a Budapest területén évenként
előforduló tűzesetek számát illeti, e tekintetben
újra csak kedvező számokat szerepeltethetünk,
mert a legutolsó 20 év alatt állandóan 350—500 között
váltakozott ez a szám. Tavalý (1902-ben) az egy

*) Lásd a lapunk mult számában közzétett táblázatos
kimutatást. A szerk.

évből előforduló tüzeknél, mint eddig legnagyobb számot csak az 504-et értük el. Holott *Szent-Pétervár*, melynek fejlődése távolról sem olyan rohamos, mint Budapesté, ugyanezen 20 év alatt 400-ról 1400 tüzesetre vitte fel, vagyis ugyanannyira, mint Hamburg. Hamburg kiterjedése azonban 8240 hektár, míg Szent-Pétervárt csak 5372 hektár területet kell a tűzoltóságnak védeni.

Az eredmény és illetőleg annak ténye, hogy nálunk a tüzek száma nem tartott lépést a város rapid fejlődésével, kizárólag arra a körülményre vezethető vissza, hogy Budapest korábban (1883) kezdte kultiválni az okszerű praeventívát, mint a többi város pl. Berlin, a mely csak 1890 óta tart rendes évi tűzrendőri szemléket

* * *

(Helyszűke miatt itt kihagyjuk a felolvasás egy részét és rátérünk a színházak tűzbiztonságával foglalkozó szakaszra.)

* * *

A hatóság által rendszeresen gyakorolt megelőző tűzrendészeti tevékenység azonban legszembeszökőbben a *színházaknál* joggal követelt tűzbiztonság megteremtésében nyilvánul.

Ama minotiozus intézkedéseken, melyek valamely színházban a tűz keletkezésének megelőzését célozzák, ebben a társaságban bizvást átugorhatunk. Azt is magától értetődő és így mindnyájunk által ismert előírás gyanánt tételzem fel, a mely szerint *szinpad és nézőtér csak főfallal lehetnek* egymástól elválasztva és hogy az ehhez képest méretezett válaszfal sem a

szülyesztőben, sem azsinórpadról abszolúte semmi nyílással nem bírhat. Mint két évtized alatt kipróbált valamit azonban egyet külön akarok kiemelni.

Budapesten ugyanis, azokon kívül, a miket egynémely más város *tűzbiztos* színházaiban is megtalálhatni, mint a minők:

a) a vasfüggöny,

b) az alulról kezelhető füstelvezető akna,

c) a mellékvilágítás,

d) a megfelelő hydransok,

e) külön tűzjelző vonal és

f) az előadások tartamára megerősített házi tűzoltóság, minden szinpad még külön *zápor-készülékkel* is van ellátva.

Ma a legtöbb városban ismeretes ez a berendezés. A mig azonban pl. Berlin csak ez előtt hét évvel kezdte meg annak előírását; addig nálunk a vízművek akkori igazgatója Wein János, már 19 évvel ezelőtt applikálta azt a Nemzeti színházban. Követte aztán a m. kir. Operaház, mely az ő Asphaleia rendszerével egyébként is első a világon.

Legalább az az angol társaság, mely Mr. Dyson (Windsor) és mostani fáradhatatlan elnökünk Edvin O. Sachs (London) vezetése alatt 1894 évi tanulmányútjuk során, Amsterdam, Berlin és Wien után Budapestet is megtisztelte a látogatásával, a m. kir. Operaházról így nyilatkozott az ő később nyomtatásban is közzétett jelentésében:

„We were certainly not prepared for such a display as we witnessed at the Royal Opera House

A nemzetközi kongresszus rendező bizottságának alakuló ülése.

(Saját külön tudósítónktól.)

A váci-utcai városház díszterme, melyben a székesfőváros törvényhatósági bizottsága szokott ülésezni, vasárnap, január 17-én, délelőtt a rendestől meglehetősen eltérő képet mutatott.

A városatyák helyett tűzoltók és a tűzoltó ügyek iránt érdeklődő urak jöttek benne össze, hogy az augusztusban Budapesten rendezendő internationalis tűzoltó-kongresszus nagy munkájához tartozó első kapavágás formalitásain túl essenek. Az első lépésnél mutatkozó érdeklődés mérve azonban eléggé biztató jellegű volt. Csak számra nézve száznál többen jelentek meg. A képviselve volt társadalmi körök kvalitása pedig egymagában alkalmas arra, hogy e nemzetközi összejövetelnek hazafias szempontból kívánatos sikerét garantálja.

A rendező bizottság összeállításának a váza, kerete, angol mióta szerint készült, de helyesen megválasztott formának ígérkezik.

Az elnöki emelvényen, a hol máskor Budapest főpolgármestere, polgármestere és az alpolgármesterek, meg a főjegyző ülnek, most *Széchenyi*

A padsorokban pedig ott láttuk a főhercegi uradalmak kormányzóját, *Libits* Adolf, udvari tanácsost, alosuthi helyettes főparancsnokot; azután a tolnavármegyei szövetség elnökét *Boda* Vilmos országgyűlési képviselőt; az országos szövetség volt alelnökét *Follmann* Alajos, nyug. kir. táblabíró; a gödöllői tűzoltóság volt parancsnokát *Gallé* Antal budai várkapitányt; a belügyministerium képviselőjében *Adorján* Antal és *Perczel* Miklós urakat; a kereskedelmi ministerium részéről *Lohde* Rezső főiparfelügyelőt; a földművelési ministeriumból *Dorner* Bélát; a Tudományos Akadémiából dr. *Borovszky* Samut; a hírlapírók képviselőjében dr. *Kovács* Dénes, lapszerkesztőt; az elsőfokú tűzrendészeti fórumok részéről *Reiner* József, szegedi főkapitányt; *Csapó* Loránd főszolgabíró; *Gorecky* Zsigmond, belvárosi h. előljárót, *Bárdi* István, *Liebold* Ferencz, *Linhart* József, *Szilágyi* F. Lajos és *Wohl* György székesfővárosi kerületi mérnököket; *Sczerbovszki* Szaniszló, főparancsnokot; dr. *Kovács* Aladárt, a mentők főparancsnokát; az idegen államok konsuli karából *Tiller* Samu, főkonzult; a fecskendőgyárak képviselőjében *Láng* Lajos, igazgatót, *Köhler* István gyártulajdonost, *Kálmán* Géza cégtulajdonost, *Walser* János gépészmérnököt és *Walser* Ferenc műszaki felnevelőt; a kéményseprő ipartestületek

szűlve, hogy olyan berendezés is lehessen vaianoi, mint a minőnek a budapesti királyi operaházban szemtanui valánk. Ez a színház, kétségkívül, legtűzbiztosabb mulatóhely a világon!

Hogy e záporkészülékek miként vannak berendezve s miként functionálnak, azt a jövő 1904-ik évben, a midőn az internationalis tűzoltó szövetség Budapesten szándékozik ülésezni, lesz szerencsénk bemutatni az uraknak. Nem szenved azonban kétséget, hogy *csak a melyik színház ilyennel rendelkezik, egyedül abban lehet a színpadnak tűzbiztosságáról komolyan szó.* Első indítványom tehát, melyet elfogadásra ajánlok, odaterjed, hogy e záporkészülékek fontosságát mondja ki a t Congresszus.

A nézőtérén — miként ismeretes — fődolog arról gondoskodni, hogy tűz esetén a közönség gyorsan és biztosan hagyhassa el a színház helyiségeit. E célból szerintem a megfelelő számú s egyenesen a szabadba vezető kijáratokon kívül, főkép a folyosók, lépcsők és az előcsarnokok helyes méretezésére van szükség.

Elengedhetetlen követelmény e tekintetben:

1. hogy minekutána a helyiségek befogadóképessége megállapított, gondoskodás történjék az iránt, hogy minden emeleten *akkora térség* (előcsarnok, direkt a szabadba nyíló ablakkal vagy nyílt

Továbbá az országos tűzoltó szövetség elnökségének előadói karából: *Barabás Istvánt* (Vasvár), dr. *Glósz Kálmánt* (Eger), *Lukáts Gyulát* (Zsarnóca), *Publig Ernőt* (Debrecen), *Scossa Zoltánt* (Szabadka) és *Szabó Gyulát* (Kismarton).

Végre a vidék s általában a tűzoltó testületek képviselőitében megjelentek: *Ádám József* (Pomáz), *Állt Lajos* (Máv. főműhely), dr. *Balogh Dezső* (Budapest önk.), *Both György* (malaekai járás tűzrendészeti felügyelője), dr. *Bucsko Korbolán* (Gyula), *Burchard-Béla* (Rezső (a fejev vármegyei szövetség alelnöke), *báró Clauer Elek* (Pozsony), *Csiszér Elek* (Máv. nyug. műhely-tűzoltóság), *Czompó Izidor* (Nagymaros), dr. *De rékassy István* (Debrecen), *Domby Lajos* (Karánsebes), *Doufrain János* (Budaujlak), *Ehrlich Manó* a budapesti tűzoltó testületek szövetségének alelnöke, *gróf Eszterházy Mór* (Csákvár), *Jászberényi Miklós* (Mezőtárkány), *Juricsky Károly* a pestvármegyei szövetség titkára, *Kállay Imre*, a budapesti önkéntesek titkára, *Kántor Ferencz* (Soroksár), *Keztyüs István* (Bonyhád), *Kónya Imre* (Kecskemét), *Kotschy Ede* (Dunakesz), *Lillia Zsigmond* (Eperjes), *Marcsek Gusztáv* (Budapest hengermalom), *Marton Lajos* (Battonya), *Mlinkó István* (Eger), *Muszkalay Antal* (Trencsén), *Müller József* (Budapest Goldbergergyár), *Nasinszky Ödön* (Soroksár), *Neubrand János* (Budapest juttagyár) *Oszetzky Lajos*, a budapesti önkéntesek alparancsnoka, *Oleják Károly* (Budapest önk.);

elférnek, — egy négyzetméterre három embert számítván.

2. A szűk folyosók kiküszöbölendők. Valamely színház folyosójának megengedhető legkisebb szélessége 2.50 méter legyen;

3. a nem szabadon függő, hanem alátámasztott s nem is csiga alakban vezetett lépcsők legalább 1.89 m. szélességgel bírjanak és egy lépcsőre legfeljebb 250 egyén jusson. Végre

4. minden 100 személyre legalább **egy m.** kijárat nyílás kerüljön a (páholy-ajtók kivételével) feltétlenül mind kifelé táruló és vissza nem csapódó szárnyúvá teendő ajtókból.

Midőn határozati javaslataimat a t Elnök úr kezéhez betérjeszteni szerencsém volna, végül még csak egyetlen megjegyzést teszek. Hinni akarom, hogy az itt egybegyűlt urak olyan férfiak, a kik megengedhetik maguknak az utánzásra méltót onnan venni a hol ez kapható: tehát kis nemzettől is elfogadják azt.

* * *

A tetszéssel fogadott előadáshoz elsőnek Mr. J. Herbert **Dyer**, az angol országos tűzoltó-szövetség

Pállya József (Kossuthfalva), *Parker Viktor* (Arad), *gyalui Rosenberger Mór* (Gyálu), dr. *Rüll Béla* (Mohács), *Szabados Imre*, a somogyvármegyei szövetség alelnöke, *Szabó Árpád* (Csepel-tölténygyár), *Schultz Ferencz* (Pécs), *Schóber Károly* (Ujpest), *Sendlein János* (Pozsony), *Somy Sándor* (Részvényserfőzde), *Stankovics Milos* (Arad), *Táuber Ferenc* (Vác), *Tóth Lajos* (Nagykőrös), *Ullreich János* (Dobsina), *Uprimny Mihály* (Szombathely), *Wagner Manó* (Rákospalota), *Weisz József* (Ganz villamosgyár), *Wenczel Lajos* (Szabadka), *Witwindsch Gyula* (Érzsébetfalva)

Az ülés lefolyását lapunk hivatalos részében találják a t. olvasók. Mi e helyt csak egy az elnök megnyitó beszéde után elsőnek felszólaló Follmann úr által felvetett részletkérdésre kívánunk röviden kitérni.

Internationalis vonatkozásban csak akkor van helye, szerintem, egy ugynevezett fogadó-bizottság működésének, ha tényleg elszállásolásra is van szó, avagy ha valamely főbb személyiség előre tudatott időben való érkezésekor merül fel a szüksége a vonatnál várás udvariassági tényének, melylyel ilyenkor természetesen az illető egyéniségnek a számára kijelölt szállásra való elki-sérése is velejár.

Egy *Westphalen* pl. mint a nemzetközi tűzoltó-szövetség alelnöke, vagy *de Marie*, a vezértitkár, részesülhet esetleg ily megkülömböztetett elbá-násban. A kongresszus más tagjai azonban leg-

egyik alelnöke szólott hozzá, kiemelve, hogy a rendező-bizottság Markusovszky adatait a londoni statisztikai hivatal által ellenőriztette, azok tehát a valóságnak megfelelők. A Budapestről mondottak mibenlétéről pedig, mikor tizenegyedmagával, köztük Sachs O. Edvin kongresszusi elnökkel, európai tanulmányúton járt, személyesen volt alkalma meggyőződni Budapesten, a mely város ma már nemcsak tűzbiztonság dolgában foglal el, eddig nem eléggé ismert előkelő helyet a modern városok sorában. A javaslatához hozzájárul, mert határozott előnynek tekintti, ha fontossággal bíró részletkérdésekre nézve is egyöntetűség jön létre a civilizált világban.

Másodiknak **Hexamer C. A.** (Philadelphia) President of National Fire Protection Association állott fel szólásra, ugyanaz, a ki a Lord mayor elnöke alatt tartott kongresszusi megnyitó ülésén Észak-Amerika egyesült államai nevében mondott üdvözlő beszédet. Hangsúlyozta, hogy azt, miszerint a magyar főváros fejlődésében és haladásában sok az amerikai vonás, eddig is tudta; de hogy a tűzrendészet terén ily fényes eredményt mutathat fel Budapest, ezt csak most hallja először. 504 tüzeset, mint az évenként előforduló tüzek számában elért legmagasabb numerus, egy 790 ezer lakossal bíró városban páratlanul fényes eredmény. A színpadi záporkészülékek körül szerzett tapasztalatokról bővebb felvilágosításokat is szeretett volna hallani. Azonban így is köszönettel adózik előadónak élvezetes felolvasásáért s biztosítja róla, hogy Amerika nagy városainak a figyelmét nem mulasztja el

feljebb annyira formálhatnak igényt, hogy a szállodák minősége, különösen azok fekvése és a szobák ára tekintetében előzetes tájékozódást nyervén, ha megérkezésükkor azok valamelyikébe hajtatnak, ott az előre ismert árban szobát feltétlenül kaphassanak. Valamire való szálló tulajdonosa maga gondoskodik arról, hogy a hozzá iparkodóknak (valamely alkalmazottja által), már a pályaudvaron rendelkezésükre álljon. De ha ez Budapesten nem is történnék meg, a Nemzetközi tűzoltó-congressus alkalmából hozzánk jövők vannak annyira világlátottak, hogy az állomásról a szállodáig az utat magukra hagyva is megtehessék.

Az elszállásoló bizottságnak e szerint inkább csak a hazánkbeli vidékiekkel szemben lenne dolga. Ellenben a külföldiekkel megjelenőkre nézve elő sorban az bir fontossággal, hogy hol, melyik városrészben tartatnak majd az ülések? Mert bizonyos, hogy valamennyien e tájon szállhatnak meg a legcélszerűbben.

Másodszor fontossággal bir éppen a most mondott szempontból, hogy a kongresszusi ülések mielőbb megállapítandó helyének közelében, a különböző igényeknek megfelelő alkalmas szállodákkal megállapodás történjék kellő időben az iránt, hogy bizonyos számú szobákra nézve,

ráirányítani Budapest tűzrendészeti berendezéseinek a tanulmányozására. A javaslatokat magáévá teszi, mert azok az életbiztonság fokozására alkalmasak.

Végül **Stuebben J.**, Köln város tanácsnoka méltatta hozzászólásra a felolvasást. Beismerte, hogy Németországban meglehetősen egyoldalu információkkal rendelkeztek a magyar fővárosról. A hallottak alapján nem habozik kijelenteni, hogy az internationalis kongresszusok igaz jelentőségét ez a felolvasás egymagában is igen meggyőző módon demonstrálta. Teljes igazságok birtokába jutni csak ez úton lehet. A tanulságos felolvasás resolúcióit elfogadásra ajánlja.

Markusovszky viszonzválasza után, melyben különösen Hexamernek szolgált felvilágosításokkal, az I. szakosztály a határozati javaslatokat egyhangulag magáévá tette, s másnap az internationalis kongresszus összülése is elfogadta azokat.

A német császár, a csikágói katasztrófa után, e határozatok foganatosításáig záratta be Berlinben az udvari színházakat.

— **Hevesvármegye 1811-ből kelt tűzrendészeti szabályrendeletének 20. pontja** ekkép hangzott: „Hogy pediglen mindezeket a Helységek Birái és a kirendelendő Tüzi Commissariusok mind magok megtartsák, mind az alattok valóikkal megtartsák, legkeményebben intetnek; különben, ha kitudódni fog, hogy vagy ők magok ezen Tekéntetes Nemes Vármegye Rendeléseibe magokat nem szabják, vagy hogy az általhágókat fel nem adják: ők is az első Punctumban kitett 30 pálcákkal elmulthatatlanul megfognak büntettetni.”

Az ülések helyének megállapításában csúcsodik ki tehát az a teendő, mely a rendezéssel járó tennivalók sorában első rangú fontossággal bir.

E célból kívánatosnak tartanám mielőbb megtenni a lépéseket az iránt, hogy az új Országház képviselőházi ülésterme s mellék-helyiségeinek a használata legyen e célra megnyerhető.

Nem akarok kételkedni benne, hogy ha Berlinben 1901-ben, a németek császáranak egyenes kívánsága folytán, rendelkezésére tudták bocsátani ugyanezen nemzetközi tűzoltó-congressusnak az új Reichstagsgebäude-t, — hogy akkor a mi képviselőházunkban is meglesz a kellő érzék az iránt, hogy új országházunk átengedése útján, e 34 milliós szép épületnek külső és belső díszével, egy különféle kormányok képviselőit is felölélő nemzetközi összejövétel alkalmából a mellékesen elérhető hazafias cél előmozdításához csak — hozzájárulnia lehet!

A polgárosult Nyugat fiai, a kik különben talán csak Budapest szép fekvésének az emlékét vinnék magukkal, az új Országházban nyerhető impressiók révén arról is megvolnának győződhetők, hogy itt, ámbár más a hírünk, csakugyan nincsenek többé a barbár Keleten.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

A budapesti tűzoltó-testületek szövetsége részéről kértünk fel az alábbi sorok közzétételére:

Kivonat a jegyzőkönyvből:

„Olvastattam a négyes bizottság jelentése, mely többek hozzájárulása után, alapos áttanulmányozás végett, a Tűzrendészeti Közlönyhöz áttétetni határozatuk a célból, hogy ott valamennyi tagtestületnek a parancsnoka számára előzetesen hozzáférhetővé tétetvén, a február hó második felében tartandó ülés napirendjére, újabb tárgyalás és illetőleg határozathozatal végett, ismét kitézessék.“

A négyes bizottság közzétenni kért jelentése ekkép hangzik:

Jelentés.

Alulírottak, mint az október 7-én tartott parancsnoki ülés kebeléből kiküldött ad hoc bizottság f. hó 16-án összejövén, megbízatásunkhoz képest beható tárgyalás alá vettük Állt Lajos. elnökségi tagnak, a mávasutak északi főműhely-tűzoltósága parancsnokának betérjesztett indítványát s megállapodásunkról az alábbi jelentést van szerencsénk bemutatni:

Állt Lajos indítványa a következő volt: „Magas épületeknél, a hol a tömlővezeték felhúzása igen fáradságos s a kész vezeték, ha egyszer víz. illetőleg nyomás van már benne, nagy súlyánál fogva is sok veszélyt okoz, — a vaslétrák mentén állandó csővezeték volna felszerelendő, hogy így a cső alsó végét a hydranssal vagy a szivattyúk nyomónyílásával összeköttetésbe hozva, felső végére pedig egy tömlőt és a sugárcsövet ráerősítve — azonnali működésbe lépés váljék lehetővé.“

A bizottság Állt bajtárs ezen indítványát, mint célirányosat, kivitelre ajánlja, és pedig az alábbi okokból, u. m.:

1. mert erőmegtakarítást képvisel; a vezeték szerelését három embernél kevesebb is elvégezhető; a tömlővezetékek fáradságos felhúzása és megerősítése, és
2. gyorsítja a beavatkozást, mert elesik a tömlővezetékek fáradságos felhúzása és megerősítése, és
3. a működés zavartalan menetét biztosítani alkalmas, miután a legjobb tömlőnél is beállható repedés vagy kapocs-széteséskor tapasztalható vízvesztésnek s a tömlő megtörésének elejét veszi.

A kivitel részleteire nézve azonban szükségesnek itéli a bizottság, hogy

1. az állandó vaslétrák mentén alkalmazandó eme vascsövek csak az egyemeletesnél magasabb épületeken, vagyis a színházak és gőzmalmokon kívül csak nagyobb gyáregéleteken és áruházaknál kívántassanak meg;

2. hogy a vascsövek belső átmérője 52 mm. legyen;

3. a földtől egy méternyire anyacsavaros véggel kezdődjenek;

4. az épületek külsején haladva, ne a tetőig, hanem csak az utolsó emelet ablaksoráig érjenek;

5. az első emeleten ne is legyen nyílása a csőnek, mert odáig a rendes tömlővezeték kifejtése is elég gyorsan eszközölhető, ellenben

6. a II. és III. emeleten a fedővel ellátott nyílások váltócsapján kívül, külön vízelzáró sze-

ennek dacára a felesleges vízpecsételést elkerülthessék;

7. a csőnyílások feje forgatható legyen, mert a csővezető szabad mozgása, a tömlő megtörése nélkül, csak így lehetséges,

8. a vascső nyílásaira ne legyen rászerezve, hanem közelében a falon, szekrényben legyen a hozzá való tömlő és sugárcső elhelyezve;

9. az így előre odakészített tömlő lehetőleg belül gummizott és legfeljebb 10—12 mtr hosszú legyen; végül

10. a fönt körülírt módon szerelendő állandó csövek ne az ablak nyílások előtt; hanem azok mellett, a vaslétráknak az ablakoktól távolabb eső oldalán vezetessenek fel.

Az ezekben szövegezett jelentése kapcsán nem mulaszthatja el a bizottság annak javaslatba hozatalát, hogy Állt Lajos, parancsnoknak, a gyakorlati élet igényei szempontjából haladást representáló indítványáért a parancsnokok plenuma által jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék.

Kmft.

A bizottság tagjai:

Állt Lajos,
Weiss József,

Müller József,
Réthy Ferenc.

* **A Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei tűzoltó-szövetség**, mely *Simigh Rezső, Köhler István dr.* Dabasi és mások buzgólkodása folytán újra megalakult, érdekes és egészen új módon adott életjelt magáról. A vármegyei szövetség elnöke ugyanis, névszerint *Benický Lajos*, alispán, körrendeletileg értesítette a szövetség megalakulásáról Pestvármegye összes községi elöljáróságait s a vármegye területén lévő városok polgármestereit és az érdekelt hatóságokat, egyben pedig azt is tudomásul adja, hogy a tűzrendészeti *kormányrendeletben foglalt* üdvös és fontos *intézkedések foganatosításának előmozdítására hivatott vármegyei szövetség működhetése céljából — anyagi támogatásra van szükség.* Ehhez képest rendeletben mindjárt meg is állapítja az alispán a községek és városok *évi hozzájárulásának* az összegét.

E szerint a 250—2500 lakossal bíró községek évenként 10 koronával kötelesek a szövetséget támogatni; a 2500—5000 lakossal bírók 15 koronával és így tovább.

A legnagyobb hozzájárulási összeg 85 korona, a mely a 37.500—40.000 lakossal bíró községekre, illetve városokra van kiróva.

Az elöljáróságok az idei (1904) évi kiírást január 30-ig voltak kötelesek eszközölni, azontúl pedig minden évben december 31-ig tehát előre tartoznak évi hozzájárulási összegüket és pedig minden további *rendelet bevárása nélkül*, a vármegyei, illetőleg most már az állampénztárba fontosnak beszámoltatni.

kimutatásban közölt hozzájárulási összegeket az összes községek és r. t. városok terhére írja elő és a befolyt összegekről minden év január hó 25-ig jelentést tegyen.

Az évenkénti hozzájárulás az alispáni rendelet szerint azért *okadatolt*, mert a vármegyei szövetség, miközben a tűzrendészeti kormányrendelet intézkedéseinek a végrehajtásában segédkezik, *sok és többé-kevésbé szakismeretet megkívánó munkától kiméli meg a községeket*. Másrészt pedig az égető szükségnek megfelelő és a közvagyon biztosítása tekintetében igen fontos intézmény életbeléptethetésének tetemes költségei fedezéséről lévén szó, más, *számbavehető jövedelem hiányában kellett az évi hozzájárulási összegeket kiróni*.

Érdeklél várjuk az első lerovás folytán befizetendő hozzájárulások végösszegéről szóló kimutatást és annak a programnak részletezését, mely az így befolyt összegek felhasználásának a mikéntjét fogja ismertetni.

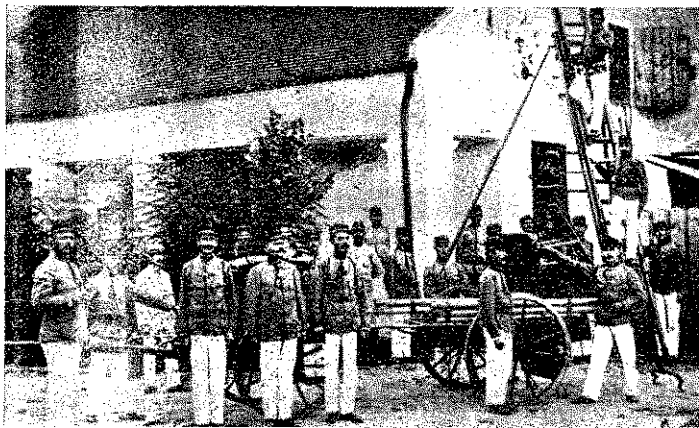
* **A III. számú statisztikai kérdőívek** tudvalevőleg évenként egyszer és pedig január hó végéig terjesztendők fel. A kérdőpontok sorában még mindig szerepel ugyan az a különös kérdés, hogy hány *használatlan* állapotú szekér vagy targoncás fecskendő van az illető tűzoltóság (község, uradalom) tulajdonában? — mindazonáltal egy okos újításról is van alkalmunk megemlékezni. Nevezetesen a m. kir. központi statisztikai hivatal az idén már a következő megjegyzéssel küldötte meg a polgármestereknek (alispánoknak) az említett kérdőívet:

„A nyomtatványminta utolsó oldalán olvasható utasítás mindenki által érthető felvilágosításokat tartalmaz a kérdőívek kitöltésére nézve s így további, bővebb utasításra szükség nincs. Csak annyit jegyzek meg, hogy a mennyiben a cím területén akár hivatásos, akár fizetett, akár önkéntes, akár pedig másféle tűzoltóság van, a kérdőívek 1—6, 9—13. pontjai a *helyi tűzoltóság parancsnokságának meghallgatásával* töldendők ki.“

* **A XVI. Deutsche Feuerwehrtag**, vagyis a német tűzoltók tizenhatodik nagy gyűlése az idén július végén és augusztus elején Mainzban lesz. Itt akarják megalakítani a német tűzoltók *birodalmi szövetségét*. Eddig csak országos szövetségek voltak, külön a bajor, külön a szász, külön a porosz stb. Most valamennyi fölé még egy birodalmi egyesülést tervezik az önkéntes tűzoltóknak, a kik most már hajlandók a kellően szervezett, megfelelően felszerelt és kiképzésben is részesített kötelezett tűzoltóságokat is befogadni maguk közé. A mely kötelezett tűzoltóság azonban nincs szakaszokba osztva, nem tart rendszeren gyakorlatokat, s kinevezett tűzoltó-vezetővel sem bír: azt nem tekintik egyenrangúnak s megkülönböztetésül a többi

△ **Historiai nevezetességű tűzvészek.** *Mózes I. könyve XIX. rész. 24, 25. és 28. verse* ekkép hangzik: „És bocsáta az Úr Szodomára és Gomorrára kénköves tüzesőt az égből. És elstülyeszté e városokat és mind e városok lakóit és mind azt az egész lapályt, még a földnek fűvét is“ . . . „És mikor tekintett volna *Szodoma és Gomorra* felé, látá, hogy az egész tartomány füstbe ment, miként elszáll a kemence füstje“. A szent bibliában így leirt tűzvész, mely két várost törölt el a föld színéről, Krisztus Urunk születése előtt 3799 esztendővel történt. A feljegyzett historiai nevezetességű tűzvészek sorában tehát kétségkívül a legrégebb. Mikor 1400-ban Kr. e. *Jeruzsálem* először lett a lángok martaléka, ez volt a második olyan nagy tűz, a mely feljegyzésre érdemesített. 814 évvel később következett Jeruzsálem második pusztulása, a mikor a chaldeusok győztes serege Salamon templomát sem kimélte meg. *Ephesus, Athen, Antiochia, Corinthus és Alexandria* következnek azután az őstörténelemben meg örökített nagy tüzeikkel. Végre pedig *Róma* városára száll át a világtörténelmi szereppel együtt ez a nevezetesség is. *Róma* történetében Krisztus születése előtt 390, 215, 212, 81, 50 és 12 ik évekből találni idevonatkozó feljegyzéseket. Valamennyit felülmulja azonban az az égés, mely Krisztus születése után anno Domini 63-ban július 19—24-ig pusztított *Róma* falai között. A hat napig dühöngött eme hires tűzvész az akkori (másfél millió lakossal bíró) Rómának 14 kerületéből hetet többé-kevésbé, hármat pedig egészen elhamvasztott.

E nevezetes tüzek sorába kell két legutolsó gyanánt besoroznunk, a Norvégia nyugati partján, január 23-án, előfordult *álezundi* tűzvészt, melynél 760 házból csak 94 maradt meg s a templomokon és egyéb középületeken kívül a tűzoltóság szertára, sőt még a tengeren működő hajó gőzfecskendője is odaégett. Másodszor pedig az újvilág legnagyobb egyetemi városának s egyik legjelentékenyebb kereskedelmi gócpontjának *Baltimorának* a pusztulása lett ily historiai nevezetességű. A tűz itt oly óriási méreteket öltött, a minőre a lapunk mult számában megemlített csikagói nagy tűz óta (1871) az Északamerikai Egyesült-Államokban nem volt példa.

Levél a szerkesztőhöz.

Ad. 1.

Réthy Ferencnek mult számunkban közölt indítványára vonatkozólag alkalmunk van közölni a budapesti tűzoltó-testületek szövetségének legutóbbi gyűlése jegyzőkönyvéből az alábbi pontot:

„Titkár ismerteti R. F. indítványát, melyet szóbelileg még a mult év közepe táján bejelentett, de személyesen mindez ideig nem terjeszthetett elő.

Oszetzky Lajos tudatja, hogy a Ganz-féle gyárak (vasöntöde, waggongyár és villamos-gyár) már el is határozta a terv megvalósítását. Megiratják a három gyári tűzoltóság történetét s tervrajzokon, táblázatos kimutatásokon és fényképeken bemutatandják az augusztusi kiállításon a telepek megelőző tűzrendészeti berendezését s az őrszobák, tűzcsapok stb. elhelyezését.

Marosek Gusztáv hozzászólása után a parancsnokok ülése az indítványt helyesléssel fogadja s egyhangulag magáévá teszi, egyben utasítván az elnökséget, hogy a budapesti alszövetség kötelékébe tartozó valamennyi tagtestület vezetőségét, a Ganz-gyári tűzoltóságok példájának a követésére hívja fel.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom. Szükséges tulás. Dr.-tól. — Hivatalos rész: Az elnökségi ülés meghívója. — Az elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A nemzetközi kongresszus rendező-bizottsága alakuló ülésének jegyzőkönyve. — A segélyző szövetség vál. ülésének jegyzőkönyve. — Szabályzat fecskendők kipróbálásáról. — Kivonat a londoni kongresszus egyik felolvasásából. Irta: *Markusovszky Béla.* — *Tárca:* A nemzetközi kongresszus rendező-bizottságának alakuló ülése. — *ch.-tól.* — *Szövetségeink köréből:* A budapesti tűzoltó-testületek szövetsége. — A Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei tűzoltó-szövetség. — Levél a szerkesztőhöz. — *Különfélék.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Beszerezési források.*

— **József Ágost**, főherceg, január 16-án, a Tűzoltó Tisztek Országos-Egyesületének nála tisztelegő küldöttsége után, külön fogadta *Seserbovszki* Szaniszló tűzoltó főparancsnokot, a kinek kilátásba helyezte ő fensége, hogy legközelebb a székesfővárosi tűzoltóság kun-utczai központi laktanyáját meg fogja szemlélni.

— **Az anhalti hercegről.** A nemrég elhunyt *Frigyes* anhalti herceg nagyon kedélyes öreg úr volt, a ki azonban olyan ritkán beszélt, hogy a dessauiak alig emlékeznek rá, hogy mondott volna valaha beszédet. Pedig két beszédet mégis mondott s ezek érdemesek a följegyzésre. Egy izben az ő kis ulvari színházának a színpadján előadás közben feldúlt egy spiritalámpa és meggyújtotta az asztalon levő terítőt. Erre egy színész, a ki épp a színpadon volt, annyira elrémült, hogy egészen elvesztette a fejét és elkezdett sikoltozni:

— Tűz van! Tűz van!

— Fogja be a száját! — rivallt rá az udvari páholyból egy öblös hang. — Ostoba liba!

A herceg volt, persze. De ez a kiszólás olyan jól hatott, hogy a megriadt közönség azonnal lecsillapult, a tüzet elfojtották és az előadást zavartalanul folytathatták tovább. Egy másik alkalommal ugyanabban a színházban elaludt az egész villamos világítás, a mi nagyon megijesztette a közönséget

— Klughardt! — dörgött le a herceg páholyából a karmesterre, — hát ez mi?

A feleletet alig lehetett érteni. De a herceg tovább is lármázott.

— És az a számár miért nem gyújtotta meg a gertyáslámpákat is?

Néhány perc múlva ismét égett a villamos, meggyújtották a szükség-lámpákat is. A herceg e két beszéde ismeretes csupán, de mindkettő fölért egy-egy hasznos, eredményes cselekedettel.

igen lehetne tulajdonosának a rémgazdagságára következtetni. Két különlegessége azonban mégis van a kívülről egészen egyszerű kinézésű háznak. Az ablakok mellett vaslátrák vannak a falba beépítve és pedig minden egyes ablakor mentén; úgy, hogy vész esetén bármelyik ablakból könnyen lejuthatni az utcára. És a másik különlegessége, hogy bár New-York legelőkelőbb városrészében áll a ház; mégis minden oldalról teljesen szabad. A ház körül nagy üres területek vannak mind a petroleum- király tulajdona. Ezek a telkek óriás értéket képviselnek, de Rockefeller nem ad túl rajtuk, mert a levegőt és világosságot senkivel sem hajlandó megosztani és mert a szomszédságban keletkezhető tüztől, a közbevetett térséggel, sokszoros tűztávlattal véli magát és illetve házat a legjobban megvédelmezni. A ház e két különlegessége azt bizonyítja, hogy a világ leggazdagabb embere, a kinek senki sem imponál, az is fél a tüztől, és mert módja van hozzá, okos praeventiva útján, gondoskodik a maga biztonságáról.

Tavaszhozó tűzvész. A híres és gyászos martini-quei katasztrófának egyik szomorúan kedves eredménye az volt, hogy a sziget másik, tűzhányótól távoleső részében az óriási hőség következtében egy csomó bimbó föl pattant, úgy hogy másnap ez a tájék virágosabb, nevetőbb volt, mint rendesen. Hogy a tűznek, valóban lehet ily természeti hatása, azt nemrég az Antilláknál sokkal közelebb fekvő vidéken, Franciaországban tapasztalták. A Champagne-nak Chaussé-sur-Marne nevű községében ugyanis tűzvész ütött ki, melynek áldozata lett egy gyümölcsös egyik része. Csak száraz, apró megszenesedett fatörzsek maradtak e helyen. Midőn azonban a vész helyét átkutatva bejárták, megdöbbenve látták, hogy ott, a hol a tűz pusztító területe megszűnik, hirtelen mintha új tavasz virulás indult volna meg, oly virágosak, színesek a fák. Egy egész sor alma- és körtefát borított el újra a tavaszi virágdísz, mely oly hirtelen jött, mintha valami tündér keze idézte volna elő. Pedig erről a természeti csodáról szó se volt, ellenkezőleg, a dolog magyarázata igen egyszerű. Ősszel a fák, a rügyekben, már meg van a jövő tavasz virág-bimbója, ha tehát valami szerencsés körülmény folytán nagy hőmennyiség ömlik a fákra, a virág néhány óra alatt kipattan. Egy ilyen tűzvésznel pedig valóban óriási meleg fejlődik ki, mely mintegy melegházzá változtatja a körülötte levő természetet, a mely tavasznak hívéen a váratlan meleget, akárcsak a hosszantartó őszi verőfényre, kidugja virág-fejét. Bizonyítja ezt az is, hogy ugyanakkor, mikor ebben a francia faluban egy csomó alma- és körtefa kivirult, az összes ottani őszi violák is gazdagabb virágzásnak indultak.

— **Egy orosz újságíró Budapestről.** E napokban megfordult a fővárosban a „Vestnik Finansij“ című szentpétervári lapnak egy öreg belmunkatársa. Itt tartózkodott négy napig, mely idő alatt a főváros nevezetességeit alaposan áttanulmányozta. Elragadtatással beszélt fővárosunk szépségéről, fejlődéséről. „Kár, ugymond, hogy mi oroszok oly keveset tudunk Magyarországról és annak fővárosáról. Sejtelmünk sincs, hogy mily szép város Budapest, mily nagy annak kulturája, mily nagy benne a forgalom, mily fejlett a magyar ipar és kereskedelem“. Egyik újságíró kollégája éppen most van tanulmányúton Nyugat-Európában, azt mondta, hogy irni fog neki, ajánlani fogja, hogy Budapestet mindenestre nézze meg; mert az oroszok nincsenek tisztában a mi kulturális viszonyainkkal, azt hiszik egyesek, hogy itt félvad állapotok honolnak. S hozzátette: „Módiát kellene ejteni annak, hogy az ellenkezőről evőz-

azért is el fog jönni többedmagával Oroszországból, mert neki a felesége is magyar nő, még pedig művész: Parlaghy Vilma.

— A székesfővárosi tűzoltóság altisztji karának egyik legérdemesebb tagját, *Patáky Endre* őrparancsnokot temették el január 13-án. Életének 56-ik, városi tűzoltói szolgálatának 31-ik esztendejében, hosszú betegeskedés után halt meg. Mielőtt nyugállományba lépve, a jól megérdemelt pihenést engedhette volna meg magának — örök nyugalomra tért. A szó teljes értelmében addig szolgált, a míg erőt, agyoncsigázott idegzete és hűsleges szíve fel nem mondták a szolgálatot. Diszes temetésén a közvetlen gyászoló hivatalos csapat 50 főnyi kirendeltségén kívül, a tűzoltó-főparancsnokság tagjai és a budapesti önkéntes testület jelentek meg, de az *Ehrlich*-gyár, a *Ganz*-gyárak, a *Jula*-gyár, *Csavar*-gyár. Budapest-gőzmalom és *Erzsébet*-(*Kossuthfalvi*) tűzoltóságok is képviselve voltak. A csapatok egész a Kerepesi-úti temetőbe elkísérték utolsó útján a meghaldogult bajtársat, kinek földi maradványait a sírnál harmadszori beszételés után adták át az anyaföldnek. Requiescat in pace!

△ **Patkó alátétek gummiból.** Egy frankfurti cég a ló patáinak kimelésére olyan betétet konstruált, mely a patkó alá helyezve nemcsak a lovak elcsuszását nehezíti meg, hanem járásuk könnyedségét is előmozdítani alkalmas. Mint halljuk az augusztusi kiállításon a cég találmánya be lesz mutatva.

— **Szombathely** város vízművét, mely 1898. december 15-ike óta áll fenn, most vették át végleg a budapesti szivattyú és gépgyár-részvénytársaságtól, a vízmű építési vállalkozójától. A vízvezeték öt éve kifogástalanul működik és egyaránt dicséri annak alkotóit: *Éhen Gyulát*, a város országgyűlési képviselőjét és volt polgármesterét, valamint *Farkass Kálmán*, kir. műszaki tanácsost, a ki legközelebb *Kaposvár* új vízművének az építését kezdi meg.

— **Biztosítás.** *Szege*! városa nemcsak középületeit, hanem az abban foglalt összesen mintegy 560.000 kor. értékű *ingóságait* is biztosítani kívánja. Ezen értéket 540 kor. előnyös árért hajlandó az *Adria biztosító-intézet* biztosítani. A szerződést legközelebb megkötik. Okos dolog, mivel a legtöbb városban eddig rendszeren csak az épületek vannak biztosítva, holott tűz esetén az ingóságokat aránylag jelentékenyebb kár éri.

— **Kolozsvár** város szakosztályai elé javaslatot terjesztettek, a melyben 350 ezer korona kölcsön felvételét javasolták, részint csatornázási munkák kiegészítésére, részint a *hydránsokra*, 75 ezer koronát pedig a honvéd-laktanya kiépítésére. Maga a polgármester tett halasztási indítványt, miután a tervezett csatorna és *vízvezeték kiegészítések nem elegendően sürgősek* s a város nincs abban a helyzetben, hogy most újabb terhet

vegyen magára. A közgyűlés vita nélkül elfogadta a polgármester javaslatát.

— A **pécsi** színház befogadóképessége 1000, míg a **nagyváradi** színház 1100 személyt fogadhat be.

— A **Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület** igazgató főorvosának, *dr. Kovács Aladárnak* a szerkesztése alatt lapot indított. Addig is, míg bővebben foglalkozhatunk majd e valóban hűzögpótló szaklappal, annyit megkívánunk említeni, hogy a Mentők Lapja előfizetési ára egész évre 6 kor., mely összeget V., *Markó-u. 22.* szám alá kell irányítani.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

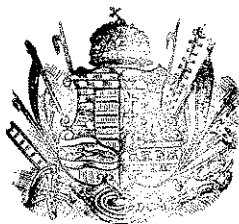
— **L. Zs. Helyben.** Valamely modern vidéki város színházának villamos világítására 700—1000 izzólámpát szokás számítani. A berendezés olyan, hogy előadás alatt a lámpák közvetlenül a dynamogép transformált áramával tápláltnak; ellenben a mellékvilágításra, meg egyes helyiségek nappali megvilágítására külön accumulatortelep szolgál. Ha egy ily telepbe bekapcsolható pl. 180 lámpát ekkép osztanak el, illetőleg megfelelő áramkörbe úgy csoportosítanak, hogy mondjuk 60 a nézőtérre és mellék helyiségekre, 120 pedig a szinpadra jut: akkor ha a dynamogép vagy a külső vezeték bármely hibája következtében az áram kimaradna, az előadás azért ily baj esetén is, legalább 2 órán át még mindig megtartható, csak az accumulatortelep legyen legalább annyi amperóracapacitású, a hány lángot táplálni akarunk. A például felvett 180 lámpát, 2 órán át, 180 amperóracapacitással bíró accumulator-telep képes táplálni. — **12 drb.** kitűnően csomagolt és így kifogástalan állapotban megérkezett balatoni süllőt kaptunk. A névtelen adakozó jó szokását tartsa meg az Isten. — **B. R. Ujjalánka.** A küldeményt feltétlenül díjmentesen iktatjuk be, csak éppen azt kell megvárni, míg helyünk lesz reá — **A. i. J.** A tudósítást köszönjük, ha lehet sort kerítünk rá. — **Dr. N. P.** Cikked ebből a számból kiszorult. Készséged igen lekötelező. — **Érdeklődő.** *Veszprém* városának a *Ganz*-féle cég azt az ajánlatot tette, hogy építse ki a város a villamos telepet 4000 lámpára s a cég berbe veszi a világítást 10—12 évre olykép, hogy a telep egyszersemind *Veszprém-Almádi-Balaton-Füred* közt építendő *villamos vasútnak* is szolgálna az áramot. A mit a Balaton északkeleti partján az annyira hiányzó vasut dolgában, annyi év óta nem tudtak megvalósítani: az e berendezéssel egy csapásra testet ölthet; azzal az örvendetes külömbséggel hogy a drága és piszkos gőzmozdonyú vasut helyett, elegans villamos vasutat kap a vidék ocsóbban.

Beszerzési források:

Köhler István — (ezelőtt *Geltaer* — és *Rausch* tulajdona) —
=**fecskeendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.**=
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., *Erzsébet-körút 32.*
Gyár: *Felső-vaspálya-utca 5. szám.*

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság — (ezelőtt *WALSER FERENC*)
Budapest, VI., *Váci-út 69.*
Gyárt: Tűzfecskeendőket és szivattyúkat.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.
Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedüli jogosított.

A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:
A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG.

Kiadóhivatal:
az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája
IV., Kossuth Lajos-u. 8.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.

Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.

A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy „tiszeletdíjért.”

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Az idei párisi kiállítás.

Lapunk január 9-iki számában volt említés téve arról, hogy merre, a világ mely táján, illetve melyik városban, mi-féle kiállítások lesznek a folyó évben, a melynek augusztus havában a nemzetközi tűzoltó-szövetség a magyar székesfővárosban tartja a maga szakkiállítással kapcsolatban tervezett III-ik internacionális kongresszusát.

Az ott felemlítettek sorát utólag még egygyel kell kiegészítenünk. Azóta vettük ugyanis a híret, hogy ugyancsak az idén és pedig augusztus havától novemberig terjedőleg Párisban a Champs-Élysées Grand Palais-jában (állandó kiállítási palota) a franciák is rendeznek egy szakkiállítást. A neve *hygiénikus* kiállítás; programja azonos ama kiállításéval, a mely 1882-ben, május havában, Berlinben leégett.

A kiállítás természetesen nemzetközi s minden a higiénia körébe tartozó dolgot felölel,*) tehát az első segély és az életmentés eszközeit szintén s ez utóbbiak sorában a tűzoltóságok által használt mentőkészülékeket is.

Az érdeklődés fokozása céljából a rendező bizottság a kiállítás keretébe különféle kongresszusok tartását is felvette. Így lesz a többek közt egy Congress de Sauvtage, Congress de la Tuberculose, Congress de Secours publics stb. stb. és

szeptember 1—10-éig tervezve van egy „Congress de Sapeurs-Pompiers, organisé par la Fédération des Sapeurs-Pompiers français“, vagyis a francia országos tűzoltó-szövetség által rendezendő tűzoltó kongresszus is.)*

Semmi kifogásunk az ellen, hogy a francia tűzoltó-szövetség ne használja fel az alkalmat egy országos összejövetelre; esetleg a szomszédos Belgiumnak s Svájc-nak képviselőivel együttesen is megbeszélheti a kiállításra kerülő mentőeszközök constructióját és ilyen vagy olyan hasznavehetőségét. Párishoz jobban hozzászokhatott már a művelt világ, inkább is a keze ügyébe esik a kiállításokat látogató közönségnek. Oda olyan kiállító is elviheti a találmányát, a kinek a mi Budapestünkről halvány sejtelme, ha van. Ha tehát valami célszerű dolgot fedeznek fel, ám tudassák azt az egész világgal, mi is hasznát vehetjük egy praktikus mentőkészüléknek. De, hogy *internacionális tűzoltó-kongresszust* akkor, a mikor az internacionális tűzoltó-szövetség ezt Budapesten tartja, a francia országos szövetség nem rendezhet, az egészen világos!

Az a visszás felfogás, mely különösen a Grand nation-t oly sokszor rácsábitotta a többi nemzetek semmibe vevésére, az

*) A kiállítás teljes programja ezeket öleli fel: Hygiène, Sauvtage Sports Pêche, Médecine, Secours aux Blessés

*) A kongresszus elnöke M. le commandant *Cazier* és titkára M. le lieutenant *Mignotte*. — Az I. alelnök: M. le capitaine *Defasquelle*, mellette vice-titkár: M. le capitaine *Berryer*. II. alelnök: M. le capitaine *Lenoir*, mellé adva vice-titkárként: M. le lieutenant *Chausson*. —

hosszu időközön át lehetett hagyományos: de ma többé helyt nem foghat. Legalább az emberiséget közösen érdeklő humanitárius intézmények terén semmiesetre s nem különösen akkor, midőn ezelőtt négy évvel éppen Párisban sikerült létrehozni azt az Internationalis Tűzoltó-Szövetséget, a melynek megalakításánál mi magyarok is aktív tényezőként szerepeltünk.

Átérezte ezt egyébként országos szövetségünk elnöksége is s illetékes helyen kétségtelen jogunkat érvényesítve, az idei párisi kongresszus megtévesztésre alkalmas, címe ellen felszólalással élni nem mulasztotta el.

De, hogy e jogunkat gyakorolni kellett, abból tűnik ki csak igazán, hogy mennyire elodázhatlanul szükség volt azokra az áldozatokra, a miket a nemzetköziség porondján való megjelenésünkkel először Párisban, azután Berlinben, végre tavaly Londonban meghoztunk.

A franciáktól rossz indulat velünk, magyarokkal szemben fel nem tételezhető s mégis ugyanaz a *Cazier*, a ki az internationalis tűzoltó-szövetség igazgató-tanácsának (Conseil) is tagja, egész nyugodtan vállalja el a párisi nemzetközi hygiénikus

kongresszus első csoportjában az elnökséget. Igaz ugyan, hogy a vele együtt szereplők közt (Mignotte, Defasquelle, Berryer, Lenoir, Chausson, Baloquard, Brazeau, Desforges) csupa franciát találunk; de a mig máskor az ő ottani elnöklésének a ténye egymagában elég leendett a mi kongresszusunk nemzetközi jellegének diminuálására: ma higgadtan vehetünk tudomást róla, hogy az idén Párisban is lesz egy kiállítás és kongresszus, mert nem mi fogjuk, hanem az internationalis tűzoltó-szövetség elnöksége maga fogja értesíteni a világot arról, hogy a párisi kiállítás és kongresszusnak nemzetközi jellege csak a *hygiénia* körébe tartozó dolgokban lehet; ellenben a tűzoltók internationalis kongresszusának székhelye — *Budapest*.

Maradjon is a párisi csak hygiénikus, a melynek keretében a tűzoltók által gyakorolt életmentési módok is szóba kerülhetnek: *de nemzetközi tűzoltó-kongresszus* az idén csak egy lesz, az, a melyiket az elnökség hivatalosan a magyar székesfőváros falai közé hívott össze.

Vésztheóy Kálmán,
rovatvezető.

HIVATALOS RÉSZ.

348.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksége 1904. évi március 19-én d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. Jelentés az elnökség 1903. évi működéséről.
2. Minta-szabályrendelet a vármegyék tűzrendészeti felügyeletéről (előadó: Barabás István).
3. A nemzetközi kongresszus ügye.
4. Folyó ügyek.

Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. 1/3 órakor a segélyző-szövetség igazgató-választmánya tart ülést.

Budapest, 1904. február 25-én.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

335.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten 1904. február 20-án a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének ülésében.

Elnök: dr. Óvári Ferenc alelnök. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Varga Lőrinc, Vida Pál előadók; dr. Szily József titkár-pénztárnok. Elmaradásukat kimentették: gróf Széchényi Viktor elnök és Scossa Zoltán előadó.

26. Elnök az ülést megnyitván, titkár jelenti: hogy Karánsebes városa tűzrendészeti szabályrendeletét az elnökség által 1901. évben tett megjegyzések szerint módosítván, a módosított szöveg felülvizsgálását kérelmezte. A felülbírálás az 1901. évi véleményezés alapján elnökileg eszközöltetett.

Tudomásul vétetett.

27. Kubach község körjegyzője véleményyt kért a kötelezett tűzoltóság szervezésére vonatkozó szabályrendelet-tervezetét illetőleg. A tervezet lényegileg a minta-szabályrendelettel meg egyező lévén, a vélemény elnökileg megadatott azzal, hogy a csapat minimalis létszáma nem a lakosság 1/60, hanem 1/33-ad része (50 fő), maximuma nem 200, hanem 150 fő legyen; felhívott egyben, hogy a tűzoltói szabályrendelet helyett teljes tűzrendészeti szabályrendeletet alkosson; a községei részére kért szabályrendelet-minták megküldettek.

megadatott azzal, hogy a szerek a helyi körülmények és talajviszonyok figyelembe vételével állittassanak össze, költségvetés pedig valamennyi hazai gyáros cégtől szervertessék be.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

29. A **soborsini** testület véleményt kért a tekintetben, vajjon van-e joga a biztosító-társulattól tűznél szenvedett kárának megtérítését és az önkéntes tűzoltók részére napidíj kifizetését követelni. Az elnökség által felvilágosított, hogy a biztosító-társulattal szemben csak a biztosított támaszthat igényt, tehát maga a testület directe semmi körülmények között s hogy az önkéntes intézmény alapelvével a napidíj-felszámítás össze nem egyeztethető.

Helyeslőleg tudomásul vétetett.

30. **Alberti, Pítvaros, Ambrózfalva, Református-Kovács háza. Kisiratos** telepes községek a földművelési ministerhez segélyért folyamodtak, hogy tűzoltószereket és vízfordókat beszerezhessenek, szertárt és kutakat létesíthessenek. Erre vonatkozólag a belügyministerium útján költségvetés kivántatott az elnökségtől, melyet az, a mai kornak megfelelő szereket véve alapul, be is terjesztett. A belügyministerium azonban a kormányrendeletileg előirt szerekhez ragaszkodott és ezekre nézve kért újabb költségvetést. Megadatott azon megjegyzéssel, hogy az elnökség első javaslatát tartja elsősorban figyelembe veendőnek.

Tudomásul vétetett.

31. A **Szent István** napi nemzeti ünnep megünneplését újabban Apatin és Csákvár jelentette be.

Tudomásul vétetett.

32. A **vármegyei szövetségek** alakítása tárgyában jelenti a titkár, hogy a *Zólyom* vármegyei szövetség alapszabályait a Belügyminister jóváhagyta, az alispán pedig körrendeletben hívta fel a községeket, hogy alkossanak tűzrendészeti szabályrendeleteket, szervezzék a tűzoltóságot és jelentsék be azt a vármegyei szövetségnél. — *Kisküküllő vármegye* alispánja szövetségi alapszabálymintát kért és kapott. — *Kolozs* vármegyében január 24-én tartatott alakuló értekezlet, melyből kifolyólag Polcz Rezső jelenti, hogy az alispán a tűzrendészeti szabályrendelet módosítását célozza olyképpen, hogy a községek kötelezőleg csatlakozzanak; a kért vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet-minták megküldettek. — *Heves* vármegye szövetsége alapszabályait módosította és az elnökséget felkéri a jóváhagyás sürgetésére.

Szabó Gyula jelenti, hogy a *Győr* vármegyei szövetség január 31-én újra alakult; elnök lett *Godla Béla* alispán, alelnök *Hausser György*, titkár *Major János*, pénztárnok *Zechmeister K. Komárom* vármegyében pedig ígéretet nyert arra nézve, hogy ott is megalakítják legközelebb a szövetséget.

Tudomásul vétetvén, a hevesvármegyei szövetség alapszabályainak gyors jóváhagyása iránti közbenjárásra dr. *Óvári Ferenc* alelnök felkérte, *Szabó Gyulának* 19 kor. 68 fillért kitevő úti-

ben elintézte, a város határozatát megsemmisítette, az önkéntes tűzoltóság segélyezését javálva s egyben a várost a tűzrendészeti szabályrendelet módosítására utasította. A ministeri leirat másolatban az ottani tűzoltóparancsnokkal közöltetett.

Tudomásul vétetett.

34. *Titkár* jelenti, hogy a „**Minimax**“ extincteur január 17-én tartott tűzpróbájában a két titkár és *Lukáts Gyula* előadó jelen voltak és konstataáltak, hogy a készülék igen kis tüzek oltására alkalmas ugyan, azonban ily csekély alkalmazhatósággal szemben aránytalanul drága.

Tudomásul vétetett.

35. *Titkár* jelenti, hogy a **harkányi** testület az általa adományozott kitüntetést az illető egyénél meghagyta ugyan, azonban felkérte, hogy azt ne viselje.

Tudomásul vétetett.

36. *Titkár* jelenti, hogy a belügyminister a **tűzoltótisztek országos egyesületének** alapszabályait jóváhagyta.

Tudomásul vétetett.

37. *Titkár* jelenti, hogy az **angol szövetség** (National fire Brigade Union) gróf *Széchenyi Viktort* és *Vermes Bélát* tiszteletbeli levelező tagjaivá választotta és az erről szóló okleveleket nekik megküldötte.

Örvendetes tudomásul vétetett.

38. A **közigazgatási tanfolyamok** tárgyában jelenti a *titkár*, hogy a budapesti tanfolyam március 6-tól június 12-ig vasárnaponként fog tartatni; a hallgatók száma 55. *Szabó Gyula* előadó Nagybecskereken május 8–13. napjain tartja a tanfolyamot; a hallgatók száma 38; a kolozsvári tanfolyam február 7-én vette kezdetét vasárnaponkénti oktatással; könyvek megküldettek *Kassa*, *Kolozsvár*, *Szombathely* tanfolyamainak; a kassai tanfolyam igazgatósága egyenruha iránti kérelmével a kassai testülethez utasított, mint a melynek keretében csapatszolgálatot teljesít. Jelenti továbbá, hogy a tanfolyamok időpontja a belügyministernek bejelentetett s hogy a tiszteletdíj tárgyában tett felterjesztés eredménynyel járt, a mennyiben a belügyminister az előadók működésének elismerése mellett a tiszteletdíjat 240 koronáról 400 koronára felemelte, miről az elnökségen kívül álló előadók értesítve lettek.

Publig Ernő jelenti, hogy *Debrecenben* a hallgatók száma 32 s kéri a könyvnek és gyakorló-szabályzatnak megküldését. Ugyanennek és a bizonyítvány-úrlapoknak küldetését kéri *Szabó Gyula* előadó is.

Dr. *Óvári Ferenc* indítványozza, miszerint — tekintettel arra, hogy a tiszteletdíj tetemes összeggel felemeltetett. — mondja ki az elnökség, hogy ezen összegben az előadók összes kiadásai és illetményei fedezetet találnak és hogy ennek folytán a szövetség a maga részéről többé semmitéle pótdíjakat nem utalványoz.

A jelentés tudomásul vétetvén, kimondja az

járul, az előadók összes kiadásai és illetményei a tiszteletdíjban bennfoglaltatván és utasítja az irodát, hogy az egyes tanfolyamoknak a „Tűzrendészet“ című könyvet, gyakorló-szabályt és bizonyítvány-úrlapot idejekorán küldje meg.

39. A **tanítóképezdek** a tűzoltás tanítására körlevél útján hivatván fel, a győri tanítóképezde igazgatója arról értesít, hogy az intézetben 1896 óta tanítják; a selmecbányai képezde jövő évtől kezdve fogja tanítani; a máramarosszigeti képezdeben szintén tanítják, utóbbi azonban arra kéri az elnökséget, intézzen felterjesztést a ministerhez és eszközölje ki, hogy az intézetek felszerelést, az előadók pedig némi tiszteletdíjat kapjanak.

Az elnökség a jelentést tudomásul veszi, a máramarosszigeti képezde igazgatójának javaslatát helyesli ugyan és méltányolja, de a felmerülő költségekre alapot megnevezni nem tud s így a felterjesztésről eredményt nem vár; hajlandó azonban az igazgató netáni felterjesztését pártolólalag véleményezni és támogatni.

40. A **csákvári földmivésiskola** tűzoltói oktatója kéri, hogy az iskola részére küldje meg az elnökség a hivatalos lap egy ingyenpéldányát, a „Tűzrendészet“ című könyvet pedig adja kedvezményes áron.

Dr. *Glósz* Kálmán javaslatára kimondja az elnökség, hogy a lap egy példányát ingyen küldi meg, a „Tűzrendészet“ című könyvet pedig fél áron, azaz 1 kor. árban bocsátja az iskola igazgatósága rendelkezésére.

41. **Major Mihály** földesi szakaszparancsnok egy *fecske* mintát küldött be s kéri, vajjon az oktatási célokra alkalmas-e?

Az elnökség a méretek nélkül és a szerkezet belsejét fel nem tüntető mintát oktatási célokra nem találja alkalmasnak és a beküldőt felhívja, hogy mintájával rendelkezék. Azonban a dicséretre méltó szakbeli törekvésért az elnökség elismerésének ad kifejezést, melyet egyidejűleg a beküldőnek tudomására adni rendel.

42. *Titkár-pénztárnok* jelenti, hogy a **temesvári belvárosi** testület szolgálati érmeket kért, ő azonban ezek kiadását függőben tartotta, mert tudja, hogy Temesvárt 3 önálló testület van, a szövetségben azonban csak a gyárvárosi szerepel tag gyanánt. *Varga* Lőrinc jelenti, hogy a másik két testület őt kérte fel belépésük bejelentésére s kéri ennek tudomásul vételét.

Az elnökség a titkár-pénztárnok eljárását helyesli, a három testületnek külön-külön való csatlakozását megkívánja és az érme kiadását ennek megtörténtétől teszi függővé.

43. *Titkár-pénztárnok* betérjeszti a felügyelő-bizottság jelentését, mely szerint a január 25-én és 26-án tartott vizsgálat alkalmából az 1903. év végén a folyópénztárnál a bevétel 15,656 kor. 86 fillér, a kiadás 12,013 kor. 84 fill., a maradvány 3643 kor. 02 fill. A segélyző-alapnál a bevétel értékben 47,000 kor., pénzben 6420 kor. 88 fill., a kiadás 326 kor. 81 fill., a maradvány

2131 kor. 60 fill. A költségvetéssel összehasonlítva ezen eredményt, a bevételnél többlet mutatkozik az államsegélynél, a kamatoknál, különféleképpen; kisebb eredmény volt a tagsági díjaknál. A kiadásoknál kevesebb adatott ki az irodai kiadásoknál, a tisztviselők díjazásánál, a takarítási költségeknél, a könyvek kiadásánál, a nyomtatványoknál, a hivatalos lapnál, különféleképpen, az országos tanfolyamnál, pálya- és ösztöndíjaknál, beszerzéseknél, a felügyelő-bizottság díjainál és útiköltségeinél, összesen 5426 kor. 20 fill.; több kiadás merült fel az előadók díja és útiköltségeinél, a fűtés és világításnál, a közigazgatási tanfolyamoknál, összesen 229 kor. 75 fill., a megtakarítás tehát 5196 kor. 45 fill., a többletbevétel 2791 kor. 53 fill., együttesen többlet 7987 kor. 98. fill.; kisebb szerű hiba csupán egy tételnél merült fel.

Dr. *Óvári* Ferenc konstatálja azon örömdetes tényt, hogy a felügyelő-bizottság két tagja, névszerint Hellebronth Géza és Bulyovszky Aladár, váratlan és minutiozus vizsgálatot tartott és mindent rendben talált; a jelen esetből is látja, hogy lelkiismeretes működésű ellenőrző-bizottság szükséges.

Markusovszky Béla kéri, hogy a tagsági díjaknál mutatkozó bevétel-kisebbedés látszólagos-e avagy tényleges s miben leli magyarázatát.

Dr. *Szily* József kijelenti, hogy az nem a tagok számának apadásából folyik, hanem mert a hátralékok igen tetemesek, kivált egyes vármegyei szövetségeknél és mert sok makacs hátralékos testület és hátraléka törlésbe hozatott.

A jelentés tudomásul vétetvén, az országos választmány elé terjesztetni határozatott.

44. A *hivatalos lap*, valamint a *gyakorló-szabályzat nyomtatására* vonatkozólag a Rózsa K. és neje nyomdája elsőt (1500 pl. 16 oldalas) 136 kor. árban (minden további 100 példány 3 kor. 50 fill.), utóbbi 4000 példányban 620 kor. árban hajlandó szállítani. Ezzel szemben a Kellner Ernő nyomdája a lapot 124 kor. (illetve 3 kor. 40 fill.) árban, a szabályzatot 600 kor. árban hajlandó szállítani.

Többek hozzászólása után, dr. *Óvári* Ferenc javaslatára kimondja az elnökség, hogy a Rózsa-féle nyomdát felhívja annak kijelentésére, vajjon a Kellner által ajánlott árak mellett hajlandó-e a munkát a jelenlegi kivitelen és papíron elvállalni és ha ezt elvállalja, a munkát vele eszközölteti.

45. Ezzel kapcsolatban *Markusovszky* Béla azt kívánja, hogy a nyomdával szemben köttetésék hi, hogy a **hivatalos lapot** a kézirat főtömegének átadásától számított 5 nap alatt elkészítse és a kijelölt szombaton déli 12 óráig szállítsa; hogy továbbá az elnökség a lapnak postára való szállításához kérje el a fővárosi tűzoltó-főparancsnokság házikocsiját és végül, hogy a rendelkezésére bocsátott 30 példány neki megkötés

Dr. Glósz Kálmán az ellenőrzés szempontjából fentartandónak véli a hozott határozatot, mert azt, hogy kinek jár állandóan a lap, az elnökségnek tudni kell.

Az elnökség elfogadja *Markusovszky Béla* javaslatát a szállítási határidő kikötése tárgyában; a fővárosi tűzoltó-főparancsnokságot megkeresi a kocsii átengedése iránt, a 30 példányt illetőleg hozott határozatát fentartja, azonban mégis oly megjegyzéssel, hogy a szerkesztő csupán azon példányokról köteles elszámolni, melyeket állandóan juttat valakinek címére.

46. A mohácsi főszolgabíró véleményt kért a **Dunaszekcsőn létesítendő köszénraktárt** illetőleg. *Breuer Szilárd* előadó szerint a körjegyző által előírt óvintézkedések (mészhydráttal való leöntés, közök) megfelelőeknek mondhatók, csupán annyiban szorulnak némi kiegészítésre, a menyiben a szénrakások és közök nagyságmérteit (hossz 10, szélesség 5, magasság 2 m., köz 1—2 m.) praecizirozandók, azokban szellőző-aknak hagyandók és épületek közvetlen közelében rakások fel nem halmozandók. Elfogadtatván, a főszolgabírói hivatalal közöltetni rendeltetett.

47. *Dr. Szily József* a **veszprémvármegyei szövetségnek a tűzrendészeti felügyelők** részére készített utasítását*) felülbírálván, első sorban kívánatosnak tartja, hogy ilyen utasítás a vármegye által adassék ki szabályrendelet alakjában, mert másként a felügyelők helyzete lehetetlenné van téve; az utasítást egyébként is meg nem felelőnek tartja; pl. nem mondja ki azt, hogy a felügyelőket ki díjazza; szerinte nem a vármegyei szövetségnek kellene azokat díjazni, hanem a vármegyének úgy, mint pl. Vas vármegyében külön alaptól; a felügyelőket nem a főispán, hanem az alispán nevezze ki; javaslata ez okból oda terjed, adassék vissza a szövetségnek azzal, hogy hasson oda, miszerint a vármegye alkosson szabályrendeletet a tűzrendészeti felügyeletről úgy, mint Vas és Sopron vármegyékben van; a részletekbe nem bocsátkozik, mert ha ez megtörténik, a vármegyei tervezet elbírálása kerülend majd az elnökség elé.

Szabó Gyula a főispán általi kinevezést, tekintettel a vármegye területén létező törvényhatósági városokra, helyesebbnek tartja.

Dr. Glósz Kálmán ily jogot nem ruházna a főispánra.

Barabás István a kinevezés kérdésének rendezését az illető vármegyére bízna; a főkérdés itt az, vajjon az utasítás megfelelő-e vagy sem? a míg az utasítást csak a szövetség adja ki, a felügyelők éppen a hatósági tényezőkkel jönnek összeütközésbe; ez okból kellett a Vas vármegyei szabályrendeletet is módosítani és a kettő egymáshoz való viszonyát rendezni; mindazonáltal nem utasítaná ridegen vissza, mert addig míg vármegyei szabályrendelet lesz, a szövetségi utasítás is jobb a semminél.

Lukáts Gyula szükségét látja egy mintának e tekintetben is és a multkor irattárba helyezett

tervezeteknek újbóli napirendre tűzését javasolja; a felügyelő hatósági tényezőnek tekintendő s ezért kell vármegyei szabályrendelet és ehhez nekünk megfelelő minta.

Szabó Gyula csatlakozik *Lukáts* nézetéhez, mert a mi eddigelé kiadatott, nem teljes munka.

Dr. Óvári Ferenc jelzi, hogy a kérdéses szabályzat a vármegyei szövetség házi utasítása kíván lenni addig, míg hatósági intézkedés nem történend.

Az elnökség utasítja előadót, hogy az utasítás részlet-bírálatát közölje a Veszprém vármegyei szövetséggel oly értesítéssel, hogy ezen házi utasítás csak átmenetinek tekintendő s hogy a szövetség hasson oda, miszerint a tűzrendészeti felügyelet kérdését a vármegye szabályrendeletileg rendezze. E határozatról Veszprém vármegye alispánja is értesítendő. Az irattárba helyezett 3 rendbeli tervezet ellenben egy minta-szabályrendelet kidolgozása céljából kiadatik *Barabás István* előadónak, elaboratuma mielőbb elváratván.

48. **Sopron város tűzrendészeti szabályrendeletét** a belügyminister leküldvén véleményezés végett, *Szabó Gyula* előadó a következőkben terjeszti elő erre vonatkozó véleményét: az I. §-ban a tűzrendészet gyakorlását a törvényhatóságra bízna a parancsnok meghallgatásával; a II., III., IV. és V. fejezetet a mintaszabályrendelet értelmében kellene átdolgozni; nincs gondoskodás a tűzoltószerekről és azok gondozásáról; a 30. §-ban az erdőmester értesítése is beveendő lenne; a vízszerezésre vonatkozó intézkedések teljesen hiányoznak; hasonlóan a hatósági ellenőrzés is; a fizetett tűzoltók szervezése és viszonya az önkéntes testülethez nincs szabályozva; javasolja, hogy a tervezet a mintaszabályrendelet és jelen észrevételek értelmében való módosítás végett adassék vissza Sopron városának.

Szokolay Ignác az I. §-t úgy kívánja fogalmazni, hogy a tűzrendészetet a főkapitány gyakorolja a parancsnok meghallgatásával.

Dr. Óvári Ferenc felveti a kérdést, vajjon oly esetekben, midőn a szabályrendeletnél sok kifogásolni való van, nem volna-e célirányosabb, ha az elnökség maga dolgozna ki egy tervezetet s azt küldené meg elfogadás végett?

Az elnökség elfogadja előadó javaslatát *Szokolay Ignác* módosításával s ily értelmű véleményezéssel felterjeszteni rendeli; attól azonban, hogy maga dolgozzon ki minden egyes esetben tervezetet, eltekint, mivel a mintaszabályrendelet éppen ezen célra lett sokszorosítva és adatik ki.

49. A **nemespécseleyi önkéntes testület mentőszakaszát** felszerelni óhajtván, a belügyministerhez segélyért folyamodik és kérvényét pártolólág felterjeszteni kéri. *Dr. Glósz Kálmán* mint előadó a kérvény pártolását javasolja, mivel itt 3 szomszédos község első segélyéről van szó, úgy azonban, hogy az engedélyezendő 100 K. segélyből egy nagyobb mentőszekrény és egy hordágy is beszereztessek.

Az elnökség előadó javaslatát elfogadja és ily

50. Szabó Gyula előadó bemutat újabb **érem-mintákat** a babérkoszorúra és a kétoldalas emailra való tekintetből; konstatálja egyúttal, hogy a Herpka tanár által legújabban készített minták szebbek, de a két középkörnek még jobban kell kidomborodnia, az irásnak olvashatóbbnak kell lenni *s javasolja, hogy az emailérem mindkét oldalán legyen zománcozott*, Herpka pedig a fém-érmekről is mutasson be mintákat és csak ezek elfogadása után történhessék rendelés.

Az elnökség Szabó Gyula javaslatát elfogadja azon egy pont kivételével, a mely szerint az érem mindkét oldala zománcozott legyen s pedig azon okból, mert ez az érmek árát tetemesen felemelné.

51. *Titkár* jelenti, hogy a **nemzetközi kongresszus** rendezőihez az albizottsági beosztásra vonatkozó körlevél szétküldetett; hogy az elnökségbe szóló meghívást hg. Lobkovitz, Klobucar, Bélaváry-Burghardt, Saxlehner Andor és az amerikai főkonzul el nem fogadta; gróf Széchényi Ödön pasa és a párisi tűzoltóság parancsnoka eljövetelet kilátásba helyezte; a francia szövetség elnöke az állítólag meg nem kapott meghívót megreclamálta; a francia szaklap kérdést intézett az itteni szállodai árak és a vasuti költség iránt; a Hungaria szálloda a kongresszus tagjainak 10% kedvezményt ajánlott fel; Neumann & Mannheim cég ajánlatot tett a díszítés eszközzésére; Szirmai Tony párisi magyar szobrász emlékérmek készítésére ajánlkozott; Horváth József festő kiállítási plakát-terveket fog bemutatni (a tiszti egyesületnek pedig ingyen festi meg József Ágost főherceget, csak az engedélyt eszközölje ki az egyesület); a nemzetközi szövetség választmányának Luxemburgban tartott ülésére elnök nem mehetvén el, Lukáts Gyula előadó küldetett ki s részére 372 K. 40 f. költség kiutalványoztatott.

Lukáts Gyula felolvassa írásbeli jelentését, a mely szerint a nemzetközi szövetség választmánya a következő határozatokat hozta: a londoni kongresszust nem tekinti a nemzetközi szövetség III. kongresszusának, hanem a budapestit; mindazonáltal jogerőseknek tekinti a londoni megállapodásokat, az alelnökök választását és az alapszabályok módosítását illetőleg; a műszaki tanácsot azonban mint feleslegest megszünteti és netáni felülbírálosokra egyes elismert szakférfiakat fog felkérni; kongresszusi nyelv gyanánt elfogadja a francia, angol és német nyelvet, míg ellenben a csehek kivánságát a szláv nyelvet illetőleg elutasítja; a kongresszusi felolvasások idejét 30 percben állapítja meg, 15 perc jut a vitarendezőnek, 10—10 perc ellenben az egyes hozzászólóknak; a felolvasások felülbírálosát a választmány magának tartotta fenn; egy tárgyra többen is jelentkezhetnek, de hogy a legfontosabb és időszzerű themák el ne maradjanak, a választmány fog 6 témát megjelölni és arra felolvasókat felkérni; így a magyar tűzrendészet ismertetését Breuer Szilárd, a tűzoltói automobilt Reichel

Konrád vegyész (München) és Hexamer (Boston); a tololétrakról Dittmann (Brema), a tűzjelzésről franciául Mayer (Amsterdam) olvasna fel; a felolvasások 4 nyelven nyomtatnak ki; a kézirat a nemzetközi szövetséghez június 1-ig terjesztendő be ezek által; a versenygyakorlatoktól eltekintenek, azonban a helyi tűzoltóság tartozik bemutató gyakorlatot rendezni; a határozatok mindenkor közölteendők; a jelen ülés jegyzőkönyve a magyar orsz. szövetségnek mielőbb megküldendő; a Párisban rendezendő nemzetközi kongresszussal a nemzetközi szövetség megtagad minden közöséget és ezt a szaklapokban ki fogja hirdetni; a budapesti kongresszus programján némi módosítást tart szükségesnek, e szerint leend: aug. 17-én fogadtatás, a nemzetközi választmány ülése, ismerkedési estély; 18-án katonai parádé, 11-kor a kongresszus megnyitása, két felolvasás, bankett; 19-én d. e. 9--d. u. 1-ig kongresszus 3 felolvasással, d. u. 5-kor gyakorlat, este 7-kor bankett; 20-án Szt.-István körmenet, 10-kor kongresszus befejezése, d. u. a város megtekintése, este riadó; 21-én kirándulás a Balatonra.

Breuer Szilárd a választmány határozatai közül kettővel nincs megelégedve; nevezetesen ellenmondást lát abban, hogy a londoni kongresszus hivatalos jellege megvonatott és az alapszabályok ottani módosítása mégis érvényben hagyatott; az új alapszabály ugyan kevesebb tagsági díjat vet ki reánk és 7 képviselő küldésére jogosít fel, de azért a választmány eljárása ellenmondó és nem helyes. A másik pont a felolvasások megállapítása és a felolvasók kijelölése, a melybe belenyugodnunk nem szabad, mert akkor a keleti Európában lévő különleges viszonyok és a mi szakérőink sohasem érvényesülhetnek, mivel melóztetnek; ime, hazai erőre oly themát biztak, mely szakérőt nem igényel, holott pl. a malmok tűzbiztonsága, a taktikai eljárás tekintetében specialisták vagyunk; a hazai tűzoltás ismertetése ki lesz nyomtatva, tehát felesleges felolvasni, idősines reá; elvileg tehát fentartaná ama jogot, hogy a hazai különleges felolvasásokat a programmba felvehessük.

Barabás István szintén azon nézetten van, hogy a felolvasások illetén beosztása önértetűket sértheti, mert a hazai tűzrendészet ismertetése nem szakszerű thema; ennek megírását ő egyébként is a régibb titkárra dr. Szily József re bizná, míg Breuer Szilárd valamely technikai tárggyal foglalkozzék.

Vida Pál a felolvasók sorában Markusovszky Bélát is szeretné látni, pl. a színházakról szóló felolvasással, mely ez idő szerint aktuális kérdés.

Markusovszky Béla a hazai tűzoltás ismertetését felolvasás keretében feleslegesnek tartja, mert azt Bölcs Gyula, osztálytanácsos, már Londonban megtette; helyesli, hogy a nemzetközi választmány kér fel elismert szaktekintélyeket felolvasás tartására, de azok mellett 2—3 hazai erő is legyen; javasolja, hogy a jelentkezéseket csak fogadjuk el tovább is, és a mit nem lehet

Dr. Óvári Ferenc elsősorban köszönetet szavaz Lukáts Gyulának a szövetség eredményes képviseltetéseért; másodsorban pedig javasolja, hogy a nemzetközi választmányhoz menesszünk átiratot, a mely szerint a hazai tűzrendészet ismertetésének elhagyása mellett, a specialis hazai themák hazai erők által kidolgozott felolvasásainak felvételét kérelmezzük.

Többek hozzászólása után elfogadja az elnökség elnök javaslatát, s ily értelemben átiratot intéz a nemzetközi választmányhoz; Lukáts Gyulának köszönetet szavaz, az útiköltség kiutalványozását utólagosan jóváhagyja; titkár és Lukáts Gyula jelentéseit pedig egyébként tudomásul veszi.

52. Lukáts Gyula rectificáltatni kéri a mult ülés **jegyzőkönyvének** ama pontját, mely szerint ő a kis címhirdetések mellett nyilatkozott volna; ő a régi határozat fenntartását pártolta.

A jegyzőkönyv ily értelemben helyesbítettik.

53. Lukáts Gyula a mult ülésben hangsúlyozta volt, hogy a **kötelezett tűzoltókra** nézve a **rangjelzést** elfogadja, azonban az **egyenruha** színét világos kékben kéri megállapítani, ellenesetben a kérdést az orsz. választmány elé viszi. Ő nem tesz különbséget a tűzoltóságok között, de ha a szövetség kizárta a kötelezetteket az érmek használatából, ám legyen különbség az egyenruházatban is.

Dr. Szily József ezen indítványt nem tartja tárgyalhatónak, mert ezen kérdés a mult ülésen elintézését nyert; Lukáts tehet írásbeli indítványt a választmányhoz, azzal annak idején az elnökség is fog foglalkozni, de hozott határozat után most e kérdést tárgyalni nem lehet.

Lukáts Gyula a jegyzőkönyvre hivatkozva, kijelenti, hogy határozat nem hozatott.

Breuer Szilárd kijelenti, hogy a mult ülés napirendjén a hivatásos tűzoltók egyenruházata lévén, e kérdésben hozatott határozat, a melyben Lukáts megjegyzéséről azért nincs szó, mert az elnökség azt, napirenden sem lévén, nem találta figyelembe vehetőnek.

Lukáts Gyula erre bejelenti, hogy e kérdést a választmány elé viszi.

54. Az **orsz. választmányi ülés** határidejéül az elnökség május 15-ikét tűzi ki, ezt megelőző napon május 14-én elnökségi ülés fog tartatni s így a hivatalos lapnak e hónap kivételesen a hónap első szombatján kell megjelenni.

55. A legközelebbi **elnökségi ülés** ideje március 19-ikében állapított meg és ezen ülés napirendjére az évi jelentés tüzetik, utasítatván titkár, hogy azt akkorára készítse el.

56. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkértek Szabó Gyula és Vida Pál előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülést véget ért.

Kmft.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Hitelesítjük:

Vida Pál, Szabó Gyula,

227.
1904. sz.

Jegyzőkönyv,

felvételűt Budapesten február 20-án a magyar országos tűzoltó-testületek **segélyző-szövetségének igazgató-választmányi ülésében.**

Elnök: Szabó Gyula alelnök. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc, Vida Pál, Szokoly Ignác igazgató-választmányi tagok és dr. Szily József pénztárnok.

4. Elnök megnyitván az ülést, titkár jelenti, hogy **Nagy Mihály segélyezésének** ügye még nem nyert elintézését.

Tudomásul vétetvén, dr. Óvári Ferenc felkérte, hogy az ügy elintézését a belügyminis-
teriumban a mult évről visszamaradt 5 segélyezés-
sel egyetemben megsürgesse.

5. Titkár jelenti, hogy a mult ülés határozata folytán megvásároltatott öt drb ezer koronás név-
értékű 4%-os magyar **koronajáradék - kötvény**
9) 35%-os árfolyamon 4997-50 kor. árban.

Tudomásul vétetett.

6. Dr. Óvári Ferenc javasolja, hogy a pénz-
tárban őrzött, de a betörés ellen még nem biz-
tosított összegek szintén biztosítottassanak avagy
a papirok részére egy **trésor béreltessék**. Jelenleg
40,000 korona érték után fizet a szövetség a
Fonciernek 37 kor. 56 fillért, ezzel szemben az
escomptbank 20% engedménnyel egy kis tres-
ort évi 24 koronáért enged át.

Az igazgató-választmány elhatározza, hogy az
értékpapírok részére kibérel az escomptbanknál
egy kis tresort és pedig a II. félétől kezdve,
részben a segélyző-szövetség számlájára, egyben
azonban fölhívja a Foncier is, hogy a biztosítási
szerződésnek 10,000 koronára való módosítási
illetőleg tegyen ajánlatot, ez lévén a pénz-
tárban összegyűlt maximális betörés ellen bizto-
sitandó összeg.

7. Titkár jelenti, hogy az illetékkiszabási hi-
vatal egy Veszprém vármegyéhez küldött nyug-
tát 42 fillér **lelettel** terhelt.

Megfelelbezése elrendeltetett.

8. **Veszprém vármegye** alispánja körrendeletileg
utasította a községeket, hogy a segélyző-szövet-
séghez csatlakozzanak és egyben felhívja az igaz-
gató-választmányt is, hogy a mulasztókat vele
márczius 15-ig közölje.

Örvendetes tudomásul vétetvén, pénztárnok a
mulasztók bejelentésére utasított.

9. **Besztercze** testülete a tagok sorába óhaj-
tván belépni a nélkül, hogy az országos tűzoltó-
szövetség tagjává lenne:

Az igazgató-választmány az új alapszabályok-
hoz ragaszkodván, a felvételt megtagadja és azt
az országos tűzoltó-szövetséghez való csatlakozás-
tól teszi függővé.

10. Titkár felolvassa az **1903. évi jelentés** fo-
galmazványát.

Elfogadtatott, a hivatalos lapban közzététetni
és a közgyűlés. valamint az országos tűzoltó-

11. **Pataki Ignác** (Marcali) január 10-én tűznél a mennyezetben keresztülszakadt, fején vágást bordarepedést és harmadfokú égési sebeket szenvedett, minek folytán 6 hétig munkaképtelen lesz.

Az orvosi végbizonyítvány beérkezte után elnökileg 2 kor. napidíjjal az Első magyar általános alapítványához felterjeszteni rendeltetett.

12. **Henye Fábrián** (Kapunvár) 1803. szeptember hóban tűznél megsérült és 14 napig munkaképtelen volt. A testület parancsnoka kéri, hogy az elmulasztott bejelentéstől eltekintessék, mivel ennek oka a parancsnokváltozás volt, ellenben sérültnak helyettes állítása címén még kiadásai is voltak.

Az igazgató-választmány az eset elbírálását az igazolványok beérkezte utánra tartja fenn.

13. *Keszthelyen* február 7-én tűznél megbetegedtek: **Csider József** (kőmives, nőtlen) szem- és légsőhuruttal 5 napig, **Csider István** (kőmives, nőtlen) szemhurut és zúzódás, 3 napig, **Budi Ferenc** (kőmives, fizetett tűzoltó, 1 gyermek atyja) izomrándulásban 3 napig, **Kurucz Árpád** (cipész, fizetett tűzoltó, 1 gyermek atyja) légsőhurutban 7 napig, **Bakos Károly** (ács, fizetett tűzoltó, 7 gyermek atyja) légsőhurutban 5 napig, **Sirson Péter** (kőmives, 4 gyermek atyja) izomosúzban 4 napig, **Fodor János** (csizmadia, fizetett tűzoltó, nős) izomrándulás 3 napig, **Szép József** újone, a ki azonban a tagok sorában nem szerepel.

Breuer Szilárd nem lát ezen esetek legtöbbjében a segélyezésre igazi okot fennferogni, mert egy kis szemhurut vagy légsőhurut minden tűznél kapható, de munkaképtelenséget nem von maga után; ily címen mindenki folyamodhatnék segélyért, ezt pedig megakadályozandónak tartja.

Szokoly Ignác az alapszabályok szerinti munkaképtelenség orvosi kimutatását kívánja s csak annak adna segílyt, a ki tényleg munkaképtelen volt.

Az igazgató-választmány elhatározza, hogy a testületet a munkaképtelenséget igazoló s hatóságilag láttamozott orvosi igazolvány beküldésére felhívja és a segélyezés elintézését ettől teszi függővé, segílyt az alapszabályok értelmében csak annak adván, a ki tényleg munkaképtelen volt.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Szabó Gyula,
alelnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

120.
1904. sz.

A magyarországi tűzoltó-testületek segélyező-szövetsége igazgató-választmányának jelentése 1903. évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés! (Országos választmány!)

Az 1903. évben kifejtett működésünkről van szerencsénk a következőkben jelentésünket betervezteni:

Az egri közgyűlésen megválasztott igazgató-választmány, — melynek tagjai sorában változás nem állott be, — az elmúlt 1903. évben 12 ülést tartott s pedig: január 24-én, február 14-én, március 24-én, április 18-án, május 12-én, június 19-én, szeptember 17-én, november 14-én, december 19-én, míg a közgyűlés július 19-én tartatott meg. Ezen üléseken összesen 86 ügyben hozatott határozat; az iktatóra érkezett 492 ügydarab pedig elintézését nyert. (Az 1902 évben 58 határozat, 434 ügyirat; a szaporodás tehát 28 határozat és 58 ügyirat.)

Az 1903. évi zárszámadás szerint a bevétel volt: értékpapirban 47,000 kor. — fill., pénzben 6420 kor. 88 fill.; a kiadás: értékpapirban — kor. — fill., pénzben 326 kor. 81 fill.; s így a maradék, mint pénztári egyenleg: értékpapirban 47,000 kor. — fill., pénzben 6094 kor. 07 fill., mely utóbbiból 4997 kor. 50 fill. árban 99.35% árfolyamon öt drb 1000 koronás névértékű 4% -os magyar koronajáradék-kötvény vásároltatott. Az 1902. évi vagyonnal szemben tehát a szaporodás: 4267 kor. 86 fill. (az 1902. évben 6639 korona 55 fillér).

A tagok száma az 1903. évben 296 testületből 15,090 volt, a testületi átlag tehát 50.99 tag, (1902. évben 304 testületből 16,117 tag, a testületi átlag 53.01 tag), vagyis 8 testülettel és 1023 taggal kevesbedett, dacára annak, hogy a hivatalos lappal kapcsolatban bejelentési úrlapokon felhívás lett szétküldve. Ezen csökkenés oka az volt, hogy a veszprémmegyei községi tűzoltóságok egy-némelyike elmulasztotta a szövetséghez való újbóli csatlakozást. Ha azonban e vármegyétől eltekintünk, úgy végeredményében a tagok számában más tűzoltóságokat találunk, melyek eddigelé a segélyező-szövetséghez nem tartoztak volt, vagyis a felhívás eredményével járt. Ennek folytán az igazgató-választmány elrendelte, hogy a belépési kimutatások az 1904. évre is küldessenek szét az országos tűzoltó-szövetség hivatalos lapjához csatoltan. Ehelyen meg kell emlékeznünk id. *Groidl Gyula* úrról, a pozsonyi szaklap (Ill. Feuerwehr-Zeitung) szerkesztőjéről is, a ki lapjában a segélyező-szövetség ügyét mindenkor a legmelegebben felkarolta.

A segélyezések mérvét illetőleg jelenthetjük, hogy az 1903. évben a segélyező-szövetségi pénztár terhére kapott: *Oszeszli Béla*, *Szalay János* (Siófok) 30—30 kor., *Sebestyén Ferencz* (Veszprém) 26 kor., *Aranyi Sándor* (Berettyóújfalú) 100 kor., *Beringer Ferenc*, *Csordás Ferenc* (Törökkanizsa) 10—10 kor., *Hukker István* (Bonyhád) 20 kor., *Fabák Mihály* (Szigetvár) 10 kor., tehát gyakorlatn. előfordult összesen 8 esetben 236 kor. adatott. Az Első Magyar Általános biztosító-társaság al. tványából segélyeztetettek: *Soós István* szülői (Komárom) 600 kor., *özv. Sándor Miklósné* (Komárom) 200 kor., *Hermann Sándor* (Berettyóújfalú) 30 kor., *Schwaber Mátyás* (Temesgyarmata) 42 kor., *Pautzer József* (Sopron-Nyék) 90 kor., *Kampf Miklós* (Nagy-Kikinda) 50 kor., *Fröhlich András* (Lőcse) 20 kor., *Koczor Sándor* (Suúr) 10 kor., *Glonek Károly* (Lőcse) 30 kor., *Szauer Pál* (Németboly) 25 kor., *Reumann Antal* (Németkeresztur) 16 kor., *Hollentonner Mihály* (Dunaadony) 36 kor., *Pável Imre* (Duna-

Lajos (Deés) 40 kor., Pásztói János (Galgóc) 16 kor., Lang Mátyás (Borbolya) 30 kor., Doubrava János (Nagymarton) 8 kor., Markovic Glisa (Karlóca) 56 kor., Quintovics János (Tapolca) 28 kor., Falussy István (Körmend) 28 kor., Kresz János (Körmend) 15 kor., Laky Zsigmond (Körmend) 20 kor., Juhász Imre (Monor) 40 kor., Bélés János (Stomfa) 25 kor., Kohl József (Nagylévárd) 14 kor., Szabó Sándor (Békés) 10 kor., Hutter Mór (Bakonyszentlászló) 28 kor., Tassi Imre (Gyöngyös) 25 kor., Tóth Gyula (Bátorkeszi) 20 kor., Volek András (Nagylévárd) 28 kor., Pulpiter Emil (Léva) 50 r., Suhala István (Léva) 30 kor., Deés József (Tokaj) 6 kor., Szebényi Károly (Tokaj) 10 kor., Ujházy András (Tokaj) 14 kor., Virág Ferenc (Tokaj) 5 kor., Veres Mihály (Tokaj) 30 kor., Németh János (Mezőkovácsháza) 34 kor., Géher Ignác (Galgóc) 28 kor., Weil Lajos (Ujarad) 40 kor., Strkula Gábor (Selmezbánya) 16 kor., Schneider József (Selmezbánya) 16 kor., Wéber József (Pápa) 14 kor., Nagy Mihály (Farád) 11 kor., összesen 51 esetben 2090 kor. összegben. Előfordult tehát összesen 41 testületben 59 segélyezési eset 2326 kor. segélylyel, (az 1902. évben 22 testület 24 tagja 1077 kor. segélylyel), vagyis az emelkedés a testületek számánál 19, az eseteknél 35, a segélyezési összegnél 1249 kor., mely körülmény részben annak tulajdonítható, hogy az igazgató-választmány olyanok segélyezését is intézte, akik a szövetségnek nem voltak tagjai, másrészt pedig a segélyezés igénybevétele tárgyában a belügyministerium kívánságára kibocsájtott felhívás eredményének tekintendő. A segélyző-szövetség fennállása, azaz 1890. évtől számítva 1903. év végéig 175 testület 215 tagja kapott összesen 12,721 kor. — fill. segélyt s pedig 3049 kor. segélyző-szövetség pénztárából és 9672 kor. az Első magyar általános biztosító-társaság alapítványából.

A sérülések nemét tekintve előfordult: zúzódás kémény rádőlése folytán 1, lórúgás folytán 1, tetőn való átszakadásnál 2, kocsiról való leesés folytán 3, létráról való leesés miatt 2, tetőről való lecsúszás miatt 3, kötélszakadás folytán 2, egyéb okokból 21; lágyéksérv emelés folytán 1, kürtfúvástól 1, ugrás folytán 1, kocsiról való esés folytán 1; égési seb kötélerezskedésnél 4, egyéb okból 7; fagyás 1; hülés 3; csúsz 1; szembaj 1; szúrt seb 2; eszméletzavar 1. Különösen feltűnő a kötélerezskedésnél mutatkozó sok baleset, mely arra enged következtetni, hogy az illetékes tényezők nem fordítanak kellő gondot a mentőkötelek gondozására és időnkénti kipróbálására, valamint nem tartják be a kötélen való leereszkedésnél feltétlenül betartandó szabályokat és óvintézkedéseket.

Az 1903. év leglényegesebb eseménye az alapszabályok módosítása oly irányban, hogy a segélyző-szövetség ismét a magyar országos tűzoltó-szövetséggel szoros kapcsolatba hozassék. A

lasztott igazgató-választmány megbízatását a t. közgyűlés kezébe letegye és a segélyző-pénztár vezetését átadja az új alapszabályok értelmében megalakuló új elnökségnek. Az alapszabálymódosítás révén bekövetkező két lényegesebb változás, t. i. hogy *tagul csak oly testületek vétessenek fel, melyek egyúttal tagjai az országos tűzoltó-szövetségnek* és hogy az oly segélyezési esetek, a melyeknél különös tekintetek nem tartatnak szem előtt, elnököleg is elintézhettek: már az elmúlt évben is alkalmazást nyert, mindenkor az igazgató választmány jóváhagyásával.

Ezekben adva elő jelentésünket, kérjük annak szíves tudomásul vételét.

Budapest, 1904. február 20-án.

Széchenyi Viktor gróf, *Breuer Szilárd,*
elnök. titkár.

49.
1904. sz.

A magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének zárószámadása az 1903. évről.

	Bevétel.		Érték		Pénz		
			kor.	fill.	kor.	fill.	
1. Pénztári maradvány az 1902. évről	47.400	—	1426	21			
2. Tagsági díjakból					2973	55	
3. Kamatokból:							
a) értékpapírok szelvényei-nél	1896	—					
b) takarékbetétek után 125	12		2021	12			
Összesen:	47.400	—	6420	88			
		Kiadás.		Érték		Pénz	
				kor.	fill.	kor.	fill.
1. Irodai és postai kiadások						35	81
2. Nyomtatványok						55	—
3. Segélyezések						236	—
4. Pénztári maradvány mint egyenleg	47.400	—	6094	07			
Összesen:	47.400	—	6420	88			

Kelt Budapesten, 1903. évi december hó 31-én.

Széchenyi Viktor gróf, *Dr. Szily József,*
elnök. pénztáros.

— A belügyminister *Ugocsa* vármegye építkezési szabályrendeletét (124.039/1903 sz.), *Pest-Pilis-Solt* vármegye építkezési szabályrendeletét *Kispest* nagyközségre vonatkozólag (114.697. sz.) és *Erzsébetfalva* nagyközségre vonatkozólag (116.408. szám), *Torda-Aranyos* vármegye építési szabályrendeletét (83.671/1903. sz.), *Zala* vármegye építkezési szabályrendeletét (179/1904. sz.), *Gömör és Kishont* vármegye építkezési szabályrendeletét (kisközségek részére 107.236/1903. sz.), *Pest* vármegye szabályrendeletét *Budafok* község építészügyére vonatkozólag (822. sz.), *Ujbánya* város tűzrendészeti szabályrendeletét (90.135/1903. sz.), a *szini* (Abaujtorna vármegye 2341/1904. sz.), a *vajdahunyadi* (Hunyadvármegye 2603/1904. sz.), a *szentmihályi* (2902/1904. sz.), a *dunamócsi* (Esztergom vármegye 3564. sz.), a *rákoscsabai* (Pest vármegye 5099. sz.) önkéntes tűzoltó-testületek alapszabályait jóváhagyta.

— Tagsági díjak nyugtázása. (9. közlemény.)

Az 1903. évi tagsági díjat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség pénztárába befizették: Diósgyőr (acélgyár), Királyhelme, Lőcse, Sárospatak, Uszód, Ózd (vasgyár), Levél, Galgóc, Siki, Csepel tölténygyár), H.-M.-Vásárhely, Hosszúfalva, Pancsova, Torockó, Magyaróvár, Zilah, Arad (waggongyár), Selmezbánya, Terezovác, Tiszapüspöki, Kisvárd, Máramarossziget, Párkány, Hegyeshalom. Erzsébetfalva, Brassó, Radnóth, Mohács, Berettyóújfalva, Orsova, Ujkaránsebes, Szigetszentmiklós, Nagysalló, Tápiószéle, a vasvármegyei szövetség 165 testület után, a hevesvármegyei szövetség 117 testület után. Az 1904. évre: Budapest M. Á. V. gépgyár, Süttő, Remetemező, Soóvár, Gács, Nemespécse, Gyűd, Szegedi önk., Marosvásárhely, Karlóca, Nyitra, Csépa, Csepel (tölténygyár), Torda Leszété, Salgótarján (acélgyár), Aradgáj, Sásd, Békés, Nagykároly, Mohács, Magyarszék, Török-

szentmiklós, Stájerlak-Anina, Aranyosgyéres, Komárom, Pécsbányatelep, Székelykeve, Berzászka, Jánoshegy, Németboly, Kunszentmárton, Varadia, Putnok, Dunakeszi, Nezsider, Dicsőszentmárton, Kőrösbánya, Léva, Mosonszentpéter, Salgótarjáni önk., Parndorf, Ács, Tiszabura, Újpest (pamutgyár), a pozsonyvármegyei szövetség Pozsonyért, a hajdúvármegyei szövetség Földesért, a fejérvármegyei szövetség 60 tagtestület után. Az 1903—1904. évekre: Gernyeszeg, Esztergom, Egyek, Harkány, Igló, Moson, Likér-Nyustya, Oroszáza, Vágújhely, Nagytapolcsány. Az 1902—1904. évekre: Vaiszló, Rákospalota. Az 1901—1902. évekre: Mezőtúr. Az 1900—1903. évekre: Ószadova. Az 1899—1900. évekre: Nagyatád. Az 1900. évre: 10 kor. hátralékot Kőpcsény. Az 1901—1903. évekre: 68 tagtestület után még fennálló 190 kor. hátralékot a pozsonyvármegyei szövetség.

Robbanásmentes benzintartályok.

A magyar fémlemezgyár részvénytársaság (Budapest, Gizella-út 53.) az iránt keresett meg bennünket, hogy a lapunkban*) hozott ismertetés után, közölnék ezt a jegyzőkönyvet is, mely a december 8-iki próbán vétetett fel. Nincs okunk a kérelemnek helyt nem adni. Ime a

Jegyzőkönyv,

mely felvétellett Budapesten, 1903. évben, december hó 8-án, délelőtt 10 órakor a székesfővárosi hiv. tűzoltóság Orcy-úton levő gyakorlóterén a „Magyar fémlemezgyár részvénytársaság“ budapesti cég által bemutatott robbanásmentes edények tűzpróbájáról az alant aláírt hivatalos és számos érdeklődő személyiség jelenlétében.

A bemutatásra kirendelt szakember gyalult forgács- és puhatából máglyát készítvén, annak a közepébe egy 150 literes vashordót helyezett el, a mely hordónak a belső része a robbanást megakadályozó készülékkel volt ellátva. Ekkor két edénytől 50 liter benzint öntött a már így előkészített hordóba. A hordó körül és alatta levő máglyát pedig bőven megöntözte benzinnel, hogy a tűz keletkezését és nagyságát még jobban elősegítse. Ekkor egy gyalult forgácsból előre elkészített csóvát beáztatott benzínbe, azt meggyújtva a máglyára dobta. E pillanatban, az magasba szökellő lánggal égni kezdett, teljesen körül lángolva a próbára teendő hordót, melynek a nyílását azonban előbb a biztosító szeleppel lezárta. Alig hat perc múlva a hordó tartalma 70 foknyi melegségig hevült, ekkor egy gyenge puffanás volt hallható s a hordó biztosító szelepe a levegőbe repült, a benzín pedig fekete füstöt képezve, tódult a hordó nyílásán kifelé. A mint azután a benzín a nagy tűz által tovább hevült, előbb kisebb, azután nagyobb lángoszlopot képezve, égett a hordó nyílásán kifelé, de robbanás nem állt be. A gyári kiküldött közben—közben egy robbanás-mentes bádognánából öntözgette a tüzet benzinnel, nemcsak hogy azt éleszsze, hanem, hogy a kanna robbanás-mentességét is bizonyítsa, a minek a kifolyó csöve minden öntözésnél tüzet fogott ugyan, de nem robbant s a tűz egyszerűen egy reáfuással oltatott el. Ekkor következett azután a hordóból kitóduló magas lángoszlop-eloltás problémája, a mit a gyári megbízott úgy oldott meg, hogy egy jó maroknyi készen tartott rongyot a hordó nyílására nyo-

mott s a fellángoló benzintűz el volt oltva. Több ízben felgyújtotta még égő gyufával a felhevített benzint, a mi minden alkalommal fellángolt, de nem robbant s ugyan csak mindig a már leírt módon oltott el, végre most utoljára újra felgyújtotta a benzint, ekkor pedig egy felvedernyi vízzel leöntötte az előtörő lángot, — az a nagy hevítéstől sistergett ugyan, de azonnal elaludt.

Ezen sikerteljes bemutatás után meggyőződésünk tiszta tudatában konstatálhatjuk, hogy e robbanás-mentes edények gyakorlati használatánál, bármely beállható következményeknél is, mint tűzvész, vigyázatlanság stb. az edények robbanása ki van zárva, lett légyen az akár robbanó anyaggal dolgozó gyárakban, gyógytárak, drogériák, üzletek, vagy magánházakban alkalmazva. Különösen meg kell említenünk, hogy ezen edények szerkezete annyira egyszerű, hogy a leglaikusabb ember is, mint a próbán bebizonyult, előzetes betanítás nélkül kezelheti, tűz esetén pedig minden készülék nélkül egyszerűen ronggyal, pokrócdarabbal vagy vízzel, a mi éppen kéznél van, elolthatja.

Megbecsülhetetlen ezen találmány tüzeseteknél a tűzoltóság biztonsága tekintetében is, miután a tűzoltóknak oltás közben nem kell attól tartaniok, hogy a tűzben levő robbanó anyaggal töltött edény a tűz által hevítve felrobban és testi épségükben kárt tehet, hanem teljes megnyugvással végezheti, különben is nehéz feladatát.

E fent leírt tapasztalatok igazolják azt, hogy ezen benzín, aether, ligroin, szesz, petróleum stb. edények, melyek a robbanást megakadályozó készülékkel vannak ellátva, korszakalkotó hivatást fognak teljesíteni ezen a tőren, miután azoknak robbanása legnagyobb hevítésök után is teljesen lehetetlen — K. m. f.

Pesti Ferencz s. k., IV. ker. előljáró. Szeberovszki s. k. tűz. főparancsnok. Janicsék Andor s. k., fővárosi tűzfelügyelő. Breuer Szilárd s. k., székesfővárosi tűzoltótiszt, a m. orsz. tűzoltó-szövetség titkára. Markusovszky Béla s. k., székesfővárosi tűzoltótiszt, az országos tűzoltó-szövetség előadója. Dr. Szily József s. k., a budapesti önkéntes tűzoltó-testület parancsnoka, az orsz. szöv. titkár-pénztárnoka. Szabó Lajos s. k., kir. ipartelügyelő. Felsmann József s. k., kir. ipari s. felügyelő. Réthy Menotti s. k., m. kir. ipartelügyelő. Köllber János s. k., székesfővárosi gépészmérnök. Planer Gyula s. k., VII. ker. mérnök. Csilléry Dezső s. k., VI. ker. h. mérnök. Országos Iparegyesület. Szécsény Ferenc s. k., Várady Zoltán s. k., m. á. v. vegyész. Varga János s. k., m. á. v. főellenőr. Thomayer István s. k., m. á. v. s. titkár.

A fentiekhez még csak azt kell hozzátennünk, hogy nevezett Fémlemezgyár ma már nem

Kéménysöprő-segédék és a tűzrendészet.

Irta: dr. Nessi Pál országgyűlési képviselő.

Múlt év augusztus 20-án a hazai kéménysöprő-segédék Budapesten nagygyűlést tartottak, melyen megvitatták a közös sanyaru helyzetet, sorsukon javítandó, emlékiratba foglalták óhajataikat. A megszerkesztett memorandumot, vezetésem alatt a kereskedelemügyi minister úrhoz terjesztették be, a ki azt nem késett a belügyministeriumhoz áttenni. Ugy vagyok értesülve, hogy viszont a belügyminister úr véleményezés végett az Országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez küldötte le a kéménysöprő-segédék ez emlékiratát

Távol áll tőlem, hogy az érdemes elnökség adandó véleményét befolyásolni akarjam, de mert a belügyminister úr csak két pontra vonatkozólag vár jelentést, érdekesnek tartom a magam részéről a memorandumnak néhány más pontjáról is megemlékezni. S hol tehetném ezt *illetékesebb helyen*, mint éppen a tűzoltó-szövetség hivatalos szaklapjában, melyet a magyar tűzoltók összessége olvas.

Nem mondok újat vele, ha állítom, hogy a kémények tisztántartása első sorban a tűzrendészet szempontjából képez fontos körülményt. És ha ez iránt éppen a fárasztó és egészségrontó foglalkozásban benne élő, annak összes terheit viselő kéménysöprő segédszemélyzetnél találunk érzéket: akkor ezt azoknál az embereknél, a kiket korlátozott boldogulásuk miatt méltán foghat el a keserőség, általános emberi szempontból épp úgy, mint a tűzrendészet szempontjából, igen figyelemreméltó jelenségnek kell tekintenünk.

Az emlékirat első pontjában egész önzetlenül azt kéri a segédék, hogy az *1884. évi XVII. t.-e 16. §-ában foglalt ama rendelkezés*, mely szerint a kéménysöprő-ipar, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban, munkakerületekhez kötendő, *szigoruan a törvény intenciójának megfelelően vitessék keresztül*.

A székesfőváros területén ily értelemben már döntött is a kereskedelmi minister, utasítván a törvényhatóságot, hogy a 12 év óta érvényben levő szabadverseny egy-egy közigazgatási kerület kéménysöprő iparosai közt megszüntetendő. A szabályrendelet ily értelmű átdolgozása most van folyamatban. Vidéken azonban a gombamódra szaporodó s néha nem is kellően szakképzett kéménysöprők — a szabadverseny nagyobb dícsőségére és a tűzbiztonság elképzelhető épülésére, — nyakra-főre teszik tönkre egymást ma is, csak hogy a betevő falatot biztosítsák a maguk számára.

A segédék ugyan a munkakerületek szabályozásától első sorban azt várják, hogy az önálló mesterek tisztességes megélhetésének a biztosításával, az ő önállóságra jutásuk feltételei is szaporodnának; a rendezett viszonyok között élő mesterek pedig jobb díjazásra vonatkozó kíván-

és a kéménysöprő iparra egyformán *káros verseny megszüntetendő*, mert immorális.

Második kívánalmuk a segédéknek, hogy az *1900. évi május 5-én kelt 24783. számú ministeri rendelet szigoruan hajtassék végre*. E rendelet szerint ugyanis a kerületi rendszer elvével nem volna összeegyeztető, hogy ugyanazon kéménysöprő-mesternek két, sőt még kettőnél is több munkakerület adományoztathassék. E tekintetben egyébiránt már az 1899. évi 68456. számú rendelet is intézkedett, a mennyiben kimondotta, hogy *egy kéménysöprő-mester csak egy munkakerület ellátásával bizható meg*. A kerület kéményei felett másképp *kellő* felügyeletet tényleg nem igen lehet gyakorolni. Még az sem helyes, ha az önálló kerülettel bíró mester egy másik munkakerületnek, pl. valamelyik özvegy kerületének a felügyelője és illetve üzletvezetője lesz.

Harmadszor kéri, hogy a *Sopron* városához intézett 53355/02. számú rendeletben kifejezésre jutott ama rendelkezés, mely szerint a kályhák és takaréktűzhelyek stb. tisztogatásának iparszerű elvállalására egyedül az illető kerületi kéménysöprő van jogosítva, hogy ez általánosítva, egész Magyarország területére érvényesítendő volna. Ez is helyes. Mert a takaréktűzhelyeken, kályhákban, katlanokban, pléh-füstcsövekben és falba épített füstcsatornáknak lerakódó korom és szurok igen könnyen fog tüzet, mihelyt azok nincsenek gondosan tisztítva, az így keletkezett égés pedig rendszeresen felgyújtja a kéményt is, még ha különben maga az utóbbi relative tiszta is.

A főváros területén a katonai intendatúrával e miatt hosszú pereskedést kellett folytatni egyik mesternek. A katonai vezetőség ugyanis a kémények most említett tartozékainak a tisztogatását e célra felfogadott iparosokkal (de nem kéménysöprővel) végeztette. Olcsóbbnak olcsóbb volt ugyan, de a nem szakképzett egyén munkája is ahhoz mért vala. A kéménysöprő-mester viselte a felelősséget, a segédék elestek az e munkáért járó s régi gyakorlat alapján őket megillető melékkeresettől, — kéménytűzek pedig napirenden voltak.

Negyedik kérelmük, hogy a *munkakerületekre árlejtés ne legyen hirdethető*. Megjegyeznünk is felesleges, hogy *korlátolt* iparágban csak *kötelező* munkakerület és hatóságilag megállapított *tarifa* képzelhető.

Ötödször kérelmezik, hogy az elsőfoku *iparhatóság* tiltassék el attól, hogy maga számára *kéménysöprési iparendélyt* szerezhessen és ez ipart akár házilag, akár más (nem szakavatott) egyén által gyakorolja. *Löcse* város tanácsa pl. megvette az ottani reáljogot és azután bérbe adta a kéménysöprő iparüzletet egy bádógos-mesternek s nem is szólva arról, hogy ezzel két kéménysöprő-mesteri állást semmisített meg, még csak szakavatott üzletvezetőt sem alkalmazott. Az eset egyelőre unikuma országunknak. A nagyobb bérösszeg, az anyagi haszon ez úton kétségkívül el-

miként vonja felelősségre a városi tanács önmagát.

Az elnökség véleményezése alá adott 6. és 7. pontot mellőzöm.

A 8 pontban előadott kérelem szerint a kéménysöpő-kerületek adományozásánál mindenkor részesüljön előnyben az a segéd, a ki ez iparnál egyfolytában régebben működik, büntetlen előéletű, nem iszákos és magyar honos.

Ez épp annyira méltányos, mint a *kilencedik* pontba foglalt azon kívánalom, mely szerint kimondandó volna és pedig általános érvényű rendelkezésben, hogy kéménysöpő mesterek özvegyei üzletvezetőket kötelesek alkalmazni s az így alkalmazandókat állásukban a hatóság erősítse meg. A fővárosban régóta így van szokásban s az érdemesebb segédek ez úton jutnak némi kártalanításhoz. A nő az ezen iparral vele járó fáradalmakat nem győzi és így a kellő szakértelmet sem szerezhetvén meg, felügyeletet és ellenőrzést sem képes gyakorolni.

Nem folytatom tovább. Célom csak az volt, hogy felhívjam a figyelmét az illetékes köröknek arra, hogy mennyire helyesen gondolkoznak azok az emberek, a kik a kéménysöpő-ipart voltaképen űzik. Mert magát a munkát ők végzik.

Azt hiszem azonban, hogy a tájékozás alapján, alkalom adtával, nemcsak az elnökség t. tagjai, hanem a *vidéki tűzoltó-parancsnokok* is melegen fel fogják karolni azok ügyét, a kik, ha ipari teendőiket lelkiismeretesen ellátják, nem pusztán kötelességet teljesítenek: hanem a tűzrendészet általános érdekét is szolgálják.

IRODALOM.

Örvendetes föllendülés jele szakirodalmunkban, hogy rövid két hónapon belül, három számottevő műre hívhatjuk fel olvasóink figyelmét. Az első **Szabó Gyula** orsz. eln. előadó, vm. szöv. alelnök könyve, mely Sopronban, Romvalter Alfréd nyomdájából került ki. Kivonata ez a Tűzrendészet című könyvnek, mely a belügyministerium approbálásával az orsz. szövetség által adatott ki. Szerző olyan útmutatót kívánt adni a vármegye tűzoltó-szövetsége által rendezendő tűzoltó-tanfolyamok hallgatóinak a kezébe, a mely míg egyrészt feloleli az összes szükséges tudnivalókat, addig másrészt ezeket a tudnivalókat *kérdések és feleletekbe* akkép foglalja, hogy azok a csekélyebb előképzettséggel bíró hallgatók számára is megérthetők legyenek. Szándékát igen kitűnően oldotta meg.

Hasonló feladatra vállalkozott **Kurz Sándor** okl. tűzoltó-tiszt is, a ki az igen értelmes és tömör kivonatot in continuo készítette el. Műve Wellisch Béla, szentgotthárdi tűzoltó-kalendáriumában magyarul és németül jelent meg. Németajku bajtársainknak igen melegen ajánljuk Kurz A. németnyelvű kiadását, illetőleg az Ungarischer Feuerwehr-Kalender első évfolyamát, für das Schaltjahr 1904. Herausgegeben von Béla Wellisch

kiadványát két igen illetékes bajtárs igyen népszerűsítette, addig kollegánk, a Tűzrendészeti Felügyelő szerkesztője, **Lukáts Gyula**, orsz. eln. előadó, a szövetség kiadványának azt a részét, a melynek eredetileg is ő volt a megírója, most „Tűzoltó-szerek gondozása és a fecskendő működési zavarai” címén külön könyv gyanánt adta közre. A mű, mely természetesen II. kiadásként szerepel, Léván nyomtatott, Schulcz Ignác gyorsajtóján. Számos instructív *új ábrán* kívül, a sugárkapcsoló applikálását is tartalmazza, azonkívül a fecskendő-szerkezet alkatrészeiről, azok megvizsgálásáról és az ellenőrző óra kezeléséről szóló szakaszokkal is kibővítettet. A jeles mű ára nincs kitéve, de szerzőnél Zsarnóczán (Bars vármegye) megtudható.

A chikagói színházégés.

A tűzkatasztrófa, melynek múlt év december 30-án 566 emberélet esett áldozatul, a következő hivatalosan megállapított okokból vált annyira vészthozóvá.

1. Maga a tűz abból keletkezett, hogy a vilamoslámpa izzó szénvége ráesett a közelében lengő díszletre. Tűzveszélyes környezetben tehát nyitott ívlámpát használtak.

2. A színpadon tűzoltók nem tartottak ügyeletet, a tűz elfojtásával így laikusok próbálkoztak meg.

3. Az oltó beavatkozást tűzcsapok s ezek felszerelése *hiányában*, az amerikai reklám által kihíresztelt *gránátokkal* és az ugynevezett „Kilfyr” (oltóporral) kísérelték meg eredménytelenül.

4. Vasfüggöny helyett csak azbesztfüggönye volt a színháznak, de azt sem tudták lebocsátani és így a füst és hőség akadály nélkül özönlött el a nézőteret. Konstatálták azonban, hogy ha lebocsátották volna is a meglevő azbesztfüggönnyt, azzal sem sokat értek volna el, mert a nagyjából gyapotból való függöny hamisított volt; a többi éghető anyaggal az is veleégett.

5. A színháznak nem volt tűzjelzője és természetesen

6. színpadi záporkészüléke sem.

7. Hiányzott a mellékvilágítás; mikor a vilamos világítás kialudt, a nézőtér folyosóin egyszerre sötétség fogta körül a menekülni vágyó tájékozatlan embereket.

8. A vészkijáratok egynémelyike csukva volt.

9. Az ajtók nem mindegyike nyílt kifelé, végre:

10. A színpadfeletti füstelvezetők vagy nem functionáltak, vagy a mi valószínűbb senki sem gondolt rá, hogy azokat ki kellene ilyenkor nyitni.

△ **Ausztriában** 9357 szövetségi kötelékbe tartozó szervezett tűzoltóság van 387,750 működő taggal, a kiknek 81,606 fecskendő és 2,580.165 méter tömlő áll rendelkezésükre. Alsó-Ausztriában ebből 1,246 tűzoltóság 43,983 tűzoltóval, Csehországban pedig 4,312 tűzoltóság 183,776 mű-

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Jegyzőkönyv,

fölvéve **Veszprémben** 1903. évi december hó 8-án a veszprémvármegyei tűzoltó-szövetség választmányának rendes üléséről.

Jelen voltak: *Dr. Óvári Ferenc* ügyvezető elnök, *Blázy Imre* főjegyző és tűzrendészeti felügyelő, *Jenőfy Ferenc* pénztáros, *Szikora Béla* devecseri, *Hidy Zsigmond* pápai, *Fodor Gusztáv* pápai, *Kránitz József* veszprémi és *Véssey József* zirci járási tűzrendészeti felügyelő, továbbá *Köves Béla*, *Laczkó Dezső*, *Pápai Gyula*, dr. *Réthy Ede*, *Veisz Elek* és *Varga István* választmányi tagok. Gerber Sándor, enyingi járási tűzrendészeti felügyelő és dr. Kemény Pál elmaradásukat igazolták.

Ügyvezető elnök a választmány jelenlevő tagjait és Fodor Gusztáv új tűzrendészeti felügyelőt fűdvözölve, az ülést megnyitja s bejelenti, hogy az elnök, mint az alispán tűzrendészeti előadója, 487 ügydarabot intézett el, -- tudomásul vétetett

2. A főjegyző fölolvassa a múlt választmányi ülésről felvett jegyzőkönyvet, -- észrevétel nélkül hitelesítettet.

3. a) *Véssey József*, a zirci járás tűzrendészeti felügyelője jelenti, hogy folyó évi április hó 22-én B.-M.-Szombathelyen történt tüzeset alkalmával Lachmann János és Schafhauser Ferenc tűzoltók a tűzoltás és vagonmegmentés körül magukat kitévezték; B.-Szent-Lászlón folyó évi augusztus hó 25-én történt tüzeset alkalmával Hütter Mór lábain szenvedett égési sebeket és két hétig betegen feküdt és sem a községtől nem kapott segílyt, sem baleset ellen nem volt biztosítva, mert a tűzoltásra kötelezett férfi lakosok közé 40 éven felüli kora miatt nem vétetett föl. Nevezettek jutalmazásra, illetve segélyezésre ajánlja, -- a választmány *Schafhauser Ferenc* jutalmazására 10 koronát, *Hütter Mór* segélyezésére pedig 20 koronát szavazott meg és utalványozott.

b) Ezzel kapcsolatban dr. *Óvári Ferenc* elnök jelenti, hogy a folyó évben 134 község tűzoltósága nem volt baleset ellen biztosítva, -- a választmány megkeresetni rendelte a vármegye alispánját a tűzoltóknak baleset elleni biztosítása tárgyában évenként sziveskedjék rendeletet kibocsájtani.

c) *Véssey József* tűzfelügyelő jelenti még, hogy Sikátoron 1903. évi október 14-én történt tüzeset alkalmával a sikátori tűzoltók két embert mentettek meg a tűzhaláltól, de miután az életmentő tűzoltók neveit nem sikerült megtudni, tehát az egész sikátori tűzoltóságot ajánlja jutalmazásra, annál is inkább, mert Varsány községben pusztított tűzvész alkalmával is a sikátori tűzoltók mentették meg a község szegényebb részét az elpusztulástól. -- A választmány *Véssey József*nek a sikátori tűzoltóságra vonatkozólag előadott jelentését örvendetes tudomásul veszi és a sikátori tűzoltóságnak tűzoltószerek beszerzésére 20 koronával való jutalmazását rendeli el.

d) *Hidy Zsigmond* pápai járási tűzrendészeti felügyelő jelenti, hogy folyó év tavaszán a tűzoltó-eszközöket, a tűzoltók kiképzetését, ősszel pedig a praeventív tűzrendészeti intézkedéseket ellenőrizte, mely alkalommal azt tapasztalta, hogy a hol vagy egyáltalában nem volt szertár, vagy nem volt megfelelő, ott újat építettek, a rossz szertárakat kijavították, a piszkos, poros szertárakat kitisztították. A legnagyobb baj azonban az, hogy az utak annyira rosszak, hogy közönséges üres parasztszekérral is alig lehet rajtok közlekedni, de *fecskendővel éppen nem lehet* a szomszéd községekbe segítségül menni. Kivánatosnak tartja, hogy a járási főszolgabírák is jobban érdeklődjenek a községek tűzrendészete iránt, a tűzoltószereket ők is vizsgálják meg évenként legalább egyszer, mert a tűzoltóságok lehetnek a legjobban kiképezve s felszerelve, ha a hatóságok a praeventív intézkedéseket nem

Veszprém vármegye tűzrendészeti szabályrendeletét a tűzbiztonság emelése érdekében és a szükségnek megfelelően módosítani javasolta s javaslatát tárgyalás és jóváhagyás végett Veszprémvármegye törvényhatósági bizottságához 1902. év őszén felterjesztette, de az, dacára a sürgetésnek, még mind e mai napig sem nyert elintézetést, -- a választmány utasítja az elnökséget, hogy keresse meg újból és sürgesse meg a vármegye a törvényhatósági bizottságot, hogy a módosított vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletet annak javasolt 3. §-ával együtt hagyja mielőbb jóvá

e) *Fodor Gusztáv*, pápai járási tűzrendészeti felügyelő bejelenti, hogy *Némelbánya* községben a tűz után három háznak szalmával való fődését az I. foku tűzrendészeti hatóság határozata ellenére a II. foku hatóság engedélyezte. Minthogy az ilyen kivételesen kiadott engedélyek alkalmat szolgáltatnak arra, hogy más háztulajdonosok is szalmával fedjék új házaikat, ennél fogva kívánatosnak tarja, hogy az építkezési engedélyek kiadásánál a szalmával való fődés engedélyezése előtt kivételesen a községi elöljáróság véleménye s az lehetőleg figyelembe is vétessék. -- A választmány azt határozta, hogy keresessék meg a vármegye alispánja az iránt minthogy példa van rá, hogy az építkezési szabályrendelet ellenére az új, vagy leégett házakat újra szalmával fedték, új vagy leégett házaknak szalmával való fedésére engedély ne adassék.

f) *Szikora Béla*, devecseri járás tűzrendészeti felügyelő jelenti, hogy *Halimba* község fecskendője rossz, *Pusztamiske* és *Vid* községekben a tűzrendészeti szabályrendelet 7. §-ában előírt házi tűzoltóeszközök hiányosak, -- a vármegye alispánja megkeresetni rendeltetik. miután *Halimba* község már több határidőt kapott új fecskendőnek beszerzésére, de azt mind e mai napig sem szerezte meg, új szívó-nyomó 100 mm. hengerátméretű fecskendőnek záros határidő alatti beszerzésére, *Pusztamiske* és *Vid* községek előljáróságait a tűzrendészeti szabályrendelet 7. §-ában előírt házi tűzoltószereknek beszerzésére utasítani sziveskedjék.

g) *Kránitz József* veszprémi tűzrendészeti felügyelő jelenti, hogy ő a folyó évi közgyűlésen *Toósoky Gábort*, *Steierlein Antalt* és *Wolf Ferencet* jutalmazásra ajánlotta, de azok mindezeideig nem kapták meg a jutalmakat.

Blázy Ferenc ezzel szemben bejelenti, hogy a közgyűlés nevezetteknek csak dicsőítő okirattal való kitüntetését határozta el, -- a választmány *Toósoky Gábornak* 10 korona, *Steierlein Antalnak* 20 korona és *Wolf Ferencnek* 10 korona jutalmat szavazott meg.

h) *Kránitz József* úgy a maga, mint *Gáóser Lőrinc* és *Steierlein Antal* nevében köszönetet mond a szövetségnek azért, hogy nekik a magyar országos tűzoltószaktanfolyamban való részvételt lehetővé tette s igéri, hogy szerzett tapasztalatait községeiben terjeszteni fogja, -- örvendetes tudomásul szolgál.

i) *Blázy Imre* a veszprémi járás tűzrendészeti felügyelője bejelenti, hogy *Papkeszi* és *Vilonya* községek kivételével, tavasszal az összes községeit egyszer meglátogatta, s szerzett tapasztalatairól a közgyűlésnek beszámolt. Hogy *Papkeszi* és *Vilonya* községeket egyszer sem s a többi községeket másodszer meg nem vizsgálhatta, annak az volt az oka, mert ebben az időben mint parancsnok a veszprémi önkéntes tűzoltó testület kiképzésével volt elfoglalva, de miután most parancsnoki tisztéről lemondott, a jövőben több gondot fordíthat községeire, -- helyeslő tudomásul vétetett.

4. *Jenőfy Ferenc* szövetségi pénztáros jelenti, hogy a folyó évi bevétel 534 korona, a kiadás 2600 korona 59 fillér, pénztári maradvány 635 korona 18 fillér, mely összeg a takarékpénztárban van elhelyezve. Készpénz a

korona 77 fillér. Ebből levonandó 109 korona 99 fillér térítmény, Lázi, Sikátor és Varsány községektől. marad tényleges bevétel: 4208 korona 78 fillér. — tudomásul vétetett és a pénztári számadások megvizsgálására: Köves Béla, Pápay Gyula és dr. Róthy Ede kértettek fel.

5. *Blázy* Imre főjegyző fölolvassa az elnökség működéséről szóló jelentést, az ügyforgalmat és a tűzkárstatisztikát, mely szerint a rendes iktatóra beérkezett a folyó évben 253, a tűzkárnyilvántartási naplóba 140 jelentés, összesen 393 darab. Ezek közt az alispántól 13 darab, a törvényhatósági bizottságtól 1 darab, a főszolgabíráktól 3 darab, jegyzőktől 7 darab, elöljáróságoktól 18 darab, a magyar országos tűzoltó-szövetségtől 5 darab, járási tűzrendészeti felügyelőktől 29 darab, tagtestületektől 22 darab, magyar királyi postatakarékpénztártól 1 darab, magánosoktól 3 darab, vidéki tűzoltó-testületektől 5 darab érkezett. Felterjesztés intézettel az alispánhoz 138 ízben.

Az elnökség szertártervet készített azon kösségek részére, melyek új szertárt kötelesek építeni; Gerber Sándor „Kazaltűzek“ című fölolvadását*) 300 példányban sokszorosítva szétküldte; a tűzrendészeti felügyelők teendőiről szóló szabályzatot készített; a tavaszi választmányi és a nyári közgyűlés határozatait, (összesen 23, elintézte Tűzoltásnál magukat kiténtetett tűzoltók közt 26-nak dícsérő okmányt, 20-nak pénzbeli jutalmat és dícsérő okmányt küldött. Tűzrendészeti kihágásért 9 feljelentést adott be az illetékes hatóságokhoz. A tűznél károsult és megsérült tűzoltók kárának megtérítésére két községet hívott fel.

Folyó évi január 1-től december 8-ig 140 tüzeset fordult elő a vármegyében és pedig: a devocseri járásban 30, az enyingi járásban 25, a pápai járásban 20, a veszprémi járásban 38, a zirci járásban 27; januárban 5, februárban 14, márciusban 15, áprilisban 14, májusban 11, júniusban 11, júliusban 11, augusztusban 17, szeptemberben 13, októberben 22, novemberben 6, decemberben 1. A tűz oka volt gyújtogatás 21 esetben; gondatlanság 14; gyermekeknek tűzzel való játéka 23 esetben; öngyulladás 1; vilámsapás 3; mozdony és kéményszikra 3 esetben, ismeretlen 62 esetben. A károsultaknak száma: 592. Elégett 319 lakóház, 467 melléképület. Összes kár ingatlanban: 309.677 korona; összes kár ingókban: 141.096 korona, biztosítva vett ingatlan: 181.797 kor, ingók: 96.056 kor. Összes kár: 450.773 korona, biztosítva volt 277.863 koronára, marad biztosítatlan 172.910 korona érték, — tudomásul vétetett és a folyó év végéig történendő tüzesetek, káradatokkal kiegészítve, a vármegye közönségéhez bejelentetni határozatott.

6. Ügyvezető elnök jelenti, hogy a múlt évi december hó 1-én tartott választmányi ülés megbízásából a tűzrendészeti felügyelők teendőiről szóló szabályzatot a főjegyző elkészítette s indítványozza, hogy miután ezen szabálynak jelen ülésben való tárgyalása célhoz nem vezetne, a szabályzat kellő számban sokszorosítva, az észrevételek megtétele céljából, az érdekelt tűzrendészeti felügyelők és választmányi tagok között osztassák ki azzal, hogy ezen szabályzatra teendő észrevételeiket a szabályzatnak kézhez vétele napjától számítandó 30 nap alatt küldjék be az elnökséghez és véleményadás végett egy példányban a magyar országos tűzoltó-szövetséghez is küldessék, hogy aztán ebből a végleges szabályzat tárgyalásra előkészíthető legyen, — az indítvány helyesléssel fogadtatván, határozattá emeltetett.

7. Ügyvezető elnök előterjeszti a vasvármegyei tűzoltó-szövetségnek a szövetségi tagsági díjak mikénti kivétele tárgyában küldött átiratát, mely szerint *Vasvármegyében a házakra tűzrendészeti adó van kivetve, a mely adóból befolyó összegekből fedezi a szövetség évi kiadásait. — Veszprémmegyei tűzoltó-szövetség tagsági díjait a községek saját pénztárukából fizetik, tehát az adózó polgárság ennek terhét nem érzi annyira, mintha közvetlenül a háztulajdonosokra volna tűzrendészeti adó címen kivetve, ennélforra a választmány az átiratát egy*

8. Ügyvezető elnök előterjeszti Ecker Sándor pozsony-vármegyei járás tűzrendészeti felügyelőnek a tűzbiztosítás tárgyában küldött átiratát, mely szerint a magyar tűzoltóságokat felhívja, hogy a tűzkárbiztosítást a tűzoltóságok eszközölkjék, mert az ily módon rájuk háramló jövedelemből a tűzoltóságok felszerelhetnék magukat, — a választmány ezen átiratot tudomásul veszi.

9. Ügyvezető elnök kérdést intéz a választmányhoz, nem tartaná-e célszerűnek, ha az elnökség Veszprémmegye tűzrendészeti állapotáról az 1904. évi tavaszi törvényhatósági közgyűlés elé, ugy mint eddig is szokásban volt, részletes jelentést terjesztene, — választmány fölkeri az elnökséget a jelentés beterjesztésére.

10. Ügyvezető elnök indítványozza, hogy mintán a járási tűzrendészeti felügyelők f. évi jelentéseiből arról győződött meg, hogy a tagtestületek jelentékeny része sem gyakorlatokat, sem téli iskolázást, sem pedig éjjeli őrszolgálatokat nem tart, indítványozza, hogy kerestessék meg a vármegye alispánja, hogy a községi elöljáróságok útján a tűzoltóságokat gyakorlatok, téli iskolázások és éjjeli őrszolgálatok tartására szigoruan utasítsa, — az indítvány helyesléssel fogadtatván, határozatott, hogy kerestessék meg a vármegye alispánja oly értelmű körrendeletnek kibocsájtására, melyben a tűzoltóságok gyakorlatok, téli iskolázások és éjjeli őrszolgálatok tartására utasittassanak.

11. Ügyvezető elnök végül bejelenti, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség az által, hogy gróf Széchényi Viktort elnökévé megválasztotta, tekintélyében és jó hírnevében sokat nyert, mert a nemzetközi tűzoltó-szövetség a III. nemzetközi tűzoltó-kongresszust 1904. évi augusztus hó 17—21. napjaira Budapestre hívta össze s a magyar országos tűzoltó-szövetség a magyar királyi kormány mint pedig vednöke: József királyi herceg ő fenségének bizalmát és elismerését vívta ki. Jövő év január 1-től az eddigi hivatalos értesítő tűzoltó-szakkalappá fog átalakulni, mely a jegyzőkönyveken kívül más tűzoltói szakközleményeket is fog tartalmazni. Az új gyakorlati szabályhoz a szükséges fényképfelvételek most készülnek, de sajnosan kell jelentenie, hogy a tűzrendészeti törvényjavaslat tárgyalása a belügyminiszterium részéről még mindeddig nem kezdetett meg, indítványozza, hogy Széchényi Viktor gróf üdvözöltessék. — Ügyvezető elnök jelentése tudomásul vétetvén, Széchényi Viktor gróf a hazai tűzrendészet terén szerzett érdemei elismerésül a választmány által üdvözöltetni rendeltetett.

Kmf.

Dr. Óvári Ferenc s. k.,
ügyvezető elnök.Blázy Imre s. k.,
szöv. főjegyző.

Hitelesítették:

Weisz Ede.

Pápay Gyula

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom. Az idei párisi kiállítás. Irta: V. K. — *Hivatalos rész:* Meghívó. — A február 20-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyző-szövetség igazgató-választmányának ülése. Ugyanez igazgató-választmányának jelentése 1903. évi működéséről. A segélyző-szövetség zárszámadása. — A belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályok. — Tagsági díjak nyugtázása. — Robbanásmentes benzintartályok. — Kéménysopró-segédek és a tűzrendészet. Irta: dr. Nesi Pál. — Irodalom. — A chicagói színházegés. — *Szövetségünk köréből:* A veszprémmegyei szövetség választmányának rendes ülése. — *Különfélék.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Beszerezési források.*

— József Ágost főhercegről azt írja a Münchenben megjelenő „Zeitung für Feuerlöschwesen“, hogy a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség fővédője lett, a mi — így teszi hozzá a nevezett szakkalap — annak örvendetes tanubizonyossága,

atyja nemes tulajdonait örökölte, az kétségtelen, s hogy idővel ő lesz a fővédője intézményünknek, az is valószínű; de egyébként ez idő szerint csak a „Tűzoltó Tisztek Országos Egyesületének” lett a védnöke: míg a „Tűzoltótestületek Országos Szövetségének” ma is az a *József főherceg* a fővédője, a ki csak nemrég érte meg születésének 71-ik évfordulóját s megérte mindnyájunk örömeire, olyan erőben és egészségben, a mely mellett rá sem gondol letenni válláról azokat a fáradsalmakat, a melyeket szívéhez hozzánótt jó ügyünk érdekében, mint mindig a multban, úgy most is, páratlanul hiven s mindig odaadó készséggel visel.

— **Gróf Széchényi Viktort** orsz. szövetségünk elnökét, a bodajki kerület (Fejér vm.) országgyűlési képviselővé választotta

— **Berlinben** a csikagói színházégés hatása alatt csak most rendelték el, hogy a felvonuló őrség még a közönség bebocsátása előtt tartozzék átvizsgálni a házat; valamint azt is, hogy a vasfüggöny ne csak az előadás végén, hanem a felvonásokozkben is lebecsáttassék. Hogy ez nálunk másfél évtized óta gyakorolt előírás, azt a londoni kongresszust megelőző években maguk a berliniek lettek volna legkevésbé hajlandók elhinni.

— **Halálozás.** A budapesti önkéntes tűzoltó-testület külön gyászjelentésen tudatta mult hó végén a szomorú hirt, hogy tiszteletbeli alparancsnoka *Szidanits-Ferenc* a budapesti II. ker. állami főreáliskola tanára, az arany érdemkereszt tulajdonosa, február 26-án, életének 60-ik s buzgó tűzoltói működésének 35-ik évében, hosszas szenvedés után elhalálozott. *Szidanits* tűzoltói pályafutását még a „budai polgári tűzvédegnél” kezdte, a mely mikor 1873-ban a Duna jobb és balpartján elterülő 3 város, t. i. Pest, Buda és Óbuda — Budapestté egyesítettének, beleolvadt a gróf Széchényi Ödön főparancsnoksága alatt álló sokkal tekintélyes pesti önkéntes torna és tűzoltó egyesületbe, melynek ma budapesti önkéntes-tűzoltó testület a neve. Hasznavehetősége és ügybuzgalma hamar posztitót biztosítottak neki ebben a testületben is, a melynek kevés megszakítással — haláláig tagja maradt. A budai tanítóképződeben évek óta előadója volt a tűzoltásnak, melynek ügyét hasonló minőségben az orsz. szaktanfolyamon is teljes odaadással éveken át szolgálta. Egyik fiát, ifju Szidanits Ferenc, főt. tanítót, kiben kedvelt tevékenysége terén, a tűzoltói is a maga folytatását, eszméinek letéteményesét szemlélte, 1896-ban egy pipagyár égésénél halálos baleset érte. Az ereszt rázuhant s a derék fiatal bajtárs szenvedett sérüléseibe belehalt; sírja fölé külön emlékoszlopot emelt a bajtársi kegyelet. Ezt aposztrofálta az egyik szónok az apa ravatalánál, midőn a „budapesti tűzoltó-testületek szövetsége” nevében tartott bucsuztatójában ezeket mondta:

„A másvilágban, abban a jobbik világban, a hová egy zaklatott élet elszenvedett fáradsalmi után most Te is elköltöztél, hitünk szerint újra látod korán elhunyt derék fiadat, a neked legkedvesebbet, egykor mindnyájunk kedvencét. Mond meg neki, hogy mi még nem feledtük őt, mint a hogy e te emléked is élni fog közöttünk!”

Temetésén, mely február 28-án ment végbe, megjelent *Scserbovszki* Szaniszló a székesfőváros tűzoltó főparancsnoka is, a ki az I. és II. ker. őrséget szerekllel vonultatva ki ez alkalomra; a budapesti önkéntes testület pedig leszámítva vasárnap délutáni őrségét, teljes létszámmal adta meg a végős tiszteletet az elhunyt bajtársnak. A Ganz-féle gyárak képviseletében *Weisz* József és *Door* Károly vezetés alatt 40 ember vonult ki. Azonkívül ott látnak

Zsigmond IV. ker. h. előjárót, Doufrain János, Walser Ferenc és Walser János stb. urakat. A ravatalnál melyet a család és ismerősök koszorúin kívül 8 hivatalos koszorú is borított, a budai reáliskola növendékei szépen előadott gyászdallal vettek bucsut volt tanáruktól. A sírnál pedig dr. *Szily* József mondott megható bucsuztatót.

— **Párisnak is, Londonnak is,** sőt legutóbb **Bécsnek is** kijutott a maga *árúház*-katasztrófája, s tudvalevőleg a február 7-én másfél hektárnyi területen pusztító *ballimori* tűzvész is egy *árúház*-ban vette kezdetét, valamint a legújabb *rocseszteri* is. A míg azonban nálunk a párisi *árúház* égése alkalmából észre se vették a tűz tovaterjedésének bravuros meggátlását; addig Párisban azt nem akarják észre venni, hogy ott is épp úgy 12 halottja s ugyanannyi sebesültje volt a tüzesetnek, mint nálunk. Persze Párisban az természetes, hogy a megszorult szerencsétlenek közül egyesek a ponyva *mellé* ugranak, mások meg egyszerűen bennégnek, mint Londonban is történt, a hol nyolc elszenesedett hullát a tűz után találtak az elégett *árúház* emeletein. Egyedül Budapesten szegyen az, a mi másutt — lehetetlenség.

Zürichben az ottani tűzoltóság egyik tisztje olyan modellt készített, mely a hőségtől megközelíthetetlen pontokon a csővezetőt akarja, legalább az első percekben, feleslegessé tenni. A tolétra végén alkalmas módon megerősíti a tömlőre csavart sugárcsövet, a mely ilyformán a létra felállítására és illetve kihuzásának a befejeztével készen áll a vizadásra. A sugárcsövet alulról lehet kormányozni. Mielőtt pedig a lángokat az így rálövelt sugár némileg visszacsorította, a létrán felhaladó csővezető kiakasztja a sugárcsövet mechanizmusából s ugyanazon tömlővezetékkel előrehatol. Visszaszerelésekor a létra alján alkalmazott kézi tömlőorsóra, a kifektetve volt tömlő újra rágöngyölíthető. — A német szaklapok, mint technikai újdonságról emlékeznek meg a zürichi modellről. Hazánkban *Harangi* Ferenc, volt mezőkövesdi szertárnok még 1895-ben konstruált egy ilyen „csővezető-gépet”, melyet a wiesbadeni König-féle sugárvezető készülékből és az Amerikában divatos Water-Tower mintájából kombinált össze. Ábrával is illusztrált leírását a *Harangi szerkezetének megtalálhatják* t. olvasóink a *Tűzrendészeti Lapok* 1895. évfolyamának 3-ik számában.

— **A színházak és az impregnálás.** A színházak igazgatóságait nemrég felhívta a székesfőváros tanácsa, hogy a budapesti színházak tűzbiztonsága tárgyában alkotott helyhatósági szabályrendelet 31. §-ának a rendelkezéseit haladéktalanul fogantossítsák. A vonatkozó előírás szerint a színpadok és zsinórpadiások berendezésének faalkatrészei vagy bemázolandók az éghetést akadályozó anyaggal, vagy pedig azbesztlemezekkel vonandók be. A díszletekre nézve az impregnálás egyelőre csak a lengő díszleteket illetőleg kötelező. Egy díszletfestő erről értesülvén, vállalkozni kívánt a kulisszák impregnálására. Sorra vette tehát a budapesti színházakat s impregnáló anyagát először is a két állami színháznak a Nemzetinek és a kir. Operaháznak ajánlotta fel. E kettőnek filiáléja tudvalevőleg a Várszínház is. A három színház nevében a gazdasági főnök így válaszolt:

— Helves, megrendelem a szert, de figyelmeztetem,

gnálандó díszlet négyzetméterjeért. A gazdasági főnök szintén örült a vásárnak, mert hát jobb ex-lex után tíz krajcár, mint ex-lexben négy.

Aztán a franciás ötletességű *Vigszínházhoz* vitte el a szert a vállalkozó. Itt nagyon megörültek neki és — rövidesen kitalálták a szer gyártási titkát. Így hát ök négy krajcár helyett egy negyed krajcárért állítják első négyzetméterjét. Aztán a *Királyszínházhoz* ment a vállalkozó. Ennek a direktora így válaszolt:

— Kérem, én elhiszem önnek, hogy ez a szer tűzbiztos, de nekem szomorú tapasztalatom van róla, hogy nem az a tűzmentes dolog, a mi tűzmentes, hanem csak a mit a hatóság hivatalosan ilyennek mond. Tehát majd csak akkor fogom az ön szerét használni, ha a hatóság ráparancsolja.

Aztán elment a *Magyar színházhoz*. Ennek a direktora megkérdezte:

— A Királysínház megrendelte már ezt a szert?

— Még nem.

— Akkor mi megrendeljük.

Végül a *Népszínházhoz* ment el. Ennek a direktora így válaszolt:

— Nagyon jó, nagyon praktikus és mert mindig pártolom a magyar ipart, tehát megrendelem az ön szerét. De kérek — tízezer korona kauciót.

— **Vonatokat ért villámcsapások.** 1854 óta eszközölt megfigyelések és feljegyzések szerint nem egyszer volt már rá eset, hogy villámcsapás ért robogó vonatokat. Hazánkban az utóbbi években 1900. március 28-án a Lopovina állomásról (Vöröczemegye) induló vonat utolsó kocsijába csapott bele, de a bennülő két vasuti alkalmazottnak baja nem esett. 1903. június 2-án pedig Ágfalva (Sopron megye) község vasúti állomásáról induló vonat fékező bódéját sújtotta a villám és a bódében foglalatokodó fékezőt megölte. A külföldön észlelt hasonló esetekből az tűnik ki, hogy a vasuti vonatokat érő villámcsapásokat bizonyos egyöntetűség jellemzi s a közrejátszó körülmények három alakban ismétlődnek: 1. A villám rendszeren akkor csap bele a vonatba, a mikor az állomásról elindul, vagy oda beérkezik, tehát *mérsékelt menetsebesség alkalmával*. 2. Az elsorolt esetek arról tanuskodnak, hogy a villámcsapásnak az *utolsóknak csatolt kocsi* vannak leginkább kitéve. 3. A vonatnak legveszedelmesebb helye zivatar alkalmával a *fékező bódé*, részint mivel a

vonatnak a legkiemelkedőbb pontja, részint pedig azért, mert a kocsi fémes tetején végig futó villámot megszakítja és szabad útjában gátolja.

— **A kéményseprő-ipar köréből.** A kereskedelmi minister rendeletet adott ki, hogy a kályhákat, takaréktűzhelyeket, füstlevezető csöveket maguk a háziurak is tisztíttathatják, de a kéményseprőnek a kéményseprés alkalmával meg kell győződnie, hogy jól vannak-e tisztítva. Szükség esetén köteles a hiányokról a rendőrhatalóságnak jelentést tenni. *Az iparszerű tisztogatásra csakis kéményseprő jogosult.* A kiknek e célra az elsőfokú iparhatóság (ha nem kéményseprők) igazolványt adott volna, azokat figyelmeztetni kell, hogy a tisztogatással hagyjanak fel s ha nem tennék, ellenök a kéményseprő ipar jogosulatlan gyakorlása miatt az eljárás folyamatba teendő.

— **Nem mi nálunk történt.** „Hogyan? Parancsnok új nyugodtan borotváltatja magát, mikor a város végén ég a nagy szövőgyár?” „Epen azért szépeitem magam! Tudja egy ilyen nagy tűzhöz kijön a polgármester úr is, meg a többi notabilitás s ezekkel csak nem foghatok kezét — borotváltatlanul!”

SZERKESZTŐI ÜZENET.

H. B. Ez már nincs másképp, ha az óvintézkedések csak egy parányival is túlmennek a rendesnél, akkor rögtön szemközt találja magát az elsőfokú hatóság azok álláspontjával, a kik szerint az ily beavatkozás a közigazgatási fórumok által biztosított jogok megsértése. Az alsóbb fokú hatóság pedig szerintök nem lehet hivatva a felettes hatóságnak egy előbb meghozott (kigyalogolt) határozatát hatályon kívül helyezni vagy megváltoztatni. Az azzal való fenyegetőzés is mindezen nap, hogy a sérelmes intézkedés foganatosítása csak teljes kártérítés mellett eszközölhető. Ha meg nem vesz észre semmit, akkor kész a Párisi Ártúház katasztrófája, melyért az első foknak egyedül kellett helyt állni a felelősség szempontjából.

J. K. titkár. Bejelentése folytán lapunk kiadóhivatala részéről gondoskodás történt arra nézve, hogy a kívánt lappéldányok annak idején rendelkezésre álljanak. Közleményeit várjuk.

B. A. Helyben. Csak az az igazi arisztokrata, a ki a vagyoni függetlenség és születési arisztokrácia mellé a szellemi arisztokráciát is megszerezte. Az utóbbi a legértékesebb, mert amazok nélkül csak ideális előnyökkel kapcsolatos és mert — ezt nem lehet örökölni.

Beszerzési források:

Köhler István — (ezelőtt Geitner — és Rausch tulajdona) —
= fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára. =
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság — (ezelőtt WALSER FERENC)
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
Saját készítményű: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

TILLER MÓR és TÁRSA
császári és királyi udvari szállítók
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
küld a tűzoltó-testületeknek **egyenruháról, felszerelésről** ingyen árjegyzéket.
— LEGJOBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS. —

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.

Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított.

A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a hová az előfizetések hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:

A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG.

Kiadóhivatal:

az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája

IV., Kossuth Lajos-u. 8.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.

Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.

A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy „tisztelő-díjért.”

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

József Ágost főherceg.

Husz évvel ezelőtt történt.

József főherceg ő fensége Alcsuthon fogadta e sorok íróját, mint a „Tűzoltó Közlöny“-nek akkori szerkesztőjét. Vacsora után ott szivarozgattunk a Fenséges urral a kastély parkra néző oszlopcsarnoka előtt. Egészen ránkalkonyodott. Asztaltársaink már rég visszavonultak, mellettünk csak két fiatal fejedelmi sarj maradt. Az egyik, a kisebbik főherceg, inkább annak látszott örülni, hogy a rendesnél tovább sza-

bad künmaradnia; a másik ellenben, a már akkor is komolyabb természetű nagyobbik főherceg, folyton közel húzódott hozzánk, hogy hallja, azzal az egyszerű fiatal emberrel, aki csak tekintetes uraknak dukáló vendégszobát kapott, mit tud annyit beszélni az ő fenséges papája.

A kisebbik fejedelmi ifju az azóta őszintén elsíratott, de el nem felejtett boldog emlékezetű László főherceg volt; a férfiuvá lett másik főhercegnek arképe lapunk mai számát díszíti.*)

Hogy husz év leforgása alatt milyen impresszióknak volt kitéve József Ágost főherceg édesatyjának az oldalán, kinél állandóan komoly érdeklődést s meleg szeretetet láthatott mindaz iránt, ami jó ügyünkkel, a tűzoltó-ügygyel kapcsolatos, azt bátran mellőzhetjük. Minden kétségen felül álló tény azonban, hogy fogékony lelkében nemesak egyszerű rokonszenv érlelődött e humanitarius, nemes ügy iránt, hanem szükségkép kifejlődött a hozzáértés is, mely csak a folytonos érdeklődés s kedvvel végzett mélyebb megfigyelések eredménye szokottlenni.

József Ágost főherceg, ma a budapesti helyőrségnél, mint őrnagy, az első honvédhuszár-ezredhez van beosztva. S

*) A képet csak azért nem állítottuk a lap közepére, nehogy az expediálásnál, az óhatatlan összehajtogatás folytán gyűrődést szenvedjen az a férfiasan szép arcél, mely képünk megkapó varázsának egyik lényeges alkotóeleme. A szerk.

ittenirővid szolgálati idejéből egész sora idézhető azoknak a célszerű intézkedéseknek, melyek az ő szakértelemre valló, szeretetteljes érdeklődésére vezethetők vissza.

Hogy csak néhányat említsünk, azóta kapott az űllői-uti honvéd lovaslaktanya külön tűzjelzőt, melynek az, Ő fensége idejövetele előtt, hiányával volt. A honvéd gyalogezred laktanyája, ugyancsak az űllői-uton, szintén azóta nyerte meg tűzoltói felszerelésének megfelelő kiegészítését, completirozását. A honvéd helyőrségi kórházat egy ad hoc bizottság hasonlóképp a mult év végén vette beható szemle alá a megelőző tűzrendészet szempontjából. Végre ugyanez időre esik az 1903. évi 80880/XVIII. számú honvédelmi miniszteri rendelet kibocsátása, mely nem kevesebbet rendel el, mint azt, hogy minden városban (állomáson) bizottságilag megállapítandó, hogy az ott szervezve levő tűzoltóság mily távolságra van a magy. kir. kincstár használatában álló épületektől és illetőleg, hogy tűzvész esetén mennyi idő alatt képes a tűzoltóság ott megjelenni? Továbbá, hogy milyen az épületek építési módja, a kutak fekvése, a tűz esetén rendelkezésre álló víz mennyisége, megközelíthetősége, esetleg helyszínére való szállításának módozata? Végre pedig, hogy a tűzoltóság megérkezhetéséig a rögtönös oltás munkálataikoz minemű tűzoltó eszközök vannak kéznél, s mely szerekre van esetleg még szükség?

Ime az okszerű praeventívának általánosítása, országszerte kötelezővé tétele. Hogy e rendelet napvilágot látott, abban ugyan már fenséges védnökünknek, a hovéd főparancsnoknak is része van, — de a substratumot a szakértő fiu szolgáltatta a szakértő apának.

Egy szálló ige szerint, mikor egy Budapesten élteben először járt német professzornak József nádornak a szobrát mutatták meg, a jámbor német csodálkozva jegyezte meg: „József! Miféle József? Önök összes vitézei között nem tudok Józsefet!” Pedig

volt is, van is; csakhogy modern értelemben hősök ők!

Nem hadverő, buzogányos vitéz volt az egyik, az, akinek szobra ott a József-téren áll; hanem békeszerető palatinus. De mint ilyen is hős, mert százados előitéletek ellenében bátran sikra szállt, s eszméivel vér nélkül diadalmaskodva, szép fővárosunkat a barbárság zsibbasztó homályából kiemelte. S ugyanazon királyi családnak a magyar fővárosért oly sokat tett ágából ma is köztünk, velünk, értünk él a palatinus folytatása, a mai József, ki még édesatyjánál, a nádornál is közelebb áll nemzetünk szívéhez. Mint honvédfőparancsnoknak kard az oldalán, de azért az áldásthozó békének a harcosa sem restell lenni. József főherceg nemcsak védnökünk, hanem, mig kora engedte, activ harciosa is volt ügyünknek. És a nemes példa magában a fenséges családban továbbplántálódik. Ime a fejedelmi sarjadék képünkön látható legfiatalabb hajtása: József Ágost főherceg.

Becézett intézményünknek, a honvédségnek szemefénye és leendő büszkesége, de polgári erényekben is gazdag egyénisége harmonikusan egészíti ki atyjának és nagyatyjának nemes példaadását is.

József Ágost főherceg katona első sorban, s lehet, hogy mint ilyenek is lesz alkalma belekerülni a magyar nemzet vérszerinti hősei és vitézei sorába; de rokonszenve, meleg érdeklődése a tűzoltó-ügyek iránt s a Tűzoltó Tisztek Egyesületének védnöksége elvállalásával dokumentált velünk együttérzése azt mutatják, hogy ha szükség lesz rá, azt a másik zászlót is képes és kész fennen lobogtatni, amelyre a mindnyájunkat kötelező királyhűségen és honszerelmen kívül két másik nagy eszme: az Isten hatalmának elismerése s az ember erkölcsi nagyságát jelentő felebaráti szeretet gyakorlása van felírva.

A békés haladás hivatott zászlóvivőjeként üdvözöljük hódolattal ő fenységét!

HIVATALOS RÉSZ.

510.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksége 1904. évi április 16-án d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. A nemzetközi kongresszus ügye.
2. Minta szabályrendelet a vármegyék tűzrendészeti felügyeletéről (előadó: Vida Pál).
3. Országos tűzoltó-tiszti tanfolyam rendezésének kérdése.
4. Pénztári jelentés az év első negyedéről.
5. Folyó ügyek.

Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a segélyző-szövetség igazgató-választmánya tart ülést.

Budapest, 1904. március 24-én.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Breuer Szilárd
titkár.

484.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség országos választmánya 1904. május hó 15-én d. e. 1/210 órakor gyűlést tart Budapesten a IV. ker. Városház tanácstermében (IV., Váci-utca 62—64. sz.), melyre a vármegyei tűzoltó-szövetségek elnökségeit és a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének tagjait tisztelettel meghívjuk.

A gyűlés tárgyai:

1. Az elnökség jelentése 1903. évi működéséről (lásd jelen számunk 6 ik oldalát).
2. Az 1903. évi zárszámadás (lásd jelen számunk 11-ik oldalát) és a felügyelőbizottságnak erre vonatkozó jelentése. Tagságdíj törlések.
3. A magyar orsz. tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének 1903. évi jelentése (lásd lapunk 3-ik számának 8-ik oldalát).
4. A tanfolyamok szabályzata (lásd lapunk tavalyi évfolyamának 13., 14. és 15-ik számát).
5. A feeskendők kipróbálásánál követendő eljárás szabályzata (lásd lapunk idei 2-ik számának 8-ik oldalát).
6. A szolgálati érem szabályzatának módosítása.
7. Az egyenruha-szabályzat kiegészítése a hivatásos tűzoltóságokat illetőleg.
8. Az országos tűzoltó-tiszti tanfolyam rendezésének kérdése.
9. Netáni indítványok.
10. Két jegyzőkönyvHITELESÍTŐ választása.

Budapest, 1904. március 24-én.

322.
1904. sz.

Meghívó.

A magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetsége 1904. május hó 15-én déli 12 órakor tartja közgyűlését Budapesten a IV. ker. Városház tanácstermében (IV., Váci-utca 62—64. sz.), melyre a tagtestületeket és alapító tagokat tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-választmány évi jelentése.
2. Az 1903. évi zárszámadás és a számvizsgáló bizottság jelentése.
3. Az 1904. évi költségelirányzat.
4. A 3 rendes és 3 póttagból álló számvizsgáló bizottság megválasztása.
5. Netáni indítványok.
6. Két jegyzőkönyvHITELESÍTŐ megválasztása.

Budapest, 1904. március 24-én.

Széchenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

513.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten 1904. március 19-én a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének ülésében.

Elnök: dr. Óvári Ferenc alelnök. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: dr. Szily József titkár-pénztárnok, Bulyovszky Aladár felügyelőbizottsági tag, Barabás István, Lukács Gyula, Publíg Ernő, Scossa Zoltán, Szabó Gyula, Varga Lőrinc, Vida Pál előadók.

Elmaradásukat kimentették: Széchenyi Viktor gróf elnök, Markusovszky Béla, Szokoly Ignác, dr. Glósz Kálmán előadók.

57. Elnök az ülést megnyitván, indítványozza, hogy az elnökség Gróf Széchenyi Viktor elnököt országgyűlési képviselővé történt megválasztása alkalmából táviratilag üdvözlje.

Egyhangulag elfogadtatott.

58. Lukács Gyula napirend előtt kérdést intéz az iránt, valyon a „Pester Lloyd“-ban megjelent és általa bejelentett cikkekre vonatkozólag közzététel-e az elnök által ígért ellennyilatkozat?

Elnök azon jelentését, hogy az incriminált cikk figyelmes átolvasása után az elnök nem találta az ellennyilatkozat közzétételét szükségesnek és célirányosnak: az elnökség tudomásul veszi.

59. Titkár jelenti, hogy a vármegyei szövetségek alakulásáról ujabban a következő jelentések érkeztek be: Szabolcs vármegyében március 2-án tartatott meg az alakuló gyűlés; a lugosi önk. testület a Krassó-Szörény vármegyei szövetség alakulását kezébe vette; — Ung vármegye alispánja arról értesít, hogy a vármegyei szövetség tűzoltóságok hiányában meg nem alakítható, felhívta azonban a községeket tűzoltóságok alakítására. — Komárom vármegye alispánja a március 13-án tartott alakulógyűlésre Szabó Gyula előadó kiküldését kérte, a kinek jelentése szerint a szövetség megalakult, elnö-

Szabó Gyula ezzel kapcsolatban még jelenti, hogy Esztergom vármegyével is érintkezésbe lépett, azonban egyelőre eredménytelenül.

Publig Ernő Ung vármegye alispánjának önbeismerő jelentését a Belügyminister tudomására hozná azzal, hogy e vármegyében az 1888. évi kormányrendelet dacára tűzoltóságok nem alakultak.

Jelentés tudomásul vétetvén, Szabó Gyula 25 korona 68 fillért kitevő komáromi utiszám-lája utalványoztatott és egyben elhatároztatott, hogy az Ung vármegyei állapotokról a Belügyministerhez jelentés tételessé.

60. Dr. Óvári Ferenc jelenti, hogy a Belügyministeriumban többrendbeli ügdarab **elintézését megsürgette**; így a Heves vármegyei szövetség, az országos szövetség és a segélyző szövetség alapszabályait; első elintéztetett, az országos segélyző szövetség alapszabályai ellenben elűntek. Altalában pedig constatálta, hogy a Belügyministeriumban oly felfogás kezd lábra kapni, mely alkalmas arra, hogy a tűzoltói intézményt teljesen lehetetlenné tegye, mert a régi rendeleteket meg nem felelők gyanánt elvetik, új rendeletet pedig nem adtak ki; szükségesnek tartja, hogy a Belügyminister ezen ügyben informáltassék és figyelme felhívattassék arra, hogy ekképen az intézményt fejleszteni és fentartani teljes lehetetlenség.

Alelnök jelentése tudomásul vétetvén, gróf Széchényi Viktor elnök ily közbenjárásra felkértni határoztatott.

61. A **Torontál vármegyei szövetség** tanfolyamot kívánván rendezni, kérdést intéz aziránt, vajjon nem volna-e az a nagybecskereki közigazgatási tanfolyammal kapcsolatosan megtartható? Kéri az elnökségtől előadó kiküldését és kérdi, adjon-e ő segédoktatókat és mily bizonyítványt adhatna e tanfolyam?

Breuer Szilárd a két tanfolyam egyesítését a már tavaly felhozott okoknál fogva nem tartja egyesíthetőnek; egyébként a vármegyei szövetség kérelmét a tanfolyamszabályzat értelmében intézné el. Jelenti egyben, hogy a Heves vármegyei és a Somogy vármegyei szövetségek is tervezik tanfolyamok megtartását.

Az elnökség határozatilag kimondja, hogy a vármegyei tanfolyamokat illetőleg a tanfolyamszabályzat intencióihoz ragaszkodik, a két tanfolyamot most sem tartja összevonhatónak és erről a vármegyei szövetséget értesíteni rendeli.

62. **Tittkár** jelenti, hogy a „villám” oltóeszköznek március 8-án tartott bemutatásán az elnökség több tagja is jelen volt és hogy az oltópor vegyi hatása ugyan érvényesül, de a csekély hatáshoz képest az eszköz drága és korlátolt alkalmazású.

Lukáts Gyula kívánatosnak tartja, hogy ily oltópróbák megtartásáról az előadók és a szaklapok szerkesztői idejekorán értesíttessenek és hogy az értesítés megküldésére az iroda utasíttassék.

Jelentés tudomásul vétetvén, az iroda utasított, hogy a tudomására jutott kísérleteket mindenkor hozza az előadók és szaklapszerkesztők tudomására.

63. A **marosvásárhelyi önk. testület** március 4-én ünnepelvén 10,000 éjjeli őrését: az iroda által táviratilag üdvözöltetett.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

64. **Stermann M.** gyufagyáros bejelentvén azt, hogy a magyar címer használata iránti kérvénye elintézését nyert, bemutatja a tűzoltó-
szervezet skatulyájának vignettáját és kéri annak

65. **Tatay Géza** tabi gépgyáros egy két-kerekű targoncát konstruált, a melyen dugós-tesztelőtrák mellett, 25—50 db. 1 m² területű, vaskerettel és vashorgokkal ellátott asbestlemezek szállíthatók. E lemezek a puha tetőzetek beburkolására alkalmaztatván, azok megvédését hőség és sziporka ellen célozzák. Kéri az elnökség véleményét azokról.

Breuer Szilárd előadó nem találja az eszmét alánihatónak, mert a kezelés nehézkes, a lemezek nehezek és drágák és mert a tetők védelme nedvesen tartott tetőponyvákkal célszerűbben és olcsóbban eszközölhető, s szállításuk sem igényel külön szerkocsit.

Az elnökség előadó véleményét magáévé teszi, s arról feltalálót ügybuzgalmaért való elismerésének kifejezése mellett, értesítettni rendeli.

66. Lüders Richard görllitzi patent-bizománnyos cég, a Kereskedelemügyi Ministeriumhoz aziránt folyamodott, hogy a **Frick Ede Georgiwitsch-féle csavaros tömlőkapocs** bevezetése hazánkban engedélyeztessék. A M. Á. Vasut igazgatóságának az a véleménye, hogy a kapocs magáncikk gyanánt beengedhető, de az egységes csavarzat kötelező jellege továbbra is fentartassék. A Belügyminister erre vonatkozó véleményünket kéri.

Breuer Szilárd mint előadó ezen véleményt elfogadásra ajánlja azon megtoldással, hogy e kapocs mellett áttéti csavarzat az egységes csavarhoz tartassék. Egyébként azonban nem tartja a Frick-féle kaposot tűzoltói célokra használhatónak, mert 7 különálló mozgó része van, melyek egymással és a tömlővel összefüggésben nincsenek és így folyton elvesznének.

Az elnökség előadó véleményét elfogadja és azt a Belügyministerhez felterjeszteni rendeli.

67. A Belügyminister arról értesít, hogy a m. kir. központi statisztikai hivatal az **1903. évi tűzoltósági statisztikát** közvetlenül fogja megküldeni, hogy az a kongresszus alkalmából felhasználható legyen, azonban a vízvezetékekre és tűzjelzőkre vonatkozó adatok nélkül, mert ezek nem állanak rendelkezésére. A III. sz. statisztikai kérdőív közeli revíziója alkalmával azonban erre vonatkozó kérdések is fognak abba felvétetni.

Tudomásul vétetett.

68. A Belügyminister arról értesít, hogy a **vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet-mintát** nem találja megfelelőnek, mert terjedelmes, oly részleteket tartalmaz, melyekről törvények, rendeletek már intézkednek és melyek törvényes alapot nélkülözvén, végrehajthatatlanok; szükségesnek tartja a tervezet átdolgozását, hogy mintául és a véleményezések alapjául szolgálhasson.

Vida Pál felhívni kívánja a Belügyminister figyelmét arra, hogy a tervezetben incriminált részek az 1888. évi kormányrendeletben foglaltaknak és hogy az elnökség mindenkor ezt tartja szem előtt addig, míg érvényen kívül nem helyeztetik; a szövetség és a tűzoltóságok egyleti alapon állnak ugyan, de hatósági funkciót teljesítenek, sőt a tűzoltók e közben hatósági közegnek tekintendők, tehát megérdemlik a legmesszebb menő támogatást a Ministeriumtól is; kívánatosnak tartja, hogy az elnökök a kormányrendelet intézkedéseinek fentartása érdekében a Belügyministernél közbenjárjanak.

Lukáts Gyula attól fél, hogy a Belügyministeriumban mutatózó új felfogás le fogja rontani mindazt, ami 30 éven át nagy sikerrel

terhez feliratot intéz, a melyben kimutatja, hogy a kifogásolt pontok a kormányrendeletben foglaltaknak, a mely pedig hatályon kívül nem helyeztette; felhívja a Minister figyelmét arra, hogy e kormányrendelet már átment a gyakorlatba és hogy annak egy tollvonással való megsemmisítése tulajdonképen az egész tűzoltói intézmény megsemmisítését jelentené.

69. A kongresszus ügyében érkezett üg-
iratokat illetőleg jelenti titkár, hogy Lwow her-
ceg orosz főkonsul az egyik bizottságban az
alelnöki állást elfogadta; a veres kereszt-egylet
újabb átíratunkra azt válaszolta, hogy a kiál-
lításban nem vesz ugyan részt, azonban a kon-
gresszuson 4 első tisztviselője, illetve tagja által
képviselve lesz; Caramanna Ignác mérnök,
palermói tűzoltó-hadnagy extinktörjét kívánja
kiállítani, de arra kéri az elnökséget, hogy egy
itteni céget keressen, mely a hozzá való kerék-
párt kiállítaná; — Reischl Antal (Kratzau)
12 rendbeli thema közül választandó egy tárgy-
ból felolvasást kíván tartani; — a Belügyminis-
ter arról értesít, hogy a horvát kormány az
összes hatóságokat felhívta a kongresszuson
való részvételre; — De Marie, a nemzetközi
szövetség alelnöke megküldötte elnökünknek
az új alapszabályok kefelevonatát; értesít, hogy
a szövetség tagjaihoz meghívó körlevelet fog
kibocsátani s megküldi a végleges program
szövegét kinyomatás végett; egyben arról ér-
tesít, hogy a kongresszus megnyitásánál József
főherceg védnök és Tisza István diszelnök
üdvözlő szavai után ő fogja a kongresszust
francia nyelven megnyitni, ezt ismétli magya-
rul gróf Széchényi Viktor, németül Westphalen,
angolul Sachs alelnök, s hogy e sorrendben fog
végbemenni a kongresszus berekesztése is; az
üléseket egyébként a magyar országos tűzoltó-
szövetség elnöksége fogja vezetni; a jegyző-
könyv francia nyelven vétetik fel; hozzászólni
lehet francia, magyar, német, angol nyelven;
a gyakorlatok csak nemzeti jellegűek legyenek;
a rúszaki ügyek intézését fentartja magának
a conseil, hasonlóan ő állapítja meg a felolva-
sások themáját és ő jelöli ki a felolvasó egyé-
neket is. Ez utóbbi ellen az elnökség áírt
De Mariehoz, legalább 2 felolvasást a hazai
erőknek követelvé, választ azonban még nem
kapott.

Lukáts Gyula fentartandónak véli abbeli
követelésünket, hogy a felolvasók között hazai
erők is legyenek.

Dr. Óvári Ferenc a felolvasók személyében
is megállapodni kíván, a mint a bejelentési
határidő lejárt.

Az elnökség titkár jelentését tudomásul
veszi; a kerékpár kiállítása iránt a magyar
varróegypárt megkeresni rendeli; Reischl
felolvasás tárgyában érkezett levelét De Marie-
hoz átteszi és erről őt értesíti; a programot
csak akkor nyomtatja ki, ha az időpontok meg-
állapítva lesznek; végül a hazai felolvasások
iránti határozatát fentartani rendeli és a fel-
olvasók személyében is megállapodik, mihelyt
a bejelentési határidő lejárt.

70. A Petőfi kiadó-vállalat azon ajánlatot
tette, hogy a kongresszus napjain egy 3 nyelvű
kongresszusi napi-lapot ad ki 3000 példányban,
ilyent előzőleg is 3 ízben szétküld, ha más
használó irányú lapot a szövetség nem ad ki,
a hirdetések a vállalatnak átengedi, a három
első példány postadíját fedezi és 1500 K sub-
ventióban részesíti a vállalatot, a közlemé-

inkább egy szervezendő sajtó-osztályra bízna;
avagy a hivatalos lapot a kongresszus 4 nap-
jára napilappá alakítaná át, mely 3 nyelven
közölné a napi tudnivalókat; a szerkesztő
mellé néhány hírlapíró osztana be, a Szt.
István-napi stb. ismertetéseket pedig már előre
megíratná.

Lukáts Gyula is azon a nézeten van, hogy
ha a szellemi részt amugy is nekünk kell meg-
írni, az egész lap kiadása is megtartható; a
közlemények, — ha a felolvasásoktól, melyeket
amugy is ki kell nyomtatni, eltekintünk, — egy
nagy lapot úgy sem adnak ki; megfelelőnek
tart repülő napiprogrammokat is, a melyeket
a titkárok a melléjük adott s idegen nyelveket
értő hírlapírókkal szerkeszthetnek; vastag füze-
teta közönség nem is hordoz magával egész nap.

Vida Pál ismervén az ilyen lappal járó
nagy munkát, az ajánlatot elfogadná azért,
hogy az irodától egy nagy gondot elhárítson;
az 1500 kor. segély talán redukálható is lenne
s 1000 kor.-t hajlandó megadni; esetleg a 3
első szám portóját kellene lealkudni, hogy az
iroda csak a közlemények megírásával legyen
kénytelen foglalkozni.

Varga Lőrinc az ajánlatot azért fogadná el,
mert risicóval nem jár.

Scossa Zoltán az ajánlatot elfogadná, mert
nagy munkát venne le a vállalkról; a közle-
mények megírására pedig egy bizottságot kül-
dene ki, a mely azokat a lehetőség szerint
előre megírná.

Dr. Óvári Ferenc az összeget magasnak
találja, bár a közlemények terjedelme tőlünk
függő; már most tartja azokat kijelölendőknek,
a kik a közleményeket kötelesek megírni; a
szétküldést ellenőrzési szempontból fentartaná
az irodának; viszont megfontolandónak véli
azt, hogy vajjon nem-e lehetne ugyanazon célt
elérni az által, ha a közleményeket a hivatalos
lap keretében adnók közre?

Dr. Szily József a nagyobb lap munkájától
visszariad, mert nincs aki megírja, a kikre pe-
dig e munka ráróható, azok nem győzik és
nem lesznek képesek megfelelni; elégnék tartja,
ha rövid programlapok adatának ki rövid
ismertetésekkel bővítve, ehhez pedig nem kell
oly nagy összeg, mint a kérelmezett.

Bulyovszky Aladár kívánatosnak tartja, hogy
a program mellett kisebbszerű kalauz is legyen
a főváros látni-és tudnivalóiról.

Dr. Szily József a jövedelem szempontjából
akár hirdetések is elfogadna, meg a lapot is
áruba bocsátaná.

Az elnökség a Petőfi vállalat ajánlatát nem
fogadja el, hanem határozatilag kimondja, hogy
a hivatalos lapot a kongresszus 4 napjára há-
rom nyelvű napilappá alakítja át, melyet a lap-
szerkesztő a felfogadott hírlapírók segédkezése
mellott szerkeszt s mely a napi programon
kívül, a szükséges rövid ismertetéseket közölné,
rövid kalauzt tartalmaz, hirdetések fogad el
és megállapítandó egység áron áruba is bocsát-
ható. Az elnökség ezen határozata egyébként
a rendező-bizottság sajtó-osztályához tétetik át
a kivitel részleteinek megállapítása céljából.

71. A Schuck és Tsa cég gyakorlatilag be-
mutatván „Roneo” sokszorosító készülékét, Dr.
Szily József annak 300 K árban való beszerzé-
sét javasolja.

Az elnökség a készülék beszerzésétől eltekint.

72. A hivatalos lap és a gyakorló-szabályzat
nyomatását illetőleg úgy a Rózsa-féle, mint a

Kellner-féle nyomdától újabb ajánlat érkezvén be, mivel Rózsa a lapot 186 K. a gyakorlószabályt 615 K árban, Kellner Ernő ellenben a lapot 124 K, a gyakorlószabályt 596 K 16 fill. árban hajlandó a kikötött feltételek mellett szállítani:

Az elnökség az olcsóbb ifj. Kellner Ernő ajánlatát fogadja el és úgy a hivatalos lap, mint a gyakorló szabályzat nyomtatását ezen cégre bizza.

73. Titkár felolvassa az elnökség 1903. évi működéséről szóló jelentés tervezetét.

Az elnökség a jelentést elfogadja, a hivatalos lap legközelebbi számában kinyomatni és az országos választmány elé terjeszteni rendeli.

74. *Barabás István* előadó a nyert megbízás folytán elkészítvén a régebbi 4 tervezet figyelembe vételével a tűzrendészeti felügyelet-ről szóló szabályrendelet-tervezetet, bemutatja azt, azon megjegyzéssel, hogy az nagyjában a most kidolgozott Vas vármegyei szabályrendelettel azonos, a főfelügyeletet azonban a felügyelőre és nem a szövetségi ügyvezető alelnökre bizza; kiterjeszkedik az összes hatósági faktorok feladatára és magában foglalja a felügyelők eljárási utasítását is; kéri a tervezet kinyomatását és az előadóknak való megküldését.

Szabó Gyula az előadó által még nem látott tervezet kinyomatását ellenzi s kéri azt véleményezés végett kiadatni.

Lukáts Gyula részletes szabályrendeletet feleslegesnek tart, mert a részletek kidolgozását a vármegyékre bizná; egyébként a tervezet sokszorosítását elfogadja, hogy a jövő ülésen tárgyalni lehessen.

Scossa Zoltán visszaadná az előadónak azért, mert nem egy 5-ik új tervezet készítésével, hanem egynek a meglévő 4 tervezetből való kidolgozásával lett megbízva.

Barabás István azért készített egy új tervezetet, mert ezzel a feladatnak legjobban vélt megfelelni s azt hiszi, hogy erről alkalma lesz az elnökségnek meggyőződhetni.

Dr. Óvári Ferenc javaslatára az elnökség az előadó által beterjesztett javaslatot kiadja *Vida Pál* előadónak véleményezés céljából és tárgyalását a jövő ülés napirendjére kitézi.

75. *Vida Pál* felkéri az elnököt, hogy hasson oda, miszerint a gyakorló szabályzat mielőbb elkészüljön, mert a tavasz itt lévén, mi akadályos a fényképfelvételeknek, a meginduló tanfolyamokon pedig égető szükség van a szabályzatra.

Dr. Óvári Ferenc kijelenti hogy a maga részéről ismételen sürgette, de eredménytelenül s így a kérdést az elnökség döntése alá bocsátja.

Az elnökség felhívja ennek folytán a szabályzat megírásával megbízott titkár-pénztárnokot, hogy a fényképfelvételek eszközléséről és a mű sajtó alá rendezéséről haladéktalanul gondoskodjék.

76. *Scossa Zoltán* kérdést intéz az iránt, valyon a nemzetközi szövetség tagsági díja be leti-e fizetve? s ha nem, javasolja, hogy az 1903. év végéig járó tagsági díjak mielőbb rendeztessenek.

Dr. Szily József jelenti, hogy az összeg befizetésével azért késett, mert a tagsági díjak igen lassan folynak be és a pénztár ily nagyobb tételt most nem nélkülözhetett volna.

Dr. Óvári Ferenc indítványozza, hogy tekintettel a titkár-pénztárnok jelentésére, kerestess-

Az elnökség utasítja a titkár-pénztárnokot, hogy a nemzetközi szövetség tagdíját 1903. év végéig terjedőleg mielőbb fizesse be, egyben pedig elhatározza, hogy a Belügyministertől az 1904. évi államsegély és a kongresszusi segély legalább részbeni kiutalványozását kéri meg.

77. A jövő ülés határidejéül április 16-ikának d. u. 3 órája tűzvetett ki.

78. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek *Vida Pál* és *Szabó Gyula* előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Hitelesítjük:

Vida Pál
Szabó Gyula
előadók.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Breuer Szilárd
titkár.

442.
1904. sz.

Az elnökség jelentése 1903. évi működéséről.

Tisztelt orsz. választmány!

Az egri nagygyűlés óta lefolyt első teljes esztendőről van szerencsénk jelentésünket a következőkben előterjeszteni.

Az 1902. év végén mutatkozó érdeklődés és munkakedv az elmúlt évben csak fokozódott és azt eredményezte, hogy az 1903. év a magyar orsz. tűzoltó-szövetség történetében arany betűkkel lesz megörökíthető. Az elmúlt esztendő eseményei ugyanis a szövetség teljes átalakulását, egy újabb korszak kezdetét jelentik, azt mondhatjuk, az orsz. szövetség ujjáébredésének, igazi hivatásának magaslatára való emelkedésének korszaka kezdődött, a melyben az elnökség felismervén a szövetségnek országos voltából folyó kötelességét és jogait, utóbbiakat magának biztosította, előbbieknél pedig anyagi viszonyaihoz képest megfelelni iparkodott. Belátta, hogy a mit eddig egyes tagtestületei teljes odaadással, ügybuzgósággal az országos tűzoltó-ügy érdekében végeztek, azt tulajdonképpen neki kötelessége elvégezni, intézni, kezébe venni, ha országos jellegéből, a miniszteriumi szakközeg voltából folyó nimbusát nem akarja elveszteni, ha nem akarja azt, hogy a hazai tűzrendészet irányító központja helyett, csupán tagtestületeinek központi irodája legyen. A viszonyok változtával ugyanis hazai tűzrendészetünk mindinkább fejlődvén, a tisztán egyleti élet lassanként átalakult hatósági irányban haladó működéssé s így a magyar orsz. tűzoltó-szövetség is kénytelen volt odahatni, hogy e hatósági tűzrendészeti életnek ne csak címzetes, de igazi központjává váljék és központi kezelésében mindama szálak fussanak össze, a melyek a társadalom tűzrendészeti tevékenységének kutforrásai s hazai tűzrendészetünket irányítják. Sajnos ugyan, hogy *tűzrendészeti törvényünk*, mely a tűzrendészet hatósági kezelését precizirozná, még máig sincs, de

sükséges anyagi fedezettel rendelkezőnk, az elnökség első és legfontosabb ténykedése oda irányult, hogy a vármegyei szövetségek fokozottabb megalakulásával amugy is mindinkább csökkenő tagsági-díj-jövedelem mellett az *állami subventio felemelését* elérje. S hála védnökünk *József* főherceg ő fensége legkegyelmesebb és határozott támogatásának, sikerült is elnökünknek fáradságot nem ismerő utánjárásával e subventiónak 11.000 koronára való felemelését kieszközölni. Ily módon biztosítottván az anyagi rész, az elnökség a keresztülvitel tekintetében is szabadon mozoghatott.

A hazai belső ügyek mellett igen tetemes részét képezte az elnökség munkájának a magyar tűzoltóság hirnevének erősítése a külföld előtt. A mióta a párisi *nemzetközi kongresszuson* Magyarország is a nemzetközi szövetség tagjai sorába lépett, az elnökség nem mulasztott el egy alkalmat sem, hogy hazánk és tűzrendszete az őt megillető módon képviseltessék, a külfölddel mint önálló állam intézménye kellően megismertessék, az 1904. évben Budapesten tartandó *III. nemzetközi tűzoltó-kongresszus sikere* pedig biztosítottassék.

A kongresszus rendezését a m. orsz. tűzoltószövetség elvállalván, e tekintetben is a legnehezebb feladat a költségfedezet előteremtése és biztosítása volt. Elnökeink fáradozása azonban itt is eredménynyel járt, mert ugy a m. kir. kormány engedélyezett 20.000 korona segílyt, mint Budapest székesfőváros közönsége is megszavazott 15.000 koronát a kongresszus céljaira, sőt még a hazai biztosító-társulatok is készeknek nyilatkoztak a kongresszus anyagi támogatására. Erkölszi sikerét pedig biztosítja azon körülmény, hogy *József* főherceg ő fensége elvállalta a kongresszus védnökségét, a legfőbb hatóságok fejei, a társadalomnak és tűzoltóságainknak elitje pedig lelkesülten csatlakozott a rendező-bizottsághoz, melynek rendezési előmunkálatait az elnökség még az elmúlt év folyamán megkezdette, a nemzetközi szövetség tanácsával érintkezésbe lépett, a kongresszus programját elkészítette és azt a szövetségeknek s gyárosoknak meghívó kíséretében szétküldötte. Az egyes államok és tartományok kormányainak meghívását a m. kir. kormány készségesen magára vállalta. Elhatározta továbbá az elnökség, hogy a kongresszus alkalmával rendezendő kiállítást csak újdonságok kiállítása gyanánt szervezi, a nemzetközi versenygyakorlatok tartását pedig csak az esetre helyezi kilátásba, ha arra legalább 2 külföldi csapat jelentkezik.

Az 1903. évben *Londonban* megtartott nemzetközi tűzoltó kongresszusra a kormány képviseletében *Böls* Gyula min. osztálytanácsos, gróf *Széchenyi* Viktor (együttal a m. orsz. tűzoltószöv. képviselőjében is), dr. *Óvári* Ferencz és *Vermes* Béla küldetett ki, a kikhez még több bajtárs

gresszus által elfogadtattak. Ez alkalommal elnökünk a nemzetközi tűzoltó-szövetség egyik alelnökévé, továbbá a British National Fire Union és a British Fire Prevention Committee tiszteletbeli tagjává választatott.

Az Egerben megválasztott *felügyelő bizottság* tagjai közül dr. *Hadzsy* János, ügyünk egyik ügybuzgó előharcosa elhalálozván, helyére *Sendlein* János pozsonyi parancsnok választatott meg.

Az *elnökség* ezen lefolyt évben 12 ülést tartott (a melyek közül kettő az egész napra kiterjedő volt) s pedig január 24, február 14, március 24, április 18, május 13, június 6, július 19, augusztus 29, szeptember 19, október 17, november 14, december 19. napjain. A kiküldött bizottságok 3 ízben üléseztek s pedig február, március és szeptember hónapokban 1—1 ízben. *Orsz. választmányi* ülés volt március 25-én és a június 7-iki határozatképtelen ülés helyett július 19-én, mely utóbbin többek között az előadók uti- és egyéb költségeinek kérdése is rendeztetett.

A költségvetés kiegészítése, az alapszabályok módosítása végett június 7-ikére egybehívott *nagygyűlés* határozatképtelen lévén, július 19-én tartatott meg. Az elnökségi üléseken hozott határozatok száma 296, a választmányi üléseken hozottaké 37. Az iktatóra került 1835 ügydarab (1902. évben 1520) elintézését nyert, hárallék nem maradt.

Az elnökség és iroda munkájának igen tekintélyes részét képezték azon ügyiratok, a melyek *hatóságoktól* küldettek be véleményezés végett. Így *véleményeztetett*: Apatin egyenruha beszerzése; Felső-Róna, Léva, Friss, Monor községek fecskendő beszerzése; a Gautsch-féle s a Delattre-féle extinktör; Jász-Kun-Szolnok vármegye kéményseprési szabályrendelete; Beszterce-Naszód vármegye, Gyöngyös, Korpona, Tornallya városok, Temes vármegye, Arad vármegye tűzrendészeti szabályrendelete, Marcali község tűzoltói szabályrendelete; Kliesény tűzoltóságának segélyezése; az osztrák szövetség által a belügyministerhez intézett 2 rendbeli beadványa; a kéményseprősegédek kongresszusának a kormányhoz intézett memoranduma; a szén-hidrogén, benzín, zsiradék, kőc stb. raktározásának szabályrendeleti uton való rendezése stb.

Saját kezdeményezéséből, vagy beérkezett panasz vagy jelentés alapján *felterjesztéssel* élt az elnökség a belügyministeriumhoz, illetve az illetékes helyi hatósághoz: Böhönye, Katymar, Kunszentmárton, Hajduböszörmény, Kisujszállás tűzoltóságainak a helyi hatóság ellen intézett panaszja tárgyában; a mitroviczai egylet megadóztatása miatt; a Nagybittse által külföldön beszerezni célzott gőzfecskendő ügyében; a Torontál vármegyei szövetség alapszabályainak jóváhagyása iránt; a pápai tanítóképezdében a tűzoltás tanítása ügyében; az elnökség által

készített vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet-minta helybenhagyása iránt; a nemzetközi kongresszus segélyezése tárgyában több ízben; a vármegyei tűzoltó-szövetségek alakítása tárgyában úgy a belügyministeriumhoz, mint az összes alispánokhoz; az előadók vasuti kedvezményes jegyei tárgyában ismételt (de eredménytelenül); a pápai tűzrendészeti szabályrendelet módosítása tárgyában.

Különös sulyt helyezett az elnökség ez utóbbi felterjesztésre, mert a tűzoltói kötelezettségnek megszüntetése a városokban, egyenértékű lenne a városi tűzoltói intézmény megsemmisítésével.

Hogy pedig a hatóságok szabályrendeletek alkotásánál a helyes *utmutatásokkal* birjanak, kidolgozott az elnökség egy vármegyei és egy községi tűzrendészeti *szabályrendelet-mintát*, mely kinyomattatván, minden vármegyei hatóságnak megküldetett. Hasonlóképen kidolgoztatott egy utasítás-minta a tűzrendészeti felügyelők eljárásáról, továbbá, hogy a vármegyei tűzoltó-szövetségek megalakulása siettessék, egy vármegyei tűzoltó-szövetségi *alapszabály-minta*, mely ugyancsak minden vármegye hatóságának meg lett küldve.

Általában a *vármegyei szövetségek alakítására* különös gondot fordított az elnökség és minden e téren jelentkező mozgalmat a lehető leghatásosabban támogatott, az alakuló gyűléshez egy-egy tagját kiküldötte és a megalakult szövetséget kitartásra buzdította. Felterjesztésünkre a belügyminister felhívta a vármegyéket ily szövetségek létesítésére s e körrendeletével az elnökség által kiadott körlevelet hathatósan támogatta. Ennek eredményeképen jelenthetjük, hogy Turóc, Szolnok-Doboka, Baranya, Zólyom, Szepes, Beszterce-Naszód vármegyékben a szövetség megalakult, Pest, Győr és Moson vármegyékben pedig működését újra megkezdette; csatlakozását formálisan azonban csak Turóc vármegye szövetsége jelentette be, ez is a tagsági díjak esatolása és jóváhagyott alapszabályok nélkül. Ugyancsak az országos szövetség támogatásával létesült a magyar *tűzoltó-tisztek orsz. egyesülete*, József Ágost kir. herceg védnöksége és gróf Széchenyi Viktor elnöklete alatt, melynek célja ugyancsak a tűzoltó-ügy fejlesztése. Az elmúlt évben alakították a hazai *kéményseprők* is országos egyesületüket, mely a tűzrendészet javításán sok irányban közreműködni hivatva lesz és érdeklődésünket, rokonszenvünket méltán megérdemli.

A magyar *tűzoltó-testületek segélyző-szövetségével* való szoros összetartozás a lefolyt közgyűlésen kimondatván, a segélyző pénztár tagjaivá ezentul csakis az orsz. szövetség tagjai vétetnek fel. Egyébként az elnökség ezen humánus intézményünket mindenkor a szükséges támogatásban részesítette és adminisztrációját az iroda által díjmentesen elvégeztette. A létesíteni kívánt *halálozási pénztár* eszméjét sajnós eleíteni

a *gazdasági cseléd- és munkáspénztár* tagjai közé felvétessenek.

A szövetség belső szervezetének a mai körigényeihez képest való átalakítása céljából, kimondotta a nagygyűlés az *alapszabályok módosításának* szükségességét. A Belügyministerhez felterjesztett módosítás azonban ezideig még nem nyert jóváhagyást. Szükségesnek látta azonban az elnökség a többi szabályzat egyik-másikának revízióját valamint új szabályzat alakítását is; így a választmány jóváhagyását nyerte a *versenygyakorlatok szabályzata* és a *tantergyűjtemény kezelési utasítása*; míg az ujonnan kidolgozott *tanfolyam-szabályzat* és a *fecskendő próbálási utasítás*, továbbá a *szolgálati érem-szabályzatának* módosítása a tek. választmány bírálata alá ezuttal bocsájtatik. Az egységes *gyakorló-szabályzat* 3-ik kiadása megiratván, a fényképfelvételek eszközlése a tavaszi gyakorlatok kezdetén eszközöltetni fog. Addig is gondoskodott az elnökség jutányos nyomdai ajánlatok beszerzéséről. A régi *testületi alapszabály- és szolgálati szabályzat-minták* füzete elfogyván, a minta egyidejű revideálása mellett, új kiadásában kinyomattatott.

A hatóságok részéről a szövetség mindenkor a kellő támogatásban részesült. A *belügyministerium* a folyó évben a következő a tűzrendészet keretébe vágó rendeleteket adta ki: a közigazgatási tanfolyamon tűzoltói tanfolyam szervezése tárgyában; az orsz. tűzoltó-tiszti tanfolyam ajánlása tárgyában; az egységes fecskendő előírása tárgyában; a vármegyei tűzoltószövetségek alakítása tárgyában; a katonák tűzoltói kiképzése tárgyában; a cséplőgépek mellett tartandó mentőszekrények, az acetylenkészülékek felülvizsgálása, a fővárosi tűzbiztosító intézet tárgyában; megbizta továbbá az elnökséget 17 db egységes acélsavarminta beszerzésével. A közoktatásügyi minister az ifjusági egyesületeket a tűzoltás kultiválására híván fel, az elnökség is felhívta a parancsnokságokat, hogy nemcsak a *katonaság kiképzését*, hanem az *ifjusági egyletek gyakorlását* is vegyék a kezükbe és támogassák a leghathatósabb módon. A földmivélsügyi minister végül rendeletileg szabályozta a hajókikötők tűzrendészetét. A belügyminister az elmúlt évben 41 önk. testület alapszabályait hagyta jóvá. Mint ebből látható, majdnem valamennyi ministeri rendelet alkalmas arra, hogy ügyünk fejlődését intenzívebbé tegye; a tanfolyamok rendezése, ajánlása, a katonák és ifjusági egyletek kiképzése, vármegyei szövetségek alakítása, az acetylen készülékek vizsgálatánál a tűzoltószakértő meghallgatása, a fecskendő egységesítése, mind oly intézkedés, mely ha végrehajtatik, határozottan javult állapotok teremtésére vezethet! Az *egységes fecskendő* készítésére egyébként az elnökség a gyárosokat is felkérte, a testületeket pedig felhívta, hogy ezentul csakis egységes felszerelésű gépeket szerzeszenek be.

szükség szerinti számban, az év kezdetével megindult és annak szerkesztésével *Breuer Szilárd* titkár bizatott meg, a budapesti önk. tűzoltó testületnek pedig a „Tűzoltó Közlöny”-nek díjmentes átengedéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztatott. Minthogy azonban ezen lap megindítása folytán a budapesti önk. tűzoltó-testület a „Tűzoltó Közlöny”-t megszüntette, a tagtestületek mind sűrűbben ama kívánságuknak adtak kifejezést, hogy a hivatalos lap egyúttal szakszerű közleményeket is hozzon, miért is az elnökség elhatározta, hogy a lapot ily értelemben 1904. év elejével kibővíti, a szerkesztéssel és expedálással — *Breuer Szilárd* felmentését kérvén, — *Markusovszky Bélát* megfelelő tiszteletdíj mellett megbizta, az erre vonatkozó kérdést szabályzat-szerűen rendezvén.

A második lépése az elnökségnek ugyancsak a subventió felemeléséből folyólag az volt, hogy az *orsz. tűzoltótiszti tanfolyam* rendezésére a Belügyminister felhatalmazását kikérte és elnyerte. A budapesti önk. tűzoltó-testületnek ezen tanfolyam rendezéseért úgy a Minister, mint az elnökség is elismerését és köszönetét fejezte ki. Első teendője volt az elnökségnek a tanfolyamok kérdését szabályzatilag rendezni, azok irányát, beosztását megszabni. A választmány által engedélyezett *stipendiumot* (à 80 k) *Vass Lajos Rudolf* (Cibakháza), *Track Géza* (Nyiregyháza), *Gácsér Lőrinc* (Városlőd), *Traninger Károly* (Szonta), *Szűsz Sándor* (Németkeresztúr) nyerték el. Itt megemlítjük, hogy *Veszprém* vármegye szövetsége ugyancsak 8 db 100 k.-ás stipendiumot alapított e tanfolyamra feljövő tagjai részére. A tanfolyam jul. 29—aug. 19. napjain tartatott meg; parancsnoka dr. *Szily József*, előadója *Breuer Szilárd*, *Lukáts Gyula*, *Markusovszky Béla*, dr. *Balogh Dezső*, segédelőadója *Oleják Károly* volt. A jelentkező 71 hallgató közül tényleg 45 vonult be; 35 ingyenes szállást kapott; tiszti minősítést nyert 41. A vizsgán a Belügyminister képviselőjében jelen volt *Bölcs Gyula* min. osztálytanácsos, a szövetség képviselőjében pedig dr. *Óvári Ferenc* alelnök. A tanfolyam rendezésében hathatósan támogatták az elnökséget a fővárosi tűzoltó-főparancsnokság és a budapesti önk. tűzoltó-testület parancsnoksága, továbbá ugyancsak szerek és minták átengedésével a Budapesti szivattyu és gépgyár, *Köhler István* és *Seltenhofer Fr.* fiai tűzoltószergyárosok, valamint a helyiségek, berendezések átengedésével Budapest főváros, a kiknek az elnökség ezért hálás köszönetet szavazott.

Az országos tanfolyammal kapcsolatban a *vidéki tanfolyamok* kérdése is rendeztetett s kimondotta az elnökség, hogy azokra előadót kiküldeni hajlandó és a tiszti minősítést is engedélyezi az esetben, ha a tanfolyam tartama legalább 10 napon át tartott 60 óra. Ezen meg-

elnökség előadóul *Szabó Gyulát*, vizsgálóbiztosul *Vida Pált* delegálta és melyen 18 hallgató közül 7-en tiszti minősítést is nyertek. A Csanád-vármegyei szövetség és a Somogy-vármegyei szövetség tervezett tanfolyamai elmaradtak. A Torontál-vármegyei szövetség a közigazgatási tanfolyammal kapcsolatosan kívánt Nagybecskerekben tanfolyamot rendezni, azonban az elnökségbe különböző okokból belenem egyezhetett. A *Vas-vármegyei* Németujváron rendezett 2 napos tanfolyamon a szövetséget *Barabás István* előadó képviselte. A Pozsony-vármegyei szövetség Nagyszombaton tartott tanfolyamára az elnökség a késői és hiányos bejelentés miatt nem reflectálhatott.

A *közigazgatási tanfolyamokon* rendszeresített tűzoltói szaktanfolyamokat a Belügyminister az 1903. évben is engedélyezvén, előadóknak kinevezte dr. *Szily József*, *Breuer Szilárd*, *Markusovszky Béla* (Budapest), *Mihálik Béla* (Kassa), *Pölc Rezső* (Komárom), *Lukáts Gyula* (Mármarosziget, Marosvásárhely), *Publig Ernő* (Debrecen, Nagybecskerek), *Vida Pál* (Pécs), *Szabó Gyula* (Pozsony), *Barabás István* (Szombathely) előadókat. E tanfolyamokat 500 hallgató végezte, úgy hogy a tanfolyamok kezdete óta a tűzoltói kiképzést nyert jegyzőjelöltek összes száma 1832. A tanfolyam sikeres vezetéseért a Belügyminister az előadóknak köszönetet mondott és a tanfolyamok megtartását az 1904. évre is elrendelte.

Tűzoltói kiképzetésben részesültek továbbá tudtunkkal a budapesti, győri, mármaroszigeti, sárospataki, szegedi *tanítóképezdek* hallgatói, a csákvári (melynek vizsgájára biztosul a földmívelési minister *Vida Pál* előadónkat delegálta volt), székelyudvarhelyi, szabadkai *földmives iskola* növendékei, továbbá igen sok városban a *közös hadsereg és a honvédség* egyes csapatrészei.

Az elnökség a tanfolyamok sikerét elősegítendő, a közigazgatási tanfolyam hallgatóinak a »Tűzrendészet« című *könyvet* ingyen engedte át; hasonlóan a budapesti tanítóképezde hallgatóinak is.

A *szakirodalom* a folyó évben kevés művet mutathat fel; jóformán egyedül *Szabó Gyulának* a Sopron vármegyei szövetség részére összeállított „*Tűzoltói Kéteja*“ érdemel említést. A dr. *Óvári Ferenc* által „*Szerek gondozását*“ tárgyaló népies műre hirdetett *pályázat* újabb eredménye az lett, hogy *Oláh Miklós* (Szarvas) pályaműve kapta meg a másodizben kitűzött díjat azon kötelezettséggel, hogy művét a kritika szellemében dolgozza ismét át. Dr. *Óvári Ferenc* „*Tűzoltói ABC*“ pályázatára a kitűzött terminusra csak egy pályamű érkezvén be, annak újabb határidejéül 1904. október 1-je tűzetett ki.

A *mentői intézmény* fejlesztése céljából az elnökség elfogadta dr. *Glósz Kálmán* javaslatát és felkérte őt egy erre vonatkozó *utmutató* el-

készítésére. Az utmutató elkészülvén, a kollő birálat után tárgyalás alá vétetni fog.

A különböző *tömlőkapcsok* mikénti alkalmazhatóságát illetőleg az elnökség bekérte az azokkal működő bel- és külföldi tűzoltóságok szakvéleményét, egyrészt, hogy azok megfelelő vagy meg nem felelő voltáról tudomással bírjon, másrészt, hogy azoknak az egységes csavar mellett való használata tárgyában szükség esetén állást foglalhasson.

A *Henze-féle robbanásmentes petroleum-edények* Budapesten tartott tűzpróbájánál az elnökség szintén képviselve volt.

Hogy a hazai tűzoltóságok egyöntetűen egyenruházva legyenek, az elnökség elhatározta, hogy a szabálytól eltérő *egyenruhával* bíró *hivatásos tűzoltóságok* hatóságait a szabályszerinti — bár világoskék színű — egyenruha alkalmazására felkéri.

Az *orsz. nemzeti szövetség* kérelmére felhivta az elnökség a testületeket *Szt. István napjának* fokozott megünneplésére, illetve ezen nemzeti ünnepnap fényének gyakorlatok, kivonulások által való emelésére.

A *vármegyei szövetségek* életében nevezetesebb momentum alig fordult elő. A Bácsbodrog vármegyei szövetség Ujvidéken tartott közgyűlése alkalmából versenygyakorlatokat rendezett. A Zala vármegyei szövetség a tagok indolentiája és a hatósági támogatás hiánya miatt a feloszlás kérdését tüzte a közgyűlés napirendjére, azonban erre vonatkozólag azután határozatot nem hozott. A legrendezettebb viszonyok és a legintenzivebb tűzoltói ténykedés a múlt évben is a Veszprém-, Vas- és Sopron vármegyei szövetségek körében voltak constatálhatók.

Stermann Mór nagyszombati *gyufagyáros* a tűzoltó gyufa gyártását az 1903. évben még nem kezdhette meg, mert a magyar címer használata iránti kérelme a ministeriumban nem nyert volt elintézés. Kilátás van azonban arra, hogy 1904. évben ezen finánciális kérdés is megoldáshoz jut és a szövetségnek a várt anyagi eredményt meg fogja hozni.

A par excellence pénzügyi kérdések sorában elintézésre, illetve tárgyalásra vár még a *választmány tagjainak utiköltség megtérítése* is, bár előre látható, hogy ez csak más fontosabb kérdések veszélyeztetésével lenne megoldható, a mennyiben a szükséges összeget ilyenektől kellene elvonni. Tekintettel arra, hogy a vármegyei szövetségek a tagdíj $\frac{5}{6}$ -át tartják meg, méltányos is lenne, ha ezen kiküldetések díjai a vármegyei szövetségek pénztárai által viseltetnének.

Az év folyamán szükségesnek mutatkozott az *érempenztár* revíziója és a talált eltérések rendezése, a mely célból egy bizottság lett kiküldve. A nem tetszetős kiállítású *érmek* helyett pedig csinosabb alak állapotattván meg, a szabályzatnak némi módosítása vált szükségessé.

hogy *Harkány* parancsnoksága valami különleges érdemkeresztet adományozván, az intézményt neveltségessé tevő ily eljárás ellen az elnökség erélyesen felszólalt. Kiadatott egyébként 122 testületnek és 2 vármegyei szövetségnek 624 db V, 476 db X, 265 db XV, 189 db XX, 102 db XXV, 64 db XXX éves, összesen 1720 db szolgálati éremre jogosító igazolvány.

Az 1903. évi *zárszámadás* és a felügyelőbizottság jelentése szerint az érempenztárnál a bevétel 6175 K 72 f., a kiadás 4044 K 12 f., a maradvány 2131 K 60 f. A folyó pénztárnál a bevétel 15,656 K 86 f., a kiadás 12,013 K 84 f., a maradvány 3643 K 02 f. Ezen eredményt a költségvetéssel összehasonlítva, a bevételnél említésre méltó keveslet csak a tagsági díjknál mutatkozik, a minek oka abban rejlik, hogy egyrészt azok hanyagul fizettetnek be, másrészt pedig a választmány több hátralékos tétel törlesztését rendelte el; a kiadások legtöbbjénél a legnagyobb takarékoság szem előtt tartásával megtakarítások érettek el, csupán az elődök tiszteletdíja és utiköltségénél mutatkozik nagyobb tulkiadás azon okból, mert ülés minden hóban tartatott és azokon az előadók is pontosan megjelentek és mert a vármegyei szövetségek alakítása szintén szükségessé tette egyes előadók kiküldését. A többlet bevétel 2791 K 5g f., a megtakarítás 5196 K 45 f., az együttes többlet tehát az előiránnyal szemben 7987 K 98 f. — Az irodai adminisztrációt a felügyelőbizottság rendben lévőnek találta.

Az elmúlt évben a szövetség kötelékébe *belépett* 70 testület, 11 közvetlenül, 23 a Turóc vármegyei, 18 a Veszprém vármegyei, 12 a Somogy vármegyei, 4 a Csanád vármegyei, 1—1 a Fejér- és a Pozsony vármegyei alszövetség útján; *kilépett*, illetve a Zala vármegyei szövetség által *töröltetett* 18, megszűnt 2, összesen 20. A *tagtestületek* jelenlegi száma 1325.

Ezen számból esik.

1. A budapesti szövetségre	22 (24)
2. A Sopron vmegyei szöv.-re	188 (Községek száma 232)
3. A Veszprém „ „	181 („ „ 184)
4. A Vas „ „	164 („ „ 616)
5. A Heves „ „	117 („ „ 117)
6. A Pozsony „ „	70 („ „ 298)
7. A Torontál „ „	68 („ „ 213)
8. A Fejér „ „	60 („ „ 103)
9. A Temes „ „	38 („ „ 226)
10. A Bácsbodrog „ „	34 („ „ 131)
11. A Somogy „ „	32 („ „ 308)
12. A Turóc „ „	24 („ „ 95)
13. A Zala „ „	23 („ „ 559)
14. A Tolna „ „	22 („ „ 121)
15. A Bars „ „	16 („ „ 209)
16. A Hajdu „ „	16 („ „ 21)
17. A Trencsén „ „	14 („ „ 309)
18. A Nagyvárad „ „	13 („ „ 495)
19. A Háromszék „ „	10 („ „ 104)
20. A Csanád „ „	9 („ „ 29)
összesen alszövetségek útján	1121 testület, míg

valamint a szövetség volt elnökei is; *József* főherceg 70 éves születésnapja alkalmából küldöttéleg tisztelettel az elnökség védnökünk-nél és kitüntető fogadtatásban részesült; midőn pedig védnökünket leányának *Klotild* főhercegnőnek elhunytával súlyos gyász érte, az elnökség sem mulasztotta el a hazai tűzoltók legmélyebb részvétét Ő fensége előtt tolmácsolni.

Kérjük ezen az elnökség működésének minden részére kiterjedő jelentésünk tudomásul vételét.

Budapest, 1904. március 19-én.

Széchenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

68.
1904.

A magyar országos tűzoltó-szövetség zárószámadása az 1903. évről.

Bevétel.		K	f	K	f
1. Államsegély az 1903. évre				11.000	—
2. Tagsági díjakból s pedig:					
a) Közvetlen tagtestületektől	2.222	20			
b) Alsószövetségekben állóktól és pedig:					
a) budapesti szövetség utján	44	—			
a) csanádvármegyei szöv. utján	12	—			
a) fejevármegyei " "	120	—			
a) hajdúvármegyei " "	16	—			
a) pozsonyvármegyei " "	60	—			
a) somogyvármegyei " "	68	—			
a) sopronvármegyei " "	360	—			
a) temesvármegyei " "	8	—			
a) tolnavármegyei " "	44	—			
a) trencsénvármegyei " "	4	—			
a) vasvármegyei " "	866	—			
a) veszprémvármegyei, " "	362	—			
a) zalavármegyei " "	20	—	4.206	20	
3. Takarékpénztári kamatokból				41	82
4. Különlélekből és pedig:					
a) Szakkönyvek eladásából	316	84			
b) A „Tűzrend. Közl.“ előfizetési díjaiból	42	—			
c) A „Tűzrend. Közl.“ hirdetési díjaiból	50	—	408	84	
			Összesen K	15.656	86
Kiadás.		K	f	K	f
1. Irodai és postakiadások				214	63
2. Tisztviselők tiszteletdíja				3.120	—
3. Előadók " "				949	—
4. " utiköltségei				1.705	08
5. Irodahelyiség lakásbére				776	—
6. " takarítása				240	—
7. " fűtése, világítása				200	—
8. Szabályzatok kiadása				546	85
9. Nyomtatványok				45	—
10. Tűzrend. Közlöny kiadása:					
a) Hirlapbélyeg	406	—			
b) Nyomdaköltség	1.487	82			
c) Cimszalagok rendezése	8	—			
d) Szerkesztői bélyegző ára	4	—			
e) Szekrény beszerzése	30	40	1.936	22	
11. Országos tiszti szaktanfolyam rendezése:					
a) Ösztöndíjak	400	—			
b) Előadók tiszteletdíja	678	—			

e) Telefonterendezés	59	—			
f) Szolgazsemélyzet jutalmazása	110	—			
g) Nyomtatványok	78	40	1.803	75	
12. Közigazgatási tanfolyamok rendezése:					
a) A budapesti tanfolyam előadói tiszteletdíjának kiegészítése	246	—			
b) Vidéki tanfolyamok előadójának utiköltsége	287	46			
c) Budapesti tanfolyamon szolgáló jutalmazása	27	—	560	46	
13. Különlélekre:					
a) Szaklapok előfizetése	41	29			
b) Tűz- és betörés elleni biztosítás	41	56			
c) Ujévi jutalmak	84	50	117	35	
14. Pénzmaradvány mint egyenleg			3.643	02	
			Összesen K	15.656	86

Budapest, 1903. december 31-én.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Dr. Szily József,
titkár-pénztáros.

321.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Budapesten 1904. március 19-én a magyarországi tűzoltó-testületek **segélyző-szövetsége** igazgató-választmányának ülésében.

Elnök: *Szabó Gyula* alelnök. Jegyző: *Breuer Szilárd* titkár.

Jelen voltak: *Dr. Óvári Ferenc*, *Vida Pál* igazgató választmányi tagok; *dr. Szily József* pénztárnok. Elmaradását kimentette: *Széchenyi Viktor gróf* elnök és *Szokoly Ignác* ig. vál. tag.

14. Elnök az ülést megnyitván, titkár jelenti, hogy **Hütter Mór**, **Szabó Sándor**, **Kohl József**, **Tassy Imre**, **Bóles János** segélyei ismételt sürgetés után végre utalványoztattak; ellenben **Nagy Mihály** segélyezése december óta még nem nyert elintéztést, miért is azt megsürgetni kellett.

Tudomásul vétetett.

15. *Dr. Óvári Ferenc* jelenti, hogy a segélyző-pénztár részére ismét 4%-os magyar korona-járadékot vásárolt 97.20-as árfolyamon 3543 K 25 f árban.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett és *dr. Óvári Ferenc*nek fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

16. Titkár jelenti, hogy **Pataki Ignác** (Marcali) orvosi zárbizonylata beérkezvén, az 50 betegségi napnak megfelelően a múlt ülés határozata szerint 100 korona segélyre az I. m. ált.-hoz elnökieleg felterjesztetett.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

17. Titkár jelenti, hogy a múlt ülés határozata értelmében a **keszthelyi** testületet felhívta, hogy sérültjeinek munkaképtelen voltát orvosilag igazolja, azonban ezen igazolás eddig nem történt meg.

Az igazgató-választmány a kérdést ezen igazolvány beérkezéig függőben hagyja.

18. Titkár jelenti, hogy **Henye Fábán** bal esetére vonatkozólag az okmányok beérkeztek, a melyek szerint nevezett szeptember 6-án az égő kazalba besüppedvén, 14 nap alatt gyógyuló égési sebeket szenvedett.

Az igazgató-választmány alemondott parancsnok hanyagságából származó késői bejelentéstől eltekint és nevezett az I. m. ált. alapítványból adandó 28 korona segélyre felterjeszti.

19. **Vas János** (Csákvár) fazekas, nős, tűz-

oltó, március 4-én tűznél bal kezén égési sebe-
ket szenvedett és 9 napig munkaképtelen volt.

Az I. m. ált. alapítványából adandó 18 ko-
rona segélyre felterjesztetni rendeltetett.

Több tárgy nem lévén, ezzel az ülés véget ért.

Kmft.

Szabó Gyula,
 elnök.

Breuer Szilárd,
 titkár.

— **A belügyminister jóváhagyását elnyerte:**
Esztergom vmegye tűzrendészeti szabályrendelete
(9330. sz.), a *decsi* és *tamási* (Tolna vm.
65.822/1903. és 6825/1904. sz.), a *zengővárkonyi*
(Baranya vm. 23.912. sz.), a *gyertyánligeti gyári*
(24.800. sz.), a *gerjéni* (Tolna vm. 24.811. sz.),
az *ungvári* önk. tűzoltó-testület (11.766. sz.),
a *győri szaszgyár* és m. waggon- s gépgyár
egyesület tűzoltó-egyleti segélypénztár alap-
szabályai (25.093. sz.).

Színházak tűzbiztonsága.

Ha meggondolja az ember, hogy a chikagói színházégést követőleg, rövid két hónap leforgása alatt, 3 másik színház (kettő New-York államban, egy Olaszországban, Castiglioneban) lett a lángok martaléka, nem is szólva azokról a riadalmakról, melyek majd itt, majd ott csaknem minden héten megisméltődtek, akkor voltaképen egész természetesnek kell találnunk, hogy se vége, se hossza a nyilatkozatoknak, körkérdéseknek, felszólalásoknak, tanácskéréseknek és tanácsadásoknak, melyek a színházak tűzbiztonságának kérdésével kapcsolatban a csikagói tűzkatasztrófa óta fölmerülnek. Saját becses bőre mindenkit egész közletről érdekel. Érdekes és érdektelen, komoly és furesa vélemények egymást kergetve látnak napvilágot s nyomdafestéket, jobbára mind a körül forogván, hogy mi módon lehetne okosan elkerülni a pánik okozta veszedelmeket színházi tüzeseteknél?

Mint hogy azonban a bőven hulló alja közt buzaszem is akad és mint hogy a színházak tűzbiztonsága mégis csak mi ránk tűzoltókra tartozik első sorban: tartsunk egy kis szemlét a nyilatkozatok felett.

* * *

Egyik napilapunk hasábjain valami „Ny” jegyű ur a következő tanácssal áll elő:

„Én már ezelőtt 40 esztendővel, egy tengeri fürdés alkalmával hallottam, hogy hol volt, hol nem volt, de volt valahol egy igen okos ember, aki minden a világon előfordulható katasztrófára vonatkozó mentő intézkedéseket egy könyvben összegyűjtött. A könyv utasításokat tartalmazott árvíz esetére, vasuti összeütközésre, tengeri hajó süllyedésre és általában minden előfordulható kritikus helyzetre. Böles utasításai közt egy helyen az áll: „ha valaki a tengerbe esik és nem tud uszni, előveszi a könyvet, felnyitja a 117-ik oldalt, elolvassa, hogy milyen mozgásokat kell tennie, megteszi ezeket a mozgásokat és mentve van. Ime, milyen egyszerű és biztos utasítás. Próbáljunk meg hasonlót alkotni a színházégésekre vonatkozólag.

Mindenekelőtt kössük ki, hogy adandó utasításunkhoz minden színháznak alaprajza is mellékelve van, és minden ülés számára, az őt megillető A, B vagy C-vel jelölt vészkijáró is meg van jelölve. A evakorlati al-

hogy most az operajegyek drágábbak lettek, az operaház közönsége ingyen kapja a könyvet, a többi színházakban 10 krajczárt tartozik érte fizetni.

Ezzel a könyvvel bemegy az ember a színházba, — természetesen a darab megkezdése előtt — elolvassa kényelmesen az utasítást, keresi a számára kijelölt A), B), vagy C) vészkijárót és azután leül és nyugodtan várja a színház kigyuladását.

A darab megkezdése után már nem eresztenek be senkit a színházba; nem azért, mert a későn érkezők háborgatják a már korábban érkezetteket, hisz ezt szereti a pesti publikum, azért türi is; — hanem azért nem eresztenek be senkit, mert már nem volna ideje a rendszabályt idejében és a kellő nyugalommal tanulmányozni.

Az illető e humoros bevezetés után kissé komolyabban folytatja:

Mint hogy már benne vagyok a javaslattevésben, hát még egy ajánlatot teszek.

A színházégés borzalmasságait leginkább az idézi elő, hogy égés esetén a karzatról és az emeletekről a közönség hanyatt-homlok rohan le a lépcsőkön és a földszinti kijáratoknál a földszinti publikummal találkozik, összetorlódik az ily esetben mindig szűk kijáratoknál, amiért azután a menekülés, minden utasítás és hidegvérűség ellenére, lehetetlenség.

Az én javaslatom a következő:

Minden szabadonálló színházat, minden emeleten kívülről, egy erkélyvel kellene körülvenni és azt az emelet belsejével — a karzattal és a páholy sorokkal — annyi ajtóval és átjáróval, folyosóval összeköttetésbe hozni, amennyi csak lehetséges.

Tűzvész esetén, minden emelet közönsége, a legközelebbi vészkijárón kirohan az erkélyre ahol szabad, füst és mérges gázoktól ment levegőben, az odamenekült közönség néhány negyedóránál tovább várhat, míg a tűzoltók létrák segítségével a közönséget az erkélyről leszállíthatják.

Az egyes emeleti erkélyeket stabil vaslét-
rákkal lehetne összekötni, amelyek segítségével a bátrak, vagy a türelmetlenek maguktól is leszállhatnak.

Az ilyen erkélyek esetleg az épület diszité-
sére is szolgálhatnak, azonban lehetséges az is, hogy a műépítészek ez ellen protestálnának, mert szerintük ellenkezik az épület stíljével.

Én azonban szívesen áldozom fel a stíl szabályait, ha esérébe sikerül a színház épületen oly javítást alkalmazni, amely minden este sok ezer embernek nyugalomát és a biztonság

zokat lebontani és szabad helyekre építeni; vagy az azokat körülvevő épületeket lebontani és a színházat ily módon szabad térre juttatni.

* * *

Egy *berlini* színházi referens hasonlóképen az ablakok mentén alkalmazandó *vaslétrák* mellett tör lándzsát. Egyben pedig azt javasolja, hogy páholyok a nézőtérnek csak az oldalán engedtesse meg külön kijáratokkal, a földszinti s emeleti széles járókkal megszakgatott ülésorok megett pedig 150—189 m. magasságban, *könnyen áttörhető tapétafalak* alkalmaztassanak. A fal felső része marad vas traverzekon nyugvó kellőkép aláfalazott szolid építmény, az alja ellenben egy öl magasságban a hangot felfogó vastag tapéta, melyet riadalom esetén akár fejvel, akár lábbal, sőt ököllel is át lehet szakítani.

Ez a javaslat is elengedhetetlenek mondja azonban, hogy a *folyósok és előcsarnokok*, a kitűdulő közönség számára *elegendő férőhelylyel bírijanak*.

* * *

Ádám József István, okl. tűzoltótiszt, Pest vármegye tűzoltószövetségének előadója szerint nagyobb szerencsétlenségek elkerülése céljából a színházaknál és hasonló mulatóhelyeknél a következők volnának szem előtt tartandók:

Mindenekelőtt való a színházak építkezésének megváltoztatása akképen, hogy a publikum részére szánt nézőtérnek legmagasabb pontja legfeljebb egy emelet magassága lehet, mert hasztalan a sok kijárat, ha az a kalitkaszzerű magas nézőterről el nem érhető. Eredetileg a színházak nagyobb termekben voltak, de nem is történt szerencsétlenség, dacára annak, hogy sűrűn látogartak voltak. Később, mikor a vándor-színészet kezdett lábrakapni, a színházak ideiglenesen vendéglők udvarán állították fel, s az udvar szűk volta miatt a körülötte levő tetőket és erkélyeket használták ki nézőtereknek. A modern építkezés a jelenlegi kutmélyes színházak terveit valószínűleg innen is nyerte, s így a színházakat összeszorítva, egymás fölé épített szédítő erkélyekkel rendezte be, a mi nemcsak hogy veszélyes, de helytelen is, mert az így összeépített magas színház akusztikája rossz és a zene, valamint a legfőbb eladás hatását veszíti. Ezért maradjunk mi csak a régi stílus színházaknál és éljünk továbbra azon meggyőződésben, hogy elődjaink példáit követni sok tekintetben hasznos.

* * *

A régi római cirkuszok és arénák tényleg mind tágas földszintes térségek voltak, melynek átjárókkal sűrűn megszakgatott amfiteatralis ülésorai legfeljebb félemelet magasságig emelkedtek.

És a japánok — pedig Tokionak magának 40 színháza van — ma sem ismernek mást földszintes színháznál, melyben csak néhány pad képviseli a kényelmet; de a páholyok és zsöllék hiányoznak benne. A kifelé iparkodóknak tehát az ülések nincsenek utjukban; egyébként pedig az ablakokon át is nyugodtan lehet menekülni a színházból.

* * *

tasztrófák a tapasztalatlanúsága szerint leginkább azért történnek, mert a közönség előadás előtt és előadás közben a vészkiáratok helyéről és számáról értesülve nincsen s csak azok felé a bejáratok felé tódul vissza rémületében, a melyeket éppen ismer. Főírások és gyertyalámpások alkalmazása a vészkiáratokon nem elégséges és a színház elhagyásakor nem is osztja szét csoportokra a közönséget. Hogy tehát a közönség nyugtalanító intézkedések nélkül, kétséget "nem tűrő és egyszerű módon előadás előtt és előadás közben állandóan értesülve legyen a vészkiáratok helyéről és számáról; azt javasolja, hogy az *ülések hátsó támasztékai minden emeleten csoportosítva különféle szint kapjanak*, a mely színek az ülésekhez tartozó vészkiáratok színeivel megegyezvén, *nézőcsoportokat* alakítanak. Ekképpen minden csoport a hozzátartozó kijáratról tudomással bír s a színház kiürítése biztosan és lehetőleg gyorsan megy véghez. Intézkedés történjék e szerint a következőkről:

1. A földszinten elégséges, ha az ülések hátsó támasztékai, hogy a szín-szimetria megmaradjon, egy szint kapnak s vészkiáratok vannak jobbról és balról, még pedig jól láthatóan. A főbejárat, illetőleg kijárat, itt *elégé széles*. A karzatokon azonban az *ülések hátsó támasztékai csoportonként kapnak egyenlő színeket*, a melyek a vészkiáratok *lámpavilágának és ajtajának színeivel megegyeznek*, és pedig, mondjuk ekképpen: a) Elül a színpad közelében jobbra és balra: vörös. b) Ez ülések és a középsőrész között: kék. c) A középsőrészben ismét: vörös. Így minden karzat két vagy több színű alkalmazása révén öt vagy több csoportra oszlik, a melynek öt vagy több kijárat felel meg. Minden látogatonak *szeme előtt van folytonosan, előtte és mögötte*, az a szín, a mely a hozzátartozó vészkiáratot megegyezik. Ily módon elkerülhető, hogy a színháznak gyors einagyásakor általános zavar keletkezzék s hogy némely vészkiáratot — ha eléggé széles lenne is — nagyon nagy pillanatnyi tódulás következtében az embertömeg eltorlaszolja. A *vészkiáratokban mindkét fal másfél méter magasságra ugyanolyan színű legyen*, mint a hozzátartozó ülécsoportok. Hogy a vészkiáratok kívülről éelszertien bevilágítva, egyenesen a szabadba vigyenek és üvegajtókkal legyenek ellátva, olyan alapföltétel, melyet itt fejtegetni szükségtelen. Hangoztatni kell azonban igenis, hogy *minden vészkiárat oly széles legyen*, hogy a hozzátartozó csoport 30—40 másodperc alatt a szabadba érhesse. Ehhez igazodik a csoportok és a hozzájuk tartozó vészkiáratok száma minden emeleten.

2. A belépő jegyeken és szelvényein rövid figyelemztetés legyen látható: Vészkiárat vörös, (kék, sárga). A jegyszedők kötelesek a jegyek elvételekor a látogatókat a hozzájuk tartozó vészkiáratokra figyelmeztetni és *előadás alatt a vészkiáratok előtt állani*. Egyenruhájuk *kabátjának a színe* megfelel csoportjuk színének. Ők a vezetői a rájuk bízott csoportoknak a vészkiáratok használatánál, tartoznak a vészkiáratokat előadás előtt és felvonás közben bejárni és az ajtók működéséről meggyőződni. Az ajtók csak léghuzam ellen védjenek s csak oly erősek legyenek, hogy könnyen benyomhassa őket bárki.

* * *

Egy nagy francia és egy nagy angol színész is megszólalt ebben a kérdésben: *Coquelin* az egyik és *Beerbohm Tree* a másik.

Érdekes a nyilatkozatuk már azért is, mert nemcsak színészek, de színházigazgatók is. *Coquelin* már évek óta foglalkozik a tűzálló színház ideájával, és színházának már régebben bemutatott modelljét, *Binet* párizsi építészszel együtt most kicsibe meg is szándékszik építeni.

antik színházak amphiteatralis beosztását követi, de ezt úgy a nézőtéren, mint a színpadon egyformán keresztül viszi. Kijáratok számát valamint a folyósók és előcsarnokok bőségét illetőleg, igen helyesen nem fukarkodik.

„A legfontosabb dolog — véli Coquelin — az anyag. A színházak építésénél ki kell küszöbölni az éghető anyagokat, még a díszítéseknél is. Ez a tudat nyugtatná meg leginkább a színházi közönséget. A színpadi alkalmazottak ébersége és nyugalma szintén jól ellensúlyozhatja a közönség pánikjait. Az a hitem, hogy ha a színházba nyugodtan és félelem nélkül mehet be a közönség, alapos a remény, hogy bármilyen esetben nyugodtan és félelem nélkül fog onnan távozni is. Egy színház biztonságáról való hit nem elegendő, arról kell, hogy meg is legyen győződve a közönség.”

Beerbohm Tree is a legnagyobb veszedelemnek azt tartja, ha a közönség elveszti a fejét.

„Az én véleményem — mondja a nagy angol művész — az, hogy nevelni kell a közönséget. Minden este le kell bocsátani felvonásközben is a vasfüggőnyt és ki kell tanítani a közönséget, hogyan viselkedjék tűz esetén. Ilyenformán gondolom: „Semmiféle veszély nem fenyeget, éppen azért kérjük a közönséget, hogy abban az esetben, ha tűz üt ki, maradjon nyugodtan és szépen, rendben távozzék a színházból.” Legokosabb volna a vasfüggőnyre alkalmazni egy ilyen felírást. Ezenkívül, ha tűz üt ki, rögtön lépjen az igazgató vagy a rendező a lámpák elé és intse nyugalomra a közönséget. Ha lehetséges, én még a színészeket is tovább játszattam. Belfastban egyszer tűz ütött ki a színházban és én ezzel az eljárással teljesen megnyugtattam a közönséget. Más elővigyázati rendszabályokra szerintem nincs is szükség.”

Beerbohm Tree, e szerint, sokkal jobb véleménynyel van a közönség bátorságáról, mint kollegája, Coquelin.

* * *

A két szízigazgató nyilatkozata mellé ide kellene még állítani gróf Keglevich Istvánnak a véleményét, mely annyiból illetékes, amennyiben Keglevich gróf éveken át ismételtén állt, mint intendáns, két legelső színházunknak t. i. a budapesti Nemzeti Színháznak és m. kir. Operaháznak az élén. A Vigszínházban pedig, melynél az activ igazgató szerepét is vitte kezdetben, mint a színházat építtető részvénytársaság elnökének, egyenesen az ő módosításai szerint nyert kiviteit a Fellner és Helmer cég 23-ik színházterve. És a Vigszínház Budapestnek legjobban megépített színháza, annyiban, hogy a rendelkezésre álló hely legcélszerűbben van kihasználva benne. Hogy tágas folyósók, jól elrendezett kijáratok és ennek dacára nagy befogadóképesség miként férnek össze; az a Vigszínháznál demonstrálható. A Fellner és Helmer bécsi színházépítő cégről mellékesen megemlíthetjük, hogy a budapesti Népszínház, fővárosi Orfeum és Vigszínházon kívül ez a cég építette hazánkban Fiume, Szeged, Zágráb, Kecskemét, Pozsony és Nagyvárad új színházait is; 23-ból tehát 9-et. S ez fogja építeni 10-ik gyanánt, a kolozsvári új nemzeti színházat is.

Keglevich grófot azonban legszívesebben a nemzetközi kongresszuson szeretnők megszólaltatni, ahol Edwin O. Sachs (London) felolvasása révén ugyis szóba kerül a színházak

reprodukáljuk.

Helyette részletesen fogunk ismertetni egy másik javaslatot, mely a legradikálisabb és legmodernebb felfogásból indulva ki, egészen új szempontot visz bele a kérdés aktualis vitájába. Erről azonban térszüke miatt, csak a jövő számban emlékezhetünk meg.

Levél a szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Ur!

A budapesti tűzoltó testületek szövetsége elhatározta, hogy a nemzetközi tűzoltó kongresszus kiállításán a telepek tűzbiztonsági berendezéséről, u. m. őrszoba, munkaterem, vaslétrák, tűzi csapok stb. fényképeket és tervrajzokat állít ki. Ez a határozat a Tűzrendészeti Közlöny 2-ik számában is megjelent, bizonyára azzal a céllal, hogy a hazai tűzoltóságok figyelmét a példa követésére felhívja, mert mindenestre kívánatos hogy a kiállításon a hazai tűzoltóságok is képviselve legyenek.

Miután valószínű, hogy a budapesti szövetség és a fővárosi hivatásos, meg önkéntes tűzoltóság is külön csoportban fog részt venni; vag. is a fővárosi viszonyokhoz mért kiállítást rendez, felette érdekes lenne, ha a vidéki tűzoltóság is külön csoportban szerepelne, hogy a fővárosi mellett a vidéki viszonyokat bemutathatná. Hogy ezen terv megvalósítható legyen, bátor vagyok a következő indítványt illetve kérelmet közre bocsátani.

Tervem az, hogy — egy külön csoportban — a vidéki tűzoltó-testületektől beküldendő fénykép kiállítást rendezzek, mely vármegyénként csoportosítva, egy önálló kiállítási objektumot képezne. A fénykép felvételek személyi csoport-képek mellőzésével csupán tűzoltói tárgyi dolgokról szólnának. A felvételeknek főleg közérdekű tárgyakat kellene képviselni, például, ahol laktanya van, annak külső- és belső részét a szertárakat, szereket, (külön és együttesen) őrszobák, mászó-tornyok, mesterséges vízforrások (zúgók, kapitányviz, székelyhídi rendszer stb.) gyakorlati csoport-képek, esetleg tűzekről felvett képek, tömlőszárítók és egyéb tűzoltói különlegességek stb.

A fényképeknek — tekintettel arra, hogy túl nagy helyet nem szabadna elfoglalniok — vagy levelezőlap nagyságban, vagy legfeljebb 20×15, esetleg 35×25 nagyságban a kellő felirattal ellátva kellene készülniök. Minden egyes testület egy vagy két fényképet küldene be, melyek azonban gondosan lennének összeállítandók, hogy a bemutatandó tárgy világosan kivehető és szemlélhető legyen. Ez okból kerülendő lenne minden felesleges parádés díszítés avagy sok személynek a felállítása, kikkel a bemutatandó tárgy eltakartatnék.

A csoportok összeállítását készséggel magamra vállalnám, miért is a fényképek hozzám lennének beküldendők. A csoport összeállítását — nehogy sok helyet foglaljon el s emellett mégis könnyen

áttekinthető legyen — forgatható táblákra tervezem, (mint a vasuti menetrendek) úgy hogy minden táblán egy-egy vármegye nyerne elhelyezést.

Ezek előrebocsátása után, szerkesztő ur engedelmével, arra kérem a hazai tűzoltó-testületeket, sziveskedjenek nyilatkozni, hogy hajlandók-e ezen tervet elfogadni, illetve egy-egy fényképet rendelkezésemre bocsátani, mert ettől függ, hogy a tervezett csoportozat összeállítását megvalósíthatom-e vagy sem. A választ azonban a legrövidebb idő alatt kérném beküldeni, mivel a tervet az országos tűzoltó szövetségnek bejelenteni kívánom és akkora már az adatoknak birtokában kell, hogy legyenek.

Minden további felvilágosítást a legnagyobb készséggel hajlandó adni

Kállay Imre

a fővárosi tűzoltóság kezelőtisztje s a budapesti önkéntes tűzoltóság titkára és szakaszparancsnoka.

(VIII., Kun-utca 2. sz.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom. József Agost főherceg. (Képpel.) — *Hivatalos rész:* Meghívók. — A március 19-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — Az elnökség 1903. évi működéséről szóló jelentés. — Az országos szövetség zárszámadása az 1903. évről. — A segélyző szövetség igazgató választmányának ülése. — Alapszabályjavajások. — Színházak tűzbiztonsága. — Levél a szerkesztőhöz. — *Különfélék.* — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **A horvát tűzoltó-testületek szövetségét** Gjuro Stj. *Dezselics* elnök ülésre hívta össze, melynek napirendjén az augusztusban Budapesten tartandó nemzetközi kongresszus is szerepel. Bizony itt volna már az egymást megértés ideje, legalább azon a téren, mely époly kevéssé horvát, mint amennyire nem specialisan magyar, hanem internacionális, mert a polgárosult emberiséget egyformán érdekli.

— **Pennsylvania** az Északamerikai Egyesült Államok sorában annyiból megkülönböztetett helyet foglal el, hogy kivándorolt honfitársaink legtöbbje itt telepedett meg. Részben erre a körülményre vezethető vissza valószínűleg az a megkeresés, mely a napokban az ottani tűzoltó szövetség részéről címünkre érkezett. A „Pennsylvania Firemens Association“ titkára ugyanis előrebocsátva, hogy actív tagjai sorában sok magyar származású is van és hogy nevünkre a londoni megelőző tűzrendészeti kongresszusról kiadott hivatalos (angol) jelentésben közölt felolvasás révén lett figyelmessé, levelében arra kér, küldenénk nekik, egy az idén Connellsvilleben tartandó országos nagygyűlésük számára készülő collectio részére néhány fotografiát, mely a magyar tűzoltóságok érdekesebb tagjait ábrázolja *egyenruhában*. Persze — teszi hozzá „ha olyan csoportképet is kaphatnánk, amely gyakorlaton vagy tűznél való működés közben tünteti fel egyik vagy a másik tűzoltóságot, azt kétszeresen szivesen

már tul az Oceánon, Amerikában is tudomást vettek a magyar tűzoltókról. S ha kapunk e célra néhány alkalmas fényképet, hajlandók vagyunk azt Barnesboroba, a pennsylvániai tűzoltó szövetség székhelyére továbbítani.

— **A székesfővárosi tűzoltóság** tűzjelző be rendezése 179⁸⁰⁰ kilométernyi vonalon 222²⁷² klm. huzalhosszal s egy központi, *tíz* közve-títő, 169 (33) beszélő és jelző állomással bir.

— **Halálozás.** A tűzoltó ügynek egy lelkes, hivatott bajnoka dőlt ki ismét a sorból. A sopronvármegyei tűzoltó-szövetség elnökének Rösch Frigyesnek legderekab-bia *Rösch* Jenő gépészmérnök, hunyt el életének 41-ik esztendejében. Boldogult bajtársunk, ügybuzgó apja oldala mellett avatott be a tűzoltó ügyekbe, melyek iránt való fogékonysága igen korán jelentkezett. Mikor, mint a jutagár mérnöke 1889-ben Budapestre került, itt nemcsak az azóta is virágzó gyári önk. tűzoltóságot szervezte, hanem a „budapesti tűzoltó-testületek szövetségé-nek“ létrehozatalában is alapvető tevékenységet fejtett ki. Innen az *ózdí* vasgyárba kerülvén, az ottani tűzoltó-ságot reorganizálta. Végre pedig szülővárosában Sopron-ban folytatta áldásos, önzetlen működését. A tulfeszített munkásság azonban idegzetét megtámadta, betegeskedni kezdett; utóbb elméje is elborult s a még sokra hivatott kedves bajtárs márczius 14-én Budapesten, hová gyógy-kezeltetés végett hozták fel, elhalálozott. Földi maradványait hazaszállították Sopronba, a hol a családi sír-boltban helyezték örök nyugalomra. Béke poraira!

— **The Iron Age** (vaskorszak) című newyorki szaklap legutóbbi számában védelmökre kel az amerikai acélvázás 12—18 emeletes házaknak, melyekről a baltimori tűzvész után azt irták a napilapok, hogy ~~meggyégtek s dőltek össze, mint a kártyavárak.~~ Hát az ~~lehetőség, hogy~~ ~~lehetőleg~~ zebben fogtak tüzet, de begyulladva egyáltalában nem is lehetett az ily „felhőkarcolókat“ oltani. A tűzoltóság is azért folyamodott a rob-bantásokhoz. Hogy utját vágassa a tűz tova-terjedésének, egyszerűen levegőbe röpítette az ilyen sugárral alig megközelíthető magas házakat.

— **A kaposvári feltaláló.** Szabados Imre, kaposvári parancsnoknak 2 találmányáról is hallunk hirt. Az egyiket Pécssett mutatta be Vaszary Gyula rendőrfőkapitánynak és Schultz Ferencz ottani parancsnoknak. Nyilatkozatuk szerint a találmány igen praktikus. Az épület falába beépítendő erős vasoszlop benyomását kelti a szerkezet, mely egyetlen nyomásra fel-tárul s szabadon álló kényelmes lépcsővé lesz, mely — így írják az ottani lapok — menekü-lésre feltétlenül alkalmas. — A másik talá-lmánynál társa is van Szabadosnak, név szerint Jeremiás Arnold, a kivel oly készüléket con-struált, mely a tüzet, egy vegyi uton előállít-tott *tűzfojtó* por rászórása által elfojtja. A ké-szülék és különösen a tűzfojtó por, állítólag igen olcsó és emberre, állatra veszélytelen. Reméljük, hogy ha előbb nem, legalább a májusi országos választmányi ülés alkalmából, mindkét találmányát be fogja mutatni Szabados bajtárs, Budapesten is.

— **Budapesten** 1902-ben 587 épületet emel-

ami azt mutatja, hogy az építkezés terén beállt hanyatlás, legmélyebbre sülyedését 1902-ben érte el. 1898-ban, amikor a stagnálás kezdődött egy év alatt 24,198 szobával lett több a főváros területén.

— **Bécsben** csak most a chikagói katasztrófának a hatása alatt határozták el, amit már évekkal ezelőtt tervezgettek, hogy a *Carl színház* és a *Józsefvárosi színház*, ez a két tűzfészek alaposan átépítendő. Most állítólag azzal értesítette a hatóság e határozatáról a két színházat, hogy amennyiben öszre a tűzbiztonság követelményeinek megfelelő átalakításokat nem foganatosítják, úgy a játékedélyt sem fogják kiadni. Egyidejűleg azt is meghagyták a rendezőkapitányságoknak, hogy ezentúl sem színházban, sem egyéb mulatóhelyen ne engedjék meg az előadásokat, ha a rendezőség több jegyet adna ki, mint amennyi a befogadóképesség arányában engedélyezhető. A híres Bécs tehát jó későn ugyan, de megint csak Budapest után gyalogol.

— **Jubileum és zászlóavatás.** A németpalánkai önkéntes tűzoltó-egylet 30 éves fennállását megünneplendő, f. é. május hó 22. és 23. napjain (pünkösdkor) zászlóavatását tartja. Ugyanakkor Bács-Bodrogh vármegye tűzoltószövetsége Németpalánkán tartja évi közgyűlését, ahol versenygyakorlatokat is rendez. Az ünnepélyhez Gromon Dezső honvédelmi államtitkár, Latinovics Pál megyei főispán, Karácson Gyula alispán, mint a megyei szövetség elnöke és több képviselő is leutazik Németpalánkára. Azonkívül az összes Bács-Bodrogh és a szomszédos vármegyei tűzoltó-testületek is részt vesznek az ünnepélyen. Valószínűleg képviselve lesznek a szerémségi horvát tűzoltó-egyletek is. A jubileummal kapcsolatosan a palánkai bajtársak az ottani téli kikötőnagy dunai ünnepélyt is rendeznek.

— **Erős áramu elektromos rendezések létesítése.** A „biztonsági szabályzat” dolgozik a miniszter megbízásából egy vegyes bizottság, melynek elnöke Zipernowszky Károly, alelnöke Söpkéz Sándor s előadója Semsey Béla a székesfőváros mérnöke. A szabályzatot annak idején ismertetni fogjuk.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Jósa Ferenc, kir. at. Kisvárdá. Dicsérikjünk abbéli szándékát, hogy mint az önk. tűzoltóság parancsnoka, a tűzoltóvizsgát le akarja tenni. Ehhez a magyar szakönyvek alapos áttanulmányozását mi is szükségesnek ítéljük. A „Tűzrendészet és Tűzoltás” című négy kötetesnek tervezett műből azonban sajnálatunkra csak az első kötetet t. i. a Megelőző Tűzrendészetet bocsáthatjuk rendelkezésre. A II. és III. kötet tartalmául szánt dolgokat az állam támogatásával Országos Szövetségünk által kiadott Tűzrendészet című munkában megtalálhatja. Mások irták meg, másképp mint én terveztem; de a lényeg az, hogy megirták. A tüzek keletkezésének okairól szóló IV-ik kötet pedig meg csak ezután fog megíródni, ha akad rá kiadó.

Rendező. A londoni congressus időbeosztása a következő volt: *Julius 6-án* délelőtt 9—11 a congressus irodája számára fentartott idő, mely ekkor osztotta ki a belépőjegyeket, jelvényeket és személyre szóló meghívókat azoknak, kik odáig még át nem vették. Délelőtt 11:30 találkozás a kiállítás területén a megállapított helyen, d. e. 11:45-kor mindenki elfoglalta az Empress Theaterben a neki kijelölt helyet s a Lord mayor ünnepélyesen megnyitotta a congressust. Megnyitó ülés után 1:15-kor a Lord mayor luncheonje a kiállítás területén. D. u. 3:15-kor mindenki ismét elfoglalta a délelőtti helyét és 3:30-kor végignézte a kiállítás színházában azt a páratlan historiai játékot, melynek végén valóságos lovakkal beröpített felfűtött gőzfecskendők valóságos sugaraival mutattak be egy nagyszabású modern tűzoltást. Este 9-kor ismerkedő estély (fagylaít, thea meg limonádé mellett). — *Julius 7-én* d. e. 10:15-kor a congressus kezdete a munkálatait. Délben Loubet elnök érkezése, mint a király vendége, az angol fővárosba. Délután 4—6 thea a Lord mayornál. *Julius 8.* Folytatása congressusnak d. e. 10:15—1:30-ig, délután a kísérleti állomáson bemutatások, este 7:30 Mariborough herceg elnöklete alatt bankett. *Julius 9.* Folytatása és befejezése a congressusnak, délután 3:30 a kiállítók gyakorlatilag bemutatják kiállított szereiket, este 9-kor hivatalos bucsu-thea. *Julius 10-én* az internationalis szövetség (igazgató) nagy tanácsának ülése.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geitner és Rausch** tulajdona)
fecskeendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintarakár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság (ezelőtt **Walser Ferenc**)
Budapest, VI., Váci-utca 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

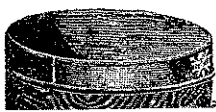
Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
Saját készítményű: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa
a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszerelésről ingyen árjegyzéket.
Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

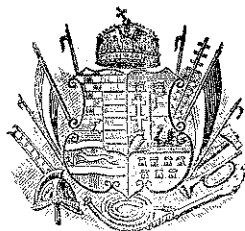
MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA
Budapest.
Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.
Gyárt: mindennemű tűzoltói látrákat és lömlőmotorokat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a
Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság
Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.
Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat
legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond

HIRDETÉSEKET

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÚZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell inézni, a ková az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÚZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írójuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy »tiszteletdíjért.«

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Vármegyei szövetségjeink.

Olvasom az elnökség 1903. évről szóló jelentését és benne a vármegyei szövetségek életében előfordult mozzanatokot. Kevés a nevezetesebb momentum — miként ezt az évi jelentés konstatálja — de azért némi haladás mégis mutatkozik.

Ennek a kevésnek a létrejövetelében tagadhatatlanul része van ama belügyminiszteri rendeletnek, mely a vármegyei tűzoltó-szövetségek alakítását hathatósan figyelmébe ajánlotta a törvényhatóságoknak. De hogy de facto történt valami, ebben az oroszlánrész mégis csak az országos szövetség javára irandó. Mert, ha az elnökség az e tekintetben jelentkező mozgalmakat nem irányítja és következetes támogatásban nem részesíti: ugy bizonyára abban a néhány vármegyében is, a mely megmozdult, hamarosan ellankad vala a kitartás.

Példa reá *Szabolcs*. Vármegyei szövetség alakításának híre innen már másfél esztendővel ezelőtt hallatszott s a tényleges megalakulást csak az idén, március 2-án, tartották meg.

Az elért eredmény egyébként érdekes különbségeket tüntet fel hazánk különböző vidékei közt.

A *Dunántúl* 12 vármegyéje közül például, mióta március 13-án *Komáromban* is megalakult a szövetség csak az

Zala, Somogy, Veszprém, Győr, Fehér, Tolna és Baranya ma mind rendelkeznek vármegyei szövetséggel és így szavazati joguk is lesz a szegedi nagygyűlésen. Egyedül *Zalából* keringnek rossz hírek. Itt már a feloszlás kérdését is kiűzték a közgyűlés napirendjére, de — mint a jelentés mondja — az erre vonatkozó határozatot még nem hozták meg. Ne is hozzák!

A zalai elnökség a tagtestületek indolenciáját és a hatósági támogatás hiányát hozza fel a züllés okául. Valószínű azonban, hogy a vezetőségben magában is rejlik a visszafejlődés oka. Mert Zalában valamikor olyan pezsgő volt az érdeklődés a tűzoltó-ügyek iránt, hogy 1882-ben a VI-ik országos nagygyűlést is e vármegye székhelyén tartottuk. Persze akkor még élt Kovách Károly főparancsnok, a későbbi zalaegerszegi polgármester. Ma ellenben talán nem is akar senki vállalkozni az ő helyének a betöltésére. Lehet, hogy már Knortzer György is elfáradt.

S hogy az ily vezérnek a hiánya a főbb ok, bizonyosság reá *Moson* példája, a hol mig Mieszl Lajos élt, 1890 körül szinte mintaszerű testületi s szövetségi élet volt. Az ő elhunytával pedig itt is oda jutottak, hogy most, néhány évi szünetelés után, újra kellett megalakítani magát a szövetséget is.

Hasonló az eset *Győr* vármegyéjében. Mig Hauszer György eskünek teljében

vetség is. De azután úgy elaludt a dolog, hogy most itt is újra kellett megkezdetni a szövetséggel megszakadt működését.

Különleges az eset *Baranya* megyében. Itt úgy látszik Pécs kezéből Mohács, illetve ennek agilis parancsnoka dr. Rüll Béla kezébe megy át a vezető szerep. Maga a szövetség is az ő kezdeményezésére alakult meg. A hatóság támogatást azonban a megmozdult hatóságon kívül itt is az országos szövetség szolgáltatta, *Szabó Gyula*, elnöki előadó útján, a ki *Baranyán* kívül *Moson*, *Győr* és *Komárom* vármegyékben is actív szerepet játszott, ugyancsak az elnökség megbízásából.

A *Dunáninnen* *Túrócban* és *Zólyomban* alakult szövetség; mindkettő *Lukáts Gyula* elnöki előadó közreműködése mellett. Azonkívül e kerületben dr. *Michaélis Béla* és *Eckert Sándor* buzgókodása révén *Pozsonyban*, meg *Lukács Gyula* szűkebb hazájában *Barsban* és az egyik legrégebb szövetség területén *Trencsénben* találunk életet. Ellenben *Árva*, *Liptó*, *Hont* és *Nógrád* még mindig csendesek. Az utóbbiban valami különös oknak kell fenforogni a vármegyei szövetség megalakítása körüli késedelmeskedésben, mert a községek elég jól vannak felszerelve s a hatóság érdeklődése az ügyek iránt ismert dolog. A *nyitrai* szövetség stagnálása is sajnálatos, de úgy látszik, tény.

A *Tiszáninenni* kerületben a régi *szepesti* szövetség egy volt tanfolyamhallgatónak, *Ranezay*, lőcsei professzornak a buzgalma folytán új életre kelt. De azonkívül az egyetlen *Heves* vármegyében van még szövetség és *Borsodban* mutatkozik némi mozgolódás. *Gömör*, melynek tűzoltó-egyletei a *Putsch T.* vezetése alatt virágzó szepesvidéki szövetséghez tartoztak, most, hogy külön vármegyeivé kellene alakulniok, egyelőre nem találják bele magukat az új helyzetbe. A vármegye felső része túlnyomólag német és tót, az alsó tiszta magyar. Amazok a szepesiekkel tartottak, emezek meg még nem elég erősek a vezető szerep átvételére. *Abauj*, *Sáros*, *Zemplén*, *Ung*, *Bereg*, *Ugocsa* és *Má-*

oltótestületek *hiányában* nem alakítható meg a szövetség; ott tehát előbb még tűzoltóságokat kell létesíteni s hasonló lehet a helyzet *Beregben*, *Ugocsában* és *Máramarosban* is. De hogy *Sáros* a *Kyss Gyula* idejében annyira szervezett vármegye, nem tudja megalakítani a maga szövetségét, ez nagy decadenzia jele.

A *Duna-Tisza közén*, az immár 14 éves *budapesti* alszövetségen kívül, újra megalakult a *Pest* vármegyei s erőteljes életet él, kisebb viharok dacára, a *Bács-Bodrogh* vármegyei is. Csak *Jász-Nagykun-Szolnok* megyére nem akar sehogy se átragadni a szomszédos *Hevesnek* jó példája.

A *Tiszántul* 9 vármegyéje közül van szövetsége *Hajdunak*, *Biharnak* (nagyváradi címén, mely eredetileg csak járási volt), továbbá *Szabolcsnak*, *Csanádnak*. *Békés*, *Szilágy* és *Arad* vármegyék azonban igen elcsendesedtek. *Szatmár* és *Csongrád* pedig a székhelyükön 1905 és 1908-ban tartandó nagygyűlések jótékony befolyására és élénkítő hatására látszanak várakozni. Kisé hosszú terminus!

A *Maros-szögi* három nagy vármegyében *Torontál* és *Temes* nivón maradtak s a lugosi testület a *Krassó-Szörényi* szövetség ügyét már a kezébe vette.

Vége *Erdélyben* a meglevő *Brassó*, *Szeben* s *Háromszék* vármegyei szövetségeken kívül, ujabban *Besztercze-Naszód* és *Szolnok-Doboka* is megalakították alszövetségüket. Ellenben *Hunyad* vármegyében visszafejlődésnek indultak a viszonyok és semmi hírünk *Kolozs*, *Maros-Torda*, *Alsó-Fehér*, *Torda-Aranyos*, *Csik*, *Udvarhely*, *Fogarás* s *Kis- és Nagy-Küküllő* vármegyékből. Az utóbbi kettő azonban lehetséges, hogy már rég megalakult, csak éppen — *Brassó* és *Szeben* példájára — csatlakozásukat felejtették el bejelenteni az országos szövetséghez.

Hogy a felvilágosodás, a polgárság nyugatról halad kelet felé, azt e kis revue is kétségtelenné teszi. A fejlődés azonban az ország nyugati részéből délkeleti irányban veszi terjedése útját. Középen keletfelé az oláhok

mény meghonosításának eszméje. Némileg ez is megnyugvásul szolgálhat.

már van szerves kapása országos szövetségünknek.

HIVATALOS RÉSZ.

605.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksége 1904 május 14-én d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés tárgyai:

1. Az országos tűzoltó-tiszti tanfolyam rendezése.
2. A nemzetközi tűzoltó-kongresszus ügye.
3. Az orsz. választmány elé netán terjesztendő indítványok és javaslatok.
4. Folyó ügyek.

Az ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a magyar tűzoltó-testületek segélyző szövetségének igazgató választmánya is tart ülést.

Az elnökségi ülést követőleg este 8 órakor társasvacsora az országos kaszinó helyiségeiben (IV., Ujvilág-u. 1. sz.), a melyre ugy az elnökség és orsz. választmány tagjai, mint az összes érdeklődő tisztek ez úton meghivatnak.

Budapest, április 20-án.

Széchenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

484.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség országos választmánya 1904. május hó 15-én d. e. 1/210 órakor gyűlést tart Budapesten a IV. ker. Városház tanácstermében (IV., Váci-utca 62—64. sz.), melyre a vármegyei tűzoltó-szövetségek elnökségeit és a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének tagjait tisztelettel meghívjuk.

A gyűlés tárgyai:

1. Az elnökség jelentése 1903. évi működéséről (lásd 4-ik számunk 6-ik oldalát).
2. Az 1903. évi zárszámadás (lásd 4-ik számunk 11-ik oldalát) és a felügyelőbizottságnak erre vonatkozó jelentése. Tagságdíj törlések.
3. A magyar orsz. tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének 1903. évi jelentése (lásd lapunk 3-ik számának 8-ik oldalát).
4. A tanfolyamok szabályzata (lásd lapunk tavalyi évfolyamának 13., 14. és 15-ik számát).
5. A fecskendők kipróbálásánál követendő eljárás szabályzata (lásd lapunk idei 2-ik számának 8-ik oldalát).
6. A szolgálati érem szabályzatának módosítása.
7. Az egyenruha-szabályzat kiegészítése a hivatásos tűzoltóságokat illetőleg.

8. Az országos tűzoltó-tiszti tanfolyam rendezésének kérdése.

9. Netáni indítványok.

10. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.

Budapest, 1904. március 24-én.

Széchenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

322.
1904. sz.

Meghívó.

A magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetsége 1904. május hó 15-én déli 12 órakor tartja közgyűlését Budapesten a IV. ker. Városház tanácstermében (IV., Váci-utca 62—64. sz.), melyre a tagtestületeket és alapító tagokat tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-választmány évi jelentése.
 2. Az 1903. évi zárszámadás és a számvizsgáló bizottság jelentése.
 3. Az 1904. évi költségelőirányzat.
 4. A felügyelő bizottságnak a számvizsgálattal való megbízása.
 5. Netáni indítványok.
 6. Két jegyzőkönyvhitelesítő megválasztása.
- Budapest, 1904. március 24-én.

Széchenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Figyelmeztetés.

A magyar és osztrák biztosító társulatok „Kaiserjubiläum Stiftung” (császár jubileumi alapítványa) az 1904. évre 34 stipendiumot fog kiosztani (a 100 K.) tűzoltói működés közben sérült vagy súlyos betegséget szerzett tűzoltók és hátramaradottjaik között. Az erre vonatkozó kérvények f. évi május hó végéig nyújtandók be az alapítvány elnökségénél (Wien, IX. Kollingasse 6.) A kérvényhez melléklendő: 1. tűzoltóparancsnokság igazolványa, hogy a sérült hazai tűzoltóság tagja volt az eset alkalmából; 2. orvosi igazolvány a baj mivoltáról s hogy az tűzoltói szolgálatban történt; 3. hatósági igazolvány arról, hogy a sérült illetve folyamodó segélyre rászorult és érdemes-e, valamint lakásának címe. Ha ezen iratok nem német nyelven írottak, azok német fordítása is melléklendő. Ezen állandó stipendiumon kívül lehet egyéb segélyért is bármily eset után, de 3 hónapon belül, folyamodni s e folyamodványhoz is fenti mellékletek csatolandók. Minthogy magyar tűzoltó eddig csak 4 élvezi e stipendiumot, ez uton is felhívjuk a testületek parancsnokságait, hogy sérülések esetén fenti alapítványt fokozottabban vegyék igénybe.

Budapest, 1904. április 30.

A m. orsz. tűzoltószövetség elnöksége.

604.
1904. sz.**Jegyzőkönyv.**

Felvetetett Budapesten a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének 1904. április 16-án tartott ülésében.

Elnök: *Széchenyi Viktor gróf.* Jegyző: *Breuer Szilárd* titkár. Jelen voltak: dr. *Szily József* titkár-pénztáros, *Barabás István*, dr. *Glósz Kálmán*, *Lukáts Gyula*, *Publig Ernő*, *Scossa Zoltán*, *Szabó Gyula*, *Szokoly Ignác*, *Varga Lőrinc*, *Vida Pál* előadók. Elmaradásukat kimentették: dr. *Óvári Ferenc* alelnök, *Markusovszky Béla* előadó.

79. Elnök megnyitván az ülést, köszönetet mond az elnökségnek, hogy országgyűlési képviselővé történt megválasztatása alkalmából üdvözölte, majd

Szokoly Ignác előadó intéz kérdést az elnökhöz az új gyakorló-szabályzat megjelentetése tárgyában és sürgeti annak mielőbbi kiadását; az idő már kedvezőre fordult s így mi akadály sem lehet a fényképfelvételeknek.

Elnök azt hiszi, hogy a szabályzat most már egy kis jóakarattal és ügybuzgalommal két hónap alatt elkészíthető lenne; mindenesetre kívánatos, hogy a mű a kongresszusig elkészüljön.

Dr. *Szily József* kijelenti, hogy eddig fényképezni nem lehetett, clichék nélkül pedig azért nem lehet a szöveget kiszedetni, mert a nyomda a szedést ily soká nem hagyhatja állva; a fényképezést most ugyan már meg lehetne kezdeni, de ahhoz egységes szerek és legénység is kellenek; a felvételek megállapítását bizottságra bízna.

Dr. *Glósz Kálmán* is a mielőbbi megjelentetés mellett van, de azért nem szabad azt annyira siettetni, hogy a mű értékének kárára legyen, mert a kivonat alapján is lehet gyakorolni, haladni.

Szabó Gyula a fényképfelvételt nagyobb méretben kívánja eszközölni, hogy a cliché annál tisztább legyen; a kivitellel a legjobb hazai céget, *Weinwurm Antalt* bízna meg.

Lukáts Gyula több czégtől kérne be ajánlatokat; a felvételek eszközzésére szintén bizottságot küldene ki, de első kellék, hogy a szöveg legyen véglegesen megállapítva, mert a felvételek a szöveghez alkalmazandók.

Scossa Zoltán kinyomtatná a szöveget, mert a rajzok külön is hozzáfűzhetőek a könyv végén avagy a szöveg közé tetszés szerint.

Dr. *Szily József* attól fél, hogy ily eljárás mellett a fűzés elhibáztatnék és az zavarokat okozna; a kiküldendő bizottságnak át kell tanulmányozni és revideálni első sorban a szöveget, majd a felvételek sorrendjét és számát megállapítani, a felvételtől költségvetést beszerezni és csak azután lehet a felvételeket azon sorrendben eszközölni, a mint azok a szöveghez szükségesek; ez esetben a szedés a clichék elkészültével párhuzamosan haladna; a kiszedett darab kefeloyonata megküldetik az előadóknak bizonyos záros idő alatti felülbíráls végett; az ábrák azonban bent legyenek a szövegben.

Lukáts Gyula elfogadja *Scossa* javaslatát, mert így van remény arra, hogy a szabályzat záros idő alatt megjelenik.

Dr. *Glósz Kálmán* a szöveget újabb tárgya-

Scossa Zoltán a régi bizottságot bízna meg a felülbírálással, de a költségek kiméltése szempontjából olyképpen, hogy csak az utiköltséget számitsák fel annak vidéki tagjai.

Az elnökség utasítja a dr. *Szily József*, *Breuer Szilárd*, *Lukáts Gyula*, *Szabó Gyula*, *Scossa Zoltán* előadókból álló régi bizottságot, hogy a szabályzat szövegét revideálva, olyképpen intézkedjék a fényképfelvételeket illetőleg, hogy a f. évi június hó 18-án tartandó ülésre a kész szabályzat legyen bemutatható; felkéri ennél fogva a budapesti önk. tűzoltó-testületet, hogy a felvételekhez szükséges csapatot, *Köhler Istvánt* pedig, hogy az egységes szereket bocsássa a bizottság rendelkezésére s kimondja, hogy mérsékelt takarékoság mellett kiváló gond fordítottassék a clichék elkészítésére.

80. A **vármegyei tűzoltó-szövetségek** alakítását illetőleg jelenti titkár, hogy Pest vármegyei szövetség 28 taggal, a Szepes vármegyei szövetség pedig 22 taggal az orsz. szövetséghez csatlakozott.

Örvendetes tudomásul szolgál.

81. Titkár jelenti, hogy **Zala vármegye** alispánja a Belügyminister utasítása folytán az egységes kürtjelek megküldését kérte, hogy azok szerint a vármegyei szabályzatot kiegészíthesse s hogy azok az iroda által megküldettek.

Tudomásul vétetett.

82. A **bajai** önk. tűzoltó-testület — évi jelentése szerint — egyik tagjának ismeretlen minőségű *kitüntető érmet* adományozván: az elnökség nevezett testület parancsnokságát arra figyelmeztetni rendeli, hogy az ilyen nem magasabb helyről érkező kitüntetések az intézményt nevetségessé tenni képesek s ezen oknál fogva kerülendők, az arra érdemesek kitüntetésére pedig egyéb alkalmas módok használandók fel.

83. Titkár jelenti, hogy a „**minimax**” oltóeszközzel március 26-án újabb kísérlet tartatott, a melyen ő is jelen volt; újabb jelenteni való a kísérletről nincs.

Tudomásul vétetett.

84. Titkár jelenti, hogy **Selmecbánya** városa megküldötte a közigazgatási bíróság ama végzését, a mely szerint a kötelezett tűzoltóság alóli megváltás díja kivethető, ha kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelet alapján történik s hogy a város most már erre való hivatkozással újabb felterjesztést intézett a Belügyministeriumhoz ezen kérdés végleges rendezése iránt.

Lukáts Gyula ezzel kapcsolatban jelenti, hogy Bars vármegye tűzrendészeti szabályrendelete a váltásdíj határait 6—60 koronában állapítja meg, a melyen belül a község határozza meg a fizetendő összeget; *Zsarnócán* egy K. nevű egyén most két ízben gyakorlatmulasztást rheumával igazolván, harmad ízben orvosi igazolványt mutatott fel, mely szerint a tűzoltói szolgálatra alkalmatlan s így a szolgálati és megváltási kötelezettség alul kibujni vél; elvi döntvényt kívánna ezen kérdésben, vajjon elégséges-e ily bizonyítvány és nem köteles-e magát az illető megváltani, ha orvosilag alkalmatlannak találtaik, de egyébként keresetképes.

Breuer Szilárd azt véli, hogy ha az orvosi bizonylat gyanus, annak a járási orvos által való felülbírálsát kell eszközölni; ha azonban való s a szabályrendelet az alkalmatlankat kivétel nélkül felmenti, ugy a jelen esetben sem lehet az illetőt díj fizetésére kötelezni.

vonatközlőleg a Belügyministert elvileges döntésre fogja felkérni.

85. Titkár jelenti, hogy a **Heves vármegyei szövetség** az *alapszabályok* sürgetéseért köszönő levelet irt azon megjegyzéssel, hogy azok még nem érkeztek le a vármegyéhez.

Dr. *Glósz Kálmán* jelenti, hogy az alapszabályok megérkeztek, a Belügyminister azonban nem hagyta jóvá a kötelezett csapatok kötelező csatlakozását, dacára annak, hogy ez a vármegye tűzrendészeti szabályrendeletében is ki van mondva.

Tudomásul vétetett.

86. A **Heves vármegyei szövetség** jelentése, mely szerint az április hó 5—10. napjain rendezett 40 tanórás **tanfolyamán** 11 községből 22 hallgató vett részt s hogy ezen tanfolyamokat állandósítani kívánja: örvendetes tudomásul szolgál.

87. Dr. *Glósz Kálmán* kérelmét, hogy az **egri tanítóképezde** azon IV. éves hallgatóinak, a kik a tűzoltásban oktattva lesznek, 10 példány „Tűzrendészet” című könyv adományoztassék; az elnökség teljesíti és a könyvek megküldését elrendeli.

88. A **Somogy vármegyei szövetség** bemutatván az általa Kaposvárt aug. 3—13. napjain rendezendő *tiszti tanfolyam* programját és 60 tanórás órarendjét, előadóul Szabó Gyula előadót kéri kiküldetni, míg az orvosi első segély előadása dr. Polányi Lajos orvosra bíztnék; az előadó 300 korona és a vizsgabiztos 50 korona költségeit hajlandó fedezni.

Az elnökség e tanfolyam tervezetét jóváhagyólag tudomásul veszi, előadóul Szabó Gyula előadót kiküldi, vizsgabiztosul pedig Scossa Zoltán előadót írásbeli jelentésével kötelezettsége mellett felkéri.

89. Szeben vármegye alispánjának azon átirata folytán, mely szerint kérdi, vajjon a f. évben fog-e **orsz. tiszti szaktanfolyam** tartatni, mivel az erre rendelkezésére álló kiküldetési összeget nemleges válasz esetén a kongresszusra való kiküldetésre fordítaná; továbbá a esik-somlyói tanítóképezde tornatanárának és még egy jegyzősegéd ily irányu kérdezősködése folytán kimondja az elnökség, hogy orsz. tiszti szaktanfolyam rendezését a f. évben is szükségesnek tartja és azt, valamint a költségek engedélyezését az orsz. választmányának javasolni fogja; a tanfolyam idejét aug. 22.—sept. 10. napjaiban állapítja meg és a stipendiumok számát és nagyságát úgy mint előző évben határozza meg; az előadók kinevezését a legközelebbi elnökségi ülés napirendjére tűzi, a tantervnek ugyancsak e határnapra való elkészítésére pedig dr. Szily József titkár-pénztárnokot utasítja.

90. Az **orsz. választmányi ülésnek** titkár által bemutatott napirendjét az elnökség elfogadta.

91. A **nemzetközi kongresszust** illetőleg jelenti titkár, hogy Horváth G. Andor festő 5 darab kiállítási plakátvázlatot készített díjtalanul és azokat bemutatja; hogy a drezdai, brémai és londoni konzulátus a meghívások eszközléséről jelentést küldött a Ministeriumhoz, utóbbi azzal, hogy 50 példány programot neki megküldessék s hogy a külföldön kellemetlen benyomást tett azon határozat, hogy a kiállításban külföldiek csak újdonságokkal vehetnek részt, hogy St. Louis, Ottok, a linzi Statthalerei programokat kértek és kaptak, hogy Bréma Dittmann parancsnokot, az orosz mérnök-egylet Alexis Press mérnököt küldi ki, ellenben Ausztria nem küldhet ki hivatalos kiküldöttet, mert a tűzrendé-

tesít, hogy a bejelentett felolvasásokat időhiánya miatt a programba felvenni nem lehet; kívánja, hogy a hazai erők részére fentartandó két themát ápril 15-ikéig közöljék vele, lehetőleg a felolvasók neveinek közlésével s végül sürgeti a végleges program megjelentetését. Leupold Rich. J. baltimorei konzul felolvasást kíván tartani az ott pusztított óriási tűzvészről s ebbeli szándékát Dittmann brémai parancsnok utján bejelenti. A „Petőfi” irodalmi vállalat ajánlatot tesz egy kiállítási kalauz kiadása iránt.

Dr. *Glósz Kálmán* kívánja, hogy a plakátvázlatok ügyében a döntés egyelőre felfüggesztessék és hogy a rajztanárképző iskola is felkértezzék ily vázlat-tervek kidolgozására.

Az elnökség a jelentést tudomásul vevén, elhatározza, hogy a rajztanárképezdét szintén felkéri vázlatok elkészítésére, Horváth G. Andor festőnek pedig köszönetet szavaz; a bejelentett felolvasások meg nem tarthatásáról az illető bejelentőket értesíteti, Leupold R. konzul jelentkezését De Marie alelnökhöz átteszi, a felajánlott két thema gyanánt pedig a gőzmalmok és a színházak tűzbiztonságáról szólókat megjelöli azzal, hogy a felolvasók nevei későbbben fognak bejelentetni; elhatározza egyben, hogy Szeserbovszki Szaniszló fővárosi főparancsnokot egyik felolvasás elvállalására felkéri, s hogy végül a felolvasások kérdésének rendezése után a végleges programot elkészíti, fentartván magának azon jogot, hogy netáni módosításokat a kongresszus alkalmával közhírré tehesen. A „Petőfi” vállalatot az elnökség hajlandó a kiállítási kalauz elkészítésével megbizni, de kiköti, hogy e vállalat a hirdetések átengedésével szemben 500 pl-t bocsásson az elnök rendelkezésére, s hogy e kalauzban a kiállítóktól beszerzendő szöveg magyar, vagy magyar-francia, vagy magyar, francia, német, angol nyelven tétessék közzé.

92. *Elnök* jelenti, hogy a **nemzetközi szövetség alapszabályairól** neki küldött levonatot revideálta es megjegyzéseit megtette, s hogy e szövetség *elnöki állására* uralkodó család sarja nem lévén megnyerhető, a kérdést úgy vélné legjobban megoldhatónak, ha az alelnöki állások megtartása mellett mindenkor azon országot töltené be átmenetileg az elnöki helyet, egy befolyásos egyéniséggel, a mely a kongresszus rendezését épen elvállalta volt. Felkéri egyben, a hazai kiküldötteket, hogy ily értelemben egyhangulag foglaljanak állást e kérdésben.

Helyeslőleg tudomásul vétetett.

93. *Elnök* szükségesnek látja, hogy a rendezőség albizottságai közül a **kiállítási bizottság** működését immár megkezdje, megalakuljon s ezért javasolja, hogy e bizottság elnökéhez ily értelmű átirat intézessék.

Elfogadtatik.

94. *Vida Pál* előadó referálván a **tűzrendészeti felügyeletet** tárgyaló **minta-szabályrendelet** tervezetről, ilyenek kiadását feleslegesnek tartja, mert a szolgálati szabályzat kapesán kinyomatott utasítás elegendő ahhoz, hogy annak alapján a vármegyék megfelelő szabályrendeletet kidolgozhassanak. Ha azonban az elnökség egy tervezet kinyomatása mellett döntene, úgy a Barabás-féle tervezet kinyomatását javasolja. Előzetes közlésétől a hivatalos lap túlterhelése miatt eltekintene.

Többek hozzászólása után kimondja az elnökség, hogy a tervezetet a kongresszus után fogja tárgyalni és ez okból a hivatalos lapban

való közzétételét is a kongresszus utánra halasztja.

95. Szabó Gyula előadó jelenti, hogy a Belügyministerium újabban nehézségeket csinál a **Moson- és Győrvarmegyei szövetségek alapszabályainak** jóváhagyásánál dacára annak, hogy azok a nemrég jóváhagyott Sopronvarmegyei alapszabályokkal teljesen megegyezők; az említett szövetségek ennek folytán a Belügyministerhez kérvényt intéztek. Kéri ezt tudomásul venni.

Az elnökség Szabó Gyula jelentését tudomásul vevén, felkéri elnököt, miszerint a Belügyminiszternél járjon közben, hogy ily következetlenségek, melyek egyrészt az ügy kárára vannak, másrészt a Belügyministerium reputációjának is hátrányára vannak, elő ne forduljanak.

96. Titkár-pénztárnok bemutatja az első évnegyedről szóló **pénztári jelentést**, mely szerint a maradvány 1903. évről 3643 K. 02 fill., a bevétel 2269 K. 62 fill., összesen 5912 K. 64 fill.; a kiadás ellenben 2876 K. 65 fill., s így a maradvány mint egyenleg 3035 K. 99 fill., összesen 5912 K. 64 fill.

Tudomásul vétetett.

97. Tiller Mór és társa cég azon ajánlatát, hogy **éremszalagokat** 20 fill., árban hajlandó szállítani, az elnökség nem fogadja el, mivel a bemutatott szalagminta az előírással nem egyező és silányabb minőségű.

98. Herpka K. tanár a **szolgálati érdemeiről** vázlatrajzot mutatván be, Szabó Gyula előadó indítványára, kimondja az elnökség, hogy a vázlatrajzzal nem elégszik meg, hanem elvárja, hogy tekintettel a nagymérvű rendelésre, vállalkozó tanár éremmintákat mutasson be s pedig az éremnek mind a 6 fokozatáról, addig pedig újabb rendeltést nem eszközöl.

99. A **jövő ülés határidejéül** május 14-ike alapítatván meg, elnök javaslatára elhatározza az elnökség, hogy az ülés után az országos Casino helyiségében társasvacsorára gyülem össze s hogy ezt a hivatalos lapban is közzététi, ekkép a választmányi ülésre feljövő bajtársaknak alkalmat adván a bajtársias összejövetelre.

100. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkérettek Szabó Gyula és Szokoly Ignác előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Szechenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula
előadók.

Szokoly Ignác

előadók.

Tudomásul vétetett azzal, hogy a kesztheiyi testület a kérdéses orvosi igazolvány beküldésére még egyszer hivatassék fel.

21. Mayer Antal (Pozsony) színházi tűzőr (nős, 65 éves) szolgálata közben baltájára esvén, hatodik és hetedik bordája eltört és orvosi vélemény szerint 3 hónapig munkaképtelen lesz.

Az igazgató-választmány az orvosi végbizonylat bevétele mellett, napi 1 kor. 50 fillér segélyre az I. m. ált. alapítványához felterjeszteni határozza.

22. Titkár jelenti, hogy tudomására jutott, miszerint **Moson varmegye** április 20-iki közgyűlése foglalkozni fog a **tűzoltóknak** a gazdasági eseléd- és munkáspénztárnál való **biztosításával**; minthogy pedig a tűzoltók mint ilyenek nem lehetnek — az igazgatóság régebbi kijelentése szerint — tagjai e pénztárnak: felhívna alispán figyelmét a segélyző szövetségre, mint a melynél a tűzoltók biztosítása jutányosan ma egyedül eszközölhető.

Az igazgató-választmány titkár javaslatát elfogadja és Moson varmegye alispánjához ily irányu átiratot intéz.

23. Titkár bemutatja a május hó 15-én tartandó **közgyűlés napirendjét**.

Az igazgató-választmány a napirendet elfogadja, a jövő évi költségvetés elkészítésére pénztárnokot felhívja, a számvizsgálók kiküldését azonban mellőzni javasolja, miután e teendővel a felügyelő-bizottság már a múltban is megbízott volt.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Szechenyi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

— **Tagsági díjak nyugtázása** (10. közlemény).

A segélyző-szövetség tagjainak sorába az 1904. évre beléptek és a tagsági díjakat befizették a következő testületek:

Zombor	142 tagért	K 28.40
Bozsok	33 "	" 6.60
Enying	219 "	" 43.80
Mohai Ágnes-forrás. . .	35 "	" 7.—
Pinkafő	109 "	" 21.80
Vámos	181 "	" 26.20
Almádi	37 "	" 7.40
Balatonfőkajár	100 "	" 20.—
Süttő	31 "	" 6.20
Óbecse	40 "	" 8.—
Székesfehérvár déli vasut	31 "	" 6.20
Karavukova	51 "	" 10.20
Sopronnyék	37 "	" 7.40
Remetemező	48 "	" 9.60
Moha csőöri szakasz . .	25 "	" 5.—
Zenta	64 "	" 12.80
Budapest Ehrlich-gyár. .	10 "	" 2.—
Leszété	21 "	" 4.20
Csákvár	82 "	" 16.40
Tiszaigar.	32 "	" 6.40
Dunaadony	34 "	" 6.80
Magyarbarnag	20 "	" 4.—
Mencshely	57 "	" 11.40
Csékut.	51 "	" 10.20
Fáesz	35 "	" 7.—
Szentkirályszabadja. . .	130 "	" 26.—
Esztergom	53 "	" 10.60
Sásony	38 "	" 7.60
Dörföl	25 "	" 5.—
Jánosháza	52 "	" 10.40

Jegyzőkönyv.

Felvételet a magyarországi tűzoltó-testületek **segélyző-szövetsége igazgató-választmányának 1904. április 16-án tartott ülésében.**

Elnök: Szechenyi Viktor gróf. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: Szabó Gyula alelnök, Szokoly Ignác választmányi tag, dr. Szily József pénztárnok. Elmaradását igazolta: dr. Óvári Ferenc és Vida Pál választmányi tag.

20. Elnök az ülést megnyitván, titkár jelenti,

v aszerencsésai	19	5.30	Nopcseny	54	10.80
Karlóca	48	9.60	Zalaszentgróth	55	11.—
Toina.	55	11.—	Torna	26	5.20
Csépa	39	7.80	Karakószőrösök	68	13.60
Nemespécseley	30	6.—	Ujkaránsebes	20	4.—
Halimba	41	8.20	Mezőszentgyörgy	20	4.—
Budapest máv. gépgyár	112	22.40	Litér	48	9.60
Borosjenő	46	9.20	Szentistván	30	6.—
Püspökladány	25	5.—	Oroszi	38	7.60
Nagykanizsa	117	23.40	Kisberzsény	22	4.40
Rábahídvég	36	7.20	Alsó-sarkad	33	6.60
Pozsony	160	32.—	Sárvár önk.	65	13.—
Torda	69	13.80	Zirc	58	11.—
Sopron	100	20.—	Bük	53	10.60
Salgótarjáni acélgyár	58	11.60	Ácsteszer	48	9.60
Góborfalva	37	7.40	Kolontár	42	8.40
Vaiszló	33	6.60	Veszprémrátót.	121	24.20
Veszprém	56	11.20	Kádárta	51	10.20
Galgóc	91	18.20	Nagygyimót	62	12.40
Borbolya	18	3.60	Tószokberénd	60	12.—
Bonyhád	50	10.—	Mezőkomárom	63	13.60
Keszthely	40	8.—	Mohács	32	6.44
Doborján	37	7.40	Nezsider	75	15.—
Kapuvár	92	18.40	Apatin	140	28.—
Békés	37	7.40	Csáktornya	56	11.20
Marcali	45	9.—	Nagyszombat	102	20.40
Papkeszi	64	12.80	Takácsi	38	7.60
Vilonya	40	8.—	Szentendre	22	4.40
Nagykikinda	65	13.—	Rum	27	5.40
Kispest	29	5.80	Csóth	59	11.80
Temesgyarmata	37	7.40	Nyögér	20	4.—
Törökszentmiklós	46	9.20	Bakonyság	13	2.60
Varadia	46	9.20	Vanyola	59	11.80
Stájerlak-Anina	32	6.40	Siófok	139	27.80
Nagymarton	64	12.80	Devescer	205	41.—
Grabác	59	11.80	Nagyalásony	59	11.80
Mosonszentpéter	42	8.40	Bakonyszentlászló	66	13.20
Szigetvár	42	8.40	Gyiróth	36	7.20
Abádszalók	27	5.40	Ösi	154	30.80
Németkeresztur	43	8.60	Öskü	100	20.—
Somogyberzence	34	6.80	Várpalota	84	16.80
Aranyosgyéres	43	8.60	Adásztevel	98	19.60
Battonya	35	7.—	Kenese	134	26.80
Kömárom	98	19.60	Pápakovácsi	33	6.60
Ócsény	28	5.60	Kup	72	14.40
Pécs-bányatelep	29	5.80	Kisganna	17	3.40
Petőfalva	20	4.—	Nagyganna	51	10.20
Tiszaórs	25	5.—	Nóráp	21	4.20
Versec	72	14.40	Döbrönte	40	8.—
Németboly	57	11.40	Béb.	33	6.60
Monor	43	8.60	Kisjenő	23	4.60
Vác önk.	52	10.40	Foktó	33	6.60
Tokaj	41	8.20	Bódé	39	7.80
Székelykeve	27	5.40	Tószok	51	10.20
Sásd	19	3.80	Ajka	82	16.40
Petrovác	52	10.40	Urkut	68	13.60
Karánsebes	34	6.80	Leányfalu	23	5.60
Kalocsa	94	18.80	Nagyvázsony	111	22.20
Bakonymbél	50	10.—	Herend	42	8.40
Tornapinkóc	19	3.80	Bánd	44	8.80
Léva	43	8.60	Dabrony	48	9.60
Berzászka	32	6.40	Marczaltó	42	8.40
Küngös	28	5.60	Ugod	83	16.60
Nagypécseley	34	6.80	Túskevár	97	19.40
Alsógörzsöny	28	5.60	Kismarton	115	23.—
Felsőgörzsöny	42	8.40	Lepsény	80	16.—
Acsád	44	8.80	Hajmáskér	60	12.—
Csajág	31	6.20	Sóly	35	7.—
Ócsa	61	12.20	Vid	21	4.20
Somlóvecse	43	8.60	Olaszfalu	79	15.80
Jánoshegy	47	9.40	Lókut	61	12.20
Beodra	37	7.40	Salgótarján önk.	61	12.20
Putnok	25	5.—	Lajtafalu	28	5.60

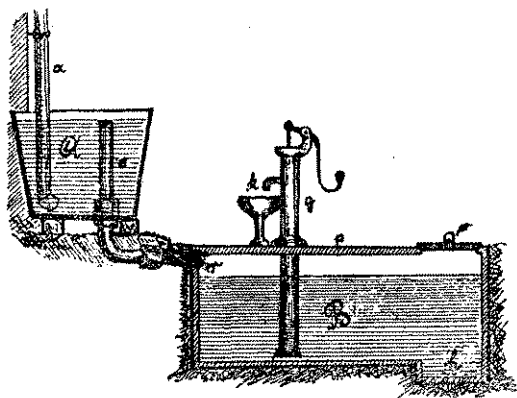
Dégh	32 tagért	K 6.40	Oszlop	19 tagért	K 3.80
Veszprémoszlop	48 "	" 9.60	Nagyhöflány	44 "	" 8.80
Kossuthfalva	31 "	" 6.20	Vulkapordány	28 "	" 5.60
Likérnyustya	75 "	" 15.—	Száravám	28 "	" 5.60
Mihályháza	94 "	" 18.80	Feketeváros	20 "	" 4.—
Ujaradzsigmondháza	67 "	" 18.40	Szarvkö	15 "	" 3.—
Bakonymagyarszentkirály	33 "	" 6.60	Szentmargit	31 "	" 6.20
Bakonynémetzsentszentkirály	10 "	" 2.—	Oka	45 "	" 9.—
Csesznek	29 "	" 5.80	Czinfalva	54 "	" 10.80
Csőgle	80 "	" 16.—	Zarány	30 "	" 6.—
Kunágota	16 "	" 3.20	Sopronszéleskut	29 "	" 5.80
Vágújhely	62 "	" 12.40	Darászfalu	15 "	" 3.—
Zombolya	71 "	" 14.20	Sopron-Szt.-György	21 "	" 4.20
Adorjánháza	81 "	" 16.20	Kishöflány	42 "	" 8.40
Egeralja	48 "	" 9.60	Temesvár I.	99 "	" 19.80
Nagypirita	69 "	" 13.80	Budapest Ganz-törzsgyár	28 "	" 5.60
Szilasbalhás	293 "	" 58.60	" " -vill. gyár	24 "	" 4.80
Nagyszöllős	101 "	" 20.20	" " -wagg. gy.	57 "	" 11.40
Doba	55 "	" 11.—	Törökkanizsa	29 "	" 5.80
Modor	83 "	" 16.60	Temesrékás	34 "	" 6.80
Kispirith	25 "	" 5.—	Bátaszék	44 "	" 8.80
Békás	14 "	" 2.80	Sútr	48 "	" 9.60
Pápateszér	82 "	" 16.40	Rajka	49 "	" 9.80
Nagydém	44 "	" 8.80	Somogyesurgó	87 "	" 17.40
Bakony-Szt-Iván	44 "	" 8.80	Nagymihály	61 "	" 12.20
Vaszar	72 "	" 14.40	Ecséd	36 "	" 7.20
Németbarnag	26 "	" 5.20	Liszó	28 "	" 5.60
Nagykamond	32 "	" 6.40	Alcsuth	41 "	" 8.20
Mezőlak	57 "	" 11.40	Gyalu	31 "	" 6.20
Szentgál	74 "	" 14.80	Márcfalva	29 "	" 5.80
Dáka	35 "	" 7.—	Kishegyes	31 "	" 6.20
Kéttornyulak	36 "	" 7.20	Somlyóvásárhely	70 "	" 14.—
Dereske	42 "	" 8.40	Dudar	59 "	" 11.80
Salamon	42 "	" 8.40	Csetény	71 "	" 14.20
Borsosgyőr	32 "	" 6.40	Koppány	35 "	" 7.—
Kerta	53 "	" 10.60	Bakonynána	39 "	" 7.80
Vinár	20 "	" 4.—	Homokbödöge	48 "	" 9.60
Kiskamond	25 "	" 5.—	Veszprémvarsány	76 "	" 15.20
Pórszalók	15 "	" 3.—	Sikátor	41 "	" 8.20
Ujpest pamutgyár	24 "	" 4.80	Temesvár II.	74 "	" 14.80
Nemesszalók	55 "	" 11.—	Nagytevel	58 "	" 11.60
Gecse	47 "	" 9.40	Lázi	58 "	" 11.60
Csákberény	33 "	" 6.60	Pusztamiske	37 "	" 7.40
Ercsi	45 "	" 9.—	Fenyőfő	30 "	" 6.—
Kisrákos	34 "	" 6.80	Lajtapordány	22 "	" 4.40
Külsővath	52 "	" 10.40	Loretto	20 "	" 4.—
Bakonytamási	60 "	" 12.—	Stoczing	20 "	" 4.—
Lippa	85 "	" 17.—	Vimpác	20 "	" 4.—
Zsebeház	27 "	" 5.40	Vörösberény	60 "	" 12.—
Fokszabadi	120 "	" 24.—	Kecskemét	21 "	" 4.20
Siómaros	37 "	" 7.40	Románd	31 "	" 6.20
Tapolcafé	78 "	" 15.60	Péterd	41 "	" 8.20
Harkány	17 "	" 3.40	Gicz	44 "	" 8.80
Siklós	22 "	" 4.40	Kisfalud	34 "	" 6.80
Aka	28 "	" 5.60	Szenta	19 "	" 3.80
Nyárad	66 "	" 13.20	Pecsenyéd	53 "	" 10.60
Petrovosszelló	34 "	" 6.80	Lovászpatozna	51 "	" 10.20
Barcs	41 "	" 8.20	Ajkarendek	65 "	" 13.—
Jákó	100 "	" 20.—	Gyepes	27 "	" 5.40
Németbánya	30 "	" 6.—	Bátorkeszi	76 "	" 15.20
Farkasgyepű	25 "	" 5.—	Pásztó	61 "	" 12.20
Iharkut	19 "	" 3.80	Eöcs	50 "	" 10.—
Lajoskomárom	183 "	" 36.60	Padrag	72 "	" 14.40
Gergelyi	24 "	" 4.80	Kislőd	115 "	" 23.—
Ács	100 "	" 20.—			
Nagykőrös	39 "	" 7.80			
Kishidegkut	32 "	" 6.40			
Nagyhidegkut	35 "	" 7.—			
Tótvázsony	73 "	" 14.80			
Földes	53 "	" 10.60			
Sérez	26 "	" 5.20			
Fehéregyház	41 "	" 8.20			
Völgyfalu	22 "	" 4.40			
Büdöskut	35 "	" 7.—			
			Összesen 325 testület	16962 tagért	K 3392.40

* A belügyminiszter jóváhagyta *Krassó-Szőrény* vármegye (kis és nagy községeire szóló) *építkezési szabályrendeletét* (24674. szám), a *kon-dorosi önkéntes tűzoltó-testület alapszabályait*

dolog. Magának a víz igénybe vételének közvetlen szüksége csak az aktiv beavatkozás során, a támadással kapcsolatosan foganatosítandó védelemnél merül ugyan fel, mindazonáltal, tekintve döntő befolyását vész esetén, praeventív gondoskodás tárgyát kell hogy képezze — a vést megelőzőleg. Mert, ha sok fordul meg azon, vajjon kéznél tartatik-e mindenütt az alkalmas oltó-anyag: akkor még több, szinte minden függ attól, hogy a legtöbb esetben egyedül alkalmas oltó-szer, a víz — már előzetesen készen áll-e, megfelelő mennyiségben, alkalmaztatásának a céljaira?

Az ideje pedig ez előzetes gondoskodásnak, a vízszerezés dolgában való intézkedéseknek, a szárazság beállta előtt, vagyis most tavaszszal van.

Mellőzve a vízszerezés különféle módzatainak a felsorolását, időszerűnek tartjuk az esőviz felfogására készített vztartókról, illetve vízgyűjtő medencékről való megemlékezést.

Oly helyeken ugyanis, ahol állandó vizű tó, folyó, patak nem igen van s vizbő kutakban is nagy a hiány, avagy ha egy-két ilyen bő vizű kút található is, ennek vízfelszine 8 m.-nél mélyebben kezdődik; szóval, ahol a vízszerezésnek lehetősége szerfelett korlátolt: ott mindenütt ultimum refugiumot képez, de mint ilyen fontos szolgálatot tehet a tetőkről lefolyó esőviz, ha alkalmas módon felfogjuk, összegyűjtjük azt.

Kétségtelen, hogy a téglából épített s belül vastag cement vakolattal ellátott vízgyűjtő medencék a legcélszerűbbek. Költségkimélys szempontjából azonban a kovácsvasból készült s kátránnyal bemázolt vztartókat is megfelelőknek tartják.

Ábránkon egy ily esővizgyűjtő alkotmányt mutatunk be, mely kis költséggel lehetővé teszi a vízszegény vidéken nemcsak a községnek, hanem minden kissé tehetősebb háztulajdonosnak is, hogy a szükséges vízkészlettel ellássa magát. A berendezést laptársunk szerkesztője Lukáts Gyula konstruálta, ki azt a Tűzrendészeti Felügyelőben a következőleg írja le.

(c) szolgál a vztartóba (B) A levezető csőnek (a) petróleum-hordóban (A) csaknem a fenékgig kell leérnie, hogy viharos időben a szél a kifolyó vizet ne fecskendezze a ház falára. A másik levezető cső (e) ellenben körülbelül 100 mm-re kell a vízkád pereme alatt nyuljon ki, először azért, hogy bizonyos mennyiségű viz már magában a víz-kádban (A) is összegyűljön, másodsor, hogy minden szenny már a vízkádban (A) rakodjék le és ne juthasson a vztartóba (B).

Ha eső idején a petróleumhordó (A) a levezető cső (c) a legfelső éléig megtelt, akkor a háztetőről ezután lefolyó viz a levezető csővön át (c) e cső nyílásán (r) keresztül a vztartóba (B) fog lefolyni.

A vztartót (B) tetszés szerinti nagyságúra lehet készíteni, de a legjobb, ha a rezervoár nagyságát — közép nagyságú eső esetén — a háztető kiterjedéséhez viszonyítva szabjuk meg.*)

A vztartót (B) be lehet boltozni vagy erős deszkákkal lehet lefedni. A tetején megfelelő nagyságú, kerek vagy négyszögletű nyílást hagyunk, a melyet fődővel (O) letakarunk és elzárunk. E nyíláson át lehet a vztartóból vizet meríteni és tűz esetén e nyíláson át lehet a fecskendő szívótömlőjét a vztartóba lebocsátani.

A vztartóban levő mélyedés (h) a szűrőkosár mélyebb lebocsátására szolgál, hogy így a vztartó tartalmát lehetőleg teljesen föl lehessen szivni.

A rezervoár betetőzésére (p) szívó- és nyomószerkezetű kútszivattyút (g) is lehet fölállítani, a melyet, ha a lefolyó könyök (K) országos, egységes csavarmenettel van ellátva, tűz esetén megfelelő hosszúságú nyomótömlő alkalmazásával, mint tűzfecskendőt közvetlen oltásra is lehet használni.

— **Befagyott vízvezetékot** Észak-Amerikában villamossággal engesztelnek fel. A villamos vasút a helyszínére szállít egy trasformatort, melyet a vízvezeték-csővel összeköttetésbe hoznak. A magas feszültségű elektromos áram behatása alatt egy perc múlva már elolvad a jég.

*) Ehhez tudnunk kell, hogy több évi megfigyelés alapján konstatálták, miszerint az évi esőviz tömegének közepes értéke 500 mm, a naponkénti pedig minimaliter 14 mm; míg a maximális víztömeg közepes értéke, naponként 35—50 mm. Egy 20 méter hosszú és 10 méter széles vagy 200 négyszögletes területű háztetőről tehát évenként 100 köbméter esőviz csurog le és fogható fel, úgy hogy egy ilyen tetőről lefolyó viz, ha egy helyre gyűjtetik össze, valamely 10 köbméter irtartalmú medenczét évenként tízszer képes megtölteni. Mikor még országos eső áll be, akkor a 10 köbméteres vztartó egy nap alatt is megtelik.

A szerk.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Tűzoltási szaktanfolyam.

A Hevesvármegyei Tűzoltó-Szövetség immár tíz éves múltra tekint vissza. S ez időt zajtalan, szinte titkolt munkásságban töltötte el az emberszeretet és a kultúra szolgálatában. Hogy hivatásának miként felelt meg, — az eredmények tanúsítják. Hevesvármegye ugyanis egyike azon törvényhatóságoknak, melyben a tűzrendészet állapota, ha ma még kifogástalannak nem is mondható, azonban a folytonos haladás, fejlődés útján tartva, remélhetőleg kevés idő múltán közigazgatásához méltó lesz. Már ma is dicsekedhetik azzal, hogy minden községében van szervezett tűzoltóság s a tűzoltóságok a kormányrendeletben előírt összes tűzoltási eszközökkel rendelkeznek. Van 43 önkéntes egyesülete, melyek közül legtöbben virágzó élet, lelkesedés és ügyszeretet honol. Önkéntes egyesületei közül öt országos versenyen is részt vett, elismerést keltő eredménnyel. Mindezen tények elvitázhatatlan bizonyítékai a szövetség lankadatlan buzgalmának. A tíz éves múlt alatt azonban nemcsak munkálkodott, — de okszerűleg gazdálkodott is. Ennek köszönhető, hogy tekintélyes összeget takaríthatott meg a községek évi járulékából. A tőke pedig lehetővé tette, hogy midőn életének új decenniumát megkezdette, e jelentős időpontot tűzoltási szaktanfolyam rendezése útján ünnepelhette meg.

A szaktanfolyam, melyet a helyi viszonyok legkivált a miatt, mert hosszabb időre hallgatóknak nem jelentkeztek volna, — szűk korlátok közé kellett szorítani, — f. év ápr. hó 5—10. napjain, az Egri Tűzoltó- és Önkéntes Mentő-Egyesület őrtanyáján folyt le. Parancsnoka: Mlinkó István szövetségi ügyvivő-alelnök, előadói pedig: a parancsnokon kívül dr. Glósz Kálmán Országos Tűzoltó-Szövetségi előadó, Kozmáry Dezső gyöngyösi, Jászberényi Miklós mezőtárkányi parancsnokok és dr. Czigler Henrik az egri egyesület mentő-alparancsnoka voltak. Tanfolyamhallgatókul a jelentkezettek közül 22, nagyobb részben katonai altiszti rangot viselő egyén vétetett fel; képviselve a vármegye minden járását, 15 községét. Tíz tanfolyamhallgató költségét a községek, tizenkettőjét pedig a szövetség viselte. A rendezés mintegy 1200 koronát vett igénybe. A tanfolyamhallgatók közül 2 tanító, 9 iparos, 3 helyi belrendőr és 8 földmives volt.

A tanfolyamot az utolsó napon, záróvizsgálat fejezte be, mely a szövetség választmányi ülésével kapcsolatosan tartatott meg. A választmányi ülést a szövetség elnöke, *Majzik* Viktor alispán, nyitotta meg lendületes beszéddel, melyben visszatekintve a szövetség tíz éves múltjára, vázolta a munkát s az eredményeket, melyet elérnünk sikerült; méltatta a rendezett szaktanfolyam nagy jelentőségét. Ezután a vizsgálat folyt le előbb az elméleti, majd a gyakorlati

a szolgálat; 2. az építkezés elemei és az építési szabályrendelet; 3. a tűzrendészet és annak kezelése, a vonatkozó rendeletekkel; 4. tűzoltási eszközök; 5. feeskendő és tartozékai; 6. tűzoltószerek gondozása és a feeskendő működési zavarái; 7. vizszerzés és tűzjelzés; 8. taktika; II. 1. rendgyakorlatok és azok vezénylése; 2. tömlőszerezés; 3. feeskendőszerezés; 4. mászó- és mentőgyakorlatok; 5. támadás; 6. vezénylés.

A vizsga úgy az elméleti, mint kiváltképpen a gyakorlati részben minden várakozáson felül sikerült. A tananyag feldolgozása, a feleletek értelmessége, a gyakorlatok katonás fegyelmélettsége, a szerekkel való ügyes és gyors bánás, a szerelés, támadás és vezénylésnél a precizitás, öntudatosság, rendszeresség, gyorsaság és összevágó működés mindenkit meglepett. A vizsgák kiváló sikere, mely első sorban előadók buzgalmának, szakképzettségének és eszményi lelkesedésének köszönhető, kedvező világításba helyezi népünk lenézett szellemi képességeit. Nem egy földmives ember árult el oly gyors felfogást, tanulékonyt és ügyességet, amilyen bármelyik intelligens egyén diszél szolgálhatna. A kitartás pedig, melyet a naponkénti 8—10 órai munkában kifejtettek, fajunk szilárdságának és akaraterőjének tanúsítója.

A vizsgálat befejeztével *Majzik* Viktor szövetségi elnök magas szárnyalású beszéd kíséretében kiosztotta a díszes részvételi okiratokat, figyelmükbe ajánlva a távozó bajtársaknak a köteleességeket, melyeket reájuk a tűzoltói minőség ró.

Végezetül elintézte a választmány a szövetség alapszabálymódosításának ügyét. Az ülés bezárta után, a város előkelőségei közül nagy számmal megjelentek szívélyes és tüntető üdvözléssel tisztelték meg a szövetség elnökét: a vármegye kitűnő alispánját, kinek vezetése alatt a szövetség hatalmas lépésekkel halad az eredményes munkásság terén előre.

Az ünnepséget társaságban fejezte be, melyen *Majzik* Viktor elnök Ő felségét a királyt és a legelső magyar tűzoltót: József főherceget köszöntötte fel. *Kesztler* József, az egri egyesület elnöke az Országos Tűzoltó-Szövetséget és elnökét gr. *Széchenyi* Viktort, dr. *Glósz* Kálmán a vármegyei szövetség elnökét, dr. *Vass* János szöv. titkár a tanfolyam előadóit és hallgatóit köszöntötte fel. A tanfolyamhallgatók nevében *Szöke* Benedek ecsédi tanító köszönte meg a szövetség áldozatkészségét és az előadók fáradozásait. Végül *Jászberényi* Miklós az Egri Önkéntes Tűzoltó- és Mentő-Egyesületet, mint házigazdát és annak elnökét, parancsnokát üdvözölte.

Dr. Vass János.

* A budapesti tűzoltó-testületek szövetsége, a leköszönt *Markusovszky* Béla helyére, titkárává *Csiszér* Elek okleveles tűzoltó-tisztet, a máv.

A budapesti önk. tűzoltó-testület évi jelentéséből vesszük át az alábbiakat u. m.:

Tisztelt közgyűlés! Mult évi jelentésünkben megemlékeztünk arról, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöksége és választmánya elhatározta, hogy az országos tűzoltó szaktanfolyamokat jövőben maga kívánja rendezni, miért is a nagyméltóságú Belügyminiszter ur 8849/903—III. b. számú rendelettel — testületünknek eddigi közhasznú működéséért legteljesebb elismerését kifejezve — a tanfolyamok tartásával az országos tűzoltó-szövetséget bizta meg.

Mint megalapítói az országos tűzoltó-szaktanfolyamnak, bizonyos lelki szomorúsággal és nehéz szívvel váltunk meg ezen egyik legfőbb tevékenységünkötől, de mindenesetre megnyugvásunkra szolgálhat az, hogy kötelességünket mindvégig hűen teljesítettük, s valóban nem rajtunk mult, hogy emez országos feladatnak tovább is megfeleljünk. De bár testületünk kezéből ekként ezen vezérszerep ki is vétetett, nem vonultunk félre duzzogva a küzdőtérrel, hanem kiindulva azon meggyőződésből, hogy az országos tanfolyamok ügye sem nem testületünk, sem pedig az országos szövetség ügye, hanem az ország tűzrendészetének kizárólagos érdeke, melynek minden egyebet alárendelni szent kötelességünk, készségesen közreműködtünk az országos tűzoltó-szövetség elnökségének megkeresésére az elmúlt évi tanfolyam rendezésében is minden rendelkezésre álló erővel és eszközzel a tanfolyam sikere érdekében és mindenesetre számottevő tevékenységet fejtettünk ki. Különös elégtételünkre szolgálhat annak konstataciója, hogy habár a tanfolyam ezuttal már az országos szövetség védőszárnyai alatt rendeztetett is, annak szelleme, annak általunk a multban megállapított s évek során át kipróbált rendszere semmiben meg nem változott s épp ezért csak teljes megnyugvással tekinthetünk a jövő tanfolyamok elé.

Sokkalta nagyobb aggodalom töltötte el azonban szívünket azért a lényeges anyagi károsodásért, mely ebből kifolyólag testületünkre nehezedett azáltal, hogy a Nagyméltóságú Belügyminiszterium az eddig élvezett 10,000 korona állami segílyt az elmúlt évben 4000 koronára szállította le. Ezen 6000 kor. leszállítás súlyos veszteséget jelent, annál is inkább, mert a legutóbb beszerzett automobil fecskendő, a szerek felújítása, a tanszermuzeum berendezése stb. mind olyan tételek, melyek testületünk vagyonát erősen igénybe vették.

Tekintettel azonban arra, hogy a tanfolyamok rendezésében közreműködésünkre továbbra is szükség van, tekintettel arra, hogy a tanszermuzeum szintén a tanfolyam céljaira rendeztetett be, végül külön tekintettel arra, hogy az állami segílynek ilyenén redukciója mellett a legszigorubb takarékoság daczára is előbb-utóbb anyagi válság elé sodortatnék testületünk, hisszük és reméljük, hogy egy jól megindokolt folyamodvánnyal a nagyméltóságú Belügyminiszterium az államszegélyt újból vissza fogja állítani régi összegére.

A parancsnokságnak tehát az idén az léssen legfőbb feladata, hogy ugy az állam, mint a főváros részéről nagyobb segílyt eszközöljön ki, addig pedig míg ezen segílyemelés megadatik, testületünknek az eddiginél is messzebb menő takarékoságot kell szem előtt tartani és minden olyan kiadást, mely későbbi időre halasztható be kell szüntetnie.

Testületünknek egyik főbb tevékenységét képezte még a multban a »Tűzoltó Közlöny« szerkesztése és kiadása, melyet a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének ama határozata folytán, hogy a szövetség hivatalos lapját a jövőben maga kívánja kiadni, még 1902. év végén megszüntettünk. A mult évi közgyűlés ugyan elhatározta, hogy a Tűzoltó Közlöny továbbra is tartassék fenn s e célra a tartalékalapból 1000 koronát engedélyezett. De bármily sajnálattal váltunk is meg

régi lapunktól és bármily szívesen feleltünk is volna meg a tisztelt közgyűlés eme határozatának, mégis le kellett mondanunk a megvalósítás lehetőségéről, mert a rendelkezésünkre bocsátott összegnek e célra való elégtelensége csakhamar nyilvánvalóvá lett, az automobil beszerzése címén tetemes részében igénybe vett tartalékalapunk további igénybevételével pedig a könyvelőmű gazdálkodás vádjával kellett volna szembe szállanunk, ezt pedig mindenképen kerülnünk kellett. De egyébként is azzal, hogy a szövetség kiadásában megjelent az új hivatalos közlöny, megszűnt annak a szükségessége, hogy az eddig is nagy anyagi áldozatok árán kiadott Tűzoltó Közlönyt továbbra is fentartsuk, kivált mióta a folyó év elejétől a hivatalos lap szaklappá is bővült ki.

A mult évi főbb események sorában felemlítjük az automobil benzinmotor-fecskendőnek a megérkezését és annak üzembe állítását.

Régi közmondás az, hogy minden új dolog pénzbe kerül, minden kezdet nehéz, és minden tudás tanulással és költséggel jár.

Ugyanígy vagyunk mi is ezen új modern szerrel. Sok pénzünkbe került a beszerzése, sok vesződéssel és bajjal járt a tanulása, de mindenesetre olyan elsőrendű szerrel lett gazdagabb a testület, mely nagy tűzeseteknél kiváló szolgálatokat van hivatva teljesíteni és ezzel szintén bebizonyítottuk, hogy a testület nem riad vissza semmiféle áldozatoktól, ha azzal a tűzoltó és közügynek szolgálatot vél tehetni.

A szernek különleges [volta eleinte nagy nehézségeket okozott; különösen gondot adott a vezetés, a szernek gondozása és jókarban tartása, a tél beálltával a befagyás elleni védekezés stb. A mellett a szeren — részben a felszerelési tárgyak hiányos volta, azok célszerűtlen elhelyezése, részben csak utóbb fölfedezhető anyag stb. hibák révén — a gyáros hibájából oly hiányok mutatkoztak, melyeket részben ki kellett javítani, részben pedig új részekkel pótolni, a mi szintén idővesztéssel és költséggel járt s ezért a mult évre felvett fentartási összeg nagyban elégtelennek bizonyult. Ezen hibákból eredő javítási esélyebbszerzési költségekre való tekintettel egyelőre megtagadtuk a harmadik részlet kifizetését s egy bizonyos összeget mindaddig visszatartunk, míg többszöri használat után meg nem győződünk a motornak teljes megbízhatóságáról és a fecskendőnek megfelelő működőképességéről.

Mióta testületünknek négy tisztje motorvezetésből levizsgázott, a hiányokat kijavítottuk, illetve pótoltuk, továbbá hogy a szert jobban megismertük és annak kezelésében nagyobb jártasságot értünk el, de különösen amióta a fővárosi tűzoltó-főparancsnokság a szert gondjába vette át és külön e célra két tűzoltót. — kiknek egyike a vezetésből is levizsgázott, — állandóan a motor mellé rendelt: azóta a fecskendő éjjel és nappal állandóan készenlétben áll és minden nagyobb tűzhoz mozgósítva lesz és ezen hasznos intézkedéssel, melyért a hiv. főparancsnokságnak külön is köszönetet mondunk, az automobil ügye egy időre rendezve van.

Tagjaink buzgóságát fejlesztendők, különös szorgalmuk megjutalmazására Csicsák József mászó három arannyal és elismerő oklevéllel, Mátéffy Gyula két arannyal és elismerő oklevéllel, Mátéffy Lajos őrpáncsnok pedig egy arannyal és elismerő oklevéllel lettek kitüntetve.

Kiosztottuk az országos tűzoltó-szövetség által engedélyezett szolgálati érdemeket és pedig: Kajlinger Mihály, Hevesi Jakab és Tomcsányi Béla részére a XV-éves, dr. Balogh Dezső és Jakobovits Lajos részére a X-éves Oleják Károly, Schneider Jakab, Anderkó Rafael és Schwartz Ármin részére az V-éves szolgálati érdemeket.

Végül pedig ugyancsak a közgyűlésen bátor és buzgó szolgálatuk jutalmául esővezetőkké előléptettük Schneider Jakab, Mizesz Mór és Schwartz Ármin mászókat, Mint a szakképzés ágazatához tartozót, bejelentjük, hogy

a nagyméltóságú Belügyminiszter ur rendeletével a közgazgatási tanfolyamhallgatókkal Budapesten megtartott szaktanfolyamra egyik előadónak a múlt évben is dr. Szily József parancsnok nevezetett ki. Ezen tanfolyamon a testületi szerek és szerelvény k, továbbá a modell-fecskendők lettek használatra átengedve. A gyakorlatokon Kállay Imre szakasparancsnok segédkezett, míg a zárógyakorlaton a legénységgel egy mászó-, mentő- és füstálarc-gyakorlat lett bemutatva.

A budai tanítóképző-intézetben az egész éven át tartó hetenkénti két órában a szokásos tűzoltói tanfolyamon, melyet nösszu éveken át Szidanits Ferencz tb. alparancsnok vezetett, dr. Szily József parancsnok vette át a vezetést s ugyancsak ő zárta be a tanfolyamot, melynek gyakorlatain Oleják Károly szakasparancsnok működött közre. A tanfolyamon részt vett 38 hallgató, kik közül a május hó 10-én tartott vizsgagyakorlat alkalmával 3-kittűnő, 11 jeles, 14 jó és 10 elégséges képesítést nyert. Az 1903/4. iskolai évben e tanfolyamon a parancsnokság megbízása folytán Oleják Károly szakasparancsnok tölti be az előadói tiszteletet.

A dunakeszi önkéntes tűzoltó-testület alakuló közgyűlésén dr. Szily József parancsnok vett részt, kinek az utbaigazításai folytán megalakított az ottani testület.

A zentai önkéntes tűzoltó-testület megkeresése folytán Oleják szakasparancsnok küldetett Zentára, hol április 6-tól 16-ig egy tíznapos tanfolyamot tartott.

A budakeszi Erzsébet-királyné szanatorium igazgatósága megbízása folytán Kállay Imre szakasparancsnok a nyár folyamán tűzoltógyakorlatokat tartott a férfi szolgaszemélyezettel.

A múlt évben egyik főtőrekvésünk képezte a szerek javítása, a szerelvények felújítása, valamint a tanszermuzeumnak a kibővítése. Nevezetesen: teljesen egységessé javítottuk az egyik mozdonyfecskendőt és a tömlőorsót; beszereztünk: 2 db mintafecskendőt, hozzávaló 2 üvegszekrényvel, az összes külföldi csavarokat, különféle sugárszórókat, 5 db modell-létrát, 60 méter vízvezetéki tömlőt, 1 anatómiai táblázatgyűjteményt, 20 db sapkát, kéthangu jelzőket stb. Végül a tanszermuzeum céljaira 2 db nagy kiállítási szekrényt átjavítottunk és üvegeztettünk.

Kiadtuk az új szertári lapokat.

Átterve a testület adminisztracionális ügyeire, első sorban bejelentjük, hogy a fővárosi tanács a VIII. ker. Elöljáróság útján az év elején vizsgálatot tartott, mely a testület vagyoni állását, leltárát és ügykezelését alapos vizsgálat alá vette és minden tekintetben a legnagyobb rendben levőnek találta. Ezen vizsgálatból kifolyólag felfektettünk egy új pénztári naplót, mely hivatva van minden pillanatban a testület vagyoni állását kimutatni.

Az önszegélyző népbank felszámolás alatti céget 36.089 kor. 49 fillér erejéig bepereltük s mivel nevezett cég az ítélet szerinti fizetési kötelezettségeknak eleget nem tett, ellene végrehajtás foganatosítottunk, ez azonban a folyamatban levő perek elintézéséig értékesíthető eredményt nem mutat föl.

Bejelentjük továbbá, hogy a parancsnokság mostanában egy hasznos és mulattató könyvtár létesítésén fáradozik, mely hivatva lesz a tagoknak kellemes és hasznos szórakozást nyújtani. E célra már is 190 kötet könyv van összegyűjtve s amint azok beköttek és a könyvtári szabályzat elkészül, a tagok részére a kölcsön-könyvtár rendelkezésre fog bocsátatni.

Parancsnoksági ülés tartatott 25 szór, melyeken 572 határozat hozatott.

Az 1900. évi párisi világiállítás verseny-bizottsága a székes-fővárosi tanács útján megküldötte a nemzetközi versenyekben való közreműködésünk elismeréséül a díszoklevelet.

Külső segélyben részesült Tóth Ferenc, ki a Párisi

mábol kezén megsérült Markovits Márton 25 koronát kapott az érdekelt biztosító-társaságtól.

Végül pedig a Párisi Áruház égése után gr. Károlyi István által az oltásban részt vett tűzoltók jutalmazására a főv. főparancsnok kezéhez utalványozott 1000 koronából testületünk pénztárába 200 korona folyt be, mely összeget a kártalanítási alap gyarapítására fordítottunk.

Tűzesethez szereink 20 esetben vonultak ki, míg 19 esetben azok a tűz színhelyén nem voltak; a Flóragyári tűzhöz az automobil-fecskendő délelőtt lett kivonultatva és a tűzszínhelyen a városi legénység által szerelve. Ez a tűzeset különben azért érdemei külön megemlítést, mert az automobil-fecskendő ott dolgozott első ízben.

A lefolyt évben volt: 25 közgyakorlat és 3 vizsgagyakorlat, összesen 28.

Őrparancsnoki vizsgát nem tett le egy tag sem, őrzetöt 9, és szivattyusi vizsgát 19; összesen vizsgázott 28 tag.

Budapesten, 1904. február hó 27-én.

Dr. Szily József,
őrparancsnok.

Kállay Imre,
titkár

Szeged.

Szeged, szab. kir. város, Budapest után legnagyobb városunk. Nem ugyan területre, mert itt sorrendben Debrecen, Szabadka és Kecskemét előbb következnek. Lakos számra nézve azonban az egyetlen százezres Budapesten kívül. Szegeden ugyanis 108 ezer ember él, míg a többi városok százezernél mind kevesebb lakossal bírnak.

Amíg azonban pl. *Schöneberg*, (Berlin egyik elővárosa) szervezett hivatásos tűzoltóságáról ismeretes, hogy annak létszáma már 1897-ben 52 volt ma pedig már 74: addig Szegedről megütközéssel olvassuk, hogy tűzoltósága még ma is csak 1 tiszt 1 szolgálatvezető (tiszt helyettes) 3 őrparancsnok, 4 csővezető, 3 segédesővezető és 25 köztűzoltó, vagyis összesen 37 fő, épügy mint amikor még nem volt a városnak 100 ezer lakosa. S ez a 37 ember sem kizárólag tűzoltói teendőknél él, sőt meglehetősen sok mindonféle egyebet is végez.

Igy először is ellátja a mentők teendőit, nyújt első segélyt, szállít beteget és hullát s a fertőtlenítés is a hiv. tűzoltó csapat hatáskörébe van utalva. Múlt évben csak fertőtlenítést 376 lakásban végeztek, ami 140 egész s 21 félnapot és 1 éjszakát vett igénybe. Hullát szállítottak 58 esetben, beteget pedig 82-szer, 12 esetben mindjárt első segélyt is nyújtván.

Azonkívül felügyel a csapat, nyári utca-locsolás idején a vízvezetéki csapokra, ami tavaly 153 napon át teljesített. Vizsgálja a légszusz-világítást és a kültelki kőolaj lámpákat, sőt a toronyőr-ég még a villamos lámpákat is köteles megfigyelni. Végre a város által rendelt összes kőszén szükségletnek a vasutról való beszállításához is 34 esetben kellett embereket kivezényelni. Kötelességét képezi továbbá a csapatoknak a kültelki városrészek elhelyezett fecskendőkből időnkénti megvizsgálása is

— voltaképeni hivatásának, a tűzoltóinak is él a csapat.

Harcz Lajos h. parancsnok kimutatása szerint az 1903-ik esztendőben Szeged város belterületén, 95, (34 kéménytűz) míg a külterületén 40 tüzeset fordult elő. A kár 140,374 K, amiből biztosítás útján 109,283 K térült meg.

A tűzeknél könnyebb sérülést szenvedet 2 ember és elpusztult 73 db állat.

A 95 belterületi tűz közül 52-öt a torony-órség jelzett, négyet a figyelőőr, ötöt a rendőr-órszem, 13-at a tulajdonos, egyet a katonaság laktanyaügyelete, egy másikat a vámőr, egy harmadikat a lapszerkesztőség, hármat a pályabőrök, egyet-egyet pedig a fegyőr, kéményseprő és szállóbeli szolgálta.

A vett tűzjelzésre teljes órség vonult ki 42 esetben, a kivonult órség nem szerelt 12 esetben

Vizforrásként szerepelt a lajt 34 esetben, kutak vize 31 esetben, végre egyszer árokbó vették a vizet.

Kéménykiégetés ellenőrzésére 146 esetben történt kirendelés, *kéménykiégetést megelőző vizsgálat* pedig 69 napon. *Kiégetést csak ily előzetes vizsgálatról kiállított igazolvány kézbesítése után szabad foganatosítani!*

Másik különleges, de szintén nem céltalan intézkedéskép van szokásban Szegeden, hogy a város belterületére *szándékolt takarmány behordás a tűzoltóságnál bejelentendő s a behordott takarmányt csak a kijelölt, illetve engedélyezett helyen szabad lerakni.* Ilyen lerakódóhelyekre vonatkozó kijelölés 540-szer eszközöltetett.

Az ártatlansági bizonyítványokat a tűzoltó parancsnok állítja ki. Tavaly 129 db a tűzvizsgálat után azonnal, 2-szer pedig a törvényszék felmentő határozata után állítottatott ki.

Az új zsinagóga felavatási ünnepén a rendet a tűzoltóság tartotta fenn. A Rákóczy ünnepély alkalmával történt kivilágításnál, légszeszesövek elhelyezésében tololétrával is segédkezett, a kivilágítás tartamára pedig mozgó órséget rendelt ki. Az önkéntes tűzoltók nép-ünnepén a hivatásos csapat is részt vett, az akkor tartott dísz gyakorlaton is közreműködött.

A fentiekben vázolt 1903-iki mozgalmas esztendő leforgása alatt azonban súlyos veszteség is érte Szeged tűzoltóságát. Október 17-én reggel 1/2 3 órakor, a haldoklók szentségének felvétele után, élete 49-ik évében, jobb létre szenderült a parancsnoka. *Kovács József*, aki a szegedi önkéntes testületnek is választott főparancsnoka volt. Ravatalánál jóbarátain és tisztelőin kívül megjelentek az összes városi, önkéntes és gyári tűzoltók, azonkívül az *Árpád-egyesület*, a szegedi dalárda, a városi hivatalnokok egyesülete testületileg s a szomszédos tűzoltó egyletek képviselői. A most nevezettek mindegyike koszorút is helyezett a koporsóra. A sirnál *Szakáll Lajos* az ő. t. t. titkára mondott bucsuztatót. Az elhunyt bajtárs emlékére

A polgármester, *Kovacs József* halála után, a hivatásos csapat élére, egyelőre helyettesi minőségben Szeged város s. gazdáját, *Harcz Lajos* tart. honvédhadnagyot, az ottani önkéntes testület parancsnokát, nevezte ki. *Harcz* bajtárs, hogy a hivatásos tűzoltóparancsnoki állással járó kötelemeket megismerje, a szolgálat menetét megfigyelje, a tűzrendészet kezelését tanulmányozhassa s hogy a tanultak alapján a mai igényekhez mértien felelhessen majd meg állásának, — miként elődje 1885-ben egy hónapi volentár-tiszti szolgálatra jelentkezett Budapestre.

Mohács

A Mohácsi Önkéntes Tűzoltó-Egylet évi rendes közgyűlését Margittai Péter elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Közgyűlés! Egy latin közmondás ezt mondja: „Nulla dies sine linea!” a melynek magyar értelme „Egy napot se hagyj munka nélkül!”

Ezt a közmondást bátran lehet a Mohácsi Önkéntes Tűzoltó-Egyletre s illetve ennek működő testületére alkalmazni. Munkásságot kellett kifejtenie, midőn a huszonnyolcz évvel ezelőtt történt megalakulás nehézségeit kellett leküzdeni; lankadatlan munkásságot fejtett ki, midőn a felebaráti szeretet nemes érzetétől áthatott buzgó férfiak vezetése mellett a tökéletesedés útján előre haladott; a munkásság jelenségeit láttuk, midőn az egyletet részint a közöny, részint visszavonás folytán beállott respedésből arra hivatott vezérlő egyének fölbresztették és ismét a haladás útjára vezették. A fokozott munkásság jelenségeit észleltük különösen azóta, hogy sikerült a jelenlegi parancsnokot a működő testület élére megnyerni, a ki nemes ambíciótól sarkalva ügyszerezzettel, lankadatlan buzgalommal, bölcs előrelátással, kellő erélyvel a régi, lazán összefüggő testületből egy kellően fegyvelmezett, a nemes bajtársi szeretettel egymáshoz fűzött egységes testületet alkotott, mely nemes hivatása magasiatára emelkedve, a felebaráti szeretet gyakorlásában az önfeláldozásig menő tevékenység kifejtésére képes. Két mozzanatról kell említést tennem, melyek egyletünk mult évi működésének országos jelleget kölcsönöztek. Ennek a két kiváló mozzanatnak egyike az, hogy egyletünk a mult év augusztus havában az országos tűzoltó-szövetség hozzájárulásával tisztképző-tanfolyamot rendezett, a melynek hallgatói közül többen országos érvényű tiszti képesítő oklevelet kaptak. A második mozzanat az, hogy ugyancsak augusztus hó végén a mi egyletünk kezdeményezésére megalakult a vármegyei tűzoltó-szövetség oly célból, hogy egyöntetű, együttes munkálkodás által az egyes egyletek és testületek mindinkább tökéletesedjenek.

Ezen örvendetes mozzanatok mellett azonban most is kénytelen vagyok azt a régi panaszt hangoztatni, hogy sem az intelligens, sem a polgári (földmives) osztály ifjuságát még most sem hatja át annyira a felebaráti szeretet erénye, hogy belépne a működő testületbe. De még nem adom föl a reményt, hogy testületünk minden egyes tagjának nemes példaadása mégis csak meg fogja törni a jeget az említett két társadalmi osztály ifjabb nemzedékének keblében. Ebben a reményben üdvözlöm egyletünknek megjelent tagjait és midőn a közgyűlés határozata-képességét konstátálom, azt ezennel megnyitom és fölkérem a parancsnok urat, évi jelentésének előterjesztésére. Dr. Rüll Béla parancsnok évi jelentését így kezdte:

A vagyont kíméletlenül pusztító és nem egyszer áldozatot követelő tűz negyvenkét évvel ezelőtt, tehát a tűzoltó-testületek megalakulása előtt is ellenségünk volt ma is az. De mig azelőtt az ily elemi csapással meg-

látogatott község lakosságának javarésze az ijedtségtől izgatottan s jajveszékelve futkosott idestova, másrészt, ha csak nem éppen a feje fölött égett, tétlenül bámult az égre csapkodó lángokba s csak a bátrabbak próbálkoztak meg primitív eszközök, rontó és bontó szerszámok alkalmazásával gátat vetni a tűz rombolásának: addig ma már másképpen van, de természetesen csak ott, a hol szervezett és lelkesedéstől áthatott tűzoltóság létezik. A tűz oltása ma már bizonyos rendszer szerint történik és ebben a fősúly nem arra van fektetve, hogy a már égő tárgy valamely csekély része megmentessék az elégéstől, hanem hogy a romboló elem tovatérjedésének a lehető leggyorsabban gát vessenek.

Az önkéntes tűzoltó-testületek alakulásukat a dicső nagy alapítónak: Széchényi Ödön grófnak köszönhetik. Vajha ez önkéntes testületeket még ma is az a lelkesedés hatná át, mint ezelőtt 35 évvel! Sajna, muló félben van ez a lelkesedés! Fejlődünk, művelődünk, elterelik tőlünk a figyelmet, a tevékenységet, a mely oly rettenetes súlylyal nehezedik az intézők vállaira. Pedig hát mi nem vonjuk kétségbe egyetlen intézménynek sem létjogosultságát, sőt pártolását sem, hanem ellenkezőleg kívánjuk fejlődésüket, de viszont követeljük magunk — mint egyik legrégebbi intézmény javára — minden irányban, mindenkítől, minden viszonylatban a hathatósabb pártfogást, hogy így súlyban és hatalomban megnövekedvén, azt a helyet foglalhassuk el a magunk számára, a mely minket — főnnhéjazás és öndicséret nélkül legyen mondva — mindenkivel szemben jogosan megillet.

E bevezető szavak után általában örvendetesen kell jelentenem azt, hogy a lefolyt évben testületünket úgy az arra hivatott hatóságok, valamint városunk értelmisége a kellő pártfogásban részesítette.

Telesen az eddigi csekély évi segélyt 2000 koronáról 3600 koronára emelte föl s ezenkívül f. évi költségvetésébe három közkut létesítésére a megfelelő összege fölvevén, alapos a reményünk arra nézve, hogy a város területén létesítendő 8—10 közkut közül már a f. évben három el is készül. Az előfogatásokat illetőleg közbenjöttünkkel a szerződést az előterjesztett föltételeink elfogadása mellett kötötte meg, a mi által szemben az előfogatásokkal *bíntető hatalommal* lettünk fölruházva. Egyébiránt az előfogatások ügye úgy, a mint valóban kellene, orvosolva most még nincsen, velők szemben még most is sok kellemetlenségekkel kell megküzdenuk és ez mindaddig teljesen orvosolható nem lesz, a mig legalább két pár ló és koci föltétlenül alánk rendelve nem lesz. A kocsisok és lovak folytonos fölváltása folytán teendőikre ki nem taníthatók.

Tűzrendőri vizsgálatokhoz, telepengedélyezési tárgyalásokhoz meghivattunk

Pájdalommal nélkülöztük a rendőröket gyakorlati és elméleti oktatásainknál. Nem csoda, hogy a rendőrök nem tudják a tüzeseteknél való magatartásuknak szabályait és nincsenek semmi tekintetben sem segítségünkre.

Egy további orvoslásra váró betegségünk az, hogy az évi kövezési tervzet megállapításához, a világitás fokozatos fejlesztéséhez soha megidézve nem leszünk, hogy továbbá városunk építési szabályrendelete nagyon hiányos. Mi építkezési tárgyalásokhoz meghiva soha sem leszünk, mert azt építkezési szabályrendeletünk nem írja elő, hogy mi is meghallgattassunk. Pedig hát más városokban addig senki sem építkezhetik, a mig az épület tervzete és annak leírása a tűzoltósággal nem közöltetik, hogy az — mint szakértő — a maga észrevételeit megtehesse. Hisz miért is léteznek akkor a megelőző tűzrendészeti szabályrendeletek, ha azoknak végrehajtása szakértők bevonásával biztosítva nem lesz? Folytatólagos észleletünk az, hogy városunkban a tűzrendészeti szabályrendelet végrehajtva, illetve végrehajtása ellenőrizve nem lesz. Mi ugyanis soha nem értesülünk arról, hogy nyaranként kétszer megvizsgáltatnak-e a házak és megvan-e bennük a szükséges vízmennyiség, a nélkülözhetetlen tűzoltónomacs a kezdfélben lévő tűzveszély el

de hányan lépik át e tekintetben a tiltó rendeletet! Gondoskodnia kell tehát a közgyűlésnek, hogy a város e tekintetben is hivatassék föl éber ellenőrködésre; mert a tűzoltóságnak nemcsak az képezi föladatát, hogy a tüzet oltsa és lokalizálja, hanem a tűz kitörésének esélyeit is elhárítsa

Egyesületünknek mint egyik kimagasló tevékenységét kell kiemelnem a mult évben rendezett tűzoltó-tiszti tanfolyamot. Tűzoltó-tanfolyamok ugyanis eddigelé vidéken nem tartattak. Testületünknek azonban éveken át szívósan előterjesztett kérelmére az országos tűzoltó-szövetség végre a mult évben engedélyezett egy 11 napos tanfolyamot. Igaz — és ezért hála és köszönet városunk t. képviselőtestületének — nem rendezhettük volna, ha a rendezéssel fölmerült kiadásokhoz a város 500 korona rendkívüli segélylyel bozza nem járul. A tanfolyamot az országos tűzoltó-szövetség egy előadója Szabó Gyula ur, kismartoni állami polgári iskolai tanár tartotta, vizsgabiztosul pedig Vida Pál szövetségi előadó szerepelt. Bár a tanfolyamot az egész vármegyére terjesztettük ki, szomoruan kellett tapasztalnuk azt, hogy nem nagy érdeklődéssel viseltettek iránta társtestületeink. Mind összevéve is a németbólyi tűzoltó-testület két, a karancsi és viszlói testületek egy-egy taggal, míg a mi egyesületünk tizenegy taggal vett részt a tanfolyamban. A vizsgán a vármegye és városunk is képviseltette magát. Tiszti képesítést testületünk parancsnoka: dr. Rüll Béla, továbbá *Rubint* L. Ferenc alparancsnok, *Márton* János segédtsizt, *Führer* Nándor szertáros, *Szablár* Antal pénztáros, *Herrenbacher* Nándor németbólyi és *Deák* Lajos karancsi parancsnokok nyertek, a többiek látogatási bizonyítványt kaptak.

A tanfolyam rendezése 625 K 83 fillérbe került; melyhez társtestületi tagjaink 90 K-val járultak; ekként a többletet testületünk 525 K 83 fillérrel födözte.

Egy másik nem kevésbbé kimagasló pontja az elmúlt évnek testületünk kezdeményezésére a vármegyei tűzoltó-szövetség megalakulása. Az érdem e tekintetben *Szabó* Gyula szövetségi előadó urat illeti meg, de a szövetség megalkulásán hathatós támaszt birunk vármegyénk főjegyzőjében, *Stenge* Ferenc urban is, a kinek körrendelete eredményezte azt, hogy az alakuló közgyűlésen vármegyénk 14 társtestülete 2—3 taggal vett részt. Az alakuló közgyűlésen a vármegyét *Szinkovich* Károly ur járásunk főbirája képviselte és a vármegyei szövetség elnökévé *Kosztits* Kamil vármegyei alispán ur, ideiglenes titkárává testületünk parancsnoka kiáltatott ki.

Örömmel regisztrálhatjuk azt is, hogy az elmúlt évben a vármegye új, a mai követelményeknek megfelelő tűzrendőri szabályzatot alkotott. Már életbe is lépett. Vajha annak keretén belül városunk is megalkotná a saját szabályrendeletét.

Ismeretei gyarapítására testületünk mult év nyarán a *bajai* társtestület fölszerelésének tanulmányozására kirándulást rendezett. Ebben testületünk 22 tagja vett részt, valamennyi saját költségén. Tapasztalataink szomorúak voltak, mert teljes rendszertelenséget és hiányos fölszerelést találtunk, a mi nem válik a bajai társtestületnek dicsőségére.

Egyébiránt résztvett testületünk. Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségben és teljesítette a rendfőnartást Ő felsége a német császárnak városunkban való két izbeni átutazása alkalmával.

Végrehajtotta az 1903. évi közgyűlés azon határozatát is, a melylyel a segélyegyleti alapot *szerelvényalappá* változtatta át és az ekként nevet cseréit alaphól 1000 K-t ruha-alapra fordított.

Nem fogadta el a „Bécsi biztosító intézet“-nek az ügynökség viselésére vonatkozó ajánlatát, mert a társaság vezérigazgatója Bécsben székelt.

Pártoló tagjaink, sajnos, nem szaporodnak. Csak 801

száma! Valóban itt lenne az ideje ezen és más okból s kényszerűtűzoltóság intézményének behozatalára!

Az év folyamán 14-szer jelentettek tüzet, azonban mindenkor sikerült azt lokalizálni. Egy háznál több soha sem esett a tűzveszély áldozatául.

E tüzesetek között azonban nem fordulnak elő a szigeti tüzesetek, a melyek nem jelentetvén nekünk, ezekről tudomásunk sem lehet. A városi tüzeseteket mindenkoron azonnal jelentettük az elüljáróságnak.

Egyletünk ez idő szerint négy fizetéses tűzoltóval rendelkezik, kik főlváltva, előre megállapított beosztás mellett teljesítik a szolgálatot és pedig március 15-től november 15-ig az ó-városháza sarkán, november 15-től március 15-ig a szertári helyiségben éjjel-nappal; szolgálatukat a heti főügyelők ellenőrzik. Nappal állandóan két, éjjel három pár lónak kellene az őrtanyán lenni, gyakran történik még azonban az az eset, hogy éjjel a harmadik pár ló nincs az őrtanyai istállóban.

Testületünk már az elmúlt évben is, de az idén egész szabályszerű módon április 1-től október 15-ig terjedő időben 2—3 taggal fog éjjeli szolgálatot tartani, elérvén ezzel azt, hogy nyomoruságos viszonyaink dacára legalább ezen időköz alatt netán bekövetkezhető tűzhöz egyszerre 7 taggal vonulhat ki.

Főjelentésünk folytán Freund Samu és Nádasi József szinigazgató ellen tűzveszélyes anyagok, az előfogatosok egyike ellen csökönyös lovainak eltávolítása és Kaufmann József cipész ellen fizetéses tűzoltóink ellen a Gerő-féle boltitűzeset alkalmából elkövetett becsületsértés miatt az eljárást eredménynyel folyamatba tétettük. Bajaink, illetve a sértések orvoslást nyertek.

A lefolyt évben 3 korsós-, illetve fazekas-kályha építkezési tárgyalásra, továbbá két tűzifa-telep engedélyezési tárgyaláshoz lettünk megidézve. Négy esetben a tárgyalásokon részt is vettünk, ellenzéseink és föltételeink figyelembe is vétettek; a mennyiben két esetben a kályhaépítés engedélyezése megtagadtatott, a Rosenthal-féle tűzifatelep engedélyezésénél pedig föltételeink respektáltattak.

Összesen 10 szerelési gyakorlatot és 8 elméleti oktatást tartottunk meglehetősen látogatottsággal. A gyakorlatokat Rubint L. Ferenc alparancsnok, sőt a legtöbb esetben az elméleti oktatásokat is ő tartotta. Ellenőrizte őt a parancsnok.

Főlszerelésünk hiányos. Nincsenek meg mindazon szereink, a melyekre sikeres operáláshoz szükségünk lenne. Elhelyezésükre egyébként helyünk sincsen.

Egyébiránt az elmúlt évben a mászó gyakorlatok elvégzésére 3 létrát szereztünk be.

Ez idő szerint hat kisebb-nagyobb géppel, hat vizeslajttal, 600 méter nyomó, 66 méter szívótömlővel és az ennek megfelelő összes egyéb mellékfőlszerelésekkel bírunk, közte 50 vízveder és négy darab egyenként 16 négyzetméter fölületű ponyvával és 19 létrával. Főlszerelésünk értéke 15.762 koronára rug.

Egyleti alaptörkéink átlaga 1903. év december hó 31-én: Szerelvény-alap két könyvben elhelyezve 4353 K 17 fillér. *Tanulmányi-alap* 407 K 36 fillér. *Ruha-alap* 1022 K 08 fillér.

Jelentésünket azon kérelemmel zárjuk be; támogatásuk ezután is a testület, mely mindnyájunk érdekét szolgálja, hogy azon nemes fölhévíülés, melynek létrejöttét köszöni, ne lehessen szalmaláng! Legyen a testület mindnyájunk édes gyermeke, melynek ápolását és továbbfejlesztését mindegyikünk egyaránt szívén viselje.

Az 1904. évi költségeloirányzat 5565 K 13 fillér bevétellel s ugyanannyi kiadással állapított meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom. Vármegyei szövetségünk. Irta V. K. — *Hivatalos rész:* Meghívók. — Figyelmeztetés. — Az április 16-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — Az orsz. segélyező szövetség választmányi ülése. — Tagsági díjak nyugtázása. — *Esővizet gyűjtő medence.* (Abrával.) — *Szövetségeink közhelyei:* Tűzoltási szaktanfolyam Havasmezővában

— **József főherczegnek**, ki mindnyájunk örömére súlyos betegségéből már fölépült, egy sajátkezű levelével jelent meg nemrég az a kiválóan hasznos könyvecske, mely »Utmutatás az életmentés és első segítségnyújtásra balesetben az orvos megérkezétségéig« címét viseli. Szerzője dr. *Virostek Győző*, orvosa a budapesti önk. mentő egyesületnek és így sok gyakorlati tapasztalat állott rendelkezésére. Az azonban, hogy tudását tömören és mégis könnyen érthetően adja közre, már az ő speciális érdeme. Nem közönséges előnye a könyvnek, hogy az egyes eseteknél, pedig csaknem minden balesetet fölölel, következetesen keresztül viszi a baj megelőzése (elkerülése) módjának, továbbá tüneteinek és végre a voltaképeni segítség vagy mentésnek a leírását. A könyvnek, mely tiszta jövedelmének 5%-át a mentőegyesületnek juttatja, ára 2 korona.

— **Württembergben**, tehát egy egész országban, évenként csak annyi tüzeset fordul elő, mint Oroszország fővárosában Szt.-Pétervárott. Az igaz, hogy Württembergnek 1886. óta már tűzrendészeti törvénye van.

— **Londonban** a képtárakban, muzeumokban, hogy tűz esetén a kiállított képek s értékes, sőt pótolhatlan muzeumi tárgyak a *vizkároktól* megóvassanak, a tűzesapok mindenütt bőrtömlőkkel vannak ellátva. Ezek azonban csak a falon vannak odakészítve, ellenben magára a tűzesapra, mely kétágú (52 mm és 26 mm) csupán a szobatömlő van rácsavarva, hogy az első beavatkozás a lehetőség szerint minél kevesebb vízzel eszközöltessék. A míg azonban az egyik teremszolga, beállt szükség esetén, a szobatömlővel működését megkezdi, az alatt az odasiető, illetve második gyanánt odaérkező szolgálak vagy teremőrnek első kötelessége a tűzesap normális nyílására a bőrtömlőt részrelni és kifestetett tömlővezetékét készenlétbe helyezni.

— **A párizsi áruház** (Kerepesi-ut 38.) módosított terveit a székesfővárosi tanács jóváhagyta. Ezek szerint az egész épületet áruházzá alakítják át; abban többé *lakás nem lesz*, csupán a házmesteré. Az építési engedély nevezetesebb kikötései a következők: 1. Az áruhelyiségek, úgy az utcai, valamint az udvari traktusban földszint és az összes emeleten *két tömör válaszfalnak* a közbeiktatásával egyenként *négy részre osztandók*. 2. A Klauzál-utczában, egy a Kerepesi-utra szóló kijáráthoz hasonló, *második* rendes kijárat létesítendő. 3. Ugy az utczai, mint az udvari összes ablakokra és a lépcsőházba nyíló ajtókra *vasredőnyök* vagy pedig *vastáblák* alkalmazandók. 4. Az *udvarnak* mikénti felhasználásáról s a gyulékonyabb áruk csoportosítása tárgyában az elsőfoku tűzrendészeti hatóság, az áruház *használatba vétele előtt* külön intézkedik. 5. Az udvarból a pinczébe tervezett lépcső legalább 1.50 m. széles legyen. 6. A padlás, az épitésügvi szabályzat 220. §-ának

dők. 8. A rendes világitáson kívül, külön bevezetés mellett, mellévilágitás is legyen. 9. Megfelelő berendezés létesítendő a füst elvezetésére. 10. Minden helyiségben és emeleten a tűzoltás céljára felszerelt szabványos tűzcsap alkalmazandó és pedig 75 mm bőségű vezeték mellett, két különböző bevezetéssel. 11. Az egész telep riasztó készülékkel birjon. 12. Külön tűzjelzője legyen. Végre pedig köteles az áruház tulajdonosa állandó őrzőjártat fentartásáról gondoskodni s a gyakorlatban később mutatkozó hiányok megszüntetését célzó biztonsági intézkedéseket, az évi tűzrendőri szemlebizottság javaslataihoz képest, végrehajtani.

— **Pánik egy színházban.** Oroszországban, a revali színházban, hol zsufolt nézőtér előtt adtak elő egy operettet, az első felvonás végén — éppen legördült a függöny, midőn tűzoltókocsik robogtak el a színház előtt. A közönség megremült és a kijárást felé menekült. Irtóztató pánik támadt különösen a zsufolásig megtelt karzaton. A menekülők egymást taposták le és segélykiáltások töltötték be a nézőteret. Ebben a kétségbeesítő kavargásban egy néző a földszintről lekiáltott a zenekarba, hogy játszszanak egy indulót. Ez használt. A vig induló megnyugtatta a karzat közönségét, s amikor nyomban azután felhúzták a függönyt, hogy folytassák az előadást, sietett mindenki elfoglalni a helyét. De az előadást nem lehetett befejezni, mert a karzaton sokan megsebesültek és azoknak elszállítása hosszú időt vett igénybe.

— **A biztosító társaságok** Németországban megajánlották a kormánynak, hogy az országos tűzfelügyelők fizetését ők maguk fogják fedezni, csak szervezze az állam ezeket az állásokat

hatósági jelleggel. Ennél meggyőzőbb bizonyíték a tűzfelügyelői állások szükségessége mellett nem igen képzelhető. A hazai biztosító társaságok reformja tárgyában készült törvényjavaslat tervezetbe, mely most van megrostálás alatt az igazságügyi ministeriumban, hasonló passus felvételét vajjon fogják-e kérni a mi biztosító intézeteink?

* **A csákvári önk. tűzoltóság** pénztárkimutatásából vesszük át a következő tételeket:

Bevétel.

1. Gróf Eszterházy Miklós Mór, parancsnok, saját pénztárából a tűzoltó-testület számára évi rendes segélyként folyósított	3000—
2. Pártoló tagdíjakból befolyt	114—
3. Különbféle címeken befolyt (köz. segély stb.)	1713-60
Összesen	4874-74

Kiadás.

1. Tisztviselők és a toronyőr illetménye	996—
2. Félévi lovasőr szolgálatra és segélyekre	2064—

— **Csehországban** abból a szinpadi zápor-készülékből, mellyel mi az egész világot megelőztük, az elsőt az idén szerelték fel Reichenberg városában.

— **Lederbach** községben lecsapott a villám és gyújtott. Az elüljáró kivitette a falu fecskendőjét a fötérre, de ámbár már a harmadik házba is belekapott a tűz, tétlenül hagyta álldogálni embereit a fecskendő mellett. Egy ott időző idegen meg nem állhatta, hogy a veszteglés oka felől ne kérdezősködjék. A kapott felelet ekkép hangzott: „Falunk tűzrendészeti szabályrendeletében az van előírva, hogy égi háboru esetén a fecskendőt, megfelelő számú beosztott emberrel a piacra kell felállítani. Ott van és a fergeteg elvonulásáig készenlétben ott is marad. Tudom én mit csinálók!”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. K. B. Szt. Iván. Oleják Károly „Tűzoltó Lexikonja“ április hó folyamán megjelent s Budapest, VIII., Bezerédy-utca 16. sz. a. Saskeőy Józsefnél kapható. Mihelyt terünk engedni, ismertetni fogjuk.

Sz. Gy. Az avisót megkaptuk, de a könyv még nem érkezett meg.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geitner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság (ezelőtt **Walser Ferenc**)
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

Saját készítményül: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa

a tűzoltóság szállítója

Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.

küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszereléséről ingyen árjegyzéket.

Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA

Budapest.

Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.

Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és lömlőmotorokat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a

Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság

Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.

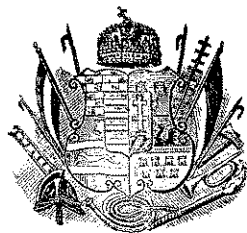
Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat

legjobban és legolcsóbban készít

Ritscher Zsigmond

HIRDETÉSEKET

TŰZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított.	Lapfőmunkádos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyempóldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írójuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy »tiszteletdíjért.«

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Kongresszusi előzmények.

1895-ben Amsterdamban (Hollandia) világkiállítás volt. Ezt az alkalmat Meier J. az amsterdami hivatásos tűzoltóság főnöke* arra használta fel, hogy a kiállítás látogatottságának emelése címén, felvesse egy külön tűzoltó kongresszus tartásának az eszméjét, mely a világkiállítás keretében speciális kiállítást, egy hónapost, rendezve, oda csalogatná néhány napra az ügy iránt igaz érdeklődéssel viselkedő szakembereket. Tervét elfogadták s 1895. szeptember 24—28. napjain a tűzoltók első internacionális összejövelele megtartott.

Mintegy 200 résztvevő jelenlétében nyitották meg az első ülést s e számnak harmadrésze a további üléseket is szorgalmasan látogatta. Képviselve volt Hollandia 26 városán kívül, Németország (9), Ausztria (4), Anglia (3), Franciaország (3), Belgium (3), Svédhon (1), Dánia (1), Olaszország (1) és Portugália 1 városa, vagyis 10 államnak 52 városa.

A kongresszuson 21 előadást tartottak, melynek resolútiói felett élénk viták indultak meg. Ezek során nem egy előadó indítványa módosított, így a bécsi mentőegyesület orvosának, dr. Frey Lajosnak a határozati javaslata

is. Ugyanitt esett meg a Czermack Reginaldon a csufság, hogy mikor az osztrák tűzoltóságok nevében táviratban üdvözölte a kongresszust, az egyik jelenlevő bécsi tűzfelügyelő kikelt ellene s tagadásba vette Czermacknak abbéli jogát, mintha ő az osztrák tűzoltók összeségét képviselhetné.

A kongresszuson franciául, hollandul, németül és angolul lehetett beszélni.

Mihelyt internacionális dolgokról van szó, London természetesen nem maradhat el. Így volt ezuttal is. Mindjárt a következő évben (1896.) az angolok rendeztek egy nemzetközi tűzoltószerek-kiállítást, kongresszussal kapcsolatosan. A kiállítás helye London Islington városrészében a Royal Agricultural Hall volt s az Amsterdamban megjelenteken kívül Canada és az Északamerikai Egyesült Államok is képviselve valának ott. Csak Magyarország hiányzott még mindig, pedig már csak az itt először rendezett nemzetközi versenygyakorlatok miatt is érdemes lett volna részt venni.

Azután Belgium területén Antwerpenben (Anvers) és Brüsszelben volt a szomszédos államok részvételével egy kongresszus, melyeken egy nemzetközi tűzoltó-iroda szervezésének szüksége mindjobban előtérbe nyomult.

Végre 1900-ban a nársi viláckiállítási

* Meier J. (Chef du service d'incendie) ma is főnagycs.

iroda, hanem a nemzetközi szövetség megalapításának az ügye. Itt mi magyarok is megjelentünk. Nagy fáradtságba s nem kis anyagi áldozatunkba került. De ezt meg nem hozni, egyenesen vétek lett volna, mert itt alakult meg az az internacionális tűzoltó szövetség, mely III-ik kongresszusát az idén nálunk rendezti.

Az *amsterdami* (1895), *londoni* (1896), *antwerpeni* (1897) és *brüsszeli* (1899) ugyanis, bár internacionális kongresszusoknak nevezték őket, még csak a helyi bizottság által egybehívott nemzetközi összejövetelek voltak;* de a szövetsége a képviselt államoknak csak Párisban jött létre.

Az alapítók (membres fondateurs du Conseil, proclamés par l'assemblée de Paris, le 16 août 1900) a következőket választották be a szövetségnek akkor még Grand Conseil címet viselő igazgató-tanácsába u. m.:

Angliából: *Dyson* és *Kusel*.

Amerikából: *Hale G. C.* és *A. Saltzmann A.*

Belgiumból: *Rauter M. V.*

Franciaországból: *Cazier* és *Guesnet*.

Hollandiából: *Meier* és *Wichers*.

Luxemburgból: *De Marie Gustav*.

Magyarországból: *Scossa Zoltán* és *Vermes Béla*.

Németországból: *Dittmann* és *Westphalen*.

Olaszországból: *Penné* és *Friozzi*.

Oroszországból: Gróf *Kamarowsky* és herceg *Lwoff*.

Osztárországból: *Czermack Reginald*.

Portugalliából: *Guillermé-Gomez de Fernandez*.

Spanyolországból: *Plantada Y Forés*.

Sveicből: *Mulleg* és *Pingoud*.

Ha tehát Párisból is hiányoztunk volna, most az alapítók sorában sem szerepelnénk. Pedig az alapszabályok értelmében** az alapító tagsággal már lényeges jog jár együtt.

Az itt felsorolt, összesen 24 alapító közül azóta kettő halt meg. Az egyik Mr. le chevalier *Friozzi G.* colonel-commandant des pompiers de Naples, Président de la fédération italienne (a nápolyi tűzoltóság parancsnoka s az olasz orsz. szövetség elnöke 1901. március havában). A másik Mr. *Guillermé-Gomez de Fernandez*, commandant des pompiers de Porto, Inspecteur général des pompiers du royaume de Portugal (oportói parancsnok, a Por-

tugali királyság tűzoltóságainak vezér-felügyelője). Maradt tehát huszonkettő. Ezek állásukból el nem mozdíthatók, ha csak ők maguk nem akarják.

Az alapítók sorában nincs képviselve Dánia, Svédhon és Norvégia, továbbá Szerbia, Bulgária, Románia és Törökország. Mi is ezekkel kerültünk volna össze, ha meg nem jelenünk Párisban és parirozhatlanul rajtunk szárad az osztrákok által századok óta nagy előszeretettel terjesztett mondás, hogy „Pozsonynál végződik a művelt nyugat és a kultúra, a mi azon túl van, az csak Barbarenland!” Ha azonban csak egyesek vesznek részt a párisi kongresszuson, úgy továbbra is csak agyon hallgatott, osztrák provinciává sülyesztett ország maradunk; de mert szerekkel és versenycsapattal állottunk ki a sikra, semmiféle mesterkedéssel sem sikerül többé letagadni, hogy — *vagyunk!*

Berlinben 1901-ben volt a Párisban megalakult nemzetközi tűzoltó szövetségnek II-ik kongresszusa. És bár a németek, illetőleg a poroszok ez idő szerint nem ellenségeink, mégis bizonyos kicsinyléssel kellett itt is találkoznunk. Az ő felfogásuk szerint ugyanis, a ki a munkából nem veszi ki a részét s mivel sem járul hozzá az ügy előbbre viteléhez, az bármennyire azonos jog alapján áll is, nem aequivalens. Tényleg felolvasást közlünk senki sem tartott s a kiállítók sorában sem Budapest főváros, sem magyar gyáros nem szerepelt.

Ezért kellett megjelennünk a Londonban 1903. július 6—10-éig szintén kiállítással kapcsolatban rendezett nemzetközi kongresszuson, a hol ha még mindig nem állítottunk is ki semmit, de már két felolvasással (*Bölcs Gyula* és *Markusovszky Béla*) vettünk részt. Gróf *Széchenyi Viktor* pedig nemcsak méltón reprezentálta a magyarokat, hanem a Budapesten tartandó III-ik kongresszus iránt érdeklődést kelteni s a hideg angolok és amerikaiak rokonszenvét is számunkra megszerezni sikerült neki.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség *elnöksége* 1904. június hó 18-án d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés tárgyai:

1. Az országos tűzoltó-tiszti szaktanfolyam rendezése.

2. A nemzetközi tűzvédelmi kongresszus ügye.

3. Folyó ügyek.

Az ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző pénztárának elnöksége is tart ülést.

Budapest, 1904. május 22-én.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

841. sz.
1904.

Felhívás.

A f. évi augusztus hó 14—22. napjain Budapesten tartandó nemzetközi tűzvédelmi kiállítás előmunkálatai érdekében szükséges, hogy mindazok, a kik a kiállításon bármi néven nevezendő tárggyal (találmányok, fényképek, könyvek, táblázatok, szerek stb.) részt venni, illetőleg ott azokat kiállítani kívánják, ebbeli szándékukat már most jelentsek be. Felkérjük ennél fogva az összes érdekeltet, hogy a *kiállítandó tárgyak felsorolása* mellett, azok értékét, valamint abbéli szándékukat is, valjon a kiállított tárgyakkal *kiránnak-e bemutató próbákat s milyen mérvben és módon tartani, f. évi június hó 18-ig* a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségénél (Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 8. sz.) írásban bejelentsék. Bejelentendő továbbá az is, hogy a tárgyak kiállításához *hány négyzetméter sikerületet s hány négyzetméter falterületet igényelnek?* A jelzett határidőn túl beérkező jelentések csak az esetben fognak figyelembe vétetni, ha azt a körülmények megengedik.

Budapest, 1904. május 26.

A kiállítási bizottság.

827. sz.
1904.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének 1904. évi május 14-én tartott ülésében.

Elnök: *Széchenyi Viktor gróf.* Jegyző: *Szily József dr.* titkár: *Jelen voltak: Óvári Ferenc dr., alelnök, Barabás István, Glósz Kálmán dr., Lukáts Gyula, Markusovszky Béla, Publig Ernő, Scossa Zoltán, Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Varga Lőrinc, Vida Pál* előadók, *Bulyovszky Aladár és Polcz Rezső* felügyelőbizottsági tagok.

101. Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy a **belügyminiszternél** minapában közbenjárt a tekintetben, hogy az ott már régóta függőben levő és a **tűzrendészet érdekeit** oly mélyen érintő egyes kérdések megoldását megsürgesse. Sajnálattal hallja Szily dr. titkártól, hogy habár a sürgetésnek mutatkozik is az eredménye annyiban, hogy az ügyek elintézésének egyöntetűsége érdekében tanácskozások folynak a belügyminiszteriumban, mégis ezen

biztató, hanem valóban megdőböntő, mert a mi céljainkkal és törekvéseinkkel azok merőben ellentétek, annyira, hogy még azt a keveset is, a mi a tűzrendészeti kormányrendeletben foglaltatik, megakarják nyírβάλni. Tekintettel az ebből származó veszedelmekre, szükségesnek tartja, hogy még mielőtt az ügy a miniszter döntése alá bocsáttatnék, a minisztert egy sürgős fölterjesztésben világosítsuk föl a helyzetről.

Óvári dr. alelnök is ismeri már ezt az új irányzatot, melynek mindenképen elejét kell venni, miért is utasítandónak tartja a titkárt egy fölterjesztés sürgős elkészítésére.

Szily József dr. titkár ismertetvén az előzményeket, aggodalmát fejezi ki a tekintetben, hogy a miniszter az ő hivatalos közlegeinek immáron kifejezedeget véleményével szemben mellőzni fogja a szövetség fölterjesztésében foglaltakat még akkor is, ha azt a szövetség elnökei szóbeli felvilágosításokkal is támogatnák. Javasolja azért, hogy a fölterjesztésben rámutatva a tervbe vett intézkedésekből származó veszedelmekre, és azon rendkívüli érdekekre, melyek ezen előreláthatólag ismét több évtizedekre kiható rendelkezésekkel egybeköték, hangoztassuk szükségét annak, hogy a **kérdés, a miniszter döntését megelőzőleg, egy ankét elé utaltassék**, melyre ugy az országos tűzoltó-szövetség elnöksége, nemkülönben, mivel véleménye szerint gyökeres reform a tűzbiztosító-társaságok bizonyos mértékű közreműködése nélkül el sem képzelhető, egyuttal a biztosító-társaságok képviselői is meghívassanak.

Szabó Gyula pártoló hozzászólás után *Szokoly Ignác* az 1879. évi XL., valamint az 1886. évi XXI. és XXII. törvénycikkekből kimutatja, hogy ugy a tűzrendészeti kormányrendeletnek, valamint a törvényhatósági szabályrendeletek idevágó intézkedéseinek igenis megvan a törvényes alapja, ezt pedig rendeletekkel nem, hanem csakis törvénnyel lehet megdönteni.

Lukáts Gyula és Óvári dr. felszólalásai után elhatározza az elnökség, hogy sürgős és az elnökök által benyújtandó fölterjesztés intéztessek a belügyminiszterhez oly kérelemmel, hogy a miniszteri döntés előtt a szövetség elnökségének és a biztosító-társaságok képviselőinek bevonásával ankét*) hivatassék egybe.

102. Ezzel kapcsolatban *Barabás István* indítványára beható eszmecsere után fölkeri az elnökség az elnököt, hogy személyes érintkezés útján hasson oda, hogy a **biztosító-társaságokkal** lehetőleg egyöntetű eljárás céljából, megelőzőleg bizalmas jellegű **értekezlet** tartassék.

103. A budapesti önkéntes tűzoltó-testület bejelenti, hogy a **budapesti m. kir. állami elemi tanító-képző-intézetben** az 1903/1904. évben is hetenhént 2 órában, rendszeres tűzoltói tanfolyamot tartott megbizottja *Oleják Károly* szakasparancsnok útján, egyuttal kéri, hogy a f. hó 16-án tartandó vizsgára szövetségi biztos küldessék ki és egyben tiszti képesítő-bizonyítványok adassanak ki.

Szabó Gyula pártoló hozzászólása után az elnökség a kérelemnek helyt ad, s a vizsgára szövetségi biztosul kiküldi jelentéstétellel kötelezettségével *Szily József dr.* titkárt.

104. *Saskeőy József* kéri az általa kiadott **Tűzoltó Lexikon** ajánlását. Többek hozzászól-

lása után elhatározza az elnökség, hogy fölhívja a kiadót, hogy könyvét ajánlás előtt boosássa bírálat alá. A bíráló-bizottságba Óvári Ferenc dr. alelnököt, Breuer Szilárd titkárt és Lukáts Gyula előadót küldi ki.

105. A **bácsbodrogvármegyei tűzoltó-szövetségnek** a f. hó 22—23. napjain Németpalánkán tartandó közgyűlésére és versenyeire szóló meghívóját az elnökség tudomásul veszi.

106. Az **egri tanítóképző-intézet** igazgatójának a hallgatók képesítését illető kérelmére adott választ az elnökség helyeslőleg veszi tudomásul.

107. A bécsi „**Kaiser Jubileums-Stiftung**” 1903. évi jelentését az elnökség tudomásul veszi és az 1904. évre hirdetett segélyezésekre fölhívja a figyelmet a „Tűzrendészeti Közlöny-ben.”

108. Az **országos nemzeti szövetség** kérelmére elhatározza az elnökség, hogy a tagtestületeket Szent István napjának megünneplésére a hivatalos lapban újlag fölhívja.

109. A **Stermann M. gyufagyáros** által bemutatott két címkét az elnökség elfogadja, fölhívja a gyárost a „Tűzoltók gyufája” gyártásának megkezdésére, kiköti azonban, hogy hat hónap múlva már csak itthon készült dobozokat hozhat forgalomba.

110. Titkár ismerteti **Breuer Szilárd** titkárnak **Vasvármegye tűzrendészeti szabályrendelete** tárgyában beterjesztett előadói javaslatát, melyet az elnökség a Belügyminiszterhez való fölterjesztés céljából magáévá tesz oly változtatással, hogy a 4. és 53. §-okat eredeti szövegükben meghagyja.

111. A **nemzetközi kongresszust** illetőleg titkár jelenti, hogy Serényi Béla gróf államtitkár a kiállítási bizottság elnöki tiszteréről lemondott, intézkedés történt azonban az egyik alelnök, Boda Vilmos orsz. képviselője után a bizottságnak folyó hó 20-ára való összehívása iránt.

Jelenti továbbá, hogy Németország és Hamburg képviselőjében Westphalen hamburgi parancsnok lett a kongresszusra kiküldve s vele jön Herzog segédtséget. A boszniai kormány Komadina Milos mérnököt, Luxemburg de Marie Gusztávot és Hemmer Edét küldte ki.

Hollandia, Bajorország, Bulgária, Görögország, Baden, Hessen nem küld hivatalos képviselőt. Nem küldenek Svájc, továbbá az Egyesült Államok sem, de a kellő értesítéseket kiadták. Anglia képviselőt nem küld, de a városok részére programokat kért és kapott. Szentpétervár programokat kért és kapott. Württemberg a gyárosokat értesítette, míg London a vasuti kedvezmények iránt érdeklődik. Bejelenti továbbá, hogy **Seserbovszky Szaniszló** főparancsnok készségesen vállalkozik arra, hogy a kongresszuson a modern színházakról előadást tartson, míg a gőzmalmok tűzbiztonsági berendezéséről szóló előadás megtartására az elnökség **Breuer Szilárd** titkárt kéri föl s mindkét előadást bejelenti a nemzetközi szövetség elnökségénél.

Markusovszky Béla előadó kéri, hogy az elnökség ama korábbi határozata, hogy a „Tűzrendészeti Közlöny” a kongresszus 4 napjára négynyelvű napilappá alakíttassék át, mint kivihetetlen, helyeztessék hatályon kívül s e helyett inkább tájékoztató füzet adassék ki s ez eleve küldessék szét.

A hivatalos lap napilappá alakításának

A **bizottságok névsora** a foglalkozás és cím feltüntetésével közzeendő.

A „**Petőfi**”-vállalat azon ajánlatát, hogy a magyar-német nyelvű **kiállítási katalógusok** kiállítására és 8000 példányban való ingyenes átengedésére vállalkozik, ha a Szövetség a hirdetéseket neki megengedi és 600 korona szubvenziót ad. Ezzel szemben az elnökség kimondja, hogy 4000 példány magyar-német-francia-angol katalógusért hajlandó 400 korona segélyt adni.

Az **országos mintarajziskola** igazgatójának a **kiállítási plakát** tárgyában érkezett átiratára hajlandó az elnökség 50 kor. pályadíjat kifizetni egy plakátra, egyben fölhívja Horváth G. Andort is, hogy a már bemutatott kürtös tűzoltót ábrázoló tervvázlatot újból átdolgozva mutassa be. A Szervezeti Szabályzat tájékoztatás céljából neki kiadandó.

112. **Mesterháza község fecskendő beszerzése** ügyében **Breuer Szilárd** beterjesztett javaslatát az elnökség magáévá teszi és a Belügyminiszteriumhoz felterjeszteni rendeli.

113. **Fried Rudolfnak a vízszerszéről** irt s a belügyminiszter által leküldött németnyelvű könyvét az elnökség a könyvtárba helyezi.

114. **Szabó Gyulának a nagybecskereki köz-igazgatási tanfolyam** 36 hallgatójával folyó hó 7—11-ig megtartott tűzoltó-tanfolyamról szóló jelentését az elnökség tudomásul veszi és a nagybecskereki önk. tűzoltó-testületnek a szerek átengedéseért köszönetet mond.

115. **Vida Pálnak a pécsi közigazgatási tanfolyam** 27 hallgatójával f. hó 2—12-ig tartott tűzoltói tanfolyamról szóló jelentését az elnökség tudomásul veszi és Rueprecht testvérek pécsi ezégnak a szerek átengedéseért köszönetet mond.

116. **Lukáts Gyula** bejelenti, hogy **Marosvásárhelyen** június első napjaiban lesz a **tanfolyam**. Tudomásul vétetik azzal, hogy az előadók zárójelentéseiket idejekorán terjesszék be.

117. **Vida Pál** bejelenti, hogy a **baranyavármegyei szövetség alapszabályait** a belügyminiszter nem hagyta jóvá; a választmány a napokban tartotta az alispán elnöklete alatt ülését. Tudomásul szolgál.

118. **Titkár** javaslatára az elnökség a holnapi választmányi ülésnek a **behajthatatlan hátralékoknak** és egyes testületek törlése tárgyában a következőket javasolja: Szepesszombat 1900—1903. évi, Foktő 1898—1903. évi, Tahitófalu 1896—1901. évi, Oroszvár 1900—1903. évi hátraléka töröltessék; a feloszlott Hátszeg, Nagyszokoly, Somogyboglár, Déronya, Németbenesek, Szarvas, Soósd, továbbá a tagsági díjaikkal évek óta hátralékos Mosonbaratfalú, Mándok, Mosonkiliti, Alsólendva, Baksa, Balatonfüred, Bucsuszentlászló, Bottornya, Bak, Belsőtúrje, Csabrendek, Csesztreg, Drávaegyház, Gelse, Hódosán, Kapos, Kottor, Nova, Véged, Zalabér, Zalaalövő, Gyórszentmárton, Mosonkörtvélyes a tagok sorából töröltessenek.

119. **Titkár** bemutatja a **gyakorlati szabályzathoz** szükséges fényképek és klisék tárgyában beérkezett ajánlatokat. Bejelenti továbbá, hogy a budapesti önkéntes tűzoltó-testület, nemkülönb. Köhler István a felvételekhez szükséges szereket szívesen átengedik. Az elnökség a beterjesztett ajánlatok közül Weinwurm Antal ajánlatát fogadja el, mely szerint a 18×24 cm. lemez nagyságú felvételeket 5 kor., a rézmaratásos kliséket pedig 11 emterenkint 9 fillérért

retnek Vida Pál és Markusovszky Béla előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés esti 7 órakor ért véget.

Kmf.

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Dr. Szily József,
titkár-pénztárnok.

Hitelesítjük:

Vida Pál,

Markusovszky Béla,

előadók.

410.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1904. május 14-én, a magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének igazgató-választmányi ülésében.

Elnök: Széchényi Viktor gróf. Jegyző: dr. Szily József pénztárnok.

Jelen voltak: Szabó Gyula alelnök, Szokoly Ignác és Vida Pál választmányi tagok.

24. Elnök megnyitván az ülést, pénztárnok jelenti, hogy Pataky Ignác, Vas János, Henye Fábian segélyei a felterjesztésnek megfelelően utalványoztattak. Tudomásul vétetett.

25. Bejelenti továbbá, hogy átiratunk folytán Moson vármegye törvényhatósági bizottsága a községeket a segélyző-szövetségbe való belépésre felhívta. Tudomásul vétetett.

26. A Belügyminiszter a felterjesztett alapszabályokat kétféle módosítás elrendelése kapcsán jóváhagyván: — a választmány elrendeli e körülménynek a közgyűlésen való bejelentését és az alapszabályoknak 3000 példányban való kinyomatását.

27. A keszthelyi testület parancsnoksága az általa bejelentett 7 esetben a munkaképtelenséget igazolván, Csider József 5 k., Csider István 3 k., Budy Ferenc 3 k., Kurucz Árpád 7 k., Bakos Károly 5 k., Sirsom Péter 4 k., Fodor János 3 k., összesen 30 k. segélyre lett elnöki leg az I. m. ált. bizt. társ. alapítványához felterjesztve azzal, hogy a segélyek egy összegben utalványoztassanak a parancsnokság címére. — Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

28. Ifj. Mihájlovics Mihály szentendrei tűzoltó, (kéményseprő), f. évi április 11-én, tűznél a sugár ütése folytán a szemén zúzódást szenvedvén, 5 napig munkaképtelen volt. Elnökileg az I. m. ált. bizt. társ. alapítványához 10 k. segélyre felterjesztetett. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

29. Bertics János nagymihályi tűzoltónak bal lába ápril hó 28-án tűznél a fecskendő kereke alá jutván, a szenvedett horzsolás és zúzódás miatt 14 napig munkaképtelen volt. Elnökileg az I. m. ált. bizt. társ. alapítványához 25 k. segélyre felterjesztetett. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

30. Pénztárnok bejelenti végül, hogy a pozsonyi esetről újabb jelentés nem érkezett, ellenben a karavukovai testület jelezvén, hogy egy ott, ápril 21-én előfordult tűznél több tagja megsérült, a bejelentésre vonatkozólag útbaigazítást kért. Tudomásul vétetett.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért. Kmf.

Széchényi Viktor gróf,
elnök.

Dr. Szily József,
pénztárnok.

Felvétellett Budapesten, 1904. május 15-én a magyar országos tűzoltó-szövetség országos választmányának gyűlésében.

Elnök: Széchényi Viktor gróf. Jegyző: Breuer Szilárd. Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc alelnök, dr. Szily József pénztárnok-titkár, Bulyovszky Aladár, Polez Rezső, Sendlein János, Barabás István, dr. Glósz Kálmán, Lukáts Gyula, Publig Ernő, Scossa Zoltán, Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Varga Lőrincz, Vida Pál, Vermes Béla, Venczel Lajos, Szabados Imre, dr. Vass János, Knortzer György, Marton Lajos.

1. Elnök megnyitván az ülést, javasolja, hogy az elnökségnek a hivatalos lapban közölt évi jelentése felolvasottnak tekintessék, ami elfogadottnak,

Marton Lajos teljes elismeréssel adózik az elnökségnek sokoldalú tevékenységeért, felszólal azonban az évi jelentés kapcsán, mert a Belügyministeriumban mutatkozó azon hajlamot, hogy az eddig nagy nehezen elért eredményeket egy tollvonással lerontsa, az orsz. választmány nem hagyhatja szó nélkül. Ugy látszik nem tudják ott fent azt, hogy 500,000 tűzoltó inkább képviseli hazánk közgazdasági érdekeit, mint 3 ministeri hivatalnok. Tűzoltóság kell, kivált az alföldön, hol a tűz gyorsan terjed és nemcsak koldusbotot, de egyuttal vándorbotot is nyom a nép kezébe. Szükségesnek tartja, hogy a választmány tegye magáévá az elnökségnek e tekintetben határozatát, informálja mielőbb a miniszerelnököt, hogy az intézményt fenyegető veszély mielőbb elháríttassék.

Knortzer György csatlakozik Marton nézetéhez, eddig a vidéki tűzoltóságokat a hatóságok indolentiájával szemben épen az a tudat buzdította kitartásra, hogy ügyünk a Belügyministeriumban, megérdemelt támogatásban részesül; ha most ez megszűnik, okvetetlenül általános szétbomlásnak kell bekövetkeznie.

Dr. Óvári Ferenc jelenti, hogy az elnökség e tárgyban azon határozatot hozta, hogy a ministeriumban tervezett konferencia megtartása előtt a Belügyminister az elnökök által informáltassék; javasolja, hogy utasíttassék az elnökség a sérelmeket felsoroló felterjesztésnek benyújtására, egyébként pedig mondja ki az orsz. választmány, hogy az elnökség határozatát magáévá teszi.

A választmány az elnökség évi jelentését tudomásul veszi; a belügyministeriumban mutatkozó káros felfogások ellenében teendő lépésekre, a Belügyminister kellő informálására az elnökséget felhívja és az elnökségnek ez ügyben hozott határozatát magáévá teszi.

2. A magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének évi jelentése tudomásul vétetett.

3. Az elnökség által felterjesztett tanfolyam-szabályzatot a gyűlés felolvasottnak tekintvén,

Marton Lajos a 23. pont ellen hoz fel némi aggályt, mert az ily tanfolyamok költségeit némely vármegyei szövetség nem tudja előteremteni, mivel a hatóságok nem támogatják, sőt még a községi jegyzők is az ügy ellenségeihez állanak; kívánatosnak tartja, hogy az ilyen tanfolyamokat az orsz. szövetség segélyezze, az előadót és vizsgabiztost saját költségén delegálja, mert a minősítésről lemondani a vármegyék nem tudnak s így ellenesetben csak külön vármegyei tisztí-minősítést kellene statuálni.

Breuer Szilárd perhorrescál minden más tisztí-minősítést, mint az országosat, a mint az egyéb-

ként választmányi határozattal már ki is mondatott; fentartani javasolja e régi határozatot annál is inkább, mert a vármegyei tanfolyamok mindenütt megtarthatók, mivel az elnökség határozatilag kimondotta, hogy a költségvetés keretén belül saját költségén is kész eladót delegálni, ha az szükségesnek mutatkozik.]

Dr. Vass János azon kívánságának ad kifejezést, hogy a vármegyei tanfolyamok altiszti képesítést is adhassanak, mert a legtöbb közséki kiküldött intelligencia hiánya miatt, a tiszti rang diminuálása nélkül, tiszti képesítést nem kaphat; a helyi érdek azonban megkívánja, hogy azért ezek is kapjanak valami képesítést s ne csak látogatási bizonyítványt; képesített altiszt mellett intelligens ember is szívesebben vállalkozik a vezető szerepre.

Elnök megjegyzi, hogy a vármegyei tanfolyamok segélyezését szabályul felállítani nem lehet, mert valamennyi tanfolyam segélyezését az orsz. szövetség jövedelme sem engedi meg; de nincs is arra szükség, mert nem mindegyik vármegye kéri tanfolyamának segélyezését, mint például Baranya, Somogy és Heves sem kérte; megokolt és méltányos esetekben azonban a subvencionálás elől nem akar elzárkózni. A tiszti minősítés elvileg szabályoztatott jelen szabályzat által, de az altiszti minősítés kérdését nem döntené el most incidentaliter, hanem utasítsa a választmány az elnökséget egy jelen szabályzatot kiegészítő pót-javaslat beterjesztésére. A jegyzőket érintő megjegyzésre való utalással pedig felhívja a választmány tagjait arra, hogy az egyes törvényhatósági bizottságokban felszólalva, az alispán útján utasíttassák a jegyzőket a tűzrendészet hathatósabb támogatására.

A választmány a tanfolyam szabályzatot teljes egészében elfogadja, felhívja azonban az elnökséget, hogy a vármegyei tanfolyamok által adható altiszti minősítést illetőleg pótlo javaslatot dolgozzon ki és terjesszen a választmány elé.

4. A fecskendők kipróbálásakor követendő eljárás szabályzatát a választmány felolvasottnak tekinti és elfogadja.

5. Az 1903. évi zárszámadás felolvasottnak tekintetvén, a felügyelő-bizottság felolvasottjelenítésével együtt tudomásul vétetett és titkár-pénztárnoknak az 1903. évre a felmentvény megadatott.

6. Titkár-pénztárnok beterjeszti ennek kapcsán az elnökség javaslatát a **behajthatatlan hátralékok és egyes tagtestületek törlése** tárgyában.

Az elnökség e javaslata elfogadtatván, Szepesszombat 1900—1903. évi, Foktó 1898—1903. évi, Tahitótfalu 1896—1900. évi, Oroszvár 1900—1903. évi hátraléka törlésbe hozatott; a feloszlott Hátszeg, Nagyszokoló, Somogy-Boglár, Déronja, Németbenesek, Szarvas, Temes-Soósd, továbbá a tagsági díjakkal évek óta hátralékos Moson-Barátfalu, Mándok, Moson-Kiliti, Alsó-lendva, Baksa, Balatonfüred, Bucus-Szent-László, Bottornya, Bak, Belső-túrje, Csabrendek, Csesztreg, Drávaegyház, Gelse, Hódosán, Kapoles, Kottor, Nova, Véged, Zalabér, Zalalövő, Győr-Szent-Márton, Mosonkörtvélyes testületek a tagok sorából töröltettek, hátralékos tagsági díjaik törlésbe hozattak és a hivatalos lapnak czimükre való küldése beszüntetni rendeltetett.

7. Az 1904. évben tartandó orsz. tűzoltótiszti tanfolyam rendezése tárgyában beterjesztett elnökségi javaslatot, mely szerint a tanfolyam a tanfolyamok közül, melyek már nem tartoznak a tűzoltóságokhoz, mint az egyes vármegyei, és a

engedélyezi, utasítja az elnökséget, hogy a továbbiak iránt saját hatáskörében intézkedjék és a tanfolyam lefolyásáról jelentését annak idején terjessze be.

8. A szolgálati érem szabályzatának az elnökség által javasolt azon módosítását, hogy az érmek felirata az éremszabályoknak megfelelően módosíttassék és érem nem magyar állampolgárnak is kiadható legyen, ha rászolgált,

Dr. Vass János az állampolgárságot illetőleg nem fogadja el.

Szokoló Ignác elfogadja, mert itt nem azon érdem honoráltatik, hogy valaki állampolgár, hanem hogy magyar tűzoltóság kötelékében szolgált és érdemeket szerzett, sőt nagyobbak érdemei, mint az állampolgároké, mert neki az nem honfiai kötelessége; megtagadni az érmet, méltánytalanság lenne.

Dr. Szily József már azért is elfogadja a javaslatot, mert az intenciókban ellentét lenne, ha a külföldön eltöltött szolgálati időt beszámítanók, érmet ellenben nem adnák az itt eltöltött szolgálat jutalmául.

A választmány a javaslatot elfogadja, a 15. §-ban a „magyar állampolgároknak“ kitételeit törli, a 4. §. elejét pedig változtatlanul hagyva, utolsó 3 mondatát ekképp állapítja meg: „A közepmezőből egy ötágú csillag ágazik ki, melynek mezőit veres zománccal fedvék; a csillagot zománcozott zöld babérkoszorú és tűzoltójelvények veszik körül. A X, XX, XXX éves érmeket tűzoltóparancsnoki sisak tetőzi. Valamennyi érem hátlapján a magyar országos tűzoltószövetség cimere van, míg szélén körben: „Alapítottattott 1884.“ évszám és felirat áll.“

9. Az elnökség az egyenruházati és rangjelzési szabályzatot akképp javasolja kiegészíteni, hogy benne kimondassék, miszerint a hivatásos tűzoltóságok egyenruházata azonos szabás és rangjelzés mellett világos kék legyen.

Lukáts Gyula a javaslatot nem fogadja el, mert a nagy nehezen elért egységeséget megbolygatni veszélyesnek tartja; ha eltéréssről szó lenne, ugy a szín szabad választását kellene megengedni.

Szabó Gyula azért javasolta a kérdéses kiegészítést, mert a hivatásos tűzoltókat megkülönböztetni kívánta.

Lukáts Gyula e megkülönböztetést feleslegesnek tartja, mert akkor fontosabb lenne a kötelezettek megkülönböztetni, a kiknek szolgálati érmet sem adunk.

Public Ernő a világos kék szint általában jobbnak tartja.

Dr. Glósz Kálmán tűzoltók között nem tenne különbséget; a szabályzatot nem bolygatná, de megengedné, hogy mindenki a neki tetsző szint választhassa.

Barabás István a sötét szín megtartása mellett van, mert a színeket folyton változtatni nem lehet; a hivatásos tűzoltóságoknál vis majornal állunk szemben és el kell túrnunk a világos kék szint náluk, mert a városoknál a mi szabályzatunkat eddig keresztül vinni nem tudtuk; de ne rontsuk el a saját bázisunkat most azzal, hogy elismerjük; a kérdést nem vetné felszínre.

Vida Pál a szabályzat eredeti szövegének fentartását javasolja, annál is inkább, mert a posztóruha ugysis csak diszruha jellegével bír, míg a tulajdonképeni munkaruha (kék-fehér csikok vászonból) általános érvényű és az egész szolgálatnál megengedhető.

pitja meg, mi tenet ilyen nem irhatunk elő.

Szabó Gyula visszavonja az általa beterjesztett javaslatot, de kívánja, hogy az elnökség határozata értelmében a városok kerestessenek meg arra, hogy a szövetségi szabályt fogadják el hivatásos tűzoltóságoknál is.

A választmány a beterjesztett kiegészítési javaslatot a napirendről leveszi és a Szabó Gyula által kívánt intézkedésre az elnökséget utasítja.

10. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek **Vida Pál** és **Szabados Imre**.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.
Kmf.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Hitelesítjük:

Vida Pál.

Szabados Imre.

413.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Budapest, 1904. május hó 15-én a magyarországi tűzoltó-testületek segélyző-szövetségének közgyűlésében.

Elnök: *Széchenyi Viktor gróf.* Jegyző: *Breuer Szilárd.*

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc, Szabó Gyula, dr. Szily József, Polcz Rezső, Sendlein János, Bulyovszky Aladár, dr. Vass János, dr. Glósz Kálmán, Scossa Zoltán, Szokoly Ignác, Vida Pál, Marton Lajos, Knortzer György, Varga Lőrinc, Lukáts Gyula, Szabados Imre, Vermes Béla, Vencel Lajos, Barabás István, Publig Ernő.

1. Elnök megnyitván a gyűlést, a napirend első pontjával az igazgató-választmánynak a hivatalos lapban is közzétett évi jelentését teszi s kérdést intéz a közgyűlés tagjaihoz, vajjon van-e hozzá valakinek megjegyzése? A közgyűlés az évi jelentést egyhangulag tudomásul vette.

2. Az évi zárszámadást és a felügyelő-bizottságnak a pénztárra és az irodai ügykezelésre vonatkozó jelentését a közgyűlés tudomásul vette, és pénztárnoknak az 1903. évre a felmentvényt megadta.

3. Az 1904. évi költségvetést a közgyűlés az előző 1903. évi költségvetéssel teljesen azonosan állapítja meg.

4. A pénztár ellenőrzésével és a számvizsgálattal az 1904. évben való megejtésével a közgyűlés ismét a magyar országos tűzoltó-szövetség felügyelő-bizottságát bizza meg, illetve ezen teendő ellátására a bizottságot felkéri.

5. A szövetség alapszabályai két rendbeli kisebbszerű módosítással a Belügyminister által jóváhagyatván; a közgyűlés úgy ezen körülményt, mint az igazgató-választmány által foganatosított módosítást tudomásul veszi s kimondja, hogy az új alapszabályok azonnal életbeléptetendők és alkalmazandók; az igazgató-választmánynak azok kinyomatására hozott határozatát pedig jóváhagyja.

6. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek **Vida Pál** és **Szabados Imre**.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.
Kmf.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Hitelesítjük:

Vida Pál.

Szabados Imre.

Az országos nemzeti szövetség Szent István napjának országos és társadalmi irányban való megünneplése tárgyában országos mozgalmat indított és a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez a f. évben is azon megkereséssel fordult, miszerint ezen cél elérésének érdekében a hazai tűzoltóságok közreműködését eszközölje ki olyképen, hogy az összes tűzoltóságok Szent István napján rendeznének ünnepélyeket, diszkivonulásokat és ezen nemzeti ünnepen mutatnák be a közönségnek az év folyamán elért haladásuknak eredményét.

Felkérjük ennél fogva a t. Parancsnokságokat, hogy saját hatáskörükben is odahatni sziveskedjenek, miszerint ezen nemzeti ünnepnap fénye a tűzoltóság közreműködésével is emeltessek. Legyen törvényalkotó első királyunk emlékünnepe egyuttal a tűzoltóság ünnepe is, a melyen a közönség előtt megjelenve, a társadalomban és a közéletben való nélkülözhetlen voltát demonstrálja, — saját ügyének megszilárdítása kapcsán eleget tesz honfíui kötelességének is.

Budapest, 1904. május hó 18-án,

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Jegyzőkönyv.

Felvétel a magyar tűzoltó-tisztek országos egyesületének 1904. május 15-én tartott közgyűlésében.

Elnök: Gróf *Széchenyi Viktor.* Jegyző: *Breuer Szilárd* titkár.

A képviselve volt szavazatok, illetve tagok száma 26.

Elnök megnyitván az ülést, üdvözlí a megjelenteket és felhívja titkárt az igazgatóság jelentésének előterjesztésére.

Titkár jelenti, hogy az alapszabályok a Belügyminister által jóváhagyatván, kinyomatok és körlevél kíséretében a tagoknak megküldettek; hogy továbbá az egyleti helyiség évi 1000 k. lakbér fejében felvétel, egyleti szolgálakás fejében felfogadtatott és a butorzat beszerzése iránt is a lépések meg lettek téve. A három helyiség közül egyik ülés teremnek, 2 elszállásolási helyiségül fog berendeztetni. A felhívás folytán eddig 100 k. tagdíjjal az alapítók sorába lépett: *gróf Széchenyi Viktor, dr. Óvári Ferenc, a budapesti szivattyú- és gépgyár r. t., Köhler István* fecskendőgyáros, a robbanásmentes edényeket készítő magyar fémlémezgyár r. t., a budapesti ásvány olajgyár r. t. s hogy a rendes tagok is megkezdték a tagosági díjak befizetését. Tudomásul vétetett.

Elnök felhíván a gyűlést az igazgatóság végleges megalakítására, az ideiglenes igazgatóság nevében leteszi eddigi mandátumát, mire a gyűlés közfelkiáltással — elnökké egyhangulag újból *gróf Széchenyi Viktort* választotta. Alnöökké megválasztatott továbbá egyhangulag *dr. Óvári Ferenc* és *Scserbovszki Szaniszló*; az igazgatóság tagjává: *Barabás István (Vasvár), Breuer Szilárd* mint titkár (Budapest), *Blasnek Húgó* mint ellenőr (Budapest), *dr. Balogh Dezső* mint pénztárnok (Budapest), *Golián Pál (Zólyombrézó), dr. Glósz Kálmán (Eger), Harez Lajos (Szeged), Janicsék Andor (Budapest), Köhler István (Budapest), Kállay Imre* mint gazdahelyettes (Budapest), *Kozmári Dezső (Gyöngyös), Lukáts Gyula* mint gazda (Zsarnóca), *Marton Lajos (Battonya), Oleják Károly (Buda-*

pest), Pállya József (Kossuthfalva), Polcz Rezső (Kolozsvar), Publíg Ernő (Debreczen), dr. Rull Béla (Mohács), Szabados Imre (Kaposvár), Sendlein János (Pozsony), Stroiny Román (Vajdahunyad), Szabó Gyula (Kismarton), Vermes Béla (Szabadka), Vida Pál (Székesfehérvár). Kimondotta egyben a gyűlés, hogy nevezettek ezen megválasztásukról értesítendők.

Titkár jelenti, hogy járási megbízottakul esupán Gerber Sándor (Siófok) ajánlatott. — Többek hozzászólása után járási megbízottakul megválasztottak: Gerber Sándor (Siófok), Venczel Lajos (Szabadka), Székei Géza (Zsarnóca), Spitz Imre (Kossuthfalva), míg a többi megbízottak névsorának összeállítására titkár felhivatott, hogy az elnökség ennek alapján a járási megbízottakat mielőbb kinevezhesse és tagok gyűjtésére felkérhesse. Kimondatott egyben, hogy a tagsági díjak befizetése szorgalmazandó, tekintettel arra, hogy az egyleti helyiség berendezése kezdetben nagyobb költséget igényel és kívánatos, hogy e helyiség mielőbb átadható legyen a használatnak. A szállás igénybevételenek díját a gyűlés a kezelési önköltségben állapítja meg.

Dr. *Óvári Ferenc* bejelenti, hogy a magy. orsz. tűzoltó szövetség elnöksége egy dívánt ajándékozott az egyletnek; Szabados Imre tagtárs egy szabadalmat képező borszesz-gáz ké-

szüléket ajánlott fel a helyiségek világításához.

Lukáts Gyula bejelenti, hogy a Népszínház és az Orfeum igazgatói hajlandóknak nyilatkoztak bizonyos módozatok mellett jegykedvezmények adására; felajánlja lapjának egy példányát ingyen az egyesület helyiségének és kész az egyesületi közleményeket lapjában bármikor közzé tenni; végül kívánja, hogy a nyugták, mint tag-igazolványok kis karton alakban nyomattassanak.

Elnök bejelenti, hogy József főherceg arc-képét saját költségén fogja az egyleti helyiség részére beszerezni. — A gyűlés a felajánlott adományokért ajándékozókknak köszönetet szavaz; Lukáts Gyulát felkéri, hogy a színházi jegyek kedvezményes megszerzésében járjon továbbra is el; felhívja titkárt, hogy kedvezményes villamosvasúti jegyeket is szerezzon a tagok részére és a telefon bevezetés kedvezményes engedélyezése iránt tegyen lépéseket, s végül Szabados Imre indítványára felkéri elnököt, hogy hasson oda, miszerint az egyleti közlemények az orsz. tűzoltó szövetség hivatalos lapjában is közzététessenek.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmf.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Elektro-üveg. Luxfer-prizma.

A berlini (1901.) és londoni (1903.) kiállítások alkalmából rendezett tűzpróbákon, a robbanásmentes benzintartókon* kívül, a tűzállóság dolgában a Siemens-féle drótüveget is felülmuló elektro-üvegtáblák és a luxfer-prizmák vonták legjobban magukra a közfigyelmet. S bár még több mint két hónap választ el bennünket az internacionális tűzoltó-kongresszus kapcsán rendezendő kiállítástól, a luxfer-prizmagyár tűzbiztos üvegyártmányaival már is tartottak nálunk is nyilvános tűzpróbát.

A nemzetközi kongresszus haszna, termékenyítő hatása tehát előre veti árnyékát. A mi új találmány van, annak a gazdája mind siet praeparálni a talajt, iparkodik terjeszteni megismerését a találmányának, melynél, ha jó eleve ráirányítja az illetékes körök figyelmét, feltétlenül nagyobb sikerre tarthat számot. Máskor csak évek múlva érkezett volna el hozzánk a külföldön rég feltűnést keltett újítások híre, most nem is kell érték menni, egymásután jelentkeznek velők a feltalálók. Nem véletlen, hogy december óta, a mikor a robbanásmentes edényekkel tartottak Budapesten a fényesen sikerült próbát, nem mulik el hónap a nélkül, hogy egy vagy több, a tűzoltóságokat érdekelhető nyilvános bemutatások ne történének.

Legutóbb május 18-án a Műegyetem új telkén (L. Lágymányos, Budafoki-ut) az elektro-üveg és luxfer-prizmák tűzállóságát mutatták be.** A hivatalos összehasonlító-próba ered-

ményét az eredeti jegyzőkönyv szövegének közzétételével fogjuk a maga egészében megismertetni. Addig is azonban tájékoztatóul már most elkívánunk róluk elmondani egyetmást.

A luxfer-prizmak* konstruálására az alap gondolatot a fénytörés törvényei szolgáltatták.

Ha ugyanis valamely fénysugár átlátszó, de prizmatikus testre (üvegre) esik, akkor tudvalevőleg eltérül az irányától, haladásában törést szenved. Ha most egyetlen prizma helyett egy egész sor kis üvegprizmát rendezünk el egymás felett vagy mellett, akkor az utjokban ilykép megtört fénykévék oly szélesen terülnek szét, hogy pl. egy sötét pincehelyiségnek a legtávolabbi zugába is nappali világosságot sugározthatnak. És sötét helyiségeknek világosabbá tétele volt a luxfer-prizmak megszerkesztésének eredeti célja.

Mint hogy azonban a sugárzó meleg, illetőleg a hősugarak is egészen azonos módon haladnak tova a térben, miként a fény: a luxfer-prizmak által ezek is eltérítetnek; törést szenvednek, szétterülésük nagyobb felületre osztja szét és így gyengíti melegítő hatóságukat.

Az ily tulajdonsággal bíró luxfer-prizmakat és elektro-üvegtáblákat tehát csak olyan keretbe kellett belefoglalni, a melyik bizonyos (de jó magas) hőfoknál még helyt áll, (választották pedig a rezet, melynek olvadási pontja 1000—1130 C° s ily (réz) keretbe foglalt üveg-

* Prizma görögül hasáb, vagyis oly többszögű test, a melynek két egybevágó párhuzamos alapfelülete van és melynek oldalfelületei párhuzamos éllel csat-

vadnak.

Igy pedig tűzfalnyílások, lépcsőházak és világító udvarok befödésére s raktáráblakok, meg belső kirakatelváltások és díszüvegezések gyanánt feltétlenül nagy előnnyel alkalmazhatók. A világosságot átbocsátják, de a tüzet nem, leg-

szemben nagyobb ellenállási képessé, amelyben felhevített állapotban, a hideg vizsugár hatása alatt még a drótüvegnél is jobban helytállnak, mikor be akarjuk őket verni, szépen engednek. A táblák ugyanis egyes szelvényekből vannak összetéve, melyeket vékony veresréz szalagokkal electrolizis útján foglal-

feljebb akkor, ha a kifejlődő hőség már ezer fok körül jár.

Tűzállóságukon kívül azonban tűzoltói szempontból még más előnyük is van. Ahol eddig drótüveget alkalmaztak és a helyzet úgy hozta magával, hogy levegőt és illetőleg a fojtó füstnek utat kellett teremteni: ott a drótüvege törekvésnek ellenállt avagy csak biztos kézsérülések árán és igen nagy vesződéssel volt az üveglap áttörése

nek össze és bár az ily keretbe foglalt elektro-üveg a tűz behatásánál foglalatából csak akkor esik ki, ha maga a rézkeret már olvadni kezd, — baltával aránylag könnyen eltávolítható.

A luxfer-prizmagyár budapesti képviselői, gyártmányait augusztusban kiállítják s az elektro-üveg viselkedését a tűzzel szemben nyilvános próbán is be fogják mutatni. **R.**

△ **Tűzoltásra alkalmas folyadék.** Ha 2 hektoliter vízbe 3 klg. natriumkarbonátot, továbbá 5 klg. denaturált sót, végre 5 klg. vízűveg keverünk, oly tűzoltásra kiválóan alkalmas folyadékot nyerünk, a mely télen sem fagy meg és így nyitott hordóban is tartható mindenütt, a hol szükség lehet rá. Nyáron az elpárolgó vizet időnként pótolni kell. Használat előtt a folyadékot jól fel szokás kavarni. Hatását az ily előállítható tüzet oltó anyagnak a magy. kir. államügyosztály északi főműhelyében Állt Lajos parancsnok már ki is próbálta. Égő rongyot e folyadékba mártott kézzel veszély nélkül meg lehet fogni és a kezdődő tüzet agyon lehet tapogatni vele. A legnevezetesebb tulajdonsága pedig e keveréknek az, hogy belőle a 2 hekto csak 3 korona és 75 fillérbe kerül.

△ **Angliának egyik elsőrangú ideggyógyásza** tudományosan beigazolta, hogy a szív működésre és általában az idegzetre a lehető legkárosabb hatással van, ha a felébredés pillanatában rögtön ki kell ugrani az ágyból. Egybehangzik ez dr. Selden, newyorki orvosnak azzal a régebbi állításával, hogy idegbetegeket álmukból való gyakori felriasztással az örütségbe lehet kergetni. A tűzoltói szolgálat tehát egyenesen gyártja az idegességet, s ha nyugodt alvásra szánt szabadnapokkal nem szakítanak meg a szolgálati napokat, a legerősebb szervezet sem bírná azt el. Az angolok egyébként ezt gyakorlatilag már rég kipróbálták s a hivatásos tűzoltóságnál a legénységet 20 évi, az altiszteket és tiszteket pedig 25 évi szolgálat után feltétlenül nyugdíjazták.

NEMZETKÖZI KONGRESSZUSUNK.

Az internationalis tűzoltó-tanács (Conseil) illetőleg szövetség alapszabályai.

I. Cél és meghatározás.

1. §. A nemzetközi tűzoltó-tanács oly állandó szövetség, melynek célja a tűzoltást megelőző tűzrendészetnek s az élet és vagyonmentésnek a szervezése és fejlesztése.

2. §. Ez a Tanács a különböző országok bizonyos számú képviselőiből áll. Székhelye a Conseil mindenkor vezértitkárának lakóhelye, kinek beleegyezésével azonban az állandó választmány tetszés szerint más várost is jelölhet ki székhelyül.

A választmányi tagok állása és működése tiszteletbeli.

3. §. A tanácsban képviselt országok törvényeivel és rendeleteivel a nemzetközi szövetség alapszabályai ellentétben nem állhatnak.

II. Tagság és kongresszusok.

4. §. A tagok száma a 6. §-ban körülírt korlátozás mellett lehet akármennyi.

Magát a nemzetközi tanácsot alkotják:

a) az országos tűzoltó-szövetségek képviselői.
b) az ezeken kívül álló oly egyének, a kik évenként 25 frankot, illetőleg 24 koronát fizetnek és

c) a tiszteletbeli tagok, utóbbiak csupán tanácskozási joggal bírván.

5. §. A felvételre jelentkező szövetségek s illetőleg tűzrendészetet kultiváló társulatok és egyének eziránt való kérvényüket a választmányhoz terjesztik be, a mely az ügyben szótöbbséggel dönt. A felvétel azonban csak a megállapított tagsági díjak lefizetése után bír érvényességgel.

6. §. Minden politikailag független állam országos tűzoltó szövetségének és illetőleg tűzrendészettel foglalkozó társulatának képviselői jogosultak a tagságra, számuk azonban arányosan az illető ország lakosságához a következőképp állapittatik meg:

Minden oly ország, a melynek népessége a legutolsó hivatalos népszámlálás adatai szerint legalább 10 millió tesz ki, 5 képviselőt küldhet s minden további (megkezdett) 5 millió után még egy képviselőt nevezhet meg. Az így megszabott képviselők számába az alapító tagok (lásd a Párizsban 1900. évi augusztus 16-án felvett névsort), valamint a kormánynak netáni kiküldöttjei beleértetődnek. Tizenöt képviselőnél többel egyik állam sem rendelkezhet. Abból a körülményből, hogy csak önálló államok tarthatnak igényt külön képviselőkre, önként következik, hogy az egy unióban egyesült államok, a képviselőlet dolgában is egy csoportnak tekintendők.

7. §. Minden állam kormánya jogosult, országos szövetségének képviselőin kívül 1 vagy legfeljebb 2 külön kiküldöttet nevezni ki a nemzetközi tanácsba.

8. §. Ha valamely országból több csoport képviselőt jelentenek be, akkor a szavazati joggal bíró képviselők számát az állandó választmány állapítja meg.

9. §. Az internationalis Tanács összejöveteleire és az általa rendezett kongresszusokra, alkalmas módon, az állandó választmány hívja meg a tagokat.

11. §. Az összejöveteleken, tanácsuléseken szavazati joga minden képviselőnek van. A mely képviselő személyesen nem jelenhetik meg, jogosult a maga szavazatát bármely másik országbeli képviselőre átruházni, hanem erről legalább két nappal előbb a vezértitkár irásban értesíteni tartozik. A választmány határozata alapján írásbeli uton is megejthetők a szavazások. Ily esetekben a szavazás eredményét a vezértitkár állapítja meg.

III. Az állandó választmány.

12. §. A nemzetközi tűzoltó-tanács vezetőségét 11 tagú állandó választmány képviseli; mely áll 1. az elnökből, 2. négy alelnökből, 3. a vezértitkárból, 4. a számadóból (pénztárnok), és 5. négy assessorból (ülők).

13. §. A választmányt az elnök évenként legalább egyszer hívja egybe; öt választmányi tagnak kivánságára azonban, ha ehhez az elnök is hozzájárul, bármikor összehívható.

Az ülésre szóló meghívók négy héttel megelőzőleg küldendők szét.

14. §. A választmány üléseit az elnök vagy az ő akadályoztatása esetén az alelnök vezeti.

15. §. A határozatok egyszerű szótöbbséggel nozatnak. Szavazategyenlőség esetében az elnök dönt. A határozatok, melyek jegyzőkönyvbe foglalandók, tekintet nélkül a megjelenetek számára, kötelező erejűek, mihelyt a meghívók, az ülés napját megelőzőleg 4 héttel, szabatosan küldettek szét.

16. §. A választmány tagjai 3 évre választatnak. Kilépő tagok újra megválaszthatók.

Ha abban az évben, mikor a hároméves megbízatás ideje lejár, nemzetközi kongresszus nem tartatnék, a választmány a legközelebbi közgyűlésig három éven túl is megtartja mandátumát.

17. §. Az állandó választmányban egy ország sem szerepelhet több, mint egy taggal. Kivételt e tekintetben csak az elnök és a vezértitkár személye képez, de ehhez is a közgyűlés hozzájárulása szükséges.

18. §. Ha valamely választmányi tag a hivatalos megbízatás lejárta előtt letenné mandátumát, akkor jogában áll a választmánynak időközileg kiegészíteni magát.

19. §. Az állandó választmánynak, a nemzetközi tanács képviselőtén kívül kötelessége a folyó ügyeket elintézni s a pénztárt kezelni. Ő állapítja meg az évi tagsági díjat, az ülések napirendjét, előzetes bírálat alá veszi a megvitatás tárgyává teendő felolvasásokat s általában minden a nemzetközi tűzoltó-szövetség tekintélyének emelését s fejlődésének előmozdítását célzó alkalmas intézkedéseket megtesz.

Az internationalis tűzoltó-kongresszusok rendezése tekintetében is őt illeti meg az intézkedés joga.

A hozzá intézett technikai és egyéb idevágó kérdésekben felvilágosításokkal szolgálni s a tagoknak ez irányban rendelkezésére állni szintén kötelessége a választmánynak.

IV. Képviselők.

20. §. A választmány munkájának megkönnyítése okából minden állam képviselői közül egy levelező-tag gyanánt jelölendő ki. E képviselő megbízatásának ideje a választmányi

minden harmadik évben tartandó.

23. §. A kongresszus tartamára, a helyi bizottsággal egyetértve, a választmány külön irodát szervez.

24. §. A kongresszusi iroda áll:

1. egy vagy több diszelnökből,
2. a tiszteletbeli tagokból,
3. az állandó választmányból és
4. a helyi rendező-bizottság tagjaiból.

25. §. A politika és vallás körébe tartozó dolgok és általában minden oly kérdés, mely a kongresszus tárgyaival és céljával nem függ össze, a tanácskozásból ki vannak rekesztve.

26. §. Vita alá egyedül a kongresszus tárgysorozata kerülhet. A program pontjait, az előző kongresszusra vonatkozó határozatoknak figyelembevételével, a helyi bizottság javaslata alapján a választmány állapítja meg.

27. §. Amennyiben ez tanácsosnak mutatkoznék, a megtartandó felolvasások jóváhagyás végett a választmányhoz előre beterjesztendők. Ha a szerzők bemutatott szövegű előadásuk megtartásában akadályozva lennének, a kongresszus valamely másik tagját bizthatja meg az értekezés felolvasásával vagy annak rövid kivonatban való ismertetésével.

28. §. Előadást vagy felolvasást az angol német vagy francia nyelven kívül, egyedül azon állam hivatalos nyelvén szabad tartani, amelyben a kongresszust rendezik. A felolvasás tartama az erre megállapított időn túl nem terjedhet.

29. §. A kongresszus jegyzőkönyve és a felolvasóülésekről szóló jelentések francia nyelven szerkesztendők; azonban mindenkinek, aki felolvasást tartott, avagy a tárgyhoz hozzászólott, jogában áll megkivánni, hogy előadása azon a nyelven is közöltessék, amelyen ő beszélt.

30. §. Az indítványok felett, ha a választmány szavazásra bocsátja azokat, a jelenlevő kongresszusi tagok kézfeltartással és egyszerű szótöbbséggel döntenek. Ha a szavazás eredménye kétséges, az elnök más módon is elrendelheti az újra szavazást.

VI. Jövedelem. Alapszabálymódosítás.

31. §. Az igazgatás költségei a szövetség pénztárából fedeztetnek, melynek bevételi forrását

1. a tagsági díjak,
2. subventiók és adományok képezik.

A tagsági díjak kétfélek; a) országosak b) egyéniak. Az országos szövetségek tagdíja a következő kules szerint számíttatik:

5 képviselővel rendelkező ország fizet évenként	75 frkot.
6	80
7	85
8	90
9	95
10	100
11	105
12	110
13	115
14	120
15	125

(= 120 k.)

Minden valamely ország képviselő-csoportján kívül álló egyén évi tagsági díja 25 frank (= 24 k. = 20 márka = 20 Shilling, illetőleg 1 font Sterling).

A tagdíjak az év első negyedében fizetendők.

32. §. A csoport-képviselők tagsági joga csak akkor lép érvénybe, ha a 31-ik §-ban megállapított díjak befizettetnek, s e díjak teljes összegben követelendők akkor is, ha az illető ország nem is nevezte volna meg képviselőit,

Az 5 milliónál kevesebb lakossal bíró országok bejelentett képviselői, csak, mint 25 frank tagsági díjra kötelezett egyes tagok szerepelhetnek.

33. §. A rendszeren befizetett tagsági díjak jogot adnak minden oly kongresszuson és özszejövetelen való résztvevésre, amelyeket a nemzetközi tűzoltó-szövetség maga tart vagy amelyek az ő védnöksége alatt rendeztetnek; azonkívül azt is igényelheti minden tag, hogy neki az ülésekről szóló jelentések s a nemzetközi tanács hivatalos kiadványai egy példányban díjtalanul megküldessenek.

34. §. A választmány a szövetség által elért eredményekről és a pénztár állásáról minden özszejövetel alkalmával jelentést tesz. A számadások átvizsgálására a tanács 2 tagot jelöl ki.

35. §. Az alapszabályok módosítását célzó indítványokat, tüzetesen megokolva, 3 hónappal a tanács ülését megelőzőleg, a választmány címén, az elnök vagy vezértitkár kezéhez kell benyújtani.

36. §. Az alapszabályok módosítása felett titkos szavazás dönt. Valamely idevonatkozó módosítás elfogadtatásához a szavazatok kétharmada szükséges.

VII. Tiszteletbeli tagok.

37. §. Az állandó-választmánynak jogában áll tiszteletbeli tagokat nevezni ki. A tiszteletbeli tagok tagsági díjat nem fizetnek, minden ülésen részt vehetnek, de szavazati joguk nincs.

VIII. Alapító-tagok.

A nemzetközi tűzoltó-szövetség megalapítását az 1900. évi augusztus 12-én, Párisban tartott kongresszus határozta el. Az első választmányt, négy évre az ugyanitt augusztus 16 ki ülésen választották meg.

Egy szótöbbséggel hozott további határozat értelmében, azon országok képviselői, akik az alakuló ülésen a szövetségbe való belépésüket kijelentették, a nemzetközi tűzoltó-tanács alapító-tagjaivá nyilvánították; oly megszorítással, hogy ily alapító-tagga egy-egy államból két képviselőnél több nem lehet.*

Az alapító-tagok ebbeli minőségüket akkor is megtartják, ha időközben meg is szüntek volna működő tagja lenni a tűzoltóságnak.

Az alapító-tagok állásukból elmozdíthatók nem lévén, az egy-egy ország lakosságának arányában megállapítandó képviselők számára mindenkor betudandók és csak ha elhalálozik az illető alapító-tag vagy pedig önként leköszön, illetőleg kilép a szövetségből, egyedül ez esetben választhat vagy küldhet helyette az illető állam más valakit képviselőül.

KONGRESSZUSI HIREK.

□ **A baltimori német konzul, a brémai származású Rich Lipót,** felolvasást kíván tartani az ott legutóbb előfordult tűzvészről, melynél a tűzjelzést követő tizedik perctől kezdve 39 órán keresztül egyfolytában jelen volt.

□ **Mit lehet kiállítani?** A nemzetközi kongresszussal kapcsolatban rendezendő tűzvédelmi

* Igy jelentették ki Magyarország képviselői közül alapító-tagga Scossa Zoltánt és Vermes Bélát; míg dr. Szily József levelező-tagga lett. A szerk.

kiállításon tűzoltószerek és felszerelések, villamos szivattyúk, tűzoltói szolgálatra épített automobilonok, tűzjelzők, vízvezetési cikkek és kutak, tűzálló építési anyagok és szerkezetek, tűzvédelmi szervezetek ismertetése írásban és képben, megelőző tűzrendészeti berendezések tervei, mentő-eszközök és minden eszaktavágó rajzok, minták s könyvek állíthatók ki. Minden kiállított tárgy alkalmazása gyakorlati próbákban is bemutatatható.

□ A felolvasások tekintetében kissé megkötötték a budapesti kongresszus kezét. Az internacionális választmány ugyanis, támaszkodva az alapszabályok 26. és 27-ik §-ára, arra az álláspontra helyezkedett, hogy az eredményre való tekintetből tanácsosabbaknak mutatkozik, ha a felolvasások özöne helyett csak néhány elismert szaktekintélyt keres meg, előre meghatározott aktuális kérdések pertraktálására. Elnökségünk kerülni akarván internacionális vonatkozásban a kellemetlenkedést, ebbe belenyugodott s csupán két felolvasást kötött ki hazai erőkről. A többi magyar. pedig örömmel konstatáljuk akadt elég, felolvasását jövő évben a szegedi országos nagygyűlésen tarthatja meg. Szellemi produktumuk tehát nem vész kárba, ellenben Szeged direkt haszon gyanánt könyvelheti majd el a nemzetközi kongresszus maradékát.

* A német hivatásos tűzoltóságok szövetsége június 16—18-ig Münchenben tartja az idén IV-ik kongresszusát. A programból kiemeljük a következő felolvasásoknak címeit:

1. Tűzbiztos ajtók és lépcsők áruházakban (*Dittmann*); 2. A porosz tűzoltóságok egyenruhája és rangjelzése (*Westphalen*); 3. Egységes tömlősavarok (*Reutlinger*, esetleg *Dittmann*); 4. Az Iroquois színház égése és általában a színházak tűzbiztonsága (*Dittmann*); 5. Mesterseges tűzoltószerek (*Bandau*); 6. Diszletek impregnálása (*Langer*); 7. Izzólámpák tűzveszélyessége (*Dittmann*).

A brémai hivatásos tűzoltóság parancsnoka tehát, a kinek a londoni kongresszuson történt pillanat-felvétel után készült arcképét is bemutatjuk, a programmaak a felét egymaga tölti ki. *Dittmann* egyébként az augusztusi internacionális kongresszus alkalmából nálunk is fog felolvasást tartani.

□ **Külföldről** lapunk zártáig a következők jelentkeztek kongresszusi tagok gyanánt, u. m.:

Havanna szigetéről: *Frederiks G. Morales*.

Szentpétervárról, az orosz mérnökegyelet nevében: *Alexis Press*.

Hamburgból: a nemzetközi szövetség alelnöke, *Westphalen* és segédtsíztje, *Herzog*.

Wienből: *Wanz Frigyes*.

Kratzauból: *Reischl Antal*.

Luxembourgból: *De Marie Gusztáv*, a vezértitkár és *Hemmer Ede*, képviselő.

Grázból: *Koppler József*.

Palermóból: *Caramanna Ignác*, mérnök.

Serajevóból: *Komadina Milos*.

Zágrárból: *Kolarics Misko*.

Olaszországnak a kormánya is küld képviselőt, de még nem nevezte meg.

Lvow herceg, a budapesti orosz főkonzul, az alelnöki tisztelet is elfogadta az egyik bizottságban.

Spanyolország, Franciaország és Anglia még bővebb információkat várnak.

Kiállító eddig 41 jelentkezett.

□ **Kiállítási kedvezmények.** A kiállítási tárgyak számára a magyar, az osztrák és a boszniai vasutak egyelőre a díjtalan visszaszállítás kedvezményét adták meg, de valószínű, hogy még egyéb kedvezményekre is lehet kilátás. A kiállítók térdíjat nem fizetnek.

□ A horvát tűzoltó-szövetség végre mégis csak megemeberte magát. Hivatalosan tudatta részvételét; *Kolarics Mirkó*, zágrábi tűzfelügyelő, mint a horvát országos szövetség titkára, fogja képviselni. Utóljára 1890-től április 11-én tisztelgettünk körünkben horvát bajtársakat, abból az alkalomból, hogy az azóta elhunyt öreg *Walser Ferenc*, gyárának 34-ik fennállása évében, elkészítette a tizezeredik tűzifecske-dőt, melyet Fiume városának szállított. Akkor Zágrárból *Maruzzi Sándor*, dr. *Bettelheim Adolf* és *Zigeuner Gyula* jelentek meg Budapesten; lehet, hogy most sem egyedül jön *Kolarics*.

* A felső-országi járás tűzoltó-szövetsége május 29-én, *Csütörtök*ben tartotta versenygyakorlattal egybekötött évi rendes közgyűlését, melyen az egyleti elnökök és parancsnokokon kívül, minden 25 tag után számitandó egy meghatalmazott bírt szavazati joggal. A járás tűzrendészeti felügyelője, *Ecker Sándor*, ez alkalomból mutatta be a nemzetközi kiállításra való tekintetből magyar és francia nyelven készített tűzstatisztikáját a járásnak, mely 1: 75,000 nagyságban térképen is fel van tüntetve a díszes kiállítású könyvben. A szápen csoportosított táblázatok az 1900—1903. évek adatait ölelik fel. Nagy kár, hogy *Ecker* bajtársunk, ha már a külföldet is kívánta tájékoztatni, nem bocsátott néhány bevezető adatot előre. Nevezetesen meg kellett volna említenie, hogy Magyarországnak (melynek területe ennyi, lakosszáma ennyi) 63 vármegyéje van; azok egyike Pozsony, mely 8 járásra van osztva s e járasok közül egyikről van szó. A járás szót sem egészen fedi a „district“, mely voltaképpen kerületet, tehát többet jelent még a vármegyénél is, pl. dunántúli kerület. A franciáknál a régi (tartományokra való) beosztás helyére 1789-ben lépett a „Departement“, mely a mi vármegyéinkhez hasonló közigazgatási egység. Ennek részeit, vagyis a járasokat „arrondissement“-nak s a még kisebb körzeteiket „canton“-nak nevezik a franciák, a kiknek az országát képező 36,121 község 2871 cantonba, 362 arrondissement és 87 departementra van osztva. Több departement képez azután egy districtet. — Maga a könyv e kis hiányosságától eltekintve, igen érdemes és tanulmányos munka.

□ A bécsi „Feuerwehr Signale“ szerkesztője egyszerre érdeklődni kezd a magyar tűzoltó viszonyok iránt, melyeket, mint megkeresésében őszintén bevallja, eddig nem igen ismert. Voltaképpen úgy áll a dolog, hogy eddig csak Pozsony, Moson és Sopron vármegyék németajku vidékének tűzoltóságairól tartotta érdemesnek tudomást venni. Most azonban egy Budapesten tartandó internacionális kongresszus híjának a hálójára bízva, néhány lépéssel

Kiebben mezőgazdasági, Dornbirnben méhészeti, Páncsován ipari és Hódmezővásárhelyen ipari és mezőgazdasági kiállítást rendeznek. Mind a négy augusztus 14-én kezdődik. A méhészeti egészen más természetű, a kiewit, tekintettel az orosz-japán háborúra, valószínűleg meg sem tartják, végre a 2 hazai kiállítás, mint inkább helyi jellegű, hihetőleg nem lesz ártalmára a budapesti nemzetközinek.

Levél a Szerkesztőhöz.

T. Szerkesztő Úr!

Miért volt *Egerben* kevésbé imponáló a tűzoltóságok felvonulása, mint *Brassóban*? Ezt a kérdést veti fel*) egy szegedi bajtárs, a ki az 1905. évi országos nagygyűlés alkalmából rendezendő díszmenetnek érdekében kíváncsi megtudni az okot. Ime a válasz. Magánvélemény, de, azt hiszem, nem egyedül álló.

Egerben sokkal több tagtestület volt képviselve mint Brassóban. Itt csak 100 szavazati joggal bíró képviselőt igazoltak, míg Egerben 180 volt az igazolt képviselők száma! És mégis — az augusztus 15-ki felvonulás megközelítőleg sem volt oly imponáns, mint Brassóban, ahol különösen a megyebeli kötelezett tűzoltók hatalmas falanxai formálisan meglepték az embert.

Hogy a hevesvármegyei kötelezett tűzoltóságok révén hasonló jóleső látvány nem jöhetett létre, annak egyik oka — úgy sejttem — a területiális helyzet kedvezőtlen voltában keresendő. Eger a maga vármegyéjének a szélén fekszik és rossz a közlekedés hozzá. Azután — úgy látszik — mintha Heves vármegyében a kötelezettek inkább a papírosan volnának meg, míg Brassó vármegyében a papír is valóságot mutat. De, ha ez nem így volna is, a heves vármegyeinek, mint magyarnak, meg van az a nehezen kiírható ősi szokása, hogy csak végveszélyben tart össze. Ennél kisebb alkalmakra legyen az bármennyire aktuális, alig rapható.

A magyar tud mutatni; de nem tud tüntetni. „Megmutatjuk mi az egész világnak!” — de ha ennél kisebb dologról van szó, ha csak a mi kis világunk előtt kell megjelennünk — bizony nem könnyű bennünket összehozni. Ellenben a szásznál, ha egyszer ki van adva a jelszó a vezetőség részéről — és ez a vezetőség nem restelli azt idejében ki is adni, — hát akkor egyik sem okoskodik; hanem kötélnek áll.

Vége még egy ok: a magyar vármegyékben (sőt még egynémely városban is) csak ezután lesz olyan alap, a melyből az ilyen alkalmakkor felmerülő nélkülözhetetlen kiadások fedezhetők: a szászznál régen van ilyen s aki nem jelenhetik meg a maga erejéből, azt kísérik.

Szóval, van magyarázat bőven, hogy Egerben miért nem volt lehetséges a tűzoltóságok oly imponáló felvonulását létre hozni, mint a hogy ez Brassónak tagadatlatlanul sikerült.

Azonban van még egy megjegyzésem illetve a helyszínén tett észleletem és ez a vidéki egyesületeket illeti. Ezek t. i. aránytalanul kevés város vagy község nevét hirdető táblával vonultak fel a díszmenetben.

Ezt ugyan arra is lehet részben visszavezetni, hogy míg az előbbi nagygyűléseken minden jelentkező testület külön táblát kapott: addig Egerben pl. a főváros 9 különféle tűzoltótestülete mind Budapest gyűjtő neve alatt szerepelt. Vége pedig és valószínűleg ez is közrejártszhatott, hogy a kijelölt 4 nap ide-oda utazással egy egész hetet téve ki, — egy csomó város küldöttje elszámította magát és csak akkor érkezett meg, amidőn már vége volt a díszmenetnek.

Maga a vármegyeiek egy része sem jelent meg kellő időben.

U.

*) Lásd lapunk 1-ső számának 15-ik oldalát. A szerk.

Szomorú évfordulót hirdetett a kecskeméti öreg templom nagy harangja, midőn az idén nyolcvanötödik év emlékeztette bús kongásával, a lakosságot, hogy az 1819-ik esztendőben por és hamu lett a híres város.

Hiteles följegyzés a tűz keletkezését így írja le:

„A rendkívül való Szélvészek környékein majd két hetekig dühösködvén, bátor minden ki gondolható módon ezen Tanács a Tüzi veszedelem el távoztatására Szolgálló legjobb rendelkezéseket megtette, mindazon által a Szerentséltenség ezen Várost megkönyékezvén, e folyó holnapnak 2-ik napját követett estvéli kilencedfél Óra táján, a mint a környülállásokból gyanítani lehet gonosz szándékból a Városnak felső részén a 2 ik Tizedben, az árok mentében lévő Csupaki Gergelyné Háza fel gyujtatván, a Tüz a szörnyü Szél vész miatt egyszerre, annyira elterjedt, hogy a Város közepén folytatván dühösségét, annak tsak hamar 419 házak estek áldozatul.”

A tanács iródeákja, — ki az adatokat följegyzé — borzalmas hűséggel festi a tűz elharapódzását. A dühöngő viharban alig pár óra alatt egy lángtenger folyt össze a többnyire zsuptetős házak fölött s mérföldekre köröskörül nappali fényt árasztott a pokoli tűzben izzó város.

Mindenki saját életét mentette, eszeveszett félelemmel futva a tanyak felé, míg nyomukban rémesen csattogtatta szikraszóró szárnyait a vöröskakas. Hogy hány emberélet esett áldozatul, arról nincsenek megbízható számadatok. Valószínű, hogy sokat ért és pusztított el alvás közben a veszedelem, mert nem mindenkinek volt olyan hűséges földi gondviselője, mint Katona Nagy Péter professzor uramnak, kit szakácsnéja úgy éjjeli pongyolában az ölében hozott ki az égő házból. A híres nőgyűlölő professzor gavallérosan rehabilitálta a megsértett morált: főköttövel cserélte föl a természetes hölgynek nyilvánosan lehullott pártáját.

Egy rövid éj alatt semmisült meg az egész város s hosszú évekig tartott életrekelése. — Mert a saját erejére volt utalva Kecskemét a talpra állásban és örök büszkesége marad, hogy saját erejéből született újra.

A tanács olcsó téglákat osztott ki a hajléktalanoknak, akik nagy része bizony kéregetésre lett utalva.

A nagy pusztulás hatása alatt rendkívüli óvintézkedéseket is tett a tanács és az ellene vétőket drákói szigorral sújtotta, amiről az 1819. évi május 3-án tartott ülésben felvett alábbi jegyzőkönyv tanuskodik:

„Végh Susanna Buzás Andrásné ellen feladott Vádnak nyomozásából világosságra jöven az: hogy ő e folyó holnap 1-ső napján Konyhájából kisépzet Szeméttel együtt Sertvés ólába Tüzet Öntvén ki: a Tüz ha hogy

hamar nem érettetett, lábra is Kapott volna, a nevezett asszony a Közelebbi Szomoru példa után is el Követett ezen vigyázatlan-ságáért, hogy mások is róla tanulhassanak egy Órai kikötésre, és 12 Korbács ütéseknél elszenvédésére íteltetett."

Bizony a közelmúlt katasztrófái emlékeztet-hetnek bennünket, hogy nem is volt olyan rossz dolog az emberiségre a deres és a kaloda.

A leégett középületek sorában különösen a katolikus eklézsia két templomának pusztulá-sát emeli ki a krónika. A messzire csillogó, rézzel fedett tornyokba is belekapott a tűz, az öt óriás harang megolvadt a rettentő hőségben s az aláfolyt izzó ércbe a tornyok is bele-temetkeztek.

Egyedül az öreg kálvinista templom maradt épen s csodás megmeneküléséhez sok képtelen mesét fűzött a babona. Így Joó Márton uram eskü alatt állította, hogy míg a tűz dühöngött, az ördög egy nagy fekete kutya képében szaladgált a templomot körül s eltérítgette a vihartól arra repített zsarátnokokat.

* A zentai önkéntes tűzoltó-testület fennállásának 30-ik évfordulóját új laktanyájának és zászlajának felavatá-sával ünnepli. Az ünnepélyen, melyet június 29-én tar-tanak *Hock János*, budapesti (X. ker.) plébános és ország-gyűlési képviselő mondja a felavató beszédet.

* A pozsonyi önkéntes tűzoltóság május 22-én 13. ezere-dik éjjeli őrését tartotta. Az őrésre *Sendlein János* parancsnok, országos szöv. felügyelő-biz. tagnak, mint ügyeletes tisztnek a vezetése alatt a parancsnokság tagjai valának beosztva, névszerint *Poór Rezső*, parancsnok-helyettes, mint őparancsnok, továbbá *Groidl Gyula*, a Feuerwehzeitung szerkesztője, *Kinzel János*, *Thier Fe-renc*, báró *Clauer Elek*, *Zambach Albert*, *Mayer Ferenc*, *Hackenberger Zsiga* és *Hermann Gyula*.

* A kassai önkéntes-egylet a múlt évvel fennállásá-nak 31-ik évét töltötte be. Költségvetése 7540 kor. 97 f. bevétellel és 639 kor. 34 f. pénztámaradvánnyal volt eldírányozva. Az egylet elnöke *gróf Pongrácz Ferenc*, parancsnoka *Mihalik Béla*, titkára *dr. Kriebel Edgár*. Az egylet 14 főnyi fizetett őrését is tart fenn.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Kongresszusi előzmények. *Hivatalos rész:* Meghívó. — Felhívás. — A május 14-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyző-szövetség választmányi ülése. — Az országos választmány május 15-iki ülésén felvett jegyzőkönyv. — A segélyző-szövetség közgyű-lése. — Felhívás. — A tűzoltótisztek orsz. egyesületé-nek május 15-én tartott közgyűlése. — *Elektro-üveg. Luxfer-prizma.* — Tűzoltásra alkalmas folyadék — A tűzoltói szolgálat és az idegesség. *Nemzetközi kongresszu-sunk.* Az internationalis tűzoltó-szövetség alapszabályai. — Kongresszusi hírek. *Levél a szerkesztőhöz* — *A kecs-keméti nagy tűz.* Zenta. Pozsony. Kassa. *Különfélék.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Beszerezési források.*

— **Széchenyi Viktor** grófot, szövetségünk

— **A tűzoltó-tisztek orsz. egyesülete** Buda-pesten, (VIII., Aggteleki-u. 4. sz. II. em. 10.) lévő helyiségét már berendezte s így az egye-sület tagjai az ott lévő s 5 ágygyal felszerelt szállást már igénybe vehetik. A szállás igénybe vételére jogosító napi szelvények az önköltségi ár előleges lefizetése ellenében, a kezelőnőnél válthatók.

— **A peresztes államvasutak.** Érdekes pör-ben veszt nagy összeget most a magyar állam-vasut. Pár éve Rakamaz község több házat — köztük az iskolát s az előjáróság épületét — elhamvasztotta az államvasutak egyik mozdonyából kirepülő szikrától keletkezett tűz, mely 55.000 forint kárt okozott. A község kártérítési pört indított a budapesti törvényszék előtt az állam-vasutak igazgatósága ellen. A pörben megejtett szakértői szemlék igazolták, hogy a tűzvészt csak-ugyan az egyik mozdony kéményéből kipattant szikra idézte elő s ez alapon a bíróság meg-állapította a vasut kártérítési kötelezettségét. A kártérítési összeg tekintetében a bíróság már fel is hívta bizonyításra a felperes köz-ségeket.

— **A berlini tűzoltóság**, melynek létszámát a napokban 12 őrparancsnokkal és 57 tűzoltóval és 1 kocsissal, összesen 70 fővel emelték, ez év tavaszán feltűnően kedvezőtlen egészségi viszonyok közt lehetett. Az akkor még csak 850 főnyi létszámból ugyanis, március havában 150 ember volt betegállományban. Az idegbetegségek sorában, mely ezuttal is dominált, első helyen áll a *neurasthenia*, mely a behelt füst mér-gező hatásának következtében, rendszeren nem azonnal, hanem csak hónapok múlva lép fel.

— **A római tűzoltóság** létszáma 5 tiszt 1 orvos, 1 szállásmester, 4 gépész őrparancsnok, 3 brigadéros, 21 vicebrigadéros, 74 első osztályu és 16 másodosztályu tűzoltó, azonkívül 3 h.-őrparancsnok és 44 tűzör, mely utóbbiak a laktanyán kívül laknak, illetőleg színházi és egyéb állandó szolgálatokra vannak kivezé-nyelve. Az összesen 165 főnyi létszámból tehát a tulajdonképeni csapatbeli állomány csak 118.

* A „**Vasvármegye**“ május 27-iki száma „*Tűzoltók vizsgálója*“ címmel a következőket írja: A közigazgatási tanfolyamok hallgatói belügyminiszteri rendelet alapján a tűzrendészetben és tűzoltásban is kiképeztetnek. A szombathelyi közíg. tanfolyam hallgatóinak múlt szerdán tartatott meg a tűzrendészeti és tűzoltói vizsgájuk. A vizsga reggel 9 órakor szergyakorlatokkal vette kezde-tét. Az összes hallgatók a várm. tűzoltó-szövetség által rendelkezésre bocsátott csinos egyenruhájukban rajon-kint csinálták végig az egyes szergyakorlatokat s kitűnt, hogy minden hallgató minden szer kezelésében teljesen jártas. Tíz órától 11-ig az elméleti részből vizsgáltattak meg a hallgatók. Az elméleti vizsga tárgyát a tűzren-dészet kezelése, a tűzoltóságok szervezése és a szer-ismeret képezte. A hallgatók a kérdésekre legnagyobb-részt igen helyes és szabatos feleletet adtak. Végül támadási gyakorlat tartatott két sugárral. Az egyik sugárnak a földadata a lokalizálás, a másiknak a direkt

előadónak. Majd az előadó lelkesítő szavai után a hallgatók nesztora tolmácsolta a hallgatók köszönetét s hálaát az előadó iránt. E tűzoltói tanfolyam ismét 36 intelligens egyént avatott föl arra a nemes hivatásra, hogy majdan, az életbe kilépve, a községek élet- és vagyonbiztonságára irányuló tűzvédelemnek apostolaivá legyenek.

— **Pápa város villamosművét**, melyet a Ganz és Társa cég épített, jan. 16-án üzembe vették. A magánfogyasztás céljaira adandó áram egységárát azonban még nem állapították meg. **Nagyváradon** a légszesz-gyár, mely 30 éven keresztül kizárólagosan látta el ott a köz- és magánvilágítást, ez év január 1-étől az üzembe helyezett városi villamos mű konkurenciájának a hatása alatt a légszesz árát köbméterenkint 35 fillérről 32 fillérré szállította le, melyből nagyobb fogyasztóknak további engedményeket is tesz. **Szegeden** is lényegesen olcsóbb lesz a gáz, mihelyt a miniszterium által már jóváhagyott új szerződés július havában életbe lép.

— **A krefeldi városi színházban** a rendőrség azt a módját találta ki a színházba járó közönség megnyugtatósának s egyuttal a kioktatására is, hogy egy héten az esti előadások közben bemutatta milyen a tűzoltószerek működéseveszedelem esetén s próbára ki is ürtette a nézőteret, hogy lássa a publikum, milyen könnyűszerrel s minő rövid idő alatt juthat a szabadba, ha nincs tolongás.

— **Az aalesundi tűzvész** annyi kárt okozott, a mennyi nálunk körülbelül egy féleven át fordul elő, t. i. *tizenhét millió* koronát.

△ **A baltimori tűznél**, melynek 1500 épület esett áldozatul, újra konstatálták a régi tény, hogy a márvány és gránit, meg a vas épen-séggel nem tűzállók. Ellenben az égetett agyag (tégla, porcellán, eserépkálya) és cement (beton) jól megállták a helyüket. A 6—14 emeletes épülettömbök közt egyedül azok a házak nem égtek ki *belől* is, a melyek légudvarának a tetejét drótüveg fedte s az utcai ablakok, különösen a nagy kirakatok nyílásai vízfátyollal voltak védhetőek.

— **Szentpétervárt** az orosz vezérkar palotája mellett fekvő *Olympia* színház, mint lapunk zártakor értesülünk, porrá égett. A tűzvész, mely szerencsére előadás után éjfél tájban tört ki, állítólag gyújtogatás következtében támadt. Jellemző Oroszországra, hogy ott még a színházégést is szándékosságra lehet vissza vezetni.

— **Tűzoltó-tiszti szaktanfolyam.** A magyar országos tűzoltó szövetség, a belügyminiszteriumtól nyert megbízatás alapján, az idei szaktanfolyamot augusztus 22. szeptember 10-éig terjedő időben rendezi. A közelebbi felvilágosítást tartalmazó felhívást, külön melléklet gyanánt, lapunk e számához csatolva kapják kezükbe a t. olvasók.

△ **Villám** név alatt új tűzoltószert kíván egy budapesti cég forgalomba hozni s e célból a székesfővárosi tűzoltóság Orczy-uti gyakorlóterén a hatóságok, a katonaság s a színházak és nagyobb gyártelepek kiküldöttei és egyéb érdeklődők jelenlétében nyilvánosan is bemutatta találmányának villámgyors (innen a

kezelt egyszerűen kezelni a tűzre s az a sárgas színű, máskülönbén teljesen ártalmatlan por, ha égő tárgyra ráhintik, másodpercek alatt eloltja azt. Ugyanezt a hatást a közönséges víz s a kéznél tartott homok is megteszi. Egyetlen előnye az látszik lenni, hogy célszerű készülékben sokáig eltarthatni s iroda stb. helyiségekben a falra akasztva is mindig kéznél lehet. A kaposvári *Szabados-féle* tűzfojtó pornak tehát már is akadt concurrense.

— **A m. kir. központi statisztikai hivatal** kiadványa szerint 1901-ben hazánkban 20 biztosító-társaság működött; a tűzbiztosítás tulajdonképpen a hazai biztosító-társulatok kezében van; 7675 millió korona tűzkár volt biztosítva (500 millióval több, mint 1900-ban.) A tűzesetek gyakoriak s igen sok volt a gyújtogatás, a mi szomorú jelenség.

* **Az erdőégek megakadályozása** és az azoknál követendő eljárás tárgyában intézkedő 25261/802, számu körrendelet ez évi 16820/904. szám alatt kelt földművelésügyi miniszteri rendelettel odamódosított, hogy a tűzesetekből kifolyólag csak akkor teendő jelentés a miniszterhez, ha jutalmazások válnának szükségessé vagy az üzemterv megváltoztatása lenne indokolt.

— **A japánok** vidéki városaiban a házaknak nincs téglafala s még a kémény is fából van. Ellenben a tető, lehetőleg minden házon nehéz eserép.

* **Morvaországban** 460 tűzoltóság tartozik a német szövetséghez 20.217 működő és 5.471 pártoló taggal. Ez a szövetség tavaly szeptemberben tartotta 32-ik közgyűlését. Kebelében „Sterbe Cassa“ (betegsegítő-egylet) is működik, mely 240 helyi ügynökséggel és 8000 taggal bír, tartalék-alapja pedig 40.000 korona. Ezen alszövetség az osztrák birodalmi központ fentartásához évi 1000 koronával járul. A szolgálati évek jelzésére e szövetség közgyűlése a kapitulációs őrmesterek stráfcjaihoz hasonlóan a bal karon viselendő csokrokat állapított meg 1 cm. szélességben s pedig 10 évre 1 veres szalag, 15 évre 2, 20 évre 3 veres, 25 évre 1 arany, 30 évre 2 arany, 35 évre 3 arany szalagot. Azonfelül a 25 éves szolgálat jutalmazására bronz emlékérmét is ad ingyen tagjainak; azok pedig, a kik az ügy körül különös érdemeket szereztek (pl. tűzoltóságok szervezése által) ezüst emlékérmét kapnak.

— **Óvintézkedések a berlini földalatti vasuton.** A berlini földalatti vasuton már eleve kellő óvintézkedéseket tettek a személybiztoság megóvására és tűzveszély elhárítására, mindazonáltal a párisi Metropolitain-vasuton történt baleseteken okulva, újabb elővigyázati intézkedések történtek. Legfőbb figyelmet a világítás biztosítására fordítják. A világítási berendezést most a földalatti vonalon és az állomásokon két teljesen különálló, egymástól független telepre osztották; eme telepek mindegyike az üzemáramtól független vezetéktől

nyeri az áramot. A kijáratok szintén teljesen különállóan világíttatnak egy harmadik forrásból. A jegyszédőállványok kereken nyugszának, úgy hogy ha hirtelen több helyre volna szükség, azok oldalra tolhatók. A földalatti vonalon és állomásain, valamint a kocsikban is hordozható fecskendők vannak elhelyezve. Végül gondoskodás történt, hogy az áram az áramvezető sínról rövid zárlat révén hirtelen elvezethető s így az üzem mindkét vágányon egyidőben megszakítható legyen.

— A znióvárakjai állami tanítóképezde kétemeletes épülete, mely hajdan *Pázmány Péter* lakóhelye volt. a tűz martaléka lett. Az intézetben lakó 87 növendék mind nagy életveszedelemben forgott, mert a négyszármu épület már teljesen égett, a mikor a tüzet észrevették. Az intézet mellett lévő régi jezsuita templom is tüzet fogott, annak teteje és tornya leégett s a harangok elolvadtak. A szállongó zsarátnokok a városban is több házat meggyújtottak, de ezeket a tűzoltóság eloltotta. A legkülönösebb pedig a dologban az, hogy ez a 87 növendékes intézet teljesen hiányával volt minden tűzoltói berendezésnek.

— Színházdirektor és áruház. Szörnyűség! rebegi égnek meredő hajjal a színházdirektor s nézi mint ugrálnak le a 4-ik emeletről a benszorult szerencsétlenek az utca kövezetére. „Zsiványság! gabság! hogy ilyesmi lehetséges! Ezeknek meg kell halniok, hogy az az áruház egy-két ezer koronát megspóroljon! Be kell csukni ezeket a boltokat és ezeket az embereket!“ Aleégett üzlet tulajdonosai pedig rémülten és aggódva lesik az eljáró bizottságokat és szaladoznak a tanácsnokokhoz és polgármesterhez, mondván: „a kereskedelem amugy is pang, a teher óriási, jövedelem semmi, tulzott rendszabályok csak még bizonyosabban tönkre tennék a kereskedőt! — Leég Osikagóban a színház. „Irtózat! kiáltja az áruház. Nálunk a színházak valóságos embercsapdák. Be kell csukni őket, vagy át kell építeni. Az emberi élet mindenek felett való!“ S az érdekelt színházigazgató ugyanakkor imgyen jajgat: „Tönkre akarják tenni a művészetet, olyan rendszabályokat kívánnak foganato-

sítani. Az nem bizonyos, hogy tűz üt ki, de ha ezeket az óvintézkedéseket ráolvassák, akkor bizonyos, hogy a színház megbukik. Minden tűzveszélyes és semmi sem az. Ott vannak az áruházak, tessék azokat tűzmentesíteni — És a részvét e megnyilatkozásait nevezik — közvéleménynek.

— A füstemésztő készülékek. Az építő-szabalyzat kötelezi az iparvállalatokat, hogy telepük kéményét füstemésztő készülékkel szereljék föl. Ezt a rendelkezést nem tudták végrehajtani, mert nincsen teljesen megbízható készülék. A vállalatok a miniszterhez fordultak s a kereskedelmi miniszter fölhitva a fővárost, hogy a külső területen mentse föl a vállalatokat ez alól a kötelezettség alól s a füstemésztő készülék dolgában eddig hozott határozatait függeszse föl.

Párbeszéd. „No, egy kissé korábban is jöhettek volna!“ mondja az égő ház gazdája a segítségül érkező szomszéd-tűzoltóság parancsnokának. Persze, hogy jöhettek volna korábban is, ha extra kerülő úton nem lett volna szükség idevonulni. „És ugyan miért?“ „Mert közbe esik a malom melletti nagy kocsmá, ahol ilyenkor friss sört csapolnak!“

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat legkésőbb a hónap utolsó hetében kérjük címünkre megküldeni.

B. Gy. Köszönettel a *Tűz* című művem. — Sz. Gy. Tűzoltói utad leírása megérkezett, de mellé szánt clichéket K. uramtól nem tudtam megkapni. — F. I. A színházak tűzbiztonságáról folytatólagosan ígért cikk megjelenése nem marad el. Az *Oleják Károly* szerkesztésében és Saskeőy József kiadásában megjelent „Tűzoltó Lexikon“-t, tekintettel arra a körülményre, hogy e hasznos művet létrejövételében tűzoltójeleseink támogatták, a fővárosi tanács a hivatásos tűzoltóság számára 10 példányban megrendelte.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geitner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság — ezelőtt —
Walsér Ferenc
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

Saját készítményü: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa

a tűzoltóság szolgáltója

Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.

küld a tűzoltó-tesztileteknek egyenruháról, felszereléséről ingyen árjegyzéket.

Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA

Budapest.

Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.

Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.

Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotólokat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a

Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság

Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.

Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat

legjobban és legolcsóbban készít

HIRDETÉSEKET

a XIII. országos tűzoltó-szaktanfolyam látogatására.

A magyar országos tűzoltó-szövetség hazai tűzoltó-intézményünk fejlesztését czélozván, a fennálló tűzrendészeti kormányrendelet czélzatainak mennél szélesebb körben leendő megvalósí-

tása végett, de különösen a nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak 1903. évi 8849. III/b. számú rendeletével nyert megtisztelő megbízatása alapján a folyó év nyarán a

XIII. Országos Tűzoltótiszti-Szaktanfolyamot

tartja meg, alkalmat és módot óhajtván nyújtani ez által a tűzrendészet és a tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképeztetést nyerjenek, tűzoltó-testületek szervezéséhez és azok szakszerű vezetéséhez a megkívántató ismereteket megszerezhessék.

Felkérjük tehát hazánk városait, nagy- és kisközségeit, a tűzoltóságokat és bajtársainkat s mindazokat, kik az emberbaráti szeretet szolgáltatásban álló nemes intézményünk iránt érdeklődnek, hogy a folyó évi *augusztus hó 22-től szeptember hó 10-ig* bezárólag Budapesten tartandó *tizenhatodik országos tűzoltótiszti-szaktanfolyamra* minél nagyobb számban jelentkezzenek s használják fel az ezen szakmában való kiképeztetésükre kínálkozó kedvező alkalmat.

Kellő tájékozás czéljából a következőket közöljük:

Tanfolyam-hallgató lehet minden 18—42 éves, fedhetetlen előéletű férfi. Mégis tekintettel arra, hogy a tanfolyam elsőrendű czélja az, hogy a *tűzoltó-tiszti* állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra *általános műveltséggel* — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói *oklevéllel bíró, kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének* küldessenek ki.

A tanfolyam ideje:

Kezdődik 1904. évi augusztus hó 22-én és tart bezárólag szeptember hó 10-ig.

Képesítő vizsgálatok:

Tartatnak szeptember 9-én és 10-én úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből.

Bizonyítványok:

I. Látogatási igazolvány.

Ebben fel lesz tüntetve, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tanterv szerint miként látogatta. (Ez azonban minősítést még nem képez.)

II. Képesítő bizonyítvány.

A tanfolyamot végzett hallgatók képesítő vizsgálatra jelentkezhetnek, ennek letétele esetén képesítő bizonyítványt kapnak, melyben az elméleti, valamint a gyakorlati tanterven kívül még az is bennfoglaltatik, hogy az illető tiszti minősítést nyert.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje *1904. évi augusztus 10-ike*. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt.

A jelentkezés a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.) intézendő.

A jelentkezők a tanfolyam ideje alatt úgy a gyakorlatokon, mint szolgálatban, a szabályszerűen egyenruhát tartoznak viselni s beruházásuk és felszerelésük czéljából augusztus hó 22-én délután kell a budapesti központi tűzoltó-laktanyában (VIII., Kun-utca 2. sz.) személyesen jelentkezniök.

A jelentkező tartozik az öt kiküldő hatóság, testület, vállalat vagy magánszemélyek által kiküldött s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni.

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszakitás nélküli látogatása, valamint a szolgáltatnak terv szerinti pontos megtartása szigorúan kötelező, mert különben látogatási igazolvány sem adatik ki.

A kik a tanfolyamot végig hallgatják, szakvizsgát tenni azonban nem kívánnak, csak látogatási igazolványt kapnak; ellenben azok, kik az elméleti és gyakorlati szakvizsgát leteszik, a látogatási igazolványon kívül *tiszti képesítő bizonyítványt* is kapnak, mely a nagym. belügyi miniszter úr által a tanfolyamhoz kirendelt *miniszteri biztos*, valamint a magyar országos tűzoltó-szövetség kiküldöttjének ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával láttatik el.

Tandíjat vagy beiratási díjat senki sem fizet, mivel a tanfolyam teljesen díjmentes, sőt az eszközök és szerelvények is díjtalanul állanak rendelkezésre.

A tanfolyamhallgatók tűzoltószerszerek és egyéb gyártelepek megtekintése, szakszerű próbák és kísérleteken való megjelenés, színházak szerkezeteinek és berendezéseinek tanulmányozása által tapasztalataikat gazdagíthatják. Őrszolgálatra is beosztatnak, hogy így az előfordulható tűz esetek alkalmával a vész helyére kivonulva, a tényleges szolgálatot is tanulmányozhassák.

Hogy pedig a kevésbé tehető község vagy testület kiküldöttjeinek is lehetővé tegyük a tanfolyam látogatását, *40 tanfolyamhallgatónak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodunk. Az ingyenes elszállásolásban részesezni óhajtok* ebbeli igényüket azonban az írásbeli jelentkezés alkalmával egyidejűleg, tehát *legkésőbb augusztus hó 10-ig* tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni. A bejelentés sorrendje a díjtalan elszállásolásban való részesülés elsőbbségét biztosítja. Együttal gondoskodni fog az elnökség arról is, hogy a tanfolyam hallgatói az étkezésnél is lehetőleg kedvezményben részesüljenek.

Itt említjük föl, hogy a magyar országos tűzoltó-szövetség a szövetség kötelekébe tartozó tűzoltótestület tagjai részére öt, egyenkint 80 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az *érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek.* Az erre vonatkozó *bélyegmentes kérvények* az illetékes tűzoltó-parancsnokság útján *legkésőbb június*

hó 10-ig nyújtandók be a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségéhez (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. szám.)

A tanfolyamhallgatók a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter úr 1889. évi május hó 19-én 29.224/VI. szám alatt kelt engedélyével az *ide- és visszautazás* alkalmával a magyar államvasutak vonalain azon *kedvezményben* részesülnek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által kiállítandó igazolványok alapján a lakóhelyükhöz legközelebb eső vasuti állomásról Budapestre és vissza való egyszери utazás alkalmával a magyar kir. államvasutak tekintetbe jövő vonalain a személy- és vegyesvonatok II-ik kocsiosztályát III-ad osztályú egész jeggyel és a III-ik kocsiosztályt III-ad osztályú főljeggyel használhatják. *E vasuti kedvezményben csak azok részesülhetnek, kik legkésőbb augusztus hó 10-ig jelentkeztek* s ez alkalommal egyúttal bejelentik azt is, hogy *mely állomásból kiindulólag, mely vasuti irányt kívánják igénybe venni.*

Tanterv:

I. Elméleti rész:

(Előadás naponta délelőtt 7—10-ig, esetleg 8—11-ig.)

1. Tűzoltóságok szervezése és felszerelése.
2. A fecskendő és tartozékai.
3. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világítóeszközök.
4. A tűzoltószerek működési zavarai és a fecskendő gondozása.
5. Vízszerezés.
6. Tűzjelzés.
7. Az építkezés elemei.
8. A tűzrendészet és annak kezelése az ide vonatkozó rendeletekkel.
9. Tűzoltás (taktika).
10. Első segély baleseteknél.

II. Gyakorlati rész:

(Gyakorlat naponta délután 4—7-ig.)

1. Rendgyakorlatok.
2. Szerek gyakorlati ismertetése.
3. Tömlőkezelés.
4. Fecskendő-szerelés.
5. Mászó- és mentőgyakorlatok.
6. Jelképes tűztámadás és védelem.

Kelt Budapesten, 1904. évi május hó 16-án.

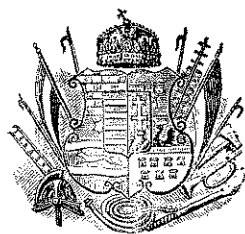
A „Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség“ elnöksége:

Gróf Széchenyi Viktor,

elnök.

Breuer Szilárd,

titkár.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a ková az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címre irányított oly kéziratokra, melyekért írójuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy statisztikai díjért.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Magyarország tűzrendészete.*

Írta:

Bölcs Gyula, m. kir. miniszteri osztálytanácsos.

Magyarországnak, sajnos, ezidő szerint sincs még sem tűzrendészeti, sem építkezési törvénye, hanem a belügyi kormány rendeleti uton igyekszik a tűzrendészet terén mindazt megtenni, ami a tűzvészek kitörésének és terjedésének lehető meggátlása érdekében szükséges.

E végből az egész országra kiterjedőleg a következő intézkedések állnak fenn:

1. Azon községekben, hol az oltáshoz szükséges vízmennyiség természetes tartályokban nem található, kötelessége az előjárásnak legalább egy hó tartalmu kút készítéséről és fentartásáról gondoskodni. Nagyobb községek célirányosan elosztott több hasonló kúttal látandók el. Ott, hol kutak a helyi viszonyoknál fogva nem létesíthetők, medenczék, vizfogók vagy usztatók (zugók) építendők, melyek évente legalább egyszer gyökeresen kitakarítandók. Nagyobb építkezésekhez adott építkezési engedélyeknél kút építése kötelező feltételül tűzendő. Ezen kutak oly helyre építendők, hogy tűz esetében könnyen hozzáférhetők legyenek.

Tűzvész esetében a telkén fekvő vizet a tűzoltástól senki meg nem vonhatja.

2. Minden háznál, csürnél, szérúnél s a takarmány és életneműek más rakhelyén a megkívántató mennyiségű víz a tűzoltáshoz szükséges háziesszközökkel, folyvást készen tartandó.

3. Minden legalább 50 házból álló község köteles a következő tűzoltói szereket beszerezni s azokat biztos, e célra készült helyen, jó karban fenntartani, u. m.:

a) Egy szívófecskendőt 100 mm. átmérőjű hengerrel és 60 m. tömlővel; b) egy vízfordó

kocsi 3 hl. hordó és 1 hl. káddal; c) két tűzlétrát; d) két csákányt; e) tűzhorgot; f) két fejszét; g) négy vasvillát; h) két lámpást. Még kisebb községek, valamint nagyobb építmények birtokosai tárgoneza vagy puttonyfecskendők tartására köteleztetnek. Minden ház ellátandó a kellő tűzoltó-szerrel, melynek mennyiségét a helyi tűzoltói szabvány állapítja meg s azoknak meg és mibenléte a tűzszemle alkalmával ellenőriztetik. A községek részéről beszerzendő szívó-fecskendők a magyar országos egységes csavarral látandók el.

4. A helyhatóság saját kiküldötte által, a tűzoltóparancsnokság közbenjöttével, a körülményekhez képest többször, de legalább kétszer egy évben általános tűzvizsgálatot tart, a tűzveszélyes bajok elhárítását szükség esetében az illetőnek költségére elrendeli s eszközli, a háztulajdonosok által tartani kötelezett oltószerek s vízkészlet meglétét s jó karban tartását ellenőrzi.

5. Kötelességévé van téve a hatóságoknak, hogy szigoruan ügyeljenek arra, miszerint a takarmány és természetmennyek összehalmozása a házak közt lehetőleg korlátoztassék s a községek azok tartására, amennyiben ez kivihető, inkább a községen kívül jelöljenek ki alkalmas helyeket s a eséplés és nyomtatás lehetőleg szintén künn eszközöltessék.

6. Szigoruan intézkedni tartoznak a hatóságok az iránt, hogy a takarmány és életneműek behordásánál, csürökben, csürkertekben, szérükön, istállókban, padlásokon s általában könnyen gyuló anyagok közelében, a dohányzás, nyílt világgal való járás, lövöldözés, tüzelés és tűzveszélyes gyermekjátékszerek használata általában meg ne engedessék és hogy a gyermekek elől mindennemű tüzelőszert gondosan elrejtessék.

7. A csavargók, kik nem ritkán okai a tűzvészeknek, szemmel tartandók.

8. A lakosság a tűzkár elleni biztosítás hasznos voltáról felvilágosítandó és vagyonának biztosítására buzdítandó.

9. A hatóság felügyelni tartozik arra, hogy az építkezéseknél a tűzrendészeti szabályok megtartassanak és a nép minden alkalomnál lehetőleg szilárd hozzáállást tüntessék a szabályok

11. Minthogy a biztosító intézetek a tűzkár-biztosítási összegeket köztudomás szerint csak a hatóság által a károsult részére kiállított ugynevezett ártatlansági bizonyítványok bemutatása után fizetik ki, az öngyújtogatás lehető meggátlása végett a községi előljáróságok szigoruan utasítva vannak, mikép tűzeseteknél a tűz támadásának közvetlen oka (t. i. gyújtogatás, gondatlanság, vagy hanyagság, villámcsapás stb.) iránt a jegyzőkönyvek felvétele mellett kellő erélylyel alapos és minél gyorsabb vizsgálatot ejtsenek meg s csak ezen vizsgálat befejezte után és annak eredményéhez képest állítsák ki az illetők részére az ártatlansági bizonyítványokat.

12. A kémények tisztítása havonként legalább egyszer és ott, a hol a napnak nagy részén és gyakran éjjel is tüzelnek, gyakrabban eszközleendő.

13. A hatóságok kötelezve vannak arra, hogy a területükön előforduló minden nagyobb tűzesetről a belügyministeriumhoz azonnal jelentést tegyenek, ezenkívül pedig az év folyamán előfordult tűzvészről az e végből előírt minták felhasználása és kitöltése mellett minden év elteltével legkésőbb 30 nap múlva (statisztikai célokra szolgáló) jelentéseket tegyenek. Ezen minták egyes pontjai azonban nemcsak statisztikai, hanem közigazgatási céloknak is szolgálnak, mert helyesen kitöltve, oly anyagot nyújtanak, melyeknek ismerete a tűzesetek lehető meggátlására s illetőleg tűzkárok csökkentésére szolgáló intézkedéseket fognak eredményezni.

Ime t. congressus, ezek azon több rendelkezések, melyek Magyarországon a megelőző tűzrendészet terén jelenleg fennállanak. De midőn Magyarország megelőző tűzrendészetét ismereteni szerencsém van, nem tehetem, hogy néhány szóval tűzoltói intézményünket is ne ismertessem.

Ami Magyarországon a tűzoltói intézményt illeti, vannak a) díjazott és b) önkéntes és c) a községek 20—40 éves férfi lakosai sorából szervezett községi (köteles) tűzoltóságok. Ezen utóbbiak ott állítatnak fel, hol sem díjazott, sem önkéntes tűzoltóságok nem létesíthetők.

Magyarország tűzoltósága érdekeit az 1871-ben alakult „Országos Tűzoltó-Szövetség“ gondozza. Ez a szövetség különös súlyt fektet a szakképzésre. E célból minden évben Budapesten, mint a szövetség székhelyén, országos szaktanfolyam rendeztetik, melynek sikeres elvégzésével a szövetség az illetőnek tisztí minősítést ad s így a megelőző tűzrendészet körül a tanfolyam tartásával hasznos szolgálatokat tesz az országnak. Felemlíteni kívánom továbbá, hogy ugyancsak tűzoltói kiképzésben részesülnek a községi jegyzők képesítésére 1901. óta az ország több városában berendezett közigazgatási tanfolyamoknak, valamint a tanítóképezdékeknek és földmives-iskoláknak hallgatói is, sőt legujabban megállapodás jött létre az iránt, hogy a katonaságnak a tűzoltásban való kiképzése — katonai vezetés mellett — szintén eszközöltessék, olykép, hogy a polgári tűzoltóságok a tűzoltószereket a tűzoltásban való oktatás céljaira a katonaságnak rendelkezésére bocsássák, a kiképzésnél pedig szakszerű segédkezés által közre is működjenek.

Mindezen intézkedések hivatva vannak arra, hogy a tűzrendészet javíttassék.

megelőző tűzrendészet terén fennállanak, még csak azt vagyok bátor megemlíteni, hogy habár az ezen rendelkezések gondos betartása mellett és a különböző tűzoltói intézmények buzgó működése által az ország tűzbiztonsága évről-évre javulást mutat, nem kevés kárára van az országnak, hogy az egész országra kiterjedő egységes építkezési törvényünk szintén nincsen, hanem csak a helyi hatóságok statutaiban vannak az építkezési szabályok megállapítva.

Ezen körülmény következtében az ország építkezési viszonyai még elég sok kívánni valót hagynak hátra.

Igy például, — hogy mást ne említek — fedélanyagnak fa és szalma, sőt nád is még mindig alkalmaztatik. Az állapotok azonban évről-évre javulnak, mert a helyhatósági szabályrendeletekben statuált építkezési szabályok különösen a községek belterületén többnyire már csak tűzbiztos fedélanyagok alkalmazását engedik meg.

A városokban természetesen az építkezés is megfelelőbb, mint a vidéken és Budapest székesfővárosban oly tűzbiztonsági állapotok léteznek, mint kevés városában a continensnek.

Hivatva lesznek a létező bajokon a belügyministeriumban ép most munkálatban lévő tűzrendészeti és építkezési törvények segíteni.

Magyarország tűzrendészeti viszonyainak a fentebbiekben ismertetése után, ha tul nem lépném a t. congressus munkaprogramját, mielőtt előadásomat befejezném, bátor volnék néhány javaslattal a t. congressus elé lépni. Ébbeli javaslataim első sorban a személy-és vagyonsbiztonság teljesebb mértékben való megóvását és a tűzesetek lehető korlátozását célozzák, minél fogva abban a hitben és reményben ringatom magam, hogy teendő javaslataim a t. congressus helyeslésével fognak találkozni.

A most jelzett szempontoktól vezéreltetve, ugyanazért első vonalban azon javaslatot vagyok bátor tenni, hogy mondja ki a t. congressus, hogy kívá-

séges törvényt; fenhagyatván minden államnak a maga speciális viszonyainak megfelelő részletes intézkedések.

Valamint a t. congressus figyelmébe ajánlani bátorkodom azon eszmének fontolóra vételét, vajjon nem tartaná-e kívánatosnak a t. congressus annak a kimondását, hogy a tüzesetek által okozott nyomor enyhítésére és lehető megelőzése érdekében a kötelező tűzkár-biztosítás intézményét üdvösnek és szükségesnek találja és tartja s ugyanazért annak létesítését a maga részéről a kormányoknak a legmelegebben ajánlja.

Anélkül, hogy a t. congressus ebbeli nézetét csak legtávolabbról is praoccupálni akarnám, pusztán egyéni felfogásom gyanánt kívánom megjegyezni, hogy ezen — természetesen törvényhozási uton megalkotandó — intézmény létesítésének ellenértékéül a tűzkárbiztosító-társaságok viszont ugyancsak törvényileg köteleztethetnének arra, hogy üzleti jövedelmeiknek bizonyos százalékát az illető állam tűzrendészeti kiadásaira átengedni tartozzanak. Az illető társaságoknak ily címen való megadóztatása, figyelembe véve a kötelező tűzkár-biztosítás életbeléptetése mellett a biztosító-társaságra háramló anyagi előnyöket, semmi esetre sem okozhatna a biztosító-társaságoknak el nem viselhető terheket s ha ehhez hozzá vesszük még azt is, hogy a tűzoltói intézmény és eszközök folytonos fejlesztésével, valamint helyes és célszerű tűzrendészeti és építkezési törvények megalkotásával a tüzesetek száma bizonyára kevesbedni és ezáltal a tűzbiztosító-társaságok rizikója is csökkeni fog, akkor a tűzbiztosító-társaságok ily címen való megadóztatása mindenestre indokolt és jogosult.

Továbbá legyen szabad azon javaslattal fordulni a mélyen tisztelt congressus elé, hogy tekintettel a tűzbiztonság nagy érdekeire és a tűzoltóság intézményének nagy fontosságára, vegye fontolóra a t. congressus, vajjon nem lenne-e helyes és célszerű kimondani azt, hogy:

a) középületek vagy magánépületek

tartandó helyszíni eljáráshoz, az illető hely tűzoltóságának parancsnoka is meghívassék, hogy tapasztalása alapján észrevételeit az építési tervre ő is megtehesse.

b) Nagyobb tüzeseteknél az oltás közben tett mindazon tapasztalatok, melyek a leégett nagyobb épületek oltásánál abban a tekintetben tétettek, hogy mely okok vagy hiányok voltak azok, melyek a tűzoltást esetleg megnehezítették, vagy a tűz terjedését elősegítették, az építkezéseknél leendő felhasználás végett a helyi építészeti hatósággal közlendők.

Hogy pedig a másodsorban tett ezen javaslatom, elfogadás esetén, mentől nagyobb gyakorlati haszonnal is járjon, javaslatom kiegészítésekép indítványozni bátorkodom, hogy mondja ki a congressus, hogy a nemzetközi tűzoltó-választmány lehetőleg három nyelven (angol, francia és német) időközönként megjelenő szaklapot ad ki, melyben a tűzoltások folyamán tapasztalt és a tűzoltást megnehezítő vagy elősegítő és az építkezésben rejlő okokra nézve tett és fentebb említett tapasztalatok a tűzoltóságok részéről azonkívül még az illető országos szövetséghez is bejelentessenek, amely aztán azokat a javaslatba hozott szaklapba leendő közzététel végett a nemzetközi tűzoltószövetség állandó választmányához juttatni köteles.

Mindezek után a tűzoltói intézmény fejlesztése végett végül még azon tiszteletteljes javaslattal is bátor vagyok előállani, mondja ki a t. congressus, hogy üdvösnek tartaná, miszerint minden országban, ahol még nem volna, központi szövetségi szervezet létesítendő, az országos központi szervezet pedig a tűzoltói és tűzrendészeti érdekek istápolására a nemzetközi szövetségbe lépjen be.

Amennyiben mindezen javaslataim megvitattatnának és felettük valamely határozat hozatnék, ugyancsak indítványozni bátorkodom, hogy a hozott határozatok a congressuson résztvevő államok kiküldöttei által kormányaiknak bejelentendők legyenek azon célból, hogy a kormányok, az elfogadott javaslatokhoz képest részükről szükséges intéz-

HIVATALOS RÉSZ.

1051.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség *elnöksége f. évi július hó 16-án d. u. 3 órakor* ülést tart, melyre az elnökség tagjait ezennel meghívjuk.

Az ülés főbb tárgyai:

1. A nemzetközi kongresszus ügye.
2. Az orsz. tűzoltótisztai tanfolyam rendezése.
3. Pénztári jelentés a II. évnegyedről.
4. Folyó ügyek.

Az elnökségi ülést *megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a segélyző pénztár elnöksége* is tart ülést, melyre mind azon előadók hivatnak meg, a kiknek testülete e pénztár tagtestületei sorába tartozik.

Budapest, 1904. június 23-án.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

1108
1904. sz.

Felhívás

a Budapesten tartandó nemzetközi tűzvédelmi kongresszus tárgyában.

Folyó évi augusztus hó 17—21. napjain tartja a nemzetközi tűzoltószövetség Budapesten III. kongresszusát, augusztus 14-én megnyiló kiállításal kapcsolatosan. E kongresszuson képviselve lesz a művelt világ minden állama, a külföldi tűzoltóságok színe-java. Hogy ez alkalommal hazai tűzoltóságunk minden tekintetben előnyös világitásba helyezendő valamennyi igaz hazai és tűzoltó legfőbb kívánságát kell, hogy képezze s mindnyájunknak kötelessége is oda-hatni, hogy ez elérjék.

A magyar országos tűzoltószövetség elnöksége felhívja tehát hazánk valamennyi tűzoltó-parancsnokságát, hogy — a mennyiben a kongresszuson tagjaival részt venni és megjelenni óhajt, — azokat csakis a magyar országos tűzoltószövetség által kiadott és a belügyminiszter által jóváhagyott egyenruházati és rangjelzési szabályzatnak megfelelő egyenruhában és rangjelzéssel küldje ki, mert csak így érhető el az, hogy hazai tűzoltóságunk mint egységes szervezet mutatkozzék be a külföld előtt.

Budapest, 1904. június 22-én.

Széchényi Viktor gróf
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

1087.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten 1904. június 18-án a magyar országos tűzoltószövetség elnökségének ülésében.

Elnök: Széchényi Viktor gróf elnök, majd dr. Ovári Ferencz alelnök. Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: Markusovszky Béla, Szabó Gyula, Vida Pál, Publíg Ernő, Varga Lőrincz, Scossa Zoltán előadók, dr. Szily József titkár-pénztáros. Elmaradásukat kimentették: dr. Glósz Kálmán, Barabás István, Szokoly Ignác és Lukáts Gyula előadók.

122. Elnök megnyitván az ülést, titkár a

hívót közölte a tartományokkal; Svéd- és Norvégország nem küld hivatalos képviselőt; Belgium képviselőjében S. A. Welsch genti parancsnok jön; a morva-ceseh szövetség csoportosan jön és kiállítani is óhajt. New-York parancsnoka jön, esetleg kiállítani is fog; Párisból Lepine rendőrprefektus jön, Bellanger tűzoltó-ezredes és Cordier őrnagy-mérnök kíséretében; az olasz szövetség képviselőjében jön A. Goldoni elnök (Milano) és titkára Ugo Penné mérnök; Westphalen hamburgi parancsnok a német birodalom meghívását kéri eszközöltetni, mivel csak az egyes német államok lettek meghíva, de maga a birodalmi kormány nem; E. O. Sachs Londonból írja, hogy onnan 10—14 szövetségi választmányi tag jön; aug. 13-án indulnak, körutazási jeggyel Wels-ig jönnek, majd hajón Bécsig, hol 2 napig maradnak, Budapesten pedig a Hungária szállodába fognak szállni; kér 3—4 tuczat programot s kérdi, mikor lesz az első fogadó nap? végül jelzi, hogy St.-Louisban aug. 26-án, Párisban szept. 3—10-én lesz kongresszus; a horvát szövetség Mirko Kolarics titkárt küldte ki; kérdést intézett a kedvezmények és a horvát nyelvnek használata iránt, mely utóbbira az alapszabályok értelmében tagadó választ kapott. — Tudomásul vétetvén, határozatott, hogy a Belügyminisztérium felrattilag a német birodalom meghívására felkéressék, a fogadtatás aug. 16-án reggel Pozsonyban eszközöltessék, a honnan a vendégek hajón jönnek Budapestre; egyben elhatározatott elnök indítványára az is, hogy a rendezői albizottságok rövid időn belül összehivatván, a muokálatok megkezdésére oly kisebb helybeli csoportok kiküldésére hivatnak fel, a mely csoportok az elnökséggel permanens működést fejhetnek ki.

123. A **felolvasások** tárgyában jelenti titkár, hogy Leupold baltimorei konzul beküldötte felolvasásának szövegét s annak fordítására a nemzetközi főtitkár a felhatalmazást megadta; felolvasásra jelentkezett még Upriminy Mihály a gyári tűzoltóságról, felolvasása azonban a szegdi országos nagygyűléshez lett utasítva; A. Goldoni a tololéurákról, Ugo Penné (Milano) a radium és az öngyulás címén kíván felolvasást tartani; úgy a felolvasások, mint egyéb dolgoknak átfordítása küszöbön lévén, az eddigi fordítótól árajánlatot kért be, a ki egy írógépes 33 soros oldalt 4 K árban hajlandó fordítani angolra és francziára; végül kér intézkedést, hogy a német és magyar fordítások ki által eszközöltessenek. — Tudomásul vétetvén, A. Goldini és U. Penné felolvasása De Marie főtitkárnak bejelenteni határozatott azzal, hogy a felolvasók neveit mielőbb közölje velünk, a a felolvasások szövegét pedig küldje be. A fordítások eszközölését végző megfelelő erők fel-fogadására pedig titkár felhivatott.

124. A **nagykanizsai tűzoltózenekar** a kongresszus alkalmából felajánlván közreműködését, **elnök** kívánatosnak tartja, hogy a kiállítás kapcsán hangverseny rendeztessék és ugyanott frissítő italok is kaphatók legyenek; a zenekarnak azonban elsőrendűnek kell lenni s azért a katonai zenekarokat találná legmegfelelőbbeknek. Az elnökség elnök véleményét magáévá tevén, a nagykanizsai zenekar ajánlatát el nem fogadja, a kérdés tárgyalását ellenben a vígalmi bizottság hatáskörébe utalja.

landó szállítani, aszerint, a mint 5000—500 példányban rendeltetnék. Emmerling cég 100 plakátot s pedig 20 oszlop és 80 táblán kiragaszt 2 K 80 f.-ért; fizetendő díj 1 napra 7 K., 10 napra 50 K., 15 napra 72 K., 30 napra 120 K.

Dr. Szily József tekintettel e nagy költségekre, a plakátok alkalmazását teljesen elhagyná.

Elnök a plakátokat okvetlenül szükségesnek tartja; a rajz nagy művészi értékétől eltekintve, érintkezésbe lépne azonban közvetlenül oly cégekkel, kik a rajzot is elkészítik, de magát a plakátot is; a felülbírást eszközölje az idő rövidsége miatt az iroda. — Az elnökség határozatilag kimondja, hogy Zettel és Deutsch, Kosmos, Bruchsteiner, Kellner és Mohrlüder cégek hivattassanak fel ajánlatok beadására; a két elnök, 2 titkár és a lapszerkesztő megbízattak a vázlatok felülbíráásával és a plakátnak 3000 példányban való megrendelésével. A kifüggesztés Emmerling, Wodianer (vasuti állomásokon) és a Paragon-vállalat által lesz eszközzendő.

126. A **kiállítási rendező-bizottság** május hó 20-án ülést tartván, az ott kifejezésre jutott kívánalmak ügyében a központi iroda a szükséges felhívásokat kibocsátotta; a bizottsági elnökségről lemondott Serényi Béla gróf helyére sikerült *Szterényi József* kereskedelemügyi min. tanácsost elnöknek megnyerni; a kiállítókhöz újabb körlevelek kibocsátattak, a bejelentések azonban, dacára ennek, a jelzett napra csak gyéren érkeztek be, úgy, hogy a szükségelt terület még ma sem ítéltető meg. A **kiállítási katalógus és kalauz** ügyében ujabban Ádám József István rendező nyújtott be ajánlatot, a mely szerint annak szerkesztését, fordítását maga végezné díjmentesen, Kellner Ernő nyomdájában kinyomatná 10.000 magyar, 1500 német, 500 magyar—német—francia—angol példányban; az iroda által kívánt szöveget ingyen veszi fel, az egésznek kéziratát előzetesen bemutatja és augusztus 10-ikéig a katalógust a tagtestületeknek ingyen, póstán küldené meg, a szövetségnek pedig átad 400 példány négy nyelvűt, 100 magyar és 100 német példányt.

A felszólított hirdetési irodák közül egyik sem adott be ajánlatot.

Ádám József István ezzel kapcsolatban szóval is ismerteti ajánlatát, kijelentvén, hogy a katalógust olcsón, 20 fillér árban kívánja árusítani, térképpel, bérkocsiszabályzattal s egyéb tudnivalókkal kiegészíteni, a vállalatával pedig egyedül azt czélozza, hogy irodájának a nevét forgalomba hozza.

Többek hozzászólása után az elnökség elfogadja Ádám József István ajánlatát, köteles azonban valamennyi hazai gyárost egyenlő előnyben részesíteni, a mire ezek a hivatalos lap utján figyelmeztetendők lesznek; a feltevélek, a helyes szerkesztés és a kitűzött határidő betartásának biztosítékául 400 K-át letétbe helyezni; a katalógust aug. 4-ikéig elkészítve bemutatni, azt két részben olyképen szerkeszteni, hogy az első hivatalos rész a kiállított tárgyak egyenlő, illetve arányos mértékben való ismertetését tartalmazza a szövetség kiadmánya gyanánt, míg a vállalkozó neve alatt hozandó másik rész a többi „nem hivatalos” jelzésű közleményeket tartalmazza; általában a katalógusban csak az foglalhat helyet, a mit az iroda jóváhagyott, minden je-

nyelű, hogy a *Internationale pavillonja* a közügylenne kikérendő, a heti lóvásárok az ő vezette a hely disztelensége nem teszik ajánlattevő, az Iparcsarnok ellenben diszes helyen fekszik. állandó kiállítása kiegészítési háttérül szolgálna, azonban a tekintélyes számban bejelentett kísérletek csak a közeli tóparton, illetve korcsolyapályán lennének megtarthatók; a csarnokból a főbejárattól jobbra és balra eső szárny helyreállítás és tisztántartás kötelezettsége mellett engedtetnék át az ott levő üvegszekrényekkel együtt, de a kereskedelmi ministeriumtól kell kikérni. A muzeum személyzete csekély pótdíjért szintén átengedtetnék. A terület 1300—1500 m². *Elsinger S. M.* cég két 1300 m² területű sátor felállítására tett ajánlatot, 10—14 napra m²-kénti 2 K 65 fill. ár ellenében, a melyen felül a felállító szerelők 9 K napidíjat kapnának. Az elnökség elhatározza, hogy a kereskedelmi ministertől az iparcsarnokot elkéri s pedig annak középső ágával együtt és a megfelelő személyzettel; a főváros tanácsát pedig felkéri az iparcsarnok déli és keleti oldalán elterülő terület, a tópart és a Stefánia-ut melletti korcsolyapálya átengedésére, míg az *Elsinger* cég ajánlatára csak az esetben reflectál, ha arra elég fedett hely hiányában szükség lenne.

128. A **kiállítási tárgyak szállítása** és vámkezelése tárgyában *Schenker* és tsa. *Ullmann* és *Seligmann*, *Billitz S.* és *Havas Ernő*, *Caro* és *Jellinek* cégektől beérkezett ajánlatok közül az elnökség *Schenker* és *Tsa* cég ajánlatát fogadta el, mely szerint a külföldi cégeknek szabad megállapodás tárgyát képező fuvarajánlatot tesz a vasuti kedvezmények figyelembevételével; a belföldi és osztrák szállítmányoknál a hivatalos tételeket számítja fel; a balparti pályaudvaroktól az iparcsarnok kapujáig 750 kgm-ig terjedő szállítmányt 100 kgm-ként 40 fill.-ért, de küldeményként legalább 1 K-ért, 5000 kgm-ig terjedőket 80 fill.-ért és a daru-illetékért, nagyobb darabokat megállapodás szerinti árért, saját kerekén mozgó tárgyat 100 kgm-ként 40 fill.-ért szállít; a jobbparti pályaudvarról a hidpénz is felszámítatik és a küldeményért fenti díjtétel, de legalább 6 K. A visszaszállításkor ugyanezen díjtételek állanak fenn. A vámkezelésért számít 100 kgm-ként 1 K, de legalább 5 K-t küldeményenként és legfeljebb 35 K-t; a vámelőjegyzést a ministeriumban elintézi; a címkék nyomtatványait 150 K átalányösszeg ellenében küldi meg a kiállítóknak. Ezen ajánlat még azzal egészítendő ki, hogy a tárgyak az Iparcsarnok belsejébe is szállítandók és ott a kijelölt helyre állítandók, a csomagolás is elvégzendő és a csomagolási anyag megőrzendő, megjegyeztetvén, hogy az összes költségeket a kiállítók viselik. Felhivandó tehát nevezett cég, hogy ajánlatát ezen pontokkal mielőbb egészítse ki és elfogadás esetén a bejelentett kiállítókkal lépjen ezután közvetlenül érintkezésbe.

129. Titkár jelenti, hogy a **statisztikai hivatal** beküldött két általános kimutatást a tűzoltóságokról és a tűzesetekről, azonban a tűzoltóságok községenkénti kimutatását még nem küldte be. — Tudomásul vétetett.

130. Titkár jelenti, hogy eddigelé csak a **déli vasut** nyilatkozott a kongresszusi tagoknak adott **kedvezmények** iránt, míg az államvasutaktól válasz még nem érkezett, miért is elnökkel

ott megsürgették annak elinté-
mények csak a magyar vonalakra
déli vasut I. osztályon nem ad
nyit, II. osztályon oda-vissza egész I.
jeggyel, III. osztályon egész II. oszt.
nyel lehet utazni, aug. 14—24. napokon
nyes igazolvány alapján; az utazás meg
nem szakítható; utipodgyász, szabadsuly, nincs.
Külföldieknek legcélszerűbb körutazási jeggyel
utazni. A kiállítási tárgyaknak megadták a
magyar-, osztrák-, bosnyák-vasutak az ingyen
visszaszállítás kedvezményét az 1904. január
1-i közös tarifa I. része, B. szakasza, C. IX.
fejezete szerint. Az *elszállásolás* dolgában a száll-
lodások ipartestülete az Idegenforgalmi Vállala-
lathoz utasított, a mely ugy erre vonatkozólag
mint a balatoni kirándulás tárgyában ajánlatot
fog beterjeszteni, a mely szerint előleges jelent-
kezésre kocsit állít a pályaudvarhoz és lakást
is biztosít a különböző szállodákban előre be-
fizetendő árszabály szerint. — Tudomásul vé-
tetvén, határozatott, hogy mindezen kedvez-
mények a program kapcsán közhírré teendők;
egyben pedig a tömeges elszállásolás fogana-
tosíthatása céljából a főváros tanácsától egyes
iskolák, a katonaságtól pedig ágyak átengede-
dése kérelmezendő.

131. Ugyancsak a kongresszust illetőleg je-
lenti még titkár, hogy *Ecker Sándor* 30 pld.
járási statisztikát küldött be a külföldiek közt
való szétosztás céljából; hogy a kongresszusi
iroda részére a pósta- és táviráda-igazgatóság a
telefon bevezetését engedélyezte az 1 évi elő-
fizetési kötelezettség nélkül havi előleges 12 K
50 fill. ár ellenében; hogy *Forrai Soma* magyar
gyorsíró-intézete ajánkozott a gyorsírói teendők
elvégzésére; hogy *De Marie* főtitkár a pro-
gramm kinyomatását sürgette, de előzetesen
kefelevonat bemutatását kívánja; a külföldi
lapokban való reklámozást ajánlja; a program-
ból 150 példányt megküldeni kér; közli, hogy
az impregnálásról szóló feloivasás megtartására
Gautsch Konrad (München) kéretett fel s végül
hogy a nemzetközi választmány 7 tagját és
levelezőtágját nevezzük meg, az 1904. évre eső
85 frank tagsági díjat pedig küldjük be *Rauter*
V. pénztárosnak.

Dr. Szilly József a kongresszusi iroda helyéül
a szövetségi irodát kívánja kijelölni és
lakását is a bizottság rendelkezésére bocsátja;
az utolsó napokra pedig a belvárosban egy
bolthelyiséget bérelne ki avagy a tűzoltólak-
tanyában az önk. testület helyiségeit rendezné
be irodának.

Markusovszky Béla ez utóbbi irodát ott ren-
dezné be, a hol az ülések tartatni fognak,
tehát az országházban, esetleg az új város-
házán s a gyűlésterem melletti mellékhelyisége-
ket kérné el e célra. A program keretében is-
mertető közleményeket adna; Budapest székesfő-
városra, a vasuti közlekedésre, szállodákra, látni-
valókra vonatkozó adatokat; a rendező-bizottság
névsorát is közzé tenné és mindennek a tervezetét
beterjeszti; védnökhelyettesül pedig *József Ágost*
főherceget kérné fel. Szóba hozza továbbá a
kongresszusi jelvény elkészíttetését és a kül-
földi lapokban eszkozlendő reeclámot illetőleg
kíván tájékozódást.

Scossa Zoltán indítványozza, hogy az elnök-
ség eszkozlje ki gróf *Zichy Jenő* muzeumának
megtekintését; a hazai tűzoltóságokhoz pedig
intézzen felhívást, hogy a kongresszusra csak
szabályszerű egyenruhában jelenjenek meg.

ülések egyikére tartván fán, határozatilag ki-
mondja, hogy a kongresszusi irodát a szövet-
ségi irodában rendezze be, segédszemélyzetet
július hó 1-től kezdve alkalmaz, aug. 10 ikétől
pedig egy kibérlendő belvárosi boltba helyezi
át az irodát az esetben, ha az a kongresszusi
ülések helyisége mellett, tehát az országház-
ban vagy új városházán nem lenne létesíthető;
felkéri elnököt, hogy kérje fel *József Ágost*
főherceget a védnökhelyetteség elfogadására,
az országház elnökét pedig a gyűlésterem és
6 mellékhelyiségnek a kongresszus tartamára
való átengedésére, végül eszkozlje ki gróf
Zichy Jenő engedélyét ahhoz, hogy a kon-
gresszusi tagok muzeumát megtekinthessék.
Utasítja az irodát a 7 választmányi tag be-
jelentésére és a 85 frank beküldésére. Meg-
keresi az udvarnagyot a várak megtekintési
engedélyének kiadása iránt. Elhatározza, hogy
a program kapcsán ismertető és tájékoztató
közleményeket tesz közzé és azt füzet alakjá-
ban, a külföld részére 4 nyelven, összesen
3000 példányban kinyomatván, szétküldi. Ki-
mondja, hogy a kongresszusi tagsági jelvény
a szövetség címére ezüstözött lapon 1000 pél-
dányban elkészíttessék és utasítja titkárt erre
vonatkozó ajánlatok beszerzésére. A hiv. lap-
ban felhívja a testületeket, hogy a kongresz-
szuson csak szabályszerű egyenruhában jelen-
jenek meg; utasítja az irodát, hogy a pro-
grammot a külföldi napilapoknak is küldje
meg, *Markusovszky Béla* előadót pedig felkéri,
hogy a fővárosi lapokat, kivált a *Budapesti*
Tudósítót, lássa el megfelelő hírekkel és köz-
leményekkel.

132. **Dr. Szily József** jelenti, hogy a **mentő-
intézmény** szervezése tárgyában kiküldött bizott-
ság június 12-én ülést tartott és dr. *Glósz*
Kálmán felkérte, hogy a megállapodások
alapján már most készítse el az utmutatót. —
Tudomásul vétetett.

133. **Breuer Szilárd** jelenti, hogy a hazai
tűzrendészet ismertetését ugyancsak dr. *Glósz*
Kálmán előadó állítja össze közreműködésé-
vel. — Tudomásul vétetett.

134. **Esztergom vármegye** alispánja arról ér-
tesít, hogy a vármegyei szövetséghez ujabban
Nagysáp, Sárísáp és Bajna tűzoltósága is csat-
lakozni kíván. — A vármegyei szövetség ala-
kításával megbizott *Szabó Gyula* előadó tudom-
ására adatik, egyben pedig alispán átiratilag
felkérendő arra, hogy a többi községekben is
szerveztessen tűzoltóságokat.

135. **Nyitrai István** *ósküi* kötelezett parancs-
nok 42 éves korán felül, tehát önkéntesen
17 évet szolgálván, a XV. éves szolgálati érem
kiadását kérelmezi. — Kötelezett tűzoltó szol-
gálati érmet nem nyerhetvén el, kérelmével el-
utasítottatott.

136. **Köhler István** gyáros bemutatja az egy-
séges csavar egyik acélpéldányát és kéri annak
felülbíralását. — Kiadatik az e célra kiküldött
bizottságnak.

137. A Belügyminister leküldvén vélemé-
nyezés végett **Jolsva** rendezett tanácsu város
tűzrendészeti szabályrendeletét, az iroda által
vélemény megadatott. E rendelet csupán a
megelőző intézkedésekre terjeszkedvén ki, a
vizszerzés, tűzjelzés, tűzoltás, tűz utáni intéz-
kedések szakaszainak pótlólagos felvétele kíván-
tatott; továbbá szükségesnek mutatkozott né-
hány méret- és stiláris módosítás. — Jóvá-
hagyólag tudomásul vétetett.

kéménye és a száraz-gaz lekasztásával kellett kiegészíteni. — Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

139. **Az orsz. nemzeti szövetség** a f. évben is kérvén a Szt. István napjának megünneplésében való közreműködésünket, az erre vonatkozó felhívás a hiv. lapban kibocsátatott. — Tudomásul vétetett.

140. A **varádiai önk. testület** alapszabályai-ban bírságokat kívánt statuálni és azokat közigazgatási uton behajtatni, a testületi vizsgákhoz pedig egy szövetségi biztos kiküldését kívánta. Az elnökség véleménye kikéretvén, mindkét kívánság lehetetlen voltára folyamodó figyelmeztetve lett. — Tudomásul vétetett.

141. A **közigazgatási tanfolyamok** befejeztvén, a budapesti előadók jelentése szerint 52 hallgató közül 21 igen szorgalmas, 12 szorgalmas, 8 elégséges, míg 11 bizonyítványt nem kapott. **Publig Ernő** jelentése szerint a debreceni tanfolyamon 31 hallgató közül 15 igen szorgalmas, 14 szorgalmas, 2 elégséges bizonyítványt kapott. A marosvásárhelyi tanfolyamot **Lukáts Gyula** előadó június első napjain tartotta meg, jelentést azonban sem ő, sem Mihalik Béla és Polcz Rezső még nem terjesztettek be. — Tudomásul vétetett azzal, hogy a jelentések beérkezése után a Belügyministerhez összjelentés terjesztessék be.

142. **Glogowszki és Társa** írógépkereskedő cég egy szövetségi előadó ajánlását kéri, kit a tűzoltói iratok elkészítésére kioktathatna reklám célokból. — Irattárba helyezni rendeltetett.

143. Titkár jelenti, hogy a **Luxferprisma-üveggel** május 18-án tartott tűzpróbán a két titkár jelen volt s hogy ezen electrolytikus módon előállított üveglapok 1000 C fok hőségnek ellentállottak. — Tudomásul vétetett.

144. A **zalazentgróthi önk. testület** egyik tagja részére Flórián-rendjelet kérvén, felvilágosított, hogy ily pléhordók adományozása az intézményt és az egyéneket nevetségessé teszi. Rendjel helyett diszokmány vagy emléktárgy ajánlatott. — Helyeslőleg tudomásul vétetett.

145. **Az országos tűzoltótiszti tanfolyam** körlevelei szétküldettek; a Belügyministerium körrendeletileg felhívta a törvényhatóságok figyelmét és vizsgabiztosul **Adorján Antal** min. titkárt küldötte ki; a közoktatásügyi minister a tanfelügyelők útján ajánlotta a tanítók figyelmébe. — Tudomásul vétetett.

146. **Dr. Szily József** a budai tanítóképzésben tartott tanfolyam vizsgabiztosa jelenti, hogy 26 hallgató tiszti minősítést kapott, 1 hallgató ellenben nem kapott. — Tudomásul vétetett azzal, hogy a 26 hallgató neve a tiszti törzskönyvben elkönyveltessék.

147. Titkár jelenti, hogy a 11.000 K-t kivevő **államsegély** 1904. évre kiutalványoztatott. — Tudomásul vétetett.

148. A **zentai önk. testület** és a **somogy vármegyei szövetség** meghívói betérjesztvén, a zentai testület jubileumán való képviseltesre elnök és alelnök, a somogyvármegyei szövetség közgyűlésén való megjelenésre pedig elnök kéretett fel.

149. Titkár jelenti, hogy elnök az I. magy. ált. biztosító-társulat kiküldöttjével június 15-én értekezett és hogy a társulat a **tűzoltóügy érdekében** való közreműködését megígérte. Ezzel kapcsolatban jelenti alelnök, hogy a **belügy-**

Minister elé terjeszthetők legyenek. — osztály felfogása ugyanis az, hogy a kö. tűzoltóság csak kis községekben létesül. megváltási díj pedig egyáltalán ki nem róható. eldöntendő, hogy az ártatlansági bizonylatot az előjáróság vagy a szolgabíró állítsa-e ki? szedhető-e érte díj? megállapíthat-e a vármegye váltságdíjat a községi autómia megsértése nélkül? Az értekezlet abban állapodott meg, hogy az eddigi állapot fentartandó addig, míg tűzrendészeti törvény készül, ez utóbbi azonban mielőbb megalkotandó lenne. — Tudomásul vétetvén, elnök felkéretni határozatott arra, hogy a mult ülésből tervezett memorandumot nyújtsa át a Belügyministernek.

150. A **kismartoni önk. testület** vagyona után megadóztatván és községi segélyről szóló nyugtája megleteleztetvén, az elnökséghez fordult tanácsért, mely megadatott. — Tudomásul vétetett.

151. **Szepesváralja** tanácsa felülbíráltatni kerte az ottani kötelezett tűzoltóság kihágási szabályzatát. Észrevétel nem merült fel. — Tudomásul vétetett.

152. A **Pestvármegyei szövetség** betérjesztette az alispán által kinevezett járási tűzrendészeti felügyelők névsorát. — Tudomásul vétetett.

153. **Stermann M.** gyufagyáros tűzoltógyufáról szóló 25,000 drb reklámceimkét küldött. — A tagtestületeknek alkalomadtán megküldetni határozatott.

154. **Szabó Gyula** kéri az Abel Lajos bécsi cég által küldött **érem**-mintákat visszaküldetni és hogy egyben nevezett cégnek készéges kiszolgálásáért köszönet nyilváníttassék. — Az elnökség az éremmintákat köszönőirat kíséretében visszaküldeni rendeli. Egyben felhivatni határozza Herpka tanárt az éremminták záros határidőben való bemutatására, minthogy ellen esetben az érmei rendelését más hazai cégnél fogja eszközöletni. Az éremszabályzat kinyomatása szükséges lévén, elrendeli, hogy az 3000 példányban kinyomattassék és mellékletképen az érmei ábrái is beillesztessenek.

155. A Belügyminister és a kereskedelmi ministerium véleményt kérvén a felől, vajjon a „**Minimax**“ extinciór körrendeletileg ajánlathat-e vagy sem? a vélemény tagadólag adatott meg azért, mert eltekintve csekély oltóhatásától és magas áratól, más ilyenmű készülékekkel szemben nem monopolizálható. — Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

156. A Belügyminister véleményt kért **Filkorn Alajos** abbéli ajánlatáról, hogy oltóvízének receptje a községek részére megszereztessek, községenkénti 1 korona árban. A vélemény tagadó volt, mert 15 000 K ár nem adható oly receptért, a melyhez hasonló recept ingyen s bárki által megszerezhető. — Helyeslőleg tudomásul vétetett.

157. Titkár jelenti, hogy magánuton tudomására jutott, miszerint a **brassói** testület az elnökség megkerülésével a Belügyministeriumtól kért szolgálati érmeiket s hogy ez alkalommal a Ministerium a jóváhagyási aktákat kereste volt. — Tudomásul vétetett azzal, hogy az eljárás mikéntjére nézve a brassói testület kitaníttassék.

158. **Breuer Szilárd** bemutatja a **rendgyakorlati szabályzatba** felveendő normalis szakasz-állás rajzát és kéri annak jóváhagyását. **Dr. Szily József** bemutatja ennek kapcsán

itt.
 mé fényképfelvételeket és jelenti,
 nek miatti a formatumot nagyobb-
 nyit mi pedig tetemes árkülönbséget
 jny Kellner Ernő 590 K-ról 970 K-ra
 el a költségösszeget; Rózsa Kálmán még
 engább; Wodianer ellenben 158 K-val olesőbb,
 ere papirja felette csekély margot enged meg,
 bár annak megfelelő voltáért jótállást vállalni
 kész. Kér erre vonatkozólag utasítást. — Az
 elnökség a szakasz-állás rajzát jóváhagyja; a
 nyomdai ajánlatokat illetőleg pedig felhívni
 rendeli Kellner Ernőt, vajjon a Wodianer által
 ajánlott árban hajlandó-e a munkát elvállalni,
 ellenesetben a munka kivitelével a Wodianer
 cég bizandó meg.

159. A **jövő ülés** idejéül július 16-ának d. u.
 1/23 órája állapotított meg.

160. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkérettek
 Markusovszky Béla és Vida Pál előadók.

Kmft.

Gróf Széchényi Viktor,
 elnök.

Dr. Óvári Ferencz,
 alelnök.

Breuer Szilárd,
 titkár.

Hitelesítjük:

Markusovszky Béla,
 előadó.

Vida Pál,
 előadó.

447.
 1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvetetett a magyar országos tűzoltó-szövetség
 segélyző pénztára elnökségének 1904. június 18-án
 tartott ülésében.

Elnök: Dr. Óvári Ferencz alelnök. Jegyző:
 Breuer Szilárd titkár. Jelen voltak: Dr. Szily
 József pénztárnok, Szabó Gyula, Publíg Ernő,
 Varga Lőrincz elnökségi tagok.

31. **Elnök** megnyitván az ülést, első sorban
Szabó Gyulának jegyzőkönyvi köszönet szavazását
 javasolja azon sok évi ügybuzgó ténykedéseért,
 melyet mint a segélyző szövetség alelnöke az
 ügy érdekében kifejtett volt. Elfogadtatott.

32. **Titkár** jelenti, hogy ifj. **Mihajlovics**
Mihály, Csider József, Csider István, Budy Fe-
rencz, Kurucz Árpád, Lakos Károly, Sírsom Pé-
ter, Fodor János segélye a felterjesztés értel-
 mében kiutalványoztatott. Tudomásul vétetett.

33. **Weninger Béla** (Kispest) május 15-én
 tűzhöz menet a fecskendőről leesett és térdén,
 karján zuzódást szenvedett, minek folytán 8
 napig munkaképtelen volt. Az I. m. ált. alapít-
 ványhoz 16 korona segélyre elnökiileg felter-
 jesztetett. — Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

34. **Mayer Antal** (Pozsony) márczius 12-én
 bordatörést szenvedett, melyből június 8-án
 épült fel, azaz 88 napig volt munkaképtelen. —
 Tekintettel arra, hogy nevezett a pozsonyi tes-
 tület segélyalapjából is tetemes segélyben
 részesült, részére a segélyzőpénztárból 100 kor.
 segély kiutalványoztatott.

35. **Brandt Ferencz** (Bácsordas) április 22-én
 tűznél kezein égési sebeket szenvedett, minek
 folytán 17 napig munkaképtelen volt. — Az
 I. m. ált. alapítványához 25 kor. segélyre fel-
 terjesztetni rendeltetett.

36. **Hornyák Károly** (Torda) június 6-án tűz-
 nél megvágta jobb alkarját s ennek folytán 16
 napig munkaképtelen volt. — Az I. m. ált.

gyuland. — Az orvosi végbizonylat beérkezte
 után elnökiileg az I. m. ált. alapítványához 35
 kor. segélyre felterjesztendő lesz.

38. **Sall István** (Körmend) lábujja ápril 29-én
 tűznél a fecskendő alá kerülvén, orvosi véle-
 mény szerint 46 napig tartó munkaképtelen-
 ség esete állt be. — Bár a testület a segélyző-
 pénztárba szabályszerűen csak az eset megtör-
 ténte alkalmakor lépett be, mégis a parancs-
 nokság igazoló jelentése után az elnökség el-
 határozta, hogy az orvosi végbizonylat beér-
 kezte után, nevezett 60 kor. segélyre az I. m.
 ált. alapítványához elnökiileg felterjesztessék.

Kmft.

Dr. Óvári Ferencz,
 alelnök.

Breuer Szilárd,
 titkár.

△ **Villamos vészvilágítás.** A vész esetére meg-
 követelt mellékvilágítást nálunk még mindenütt
 a gyertyavilágítás képezi. Ujabban azonban
 mind sűrűbben felhangzik az aggály, hogy e
 gyertyák imbolygó lángja veszély esetén mit
 sem ér, a füstben elszintelenül, a léghuzam
 folytán pedig kialszik ép akkor, amidőn százak
 és ezrek életének a megmentése már csak tőle
 függ. *Langstein* és *Klein* aussigi gyárosok kis
 készüléket hoztak forgalomba, melynek, mivel
 feltalálók ép a mellékvilágítás kérdését kíván-
 ják a megoldáshoz közelebb juttatni, szaba-
 dalmi leírása is hozzáférhető. A készülék, e
 leírás szerint, egy azbeszttel bélelt fémszek-
 rénykéből áll, melynek elő részén két villamos
 izzólámpa és persze egy kapcsoló van elhe-
 lyezve. A lámpák egyike a központi világításba
 van kapcsolva, mely célból két elszigetelt sod-
 rony vezet hozzá, a másik lámpa pedig az
 accumulatorral van összekötve s mihelyt mű-
 ködni kezd, ebből táplálkozik. Az első lámpa
 tehát együtt ég az összes színházi lámpával,
 mihelyt azonban ezek nem működnek (akár
 azért, mert a vezeték elszakadt, vagy az ára-
 mot benne elzárták, akár, mert a lámpa eltört,
 vagy izzószála átégett) abban a pillanatban
 magától bekapcsolódik a másik, mely így a
 központi világítás pótlására alkalmas. Az accu-
 mulatorban fölhalmozott áram a második,
 vagyis a vészvilágítás céljaira szolgáló lámpá-
 nak 6 órán át való táplálására elegendő, a
 menekülés tartama alatt tehát feltétlenül szá-
 mithatni rá.

△ **Kanton, Dél-Kina** (csaknem 3 millió la-
 kossal bíró) legnagyobb városában az utcák
 csak 2—5 méter szélesek, de némelyik van 2
 kilométer hosszú is. Hogy az ily elrendezés
 mellett az egy-két emeletes, egymáshoz épített
 ház-sorok közt kiütő tűz meglehetősen pusztítást
 visz végbe, könnyen érthető. A sok leégett és
 ujjonnan épülő ház, egészen hozzátartozik a
 rendes, a megszokott, a sohasem hiányzó látni
 valókhöz. Két megelőző tűzrendészeti intézke-
 dés mindazonáltal elejét veszi annak, hogy
 porrá éghessen ez a világváros. Ily közveszély
 enyhítésére szolgálnak az összeépített házak

chemiai anyagokat annak a nagy tömegű helyettesítésére, a mit kézi fecskendőknél a nyomológénység szolgáltat.

Bizonyos vegyi anyagok ugyanis, ha egymással érintkezésbe jutnak: chemiai uton bomlási és új egyesülési folyamat megy végbe közöttük. Ha pl. az alji természetű szódabikarbonából vízben szódaoldatot készítünk és ehhez kénsavat ($\text{SO}_4 \text{H}_2$) keverünk, akkor oly hevesen indul meg a szénsavfejlődés, hogy a víz a képződő szénsavnak csak egy részét képes elnyelni, ellenben a többlet gázalakban válik ki, lesz szabadabbá.

Ha ezt a chemiai folyamatot oly zárt edényben hagyjuk végbe menni, a mely a szabadabb levő szénsavgáz elillanását nem teszi lehetővé, illetőleg a melyik ezt megakadályozza: akkor az edényben levő víz felszínére a terjeszkedni kívánó és így feszültséget okozó szabad szénsav nyomást gyakorol. Ez a nyomás, vagy feszültség, a szénsavgázok folytatódó fejlődése révén összehalmozódván 2—10 légkörnyire is fokozódhatik.

A nyomás így rendelkezésre állván, csak alkalmas kifolyó nyílással kell ellátni az edényt s ha e nyílás végére rövid tömlőt és illetőleg lövőkét is applikálunk: a fejlődő szénsav nyomása által az edényből kiszorított víz, kezdődő tűznek az oltására is használható sugár alakjában fog kiszökkenni.

Az amerikaiak *chemical engine* nevet adtak az első támadás eszközéül használt emez edényeknek. A franciák *extincteur*-nek nevezték azt el; a spanyolok *Mata fuegos*, az angolok előbb *Fire engine* majd *extinguisher* névvel jelölték meg. Végre az olaszok a francia elnevezés után *estintoro* név alatt ismerik.

Valamennyi megjelölés annyit fejez ki a mi nyelvünkön, hogy „tűzölő vagy tűzfojtó”. De mert a bécsi és német honfitársaink révén 1—2 évtizedig itt is a francia elnevezés használatával szokás tüntetni, ennek folytán nálunk is az *extinktör* neve alatt került a forgalomba mindaz a készülék, amely vegyi szerek segítségével előállított gáz feszerejének a kihasználása alapján tüzet oltó szer.

A bennök végbemenő vegyi folyamatra és oltó hatásukra nézve valamennyi tűzölő-készülék egy és ugyanaz. Alakjukra nézve azonban és működésbe hozataluk mikéntjét tekintve, csaknem minden gyáros valami mást, a többi-től elütött iparkodott létesíteni a maga gyártmányával. Az első forma pl. hosszukás henger volt, mely előbb vízszintes helyzetben, később álló henger avagy puttony alakjában, (mint a mai permetező) alkalmaztatott. Egyiknél fent, a másiknál oldalt kellett beütni egy fakalapáccsal azt a gombot, mely a behelyezett savat tartalmazó üvege eltörését és így a folyadékok keverődését eredményezte.

Legújabbán egy berlini gyár az edény szélesebb alján alkalmazza ezt a gombot s ez által

bemutatunk, már nemesak az alakját formálták különökre, hanem a nevét is, a mennyiben *minimax*-nak keresztelték el. T. i. *minimaler Preis* (igen csekély ár) és *maximale Leistung* (legnagyobb teljesítő kepeség).

Hogy a régi, nehéz puttonyokkal bíró, meg a *concuSSION* Haslam's New Handy, Excelsior stb. nevű hasonló készülékekkel szemben a *Minimax* könnyen kezelhetősége szembeszökő, a mellett már az ábrának egyszerű megtekintése is mellette szól. S ha igaz az, miszerint egy veder víz a maga idejében, többet ér, mint egy félórával később a gőzfecskendő-sugár: akkor minden oly helyen, a hol könnyen gyúló, avagy nagyon értékes tárgyak vannak felhalmozva, ama bizonyos mindig kéznél tartani vélt, de rendszeren épp szükség esetében hiányzó kancsó víz helyett, kétségkívül czélszerűen lesz egy-egy ily tűzölő folyadékkal telt edény elhelyezhető.

Az *extinktörök* sokféle fajtája közt ez a *Minimax* azzal az előnnyel feltétlenül rendelkezik a többi felett, hogy ügyes alakjánál fogva a legkönnyebben kezelhető. Egyszerűen fülön ragadjuk a retek alaku edényt s a fene-kén kinyuló gombot oda ütjük valami kemény tárgyhoz s a meginduló gázfejlődés révén keletkező nyomás alatt a sugár felszökken. Hogy mekkora és milyen hatású ez a sugár, az augusztusban a kiállításon is látható lesz, ahol a gyár budapesti képviselője újra be kívánja mutatni a készüléket.*) Akkor és ott e legutolsó szabású *Mata fuegos*nak az ára tekintetében is tájékozódás lesz szerezhető.

R.

*) A tűzoltói gyakorlóterem ugyanis már bemutatta A szerk.

Táblázatos kimutatás a hazai tűzoltóságok és tűzoltók számáról.

Sorszám	Országrészt	Községek száma	Tűzoltóság						Összesen	Tűzoltók száma						
			díjazott	önkéntes	gyári	uradalmi	Vasuti és egyéb	Kötelezett		Díjazott	Önkéntes	Gyári	uradalmi	vasuti	kötelezett	Összesen
1	Dunáninnen	2267	7	392	28	6	4	952	1389	35	14762	1200	93	538	43119	59747
2	Dunántul	2721	13	803	11	18	3	1180	2028	66	28321	328	506	49	78004	107274
3	Duna-Tisza köze	537	24	172	52	3	6	235	492	413	7298	1819	54	153	51340	61077
4	Tiszáninnen	2222	11	123	15	1	4	1074	1228	166	4188	651	11	185	48616	58817
5	Tiszántul	1424	23	99	5	3	3	609	742	212	3961	258	160	88	46265	50944
6	Tisza-Marosszög	1085	5	98	6	2	4	535	740	38	7995	141	74	144	49236	57628
7	Királyhágón tul	2357	2	232	12	1	2	1653	1907	21	13381	791	16	102	135997	150303
8	Fiume és kerülete	1	1	1	3	1	1	1	8	6	42	50	44	34	36	212
Összesen:		2614	86	2020	132	35	27	6244	8544	957	79948	5238	958	1293	452613	541007

Felavató beszéd.

Tartotta: dr. Óvári Ferenc, az orsz. szövetség alelnöke.

Miként mult számunkban említettük Zentán, június 29-én, az ottani önkéntes tűzoltótestület fennállásának harmincadik évfordulóját, igen helyesen azzal ünnepelte meg, hogy egy közadakozásból épült díszes új tűzoltó laktanyát adott át rendeltetésének.

A házszentelés alkalmával az országos tűzoltószövetség képviselőjében ott megjelent alelnökünk, dr. Óvári Ferenc a következő magvas beszédet mondotta:

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Megilletődött szívvel és nagy lelki gyönyörűséggel állok meg a mindeneget alkotó és mindeneget fenntartó szeretet e díszes alkotása előtt, hogy az orsz. magyar tűzoltószövetség képviselőjében hódolattal üdvözljem a fenkölt gondolkozásu, derék és lelkes polgárságát e nemes városnak, melyben a hajdani harci zaj helyett, most az áldást hintő béke honol és a melynek vérrel áztatott, aranykalászi ringató téerein, hol egykor a pogányverő hős diadalmas zászlói lobogtak, most a legfenségebb emberi indulatnak: a szeretetnek nemője terjeszti szét szárnyait.

Ez a pompás épület, mely az emberszeretetnek oly gazdag tárházát rejti magában, fényes tanubizonyága annak, hogy Zenta-város népe hiven dicső multjához és százados hagyományaihoz, most is cselekvésre és áldozatra készen áll az emberiség és a haza szolgálatában; fényes tanubizonyága annak, hogy Zenta-város népének és bölcs vezetőinek lelkét a humanizmus nagy eszméi nem hagyták érintetlenül, de fényes tanubizonyága annak is, hogy a férfiak, kiket őseik vérük hullásával és az önfeláldozás ezernyi példájával tanítottak kötelesség érzetre, most sem térnek ki semmi emberi és polgári kötelesség elől, legyenek azok még oly terhesek is, ha azokat embertársaik java és az édes magyar hazának boldogíthatása rakja vállalkra.

A feladat, melyre önöket a szeretet egyesítő, egyike a legszentebbeknek és legmagasztosabbaknak, melyekre igazi férfiú csak vállalkozhatik. Hiszen lehet-e nagyobb és szentebb célja és törekvése a férfi ambíciónak, mint szembeszállni a legerősebb, legádázabb és legkérlelhetlenebb ellenségnek haragjával és megküzdeni az egyik kezével áldást, a másik kezével meg kárhózatot osztó

szett lenyügöző erőin, megoltalmazva azok pusztításától embertársaik két legbecesebb kincsét: *életét és vagyonát?*

Az a babér, melyet ebben a harcban szerez a kötelességet teljesítő vitéz harcos, nem hervad el soha, mert a szeretet fáján termett és a hála könnyűi öntözik. A csatatéren hősi cselekedeteket művelhet a szivtelenség is, de az elemek ellen való küzdelemben soha, mert itt nem a rideg katonai fegyelem, hanem a szeretet törvénye osztja a parancsot, azé a szeretetét, mely megnemesíti, megaranyozza a sziv minden érzelmét, még a legszilajabb indulatokat is, miként a napsugár megaranyozza még a komor viharfelhőket is! S mig abban a csatában, melyet ember ellen viv, a kivított diadal hozsannáját a leverett tábor kétségbeesett jajveszdekése és rémtületes halálhörgése zavarja; addig ebben a másik küzdelemben, melyet az ember az elemek ellen folytat, a győzelem édes boldogságába mi sem kever ürmöt... a sikeresen leküzdött vész nyomán szelid megnyugvás és őszinte hálaérzés fakad!

Tisztelt ünneplő közönség! Az a szelid megnyugvás és az az őszinte hálaérzet nemcsak a vész után, a mitől Isten óvja minden felebarátunkat, hanem már most, az esetleg bekövetkező megpróbáltatások előtt is méltán töltheti el a város minden lakójának keblét. Önök — hála és köszönet adassék érte mindazon derék és lelkes férfiaknak, kik a védelem e művét itt kezdeményezték s önzetlen és lankadatlan fáradozással és szivós kitartással azt ezen ékes és országunk egyik legfényesebb tűzoltó szertáranak építésével mintegy betöltötték, — igen, Önök e szeretettől buzgó férfiak vezetésével alatt megtettek mindent, a mit a vész elhárítására ember megethet.

Itt a fegyvertár, benne szárazon a puskapor s körülötte a derék, vitéz csapat, mely készen áll, ha az ő ellenség ellen harczra hívja a szerencsétlenség első jalkiáltása és a kötelesség benső parancsszava.

Zenta város közönsége e tűzoltó-kaszárnyával, ezzel a díszes épülettel maradandó emléket emelt önmagának, mely minden zengő szónál ékebben fogja hirdetni a következő nemzedékek előtt apáik bölcsességét, áldozatkészségét és lelkeségét. És Zenta város ezen lelkesedésével, bölcsességével és áldozatkészségével *követendő példát* adott minden magyar városnak, melynek falai között az emberbaráti szeretet nem pusztá ige, hanem élő valóság, az elmék és szívek irányítója és kormányzója.

Maradjon e szép épület minden időközön át a legszebb férfierények büszke emlékműve, melynek arzenáljára minél ritkábban, vagy sohase szoruljon e nemes

Tűzoltó-Szövetség Elnöksége

a szövetség szervezetét Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tűzrendészeti beosztását és a vármegye területén levő önkéntes tűzoltótestületek kimutatását a következőkben közli:

I. A szövetség szervezete.

1. Az elnökség tagjai. Elnök: beniczei és micsinyei *Beniczky* Lajos, alispán, tb. parancsnok, a III. oszt. vaskoronarend lovagja. Ügyvezető alelnök: *Fazekas* Ágoston, vármegyei főjegyző, tb. parancsnok.

Alelnökök: *Simigh* Rezső uradalmi ügyész, a kalocsai önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Köhler* István tűzoltó-szer-gyáros, a monori önk. tűzoltó-testület tb. parancsnoka (lakik Budapesten, X., Felső-Vaspálya-utca 5. sz.), dr. *Dabasi* Ödön járásorvos, a monori önk. tűzoltó-testület parancsnoka.

Titkár: *Juricsky* Károly vármegyei hivatalnok, a monori önk. tűzoltó-testület tb. alparancsnoka, az ujbpesti önk. tűzoltó-testület titkára (lakik Ujpesten, Lőrinc-utca 106.).

Főpénztáros: *Szabó* Arthur, építész, az erzsébetfalvai önk. tűzoltó-testület sz. parancsnoka.

Főellenőr: *Leitner* Samu, városi számvevő, a szent-endrei önk. tűzoltó-testület titkára.

2. A választmány tagjai: Az elnökségen kívül még *Jurán* Ede tanító, a taksonyi tűzoltó-testület parancsnoka, *Pállya* József magántisztviselő, a kossuthfalvai önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Wagner* Manó nevelőintézet-tulajdonos, a rákospalotai önk. tűzoltó-testület parancsnoka, dr. *Csapó* Loránt főszolgabíró, a pomázi önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Pethő* Mihály tanító, a kalocsai önk. tűzoltó-testület titkára, id. *Nyáry* Péter községi jegyző az uszodi önk. tűzoltó-testület pénztárnoka, *Simigh* Károly takarékpénzt. tisztviselő, a kalocsai önk. tűzoltó-testület alparancsnoka, *Gajdosi* Győző néptanító, a fajszi önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Hartyáni* Mihály tanító, a nagy-körösi önk. tűzoltó-testület titkára és s. tisztje, *Papp* Péter közs. jegyző, az abonyi önk. tűzoltó-testület titkára, *Kónya* Imre Kecskemét város tűzoltó-parancsnoka és *Tóth* Lajos ipariskolai igazgató a nagy-körösi önkéntes tűzoltó-testület parancsnoka.

3. A számvizsgáló bizottság tagjai. Rendes tagok: *Nasinszky* Ödön takarékpénztári tisztviselő, a soroksári önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Witvindits* Gyula kereskedő, az erzsébetfalvai önk. tűzoltó-testület parancsnoka, *Schober* Károly bádigos mester, az ujbpesti önk. tűzoltó-testület parancsnoka.

Póttagok: *Millmann* Géza kereskedő, a vácsi önkéntes tűzoltó-testület parancsnoka, *Galovits* Arthur kir. jbiró, az ócsai önk. tűzoltó-testület parancsnoka és *Wagner* Manó.

II. A kerületek szervezete.

I. Budapesti kerület. (Székhelye Budapest).

1. Elnök és kerületi felügyelő: *Köhler* István. Jegyző: *Jurán* Ede. Pénztárnok: *Pállya* József. Előadók: dr. *Csapó* Loránt és *Wagner* Manó.

2. Járásai:

Nagykátai, monori, alsódabasi, ráczkevei, pomázi, biai, vácsi és gödöllői, Vác és Szent-Endre r. t. városok.

3. Tűzrendészeti felügyelők:

A nagykátai járás területére *Olle* Gábor kókai lakos. A monori járás területére *Juhász* Imre monori lakos. Az alsódabasi járás területére *Galovits* Arthur ócsai lakos.

A ráczkevei járás területére *Bary* Ferenc ráczkevei lakos.

Osanády Sándor pomázi lakos.

A biai járás területére *Csemenczky* Dezső biai lakos. Vác r. t. város és a vácsi járás területére *Juricsky* Károly ujbpesti lakos.

A gödöllői járás területére *Elefánty* Béla gödöllői lakos.

4. Önkéntes tűzoltótestületek vannak:

Kóka, Irsa, Kispest, Monor, Alsónémedi, Lajosmizse, Ócsa, Csepel, Erzsébetfalva, Kossuthfalva, Taksony, Ráckeve, Soroksár, Szigetszentmiklós, Pomáz, Szigetmonostor, Budafok, Budaörs, Zsámbék, Dunakeszi, Rákospalota. Ujpest, Aszód, Gödöllő, Isaszeg, Pécel, Rákospalota, Ráko-keresztúr, Tura és Valkó községekben és Vác és Szent-Endre r. t. városokban. — (32)

II. Kalocsai kerület. (Székhelye Kalocsa).

1. Elnök és kerületi felügyelő: *Simigh* Rezső. Jegyző *Pethő* Mihály. Pénztárnok: id. *Nyáry* Péter. Előadók *Simigh* Károly és *Gajdosi* Győző.

2. Járásai:

Kun-szent-miklósi, dunavecsei, kalocsai, kiskörösi és Kiskunhalas r. t. város.

3. Tűzrendészeti felügyelők:

A kunszentmiklósi járás területére *Kónya* Imre kecskeméti lakos.

A dunavecsei járás területére *Jankovics* Dezső tassi lakos.

A kalocsai járás területére *Molnár* István foktői lakos. A kis-körösi járás és Halas város területére *Veress* József kis-körösi lakos.

4. Önkéntes tűzoltótestületek vannak:

Izsák, Tass, Dusnok, Fajszi, Foktő, Homokmégy, Kalocsa, Miske és Uszód községekben. — (9)

III. Kiskunfélegyházi kerület. (Székhelye Kiskun-Félegyháza.)

1. Elnök és kerületi felügyelő dr. *Dabasi* Ödön. Jegyző: *Hartyáni* Mihály. Pénztárnok: *Papp* Péter. Előadók: *Kónya* Imre és *Tóth* Lajos.

2. Járásai:

Abonyi és kiskunfélegyházi járások és Czegléd, Nagykőrös, Kiskunfélegyháza r. t. városok és Kecskemét th. város.

3. Tűzrendészeti felügyelők:

Az abonyi járás területére, *Temesközy* Gerzson abonyi lakos.

A kiskunfélegyházi járás területére *Kullmann* István félegyházi lakos.

Czegléd, Kiskunfélegyháza és Nagykőrös r. t. városok területére *Kónya* Imre tűzoltó-parancsnok, kecskeméti lakos.

4. Önkéntes tűzoltótestületek:

Abony, Alpár, Kiskunmajsa és Tápíószele községekben, Kiskunfélegyháza és Nagykőrös r. t. városokban. — (6)

A vármegyei tűzoltó-szövetség tagtestületei a következők:

Albertirsai, abonyi, aszói, budafoki, erzsébetfalvai, fajszi, foktői, gödöllői, homokmégyi, kalocsai, kispesti, kossuthfalvai, lajosmizsei, miskei, monori, nagykörösi, ócsai, péczeli, pomázi, rákos-csabai, ráczkevei, rákospalotai, szentendrei, szigetszentmiklósi, tápíószelei, tassi, taksonyi, ujbpesti, uszói és a vácsi önkéntes tűzoltótestületek és Kecskemét th. város fizetett tűzoltósága. — (31)

Fazekas Ágoston,

Juricsky Károly,

a vármegye főjegyzője

titkár.

ü. v. alelnök.

A fejevármegyei tűzoltó-szövetség elnöksége a tűzrendészeti felügyelőkhöz az alábbi körlevelet intézte:

Gróf *Széchenyi* Viktor, az országos tűzoltó-szövetség elnöke, mint Fejevármegye törvényhatóságának bizottsági tagja, a folyó évi május hó 2-án tartott megyei közgyűlés alkalmával a vármegye tűzrendészeti viszonyai tárgyában felszólalván, azon panaszt emelte, hogy a tűzoltóságok számos községben nem elég buzgalommal teljesítik kötelességeiket, e mellett a községi előljáróságok elhanyagolják a tűzren-

dészeti szabályrendeletben elsőfokulag reájuk hármló hatósági feladatot és hogy a főszolgabírók is nagyon lanyhán veszik e részben a tűzrendészeti kormányrendelet- és a vármegyei szabályrendeletben előirt ellenőrző kötelességeiket.

Hogy tehát a felhozott mulasztások orvosolhatók legyenek és hogy a megyei szövetség a felsőbb hatóság szaksegélyére siethessen, felkérjük felügyelő urat, miszerint a hozzája tartozó községeket mielőbb, de mindenesetre még az aratási munkálatok megkezdése előtt beutazva, az ellenőrző vizsgálatot a szokottnál szigorubb körülményekkel fogatosítva és az észlelt hiányokról ne csupán a vizsgálati jegyzőkönyv kitöltésével, hanem külön írásbeli jelentéssel közvetlen a járási főszolgabíróhoz előterjesztést tenni sziveskedjék.

A vizsgálatnál különösen terjeszsze ki figyelmét a következőkre:

1. Jó karban vannak-e a tűzoltósági eszközök, főleg a feeskendő és vizes lajt.

2. Gondoskodva van-e kellőleg a községben arról, hogy a vízszerezési viszonyok kedvezők legyenek.

3. Gondoskodás történt-e arra nézve, hogy — nem csak papiroson, vagy állítólagos jó rendszerral — a feeskendő és lajt mielőbb a netáni tűzhöz szállítható legyen (készültség, előfogat).

4. Van-e elegendő mennyiségű vászon nyomótömlő és jókarban vannak-e azok? A tömlőkészletnél nem kell megelégedni az előirt 60 méternyi minimális mennyiséggel, mert abból minél többnek kell lenni a helyes védekezhetőség szempontjából.

5. Vajjon a tűzoltóság — akár önkéntes, akár községi köteles tűzoltóság — elegendő gyakorlottsággal bír-e? Tartottak-e gyakorlatokat, avagy sem?

A megyei szabályrendelet a községi tűzoltóságtól megköveteli, hogy évente aratás előtt legalább 4-szer tartson gyakorlatot. Ahol ez meg nem történt, avagy nem kielégítő eredménnyel, ott a község a főszolgabíró útján arra utasítandó. Mert a szabályrendelet szerint még az önkéntes tűzoltóság gyakorlottságáért is felelős a községi előljáróság, mint első fokú tűzrendészeti hatóság. És ha az önkéntes testület működése nem kielégítő, akkor a feloszlatás iránt előterjesztést lehet tenni.

A szemléhez szükséges nyomtatványokat idezárjuk.

Az uti számlát annak idején a távolságokat kilométerenkint kimutatva, a felveendő jegyzőkönyvekkel egyetemben kérjük ide beküldeni.

Székesfehérvárott, 1904 május 21-én.

Dr. Burchard-Bélaváry Rezső,
szöv. alelnök.

Vida Pál,
szöv. titkár.

kat hívom fel, miszerint a szemlék alapján hozzájuk bejelentendő mulasztások megtorlása iránt haladék nélkül intézkedjenek.

Székesfehérvárott, 1904. május 21-én.

Huszár,
alispán.

Veszprémvármegye alispánjának a törvényhatósági közgyűlés elé beterjesztett jelentéséből:

A vagyónbiztonság szempontjából annyira fontos tűzoltói intézmény tovább fejlesztése e vármegye első tisztviselőjének folytonosan és kiváló gondoskodása tárgya volt, ennek tulajdonítható az, hogy vármegyénkben a tüzesetek évről-évre csökkennek s a vármegye lakói károsodása is kevesbedik.

A lefolyt 1903. évben a vármegye területén 153 tüzeset volt, ezek közül a devecseri járásra 32, az enyingi járásra 25, a pápai járásra 23, a veszprémi járásra 44, végül zirci járásra 29 esett. A tűz oka 22 esetben gyújtogatás, 26 esetben gondatlanság, 26 esetben gyermekeknek gyufával való játszsása, 2 esetben öngyújtás, 3 esetben villámcsapás, 6 esetben kémény- és vasuti mozdonyszikra volt, 63 esetben az okot kideríteni nem lehetett.

Elégett 320 lakóház és 474 melléképület.

A tűz által megsemmisült ingó és ingatlan vagyon értéke 459.261 koronát képviselt, melyből 287.429 korona biztosítás révén megtérült s így a teljesen elpusztult vagyon értéke 171.832 koronát tesz, mely 609 károsult terhére esik.

A somogyvármegyei tűzoltószövetség Lengyeitótiban tartotta meg június 26-án ez évi rendes közgyűlését, a melyet a lengyeitói vendéglátó tűzoltótestület dr. Berszenyi Gerő parancsnokkal élén nemcsak a bajtársias szeretetnek, de a magyar vendéglátásnak is ünnepévé avatott. A közgyűlésen megjelent küldöttek meséket mondanak arról a kitüntető szívessegről, arról a minden apró részletre kiterjedő, gondos figyelemről, amelylyel őket a lenyeitóiak fogadták.

A szövetség választmánya — miután a szövetség alelnöke, Szabados Imre, most épült csak fel súlyos betegségből — a programtól eltérőleg szombaton délelőtt Kaposvárott tartotta meg ülését. A választmányi tagok s a kiküldöttek ezután szombaton délután utaztak Lengyeitótiba, hol őket valósággal pazar fogadtatásban részesítették.

Vasárnap kora reggel a székesfehérvári honvédezenekar ébresztője keltette fel álmaiból a közönséget. Délelőtt 10 óraker ünnepi mise volt, melyet Kommandinger Vilmos esperes-plébános celebrált. Mise után volt a közgyűlés Reményi Samunak, a szövetség elnökének elnöklése alatt, amelyen a megjelentek a szövetség komoly ügyeit tárgyalták a választmány alapos és sorjában elfogadott javasatai alapján. Ezek között felemlítést érdemel a marcali-i tűzoltóknak már a hivatalos fórumokat is megjárta ügye, melyet a közgyűlés a kaposvári egyesület ügyészének, dr. Simon Dánielnek hozzászólása után ezuttal véglegesen elintéztett. Az e tárgyban hozott határozat következtében Bonc László a választmányból kilépven, helyébe egyhangu lelkesedéssel dr. Sztecsy István nagyatádi parancsnok választatott meg.

Széchényi Viktor gróf, az országos szövetség elnöke, táviratilag üdvözölte a szövetséget, a mely üdvözetlet a közgyűlés szintén táviratilag köszönt meg. Ugyancsak távirati üdvözetlet küldött a közgyűlés Sárközy Béla alispánnak, a szövetség diszelnökének, Németh István polgármesternek, kit a közgyűlés a szövetség dísztagjául választott meg, továbbá a beteg Szabados Imre alelnöknek.

A közgyűlés után népes társasbéd volt, majd a

Augusztus 16-án, kedden.

A Bécs felől érkező (francia, angol, észak-amerikai, dán, holland és német) vendégek fogadása Magyarország határvárosában a kongresszus rendező bizottságának pozsonyvidéki tagjai és a pozsonyi helyi bizottság által. Délelőtt Pozsonyban villásreggeli. Pozsonyból Kovács-patakáig gyorsvonattal, innen külön hajón a fővárosig. Este megérkezés Budapestre, a hol a Petőfi-téren köt ki a hajó. Délamerikaiak, spanyolok, olaszok, horvátok fogadása ugyanekkor a központi pályaudvaron.

Augusztus 17-én, szerdán.

Délelőtt a kongresszusi jelvények, meghívók és tiszteletjegyek átvétele után a kiállítás megtekintése az Iparcsarnokban. (Ebéd tetszés szerint Kovácsnál vagy Vampetiesnél.) Délután 2 órától kezdve a kiállítók nyilvános bemutatást rendeznek tárgyaikkal s a tűzpróbák is ekkor tartatnak meg a mesterséges koresolyapályán. Este 6 órakor a nemzetközi választmány ülése, azután ismerkedő estély a dunaparti piliseni sörcsarnokban, a hol külföldiek nem fizetnek.

Augusztus 18-án, csütörtökön.

Ő felségének, Magyarország apostoli királyának (75 ik) születésnapja alkalmából a Vérmezőnek nevezett gyakorlóterén tábori mise és katonai szemle.

D. e. 11-kor az országházban a III. nemzetközi tűzoltó kongresszus hivatalos megnyitása a miniszterelnök úr által. Azután az ülések tárgysorozatának megállapítása.

Megnyitó ülés után az akadémia melletti állomásról induló külön hajó a városi vízművek megtekintésére viszi a kongresszus tagjait. Délután 4-30 órakor a Margitszigeten, a hová ugyanezen a hajón érkezik a társaság a kongresszus külföldi tagjait a védnöknek, József főhercegnek és a védnök-helyettesnek, József Ágost főhercegnek, Széchényi Viktor gróf elnök bemutatja. Bemutatás után ugyanott banket.

Augusztus 19-én, pénteken.

A kongresszus ülései a képviselőház ülés-termében. D. e. 10-1-ig felolvasások. Délután 4 órakor záporpróba az Operaházban. Azután a Mentő-Egyesület központi telepének a megtekintése. 5-30-kor nagygyakorlat egy gőzmalmon, melyhez a mentők egy minta mozgó őrséggel vonulnak ki. Este Ós-Budavára.

Augusztus 20-án, szombaton.

D. e. 8 órakor a Szent István-napi körmenet megtekintése. D. e. 10 órakor a felolvasások folytatása és záró ülés, illetőleg az internationalis szövetség közgyűlése. Ülés után villás reggeli a polgármesternél. D. u. 5 órakor Zichy Jenő gróf magánmuzeumának, esetleg a Park-club helyiségeinek és még egyszer a kiállításnak hivatalos megsejmlélése.

Augusztus 21-én, vasárnap.

Ha legalább 100 jelentkező van, kirándulás a Balatonra. Résztevők személyenkint 20 koronát tesznek le, mely a kongresszusi irodában a vasutra és hajóra szóló külön jegyek átvételekor fizetendő. A társaság vasuton megy le Balatonföldvára s itt külön hajóra szállva körülhajózza a Balatont. Utközben Balaton-Almádban köt ki s Siófokon át még aznap este visszatér Budapestre.

□ A kongresszussal kapcsolatos nemzetközi kiállításra, mely augusztus 14-én az Iparcsarnokban rendezetik, hazabeli gyáros bármily saját gyártmányu és szakbavágó tárgygyal vehet részt, ellenben külföldiek csak ujitásszámba menő dolgokat állithatnak ki. Minthogy pedig az osztrákok, minden vámközösség dacára, ránk nézve külföldiek, ők is csak ujdonságokkal vehetnek részt. Természetesen ez eleinte reszenzust keltett a Lajtán túl s a Wienben megjelenő „Feuerwehr-Signale“ című lapban egy, a névtelenség köpenyébe burkolódzó, de különben ismert úr pikáns megjegyzések tárgyává is tette a „Magyar Globus“ exclusiv hajlandóságát. Elnökségünk tapintatos válaszára azonban, melyben az ügy érdekén kívül különösen a gyárosok kimélete hangsúlyoztatott, a berzenkedés zaja elült.

□ Felolvasásokat és discussiót a következő themákról fognak tartani, u. m.:

1. A modern tűzjelzőkről.
2. Fa és szövetek impregnálásáról.
3. Színházak tűzbiztonságáról.
4. Gőzmalmonk tűzbiztonságáról.
5. Az öngyulások és a rádium.
6. Gépezetes tolólétrákról.
7. A baltimori tűzvész tanuságairól.
8. A tűzoltóság szolgálatában álló automobiloikról és motoros kocsikról.

△ A budapesti vízművek. A Budapest székesfőváros 20090 ha. területét kifogástalan ivóvízzel ellátó vízművek évenként 500 millió hektoliter vizet szolgáltatnak. A jobbpartot (Budát) ellátó telep termelő képessége napi 48 ezer köbméter, a balparti kis telepé napi 24 ezer m³, míg maga a főtelep, melyet a kongresszus tagjai is meg fognak tekinteni, naponként 240 ezer köbméter vizet képes rendelkezésre bocsátani, Budapest 800 ezer lakosa tehát ugyanannyi vizet kap, mint Berlin két és fél-szer nagyobb népessége.

	Berlin	Bécs	Hamburg	Budapest
Átlagos vízfogyasztás	77.57 l.	86 lit.	144—184	159—216.40
Fejenként	—124.79	—100	liter	liter
Tűzesapok száma	5530	3426	5192	6407

Budapest vízvezetéki esőhálózatának hossza 542 kilométer. Egy köbméter víz önköltsége 2 fillér.

□ A bécsi tűzoltóság, mint ezt a „Feuer és Wasser“ című német szaklapban olvassuk, nem vesz részt a budapesti nemzetközi kongresszuson. Bécs tehát haragszik, ergo nincs igaza, ámbar haragja nem minden ok nélkül való. A III-ik nemzetközi kongresszus ugyanis nem Bécsben, hanem Budapesten lesz megtartva. Távolmaradási szándékát azonban kongresszus után is közhírré tehetné volna, csakhogy akkor meg kellett volna osztrák mivoltát és rendes szokását tagadni, mely mindennek ártani kíván, ami magyar. Sajnos, míg Lueger lesz a polgármester, addig a bécsi tűzoltóság gondolkodását is a politika befolyásolja.

lapunk számára beküldeni. A tudósításnak, megbízhatóságán kívül, nem közönséges érdeket kölesönöz a körülmény, hogy egy szomszéd államnak, Szerbia fővárosának a tűzoltósága egy hazabeli határszéli városával van szembeállítva.

F. év május hó 11-én Nagybecskerekén a községi közigazgatási tanfolyamon a tűzrendészet és tűzoltás tanítását befejezván, *Pancsovára* s azután *Belgrádba* utaztam. Mindkét helyen főleg a tűzoltóságok és csapatfelszerelésük megtekintése volt főcélom.

Pancsován a laktanya egyemeletes épülete a városnak majdnem középpontján áll s vidéki városaink egyik legpraktikusabb berendezésű, a helyi viszonyoknak teljesen megfelelő őr-szobával és szertárral bir. A szertár kapui széles utcára nyílnak. Az udvar felőli épület főfalának közepén van a mászótorony. A tágas udvart gyakorlóterül használják; ugyancsak az udvaron van az istálló-épület is, hol állandóan több pár ló van készütségben. A laktanya épületében van az iroda s a személyi és csapatfölszerelési s őr-ségi helyiségén kívül van még a tűzoltó szolgáló állandó lakása. Csapatfölszerelését illetőleg van egy gőzfecskendő, több mozdony- és kocsifecskendő, megfelelő szívó- és nyomótömlővel, víz-hordó kocsis lajt és káddal, egy-két kisebb fecskendő, gépezetes és nem gépezetes létrák, szerkoesi, mentő, bontó, világító és egyéb eszközök. Az Önkéntes tűzoltó-testület az orsz. szövetség által kiadott szabályzatnak megfelelően van szervezve és egyenruházva.

Pancsováról a Dunán gőzhajóval *Belgrádba* érkeztem. A belgrádi tűzoltó laktanya szintén a város kellő középpontján téglafalból épült és egyemeletes, a közepén pedig háromemeletes fából épült három ablaksoros mászótorony van. A szertár kapui itt is széles utcára nyílnak. Az udvaron van az istálló-épület, hol a rendelkezésre álló 8 pár lóból állandóan több pár ló áll készütségben. Csapatfölszerelésük azonban kissé gyarló, van egy nagyon régi *Walser* és *Knaust*-féle mozdonyfecskendő, megfelelő tömlővel, vízvezeteki állványcső, egy nagyon régi nehézkes *Walser*-féle négykerékű 4 részű gépezetes tolólétra, egyéb más létrák nélkül.

Belgrád tűzoltósága fizetett, más szervezettű tűzoltóságot nem is ismernek; van egy parancsnok havi 200 frank fizetéssel és szabad lakással, 27 tűzoltó és 8 kocsis a 65—70 és 80 frank fizetéssel, lakás, világítás, fűtés és egyenruhával, fehérnemű és csizma nélkül. Egyenruházatuk szerb divatu, barna loden szövethől minden rangjelzés nélküli; személyi fölszerelésük: sisak, öv és balta a magyar tűzoltókéhoz hasonló. Toronyőr van 3, állandó őr-ségi létszám a laktanyán 14.

Sz.

országos segélyző-pénztár üléséből. — *Mimimax* (ábrákalkal). Irta: *R.* — Táblázatos kimutatás a hazai tűzoltóságok és tűzoltók számáról. — A zentai laktanya-felavatáson mondott beszéd. Tartotta: *dr. Óvári Ferencz.* — *Szövetségeink köréből*: A Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei szövetség szervezete. — A fejérvármegyei szövetség körlevele. — Veszprém vármegye alispánjának jelentéséből. — A somogyvármegyei szövetség Lengyeitótiban tartott közgyűlése. — *Nemzetközi kongresszusunk*. Az ideiglenes program keretébe felvett látóvalók. — Kongresszusi hírek. — *Pancsova*. *Belgrád*. Irta: *Sz.* — *Különfélék*. — *Szerkesztői üzenetek*. — *Beszerezési források*.

— **A budavári keresztelő.** Budavárában július 2-án diszes ünnepség volt. Akkor keresztelték meg ugyanis a legifjabb királyi herceget, ki a kereszttségben kapott nevével a legnagyobb magyar királyok egyikére s nemzeti történelmünk ragyogó eseményekben gazdag korszakára tereli vissza az emlékezetet. *József Ágost* főherceg és *Augusztia* főhercegnő kis fiának *Mátyás* lett a neve. Adja az ég, hogy a kised királyi herceg, édesapja, nagyatyja és dédapja hagyományai szerint, olyan férfivá növekedjék, a ki fenséges családjának és a hazának dicsőségére válik.

— **Bölcs Gyula**, ministeri o. tanácsosnak, lapunk vezérhelyén egész terjedelmében közzétett felolvasására, melyet mint a magyar kormány megbízottja, ép most egy éve tartott Londonban, a nemzetközi megelőző tűzrendészeti kongresszus a következő határozatokat hozta u. m.: 1. szükségesnek tartja a kongresszus, hogy az építésrendőri szabályzatok időnként revisió alá vétessenek s hogy a tűzbiztos anyagokkal és szerkezetekkel időközben tett gyakorlati tapasztalatok az építésügyi szabályokkal összhangba hozassanak. 2. A kongresszus is kívánatosnak tartja egy a főalapelvekben egységes tűzrendészeti törvény alkotását, fenhagyatván minden államnak a maga speciális viszonyainak megfelelő részletes intézkedések. 3. A nélkül, hogy a kötelező tűzkárbiztosítás intézményének a behozatala mellett állást foglalna a kongresszus, feltétlenül üdvösnek jelenti ki az Északamerikai Egyesült államokban divó ama szokást, hogy a gyárak maguk közt a kölcsönös assecuratiót meghonosították s ezzel a megelőző tűzrendészeti intézkedések komolyabban vételét és keresztülvitelét előmozdították.

— **Pestvármegye** 2 első városa, nevezetesen *Vác* és *Keckemet* tűzoltó intézményük alapos reorganizálását határozván el, átdolgozott szervezeti és tűzrendészeti szabályzataik tervezetének tárgyalásához s őr-tanyáik új berendezése s a beszerzések sorrendjének megállapításához szakértőket kértek a fővárosból. A tűzoltó-főparancsnokság részéről előbbi helyre *Janicsék* Andor tűzfelügyelő küldetett ki, míg az utóbbnevezett városban, hasonló célból, *Markusovszky* Béla segédtsit járt el. *Keckemétre* ugyane célból *Scossa* Zoltán, orsz. eln. előadó, *Szabadka* tűzoltó parancsnoka is meg volt hiva.

— **Hazánk** 12614 községe közül **2278** községben van szervezve a rendszeres tűzoltóság

valamelyik fajtája, némelyik városban, mint pl. Budapesten, egynél több is lévén ilyen testület, a szervezett tűzoltóságok száma **2327**. Köleles tűzoltóság pedig **6244** községben van összeírva s nyilvántartva. E szerint tűzoltóság nélkül 4092 község van még. Hogy hol milyen tűzoltóság van szervezve és mennyi tűzoltóinknak a száma, azt lapunk jelen számában táblázatban tüntetjük fel.

Jegyzőkönyv de Dato Eger 1784. Aláírottak püspöki Eger város jegyzője és tanácsnoka ezennel hitelesen bizonyítjuk és elismerjük, hogy a fenti évben febr. 18-án a tűzek oltására szolgáló eszközök összeírására és megbecsülésére bírói meghagyás folytán kiküldetvén és magunkhoz vévén a következő tisztelt iparosokat u. m.: H. M. rézművest, K. M. kerékgyártót, J. J. harangöntőt, F. L. kovácsot, S. F. ácsot és végül B. J. bodnárt, ezek felesketése után az említett tűzoltószereket az alábbi rendben irtuk össze: jelesen

1. Nagyobb fecskendő (hydrogogus sive sipomajor), amely kisebb kerekéken nyugszik, előre bocsátott kísérlet után, alkalmas állapotban találtatván, munka és anyaggal együtt:

a harangöntő által	70 frt — kr-ra
a lakatosmester által	25 „ — „
az ácsmester által	3 „ 30 „
a rézműves által	12 „ — „
a kerékgyártó és kovács által	3 „ 30 „

összesen: 114 frt 60 kr-ra.

2. Két kisebb kézi fecskendő, egyenként 6 összesen 12 frtra.

3. Egy 3 öles lajtorja 12 frt 36 kr-ra.

4. Két osáklva (nagyobb és kisebb) összesen: 2 frt 06 kr-ra.

5. Kilencz drb vízhatlan bőrködmön a 1 frt 30 kr. 24 drb silányabb karban a 15 kr, 18 frt 45 kr-ra.

Mind ezek összesen: 149 frt 17 kr-ra becsültettek.

— **Amerikai „tanulság”.** A borzalmas katasztrófáknak megvan az az erejük, hogy hasznos tanulságok levonására készíteti az embereket. Igen sok praktikus újítást, új felfedezéseket és találmányokat éppen a katasztrófáknak köszönhetünk. Mikor híre jött ez év első napjaiban a csikagói színház katasztrófájának, az egész világon mindenütt ráterelődött a figyelem a színházak közbiztonságára és egész sora támadt a reformoknak, melyek a jövőre lehetetlenné teyék az ily tűzkatasztrófák megismétlődését. A new-yorki hajótűzkatasztrófa is megdöbbentette az embereket és a tanulság levonása ezuttal sem maradt el. Mint New-yorkból jelentik, a hatóságok elrendelték, hogy ezentul az összes kiránduló hajókon, mielőtt utra indulnának, tűzmentési gyakorlatokat kell tartani az utasokkal. Hát tanulságnak ez egy kissé szegényes, különösen ha arra gondolunk, hogy semmiféle olyan intézkedés nem történt, mely szerint ezentul szigorúan betartják a mentési szabályzatot és e tekintetben a hajókat újabb készülékekkel szerelik fel.

— **Halálozás.** *Sétaffy* József, burszentgyörgyi körjegyző, ottani tűzoltóparancsnok, a malackai járás tűzrendészeti felügyelője, számos tűzoltóegylet szervezője és tiszteletbeli tagja, a hadi-érem és az országos tűzoltó-szövetség XXX. éves szolgálati érdemének tulajdonosa április

elhunyit érdemeit, melyeket tűzoltóügyünk fejlesztése érdekében hosszú évek során át kifejlesztett. *Sétaffy* halála következtében Pozsonyvármegye és főleg annak malackai járása legérdemesebb tűzoltóinak egyikét veszítette el. Tűzfelügyelői teendőinek ellátásával a *Klempa* Bertalan alispán elnöklété alatt Pozsonyban május 1-én tartott várm. szöv. választmányi ülés ideiglenesen *Homoky* Ferenc lozornói jegyzőt bizta meg.

— **Nagyváradon** június 28-án id. *Rimanóczy* Kálmán, műépítész, Európa 9 államában és Amerikában szabadalmazott találmányát, melylyel a nézőközönséget kívánja megvédeni *színházaknál* tűzveszély esetében, szakértők jelenlétében bemutatta. A székesfővárosi tűzoltó-főparancsnokság képviselőjében *Breuer* Szilárd, segéd tiszt volt jelen a gyakorlati próbán. Minthogy pedig *Breuer* bajtárs, mint az országos szövetség titkára, lapunknak is munkatársa, a próba eredményének a méltatását, mihelyt terünk engedi, az ő ismert tollából fogják venni a t. olvasók.

— **A magyar fém- és gépipar szerkesztését** május 15-én *Réthy* X. Ferencz, az első magy. gazd. gépgyár volt tűzoltó-parancsnoka vette át. A vezetése alatt megjelent első szám megemlékezik az augusztusi internationalis tűzoltószerek kiállításáról, melyet a hazai gyárosok és iparosoknak melegen ajánl a figyelmökbe.

— **Tűzgém.** *Deésy* Károly, a löcsei reáliskola tanára, a gémes kutak mintájára mentőkészüléket szerkesztett. Kívánatos volna, ha az augusztusi kiállításon találmányát bemutatná.

— **A berlini tűzoltóságnak** június 15-én olyan nagy tüze volt, a minőhöz hasonlóval évek óta nem került szembe. A Moabit városrész *Putlitz* utcájában lévő vasuti talpfakészlet fogott tüzet, egyik arra elhaladó mozdony szikrájától. A telepen mintegy 100 ezer darab, részben már kátránnyal telített talpfa volt lerakva. 3 óraker vették észre s jelezték a tüzet s 3:15 óraker verte kezdetét az oltás; 17 órség 16 gőzfecskendővel 11540 méter kifestetett vezetékkel avatkozott be. Eleinte 600 vasuti munkás segédkezett, 5 óra után pedig a 4-ik gárdaezred szolgálattmentes legénységét is kirendelték s csak mikor ezeknek sikerült a még nem égő talpfa garmadákat szétszedni és a tűz közeléből elhordani: akkor kezdett némileg engedni heveségéből a tűz. A csővezetők azbeszternyő nélkül meg sem közelíthették az égő farakásokat, s még így is olyan sokan lettek rosszul az iszonyu hőségtől, hogy a közeli *Bethesda*-kórházból akószámra kellett a fekete kávékat hordatni az elalélt emberek felüdítésére. Berlinnek 19 tűz-órsége van s a míg 17 e helyt volt elfoglalva, azalatt az otthon hagyott 2 órségnek is akadt dolga: padlástüze volt, melyet azonban sikerült elfojtani. A tűz másnap estig tartott, mint nálunk a *Gregersen*-féle fatelep égése, (1891-ben, október 4-én) melyet hasonlóképp az arra elhaladó mozdony szikrája gyújtott fel.

△ **Milyen legyen az azbesztfüggöny?** Abból az alkalmából, hogy egyik fővárosi orfeum vasfüggöny helyett azbesztfüggöny alkalmazására kért engedélyt, a következő kikötések tétettek u. m.: legyen a függöny legalább 5 mm vastag azbesztből való, két sodronyháló közé vaspántokkal merevítve, birjon a lebecsátó szerkezete önműködő fékkel s végül a kivitel tervei mutattassanak be, ami azonban ez ideig még nem történt meg.

— **A tűzjelző állomások sűrűsége** ott megfelelő, ahol körülbelül 9—10 hektárra esik egy tűzjelző. *Strassburgban* ennél is jobb az arány, mert már 8 hektáronként találunk egy tűzjelző

— A „Felsőmagyarország“ (Kassai Napló) írja: A köz-igazgatási tanfolyam hallgatóival június 22-én reggel 7 órakor tartották meg a tűzoltói zárógyakorlatot a Szechenyi-liget mellett levő gyakorlótéren. *Mihalik Béla* tűzoltóparancsnok vezetése mellett, aki nálunk *Kassán*, a hallgatók elméleti és gyakorlati oktatását vezette. A kivonulás, mintegy 40 főre rugó egyenruhás csapat pompás tartása meglepte a tekintélyes számú nézőközönséget, melynek sorában ott láttuk *Puky Endrét*, a tanfolyam igazgatóját, *Jassik Ferenc* pénzügyi titkárt, dr. *Pappszász József* vármegyei aljegyzőt, és még nagy-számu előkelő közönséget. Legelőször a hallgatók két részre oszolva szakaszgyakorlatokat mutattak be, azután a szivattyúk alkatrészeinek és működésének ismeretéből vizsgáztak, gyakorlatilag úgy mutatván be képzettségüket, mint hogyha a szomszéd telepen egy lángbaborult petroleum-raktár mentése volna feladatuk. A zárvizsgának utolsó, és legnagyobb tetszést aratott része az volt, a midőn a három emeletes gyakorló ház ellen intéztek támadást, majd létrákon felmásztak a házra s az emeletek ablakaiból köteleken és mentő-tömlők segítségével bocsátkoztak le. Sőt két hallgató *Féreghy Vitold* és *Bencsik László* bemutatták a veszedelmes ponyvába való ugrást is. A zárógyakorlatok végén dr. *Puky Endre* igazgató elismerő és buzdító beszédet intézett a hallgatókhoz, ösztönözvén őket, hogyha majd jegyzők lesznek, kövessenek el mindent a községi tűzoltás szervezése érdekében. Ezután a csapat kürtészó mellett katonás lépésekben vonult be a tűzoltó laktanyára.

— A rövidzárlat, ez a krajeáros ujságok által is felkapott és legtöbbször helytelenül magyarázott fogalom igen gyakran a legalaptalább hírek keltésére szolgál eszközzül. Így a lapok azt irták, hogy a *stuttgarti* színház égését is rövid záródás okozta, pedig mint az utólagos vizsgálat kiderítette, a tűz egy helyiségben keletkezett, a melyben egyáltalán nem voltak villamos vezetékek.

— **Canadában a háromfázisú elektromos vasut** 240 km. hosszban való megépítésével a *Bruce Peebles & Co.* edinburgi céget bízták meg.

Tudnunk illik, hogy ez a cég a *Geisz és Társa* budapesti cégnek a képviselője Angliában.

— **Fegyelem.** „Parancsnok ur! Parancsnok ur! Jöjjön hamar, mert a létránál verekednek az emberei.“ „Bizonyosan megint melegegyik esővezető és első akar lenni fenn a létrán.“

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat legkésőbb a hónap utolsó napján címünkre megküldeni.

M. Az 1872 évi XXXVI. törv. cz. a tűzrendészetet a törvényhatóságok autonóm jogköréhez tartozónak mondotta ki. — Az 1886: XXII. t. cz. szerint a fővárosban az előljárásságok újjászervezéséről meghozott törvény alapján készült s miniszterleg jóváhagyott szabályrendelet is határozottan a törvényhatóság jogkörébe utalja a tűzrendészetet.

— A rendőrség tehát itt nem oszthatja meg a hatáskört az előljárássággal. Indítványt tehát intézkedést kérhet, de önmaga rendelőleg nem intézkedhetik, mert akkor felebezéseknél két másodloku fórum volna: egyik a főv. tanács, másik a főkapitány. — Hogy az acetylén-gázzal szülő 64792/02. számú legújabb belügyminiszteri rendelet, eljáró hatóságnak nemcsak a kihágások eseteiben, de a III. részben meghatározott engedélyek kiadása körül is elsőfokban a kerületi kapitányt, másodfokban pedig a főkapitányt teszi meg Budapesten, ez annak a jele, hogy a fővárosban is át akarják utalni a tűzrendészetet a rendőrség hatáskörébe.

K. H. A vaspálya vállalatokra az 1884. évi XVII. t. c. határozmányai, annak 187. §-a g) pontja értelmében alkalmazást nem nyernek. — Az 1893. évi XXVIII. t. c. sem terjed ki a vasutakra. E tekintetben a felügyeleti és ellenőrzési jogot az 1899. évi XXX. t. c. által hatályában fentartott vasuti „üzleti rendtartás“ szerint a m. kir. kereskedelemügyi miniszter gyakorolja.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt *Geitner és Rausch* tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság (ezelőtt *Walsér Ferenc*)
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
Saját készítményű: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa
a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
Külföldi tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszerelésről ingyen árjegyzéket.
Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA
Budapest.
Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotelákat.

15 éven át szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a
Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság
Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.
Kivonatára árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat
legjobban és legolcsóbban készít
Ditscher Zsigmond

HIRDETÉSEKET

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogositott. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség előkészítéséhez kell intézni, a bővítésként az előfizetések hirdetések díja is küldendő.	Lapfajladonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy stiztetlet-díjért.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Az internationalis kongresszus alkalmából.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kedves Szerkesztő Uram!

Országos szövetségünk, hivatalos lapjánál, reaktiválta a 21 év előtti szerkesztőt. Ezzel felelevenedett az én munkatársi kötelemem is. A székesfővárosunkban tartandó nemzetközi kongresszus alkalmából a régi munkatárs meg kíván szólalni.

Ez év októberében lesz 66 esztendeje, hogy dicsőült édesatyám, akkor Magyarország nádora, tekintettel a tűzveszélyes lakások nagy számára, *praeventiv intézkedések* erélyesebb keresztülvitelét ajánlotta figyelmökbe Egregiis Prudentibus ac Circumspectis NN. Consuli Judici et Senatoribus ceterisque Juratis Civibus Liberae ac Regiae Civitatis Pesthiensis.

Szeptemberben lesz 33 éve annak, hogy a védőségem alatt álló országos tűzoltó szövetség üdvös tevékenységét ugyanez irányban kifejteni megkezdte. Némi példával, mint az alicuthi tűzoltók parancsnoka, a vész helyén is hozzá járultam egy negyedszázadon át ahhoz, hogy a helyes érzék a megelőző tűzrendészet és a rationalis tűzoltás iránt édes hazánk lakosságának minden rétegében felébredjen és meggyökeresedjen.

Annyit sikerült kivivnunk, hogy ma már mások is tudják, nemcsak mi tűzoltók, hogy a vagyonbiztonságot fenyegető, de gyakoriság tekinte-

tében valamennyi elemi csapás közt első helyen álló tűzvédek ellenében a tervtelen hősködés vajmi keveset ér. A hatóságok is belátják, hogy annak elrendelése, hogy vész esetén kinek kell parancsolni s ki tartozik engedelmeskedni, még távolról sem egyértelmű azzal, hogy a rendelkezni hivatott egyén mindjárt azt is tudja, hogy mit adjon parancsba és hogy az engedelmeskedni kész, de egyébként avatlatlan tömeg a kapott parancsot kellőképp végre is hajtsa. De azt, hogy a tűzoltásnak rendszeressé tétele és különösen, hogy a megelőző tűzrendészetnek *céltudatos művelése* égető szükségét képez: még mindig csak mi tűzoltók érezzük és hangoztatjuk.

Hogy a kormány annyi egyéb fontos teendője mellett eddig nem fordíthatott több figyelmet a rendészetnek ezen ágára: meg tudjuk érteni. Ámde immár a társadalmi uton elért eredmények betetőzésre várnak!

Adja az ég, hogy az a nagy alkalom, mely a nemzetközi tűzoltó kongresszusnak Budapesten leendő megtartása által adódik, az általunk vállvetve megérlelt jó ügynek (országos) végleges szervezésére jótékony befolyást gyakoroljon.

József főherceg.

57146.
XVI. szám.**Magyar királyi Honvédelmi Minister.**

Tekintve, hogy a csendőrségi szolgálati utasítás 57. §-a értelmében a csendőrnek addig is, míg az arra hivatott személy részéről intézkedés történik, a fennálló tűzoltó rendészeti szabályok szem előtt tartásával intézkednie és cselekednie kell, a mely következménynek azonban a csendőrlegénység csakis úgy képes megfelelni, ha ez irányban megfelelően ki van oktattva; tekintettel továbbá azon körülményre, hogy a legénység a tűzoltói teendőkből való kioktatásának a tűzesetek nyomozásánál is hasznát veszi, a m. kir. belügyminister urral egyetértőleg a csendőrlegénységnek a tűzoltói teendőkből való kiképzését határoztam el.

A kiképzésben a tanosztályba vezényelt legénység (altiszti tanonczok és próbacsendőrök) részesítendő, mely célból a paranesnokság lépjen érintkezésbe a kerület-székhelyén levő hivatásos tűzoltóság paranesnokságával oly célból, hogy a legénység a tűzoltóság egy kiküldött szakközege által hetenként egyszer díjmentes oktatásban részesüljön.

A kiképzésnek gyakorlati irányban kell mozognia és csak a legszükségesebb tudnivalókra szorítkoznia, figyelembe véve azon körülményt is, hogy ott, a hol csendőrnek disponálni kell, nincsenek komplikált tűzoltószerek és a mentési objektumok is a legegyszerűbbek.

Végül még meghagyom a paranesnokságnak, hogy a szerzett tapasztalatok alapján, a folyó év végéig tegyen jelentést, vajjon a csendőrlegénységnek a tűzoltói teendőkből való kiképzése bevált-e és a jövőre is fentartandó-e?

Budapest, 1904. július hó 16-án.

A miniszter helyett
Gromon, s. k.
államtitkár.

A mentésügy országos szervezése.

Szövetségünk azon önzetlen törekvését, hogy a tűzoltóságok kebelében *mentő-osztályokat* akar szervezni, nagy felháborodással fogadták orvosi részről. Azt mondják, hogy törekvésünk sérti az orvosok önértetét, csorbitani fogja jövedelmüket és tág teret adunk a kuruzslás ténykedésének.

Addig is, míg az erre legilletékesebb egyének nyilatkozatait regisztrálhatjuk, nagy elfogultságunk miatt most nem fejtegethetvén a vezérelveket, csupán annak kijelentésére szorítkozunk, hogy legalább is óriási tévedés a mi törekvéseinknek illetően megítélése.

Munkánk az orvos-szövetség hivatalos lapja által neki imputált rut háttérnek egészen hiányos. Tűzoltó orvosaink személyiségében pedig és a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület vezérférfiaiban meg van a teljes garancia arra nézve, hogy fel se legyen tételezhető róluk, minth-~~ők~~ akarnák a kuruzslás posványába sülyeszteni a mentés ügyét.

H I V A T A L O S R É S Z.1626.
1904. sz.**Jegyzőkönyv.**

Felvetett Budapesten 1904. július 16-án a magyar országos tűzoltó-szövetség elnökségének ülésében.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor elnök, majd Dr. Szily József titkár-pénztárnok.

Jegyző: Breuer Szilárd titkár.

Jelen voltak: Barabás István, dr. Glósz Kálmán, Lukáts Gyula, Markusovszky Béla, Publíg Ernő, Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Vida Pál előadók, Sendlein János, felügyelő-bizottsági tag.

161. Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet tárgyában a belügyminiszterhez intézett **memorandumot** átnyújtotta; a szövetség **alapszabályainak** elintézését megsürgette, azonban azon értesítést nyerte, hogy azt az új kormányrendelettel összeegyeztetni kívánják; végül az **Operaszínházi záporpróba** dolgában a mai üléshez a miniszterium egy kiküldöttje fog megjelenni. Tudomásul vétetett.

162. Az **iparcsarnokban** volt tanszerkiállítás főtitkára felajánlotta az ott lévő falak **vászonburkolatát**, Neumann és Mannheim cég pedig a meglevő **faléckerítéseket**. Tekintettel arra, hogy ócska tárgyak átvétele előnyösnek nem

zeum személyzete a szokott módon segédkezhetik.

163. Titkár bejelenti, hogy az **országházat** a kongresszus céljaira nem engedik át, ellenben a váci-utcai **városháza** nagy termét és mellékhelyiségeit a főváros tanácsa átengedte. Tudomásul vétetett azzal, hogy az országház átengedése iránt újabb lépések kíséreltessenek meg.

164. A kongresszusi iroda részére beszerzendő **irógép és Ro-Neo** sokszorosító gép tárgyában az elnökség elhatározza, hogy egy Remington irógépet Glogowski és tsa cégtől havi 24 kor. kölcsöndíj fejében, egy Ro-Neo gépet pedig Földes és May cégtől ugyancsak havi 24 kor. használati díj fejében bérbe vesz.

165. A **kiállítási plakátot** illetőleg beterjesztvén több cég ajánlata és vázlata: az elnökség az Athenaeum r. t. vázlatát és ajánlatát fogadja el, mely szerint a cég 3000 pl. plakátot 70—100 cm. nagyságban 14 nap alatt 600 kor. árban szállít; kimondja egyben, hogy a szöveg rajta négy nyelven közöltessék. a magy. kir. kereskedelmi ministertől annak a vasúti állomásokon való ingyenes kifüggesztése kérelmettessék, a hatóságok a kifüggesztésre felkértesse, az Athenaeum pedig felhivassék arra, hogy a rajzról űrlapokat tartson raktáron, a melyekből a tűzoltóságok adandó alkalommal egyes lapokat is megszerkezhessenek. Kimondotta

tível felszerelve darabként 30 fillérbe kerül, aug. 6-ikáig pedig 1000 darabot szállítani kész; 1000 darab szállításával megbízott.

167. De Marie a conseil főtitkára a **kongresszushoz** külön három nyelvű meghívót bocsátván ki, egyben arról értesít, hogy a cseh szövetséget a szláv nyelv használata iránti kérelmével elutasította; beküldi a közgyűlés napirendjét, ajánlatosnak tartja, hogy a felolvasókhoz külön meghívók is menesztessenek és közli, hogy a **felolvasók** a következők: a) a impregnálás kérdésénél: Gautsch Konrád (München); coreferens: Welsch (Gent); b) az automobilokról: Thomas (Liverpool); c) a gépezetes tolólétrákról: Herzog (Hamburg); vitakezdő: Goldoni (Milanó); d) a színházokról: Sceserbovszki Szaniszló (Budapest); coreferens: Breuer Szilárd (Budapest); vitakezdő: Sachs (London); e) Baltimorei tűzvesztről: Leupold Rich. J. (Baltimore); coreferens: Schepers (Antwerpen); vitakezdő: Ellis Marsland (London); f) a gőzmalmokról: Breuer Szilárd (Budapest); g) a tűzjelzőkről: James Sheppard (London); coreferens: Ugó Penné (Milanó); vitakezdő: Hip. Cazier (Creil). Ezzel kapcsolatban titkár jelenti, hogy eddigelé 4 felolvasás szövege érkezett be s adatott fordítás alá. Tudomásul vétetett és a szükséges intézkedéssel titkár megbízott.

168. A **kiállítási kalauz** szerkesztését Ádám József J. a kikötött feltételek mellett elvállalván, a biztosíték felét, 200 koronát deponálta. Tudomásul vétetett azzal, hogy Ádám József szerkesztő a még hátralévő 200 kor. biztosíték befizetésére felhivattassék.

169. A **vámfőigazgató** a kiállítási tárgyaknak ideiglenes vámmentességet engedélyezett, 60 nap alatti kivitel feltétele mellett. A **ma- osztrák** és porosz **vasutak** és a dunagőzhajós társaság a kiállítási tárgyaknak szept. 20-iki határidővel fuvardíjmentes visszaszállítást biztosítottak, a kongresszusi tagoknak a hazai közlekedési eszközök tetemes (33—50%) jegykedvezményt adnak igazolvány alapján s erről az elnökséget értesítik. Tudomásul vétetett és az igazolványoknak a szükséges számban való megrendelésével titkár megbízott.

170. Titkár jelenti, hogy a rendező-bizottság védnökhelyettesi állását **József Agost** főhereceg nem vállalta el. Tudomásul vétetett.

171. A kir. **várpalota** megtekintése tárgyában a várkapitányi hivatal arról értesít, hogy a megtekintés 60 fill. díj ellenében szokott ugyan megengedtetni, de tűzoltó ruhában lévő kongresszusi tagok e díj fizetése alul felmentvék; Szt. István napján a látogatást nem ajánlja, mert a nagy tömeg miatt a kalauzolás lehetetlen. Tudomásul vétetett és a programban közzététetni határozottatott.

172. A külföldiek **pozsonyi fogadtatása** alkalmával külön hajó felfogadása terveztetvén, a dunagőzhajós társaság ilyent 1600 kor. árban hajlandó átengedni, a pozsonyi testület pedig kész a fogadás alkalmával ott a külföldieket hideg buffettel megvendégelni, kalauzolni, és a környékbeli tűzoltóságokat e hajón való utazásra egybegyűjteni. Az elnökség elhatározza, hogy a külön hajót megrendeli, azon a külföldieket megvendégelni, a hajóra a hazai tűzoltókat is mérsékelt díj ellenében felveszi és a fogadtatást úgy Pozsonyban mint Budapesten ünnepélyes módon eszközli. Ellenben a káposztás-megyéri vízművekhez hajót azért nem rendel,

Szilágyi F. Lajos műszaki tanácsos a belügy-ministerium képviselőjében megjelenvén, kijelenti, hogy a záporpróba megejtése akadályokba nem ütközik, ha a szinpad ponyvakkal meg lesz védve. Az elnökség felkéri ennek következtében, hogy a Belügyministeriumban ily irányú véleményt nyilvánítani sziveskedjék, hogy az engedély megadassék és kijelenti egyben, hogy a költségeket is esetleg kész viselni.

174. **Elnök** bejelenti, hogy a **sajtóügyi** bizottság elnökével Rákosi Jenővel e bizottság működését illetőleg érintkezésbe lépett és abban állapodott meg, hogy a lapok körlevél útján az ügy támogatására felkérendők, a hírek leadásához pedig egy hirlapíró szerződötendő lenne. **Markusovszky** Béla szerint ez utóbbi teendőt a Híresarnok 400 kor. díjért (200 kor. előre, 200 kor. utólag fizetve) elvállalná. Az elnökség a körlevél kibocsátását elrendeli, a Híresarnokot pedig a kongresszusi közlemények közzétételére felkéri. A Lukáts Gyulának a napilapokban közzétett hírekre vonatkozó felszólalására adott elnöki választ tudomásul vette.

175. **Fodor Ignác fényképész** ajánlatot tett arra, hogy a kongresszuson és a kiállításon fényképfelvételeket eszközölve, azokat fűzetben árúsíthassa, mely esetben a jövedelem 5—10 százalékát a szövetségnek átengedné. Az elnökség ismeretlen fényképész ajánlatát nem tartja elfogadhatónak, de egyébként sem kívánja a kongresszus tagjait incommodáltatni.

176. **Markusovszky** Béla bejelenti, hogy **Ös-Budavára** igazgatója ingyen belépést engedélyez a kongresszus tagjainak, ha az ismerkedési estély aug. 17-én e mulatóhely területén rendeztetnék. Az elnökség az ajánlatot nem fogadja el.

177. **Titkár** elvi határozatot kér arra vonatkozólag, hogy azon tűzoltók, a **kik nem jelentkeztek kongresszusi tagoknak** és 4 koronát sem fizettek be, kapnak-e valamilyen kedvezményt és ha igen milyent? Hosszú vitatkozás után kimondja az elnökség, hogy azok, a kik a tagdíjat be nem fizették, vasuti kedvezményt és méltányos díjért szállást kaphatnak, a gyakorlaton, kiállításban stb. tűzoltói látnivalókon is jelen lehetnek, de csak a kongresszusi tagoknak fenntartott helyen kívül, ellenben bankett jegyeket nem válthatnak, nyomtatványokat nem kapnak, szóval egyéb kedvezményben nem részesülhetnek és tulajdonképeni kongresszusi tagoknak nem tekintetnek. Tagigazolványt és vasuti igazolványt minden bejelentett egyénnek küld, azok tagkártyáján azonban, a kik a tagdíjat befizették, azt nyugtazza. A rendezőket felhívja, hogy az irodában jelvényeiket és igazolványaikat a díj lefizetése ellenében vegyék át. Az igazolványokon a nevek helyének kitöltését a tagokra bizza.

178. A hazai három legnagyobb **tűzoltószergyáros** cég beadványát, a melyben a kiállításon résztvevő külföldi cégek és külföldi gyártmányt kiállító kereskedők ellen gyártmányaik védelmét követelik, ellen esetben a kiállítástól visszalépnek, az elnökség tudomásul veszi, de figyelmezteti a gyárosokat arra, hogy az elnökség ezen ügyben eljéjétől fogva érdekeik védelmére szállt sikra s így erőszakos, sőt méltánytalan eljárásuk indokolatlan, az abból netán keletkező hátrányok odiuma teljesen és egyedül a gyárosokat fogja érni annál is inkább, mert a kellő egyetértéssel elért eredmény csak az ő meg-

károsításukat idézheti elő. Egyébként megnyugtatóndók az iránt, hogy külföldi gyártmány csak mint ujdonság jöhet a kiállításra, az pedig, hogy milyen gyártmány, kellő módon feltüntetve leendő.

179. A IV. hadtestparancsnokság arról értesít, hogy a vérmezőn az aug. 18-iki **parádé** alkalmából a jelvényes kongresszusi tagok részére külön helyet fog fenntartani, az **elszállásoláshoz** pedig hajlandó a szokásos katonai díjak mellett ágyakat és ágyneműt átengedni. Ezzel kapcsolatban jelenti titkár, hogy a főv. tanácstól iskolák átengedése kéretett s hogy a tanítói gyűlés alkalmával az ily iskolai szállás 60—80 fillér napidíj mellett adatott ki. Az idegen forgalmi vállalat pedig szállodákban biztosít szobákat előleges rendelkezés esetén egye-
seknek, mint csoportoknak. Tudomásul vétetett és az illetékes bizottságokkal közöltetni határoztatott.

180. **Titkár** jelenti, hogy Victor van Lint Brüsseltől „**Technologie Sanitaire**” című lapjában a színházak tűzbiztonságáról értekezvén, abból 10 esetleg több példányt a kongresszus tagjai részére megküld. Tudomásul vétetett.

181. Titkár bejelenti, hogy újabban **jelentkeztek**: Salzmann Ágost a nemzetközi tűzmérnökök szövetsége képviselőjében; Hampel József, (Rumburg) a németesek szövetség küldöttje; Zdiarszky János és Staudt József ugyan e szövetség képviselőjében; O. Modersohn (Urana), a német birodalmi szövetség képviselőjében; Liverpool parancsnoka, Horvátország több testülete 25 taggal; a francia kormány Lépine párisi rendőrfőnököt küldi ki; Poroszország Meister kormánytanácsost; Oroszország Nicolaus Sokoloff, Jean Fessenko tanácsosokat és Alex. Litwinoff pétervári parancsnokot; Páris városa Arm. Grébauval tanácsost (nejével) és A. Mithouard tűzoltói referenst; a belga kormány Welsch (Gent), Rauter (Anderlecht), Ratinecx (Schaerbeek), Philips (Termoude), Debois (Furnes) parancsnokokat, kikhez 20 tiszt esatlakozik. Hamburg városa Westphalant küldi ki; Olaszországból jön A. Goldoni, Ugó Penné (Milano), Mollo Achille, Dragotti Sylvestre (Neaple), Rambaldo Gasparo (Venezia), Baldini Giovanni (Ravenna), Matteucci Pietro (Ferrara); továbbá Nic. Sergowski (Szt. Pétervár), Schlesinger Stuart (Wien), Steipe O. F. (Olmütz), Lad. Mianowski (Kolomea) stb. Románia nem küld hivatalos képviselőt. Tudomásul vétetett.

182. **Elnök** javaslatára kimondja az elnökség, hogy aug. 1-én d. u. fél 3 órakor ismét tart **elnökségi ülést**, ugyan ezen időre összehívja a bizottságokat is, hogy közreműködő helyi albizottságokat küldjenek ki a rendezési munkálatok kiviteléhez; az irodát feltűnő táblával jelzi a kapun, a jövő hóban pedig permanentiában marad.

183. A **kassai közigazgatási tanfolyamon** a beérkezett jelentés szerint 40 hallgató volt; kizárattott 1, felmentve volt 1, igen szorgalmas volt 29, szorgalmas 10. A **kolozsvári** tanfolyamon igen szorgalmas volt 10, szorgalmas 8, elégséges 3. A **marosvásárhelyi** tanfolyamon részt vett 17, felmentve volt 2, kizárva 1, a többi megfelelt. A **szombathelyi** tanfolyamon részt vett 36 hallgató, a ki teljesen megfelelt.

184. A belügyminister arról értesít, hogy **Nemespécsegy testületének** nem adhat mentőszekrényre 100 kor. segélyt, mert tűzoltói célokra nem áll rendelkezésére más mint a szö-

előterjesztést a ministeriumhoz, mivel — ha az eddigi segélyt meg nem kapná. — az orsz. szaktanfolyamot sem lenne képes az eddigi módon támogatni. Az elnökség elhatározza, hogy a budapesti önk. testület segélyezése tárgyában a belügyministerhez feliratot intéz és egyben felkéri elnököt, hogy ez ügyben szintén járjon közbe.

185. **Baranya vármegye** alispánja véleményét kért a kéményseprési szabályrendelet 3 és 5. §§-ainak akként tervezett módosításáról, hogy nyitott kémények ritkábban legyenek seprhetőek, a seprési osztályozást pedig az előljáróság intézze. A mohácsi főszolgabíró véleménye helyeseltetett és a seprések száma fenntartatni, az osztályozásnak az előljáróságra való bizása javasoltatott. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

186. A **Torontál vármegyei** szövetség 28 tagtestületet kirekesztett és 15 új testületet felvett. Az orsz. választmány elé terjeszteni rendeltetett.

187. **Hevesmegye** szövetsége alapszabályainak jóváhagyását ismét megsürgetni kéri. Az intézkedés elrendeltetett.

188. **Hevesmegye** szövetsége az egri tanítóképződést tartott tanfolyam alkalmából **tiszti minősítést** adott 18 hallgatónak, anélkül, hogy a tanfolyamszabályzat rendelkezéseit betartotta volna. Az elnökség hosszas vita után a tiszt minősítés megadását tudomásul veszi ugyan elnézésből és azért, mert dr. Glósz Kálmán előadó megbízás nélkül ugyan, de tényleg jelen volt a vizsgán, a mulasztás elkövetése tehát jóhiszeműleg történnék mondható; felkéri azonban a vármegyei szövetség elnökségét, hogy a tanfolyamszabályzat rendelkezéseit annál is inkább tartsa be, mivel ellen esetben a minősítés elismertetni nem fog és ezen körülmény a hivatalos lapban is közhírré tétetik.

189. A **pozsonyvármegyei szövetség** f. évi aug. 7—14. napjain Nagyszombatban 21 elméleti és 21 gyakorlati órából álló tanfolyamot rendezvén, bemutatja annak tan- és órarendjét. Az elnökség tudomásul veszi, mégis, mivel tudomására jutott, hogy a tavalyi tanfolyamon tiszt minősítés is adatott, a megyei szövetség felkérni határoztatott, hogy a tanfolyam-szabályzat ide vonatkozó rendelkezéseit tartsa be.

190. **Udvarhely vármegye** alispánja arról értesít, hogy a vármegyei szövetség a községek és a vármegye szegénysége miatt meg nem alakítható. Sajnálattal tudomásul vétetett.

191. **Vida Pál** jelenti, hogy a **csákvári földművelésiskola** tűzoltói vizsgáján július 4-én a földművelési ministerium kiküldetésében eljárás és dícséretes eredményt konstataált. Tudomásul vétetett.

192. A **somogyvármegyei** szövetség azon kérésére, hogy a kormány milyen pontokat szokott a tűzrendészeti szabályrendeletekben kifogásolni, a válasz megadtván: az jóváhagyólag tudomásul vétetett.

193. **Fejérvármegye főispánja** kérdést intézvé az iránt, hogy miként jutalmaztassék egy 23 éve közreműködő egyleti pénztárnok, a ki nem működő tag? Az elnökség egy a megyei szövetség által átnyujtandó díszokmányt hoz javaslatba azért, mert szolgálati érem csak egyenruházott működő tagnak adható.

194. A Belügyminister véleményét kérvén Gilsa kasseli intendans és Karst A. építész **színházi találmányáról** és annak mikénti kipróbáltatásáról, az iroda a véleményét leírás hiányában megadhatónak nem találta, azonban azt

2011 K 31 l volt s így a szerről leest és 14 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett jobb lábán.

196. *Breuer Szilárd* bejelenti, hogy a **Rimánóczy Kálmán** által Nagyváradon rendezett **színházi tűzpróbán** a főváros kiküldetésében eljárt és annak eredményéről a kongresszuson jelentést tenni fog: tudomásul vétetett.

197. Dr. **Szily József**, titkár-pénztárnok jelenti, hogy az orsz. tűzoltótiszt **tanfolyam stipendiumaiért** a határnapra 44 jelentkező közül 31 folyamodott; ebből a szövetségnek nem tagja 10, elkésve érkezett 2, marad 19; ebből tanító 9, járásbírói irnok 1, segédjegyző 4, gazdasági tanintézeti 1, ismeretlen foglalkozású 5. Ezzel kapcsolatban jelenti titkár, hogy a veszprémi vármegyei szövetség tagjai részére szintén kitűzött két stipendiumot a 80 K, a m. á. vasut pedig a szokásos jegykedvezményt a folyó évben is engedélyezte. Tudomásul vétetvén, az elnökség az 5 stipendiumot a 80 kor. **Bihari Béla** (Nagyenyed), **Hoffmann Ferenc** (Koloszmonostor), **Xantus Elek** (Csiksomlyó), **Stojka István** (Varadia) és **Salgó Alfréd** (Nagymihály) jelentkezőknek ítéli oda, első háromnak azon indokból, mivel mint tanintézeti oktatók első sorban hivatottak a tűzrendészet fejlesztésén közreműködni.

198. A **Jegyzőkönyv hitelesítésére** felkérttek **Vida Pál** és **Szokoly Ignác** előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.
Kmf.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Hitelesítjük:

Szokoly Ignác *Vida Pál*
előadók.

478.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételet a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző-pénztárának elnökségi ülésében Budapesten, 1904. július 16-án.

Elnök: **Szabó Gyula** előadó. Jegyző: **Breuer Szilárd** titkár.

Jelen voltak: Dr. **Szily József** pénztárnok; **Vida Pál**, **Szokoly Ignác** előadók, **Sendlein János** felügyelőbizottsági tag és br. **Clauer Elek** a pozsonyi testület képviselőjében.

39. *Elnök*: az ülést megnyitván, br. **Clauer Elek** a pozsonyi testület köszönetét tolmácsolja **Mayer Antal** nevű sérült tagjának segélyezéséért, majd *titkár* jelenti, hogy **Bertics János** és **Weninger Béla** segélyei a felterjesztés értelmében kiutalványoztattak; **Brenner Imre** (Péterréve) 35 K segélyre, **Sall István** (Körmenő) 60 K segélyre az I. m. ált. alapítványához elnökiileg felterjesztve lettek; végül, hogy **Csesznek** község bejelentette, hogy **Braunstein Lipót** és **Hegy Pál** nevű tűzoltók június 15-én tűznél megsérültek, de mivel a megkívánt igazolványok mellélkelve nem voltak, azok pótlólagos beküldésére a község felhivatott. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

40. **Babos György** (Veszprém) tűzoltó június 8-án egy gyűlésen teljesített őrség alkalmával meghült és ízületi rheumatikus lobot, megpokolvart kapott, mely 30 nap alatt gyógyult. Bár a pokolvart keletkezése tűzoltói szolgálattal összefüggésben nem lehet és a meghülés sem konstataáltatott teljes határozottsággal, mégis ki-

20-án tűzhoz menet a szerről leest és 14 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett jobb lábán.

Ugyanez alkalommal zuzódást szenvedett derekán és horzsolást a könyökén **Kálmán Pál**, a ki 4 nap alatt gyógyult fel.

Végül **Bernhardt Béla** 4 nap alatt gyógyuló bokaizületi zuzódást szenvedett. Az orvosi zár-igazolvány beérkezte után az I. m. ált. alapítványához **Sárközy 28 K**, **Kálmán** és **Bernhardt 10—10 K** segélyre felterjesztetni rendeltettek.

42. **Pusztai Imre** (Kalocsa) gyakorlaton a lecsuszó horoglétrától lábszáran zuzódást szenvedett, mely 10 nap alatt gyógyult. A segélyző-pénztárból részére 20 K segély utalványoztatott.

43. **Seszták István** (Nagymihály) június 29. tűznél bal hüvelyk ujján égési sebeket szenvedett, a melyek 10 nap alatt gyógyultak. Az I. m. ált. alapítványához 20 K segélyre felterjesztetni rendeltetett.

44. **Jonyin Ljubomir** (Törökkanizsa) július 3-án tűzhoz menet a fecskendőről leest és jobb kulcsesontja eltört; a gyógytartam 6 hétre terjedvén, a testület rögtöni segélyt kért részére és utasítva lett, hogy ilyent napi 1 korona összegig a sérültnek előlegezzen. Jóváhagyólag tudomásul vétetvén, elrendeltetett, hogy az orvosi zár-igazolvány beérkeztekor az I. m. ált. alapítványához napi 2 K segélyre felterjesztessék.

45. A tordai testület beterjeszti a **Hornyak Károly** sérülésére vonatkozó orvosi zár-igazolványt, a mely szerint a gyógyfolyamat a már egy ízben bejelentett 15 nap helyett 30 napig tartott. Az I. m. ált. alapítványához 30 K segélyre már felterjesztve lévén, pótlólag még újabb 30 K segélyre felterjesztetni rendeltetett.

46. **Gács** községben június 25-én tűznél a tűzfal rádült **Kocsis Mihályra**, a ki ágyékszuzódást szenvedett; továbbá **Banorky Bélára**, a ki szintén ágyékszuzódást szenvedett s végül **Pálenik Antalra**, a ki ágyék és ujjzuzódást szenvedett; a sérülések 14 napon tul, de 20 napon belül gyógyulók. Az orvosi zár-igazolvány beérkeztekor napi 2 K segélyre az I. m. ált. alapítványához felterjesztetni rendeltettek.

47. **Herzog Antal** (Temesrékás) július 13-án tűznél jobb középujján zuzódást szenvedett a fecskendő leszerelése közben, mely 20—22 nap alatt gyógyul. Az I. m. ált. alapítványához napi 2 K, összesen 40 K segélyre felterjesztetni rendeltetett.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Szabó Gyula
előadó.

Breuer Szilárd
titkár.

1660.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételet Budapesten, 1904. augusztus 1-én a magyar országos tűzoltószövetség elnökségének ülésében.

Elnök: **Széchényi Viktor** gróf. Jegyző: **Breuer Szilárd** titkár. Jelen voltak: Dr. **Óvári Ferenc** alelnök, dr. **Szily József** titkár-pénztárnok; dr. **Glósz Kálmán**, **Lukáts Gyula**, **Markusovszky Béla**, **Publig Ernő**, **Scossa Zoltán**, **Szabó Gyula**, **Vida Pál** előadók. Elmaradásukat kimentették: **Barabás István**, **Varga Lőrincz**.

199. *Elnök* az ülést megnyitván, előterjeszti a **tiszti egyesület** azon kérelmét, hogy egyesületi helyisége részére engedjen át a szövetség né-

hány példányt a hivatalos lapjából és hogy e lapok hirrovatában az egyesületet érdeklő közlemények is tétessenek közzé. Az elnökség a tisztí egyesület kérelmének helyt ad és elrendeli, hogy egylet helyiségbe a lap 3 példányban megküldtessék.

200. A **kongresszus** tárgyában közli elnök, hogy Libits Adolf főhercegi jószágkormányzóval értekezett a margitszigeti bankett ügyében s ennek folyományaképen jelentheti, hogy József főherceg Ó fensége a kongresszus tagjait aug. 17-én a szigeten fogadni kívánja és e célból 300 meghívott tagnak d. u. 5 órakor uzsonnát kíván adni; a kongresszust ugyan betegeskedése miatt meg nem nyithatja, de remélhető, hogy ebben József Ágost főherceg fogja helyettesíteni. Megengedettett továbbá, hogy aug. 19-én a banketthez az egyenruhás, tagsági igazolvánnyal vagy jelvényvel ellátott kongresszusi tagok a szigetre szabadon bemehessenek s e célból a jelvény és igazolvány 2—2 példányba beküldendő lesz. örvendetes tudomásul szolgál; a minták beküldésére az iroda utasított.

201. Az **idegen vendégek névsora** kinyomatni és a hivatalos lapban közzététetni rendeltetett.

202. Titkár jelenti, hogy a **fogadó bizottság** július 31-én gróf Széchényi Viktor elnöklete alatt tartott ülésében kimondotta, miszerint a pozsonyi külön hajó eszméje, tekintettel az abnormalis alacsony vizállásra, elejtessék és a pozsonyi fogadtatás érintetlen fentartása mellett a továbbutazás vasuton történjék. Az elszállásolás a katonai ágyak felhasználása mellett a kikérendő fővárosi iskolákban, esetleg katonai laktanyákban eszközöltessék, de felhívandók a hírlapok útján a kisebb szállodák és magánlakások tulajdonosai is, hogy esetleg kiadó lakásaikat jelentsék be az elnökségnek. Az iroda támogatására jelentkeztek: Doufrain J., Kállay J., Adám J., Oleják K., Balogh D. dr. rendezők. Az elnökség a bizottság javaslatait elfogadja és felkéri elnököt, hogy a fővárosi iskolák, valamint az iskolaszolgák átengedése miatt lépjen érintkezésbe az illető tanácsnok urral; kimondja továbbá, hogy a tömeges szállások igénybevételeért a költségeknek megfelelő csekély napi-bér lesz fizetendő.

203. Titkár jelenti, hogy folytatólag a **gyakorlatrendező bizottság** is tartott ülést *Almády Géza* alelnök, fővárosi tanácsnok, elnöklete alatt, a melyen kimondotta, hogy az összes fővárosi tűzoltóságok és a mentők közreműködésével a Széchényi István által alapított henger-malmon riasztásszerű felvonulással egybekötött támadási gyakorlatot, továbbá egyik estén riasztást rendez felvonulással és ezen két dolog rendezésére felkéri Sceserbovszki Szaniszló főparancsnokot, dr. Kovách Aladár mentő-igazgatót és dr. Szily Józsefet, a budapesti szövetség elnökét. Netáni egyéb riasztások rendezését Sceserbovszki Szaniszló főparancsnok tetszésére bizza. Az Operaszínházi záporpróba a szivattyu elromlása miatt a tartány megtöltésétől tétetvén függővé, ennek gőzfecskendővel való eszközlésére Sceserbovszki főparancsnokot kérte fel. Dr. Kovách Aladár a mentőlaktanya megtekintését megosztottan kívánván eszközöltetni, a hazaiak azt bármely időben tehetik, míg ellenben a külföldiek részére egy meghatározott óra fog megállapítani. A mentőintézményt rövid brosúrában is kívánja

felmerült nehézségek elhárítása iránt járjon el az illetékes faktoroknál.

204. Titkár jelenti, hogy a **vigalmi bizottság** is tartott ülést gróf Széchényi Viktor elnöklete alatt, a melyen kimondatott, hogy az ismerkedési estély a városligetben a fővárosi pavillonban tartassék; az aug. 18-iki banketten csak hivatalos felköszöntők mondassanak a királyra, a külföldi uralkodókra és József főhercegre és pedig csak az előre kijelölt egyének által; a külföldi tagok részvételi díjakat ne fizessenek, ellenben a hazai tagok és rendezők bankett-jegyeiket megváltani legyenek kötelesek. A balatoni kirándulás rendezésére felkérte dr. Óvári Ferencz alelnök, míg a káposztásmegyeri vízművekhez szükséges villamos kocsik készítésére gróf Széchényi Viktor kéretett fel. Az elnökség a bizottság határozatait magáévá teszi és fentiek figyelembe vételével a kongresszus programját a következőkben állítja össze:

Aug. 16-án fogadtatás Pozsonyban; elnök kíséretében felmennek az összes szabad elnökségi tagok.

Aug. 17-én a többi érkezők fogadtatása; az állomasokon tiszt és díjazott legénység várja a vonatokat kalauzolás céljából; a tömegszállításra berendezett iskolák mindegyikébe egy felügyelő osztatik be; e fogadás intézésére dr. Szily József kéretik fel. D. u. 5 órakor a kir. várpalota megtekintése a külföldiek által; 7 $\frac{1}{2}$ órakor a nemzetközi választmány ülése a városházán; este 1 $\frac{1}{2}$ órakor ismerkedési estély a városligetben a fővárosi pavillonban (ruha tetszés szerint); az este folyamán a fővárosi tűzoltóság riasztása és felvonulása megtörtént.

Aug. 18-án d. e. 1 $\frac{1}{2}$ órakor katonai diszszemle a vérmezőn (diszruha; tagok részére elkülönített hely); d. e. 11 órakor a kongresszus megnyitása (diszruha, salonkábát); gróf Széchényi Viktor üdvözi a főherceget vagy belügyministert, a ki azután a kongresszust megnyitja; majd Halmos polgármester üdvözi a vendégeket; a szövetség nevében üdvözi őket Széchényi 4 nyelven, s De Marie az ülést megnyitja franciául, Westfalen németül, Sachs angolul és Széchényi magyarul; ezután a kormányok és nemzetek küldöttei szólalnak fel saját rangjuk sorrendjében. Ezután következnek a felolvasások. D. u. 4 órakor indulás a káposztásmegyeri vízművekhez a károlykörtuti villamos állomásról; este 1 $\frac{1}{2}$ órakor bankett a városligetben a fővárosi pavillonban (bankettjegy előző napon váltandó a kongresszusi irodában; ára 10 kor.; 6 fogás, itallal; külföldiek szivart is kapnak, a miről elnök gondoskodik; diszruha vagy frakk; felköszöntők: a királyra a kormány képviselője vagy Széchényi; a külföldi uralkodókra a nemzetközi szövetség egyik alelnöke franciául; József főhercegre Lépine párisi rendőrfőnök.

Aug. 19-én d. e. 9 órakor kongresszusi ülés; d. u. 3 órakor az Operaszínház, majd 4 órakor a külföldiek által a mentőlaktanya megtekintése s 5 órakor gyakorlat a henger-malmon (utcai ruha); este 8 órakor bankett a margitszigeti alsó vendéglőben (diszruha; bankettjegyek 10 K-ért előző nap váltandók; felköszöntők: Széchényi a vendégekre, majd az elnökség által megállapított sorrendben a felszólalásra előzetesen jelentkezettek). A vendéglősökkel való tárgyalásra elnök kéretett fel; a bankett-jegyek nyomására az iroda utasított.

Aug. 20-án d. e. 7 órakor a Szt.-Istvánnapi

tűzpróbák megajtése.

Aug. 21-én kirándulás a Balatonra, ha 100 résztvevő jelentkezik; vasut oda és vissza, hajó és teljes ellátás személyenként 20 kor.; indulás d. e. 5:50 órakor a déli vasutról Földvárig; ott reggeli; majd hajóra száll a társaság és körülhajózza a Balatont Szigliget, Badacsony, Révfülöp, Tihany, Almádi irányában; ott d. u. 1/25 órakor ebéd; visszatérés d. u. 7 órakor hajóval Siófokra és onnan a 1/29 órai vonattal Budapestre. Résztvehetnek nők is; jelentkezni a díj befizetésével az irodában lehet.

Kimondja továbbá az elnökség, hogy az elnökség tagjait és a teljesen informált rendezőket ellátja „rendező“ feliratos fehér szalaggal; a rendezésben tényleg s hosszabb ideig közreműködőket pedig megfelelő tiszteletdíjban részesíti, az elnökségi előadóknak 5 napra a szokásos napidíjakat utalványozza a kongresszusi tétel terhére, de egyébként a rendezőket a díjak fizetése alól nem menti fel.

205. Titkár jelenti, hogy a **kiállítást rendező bizottság** július 31-én gr. Széchényi Viktor elnöklete alatt tartott ülésében az iroda támogatására Kállay Imre, Adám J., Spitz Imre rendezők vállalkoztak; a plakát feliratát a bizottság az iparszarnok megjelölésével kiegészítendőnek tartja s kívánatosnak jelzi, hogy az Athenaeum nyomda üres rajzlapokat egyébként is eladásra készletben tartson; megállapítja, hogy egyenruhás tűzoltó és jelvényes tag belépti díjat a kiállításban nem fizet, másoknak a belépti díj 40 fillér; a belépti jegy két szelvényű legyen a jobb és balszárny részére; a jegyárúsítás az ott alkalmazott pénztárosnőra bízandó; je. vszedők, örök, felügyelők a tűzoltók sorából alkak. azandók; a csarnok déli kapujához dobogó éprtendő; a kiállított tárgyak tűzkar elleni biztosítását a kiállítók eszközölkék és erre körlevélben figyelmeztetendők; a közlekedési vállalatok felkérendők, hogy az arra közlekedő kocsikra utbaigazító feliratokat alkalmazzanak; a csarnok megfelelően diszítendő; állandó inspektió létesítendő a kiállításban. Az elnökség a bizottság javaslatait magáévá teszi és a kiállítási tárgyak helyének megállapítására a titkárokat és a jelen lévő előadókat küldi ki: kiállítási csoportrendezőknak dr. Balogh Dezsőt, Adám F. Istvánt és Oleják K. rendezőket kéri fel. A diszítésre vonatkozólag érintkezésbe lép a Viktoria vállalattal és diszítést alkalmaztat a gyülesteremben, a kiállítás előcsarnokában, a két bankett színhelyén; négy nyelvű feliratos táblát alkalmaztat a városházán és feliratos zászlót függesztett ki a szövetségi irodánál.

206. Titkár bejelenti, hogy a **kongresszusra** Angliából egy 10 főnyi bizottság küldetett ki, mely a hazai viszonyokat tanulmányozni fogja; Belgiumból 26 főnyi társaság jön; jelentkezett továbbá: Weigand (Chemnitz), Modersohn (Unna), Oklon (Reval), Havestadt (Westfalen) és számos belföldi résztvevő. A felolvasások szövege De Marie-nál meg lett sürgetve, de csak Sheppard-é érkezett be; De Marie egyébként arról értesített, hogy a színházak témájánál Breuer Sz. coreferensé tétetett, a ki a Rimanócy-féle színházi tűzpróbát fogja ismertetni, a külföldről panasz tétetett, hogy csak nyomtatott meghívó küldetett szét, írott meghívók kibocsátását is kérték, ami az általa megadott s egyéb címekre megtörtént. A fogadó bizottság elnöke Rudnay Béla főkapitány ezen tiszteről lemondott, ellenben a biztosító társaságok a kiállítási

tek; a m. áll. vasut, győr-sopron-ebenfurti, kassa-oderbergi és a mohács-pécsi egy igazolványon van; a déli és a szamosvölgyi vasut külön igazolványt adott; az arad-esanádi és a Dunagőzhajós társaság a kongresszusi tagigazolvány alapján ad kedvezményt. A bosnyák vasut kedvezményről nem tud semmit; felvilágosított. A magy. folyamhajózási társaság külön hajót nem adhat; a Dunagőzhajós társaság pedig ilyennek rendelését 3 nappal előbb kívánja eszközölketni, de menetsebessége nem egyeztethető össze a pozsonyi fogadtatással. A Belügyminiszter az opera megtekintését engedélyezte, de a szivattyú elromlása miatt a záporpróbát nem tartja kivihetőnek és e célra a nemzeti színházat ajánlja fel. A lapok tudósítása szerint a próbák a városligeti tónál nem lesznek engedélyezve. V. v. Lint Brüsseltől a Technologie Sanitaire-ból ismét küldött 30 példányt szétosztás céljából. A „Magyarország Tűzrendészete“ című mű dr. Glósz Kálmán és Breuer Szilárd előadók által összeállítván, nyomás és fordítás alatt van. A m. áll. vasut fényképeket és műhely tűzörsegeinek történetét, Szebenmegye statisztikát küldött a kiállításra. Belatiny Arthur pezsgőgyáros pezsgőjét félaaron ajánlja a bankettre. Fodor fényképész egy album alkotásához kéri az elnökség támogatását és engedélyét. Kállay Imre engedélyt kér arra, hogy a kiállítási plakátról képes levelező lapokat készíthessen. Goszleth fényképész is óhajt felvételeket eszközölkni. Az elnökség a jelentést tudomásul veszi, a városligetben tartandó fecskendő próbák helyeül a koresolya teret szemelte ki és a vizszerzési helyeül egy a vízvezeték által táplált nagyobb tartányt helyeztet oda; Belatiny A. pezsgőgyáros ajánlatára nem reflektál; Kállay Imrének az engedélyt levelező lapok készítésére megadja es Fodor I. fényképésznek is kész alkalmat adni albumának elkészítésére; kívánatosnak tartja továbbá, hogy a József főhercegnél leendő fogadtatás Weinwurm A. által lefényképeztessek; elrendeli, hogy a gyakorló szabályzat új fényképfelvételei kiállítassanak s végül Scossa Zoltán előadó előterjesztésére átiratot intéz az elnökség Szabadka város tanácsához, hogy Scossa Z. előadót a rendezői munkálatokban való részvétel céljából szabadságolja.

207. A **Figyelőújság** ajánlatát, a mely szerint előfizetés esetén a külföldi lapoknak a kongresszusra vonatkozó közleményeket megküldi, az elnökség nem fogadja el.

208. Az „**Ország-Világ**“ azon szándékát, hogy a kongresszus alkalmából cikket és képeket kíván megjelentetni, az elnökség tudomásul veszi.

209. A **vármegyei szövetségeket** illetőleg jelenti a titkár, hogy a Szolnok-Doboka-vármegyei szövetség aug. 14-én tartja alakuló gyűlését Bándy György alispán elnöklete alatt. A Pestvármegyei szövetségnek a vármegye évi 1000 korona segélyt szavazott meg, a Belügyminister pedig jóváhagyta a községekre kivetett hozzájárulási összegeket, mert felebbezés nem történt. Tudomásul vétetett azzal, hogy Szolnok-Doboka-vármegye szövetségéhez üdvözlő átirat menesztessék.

210. A földmívelési minister arról értesít, hogy a „Tűzrendészet“ a népkönyvtárak könyvjegyzékébe nem lett felvéve. Tudomásul vétetett.

211. **Vida Pál** bejelenti, hogy a honvédelmi minister 57146/IX. sz. a. rendeletet adott ki a **csendőrpáncsnokságokhoz**, amely szerint az altisztek és a tan-legénység a helybeli hivatásos

tűzoltóság által ingyen tartott hetenkénti egy gyakorlaton az tűzoltásban kiképeztetendők; az eredményről jelentést vár. Tudomásul vétetett.

212. A **Somogyvármegyei** szövetség jelenti, hogy vármegyei tanfolyamára a vármegye minden községből rendelt fel egy-egy hallgatót. A **Vasvármegyei** szövetség 4 helyen tartott 1—1 napos járási tanfolyamot. A **Torontálvármegyei** szövetség f. évi aug. 3—12 napjain vármegyei tanfolyamot rendez, mely minősítést nem adna és 22 elméleti, 16 gyakorlati órából állana; kéri előadónak kirendelését és az előadó tiszteletdíjának közlését. Szabó Gyula azon kijelentésére, hogy a tanfolyam vezetésére őt kérték fel és hogy a tanfolyam aug. másik felére halasztatnék; az elnökség a jelentés tudomásul vétele mellett, kimondja, hogy — ha a vármegyei szövetség Szabó kiküldetését kérni fogja aug. második felére, — nevezett előadót kiküldi, a tanfolyam tanrendjét tudomásul veszi és a tiszteletdíjat az eddigi szokás szerint állapítja meg.

213. Titkár jelenti, hogy a **Belügyminister körrendeletet** adott ki, mely szerint a hatóságokat a nagy szárazságra való tekintettel a takarmány raktározására vonatkozó rendelkezések szigorú végrehajtására utasítja. Tudomásul vétetett.

214. A **Belügyminister** arról értesít, hogy a szövetség felterjesztése folytán addig, míg tűzrendészeti törvény lesz, a fennálló **kormányrendeletet** és szabályrendeleteket teljes érvényben hagyja és végrehajtani rendeli. Tudomásul vétetett.

215. A **Belügyminister** arról értesíti a szövetséget, hogy a **Pápa** város tűzrendészeti szabályrendeletére vonatkozó végzését, mely szerint a tűzoltói kötelezettség törlendő lett volna, a szövetség felterjesztése folytán visszavonja és a szabályrendeletet újabbi felülvizsgálás alá veszi. Tudomásul vétetett.

216. **Breuer Szilárd** előterjeszti Szepest vármegye alispánja által véleményezés végett be-terjesztett **Láncsafalu** községi tűzoltói szabályrendeletet, a mely kötelezett tűzoltóságot kíván szervezni autonóm önkéntes egyleti alapon; javasolja, hogy ezen kétalapon való szervezésellenettség s egyben a szövetségi rangjelzés alkalmazása is kikötessék. Elfogadtatott.

217. A **Belügyminister** véleményezés végett kiadván **Szatmár** vármegye tűzrendészeti szabályrendeletét, amely akkép módosíthatnék, hogy a tűzoltó parancsnokra vonatkozó összes pontok töröltetnének, a takarmány a házak közelében is lenne raktározható, a tűz utáni takarítást pedig nem a leégett fél, hanem a község lenne köteles végeztetni, **Breuer Szilárd** előadó az utolsó pont elfogadását, ellenben a többi módosítást illetőleg a régi szöveg fentartását javasolja, mégis azon engedménnyel, hogy a kazlak a házaktól nem 40 m., hanem 20 m. távolságban legyenek rakhatók. Elfogadtatott.

218. Az orsz. választmány utasítván az elnökséget a **vármegyei tanfolyamok** altiszti minősítésre vonatkozó jogának megállapítására, titkár a következő pontnak a szabályzatba való beszerzését javasolja (27. pont gyanánt): „Ha a vármegyei tanfolyam vezetősége kívánatosnak tartja, hogy oly hallgatók, a kik a tiszti minősítést pl. intelligencia hiánya vagy társadalmi állásuk miatt meg nem kaphatják de

ne foroghasson fenn. Elfogadtatott és a választmány elé terjeszteni határoztatott.

219. **Dr. Szily József** jelenti, hogy az **orsz. tiszti tanfolyamra** eddig 65 hallgató jelentkezett s hogy **Hoffmann (Kolozsvár)** a stipendiumról fegyvergyakorlata miatt lemondott. Javasolja egyébként, hogy a tanfolyam tanrendje és előadói a tavalyiak szerint tartassanak fenn s általában a kivétel teljesen ugyanaz legyen csupán a taktikai gyakorlatok egészítettessenek ki külső támadási gyakorlatokkal. Az elnökség e javaslatot elfogadja a tavalyi előadókat, segédelőadókat újból megbizsa; a tanfolyam parancsnokául **dr. Szily Józsefet** nevezi ki és segédelőadóul **Kállay Imrét** is kinevezi. Kimondja továbbá, hogy a szálláson mindennap egy előadó tartson inspectiót; amennyiben iskola szállás céljára nem volna kapható, a VIII. ker. tűzország régi emeletét kéri a főváros tanácsától és ha a budapesti önkéntes testület a szükséges egyenruhát nem tudná rendelkezésünkre bocsátani, elrendeli annak a szövetség számlájára való beszerzését és ugye, mint a többi kiadások költségeit engedélyezi.

220. A **jövő ülés** határidejéül szept. hó 3-ik szombatja tüzetett ki.

221. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkértek **Lukáts Gyula** és **Markusovszky Béla** előadók. Több tárgy nem lévén, az ülés végett ért. Kmft.

Széchenyi Viktor,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Hitelesítjük:

Lukáts Gyula,
előadó.

Markusovszky Béla,
előadó.

498.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett a magyar országos tűzoltó-szövetségi segélyző-pénztár elnökségének ülésében Budapest, 1904. augusztus 1-én.

Elnök: **Gróf Széchenyi Viktor**. Jegyző: **Breuer Szilárd** titkár. Jelen voltak: **Szabó Gyula**, **Vida Pál**, **dr. Glósz Kálmán** előadók, **dr. Szily József** titkár-pénztárnok.

48. Elnök az ülést megnyitván, jelenti titkár, hogy **Brenner Imre**, **Sall István**, **Brandt Ferencz** és **Hornyák Károly** segélyei, utóbbinál az első részlet, utalványoztattak. Tudomásul vétetett.

49. Jelenti továbbá, hogy **Novák Károly** (Besztercebánya), **Mórocz György** (Várpalota), **Lieber István** (Zomba), **Kálig Károly** (Galgóc), tűznél történt sérülései bejelentettek, adatok azonban mellékelve nem voltak és azok beküldése bekívántatott. **Nuss Hermann**, **Spitzer Emil** és **Handler Mátyás** (Kismarton) tűznél megsérültek adatai szintén hiányosak, azonban **Szabó Gyula** előadó felvilágosítással szolgál és szerinte **Handler** nyomorékká lett, **Nuss Hermann** pedig azért nem volt a tagok sorában bejelentve, mert a parancsnokság az idei belépettek bejelentésével késedelmeskedett. Az elnökség a jelentést tudomásul vette s az adatok beérkezése után a segélyezés elintézését elnöki uton eszközölni rendeli, **Handler Mátyás** esetében olykép, hogy esetleg 200 K végkielégítésben részesítsék, **Nuss Hermann** esetében pedig kivételesen s azzal, hogy hasonló mulasztás ismétlése esetén a kismartoni parancsnokság előterjesztése figyelembe vehető nem lesz.

s 14 napig volt munkakeptelen. Ugyanakkor szenvedett 14 nap alatt gyógyuló zúzódást **Banszky Béla**, míg **Palónik Antal** zúzódása 20 nap alatt gyógyult. Elnökileg az I. m. ált. alapítványához 28—28, illetve utóbbi 40 K segélyre felterjesztettek. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

52. **Braunstein Lipót** (Csesznek) június 15-én tűznél ajtó kiemelése közben jobb kezén égési sebeket szenvedett, melyek 14 nap alatt gyógyultak. Ugyanekkor szenvedett jobb térdkalásán 3 hét alatt gyógyuló zúzódást **Hegyí Pál** is, a ki pincébe szakadt be. Elnökileg az I. m. ált. alapítványához 28 K, illetve 40 K segélyre

53. **Ebner Pál** (Zurány) július 17-én tűznél szögbe lépven, 13 napig munkakeptelen volt. A testület az 1904. évre való befizetést elmulasztván, sérült segélyre igényt nem tarthat. Az elnökség mégis hajlandó kivételesen sérültet az I. m. ált. alapítványához 26 K segélyre felterjeszteni, ha a testület tagfizetési kötelezettségének utólag eleget tesz és mulasztását kellőképpen igazolja.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

A vatikáni könyvtár tűzbiztonsága.

Irtá: **Jeney Szabó Árpád.**

A mikor pár hónappal ezelőtt tűz ütött ki a vatikáni könyvtár közelében, melyet azonban sikerült elfojtani, anélkül, hogy nagyobb kárt okozhatott volna, a liberális szellemű olasz sajtó nagy lármát esapott és elég meggondatlanul hanyagsággal vádolta a Szent-széket, hangoztatván a következőket: „Hogy türheti az olasz kormány, hogy olyan értékes műkincsek, mint a milyenek a vatikánban vannak összegyűjtve, állami ellenőrzés és felügyelet nélkül legyenek? A kormánynak kötelessége a szent-széket sürgősen értesíteni, hogy milyen óvrendszabályokat alkalmazzon ha tűzvesz veszélyeztetné a vatikáni könyvtárt. A könyvtárnak védettnek kell lennie minden tűzveszély ellen, mert nem engedhetjük meg, nem türhetjük meg, hogy a vatikánban fölhalmozott műkincsek csak fölületes módon őriztessenek egy esetleges tűz ellenében. Állami és magán-könyvtárainkban tűz soha ki nem üthet, mert azokra gondosan felügyelnek.“

A vatikáni könyvtári tűz után nem nagy időre Turinban támadt nagy tűz, amely roppant pusztításokat vitt véghez egy világhírű s a fentebb említett sajtó által teljesen tűzmentesnek nyilvánított könyvtárban. E tűz után az említett liberális sajtó szócsövei, egyszerre meghunyászkodóvá, kishanguvá lettek és jónak látták maguk szemében is észrevenni a gerendát.

A „Tribuna“ című nagy napilap p. o. a többek között ezt is irta a turini könyvtárégés után: „Vajjon mit fognak most a lelkészek mi rólunk mondani? Mi rólunk, akik őket pár hónappal előbb nemcsak kioktatni, kitanítani akartuk egy könyvtár-tűz elleni védekezésre, hanem még gondatlansággal is vádoltuk? . . . Mindenki, aki manapság egy banküzletet nyit, előbb a legújabb találmányokat tanulmányozza, hogy kincseit tűz és tolvajok ellen megvédelmezze. Erős boltozatok alá áthatlan pénzszekrényeket helyez el s mindenféle lehetséges óvrendszabályok alkalmazását veszi igénybe, pedig csak bankjegyeket, értékpapirokat halmoz föl a helyiségében egy rakásra! Ezekről pedig elég a számot és a sorozatot megnevezni, hogy egy duplicatum

(másodlat) állittassék ki róluk, de azért az óvintézkedéseket mégis megteszi az illető. Ha azonban egy nyilvános tulajdonról, a világon egyedül álló kincsek gyűjteményéről van szó — a mely kincsek, ha egyszer elvesztek, elpusztultak, soha többé nem pótolhatók — akkor a szerencsétlenség napján konfuzus panaszok hangzanak ugyan el, de azért a legnagyobb egykedvűséggel gondolnak azok föntartására és megőrzésére, hogy aztán ismét a véletlen szerencsére legyenek azok bizva és hagyva.“

Ilyen panaszkodó hangon irt az olasz „Tribuna“ című szabadelvű nagy lap a turini könyvtár égése után és „Pester Lloyd“ című német nyelvű liberális lapunk szintén sok mindenféle panaszokat sorolt föl a vatikáni könyvtár tűzbiztonságának elhanyagolása miatt. E sok jeremiáda, tanácsosztogatás, tudás- és ismeret-vágyamat felköltötte s a vatikáni könyvtár tűzbiztonságát illetőleg arra kényszerített engem, hogy közvetlenül Rómából szerezek be információkat, még pedig magában a *Vatikánban* alkalmazott egyéntől. Az így nyert információt van szerencsém közölni.

Az illető szerint teljesen alap nélküli a lapok ama vádja, mintha a vatikáni könyvtárra nem ügyelnének föl ugy, a mint fölügyelni kellene, mert az arra vonatkozó tűz elleni óvrendszabályok már évszázadok óta érvényben vannak s legújabbban alkotottakkal megfelelő kiegészítést nyertek.

Sok olaszországi könyvtárral szemben a vatikáni könyvtárnak először is meg van az az előnye, hogy helyiségei vastag falú és vastag boltozatú termek.

Amíg a Casanateuse (a Via San Ignazio) és az Angelica (a Via della Scrofa) magánlakásokkal vannak környékezve, addig a vatikáni rész közelében, a tudós Ehrle pátert kivéve, senkinek se szabad lakni. Ehrle atya lakása a Lapidar muzeum fölötti folyosón van s hogy a világhírű vatikáni könyvtár közelében emberi magánlakás ne legyen, Ehrle pater, könyvtárőr nem akarta mostani szobáit igénybe venni. Csak a mikor hangoztatták előtte, hogy a könyvtár praefectusának (igazgatójának, őrének, aki a könyvtár kulcsait őrzi s aki a legjobban ismeri ki magát a könyvtárban s így mindig könnyen

föltalálhatónak és hozzáférhetőnek kell lennie) ott kell laknia a tulajdonképeni könyvtár mellett, egyezett bele abba, hogy a könyvtár melletti szobákat igénybe vegye. De nagyobb tűzbiztonság kedvéért konyháját szobáitól jó távolságra helyeztette el. Szobáiban a fával való tüzelést beszüntette s onnan a későbbben beszerzett petroleum-kályha és világítás is száműzetett. Most azokba távolról jövő légfűtés van bevezetve.

A könyvtári tűz után Merry del Val bíbornok és vatikáni államtitkár, arra kérte föl Ehrle atyát, hogy tegyen neki alkalmas indítványt arra nézve, hogy mit tegyenek, hogy egy tűzveszélyt csirájában elfojtsanak? S ha csakugyan tűz találna kiütni, például a szintén bevezetett villamos világítás révén, hogy akkor mi történjék az első pillanatban?

A könyvtár präfektusa erre tizenkét ide vonatkozó pontot állított föl, a mely pontok aztán különféle ülésekben lettek megbeszélve. Ez üléseken a spanyol Merry del Val államtitkáron kívül résztvettek a palota technikusai, a pápai tűzoltóság főparancsnoka és a vatikáni csendőrség kommandánsa is. Igen behatóan megbeszéltek az ügyet. Ehrle páter mindjárt kezdetben arra figyelmeztette az illető érdekelteket, hogy az indítványokból egynéhány ne csak magára a könyvtárra, hanem a hatalmas palota sok más helyiségeire is alkalmaztassék. És tényleg tartottak is üléseket ebben a tárgyban a palota különféle részeinek gondnok-előljáróival.

Egy főrendszabály — a mely mindjárt másnap alkalmazásba vétetett — abból áll, hogy a folyosók és lépcsők az estszürkület beálltától kezdve virradatig, minden órában egyszer átvizsgáltsanak. — Egy tűzoltó (mindig csendőr kíséretében) teljesíti az éjjeli őrzőjáratot és a két embernek különösen arra kell nagyon ügyelni, hogy vajjon a könyvtári helyiségekben nem vehető-e valami gyanus világosság észre? E célból aztán bizonyos ablakok belső szárnyait este nyitva hagyják és a könyvtári ajtókra is kis kerek megfigyelő nyílások készítették, hogy azokon betekintve, láthassák, nincs-e valami baj a könyvtári termekben?

Hogy pedig a könyvtárban keletkezhető tűz benyomását a szakértő érdekeltek könnyebben megfigyelhessék, Ó Szentsége a pápa határozott engedelmével a bizottság tagjai különféle experimentumokat alkalmaztak a könyvtári helyiségekben. A többek között égő viaszgyertyákat is. Itt azonban az olvasónak tudni kell, hogy V. Sixtus pápa rendelete szerint, a vatikáni könyvtár helyiségeiben, az exkommunikáció súlyos büntetése alatt, soha semmiféle tűzvilágítást használni nem szabad. Ez okból aztán csak az Angelus harangozásig szabad a könyvtárban dolgozni és csak a könyvtár präfektusának van (bizonyos előírások figyelembe vételével) arra

Egy másik rendszabály abból áll, hogy az egyes könyvtári helyiségek most már *görredőnyökkel* izoláltattak egymástól. Ezeket nem szabad soha kulcsal bezárni. A turini könyvtár égésénél is az volt a fő baj, hogy ezek bezárva voltak és a tűzoltóság hiába igyekezett azokat a magasba föltolni. Ott többet tartottak a tolvajoktól, mint a tűztől. Hogy a vatikáni könyvtár éjjeli betörés ellen is biztosítva legyen, már évek hosszú sora óta azt az intézkedést vették be, hogy a szolgálatot teljesítő csendőr, aki nappal az Appartamento Borgia vasrácsos kapuja előtt strázsál, fölváltott társával éjjel a Lapidar muzeum folyosóján a könyvtár bejárása előtt járkal föl és alá.

A könyvtári szekrényeket célszerűen kis terjedelműekké alakították át és azok relative csak kevés számú kötetet tartalmaznak, hogy tűzveszély esetén a tűznek ne lehessen tovább terjedni s hogy még idejekorán a terem egyes pontjaira szoríthassák azt. Több szekrénybe pedig önműködő tűzjelzőket helyeztek el, a melyek a legesekélyebb tűz keletkezése alkalmával is csengő jelzést adnak Ehrle atya könyvtárigazgató szobájába s pontosan jelzik azt is, hogy hol keresendő a tűz fészke. Ezen felül még Minimax-féle tűzoltó-készülékek is lettek a könyvszekrényekre ráerősítve, a melyek segítségével kicsapó lángok mindaddig megfékezhetők, míg a tűzoltóság tevékenységbe nem lép. Hogy pedig a tűzoltóságnak mindig kellő mennyiségű víz is álljon rendelkezésére, úgy a könyvtár különböző helyiségeiben, mint a vatikán többi részeiben is, számos tűzesapot alkalmaztak és ezek közelében bőrvedrek és tömlők vannak kéznél.

* * *

Eddig tart a cikk.

Jeney Szabó Árpád ur érdekes közleménye kapcsán azonban nem mulaszthatjuk el egy igen illetékes kézből kapott alábbi soroknak a közzétételét sem:

T. Szerkesztő ur!

A vatikáni könyvtári tűz után és amióta a turini levéltár a lángok szárnyán elröppent, érthetően aggódó gonddal kerültek napirendre a vonatkozó intézkedések, mert hisz a levéltárakból a jelennek anyja, a mult beszél hozzánk.

Ballagi Géza, képviselő, a belügyminiszterium költségvetésének tárgyalásakor, az országgyűlésen is szóvá tette a mi országos levéltárunk tűzbiztonságának ügyét, új épületet kívánván a levéltár számára, mert a maiba, azonkívül, hogy szerinte tűzveszedelmes, új anyag sem igen fér már.

Tisza István gróf válaszában sejtetni engedé, hogy van érzéke ez ügy iránt. A családi levelesládák kincseit s a történelmi fontossággal bíró régi írásokat, bizonyító okmányokat nemcsak meg tudia hecsülni, de azok levéltárilag való

dolgában is alkalmas mintának. Amár érdemes volna e közös palotát hazai szakemberekkel is elbíráltatni a tűzbiztonság szempontjából, mert Bécsben ez előtt 10 évvel, a mikor Szerkesztő ur Megelőző Tűzrendészet című alapvető könyve József főherceg ő fenségének az előszavával megjelent, még nem sokat törődtek a praeventíával s azután is jó pár évig mindig csak az volt a jelszavuk, hogy „Tüchtig geschulte Feuerwehr und gute Requisiten!“

Azt hiszem helyesen akkor járnánk el, ha — miként ezt Szerkesztő ur Londonban a színházakra nézve proponálta, — előbb megállapíttatnánk a tűzbiztonság követelményei s csak azután hirdettetnék pályázat, vagy adatnék megbízatás egy új országos levéltár építési terveinek a kidolgozására.

A szakkiállításból.

Egy allegorikus csoport.

A holnap megnyitandó kiállításnak megkapó disze az az allegorikus csoport, mely az Iparearnok nyugati szárnyának jobb oldalát elfoglaló *Köhler István*, gyáros, szakaszában vonja magára a látogatók figyelmét.

Holló Barnabás, művész, készítette Géniusz*) az elismerés koszorúját tartja egy életmentő tűzoltó felett, akitől jobbra és balra négy nagy alak domborművű mellszobra szemlélhető.

A Géniusztól jobbra, írja a kiállító külön füzete bevezetésében, védnökünknek, József főhercegnek a mellszobra áll. Azé a királyi hercegé, aki mindenben velünk együtt érez s akit épen ezért rajongó szeretettel övezünk széles e hazában mindenütt. S ezzel mindent megmondottunk. Mert, hogy Ő fensége az aktív működés terén valamennyi tűzoltóság számára követendő mintát állított a maga nemes példájával, a tűzrendészet terén pedig egyenesen a magvető munkáját végezte; mindez sokkalta jobban ism~~er~~ hatásában maradandóbb, a bajtársak szívébe és elméjébe sokkal inkább bevésődött tényleges valóság, semhogy azt e helyt még külön is kellene kiemelnünk s hangsúlyoztatnunk.

A fenséges úr mellszobrával szemben három *Széchenyi* ábrázoló csoport foglal helyet.

Abból a *Széchenyi* grófi családból ugyanis, mely *Széchenyi Mihály*, veszprémi várparancsnoktól (1550) származik, s mely hazánknek a legnagyobb magyart adta, három ivadék hozánk tűzoltókhöz is egészen közel áll. Az első mindjárt *Széchenyi István*, akinek kezdeményezésére, az általa 1841-ben alapított Pesti Hengermalom telepén, tűzifecskendőgyár is rendeztetett be. A másik, a legnagyobb magyarnak

ségünk mostani elnöke *Széchenyi Viktor*, a „legnagyobb magyar“ testvérjének 1871-ben született egyik unokája.

István gróf volt az, aki korszakot alkotó közgazdasági reformjai során, a hazai tűzoltó szeriparnak az alapkövét is letette s *Ödön gróf* volt a meghonosítója a tűzoltó intézménynek, aki, miután az első magyar tűzoltó irodát megalapította, országos szövetségünk életre hívásával (1871) a tűzoltás alapépitményébe a zárókövet helyezte bele. Végre az elődei által létrehozott intézménynek társadalmi uton elérhető betetőzését *Viktor gróf* teljesíti most azzal, hogy sikerült kivívnia, hogy a III-ik internationális tűzoltó kongresszus a magyar főváros falai közt ülésessék.

Ime három *Széchenyi*, kiknek mindegyike a legtisztelőre méltóbb, céltudatos, munkássággal egymást kiegészítve, lép egymás nyomdokába. Az egyik kimondotta, hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz!“ A másik hangoztatta, hogy „legyen!“ S a harmadik ime már egy ujraszületett s erősbödni kezdő, létező Magyarországot mutathat be a külföldről ideseregülő idegen országbelieknek.

— A kiállítók sorában, a német XVI-ik Feuerwehrtag közelsége miatt, mely tudvalévőleg Mainzban, szeptember 3-án veszi kezdetét, nélkülözni leszünk kénytelenek azokat a híres és igazán nagy cégeket, melyek már csak dimenziójuknál fogva is imponáló hatalmas szereikkel Párisban, Berlinben, Londonban oly méltán keltettek feltűnést. Augusztus 22—szeptember 3-áig azonban tényleg lehetetlen Budapestről Mainzba szállítani s ott fel is állítani azokat a szerkolosszusokat, mint aminők az automobil gőzfecskendők, szénsavas tolólétrák stb. Mindazonáltal 18 külföldi kiállító tárgyival mégis csak találkozni fogunk Budapesten is. E 18 cég a következő:

1. Koritsch Alfons, *Bromberg*.
2. Patz Louis & Co., *Wien*.
3. Schön Ludwig, *Wien*.
4. Christian Otto, *Berlin*.
5. Minimax, *Wien*.
6. Hiller özvegye és fia, *Brünn*.
7. Scherer özvegye, *Wien*.
8. Ahrendt Gusztáv, *Weimar*.
9. Körting B. és E.
10. Flader E. C., *Jöhstadt*.
11. Schlitter Adolf, *Stuttgart*.
12. Szénsavgyár, *Berlin*.
13. Izoláló-anyaggyár, *Dresden*.
14. Steipe F. A., *Olmütz*.
15. Schwarze August, *Bielefeld*.
16. Elektroüveg-gyár, *Berlin*.
17. Fémtömlő-gyár, *Pforzheim*.
18. Drótüveggyár, *Neusattel*.

Mindezekről a közelebbit megtalálják olvasóink az Ádám József István által, az országos szövetség megbízásából szerkesztett és kiadott kiállítási kalauzban, mely távolról sem valami száraz hivatalos katalógus csupán; sőt ellenkezőleg érdekes összeállításában valóságos irodalmi mű.

*) A Holló Barnabás által mintázott domborműből — mint a lapokban olvassuk — bronz plaketteket fog-nak készíteni a kiállítást látogató külföldiek számára.
A szerk.

NEMZETKÖZI KONGRESSZUSUNK.

III. NEMZETKÖZI TŰZVÉDELMI
KONGRESSZUS ÉS KIÁLLITÁS
BUDAPESTEN
1904. AUG. 14-17-21.

3e Congrès International des sapeurs-
pompiers et Exposition à Budapest, du 14-17-21 Août 1904.

Third International Fire Brigade Union Congress and Exhibition
at Budapest from August 14-17-21 1904.

III. Internationaler Feuerwehr-Kongress und Ausstellung zu
Budapest am 14-17 21 August 1904.

Meghívó.

Az internationális tűzoltó-tanács állandó választmánya, a következő három nyelvű szöveggel bíró meghívókat küldötte szét:

Monsieur, Hochgeehrter Herr! Sir,

Írásbeli uton megejtett szavazás eredménye folytán s a Londonban 1903. évi július 10-én tartott ülés hozzájáruló határozatához képest, ez évi augusztus 17-21-éig tartandó III-ik nemzetközi tűzoltó-kongresszusnak székhelye Budapest lesz. Van szerencsém erre Cimedet ezennel meghívni.

A közelebbi részletekről a mellékelt hiv. program tájékoztatót, kívánatra azonban készséggel adunk bővebb felvilágosítást is. Hanem kérjük, hogy az idevonatkozó óhajtatást *De Marie* vezértitkár ur címére, Ettelbrückbe (Luxemburg) sziveskedjék irányítani.

A napirendre kerülő igen érdekes aktuális kérdéseken kívül, e kongresszusnak különösebb jelentőséget kölcsönöz a körülmény, hogy a nemzetközi tűzoltó-tanács állandó választmányának összes tagjai, az elnöktől kezdve az ülnökökig, *újra választás* alá kerülnek és másodsor, hogy ez alkalomból állapittatik meg az eddig tett tapasztalatok alapján az az általános, határozott irány, mely a nemzetközi tűzoltó-szövetség jövőbeli fejlődésére nézve alapvető lesz.

Az erre vonatkozó németi indítvá-

Amennyiben akadályozva lenne Uraságod a Kongresszuson való megjelenésben, akkor tisztelettel felhívjuk a figyelmét alapszabályaink 11. §-ára, melynek értelmében szavazatát bármely másik országabeli képviselőre átruházhatja ugyan; hanem erről, legalább két nappal előbb, a vezértitkár írásban értesíteni tartozik:

Aláírva:

Hip. Casier, Edw. O. Sachs, V. Széchényi gróf és Westphalen alelnökök, Victor Rauter, számadó, G. de Marie, vezértitkár.

A meghívóhoz mellékelt program szerint *augusztus 17-én, vagyis a megérkezés napján, szerdán*, este 8 órakor a nemzetközi tűzoltó-tanács választmánya tart ülést.

Augusztus 20-án, délután pedig az internationális tűzoltó-szövetség közgyűlése tartatik meg, melynek tárgysorozata a következő u. m:

1. Névsor olvasás és a meghatalmazások bemutatása.
2. A választmány jelentése, megbízatásának lefolyt időszakáról.
3. A pénztár állása.
4. Indítványok.
5. A jövő nemzetközi kongresszus székhelyének megválasztása.
6. Tisztújítás. Egy elnök, 4 alelnök, 1 vezértitkár, 1 számadó és 4 ülnök (assessor) választása; valamennyi három esztendőre.

Az alapszabályok*) 15. §-a értelmében a határozatok szótöbbséggel hozatnak meg s tekintet nélkül a megjelentek számára, kötelező erejűek, mihelyt a meghívók, az ülés napját megelőzőleg 4 héttel, szabatosan küldettek szét, ami ezuttal megtörtént.

A 16. § szerint kilépő tagok újra beválaszthatók.

A választmányban egy ország sem szerepelhet egynél több taggal. (17. §.)

Végre a 20. § szerint a választmányba a választottakon kívül, minden állam képviselői közül egy, levelező tag gyanánt jelölendő ki. A levelező tag megbízatásának ideje a választmányi tagokéval egyszerre

1. Melyik a legjobb eljárási mód tűzoltóegyletek alakítására olyan városokban, ahol még ilyenek nincsenek?

2. Hogyan szervezendő az első segélynyújtás?

3. Miként volna egy nemzetközi tűzoltóiroda szervezendő?

4. Az ipar újabb haladása és különösen a villamosság okozta tüzek ellen való védekezés?

5. A tűzoltó-testületek egységes szervezete.

Berlinben (1901) a II-ik kongresszus az alábbi határozatokat hozta, u. m.:

1. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy az építésrendőri kérdések megoldásánál a tűzoltóság képviselőinek a lehető legmesszebb menő befolyás engedtessek.

2. Az anyagok és szerkezetek tűzzel szemben való viselkedésének oly fontos megvizsgálása költségeit ne a kormányok és hatóságok viseljék, hanem azon technikai társulatok is, melyek gyakorlati működésükben a kísérlet eredményéből hasznot huzhatnak.

3. Minthogy ugyanazon anyagok és szerkezetek különböző országokban alkalmaztatnak,

4. Szükséges külön állampénztárak létesítése a tűzoltói intézmény fejlesztése céljából és ajánlatik, hogy a biztosító társulatok hozzájárulása ezen pénztárak jövedelmeihez bevonatassék.

5. Az állam kötelessége a tűznél megsérült vagy megbetegedett önk. vagy kötelezett tűzoltók *elégséges* segélyezése s ezen segély esetleg a szerencsétlenül járt tűzoltó háramaradottjaira is kiterjesztendő. Ugyanezen segély adandó akkor is, ha a tűzoltóságot a hatóság másféle szolgálatra vette igénybe (u. m. árviz, házomlás vasuti baleset) és a tűzoltó ezeknél sérült meg.

Nem magyar kongresszusi tagok.

Az eddig hivatalosan bejelentett idegen országbeli vendégek (köztük 6 hölgy) a következők:

Amerikából.

1. Havanna szigetéről **Morales Federiko**, az önkéntesek parancsnoka, továbbá
2. **Leopold Richard** (Baltimore) német konzul,
3. **Saltzman Ágoston** (New-Yersey), a francia és belga orsz. tűzoltószövetségek tisztb. tagja.

Idegenek nálunk.*)

T. Szerkesztő ur!

A külföldön gyakran vagyok olyan idegen, aki az ottani idegenforgalmat gyarapítom. Gyakorlatból tudom tehát, hogy mit akar a forgó idegen.

Az idén a tűzoltók révén is gyarapodik idegenforgalmunk. A szakszerű részbe nem avatkozom, de külföldiekről és azok fogadásáról lévén szó, hajtánám, ha az idegenforgalmi jelszó nem tévedzené meg őket. Mert nagyon megbecsülhetjük a nagyvilágot, ha ellátogat hozzánk, de magunkat is kell, hogy megbecsüljük, a mikor vendégül fogadjuk azt. Lássuk szívesen a vizitáló külföldet, de akarnunk kell azt is, hogy bennünket lásson, ha itt van. Mutassuk be tehát mindenben lehetőleg azt, a mi a magunké: a *honi specialitást*.

Az idegen azért költi a sok pénzt a magyar utra, hogy magyar világot lásson. Ha pedig itt arról győződik meg, hogy itt nincs is magyar világ, hanem csak az ő világa gyatra kiadásban: másodszer el nem jön közénk és másoknak is azt mondja, hogy a magyar utra nem érdemes pénzt költeni. Az idegenforgalmat az szolgálja igazán, a ki a magyar világ értékét gyarapítja és nem hamisít a Nyugat számára nyugati kulturát. Ne hazudjunk neki magyar egzotikumot, de azzal se csaljuk meg, hogy olyan vendéglátók vagyunk, a kik önmagukat is megtagadják az ő kedvéért. Ne hengegjünk a sajátságunkkal, de ne is dicsekedjünk neki azzal, hogy az ő sajátsága nélkül nálunk meg sem lehet élni.

Demonstráljuk az idegennek a magyar kulturának a világkulturához tartozását és belőle való kiválását azzal, hogy ezt a magyar kulturát a sikerült szelekczió után mutatjuk be neki. Mert akár szelekczió, akár mutáció az eredménye ez a mi kulturánk: a világ kulturájának sajátos része s a mi lelkületünk sajátos kifejezése az. És erre a sajátosságra kíváncsi az idegen, ha hozzánk ellátogat, nem pedig arra, hogy az ő sajátosságát lássa itt is.

Csak egy dolgot ne erőszakoljunk: ételek dolgában hadd egye azt az idegen, a mihez hozzázokott. Mert a gyomor a szokás rabja és őre. Ne kínáljuk cikóriával a kávéhoz szokott vendéget. Ne adjunk elé olyat, a mivel mi sem élünk, a vendég sem él.

De azért hamisítatlan gulyásos hust és halászlét, meg jófajta paprikást bátran tehetünk elébe, a vajban kisült beafstek mellé. Az utóbbiból jóllakhatik, az előbbiekből pedig a magyar konyhát tanulja megismerni. Mert a művelt külföldi, a ki csak külföldön evett gulyásos hust, méltán rosszízű népnek tart bennünket; ellenben ha itt nálunk ismeri meg gyomrával is a magyar energiát, talán sikerül e honi specialitásunk becsületét is megmenteni.

Végül még egyet. Ne felejtünk el egyetlen alkalommal sem válogatott hazai gyümölcsöt, például jól behűtött szép dinnyét tenni elébök s megismertetni őket a mi kitünő ásványvizeinkkel. Ebbéli gazdagságunk még mindig nem eléggé ismert a külföld előtt, pedig pl. csak magában Londonban milliókat lehetne e révén keresni, mert ott, különösen nyáron, aki csak teheti, ásványvizet iszik.

*) Lapunk egy előkelő barátjától kaptuk a fenti sortokat. Időszertűnek tartjuk közre adni őket. A szerk.

Angliából.

1. **Sachs** Edvin Otho, a londoni kir. Operaház és Covent Garden műszaki felügyelője, az angol megelőző tűzrendészeti bizottság ügyvivő elnöke, az angol országos tűzoltószövetség és a nemzetközi szövetség alelnöke, a hozzánk érkező angolok vezetője.

2. **Marsland** Ellis, ker. építési felügyelő Londonban, az angol megelőző tűzrendészeti bizottság tisztb. titkára és a *painswicki* tűzoltóság parancsnoka.

3. **Folker** S. Horace, az angol orsz. szövetség vezér-titkára, a segélyező-szövetség tiszteletbeli titkára, a *guildfordi* tűzoltók parancsnoka.

4. **Clarke** Miksa, a megelőző tűzr. biz. tagja, a londoni kir. építész-egylet alelnöke.

5. **Thomas**, a liverpooli hivatásos tűzoltóság parancsnoka.

6. **Collins** Percy (London), a megelőző tűzr. biz. tagja.

7. **Fox** Károly, alezredes, a londoni Salvage Corps főnöke, az angol orsz. szövetség alelnöke.

8. **Hallows** H. F. J., kerületi tűzfelügyelő, az Essexi grófsághoz tartozó *chingfordi* tűzoltóság tisztb. parancsnoka.

9. **Pizey** G. H., a chingfordi tűzoltóság parancsnoka.

10. **Pritchett** H. Ellis, a swindon-boroughi tűzoltók parancsnoka.

11. **Sheppard** James (London), a megelőző tűzr. biz. tagja, az észak-angol kereskedők biztosító társaságának igazgatója.

12. **Barber** A. T. a windsori tűzoltóság alparancsnoka.

Franciaországból.

1. **Lepine** br., Páris randórfőkapitánya.

2. **Grébauval** Armand, v. városi tanácsnok, a tűzoltó házi bizottmány elnöke (Páris) és neje Grébauvalné asszony.

3. **Mithouard** M. A., ügyosztályi referense a tűzoltóügyeknek (Páris).

4. **Bellanger** ezredes, a párisi katonatűzoltóság parancsnoka.

5. **Cordier** őrnagy, a párisi tűzoltóság gépészmérnöke.

6. **Meller**, a párisi katona tűzoltóság titkára.

7. **Cherrier**, a Seine vármegye tűzfelügyelője.

8. **Cazier**, a nemzetközi szövetség egyik alelnöke.

9. **Leval** André, a „Petit Parisienne“ tudósítója s a „Revue d'Orient“ szerkesztője.

Belgiumból.

1. **Rauter** Viktor, a belga orsz. szövetség elnöke, a nemzetközi szövetség számadója (Anderlecht).

2. **Welsch** J. Alfréd, Gand város tűzoltóságának parancsnoka, a hozzánk érkező belgák vezetője.

3. **Ratinecx** Jenő, schaarbeeki tűzoltó parancsnok.

4. **Phillips** Arthur (Termoude), a belga orsz. szöv. titkára, nejevel.

5. **Van Rollegem**, a termoudei tűzoltóság szakaszparancsnoka.

6. **Goris** Lajos, a termoudei tűzoltóság szakaszparancsnoka.

7. **Ifj. Ramlot**, a termoudei tűzoltóság pártoló tagja.

8. **Vertougen** Lajos, a „ „ „ „

9. **Debois** S. (Furnes), parancsnok.

10. **Baus** Ch. (Ypres), parancsnok.

11. **Vanderkindere** (Nule), a belga orsz. szövetség pénztárnoka.

12. **Kensier** (Pérunelez), parancsnok.

13. **Cornez** (Pérunelez), alparancsnok.

14. **Nicaisse** (Pérunelez), szakaszparancsnok.

15. **Lesveux** (Lessines) parancsnok.

16. **Scaillet** (Lessines), segédtsizt.

17. **De Wolf** Ferenc (Alosh), parancsnok.

21. **Poelmans** A. (Brüsszel), pártoló-tag és három főggy u. m.: Philips Arturné, Ramlotné s Vertougen Lajosné.

Dániából.

1. **Springborg** E. (Aarhus) mérnök és tűzfelügyelő, a dán országos tűzoltó-szövetség elnöke.

Németországból.

1. **Meister** Károly Vilmos, titkos tanácsos, a porosz belügyek miniszteri tanácsosa, (Berlin).

2. **Westphalen**, a nemzetközi szövetség alelnöke, a német hiv. tűzoltók szövetségének elnöke, a hamburgi hiv. tűzoltók parancsnoka.

3. **Herzog**, a hamburgi hiv. tűzoltóság segédtsiztje.

4. **Weigand** (Chemnitz), a német önkéntes tűzoltók szövetségének alelnöke.

5. **Modersohn** C. (Unna), városi mérnök, a porosz és a westfáliai orsz. szövetségek elnöke.

6. **Havestadt** B. (Lüdingshausen), parancsnok, kereskedő.

7. **Magirus** Hermann (Ulm), gyáros, a Magirus cég főnöke, a württembergi keresk. kamara alelnöke.

8. **Richter** Adolf (Dresden), gyárigazgató.

9. **von Schulenburg**, a berlini hivatásos tűzoltóság segédtsiztje.

10. **Gautsch** Konrad, gyárigazgató (München).

11. **Dr. Weinitz** Ferenc (Grunewald).

Luxemburgból.

1. **Hemmer** Eduard, Luxemburg nagyhercegség képviselője (Capellen).

2. **De Marie** Gusztáv, a nemzetközi szövetség vezér titkára, a luxemburgi szövetség elnöke.

Olaszországból.

1. **Goldoni** A., lovag, a milánói tűzoltók parancsnoka, az olasz orsz. szövetség elnöke.

2. **Peuné** Hugó (Milano) mérnök, az olasz országos szövetség titkára.

3. **Molló** Achilles, a nápolyi tűzoltók parancsnoka.

4. **Dragotti** Szilveszter, a nápolyi tűzoltók alparancsnoka.

5. **Gaspari** Rambaldo, a velencei tűzoltók parancsnoka.

6. **Matteucci** Péter, (Ferrara) tűzoltók parancsnoka.

7. **Baldini** Giovanni, (Ravenna) tűzoltók parancsnoka.

8. **Papini** Antonio, florenci parancsnok.

9. **Fucci** József, a római tűzoltók parancsnoka.

Oroszországból.

1. **Lvoff** Sándor herceg, az orosz császári tűzoltó-szövetség elnöke.

2. **Sokoloff** Miklós, kormánytanácsos.

3. **Fessenko** János, kormánytanácsos.

4. **Litwinoff** Sándor, a szentpétervári tűzoltók parancsnoka.

5. **Press** Alexis (Szentpétervár), az orosz mérnök-egylet kiküldöttje.

6. **Sergovsky** Miklós (Szentpétervár), mérnök.

7. **Oklon** György (Reval), kikötővárosi hiv. tűzoltóságának segédtsiztje.

8. **Malkowsky** László (Czenstohova), orosz-lengyel-országi kormánytanácsos, parancsnok.

9. **Lundh** Ede, alezredes, az odesszai tűzoltók parancsnoka.

Boszniából.

1. **Komadina** Milos (Travnik), mérnök, a nejevel.

Azonkívül Ausztriából 16-an s Horvátországból 36-an jelentkeztek.

Magyarországból az 500 főnyi rendező-bizottságnak

Szokás nálunk nevetségés színben tüntetni fel annak az előírását, hogy milyen ruhában jelenjünk meg itt vagy ott, ebből vagy abból az alkalomból. „Azt ugyanis tudja minden művelt ember!” — mondják nagyuri fölényvel, — hogy azután még nagyobb fölényvel megmosolyogják, lesajnálják, kinevessék, az előre nem tájékoztatott s így viseletével a conventionalistól elütő férfit.

Annyi bizonyos, hogy akinek nem teljes a garderobeja annak hiába irunk elő akármit is. Az ilyen ember azonban Angliában meg Franciaországban is egyazon helyzet sulya alatt áll, mint a mi annyira szívesen lesajnált magyarunk. Mihelyt azonban közepes polgárok közt él, avagy egyenruhájuk révén végtelenül összetartozó egyének társaságára vagyunk utalva; akkor az előre nem tájékoztatás, ez a nagyobb ildomtalanosság. A király környezetében mozgó világ elég művelt ahhoz, hogy körülbelül sejtse, milyen ruha melyik alkalomhoz illik s a főudvarmesteri hivatal mégis előírja minden egyes alkalomra az udvarképes urak ruházatát.

Rendező bizottságunk tapintatára vall, hogy kongresszusunk tartamára nem mulasztotta el kiterjeszteni a figyelmét, e mellékesnek látszó körülményre sem.

Ime az előírás:

Augusztus 17-én, szerda.

A margitszigeten d. u. 5—7. teljes dísz (érmek, sisak.) Tűzoltók itt civilben egyáltalán nem jelenhetnek meg, egyenruhában is csak külön névre szóló meghívó birtokában.

Este a fővárosi pavillonban (városliget Kovács vendéglő) tartandó fesztelen ismerkedő estélyen a ruha tetszés színti.

Augusztus 18-án, csütörtök.

A vérmezei katonai parádénál díszegyenruha (sisak). A kongresszus megnyitásán d. e. 11 órakor hasonlóképen teljes dísz (sisak); civileknek szalonkabát vagy Ferenc József kabát (kongresszusi jelvényvel).

D. u. 4 órakor a vízművek megtekintése alkalmával egyenruha (sapka); civilben utcai öltöny (jelvényvel).

Este 1/9-kor az első hivatalos banketten, melyen csak előre megváltott jeggyel lehet fizetni, ismét teljes dísz (sisak, érmek). Civilben frakk, klakk, lakk (fehér mellény).

Augusztus 19-én, pénteken.

A kongresszuson és a kiállítás területén, valamint a záporpróbánál s a nagygyakorlaton egyenruha (sapka), civilben utcai ruha.

Este 8-kor a második hivatalos lakomán, mely a margitszigeti alsó vendéglőben tartatik, egyenruha dísz (sisak, érmek), civilben frakk, fehér mellény.

Augusztus 20-án, szombaton.

A Szent István-napi körmenet alkalmával díszegyenruha (sisak), civilben szalonkabát.

A kongresszust berekesztő ülésen és a nemzetközi szövetség közgyűlésén egyenruha (sapka), civilben szalonkabát.

D. u. 3-kor az Országház megtekintésénél és 1/5-kor a tűzpróbánál egyenruha (sapka), civilben utcai öltöny.

Augusztus 21-én, vasárnap.

A balatoni kirándulásra egyenruha nyári (ha van) és sapka; civilek könnyű uti ruhát öltenek.

mából. — Magyar királyi Honvédelmi Miniszter. — A mentésügy országos szervezése. — *Hivatalos rész*: A július 16-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyző pénztár elnökségének ülése. — Az augusztus 1-én tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyző-pénztár elnökségének ülése. — A vatikáni könyvtár tűzbiztonsága. — A szakkiállításból. — A kiállítók. — *Nemzetközi kongresszusunk*: Meghívó. — A két előző kongresszus tárgysorozata. — Nem magyar kongresszusi tagok. — Idegenek nálunk. — Milyen ruházat van előírva a kongresszusi napok különféle szakára. — *Különlélek*. — *Szerkesztői üzenetek*. — *Beszerzési források*.

— **A király** Bodony község tűzkárosultjainak magánpénztárából 6000 koronát adományozott.

— **A régi munkatárs.** Amit Szövetségünk érdekes alelnöke Óvári Ferenc sejtett s lapunkban kifejezésre is juttatott, lassan bekövetkezik. Ügyünk igaz jóakarói egymásután csatlakoznak. Ime megszólalt fenséges munkatársunk: József főherceg is. Cikke mai számunk vezérhelyén olvasható. Olvasóinknak azonban bemutatjuk védnökünk kísérő levelének egy részét is:

Aicsuth, 1904. VIII. 7. . . . „Jelenleg az orvosom zsarnokoskodik rajtam. Mult tél óta egészségem egy kicsit megrendült és ámbár nincsen nagyobb bajom, de érzem, hogy vigyáznom kell magamra és nem szabad legénykednem, mert a 72-dikben vagyok.

Az idén már három nagyobb tüzesetünk volt. Embereim vitézül megállták a sarat s csak én buslakodtam, távolról nézve a füstöt. Mikor hetvenedik életévemet értem, lemondottam arról, hogy személyesen vonuljak ki a tüzekhez; de azért a szívem bizony csak most is sebesebben dobog, ha kong az aicsuthi torony mélabus harangja.

Mint olvasom, a tűzoltók felett is megnehezült az idők járása. Iszonyu a szárazság és a hőség. Nagy a vízhiány is. A kutak nagyrészt üresek, a patakok csak kevés vizet szállítanak; hanem azért a mi falusi viztartónk még elégségesnek mutatkozik. Maradok régi munkatársa és tisztelője József főherceg.”

— **József Ágost** főherceg-alezredest, Ő felsége, a király a budapesti 1-ső honvédhuszár-ezred parancsnokává nevezte ki. Mikor új minőségében ezredének az üdvözlését fogadta, a közben lépett a terembe *Gaudernák József*, altábornagy, a honvéd-lovasság főfelügyelője, aki német beszéddel kezdte üdvözölni a királyi herceget. József Ágost, főherceg, azonban néhány mondat után, a következő szavakkal vágott bele a német beszédbe magyarul:

— Köszönöm excellenciádnak szíves megemlékezését s engedje meg, hogy mint alantasa új katonai minőségemben bemutatkozzam.

— **Szógyény leányai**, mint tűzoltók. Szógyény Marich László berlini nagykövet, mint minden évben, ez idén is Csoóron (Fehér vm.) nyaral a családjával. A minap kigyuladt néhány szalmakazal Német János gazda udvarán, s a nagy szárazság és hőség folytán átcsapott a tűz a szomszédok asztagjaira is. A már a községházát is fenyegető veszedelemnek híre ment a Szógyény kastélyba is s nagykövetünk leányai, Mariska és Ilonka nyomban a tűz színhelyére siettek, de nem azért, hogy bámészkodjanak, hanem, hogy résztvegyenek az oltásban és mentésben. Maguk hozták kannákban és dézsában a vizet s segítkeztek a lakóknak abban is, hogy holmijukat biztos helyre vigyék. Az urileányok példája átragadt a többi népre is, s a már kigyuladt házak leoltásával váltetett munkájuknak sikerült a tűz továbbterjedésének gátat vetni.

— **Utcák szélessége.** A legszélesebb utca az Avenue de Paris Versaillesben t. i. 100 méter. A berlini Unter den Linden 65 méter. A bécsi Ringstrasse 57 méter. A mi körutaink és az Andrassy-utunk 43 m. Ellenben a londoni White Hall 34 m. s az utána következő legszélesebb utca a North Avenue csak 24 m.

— A Szent-István bazilika Budapesten 97 méter magas, a szent Pál székesegyház Londonban 111.3 méter, a szent Péter temploma Rómában 138 m., a kölni dóm 159 m. s az Eiffel-torony Párisban 300 méter. New-Yorkból jelentik, hogy most kezdték meg egy ház építését, a mely huszonhatemeletes lesz. A ház magassága 117 méter.

— A székesfőváros területén múlt évben előfordult 477 tüzesetből 153 gyújtogatásra volt visszavezethető. (1902-ben csak 84 volt ilyen eset.) Az okozott kár 519.685 korona (1902-ben 71.966 korona.)

— Pályázati hirdetés. A berettyóújfalui önk. tűzoltó-testületnél üresedésbe jött *fizetéses tűzoltói állásra* pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen évi 240 korona fizetéssel és szabad lakással díjazott állást elnyerni óhajtják, hogy kifogástalan előéletüket, eddigi alkalmaztatásukat és szakképzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 25-ik napjáig alulírott nál adják be. Valószínű, hogy az eddig adott évi 60 kor. személyi pótlék ezután is meg fog adatni. A fizetéses tűzoltó teendője: a feeskendők jókarban tartása és a testületnél előforduló minden szolgálat végzése; teendői által le nem kötött idejében ülő foglalkozást, ipart fizhet. Berettyóújfaluban, 1904. július 30. dr. Habókay Béla, főparancsnok.

△ A kiállítási katalógus, melyet az országos szövetség megbízásából, nem kis fáradsággal s áldozattal *Ádám József István*, képesített tűzoltó tiszt s műszaki irodatulajdonos készített sokkal több lett, mint egyszerű hivatalos kalauz. Kiállítása is csinos, tartalma pedig és hihetetlenül olcsó ára arra predesztinálja, hogy megszerezze azt minden tűzoltóság. Kapható a kiállítás területén 20 fillérért. Aki pedig VI., Teréz-körut 6. sz. alá 40 fillért küld be érte, az bérmentesen (postán szállítva) is megkaphatja azt.

— A tűzbiztosító társulatok tudvalevőleg „ártatlansági bizonyítványt“ szoktak kérni, mielőtt kifizetnék a biztosítás összegét.

Az „ártatlansági bizonyítvány“ pedig nem más, mint a hatóság tanuságtétele, hogy a tüzet nem maga okozta az, aki a biztosítás összegét követeli.

A minap egy fiatal, gyászruhás hölgy jelent meg egy fővárosi tűzbiztosító intézetnél és kérte a kötvényben kikötött összeget.

— Nagyságos asszonyom — világosította fel a hivatalnok — addig nem fizethetjük ki az összeget, míg ártatlansági bizonyítványt nem hoz.

A hölgy elpirult és indignálódva felelte:

— Kérem, én már két év óta özvegy vagyok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat legkésőbb a hónap utolsó hetében kérjük címünkre megküldeni.

M. L. Csak a kongresszus jelvényével bíró 4 koronát lefizettek mehetnek mindenhová. Aki nem kongresszusi tag, de egyenruhában jön fel, az is kap kedvezményes vasuti jegyet s a tömegszállások valamelyikén helyet, ingyen megtekintheti a kiállítást, a próbákat, gyakorlatot; de a kongresszuson csak a karzatra bocsátják be s a kongresszus lefolyásáról készített nyomtatott jelentésre nem formálhat igényt.

B. F. P. Beküldött cikkeért fogadja köszönetünk. Mint érdekes adatát hazai tűzrendésztünknek legközelebb közölni fogjuk azt.

M. L. B. A támadási tervet előbb megrajzoljuk s mint hozzászólásra igen alkalmas feladatot azután közöljük.

— **H. G. M.** A genfi tó csak 578 km², a bodeni 539 km², a Lago di Garda 300, a Lago Maggiore 211, a Lago di Como 140, a Vierwaldstätteni tó 107, a zürichi 88 négyzetkilométer terjedelmű, tehát mind kisebb: Balatonnál, amely 699.8 négyzetkilométer.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geitner és Rausch** tulajdona)
feeskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körut 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság (ezelőtt **Walser Ferenc**)
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfeeskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körut 35.
Saját készítményü: tüzi feeskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa
a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszerelésről ingyen árjegyzéket.
Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA
Budapest.
Központi iroda: VI. ker., Teréz-körut 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.
Gyárt: mindenemű tűzoltói létrákat és tömlőmotólákat.

15 áll. szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a
Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság
Budapest, VII., Gizella-út 53. sz.
Kiváratra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat
legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond
és Fia Körmenten.

HIRDETÉSEKET

félhasábas 5 sornyi terjedelemben évi 50 korona, vagy félévi 25 korona lefizetése mellett fogad el

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni, a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy stiztetlet-díjért.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Hazánk tűzrendészete.

Irta: Széchényi Viktor gróf.

A lezajlott III. nemzetközi tűzoltó-kongresszus országSZerte nagy érdeklődést keltett.

Reményleni akarom, hogy ez az érdeklődés nem a banketteknek és egyéb külsőségeknek szólott; hanem ama közóhaj nyilvánult itt meg, hogy végre-valahára tanuljunk a magunk kárán, ha már átka a magyarnak, hogy más kárán nem tud okulni. Tanuljunk a nemzeti vagonnak azon a mérhetlen kárán, melyet a lefolyt nyáron tűzvészek által szendvedtünk és a melyek eredendő oka egy jó *tűzrendészeti törvénynek* a hiánya!

A most említett érdeklődést akarom hasznosítani; és illetőleg, hogy ennek a kissé tényleg felkeltett érdeklődésnek a lángját tőlem telhetőleg szítsam: «Hazánk tűzrendészete» címén cikket irtam, mely eredetileg szövetségünk hivatalos lapjának volt szánva. De, mert a «Tűzrendészeti Közlöny» megjelenésének időpontja meg van határozva, az érdeklődésre pedig, legalább a nem tűzoltó körökben, csak azon melegiben lehetett inkább számítani: ezért egy elterjedt napilapban tettem azt előbb közzé.

Mi természetesebb azonban, mint-hogy ezen cikk a mi lapunkban is

kell, hogy helyet foglaljon. E célból bocsátom azt a t. szerkesztő ur szives rendelkezésére.*)

Az a tény, hogy a harmadik nemzetközi tűzoltó-kongresszust Budapesten tartották meg, minde esetre nagy megtiszteltetés a magyar tűzoltóságra nézve, mert ha a külföld hazai tűzoltóságunkról nem táplált volna kedvező véleményt, ugy alig lehetett volna keresztülvinni, hogy a kongresszus székhelyéül Budapest választassék. Kétségtelen, hogy az utolsó harminc év alatt sokat haladtunk a tűzrendészet terén. Ez a haladás azonban sajnos, kevés kivétellel, csakis a városokra szoritkozik, a falvak legnagyobb része e tekintetben ma is oly kezdetleges állapotban van, mint akár a múlt század elején.

Pedig ha az idejunius, julius és augusztusi ujságokat végignézzük, alig találunk egy számot is, mely ne adna hirt három-négy község teljes pusztulásáról. Áldozatainak legnagyobb részét a vörös kakas éppen a falvak között szedi, ott, hol a szegény földmives embernek összes vagyona mezőgazdasági készleteiből áll, melyek a tűzvésznek legjobban vannak kitéve.

Az utolsó öt év tűzkár-statisztikájának átlaga körülbelül évi harminchat millió korona kárt mutat, melyből biztosítás révén csakis tizenöt millió korona térült meg. Félő azonban, hogy az idej nyár ezen ugyis tekintélyes károsszeget háromszorosára fogja felszöktetni. A rendkívüli aszály folytán még a máskor kevésbé gyulékony anyagok is rendkívül tűzveszélyesekké lettek és bő tápot nyújtottak a kitért tűzvésznek, melyet aztán annál kevésbé lehet

*) Jóleső örömmel konstatáljuk, hogy Ő fensége a védnök után szövetségünk elnöke kér szót lapunk hasábjain. A tömör és mégis részletes, átlátszóan egyszerű és mégis mélyen járó cikknek, mely öméltsága állapontjának és gondolkodásának is hű tükre, — a legnagyobb készséggel adunk helyet. A szerk.

tett sikerrel leküzdeni, mert az abnormális szárazság országsszerte kiszáritotta a kutakat, patakokat, sőt helyenkint a folyókat is.

Alig van megyéje az országnak, hol ég felé meredező romok ne hirdetnék a pusztulást. Topánfalva után Gyöngyös, Temes-Rékás után Bodzás-Ujlak, Zenta, Zsolna, Kisucza-Ujhely, Mikóujfalu és száz más helyen lett milliónyi vagyon a lángok martaléka; ezernyi ember jutott koldusbotra vagy kénytelenített Amerikába vándorolni.

Tűzvész ugyan mindig lesz, a meddig a világ csak állni fog, de a modernebb közigazgatás, a megelőző tűzrendészet és a tűzoltás technikájának fejlettsége oly eszközöket adnak kezünkbe, melyekkel a tűzvészt és a tűzkárt a lehető legszűkebb korlátok közé szoríthatjuk.

Hogy rövid vázlatban tiszta képét adhassuk annak, amit e téren még tennünk kell, először is a jelen szervezetet kell megvizsgálnunk.

A tűzrendészet kezelése az 1886. XXII. t.-cz. 21. §. g) pontja értelmében a községet illeti, mely e célból a helyi viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet köteles alkotni. Sajnos azonban, nagyon sok községünk van ma is, a hol ilyen szabályrendelet nem létezik, vagy ha létezik is, arról csak a hosszas buvázkodás után megtalálható akták, de nem az élő és működő intézmények tanuskodnak. A tűzrendészetnek és a tűzoltóságok szervezetének elveit az 1888-iki kormányrendelet állapítja meg. Tűzrendészeti törvényünk, a szó modern értelmében, sajnos, még nincs és ebben véljük minden baj főokát látni. Az egyetlen törvénypótló szabályzatunk ebben a tekintetben a fentemlített 1888-iki kormányrendelet, mely nem felel ugyan már meg a modern igényeknek, mindazonáltal sok bajnak és katasztrófának lehetett volna elhárítója, ha lelkiismeretesen keresztül vitetik. Sajnos azonban ez is követte számos egyéb kollégájának példáját s végrehajtás helyett javarészt a feledés birodalmába vándorolt.

Ez a kormányrendelet megállapítja a megelőző tűzrendészet elveit, a tűzoltóság szervezésére nézve pedig a következő zsinórmértéket állítja fel: minden legalább 50 házzal bíró községnek kell tűzoltóságának lennie és pedig vagy alakul: a) hivatásos, b) önkéntes tűzoltóság; vagy ha nem, úgy c) a kötelezettség lép életbe, a mennyiben minden 20—40 éves férfi köteleztetik a tűzoltóságba belépni. A kötelezettség alól azonban a törvényhatóságok által megállapítandó váltságdíj ellenében felszabadulhatni.

Megállapítja továbbá, melyek azon legszükségesebb tűzoltószerek, melyeknek minden községben meg kell lenniök és meghatározza a tartandó tűzoltási gyakorlatok számának minimumát, valamint megkívánja a szerek jókarbantartását.

Egyben utasítja a törvényhatóságokat, hogy a kormányrendeletben lefektetett elvek szerint megyei (illetve városi) szabályrendeleteket alkossanak.

Már most nézzük, miként áll ma ezen kormányrendelet keresztülvitele.

A statisztika a következőt mondja: a községek száma Magyarországon 12.614, ezek közül 1021 oly kisközség, mely 50 háznál kevesebbet számlál, kellene tehát 11.593 tűzoltóságnak léteznie.

Ezzel szemben azonban a tűzoltóságok száma a következő:

1. Hivatásos és fizetett	86
2. Önkéntes, gyári, uradalmi és vasuti	2.214
3. Kötelezett	6.244

Összesen: 8.544

Azután feltéve, de meg nem engedve, hogy valamennyi önkéntes tűzoltóság vész esetén működésre képes: 2214.

A kötelezett tűzoltóságok közül ha 75%-ot mondok rendszeres működésre képesnek, úgy azt hiszem még mindig túlrózsásan ítélkezem felőlük: 6244-nek 75%-a = 4650.

Tehát vész esetén rendszeres működésre képes:

1. Hivatásos és fizetett	86
2. Önkéntes és gyári	2.214
3. Kötelezett	4.650

Összesen: 6.950

ezt a 11.593 községből levonva, marad 4643, olyan ötven háznál nagyobb község, mely rendszeres tűzoltóság híján szűkölködik, 1021 kisközség pedig egyáltalán nem is köteles arra, hogy bármilyen tűzoltósága legyen.

Végeredményben mondhatjuk, hogy Magyarország összes községeinek 45 százaléka nem rendelkezik vész esetén rendszeres működésre képes tűzoltósággal.

A kormányrendelet nyomán a legtöbb községben az előirt tűzoltószerek beszerezettek ugyan — többnyire igen drága pénzen. Ámde hiányos elhelyezés, csekély ápolás, sőt igen sok esetben teljes elhanyagolás folytán használhatóságuk sokat szenvedett. Keleti vonása a magyarnak, hogy nagy garral indul neki egy új intézmény létesítésének, lelkesedése azonban csakhamar eilankad és a szívós, kiartó, türelmes munka hiánya az első lelkesedésben alkottat is tönkre teszi idővel.

Ezt látjuk a tűzoltószerek országsszerte tapasztalható nagyfokú elhanyagoltságában is.

Térjünk most át a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségre és annak működésére.

A szövetség célja: a tűzoltóügynek országsszerte egyenlő elvek szerinti fejlesztése, tökéletesítése; tűzoltóságok és vármezei szövetségek alakításának előmozdítása, ezeknek a szervezésben és kiképzésben támogatása és elősegítése.

A szövetség ügyeit egy elnök, egy alelnök, 10 előadó és 2 titkárból álló elnökség vezeti, hónaponként egy ülést tart, a belügyminiszteriumnak szakközegétül szolgál. Ezen elnökség, bár a legnagyobb szorgalommal és odaadással dolgozik, tulajdonképpen csak csigalassusággal halad kitűzött célja felé.

Ennek oka főleg két körülményben rejlik: először, bár neve „Országos“ szövetség, mégis csak 1325 tagja van, azaz valamennyi tűzoltóságnak csak 15½ százaléka foglal helyet kebelében, tehát tulajdonképpen nem bir „országos“ kiterjedéssel; másodsor pedig határozatainak kényszerítő erővel bíró szankciója nem lévén, — annak csak az a testület veti magát alá, a melyik akarja.

Ezen két pontból önként következik, hogy a szövetség még oly üdvös határozatokat hozhat ugyan, de azok gyakorlati eredménye mindig csak kétes lesz.

*

Fentiekben megkísérlettem kinagyolni a hazai tűzrendészet mai állapotát.

Alábbiakban legjobb meggyőződésem szerint igyekszem röviden azon módokat vázolni, melyek tűzrendészetünk elmaradott voltát modernebb színvonalra vonná hivatva emelni.

Első és elkerülhetetlen „conditio sine qua non“ a tűzrendészetnek törvényben való oly szabályozása, mely az összes idevágó kérdéseket felölelné.

A törvényes szabályos elv legyen a kérdést társadalmi uton a hatóság ellenőrzése mellett megoldani, a hol lehet; kötelezőleg, a hol kell.

Vétséssék ki a tűzoltóság a „jótékony intézmények“ osztályából és alkottassék a belügyminiszterium kebelében egy külön tűzrendészeti osztály, melynek vezetője azonban nem jogász,

Ez két okból is óhajtható: először, mert faluhelyen, hol az orvos maga sokszor félnapi járásra van, az első segély nyújtására az ügyis mindig kivonulásra kész tűzoltóság legalkalmasabb; másodsor, mert alkalmat ad a tűzoltóságnak arra, hogy nélkülözhetetlenségét a közönség előtt tüzeseten kívül is dokumentálja és így az iránta való érdeklődést könnyebben fentartsa.

Mert egy-egy nagyobb tüzeset után a közönség melegen szokott érdeklődni a tűzoltóság iránt, sőt kész azt anyagi bizonyítékokkal is tanusítani. Ha azonban 2—3 évig tüzeset nem fordul elő, a közönség a tűzoltóság létezéséről meg kezd feledkezni és könnyen nélkülözhetőnek tartja. Mivel azonban az érdeklődés ébrentartása céljából nem tarthatnak a tűzoltóságok maguknak konvenciós gyűjtőgátót, aki meghatározott időközökben tüzeset rendezzen, kell hogy készenlétüket és nélkülözhetetlen voltukat a legkisebb baleset előfordulása alkalmával is bizonyítsák.

Minden törvényhatóság területén legyen egy vármegyei (városi) tűzfelügyelő, községi járási tűzfelügyelők legyenek alárendelve. Ezeknek kötelessége legyen többszöri körutak által a megelőző tűzrendészet megfelelő állapotáról, a tűzoltószerek jókarban tartásáról és a tűzoltóságok begyakorlottságáról meggyőződést szerezni. Az Országos Tűzoltó-Szövetségbe való belépés kötelező erővel volna kimondandó. A szövetség azon rendelkezései, melyeket a belügyminiszter jóvá hagy, a tagokra nézve szintén kötelező erővel birjanak. Ezen rendelkezések főleg az egyöntetű szervezés, gyakorlás és felszerelésre vonatkoznak.

Ad punctum „felszerelés“ nem hagyhatom szó nélkül az egyenruházat kérdését. Közismertek voltak ezei itt 20—25 évvel a közderültséget keltő lőszórforgás, sarkanyus, aranyaszomántos és lovassági karddal diszlekedő operette tábornokszerű főparancsnoki alakok.

Az Országos szövetség egyik érdeme, hogy sikerült neki nagy küzdelmek árán az egyenruházatot egyszerűsíteni és valamennyire egyöntetűvé tenni.

Mindazonáltal nagyobb tűzoltó-ünnepélyek alkalmával, mint a nemzetközi kongresszus ideje alatt is volt alkalmunk meggyőződni, még ma is látunk telivér Lohengrineket, kit saját imponáló szépségük bámulatában nem veszik észre, hogy uton-utfélen nevetség tárgyai és nevetségessé teszik a tűzoltó-intézményt magát is.

*

A megelőző tűzrendészet intézkedéseinek mindazon szabályokat kellene magában foglalnia, melyek nagyobb tűzvesztek keletkezését már eleve a lehetőségig kizárják.

Ilyen először is a tűzbiztos építkezés, ezalatt nemcsak az épület anyagát értjük, de azt is, hogy távolság és elhelyezésben miképp viszonylik a szomszéd épületekhez. A meglévő sok zsuptetejű házat persze mind lebomboltatni nem lehet, de igenis meg lehet akadályozni, hogy az új épületek ne készüljenek tűzveszélyes anyagból. Megengedem, hogy egy modern község nem tesz oly költői benyomást a szemlélő kedélyére, mint egy ódon zsutfedeles, fatornáczos falucska. De bármily szép dolog is a költészet, a tűzrendészet terén nem volna helyén való neki egyéb vitális érdekeket alárendelni.

Második főpontja a megelőző tűzrendészetnek a vizszerzés, vagyis gondoskodás arról, hogy a tűzoltóságoknak minden időben, de főleg aszály idején elegendő mennyiségű víz álljon, könnyen hozzáférhető helyen rendelkezésére. A legkitünőbbben képzett tűzoltóságot is teljesen paralizálja a vízhiány. Eklatáns példa erre Gyöngyös, melynek kitünően szervezett, jó hírnevű, jól felszerelt tűzoltósága van — és mégsem volt képes megátolni 600 házának elharmvadását.

A tűznek óriási kiterjedése csakis a vízhiánynak tudható be. Ne sajnáljuk tehát a költséget artézi kutak furására, melyek alkalmasak, hogy minden időszakban bőven szolgáltatassanak vizet. Adjon a kormány kedvez-

A tüzesetek oka igen sok esetben gyermekeknek gyufával való könnyelmű bánásmódja. A szülők elmennek hazulról, a gyermekeket otthon hagyják felügyelet nélkül, kezük ügyéből csak az értékesebb holmit rakják vagy zárják el. Az értéktelen portékát kívül hagyják, ezek közé tartozik a gyufa is, hisz olcsó jószág az, egy krajeárért két paklit is adnak! Nem csoda, hogy még a szegény ember sem becsüli meg, hagyja heverni erre és arra, — így kerül az könnyen a gyerekek kezébe, kik aztán végzetes szerencsétlenséget okozhatnak vele.

Mihelyt azonban a gyufa értékesebb portéka lesz, mondjuk ha paklija 15—20 fillérbe kerülne, akkor bezzeg mindenki jobban megbecsülné, nem pocskólná el és nem hagyná mindenütt heverni.

Emeljük fel tehát a gyufa adóját Ausztriával egyetértőleg, a bevétel ellen pedig védekezzünk megfelelő vámmal.

A felemelt gyufaár a szegény embert nem fogja sújtani, attól ne tessék félni, mert igaz, hogy kevesebb gyufát fog vásárolni, de azt gondosan el fogja zárni és óvakodni fog attól, hogy a gyerekek kezébe jutván, azok elprédálják.

A felemelt gyufaadóból befolyó jövedelmet pedig, fordítsa az állam a tűzoltó-alap növelésére.

A tűzfelügyelői állások fizetései, a tűzoltószerek beszerzésére adandó szubvenciók, artézi kutak furása stb. mind pénzbe kerül. ehhez alapot kell teremteni a közönség érzékeny megterhelése nélkül, erre kellene az országos tűzrendészeti alap.

Ez jövedelmeit kapná: 1. a kötelezett tűzoltók váltásdíjából, 2. a tűzrendészeti szabályok ellen vétők büntetéspénzéből, 3. a gyufaadóból és 4. főleg a tűzbiztosító társulatok díjbevételeinek öt százalékából.

Ezen utóbbi dolog a külföld majdnem minden államában már életbe lépett. Különösen a német birodalom államaiban 2—5 százalékot kötelesek a tűzbiztosító társulatok tűzrendészeti célokra fizetni.

Es ez jogos megadóztatás, mert minél belterjesebben kezelterik a tűzrendészet, annál kisebb kockázattal dolgoznak a biztosító társulatok. Ezzel szemben azonban a kötelező tűzbiztosítást is életbe kellene léptetni, akkor a statisztika nem mutathatna olyan szomorú eredményt, mint például az 1903. évbéli, mikor is az ország tűzkára harminczhat millió korona volt, melyből biztosítás révén csakis tizenöt millió térült meg, tehát huszonegy millió korona nemzeti vagyon tönkrement teljesen.

És mennyivel lesz még szomorubb az 1904 dik év statisztikája!

A létesítendő tűzrendészeti törvénynek az említeteken kívüli továbbá még nagy sulyt kell fektetnie a tűzoltói szakoktatásra. Azon törekvésnek kell dominálnia, hogy minél több egyén legyen a képzett tűzoltó. Mert hisz azt ma már hál' Isten, magyarázni nem kell, hogy a tűzoltás olyan mesterség, melyet tanulni kell. Használjunk fel minden módot arra, hogy a képzett tűzoltók számát szaporítsuk.

Ezen elvet szem előtt tartva, az Országos Tűzoltó-Szövetség évente rendez Budapesten egy tűzoltótisztai tanfolyamot; közreműködésével pedig az ország több vidéki városában rendeznek a megyei szövetségek kisebb tanfolyamokat. A közigazgatási tanfolyamok és számos tanítóképezde kötelezett tantárgyai közé is felvették már a „tűzrendészetet“. A honvédelmi miniszter a csendőrség tanfolyamain újabban szintén kötelezővé tette ezen tárgyat. A közös hadsereg és a m. kir. honvédség csapatait is betanítatják egyes helyőrségekben.

A minap, már elfelejtettem melyik napilapban, olvastam egy életrevaló cikket, mely a katonaságnak tűzoltásra való kioktatását tisztebb mederben kívánja megvalósíttatni. Az illető tisztelet cikkirő ur indítványait megtoldanám azzal, hogy rendezzen a hadvezetőség évente 10—14 napi tanfolyamokat, melyen fiatalabb, önként jelentkező tisztok a tűzoltásra egy szakember által kitaníttassanak, ez terjesztessék ki annyira, hogy minden

laktanyában legalább egy tiszt legyen, a ki a tűziendészet tudományában annyira jártas, hogy a legénységet kioktathassa.

A legénységgel, ha minden héten egy órát gyakorolnak, a célt teljesen el lehet érni a nélkül, hogy a katonai kiképzés szenvedjen.

Az eredmény az lenne, hogy nagyobb tűzvészeknél a katonaság szakszerűen és eredményesen közreműködne — és mi meg nem vetendő: *minden kiszolgált katona, mint tanult tűzoltó térne vissza községébe.*

Ha a felsorolt indítványokon kívül sikerülne a közönségnek a tűzoltó-intézmény iránt érzett közönyét valami módon meleg érdeklődéssé változtatni, úgy azt hiszem, a tűzrendészet főkérdései megoldást találnának.

Az 1904. év óriási tűzvészei meg-

mutatták tűzrendészetünk hiányait, minden érző magyar szíveknek azon meggyőződésre kellett jutnia, hogy ez így nem maradhat.

Tennünk kell!

Meggyőződésem, hogy Tisza István gróf belügyminiszter teljesen méltányolja ez ügy nagy horderejét és a kormány mielőbb az országgyűlés elé hozza a tűzrendészeti törvényjavaslatot, melynek tervezetét az Országos Tűzoltó-Szövetség már két év előtt kidolgozta és adta be a belügyminiszteriumba.

HIVATALOS RÉSZ.

Ő felségéhez a királyhoz, legmagasabb születésnapja alkalmából, a következő távirat menesztetett Ischlbe:

„A III-ik nemzetközi tűzvédelmi kongresszusnak, az európai államok képviselőiben, Budapestre egybegyűlt tagjai, hódolatteljesen üdvözlik Felségedet s különös szerencsédnek vallják, hogy hódolatukat Felséged legmagasabb születésnapján mutathatják be.“

Aláírva:

Hyp. Cazier, délégué français.
Branddirector Westphalen, Hamburg.
Edwin Otho Sachs, London.

Gróf Széchényi Viktor, a magyar országos tűzoltó-szövetség elnöke.
Gustav De Marie, vezértitkár Luxemburg.

Ez üdvözlő táviratra gróf Széchényi Viktor elnök kezéhez, a kabinetirodából alábbi válasz érkezett:

„Ő császári és királyi felsége, a III. nemzetközi tűzvédelmi kongresszus Budapestten egybegyűlt tagjainak hódolatát, legmagasabb köszönetének nyilvánítása mellett, legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatván, legjobb sikert kíván a kongresszus emberbaráti céljainak elérése érdekében.

König, a kabinetiroda főnöke.

A király ő felségéről, Szövetségünk elnöke, Széchényi Viktor gróf, az augusztus 18-án tartott lakomán, francia nyelven, a következőképp emlékezett meg:

Uraim!

Kilencszáznégyszáz esztendeje annak, hogy II. Sylvester pápa a magyarok fejedelmének, a későbbi Szent István királynak, koronát küldött. 904 év óta ékesíti ez a korona, mely

Uralkodónk, a magyar korona mostani viselője, a mai nappal születésének 74-ik évfordulóját érte meg. Ez a nap minden igaz magyarnak ünnepnapja. Milliók esdik e napon az ég áldását, koronánk fölként viselőjének a fejére, hogy áldja isten s tartsa meg erőinek teljében a királyt.

Uraim! Egyesítsék jókívánásaikat a mi hő fohásunkkal s üritsenek poharat a mi ártatlanosan tisztelt és szeretett jó királyunk

Bajtársak!

Nagy Széchényink azt mondta, hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Mikor ez a híres mondás elhangzott, mi magyarok még irigykedve tekintettünk Nyugat felé, a hol minket vagy sajnáltak, vagy lenéztek, vagy kárörvendőn csóválták a fejüket „nemzeti hóbortunk” felett; de megérteni nem akartak. Ma, a midőn a polgárosult Nyugatot e diszes vendégkoszoru képében itt együtt láthatjuk: mások irigykedhetnek mi reánk.

Hogyha pedig tudjuk azt a valóságnak megfelelő előzményt is, hogy ez a III-ik nemzetközi tűzoltó-kongresszus, melynek tagjai Párizs és Berlin után, a mi hazánk fővárosát keresték fel, ezt saját elhatározásukból, s (az osztrákok se igent se nemet nem mondó fehér lapját leszámítva) az országos szövetségek titkos szavazása egyhangu eredménye folytán tették: akkor bátran állíthatjuk azt is, hogy Magyarország már van!

A kik ezt megtisztelő látogatásuk tényével elismerték s tényleges megjelenésükkel igazolták, méltókká lettek a mi feltétlen hálánkra. S ennek e pillanatban, midőn a magyar királyt ők éltették velünk, megfelelőbb kifejezést nem adhatunk, mintha mi is megemlékezünk azon országok fejeiről, a kiknek képviselőletében a külföldi urakhoz és bajtársakhoz most szerencsénk van.

De hogy ezt tisztelt vendégeink is megértsék, internacionális nyelven kívánom felszólalásom befejezni, mondván (a magyarok példájára felállanak a jelenlevők is, szónok pedig franciául így folytatja) Messieurs! Poharat emelek és iszom azon monarchák és államfők egészségére, a kiknek országai képviselőletében az urak körünkben megjelenni szívesek valának és kérem Önöket, hangoztassák velem együtt a mindnyájunk őszinte óhaját: a képviselt nemzetek uralkodói és államfői sokáig éljenek!

Éljen! Éljen! Éljen!

Óvári Ferenc, alelnököt követőleg, *Meister* Károly Vilmos, titkos tanácsos (Berlin), védnökünk *József főherceg* ur egészségére e szavakkal ivott áldomást:

Uraim!

A magyar király után, az itt képviselt országok államfőiről is történt megemlékezés. És méltán, mert hisz e legmagasabb körökben az internacionális ügy, a melynek érdekében mi itt Budapesten egybegyültünk, mindenkor csak méltánylással találkozik s hathatós pártfogásra tarthat számot.

Annak az uralkodó háznak azonban, melynek jogara alá ez a szép ország is tartozik, ől itt Magyarországbán egy fenkölt tagja, a ki

levok (malának) hosszú éveken át, mint aktív tűzoltó is dokumentálta eleven érzékét a nemes ügy iránt. (Igaz!)

Hogy ki ez a fenséges fejedelmi sarj és hogy mily közel áll ő a magyar nemzet szívéhez (Ugy van!), azt talán e helyt felesleges is fejtegetnem. Ellenben humánus eszménk iránt tanusított s tettekben is megnyilvánult magas érdeklődéséért s azért a magasztos példaadásért, mely jótékony befolyását az ügy fejlődésére el nem téveszthette: hálás elismerésünket lehetetlen kifejezésre nem juttatnunk.

Ezt teszem én most, mindannyiunk nevében, a midőn poharat emelve azt kívánom, hogy *Ő királyi és császári fensége, József főherceg ur* sokáig éljen! (Viharos éljenzés!)

A III. internationalis tűzoltó kongresszus külföldi tagjai.

(Hivatalos lista.)

Amerikából.

1. *Leupold Richard*, Chili, délamerikai állam, konzula Baltimoreban.

Angliából.

1. *Sachs Edvin Otho*, a londoni kir. Operaház és Covent Garden műszaki felügyelője, az angol megelőző tűzrendészeti bizottság ügyvivő elnöke, az angol országos tűzoltószövetség és a nemzetközi szövetség alelnöke, a hozzánk érkezett angolok vezetője.

2. *Folker S. Horace*, az angol orsz. szövetség vezértitkára, a segélyező-szövetség tiszteletbeli titkára, a *guildfordi* tűzoltók parancsnoka.

3. *Marsland Ellis*, ker. építési felügyelő Londonban, az angol megelőző tűzrendészeti bizottság tisztb. titkára és a *painswicki* tűzoltóság parancsnoka.

4. *Clarke Miksa*, a megelőző tűzr. biz. tagja, a londoni kir. építész-egylet alelnöke.

5. *Collins Percy* (London), a megelőző tűzr. biz. tagja.

6. *Fox Károly*, ezredes, a londoni Salvage Corps főnöke, az angol orsz. szövetség alelnöke.

7. *Hallows H. F. J.*, kerületi tűzfelügyelő, az Essexi grófsághoz tartozó *chingfordi* tűzoltóság tisztb. parancsnoka.

8. *Pizey G. H.*, a chingfordi tűzoltóság parancsnoka.

9. *Pritchett H. Ellis*, a swindon-boroughi tűzoltók parancsnoka.

10. *Sheppard James* (London), a megelőző tűzr. biz. tagja, az észak-angol kereskedők biztosító társaságának felügyelője.

11. *Barber A. T.* a windsori tűzoltóság alparancsnoka.

Ausztriából.

1. *Vogel Ernő*, Teplitz. (Csehország).

2. *Staudt Károly*, szöv. titkár, Josephstadt. (Csehorsz.)

3. *Mianowski László*, Kolomea. (Galicia).

4. *Bodakowski Szaniszló*, Kolomea. (Galicia).

5. *Iluicki Henrik*,

6. *Mayer Mátyás*, szöv. elnök, Horazdovitz. (Csehorsz.)

7. *Hubalek B. József*, Cseszka-Trebova. "

8. *Seidl L. Adolf*, Nachod. "

9. *Vozáb Károly*, szövetségi elnök, Nagy-Beranau (Morvaország).

10. Ifj. *Czermack Regináld*, mérnök, Teplitz.

11. **Koppler József**, a bécsi „Signale“ című szaklap munkatársa, Graz.

12. **Steipe S. A.**, gyáros, Olmütz-Chwalkowitz.

13. **Dr. Schlesinger Stuart**, gyáros, Wien.

14. **Portele Emanuel**, Zohsee-Landskron.

15. **Wahner J. Károly és neje**, Zwickau.

16. **Gebert György**, Alt-Zedlisch.

17. **Scherer Róbert és Malvin**, Wien.

18. **Goldmann Justus**, Trübenwasser.

19. **Schön Lajos**, gyáros, Wien.

20. **Hilscher Vilmos**, Polnisch-Ostrau (Silézia).

21. **Tomscha Rezső**, „ „ „

22. **Tomaschek János**, „ „ „

23. **Lehotzky József**, „ „ „

24. **Smekal R. A.** (Smichov).

25. **Kreczan Bohumir** (M.-Ostrau), Morvaország

Belgiumból.

1. **Welsch J. Alfréd**, Gand város tűzoltóságának parancsnoka, a hozzánk érkezett belgák vezetője.

2. **Ratincx Jenő**, schaarbecki tűzoltó parancsnok.

3. **Van Rollegem**, a termondei tűzoltóság szakaszparancsnoka.

4. **Gris Lajos**, a termondei tűzoltóság szakaszparancsnoka.

5. **Debois S.** (Furnes), parancsnok.

6. **Ban- Ch.** (Ypres), parancsnok.

7. **Vanderkindere** (Nule), a belga orsz. szövetség pénztárnoka.

8. **Kensier** (Péruwelz), parancsnok.

9. **Cornez** (Péruwelz), alparancsnok.

10. **Lesneux** (Lessines) parancsnok.

11. **Scaillet** (Lessines), segédtiszt.

12. **Dupire** (Leuze), szakaszparancsnok.

13. **Royer** (Gulleghem), parancsnok.

Boszniából.

1. **Komadina Milos** (Travnik), mérnök, a nejevel.

Bulgária.

1. **Troleff Dimitri**, parancsnok, Szófia.

2. **Doitschin Ivanoff** Szófia.

3. **Christof Slavió** Szófia.

4. **Kojouharoff Russi** Burgas.

5. **Neiden Nicolo** Tatarbazardzsik.

Dániából.

1. **Springborg E.** (Aarhus) mérnök és tűzfelügyelő, a dán tűzoltók országos szövetségének elnöke.

Franciaországból.

1. **Grébauval Armand**, városi tanácsnok, a tűzoltó házi bizottmány elnöke (Páris) és neje Grébauvalné asszony.

2. **Bellanger ezredes**, a párisi katonatűzoltóság parancsnoka.

3. **Cordier őrnagy**, a párisi tűzoltóság gépészmérnöke.

4. **Meller**, Bellanger titkára.

5. **Cherrier**, a Seine vármegye tűzfelügyelője.

6. **Cazier Hypolith**, a nemzetközi szövetség alelnöke, Creil.

7. **Massard**, városi képviselő Directeur de la Patrie.

8. **Chavelot Robert**, Redacteur de la Patrie (Paris).

Luxemburgból.

1. **Hemmer Eduard**, Luxemburg nagyhercegség kép-

Németországból.

1. **Meister Károly Vilmos**, titkos tanácsos, a porosz belügyek activ miniszteri tanácsosa, (Berlin).

2. **Westphalen**, a nemzetközi szövetség alelnöke, a német hiv. tűzoltók szövetségének elnöke, a hamburgi hiv. tűzoltók parancsnoka.

3. **Herzog**, a hamburgi hiv. tűzoltóság segédtisztje.

4. **Giersberg Erich**, főparancsnok, Berlin.

5. **von Schulenburg**, a berlini hivatásos tűzoltóság segédtisztje.

6. **Weigand** (Chemnitz), a német önkéntes tűzoltók szövetségének alelnöke.

7. **Modersonn C.** (Unna), városi mérnök, a porosz és a westfáliai országos szövetségek elnöke.

8. **Magirus Hermann** (Ulm), gyáros, a Magirus cég főnöke, a württembergi keresk. kamara alelnöke.

9. **Havestadt B.** (Lüdingshausen), parancsnok, kereskedő.

10. **Gautsch Konrad**, gyárigazgató (München).

11. **Dr. Weinitz Ferenc** (Grunewald).

12. **Richter Adolf** (Dresden), gyárigazgató.

Olaszországból.

1. **Fucci József**, lovag, mérnök, a római tűzoltók parancsnoka.

2. **Goldoni A.**, lovag, a milanói tűzoltók parancsnoka, az olasz orsz. szövetség elnöke.

3. **Rossi Achilles**, Milano, segédtiszt.

4. **Fischer Adolfo**, Milano, gyáros.

5. **Molló Achilles**, lovag, a nápolyi tűzoltók parancsnoka.

6. **Dragotti Szilveszter**, a nápolyi tűzoltók alparancsnoka.

7. **Baldini Giovanni**, Ravenna, tűzoltó parancsnok.

8. **Gaspari Rambaldo**, a velencei tűzoltók parancsnoka.

9. **Matteucci Péter**, Ferrara, tűzoltó parancsnok.

Oroszországból.

1. **Sokoloff Miklós**, kormánytanácsos, Szent-Pétervár.

2. **Fecsenko János**, kormánytanácsos, Szent-Pétervár.

3. **Litwinoff Sándor**, a szentpétervári tűzoltók parancsnoka.

4. **von Landesén** Szentpétervár, az orosz kormány kiküldöttje.

5. **Mundel Miklós**, udv. tanácsos, Szent-Pétervár.

6. **Malkowsky László** Czenstohova, orosz-lengyelországi kormánytanácsos, parancsnok.

7. **de Kriwochef** Gatschina, tűzoltó parancsnok.

2230.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó-szövetség *elnöksége folyó évi szeptember hó 17-én, szombaton, d. u. 3 órakor* ülést tart, melyre az elnökség tagjai ez uton meghivatnak.

Az ülés főbb tárgyai:

a) A nemzetközi tűzvédelmi kongresszus ügye.

b) Folyó ügyek és jelentések.

Budapest, 1904. szeptember 1-én.

A tartott felolvasások, a kongresszus lefolyásáról *Breuer* Szilárd titkár által egybeállítandó hivatalos jelentés keretében, nyomtatva jelennek meg. Addig is azonban, míg ezt a kongresszus tagjai kezükhöz kapják, kettőt közülről mutatoulideiktatunk. *Sheppard* felolvasása az egyik, amely nem egy történeti vonatkozású s a vidéket is érdeklő, eddig ismeretlen adatot tartalmaz; míg a másik *Scserbovszki* főparancsnoké s általános érdekű.

A tűzjelző-készülékek és riasztó-berendezések fejlődése és azok jelentősége.

Irta és a budapesti kongresszuson felolvasta:

James Sheppard,

a North-British and Mercantile Insurance Co. felügyelője és az angol Fire Prevention Committee (megelőző tűzrendészeti bizottság) irodalmi osztályának elnöke.

Ama folytonos küzdelemnek a története, mely az emberiség és a tűz között soha meg nem fog szünni, magában foglalja városok, nemzetek, államok felvirágzásának és pusztulásának a történetét.

Feltűnő azon rohamosan növekedő gyorsaság, melylyel a tűz a kicsinyke szikrából óriási, mindent pusztító tűzvészszé nővi ki magát. Sok költő és bölcsész emlékszik meg bámulattal erről; így már *Pindar* 2400 évvel ezelőtt ilyenformán írt a tűz hatásáról és gyors növekedéséről:

„A tűz, mely a hegyek nagy erdeit elemészté kicsinyke szikrából lön.“

Vagy *Szt. János* apostolnál ezt olvashatjuk:

„Nézd, mily nagy volt az erdő s mily kicsiny a gyújtogató szikra.“

Shakespeare megszólaltatván *Clarence* herceget, így kiált fel:

„A kis lángot hamar eltaposod; de jaj, ha megtűród: egész folyam vize nem oltja többé.“

Korán felismerték, mily fontos, hogy a keletkező tűzvész lehetőleg kitörése pillanatában fojtassék el.

E célból *Angolországban* az este beálltával az összes tüzek és világító lángok kötelező eloltása volt elrendelve s az időt, melyen tul semminemű tűznek nem volt szabad égnie, haranggal jelezték. Erre vonatkozólag olvassuk *Milton*nál:

„A távoli tűzharang megszólal és hangja messze áthallatszík a tengermosta partra.“

Gray pedig körülbelül e szavakkal kezdi világhírű elegiáját:

„A tűzharang megszólal, a nap nyugodni tér.“

Később járört is tartottak, akinek feladata volt a polgárokat figyelmeztetni, hogy a tűzzel óvatosan bánjanak. Ekkor már kötelező volt a szomszédos épületek között kőből való tűzfal emelése, hogy a keletkező tűzvész a szomszédságba át ne terjedhessen, valamint meg volt tiltva sűrűbb lakosságú negyedekben a könnyen tüzet fogó avagy robbanékony tárgyakkal való kereskedés is.

Sok városban ört állítottak egy-egy magasabb toronyba, azon célból, hogy a magasból szorgalmasan őrködvén a netalán valahol kiütött tűz esetén a riasztó jelet rögtön megadja

és a tűz helyét és irányát nappal zászlóval, éjjel pedig fényvel megjelölje. Ugyancsak felosztották a várost részekre és az ekkép felosztott városról az őrnek tervei voltak, a melyeknek egyikén tűz esetén annak pontos helyét megjelölte és az így megjelölt tervet a torony alján álló másik őrnek ledobta. Több városban még ma is divik a tűzjelzés eme módja. Azonkívül templomtornyokon vagy más nyilvános épületek tornyán külön tűzjelző harangokat állítottak fel, melyeket tűz esetén megkongattak, ekkép adván hírt a kiütött tűzről.

Miután, mint könnyű belátni, a fentebb felsorolt intézmények, melyek a kiütött tűz fedezését és a lakosság alarmirozását célozták, sokáig nem felelhettek meg a célnak, mert hiszen főfontosságú, hogy a kiütött tűzről már azelőtt szerezzünk tudomást, mielőtt az ég felé törő világosság annak már meglehetősen elharapódzását jelzi: már korán külön a tűzjelzés célját szolgáló berendezések állítottak fel. Ugy látszik azonban, hogy ezen intézkedések nem keltették fel a közbizalmat, ugyannyira, hogy egy 1605 és 1653-ban Londonban kelt királyi proklamáció a további ilyen célu rendelkezéseket egyenesen betiltotta. Valószínű, hogy az előirt rendszabályokat nem tartották be szigorúan, vagy talán hanyagság vagy egyéb okokból nem vették azokat kellőképp figyelembe. Csak így magyarázható, hogy éppen abban az időben történt leginkább, hogy gyakran egész városok, mint 1666-ban London városának nagyobb része esett a tűz martalékául.

Ez az utóbb említett tűzvész különben arra az intézkedésre birta a hatóságot, hogy a biztonsági előírásokat szigorubban vegyék. Így míg egyfelől külön tűzörsegeket állítottak fel és a tűzjelző harangokhoz is külön embert szerződtettek, addig másfelől a rendőri közegeknek minden évben kétszer kellett minden kályhát, valamint minden olyan helyet megvizsgálni, melyekben a hamut tartották. Mondhatom, hogy ez bölcs elővigyázati intézkedés volt, mely megérdemelné, hogy a közbiztonság érdekében újból életbe léptetessék.

1700 körül kezdett általánossá válni a tűzifecskendőknek és tömlőknek alkalmazása. Ekkor hamar rájöttek, mily fontos, hogy ezen készülékekkel a tüzet minél hamarabb megtámad-

hassák. E célból díjakat tüztek ki és azon feckendő legénysége, mely elsőnek jelent meg a tűz színhelyén, 30 shilling*) jutalmat kapott, míg a másodiknak érkezett 20 shillinget, a harmadik pedig 10 shillinget kapott. Díjat kapott azonkívül az a vízvezetési őr is, ki elsőnek szolgáltatott vizet a feckendők részére vízesap nyitása által; jutalma szintén 10 shilling volt. A feckendők és a vízvezeték legénysége a díjakat végül azon emberekkel osztották meg, kik a tűz kitörésének első hírnökei voltak.

Ily módon Londonban igen megbízható tűzjelző rendszer alakult ki, mely 170 éven át tartotta magát, sőt vidéki városokban még ma is alkalmazásban van.

Nem akarom azonban elhallgatni, hogy a tűzjelzés e módszere, mely szerint az első közbelépők jutalmat nyertek, számos visszaélést is vont maga után, a mennyiben kiderült, hogy számos tüzet szándékosan, csupa nyereszkedési vágyból gyújtottak, hogy aztán a tűzjelzésért járó díjat beszedhessék.**)

Csak a következőt említem, hogy 1871-ben, mikor vizsgálatot indítottak a visszaélések kiderítésére és elhárítására, kiderült, hogy 8 hónap leforgása alatt egyetlen ember 74 tüzesetnek volt az okozója, melyek bejelentéséért különböző nevek és címek alatt a jutalmakat felvette. Ezen visszaélés kiderítése után a jutalmak kiosztását beszüntették.

A villamos táviró bevezetése nélkülözhetővé, sőt fölöslegessé tette a tűzjelzés eddigi módját és nemsokára általánossá lett amannak alkalmazása a tűzjelzés szolgálatában.

A legelső, tökéletesnek mondható nyilvános tűzjelző berendezés, mely a rendőrállomásokat is összeköttetésbe hozta, 1849-ben *Berlinben* állíttatott fel. Ennek példáját követték más városok is és nemsokára egész serege a nyilvános tűzjelző készülékek- és berendezéseknek lett ismeretessé.

Daczára annak, hogy megbízható berendezések tehát már léteztek, eme rendszereknek általános bevezetése nagyon lassan haladt, a minek okát abban kell keresnünk, hogy a hatóságokat leginkább az a nagyon indokolt gyanu tartotta vissza, miszerint egyes személyek rosszindulatból e berendezésekkel vissza fognak élni. Tényleg *London* városa csak 1880-ban kezdte alkalmazni az elektromos tűzjelzőt, mikor is 6 áramkört rendeztek be 40 jelzőállomással. Hogy mennyire jogosan tartották a visszaélésektől, mutatja az, hogy a nevezett évben tűzjelzőn 44 igazi és 33 hamis jelzés történt és csak egyszer sikerült egy embert tettegni érni, a mint egy jelzőkészülékkel meg nem engedett módon foglalatoskodott.

A londoni tűzoltóság ma 927 nyilvános tűzjelző állomással rendelkezik, ide nem számítva azon 264 telefonikus összeköttetést, melyek a rendőri állomásokhoz és más nyilvános épületekhez vezetnek. Majd valamennyi ilyen tűzjelző-állomásról lehet valamelyik rendőrállomásra telefonálni.

A nyilvános villamos tűzjelzőknek Londonban való behozatala óta a hamis jelzések száma lényegesen emelkedett és pedig 7%-ról ca 20%-ra. Egyébként konstatació, hogy a szándékos hamis riasztó jelzések száma folyton apad, úgy, hogy az elmúlt évben csak 126 hamis vészjelzést lehetett kimutatni.

Különböző városokban különböző rendszerű készülékeket alkalmaznak, melyek előbbiekkel

vélük azt, hogy a visszaéléseket lehetőleg ki-szorítsák. E módon azonban inkább csak nehézséggé teszik a jelzést, a mi esetleg még nagyobb hátrány, mint a tűzoltóság félrevezetése.

Az *amerikai* városok egyes nagy épületeinek több emeletén van számos hívó-készülék felállítva, a mi valószínűleg más országok városaiban is előfordul. Ezen hívó-készülékek a legközelebbi nyilvános jelző-készülékbe vannak kapcsolva, miáltal különböző helyekről részint a legközelebbi őrállomással létesíthető összeköttetés, részint pedig egy központi állomás közbeiktatásával a tűzoltósági központtal.

Megpróbálták a drótnélküli távirót is tűzjelzésre felhasználni; ennek alkalmazhatóságáról azonban még nincsenek kellő tapasztalataink.

Mindezen eddig leírt berendezések ugynevezett kézi berendezések, a melyek tehát az emberek közbenjöttét igénylik, mert a tüzet előbb fel kell fedezni és azután jelenteni. E berendezésekről általában azt lehet mondani, hogy *beráltak*, különösen derék tűzoltósággal kapcsolatban.

De már több idő óta számos kísérletet végeztek olyan automatikus jelző-berendezésekkel is, melyek akkor jönnek működésbe, ha egy bizonyos épületben, melyben tűzjelző készülék van, az épület valamelyik részében a hőmérséklet aránytalanul emelkedik. Ezen kísérletek eddig még nem nyújtottak teljesen pozitív eredményt, de az utóbbi években végzett ilyenmű kísérletek mégis arra engednek következtetni, hogy a fáradozásokat majd siker fogja koronázni.

Olyan berendezéseknél, melyek automatikus feckendőkészülékkel vannak kapcsolatban, feltétlenül szükséges, hogy riasztóval legyenek összeköttetésben. Vannak oly berendezések, melyeknél a riasztók akkor jönnek működésbe, ha az oltókészülék is működésbe hozott, vagy pedig a hő vagy a kifolyó víz hatása által. Másoknál viszont az egész épületben szétszórt termosztátok vannak, melyek mindegyike elektromos összeköttetést bont szét vagy állít helyre, miáltal egy bizonyos helyen tüzet jelez. E termosztátok mindegyike aztán külön-külön automatikus feckendőkészülékekkel lehet kapcsolatban. Az utóbb említett jelző-készülékek segítségével pontosan meg tudható az épület, emelet, szoba, melyben a tűz kitört.

Az önműködő tűzjelzés és oltás céljára sok olyan fizikai törvény alkalmazását ajánlották, melyek bizonyos anyagok hőokozta külső változásán alapszanak, mint pl. egy külön e célra előállított ötvözet, fémrugók és pálcikák, vagy a higanynak hő okozta kitágulása, a levegőnek kitágulása, mely rugalmas fémdiafragmára működik, a légnomás vagy ellenkezőleg a vácuunkapcsolók, üveggolyókba zárt folyadékok, melyek a hő behatása alatt kitágulnak és az edény vékony falát áttörik stb. Nemrég alkalmazásba hoztak egy oly berendezést, melynél egy drót hőokozta tágulása, valamint nyomás alatt álló levegő kiáramlása használtatott fel. — Ez a berendezés nemcsak arra szolgált, hogy tűz alkalmával alarmirozott, hanem egyszersmind egy feckendő berendezés főcsövét is önműködőleg megnyitotta; valamint megnyitotta drótok hőokozta meghosszabbodása által az illető feckendő-lövőkéket is. A tűzjelzés a berendezés bármely pontjáról önműködőleg bekapcsolt elektromos áram segítségével történt.

segítségével kizárta a legközelebbi tűzországi állomással; ez esetben az illető helységről pontos tájékoztatást is nyújtanak a tűzoltóknak.

Ilyen berendezés van Londonban is alkalmazásban, hol 10 £-nyi (25 K) pénzbüntetés van kiszabva hamis tűzjelzésre.

Az előbbi megjegyzések nagyjából mind Nagy-Britanniára vonatkoznak, de azt lehet mondani, hogy más országokban nagyjában ugyanazok történtek, ha csak azt nem nézzük, hogy a javított rendszereket későbbben vagy korábban hozták-e be másutt, mint az említett országban.

Mint hogy minden jó rendszernek főfeladata egy kiűtött tűzről gyors és megbízható hírt vinni, minden oly rendszer, mely e követelményeknek jobban megfelel, mint mások, emezekhez képest haladásnak tekinthető.

Az 1871-ben megtartott amerikai első tűzoltósági kongresszus*), melyen az összes amerikai tűzoltóságok fejei megjelentek, a következőképen nyilatkozott:

Megebizható és hatásos villamos tűzjelző berendezésnek csak az olyan tekinthető, mely valamely tüzeset alkalmával annak pontos helyéről és milyenségéről idővesztés nélkül jelentést tesz. — Azt hiszem, e nyilatkozathoz mindenki hozzájárul.

Ezen első és főfontosságú kérdéshez esatakozik aztán a másik, megelőző tűzrendészeti követelmény, mely arra vonatkozik, hogy a kitért tűznek a terjedése az épületek ugy külső, mint belső helyes konstrukciója által megakadályozandó. Kitént ennek szükséges volta, mikor oly épületekben ütött ki tűz, melyek a legjobb automata tűzjelzőkkel és fecskendőberendezésekkel vannak ellátva és annak dacára az épület helytelen konstrukciója és berendezése következtében nagy tűzvész keletkezésére vezetett.

Az üzletek egy tömegben való összpontosítása és azon új szokások, melyek szerint ezeket berendezik, hol sokféle nagyon gyulékony tárgyak halmaza nyer raktározást, aztán ezen üzletek és raktárak újrendszerű, többé-kevésbé veszélyesnek mondható világítási rendszerei, mind megannyi oka a tűz könnyű kitérésének és rohamos tovaterjedésének; így aztán azon előnyök, melyek az automatikus tűzjelzés, a vízszers és tűzoltás javított és tökéletesített rendszerei segítségével nyeretnek, e gondatlan üzletberendezések következtében egészen kárba veszhetnek és hatásukban megsemmisülhetnek.

Az az épület is, melyben az emlékezetes nagy baltimore-i tűzvész kitért, fel volt szerelve a modern automatikus tűzjelzés összes vivmányaival, melyek segítségével a keletkezett tűz csak két háztömb távolságban levő tűzörségnek rögtön jeleztetett is; mégis a nagy kiterjedésű épületben, melyben az egyes szintén nagy helyiségek és termek nem voltak tűzálló válaszfalakkal szétosztva, aztán a nagy nyílások, melyekkel vertikális irányban az épület a földszinttől a padlásig át volt járva, végre aztán a falaknak faburkolata azt eredményezték, hogy az azonnal kivonult tűzoltóság, a lángok dühével szemben, mint tudjuk, teljesen tehetetlen volt.

*) Kiderül e szerint, hogy Amerikában is akkor tartották az első tűzoltó-összejevetelt, a mikor a mi Országos Szövetségünk alapított. 1871. szeptember 17-én folyt le tudvalevőleg a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség első közgyűlése. A szerk.

lauri-épület is volt, még Budapesten a Parisi Áruház, egy tömegben összeszorítva állanak, feltétlenül előáll. Már 20 évvel ezelőtt a következő idevonatkozó közlemény jelent meg Shaw London volt tűzoltó-parancsnoka tollából:

„A jelenlegi viszonyok között el kell készülnünk, hogy előbb-utóbb bekövetkezik azon nap, melyen maga a tűzoltóság kénytelen lesz bevallani, hogy a nagykereskedők javait képtelen a tűzveszélytől megvédeni, melyeket azok, tekintet nélkül a kockázatra, melylyel ez jár, egy helyen összehalmoznak. Kellemetlen és veszélyes dolog a tűzoltóságra nézve, ha az maga kénytelen a győztes elemmel szemben magát tehetetlennek és legyőzöttnek vallani és talán mégis elfogjuk érni, hogy a kereskedők, nem annyira a tűzoltóság rábeszélésének engedve, mint inkább saját érdekükben cselekedve, elfogják kerülni az áruknak ezen szerfölötti és felette veszélyes összehalmozását. Ez pedig alighanem el is lesz érve, ha a biztosítási díjak megfelelő mértékben emelkedni fognak.“

Amióta e közlemény megjelent, annak helyessége számtalan esetben beigazolást nyert, de a szerzett tapasztalatokat drágán fizették meg.

A modern színház.

Írta s felolvasta a budapesti kongresszuson:

Seserbovszki Szaniszló,

a székesfővárosi hiv. tűzoltóság főparancsnoka.

Midőn a modern színházról kívánok szólni, engedje meg a t. gyülekezet, miszerint kijelentsem, hogy nincs szándékomban a gyülekezet t. tagjainak tanulmány-tárggyal szolgálni, mert meg vagyok győződve, hogy a jelenlevő szakfériak hatáskörükben szerzett tapasztalataik nyomán a színházak élet- és tűzbiztonsági berendezéseiről teljes jártassággal bírnak s én ez alkalomból csak saját nézeteimnek és tapasztalataimnak kívánok kifejezést adni.

Mégis egy bizonyos célzatossággal teszem azt, azon szempontból, hogy a közönség tárgyalásunk folyamán arról szerezhessen tudomást, miszerint a modern színházakban a látogató közönség élete és testi épsége emberi számítás szerint lehetőleg biztosítva van. Az utolsó évtizedben épült színházak, szomorú tapasztalatok árán, immár bizonyos rendszer mellett létesültek és létesülnek, mely rendszer, ha fentartatik és érvényesül, a színházak tűzbiztonságát, de különösen a közönség életbiztonságát és testi épségét biztosítani képes.

Ezen rendszer szerint a modern színház szabadon álló, teljesen tűzbiztos anyagból készül. Ugy főszerkezete, mint belső berendezése tűzbiztos; a színpadon, valamint a nézőtérén vas és beton vagy cement és Rabitz, esetleg ehhez hasonló tűzbiztos anyag használtatik. Eghető anyag csupán az ülések és a padsorok, a színpadon pedig a podium és a diszletek. Az előcsarnokok és lépcsőházak tágas nappali világítással ellátott helyiségek, melyek a nézőtérrel széles folyosókkal állnak összeköttetésben és a melyekhez a befogadáshoz mért számos, közvetlen a szabadba nyíló ajtó vezet. Minden emeletnek külön két lépcsője van és azonfelül terraszok vagy erkélyek vannak a szabadban elrendezve oly terjedelemben, hogy azon az emeleten bebozsátott közönség elfér.

A színpad kizárólag vasszerkezet, a nézőtér fölött erős fal által van elválasztva és a tető fölé emelkedik. A proscenium-nyílás vasfüggöny által választatik el. Az öltözők és mellék helyiségek, melyek

a szinpad körül vannak elhelyezve és ettől folyosó által választatnak el, tűzbiztos ajtókkal zárhatók és választhatók el a szinpadtól. Az öltözők tágas, a szabadba nyíló, ablakokkal vannak ellátva.

Építkezés és elrendezés tekintetében tehát fő-súly fektetetik arra, hogy a közönség számára szolgáló, a szinpadtól tűzbiztosan elválasztott helyiségek, vagyis a nézőtér és előcsarnokok, folyosók és lépcsők tűzbiztosak legyenek, bennök kényelmes és könnyen elérhető közlekedés és távoztathatóság biztosított.

A modern színházban tűzveszélyes anyagok felhalmozódása elkerültetik azáltal, hogy a szinpadon diszlektárak vagy műhelyek nem türetnak és legfeljebb három előadásra szóló diszlektár tartatnak kéznél egy külön tűzbiztos helyen, a diszlektár pedig tűz ellen impregnáltatnak; a fűtés (víz- vagy gőzfűtés) is a pincében van elhelyezve, sőt a színházon kívül eső épületben.

Világításra a villamvilágítás szolgál, melyet két külön fővezeték szolgáltat, a mellévilágítás pedig ismét külön vezetékéből és akkumulátorokból, függetlenül az általános világítástól nyer alkalmazást. Mindezek mellett a tűzvédelemről is történik gondoskodás m. p. a leghatásosabb módon.

A szinpadon záporosó-készülék van berendezve, mely alulról minden pillanatban megindítható és az egész szinpadot eláraszthatja; minden oldalon és emeleten erős nyomás alatt álló felszerelt víz-csapok vannak szerelve; a nézőtérben is. Vizzel felt kádák és edények pokróccal és vederrel szintén kéznél vannak. A füst elvezetésére külön szellőző szolgál, mely alulról kezeltetik. Villamos tűzjelzők az egész házban léteznek, melyek a tűzörszobába szólnak, a tűzörszoba pedig a tűzoltósággal külön vezetékű telefonnal van összekötve; az örszobában éjjel-nappal állandóan őr áll szolgálatban.

A tűzvédelmi és tűzbiztonsági berendezés és felszerelés, de különösen az előadás tartama alatt folyamatban lévő munka külön e célra kirendelt tűzörség felügyelete és ellenőrzése mellett történik; ez a tűzörség a színházat minden részében a kinyitás előtt nemkülönben az összes kijáratokat, folyosókat stb., valamint a biztonsági felszereléseket is megvizsgálja, az előadás tartama alatt pedig a szinpadon őrködik. A világítás, valamint a vasfüggöny kezelésével, külön e célra begyakorolt egyén van megbízva és állandóan alkalmazva. A színházak élet- és tűzbiztonsági berendezései ezeken felül állandó ellenőrzés és hatósági felügyelet alatt állanak.

Ezek szerint a modern színházban az élet- és tűzbiztonsági berendezést, melyeket nagyobb vonásokban volt szerencsém felsorolni, elvben tökéletesnek lehetne tekinteni, ha a gyakorlat nem tanítana és figyelmeztetne másra.

Az utolsó nagy színházi katasztrófa, mely Chicágóban az Iroquois-színházban oly borzalmas módon végződött, az egész világ figyelmét ismét a színházak biztonságára irányította Hatóság, építészek, mérnökök, tűzoltó szakemberek és laikusok egyaránt lázas iparkodással és tevékenységgel tanulmányozzák a színházak élet és tűzbiztonsági övrendszerét és berendezését, mindenki igyekszik a bajokon a lehetőség szerint javítani.

A felderített tényekből ítélve, nézetem szerint, a színházi katasztrófákat nem annyira a szerkezeti hiányok okozzák és okozták, mint inkább a biztonsági berendezések hiányos kezelése és kezelésének elmulasztása. A bécsi Ring-színház és legutóbb az Iroquois-színházban számos emberélet esett áldozatul, mert a szinpadot a nézőtértől elválasztó vasfüggönnyel az első percben nem eresztették le. Tagadhatatlan, hogy minden vasfüggöny képes

gondó kijárással van, 1500—1800 ember 6—8, de legkésőbb 10 perc alatt eltávozik. Alkalmam volt ezen körülményt megfigyelni az itteni német színház égeésekor. A tűz a fából készült nézőtérben, közel a szinpadhoz keletkezett. Mintegy 15 perc alatt az egész nézőtér lángban állott alulról felfelé és egész erejében dühöngött; én a szinpadon álltam és figyelemmel kísértem a tűz alakulását és akkor a szinpadon sem tűz, sem füst nem volt. A füst és tűz csak 30 perc után tódult felülről lefelé hatolva a vasfüggöny körül a szinpadra és csak ekkor kellett onnan menekülni.

Meggyőződésem tehát, hogy a vasfüggöny képes a füstöt és füstöt addig feltartóztatni, míg a közönség távozik.

Elvitázhatatlan tény, hogy a modern színházban a tűzveszélyesség a legcsekélyebbre van szorítva, mégis ha van, egyedül a szinpadon rejtőzik és onnan terjedhet át a nézőtérre, de csak a proszcenium nyíláson át, ha azt kellő időben meg nem akadályozzuk.

Már most az a kérdés, hogy hogyan biztosítsuk a vasfüggöny leeresztését, a meglévő rendszeren felül. Véleményem szerint kettős biztosítékot kell alkalmazni. Jelenleg a szinpadon lévő és külön ezen szolgálatra begyakorlott ember köteles a vasfüggönnyel leeresztetni; ha nem teljesíti kötelességét kellő időben, akkor már nem is teheti többé. A második biztosíték tehát a nézőtérben rendezendő be oly formán, hogy a proszcenium előtt egy második vasfüggöny alkalmaztatik és a kezelője szintén a nézőtérben a proszcenium mellett egy magasabb helyen tartózkodnék állandóan, a hol a közönség ellenőrizheti és megnyugvást is talál. A proszcenium nyílás így két oldalról zárható el a két vasfüggönnyel; ha a szinpadon a kezelő azt elmulasztaná, akkor a nézőtérben lévő kezelő teljesíti azt, de rendszerint mind a kettő lenne leeresztendő, miáltal a két függöny közt a proszceniumfal vastagságában levegőréteg képződik és a védelmet fokozottabb mérvben biztosítja. Ezen berendezés mellett a füstnek az áthatolása is megakadályoztatnék, a tűznek áttörhetése pedig teljesen kizáratik.

Fontos tényező a szellőztetési rendszer is, mely a színházakban tűz esetén, ha a vasfüggöny nem bocsátatnék le, a füstöt és mérges gázokat, lehetőleg a közönség veszélyeztetése nélkül képes legyen elvezetni. A modern színházakban ezen berendezés még nem talált megfelelő megoldást. A legtöbb esetben a szellőztető a legmagasabb ponton, közvetlenül a karzaton elhelyezett közönség feje fölött a mennyezetben van berendezve, tehát a füst direkt oda terelgetik, mielőtt a szinpadon a nagyobb légnyomás előáll. Ennek ellensúlyozására, de általában a füstnek lehető leggyorsabb elvezetésére, nézetem szerint a szinpadon kell hathatós berendezést létesíteni. Ily irányban a berni színházban már alkalmaztatik egy újabb rendszer olyképp, hogy a szinpad mennyezet és fedele oly könnyű szerkezetű, hogy tűz esetén az hamar átég és a füst az egész szinpad kiterjedésében a szabadba felszállhat. Azon elv jutott érvényre, hogy a szinpad feletti fedél ne legyen tűzbiztos. Mint már jeleztem volt, a modern színházaknál tűzbiztonságuk tekintetében nagy haladás van, mégis evvel kapcsolatosan a tűzveszély is fokozódott pl. a villamos világítás tulságos alkalmazása által.

Újabban a hatás fokozására a világítási vezeték és izzólámpák közvetlen a diszlektár léceire, sőt magára a diszlektárra szereltetnek, úgy hogy a vezeték előállt kisebb sérülés is elegendő, hogy a diszlektár felgyujtsa; a sérülés pedig könnyen előállhat a diszlektár gyakori hurcolgatása folytán.

Ha az okozatokat kutatjuk, melyek a színház

újraállítással emelje a veszélyt. A modern színházi rend mellett azonban épen ezen fontos tényező legkevésbé talál kielégítést. Az új rend és szokás mellett 2 előadás is tartatik egy napon egy ugyanazon személyzettel felváltás nélkül. A személyzet tehát tekintve, hogy rendszerint ezeken a napokon próba is tartatik, már kimerült állapotban teljesíti azt a szolgálatot, mely szolgálat az élet és tűzbiztonság érdekében a legnagyobb éberséget és óvatosságot igényli.

Ha a közönség biztonságát a színházakban ezen óvórendszer és az ezen követelményeket szolgáló berendezések szigorú szemelölt tartásával és fogantatásával lehetőség szerint biztosítjuk: akkor elérhetjük azt is, hogy a közönség a biztonság érzetét fokozva, nyugodt magatartást fog követni oly eshetőséggel szemben, mely egyébként szerencsétlenségnek a kufforrása.

A nemzetközi tűzoltó-szövetség közgyűlése.

— Eredeti tudósítás. —

Augusztus 20-án délután 4 órakor nyitotta meg **De Marie** Gusztáv, mint ad hoc elnök, a nemzetközi tűzoltó-tanács budapesti közgyűlését, mely az itteni nevezetes napok utolsó hivatalos aktusát képezte.

Az elnöki emelvényen **De Marie** mellett a francia **Cazier**, az angol **Sachs** Edvin, **Széchenyi** Viktor gróf és **Westphalen** (Hamburg) ültek, utóbbi mint jegyző szerepelvén. Megbízó levelet a különféle országos tűzoltó-szövetségek részéről harminceketten mutattak be, de egyik-másik több szavazatot is képviselt. A választmánynak lefolyt időszakról szóló jelentéséhez elsőnek

Lukáts Gyula szólott hozzá s hivatkozással a berlini közgyűlés határozatára, abbéli kívánásának adott kifejezést, hogy az máskor a pénztár állását feltüntető kimutatással együtt, kinyomtatva és előzetesen, kellő időben, küldetnék meg a tagoknak áttanulmányozhatás céljából.

De Marie Gusztáv válaszában fejtegette, hogy ebbéli szándékában a választmányt ezuttal is csak a vezetőség részleges válsága akadályozta meg. *Kamarovszki* gróf, ugyanis, megunva a személye ellen névtelenül folytatott meghurcoltatásokkal szemben való védekezést, elnöki állásáról leköszönt. A szövetség első pénztárnokát pedig kisebb-nagyobb szabálytalanságok miatt leköszöntették. Az új pénztárnok *Rauter*, csak ideiglenesen vette át az agendákat, de elődje tényeiért nem volt hajlandó felelni s talán ez okból nem jött Budapestre sem. Így állván a dolgok, azt hiszi, hogy tekintettel a körülményre, miszerint hiány a pénztárban nincs, a bemutatott mérleg jóváhagyólag tudomásul vehető. A mi pedig a jövőt illeti, erre nézve igéri, hogy újabb határozathozatal nélkül is iparkodni fog a berlini határozat betartására. — A választmány jelentésének és a pénztármérlegének tudomásul vétele után

francia nyelven nyomtatásban beterjesztett munkaprogramját.

A tervezetet az egyes országos szövetségeknek tanulmányozás végett meg fogják küldeni.

Czermack Reginald (osztrák) javaslata felett, melyet Bécsből telefonon juttatott el az elnök kezéhez, s mely szerint a városok és községeknek egymással való telefonikus összeköttetése sürgetendő lenne, mint kizárólag a hatóságok hatáskörébe tartozó indítvány felett, a közgyűlés napirendre tért.

Ezután **De Marie** felolvasta a brémai hivatásos tűzoltók parancsnokának írásban beterjesztett s részletesen megokolt indítványát. E szerint **Dittmann** (Bréma) elhatározni kéri, hogy a nemzetközi kongresszusok csak négy évenként tartassanak. Ezzel szemben **Goldoni** (Milano), **Cazier** (Creil), **Fox** (London), **Giersberg** (Berlin), **Baldini** (Ravenna), valamint **Széchenyi** és az elnök azt fejtegették, hogy a technika mai gyors haladásával így nem lehetne lépést tartani. A többség a 3 évenként való rendes összejövetel mellett döntött, sőt a legközelebbi kongresszus tekintetében még kivételt is tett és az Olaszország részéről érkezett meghívó javára abban történt megállapodás, hogy a *negyedik* nemzetközi tűzoltó-kongresszus már két év múlva tartassék meg *Milanóban*, a hoi ugyanakkor országos kiállítás rendezése is van tervbe véve, a melyet így nemzetközi tűzoltó-szerkiállítással egészíthetnének ki.

Hubalek indítványozta, hogy a szláv nyelv is használható legyen hivatalos gyanánt. Elnök szerint a javaslat megkésve érkezett be és így az alapszabályok értelmében nem tárgyalható, meggyőződése azonban, hogy e formahiba nélkül sem igen lenne elfogadható, a mennyiben bizonyára maga a szóló sines abban a helyzetben, hogy megtudná állapítani, hogy melyik (orosz, lengyel, cseh, tót, horvát, szlovén, szerb, bulgár stb.) szláv nyelvet gondolja a sok közül.

A *norvégek* abbéli kérelmének, hogy ne a svédekkel egy kalap alatt, hanem Magyarország mintájára, a nemzetközi szövetség önálló tagja gyanánt, mint külön országos szövetség szerepelhessenek, a Tanács helyt ad.

Lukáts Gyula alapszabálymódosítást célzó indítványait a milánói közgyűlés napirendjére tüzték ki.

Végül a *tisztújítás* következett. Eredetileg **Széchenyi** Viktor grófot akarták az elnökséggel megkínálni, a gróf azonban kijelentette, hogy két okból nem fogadhatná el azt. Szerinte az internacionális szövetség elnöke csak olyan egyén lehet, a kit rangjánál fogva egyetlen nemzet fiának sem derogálhat az állást megillető devoteval fogadni; vagy pedig olyan szakember, a ki tűzoltói téren szerzett érdemekben öszült meg. Ő, ha itthon, elődei révén jó hangzású névvel bír is, e két kellekkel nem rendelkezik.

E rokonszenves nyilatkozat után és mint-hogy a francia az angolt, a német a franciát, az angol pedig sem a franciát, sem a németet nem látná szívesen elnök gyanánt, a magyarok nevében **Breuer Szilárd** által tett indítvány fogadtatott el.

E szerint a Tanács élén az eddigi négy alelnök (gróf **Széchenyi**, **Westphalen**, **Sachs** és **Cazier**) megmaradnak s közülök egy ad hoc elnök fog a jövő kongresszuson elnökölni. Vezér-utkárrá közfelkiáltással **de Marie** Gusztáv újra megválasztott. Számadó lett a belga **Philips**. Négy ülnökké (assessor) pedig **Goldoni** (Milanó), **Meyer** (Koppenhága), **Meier** (Amszterdam) és **Malkovszky** választották meg.

A kongresszus krónikája.

A ki a rendezés nagy munkájából kivette a maga részét, az mindenegyk elmondhatja, a mit a nemzetgazdák szeretnek hangoztatni, hogy „ha az elődök vértiek a hazáért: nekünk epigonoknak ugyancsak kell izzadnunk érte!”

Hogy mily fáradozásokkal és izgalommal, nyugtalansággal és lázas tevékenységgel van egybekötve egy internacionális kongresszusnak a rendezése, ezt azoknak, a kik nyugodt szemlélői lehettek a dolgoknak — hiába magyarázgatnók; meg sem kíséreljük tehát. A kik pedig végig csinálták az egészet és illetőleg aktív részt vettek a munkában: azok számára meg feleslegesnek ítéljük azt; hisz talán még most is bizserog felajzott idegzetük, mihelyt az átélt mozgalmas napokra gondolnak. Egyszerűen konstatáljuk, hogy megpróbálkoztunk olyas valamivel, a mire néhány évtizeden belül aligha nyílik újra alkalom. És azzal, hogy ez a mai generáció mert vállalkozni világkongresszusnak a rendezésére, némi elismerésre elvitázhatatlanul rászolgált ugyanez a generáció.

Külön kiemelendőnek csak annyit tartunk, hogy, ha nem is egyenlő mértékben, de egyébként mindazok, a kik erre állásukból folyólag kötelezve voltak, hűségesen kivették a részüket a fáradozásokból.

Először is konstatálható, hogy leszámítva azt, hogy a külföld napi sajtója elnökségi határozat folytán nem kapott értesítéseket, — a honi lapoknak megfelelő közleményekkel való ellátása elég kielégítő vala. A közönség figyelme ébren volt tartva és az érdeklődés fölkeltéséhez lapunk fenséges munkatársa: **József** főherceg ur nagyban hozzájárult. Azonban ha van érdem, — mint a hogy van — mely a közönségesnél nagyobb elismerésre tarthat számot, úgy ez elsősorban, minden kétséget kizárólag, az elnöké: **Széchenyi** Viktor grófé, aki nélkül e nemzetközi kongresszusnak a rendezése bajosan volna elképzelhető.

Ő utána **Óvári** Ferenc alelnök és **Breuer** Szilárd meg **de Szilu** József titkárok közte...

és dr. **Marinovic** Jenő — a többi segítő kéző nem is szólva — dicséretes buzgalommal egészítették ki.

Hogy a fővárosnál, a bőkezű anyagi támogatáson kívül, mindenütt készséges támogatásra találtunk, az **Halmos** János polgármester urnak és **Almády** Géza tanácsnoknak köszönhető. A hivatásos tűzoltóság diskkrét, de mégis jelentős nyomokat hagyó szereplésének a programba illesztése **Seserbóvszki** Szaniszló főparancsnok tapintatos előzékenységére vezethető vissza. Végre a szakkiállítás sikerét, a maga áldozatkészségével nem közönséges módon emelte a „budapesti szivattyu-gyár részvénytársaság“ és különösen **Köhler** István, a ki kiállított anyagának érdekességével, gazdagságával és tetszetős elrendezésével is csak fokozta nevének eddigi jó hírét.

A vendégek itt tartózkodásának kellemessé tétele dolgában, a szokatlan helyzetből folyólag akaratlanul is, kétféle bánásmód jegecedett ki. Nevezetesen a külföldiek, attól a perctől fogva, a midőn átlépték a hon határait, egészen odáig, a mig vendégeknek valának tekinthetők, állandón gondos figyelemmel voltak körülveve. Még a figyelmökbe ajánlt gőzfürdőben sem nélkülözték első nap a szívesen vett utbaigazítást.

Az *olaszokat* a fumei bajtársak ölelték szeretettel a keblükre mindjárt, a hogy magyar partot értek. S a csepelszigeti tölténygyár tűzoltóparancsnoka Stern Richard (volt tengerész), az olaszok által elmulasztott balatoni kirándulásért is kártalanította őket 21-én Csepelen. A *franciákat* és *belgákat* gróf Zichy Jenő és **François** Lajos, a pezsgőgyáros, vették pártfogás alá. Az utóbbi budafoki pezsgőgyárában külön is megvendégelte őket; a kegyelmes ur meg **Bellanger** ezredest és **Cordier** őrnagyot saját palotájában szállásolta el. A helyi szerb kolónia az *oroszok* és *bolgárok* körében szorgoskodott. A New-York kávéház tulajdonosai, a **Harsányi** testvérek, az *amerikai* tiszteletére adtak külön reggelit. Az óbudai gyári tűzoltóságok parancsnokai az *osztrákokat* vették gondjukba, külön kóstoló-estélyen ismertetvén meg velök a budai hegy levét. A *németek* mindenütt otthon érezhették magukat, a körünkben élő nem kis számú **Reichsdeutsch** és **Alldeutsch** társaságában. Végre az *angolokkal*, a tavaly Londonban járt magyarok éreztették lépten-nyomon, hogy mennyire kedves vendégeink ők nekünk. A várpalotában **Gallé** Antal várkapitány, a vízműeknél **Kájlínger** Mihály igazgató, a mentőknél dr. **Kovách** Aladár, a hengermalomban **Bélaváry-Burchard** és **Reiner** igazgató, a balatoni kirándulásnál pedig, melyet **Óvári** Ferenc alelnök rendezett, még az egyes állomásokon üdvözlötre kivonult tűzoltóságok is mind azt tanusították, hogy a kit a magyar szívesen lát, az meg van szeretve.

A mig azonban így a külföldi vendégekről...

szokva. A nehezebb urak sem rukarkodtak apro megjegyzéseikkel mellőztetésük miatt. Remélhető azonban, hogy ha már a budapesti nemzetűzöltök panaszkodását el kell is viselnünk: hasonló neheztelés a vidéki bajtársak részéről mégsem fog felmerülni. Fel akarjuk tétélezni, hogy számot vetnek a körülménnyel, hogy most nem országos, hanem világkongresszus színhelye volt hazánk fővárosa, a mikor voltaképp ők is csak házigazdák valának, a kiknek a vendéget megillető figyelmesség elvárása helyett szintén azon kellett rajta lenniök, hogy kiegészítsenek bennünket és a vendéglátás gondját megosszák velünk. A mely pillanatban pedig erre az álláspontra felemelkednek, akkor panaszra többé nem nyilhat az ajkuk. Ellenben csak elismerés illethei ő közülök is mindazokat, a kik a nagy napok terhét viselni segítettek.

E feltétlen elismerés azonban első sorban a *pozsonyiakat* illeti meg. Mert a pozsonyi bajtársak, nem is szólva arról a dicséretes elhatározásukról, hogy ez alkalomból az országos egységes rangjelzésre is áttértek és így egy csapásra megszüntették azt a dissonantiát, mely egyenruhájuk révén, a külső megjelenésben, eddig fennállott, a külföldi vendégek fogadásánál oly bőkezű és kedves előzékenységet dokumentáltak, a mely nekik, meg Pozsony városának és különösen *Sendlein* János parancsnoknak, csak megkülönböztetett módon jó emlékezetben maradó tényük lehet.

A rendezett ünnepek sorában, a kongresszus megnyitó ülésén kívül, mely az ott egybesereglettek külső díszének ragyogó szingazdagsága révén is imponáló volt, a legkiemelkedőbb mozzanatot kétségkívül az a dejeuner képezte, melyet 18-án, az ülés után, Széchenyi Viktor gróf és neje, született Lebedur grófnő, a Park Club helyiségeiben adtak a kongresszus 24 legfőbb személyisége számára.

A grófné jobb oldalán ezuttal von *Meister*, a berlini titkos tanácsos, balján pedig *Feesenko*, orosz kormánytanácsos ült. Dejeuner alatt a Berkes bandája játszott. A Park Club előkelő milieuje s nyugodt pompája a meghívottakra természetes hatását nem tévesztette el.

Az ismerkedő est kevésbé volt sikerült. Itt érvényesült ugyanis először teljes mértékben a soknyelvűség nyomasztó hatása. Az a néhány idegen nyelveket is beszélő bajtárs alig volt arra is elegendő, hogy a külföldiekkel foglalkozzék. Ellenben a hazabeliek szintén foglalkoztatást vártak s jegecedő pont gyanánt az országos szövetség elnöksége most nem szolgálhatott. A magukra hagyottság lassanként bizonyos lehangoló érzetet szült, a melynek eredményeképp mihamar be is következett az apostolok oszlása.

Ez azonban egy internacionális kongresszus tagjainak első találkozásánál, a hol sokan először és utoljára látták egymást, másképp nem is lehetséges. S ha volt hiba, a mi joggal ilyen gyanánt lenne felemlíthető, úgy ez legfeljebb az lehet, hogy ép a vidékiek nem használták fel az alkalmat arra, hogy felkeresvén a *horvátok* csoportját, egy kis barátkozás révén éreztették volna velök az összetartozandóság és bajtársasság melegét. És

magyarul nem is, de legalább némétül. Az erdélyi szárvok számára a legszebb alkalom kínálkozott volna, hogy egy kis hazafias missziót is teljesíthessenek német-ségükkel.

A 19-iki *margitszigeti* banket már valamivel jobban sikerült. S ha a 18-iki első hivatalos lakomáról sem emlékezhettünk meg teljes megelégedéssel, úgy ez főként Jupiter pluvius beavatkozásának tudható be. Örökre kár, hogy épen ezt az Ófelsége születése napja alkalmából, teljes díszben, internacionális környezetben megült lakomát az eső megzavarta. A mi egyéb zavaró körülmény itt közbe játszott (a háromszori terítés, a nem meghívottak belépése az elzárt területre, a ruhatár hiánya stb.) mind ennek a soron kívüli beavatkozásnak tulajdonítandó. A mi pedig a pincérek tulkapásait illeti, ez ellen Berlinben, meg Londonban sincs mentség, csak ha, vagy megvásárolja az ember az ő jóindulatukat vagy pedig a párizsi minta után megy. Párizsban t. i. ilyen sokadalmaknál az a szokás, hogy összehordanak előre vagy hatezer ember számára való mindenféle halat, vadat s más egyebet, a mi izes falat s behütenek annyi pezsgőt, a mennyi fejtétlenül elegendő arra, hogy a pincérnek is jusson, meg a csak mennyiség szerint ítélkező polgártárs se tudjon többé elmenni a maga lábán. Ezeket aztán a lakoma végén a vállukon viszik ki a terem-ből, úgy, hogy az illetők diadalmenetnek nézhetik a kivonulást. Vidéken, különösen a Bácskában minálunk is járja a jelszó, hogy „rogvásig!”

Ilyesmit azonban a rendezőség itt nem vett programba. Így pedig a relative igen józan hangulat az apró incidenseket is jobban percipálta. Hanem ezek távrolról sem valának olyanok, hogy az estének kedvező összbenyomását teljesen leronthatták volna. Az étel (még a gulyásievés is) és az ital (még a siller is) mind kifogástalan volt. És a mikor az előre megállapított sorrendben a három hivatalos tósz (a király, az idegen uralkodók és a mi József főhercegünk egészségére) elhangzott, hát bizony a nyomukban felharsanó soknyelvű „éljen!” és a pillanatot, a mikor magyar hornak gyöngyöző nedűjével telt poharát amerikai, angol, dán, belga, francia, olasz, orosz, bolgár, német, osztrák és horvát koccintotta össze a miénkkel: olyan nem mindennapi benyomást kell, hogy tett légyen a jelenvoltakra, a mit nem egyhamar felejtethet el az ember.

A három felköszönő közül az elsőt gróf Széchenyi Viktor mondotta, magyarul kezdve s franciául folytatva: a második az elején magyarul, majd szintén franciául dr. Óvári Ferenc, végre József főhercegre németül von Meister, a berlini titkos tanácsos üritett poharat. Ez a berlini ur, eltekintve előkelő állásától és rokonszenves megjelenésétől, meglehetősen perfekt szónok is. Nagyon csodálnók, ha legközelebb, mint államtitkárrá vagy miniszterré előléptetettnek nem találkoznánk a nevével. Rövid, de velős szavakban tökéletesen domborította ki, hogy kicsoda nekünk József főherceg. Mikor pedig felköszöntője végén ő „királyi és császári” fenségét élrette, egész természetesen váltotta ki nálunk magyaroknál a helyeslés zugó moráját és a dörgő éljeneket. Mert hisz, ime, német létére egész szabatosan akképp fejezte ki magát, hogy előre helyezte a „királyi” szót és csak azután említette a „császári fenség” czímét is. Mikor később az egyik angol értesült róla, hogy mi volt oka annak, a miért von Meister beszéde oly gyújtó hatással volt reánk magyarokra s mikor azt is halotta, hogy az osztrák császári cím csak ez évben lett száz esztendő. nyugodtan csak annyit jegyzet meg: „mi angolok is előbbre tesszük a sok száz éves királyi

*) Az aug. 18-iki lakoma menüje ez:

Jeudi, le 18 août 1904. — Gulyás clair à l'Hongroise, Fogas de Balaton à la Suédoise; Filet de bœuf à la Cavour; Jambon braisé New-York; Dindonneaux, poulardes de Styrie, et perdreaux rôtis; Salade Russe, Bombe alliance, Pâtisseries, Fromage, Fruits. — Bière. Vin Blanc, Vin Rouge, Champagne, Café.

címet, uralkodónk néhány évtizedes indiai császári címének!" és külön is koccintott „for health and happiness of His Royal and Imperial Highness!" Ő királyi és császári fensége egészségére!

A vendégek e lakománál az előre megállapított s a menü hátlapjára nyomtatott következő sorrendben valának elhelyezve:

Lukács	Hezog	Szabó	Gautsch	Magirus	Markovszky	v. Schlenker	Óvári	Veigand	Bornemissa	Cherrier	De Marie	Hemmer	Gierberg	Khn	Wesphalen	Béllanger	Szerbovszki	v. Meister	Széchenyi	Sokoloff	Almády	Sachs	Cazier	Orbánval	Esterházy	Welsch	Mátyus	Clarke	Kék	Collins	Boda	Dr. Weinitz	Molez	Mattenoci	Gaspert	Baldini																		
Pizey Pritchett	Sheppard Massard	Massard Springborg	Fecenko Littwinoff	Mundel Chavelot	Goldoni Malkowski	Fucci Fischer	Koppler Kollarits	Dr. Kovács Komadina	Cornez Publig	Varga Barabás	Francois Scossa	Dr. Magyarics Polez	Bulyovszky Dr. Szily	Dr. Stuart Sch.	Bockelberg Schmitt	Breuer Vida	Dr. Benkó Theiss	Hallows Kensier	Scailier Lesneux	Debois Havestadt	Rossi Modersohn	Folker Cordier	dr. Mari- novics Kriwocheff	Br. Clauer Putsch	Mianovski Ilnicki	Pavlik Portele	Szokoly Dr. Balogh	Dr. Bodócsy Réthy	Paner Dr. Lindner	Pribil Kájlinger	Massard Dragotti	Adorján Bárdy	Hamvay Gersich	Szombathy Kállay	Hauser Rösch	Vander- Kindere Baus	Royer Dupire	Goris Van Rolleghem	Ratincks' Troieff	Fox Marsland	Wahner Leopold	Kojonbaroff Neiden	Gebert Seherer	Mayer Hubalek	Blasnek Kühn	Krepelka Hrvt	Karner Dr. Balogh	Steipe Vozáb	Mezey Végh	Sendlein Köhler	Ádám Oleják	Schuster Fleischer	Schuster Fleischer	Dojtschin Christof

A királytól, a hozzá Ischlbe menesztett távirati üdvözletre a kabinetiroda útján érkezett választ az elnök másnap, augusztus 19-én, a Margitsziget alsó vendéglőjében tartott lakomán olvasta fel. Ezt a lakomát tűzijáték fejezte be, közbe pedig tüzes felköszöntők füszerrezték. Hanem erre a füszerre szükség is volt. Mert az ételek hidegen kerültek az asztalra, a felszolgálás is vonatottabb volt, mint a főváros ligeti pavillonjában Kovácsnál; a borokon meg még azt is észre lehetett venni, hogy megvalának keresztelve. Lehet, hogy csupán a pinczerek manipulációjára kell ez utóbbi körülményt visszavinni, de a nem kellően hűtött pezsgő még ivá a sem igen csábította a vendégeket.

Az első felköszöntőt itt Széchenyi Viktor gróf mondotta. Először a vidékiekről emlékezett meg, akik segítettek nekünk központiaknak abbéli munkánkban, a melynek éppen nem mellékes célja az is volt, hogy jó hírét vigyék hazánkban a külföldiek. Azután franciául az idegen országbeli vendégekre üritette poharát. Utána Folker Horace köszöntötte fel angol nyelven az elnököt, kiemelve beszédében, hogy Magyarország nem várt mértékű föllendülése s haladása kellemesen lepte meg őt és angol társait. Harmadik volt Staudt Károly, ki a deutschböhm szövetség nevében emelt poharát a bajtársosságra, mely a közös cél révén országos határok nélkül fűzi egybe a világ tűzoltóit. Negyediknek Welsch Alfréd beszélt, a belgák nevében, franciául, éltetvén az elnököt. Azután a dán Springborg Eduard következett. Azzal kezdte, hogy mihelyt osztrák földre lépett (ohó!) majd kijavította magát, mondván: „mihelyt magyar földre léptem, vagyis Pozsonytól kezdve folyton csak azt tapasztalom, hogy itt szép az élet s bizonyára nehezebb is megvalni tőle, mint másutt. Azzal végezte, hogy „Éljen Mátyarorcog! iljen Pozóni!“ A Palugyay pince

Cazier, a franciák szokásához hűen*) országos szövetsége nevében diszoklevelet is osztogatott, közölvén, hogy Márkus József főpolgármestert, gróf Széchenyi Viktor elnököt, Breuer Szilárd és dr. Szily József titkárokat a franciaországi tűzoltószövetség tiszteletbeli tagokká választotta meg. Most a berlini Meister emelkedett fel szólásra. Mindjárt bevezetésképp biztosította a jelenlevőket, hogy azok a természeti szépségek, a dicsőteljes múlt emlékei s a magyarság alkotó vágya, melyek jeleivel nálunk lépten-nyomon találkozott, megfogják találni a maguk hamisítatlan visszhangját Németországban. Ő is hangoztatta, hogy magyar földön szép az élet s ha az idej szárazság kissé nyomott hangulat keltésére szolgáltatott is okot, úgy érzi, miszerint a minden téren megnyilvánuló kétségtelen energia átsegíti majd az országot az utóbajokon. Azzal végzé szavait, hogy ez a mi szép fővárosunk nőjjon, virágozzék s gyarapodjék! Azután Goldoni lovag, olaszul éltette Magyarországot, melynek még a lobogója is éppugy piros-fehér-zöld, mint az olaszoké. Majd az oroszok nevében Malkowski, a lengyel kormánytanácsos éltette francia nyelven az elnököt. Utána Székely Viktor, szerkesztő, olaszul az olaszokat. — Lapunk szerkesztője angolul az angolokat köszöntötte fel. — Most Lahocsinszky Árpád fővárosi tanácsjegyző, a tűzoltóügyek referense, mondott köszönetet Budapest nevében a magyar székesfővárosról történt szíves megemlékezésért. Hangsúlyozta, hogy ez a mi székesfővárosunk, mely a mindenkor haladás álláspontját vallja egyik céljának, a tűzoltóintézmény fejlesztése terén is lépést kíván tartani a polgárosult nemzetekkel. Végül pedig a kongresszus tagjainak hölgy hozzátartozóira emelte poharát. Lahocsinszky Árpád beszédét Széchenyi Viktor

*) Mert így tett Londonban is Lapine, Páris rendőr-

angol a világnyelv, a német pedig az, a melyiket a legjobban beszélem a három közül s mert ezt értik meg egyszersmind nálunk a legtöbben, azért e nyelven kívánok megemlékezni azokról a boszorkányokról, a kiknek Kálmán királyunk még a létezését is törölte ugyan, de akik azért ma is vannak. Kálmán király 1095—1114-ig uralkodott, mi a XX-ik században élünk: boszorkányaink tehát sokkal fiatalabbak. Csoda-e, ha olyan tüzet tudnak élesztetni, a melyet a világ egyetlen tűzoltója sem oltthat el! A hölgyek éljenek!“ A következő szónok dr. Lindtner Gusztáv, országgyűlési képviselő, nyugalmazott jogakadémiai tanár, a nagyszebeniek s brassóiak vezérfőnöke volt. Látszott rajta, hogy szívesen ragadja meg az alkalmat, melyben németül szólhat fel a magyar fővárosban. És tényleg, ez egyszer, az internationalis környezetben, lehurrogás helyett még hálás elismerésben is volt része, tőlünk magyaroktól. Mert igazán ékes németséggel olyan magvas kis beszédet tartott, aminőt örömmel hallgatni; az emberszeretet evangéliumára mondott áldomást. — Azután Fucci József, a római tűzoltók parancsnoka, köszönte meg az olaszokról való megemlékezést. Majd Sachs Edvin tett hasonlót az angolok nevében, éltérven Szeserbovszki Szaniszlót, Breuer Szilárdot és Markusovszky Bélát. — Szeserbovszki főparancsnok viszonzásában a maga és felköszöntött tisztársai nevében köszönetét nyilvánította Sachs-nak. Kifejezést adott abbeli óhajának, vajha ez a tűzrendészet fontos ügye iránt most felébresztett általános érdeklődés tartós maradna s kérte a vendégkoszorút, hogy a Budapesten töltött napokat kellemesek gyanánt őrizzék meg emlékkönyvben. Végül Széchényi Viktor gróf az ő egészségére elhangzott számos felköszöntőnek jóindulatu dícséretét kedves tudomásul vette, de nem a maga részére, hanem a rendező-bizottság nevében, amelynek két oszlopos tagját: Breuer Szilárdot és dr. Szily Józsefet a maga részéről is élte.

Azután felhíván a figyelmet a kezdődő tűzijátéokra megadta a jeit az asztalbontásra.

A Margitszigeti felköszöntő.

Tartotta, francia nyelven augusztus 19-én:

Gróf Széchényi Viktor.

Messieurs!

A század legnagyobb problémája a kormányozható léghajó. A legkitűnőbb agyvelők egész légiója ennek megoldásán fáradozik. Magam ugyan soha sem kísérlettem meg egy ily léghajónak a megkonstruálását, mivel ezen mesterséghez egyáltalán nem értek, de egy kis fantáziával megkísérlem, hogy a feltaláló lelki állapotába magam belegondoljam.

Éveken át töri fejét, figyel, tanulmányoz, számíttgat és kombinál, míg végre megtalálni véli azt az ösvényt, amely őt meggyőződése szerint célhoz vezet. Ezen aztán megindulván, kezdi építtetni léghajóját, míg végre elérkezik a nagy próba napja, amelyen az első felszállási kísérletnek meg kell történnie.

A kongresszust is ilyen léghajóhoz merném hasonlítani. Ahogy a léghajós csak hosszas munka után jut el odáig, hogy már pusztán a mótort, az erőt kell beléje helyezni a léghajóba, mely őt felemeli: azonképp mi is egy egész éven át dolgoztunk a kongresszus előkészítésén, hogy azután az elé az alternatíva elé kerüljünk, mely előtt a léghajós áll a felszállás küszöbén: fel fog-e művünk a légből emelkedni, avagy szárnyaszegetten bukkik ismét vissza a porba?

És uraim, ma úgy tetszik nekem, mintha biztosítékot nyertünk volna a felől, hogy művünk sorsa nem a porbahullás többé! Az elénk tornyosuló akadályok mintha le volnának küzdve: a mű sasrőptével áttörte a fellegetket és ott lebeg fenn a magasabb, tisztultabb légkörben, hirdetvén a humanizmus édes diadalát!

... és azaz eljötték hozzánk, hogy tudasukat emberbaráti jó ügyünknek a szolgálatába állítsák!

Uraim! Önöknek saját maguk akarata volt, hogy a kongresszus helyéül Budapest jeitőltesse. Engedjék remélnem, hogy körünkben időzésük tartama alatt, nem fogják sötét szemüvegben ár figyelni meg a dolgokat és hogy rólunk való ítélkezésük jóakaratu lesz.

Erre a jóindulatu megítélésre hazánk története némi jogot ad nekünk. Mert a fejlődés azon századaiban, a midőn más nemzetek a földművelés, ipar, kereskedelem és művészet terén nyugodtan élhettek a haladásnak: mi fegyverben álltunk! Mi voltunk az a bástya, mely a félhold támadásai ellen védte a kereszténységet s biztosította Nyugat-Európa polgárosulását, békés fejlődését. Nem szemrehányás, nem is dicsekvés ez uraim! pusztán historia, mely azonban megfektöje annak, hogy sok tekintetben miért vagyunk Nyugat-Európához hasonlítva elmaradottak.

A mi fejlődésünk csak 1867-ben kezdődött, amikor szeretett királyunk felismerte, hogy ezt a nemzetet más-kép, mint ősi alkotmányával kormányozni nem szabad. S 37 év alatt kellett aztán századoknak mulasztását pótolnunk. Fővárosunk is, mely tetszésüket, mint örömmel tapasztaltam, teljes mértékben megnyerte, e rövid esztendő leforgása alatt lett azzá, a mi! A tűzoltó intézmény meghonosítása is csak innen datálódik s ime már tudunk mutatni is valamit ezen a téren.

Végzett munkánkért, Uraim! az önök nálunk való megjelenése a mi jutalmunk s e megtisztelő látogatásuk fog bennünket a jövőben is tevékenységre buzdítani.

(Magyarul.) Kedves vendégeinket az Isten sokáig éltesse!

A balatoni kirándulás.

— Külön tudósítónktól. —

Programm szerint augusztus 21-én történt meg. Dr. Óvári Ferenc alelnök, a kirándulás rendezője, fáradhatlanul buzgólkodott rajta, hogy a Balatonnak minden szépsége érvényesüljön. A kedélyes körutazásban 135-en vettek részt. Reggel 6 órakor a Déli vasút budai állomásáról indultak el a kirándulók, kiket Székesfehérvárra, az állomáshoz kivonult ottani tűzoltóság élén Reé István parancsnok üdvözölt.

A társaság Balatonföldváron szállt ki a vonatból. Itt, miután megfürödtek, villás reggeli frisitette fel a kirándulókat. Majd a »Baross« nagy gőzösre szállottak és Doma Ferenc almádi cigányprimás bandájának zenéje mellett hajózták be a Nagy- és Kis-Balatont. Sorba vonult el szemek előtt Szigliget, Badacsony, Révfülp, Tihany, Balatonfüred és Alsóórs festői és kies vidéke.

Utközben, mivel a kiránduláson hölgyek is vettek részt, oly kitűnő volt a hangulat, hogy egyesek tánca perdültek s egy-két-három fordulat után a francia *Cazier* is egész tüzzel ropta a csárdást.

A hajó a szépen felszített Almádinál délután pont 4 órakor kötött ki, hol nagy néptömeg várta a vendégekkel megtelt »Baross«-t. A kikötőn a veszprémi járás nevében Kerényi Andor főszolgabíró, Almádi község nevében Báthori József körjegyző, a 120 tűzoltóból álló csapat élén pedig dr. Benkő Károly veszprémi tűzoltóparancsnok fogadta, szép beszéd kíséretében a veszprémi, almádi és vöröshérenyi önkéntes tűzoltó-testületek nevében a vendégeket. Az üdvözlő beszédekre gróf Széchényi Viktor elnök válaszként, megköszönve a kivonult tűzoltóságnak és a vöröshérenyi tűzoltó zenekarnak szíves megjelenését.

A külföldi vendégek el voltak ragadtatva Almádi fürdőhely szépségein.

A szívélyes és barátságos fogadtatás után estebéd várta a vendégeket a nagy gyógy- és táncsteremben, a hol a helybeli notabilitásokkal együtt, a lakomán 187-en vettek részt.

Felköszöntőt hallottunk a világ minden nyelvén.

Az első felköszöntőt magyar és francia nyelven gróf Széchényi Imre mondotta dr. Óvári Ferenczre, mint házi gazdára, a kinek hervadhatatlan érdemeit méltatta a tűzoltóság és a Balaton-kultusz emelése körül. Utána dr. Óvári Ferencz úríté poharát a kirándulásban részt vett hölgyek*) egészségére. A harmadik felköszöntőt dr. Benkő Károly veszprémi tűzoltó parancsnok mondotta, éltetvén a nagy Széchényi-családnak két kiváló tagját, gróf Széchényi Viktort s testvérbátyját gróf Széchényi Imrét, ki a balatoni szövetség elnöke.

Igen szép és hazafias beszédet mondott a magyar nemzet szabadságszeretetére *Grébauval* Armand párizsi városi tanácsos, aposztrofálván a magyar nemzeti szín hármast jelentőségét. „A piros szín, — ugymond — azt jelenti, hogy e földet vérral szerezték a magyarok; a fehér tanusítja, hogy azt 1000 éven keresztül becsülettel megtartották, végre a zöld színnek az a jelentősége, hogy e szép ország lakóinak lehet reménységük az örökkévaló magyar nemzeti életre“.

Sachs Edwin, az angolok nevében a magyarok vendégszeretetését ünnepelvén a rendezőségre üritette a poharát, míg a berlini *Meister* Károly Vilmos a tűzoltóságok közös és egyetemleges eszméire s az emberszeretetre mondott nagyszabású német beszédet. *Lukács* Gyula magyar, orosz, német és francia nyelven a különféle nemzetek tűzoltóinak bajtársos összetartozására emelte poharát. Ezenkívül beszéltek még gróf *Zichy* Jenő, *De Marie* Gusztáv (Luxemburg) *Litwinoff* Sándor (Szentpétervár) és *Komádina* Milos (Travnik).

A kedélyes lakoma este 7 órakor végződött, a mikor is a társaságot az almádi hajóhidon óriási közönség résztvevése mellett, dr. Óvári Ferenc és a tűzoltó-csapat élén, a magyar Himnusz zenéje mellett, dr. Benkő Károly tűzoltó parancsnok bucsuztatta el lelkes beszéd kíséretében, a mire a külföldiek háláját és elismerését *Westphalen* hamburgi tűzoltó főparancsnok tolmácsolta német és francia nyelven.

8 órakor ért a hajó Siófokra s onnan még az éjjel Budapestre utaztak a vendégek, nem győzve eleget dicsérni a látottakat s dr. Óvári Ferenc vendégszeretetését és pompás borait, melyeket *Francois* Lajos rendelkezésre adott 25 üveg pezsgője igen aktuálisan egészített ki.

A nagygyakorlat.

Az augusztus 19-iki programnak egyik nem mindennapi látványossága volt az a nagygyakorlat, melyet az operaházi záporpróba és a mentők laktanyájának a megtekintése után, az V. kerületi Clotild-utcában fekvő Hengermalomnál mutatott be *Scserbovszki* Szaniszló főparancsnok vezetése alatt a budapesti tűzoltóság.

A gyakorlat célja volt szemléltetni egy nagyobb-szabású (gőzmalom) tűz esetén a budapesti tűzoltóságok együttes működését, melynél a szakszerű beavatkozás

szigorúan a megérkezés sorrendjében történt, mint komoly vesz esetén. A kivonuló őrségek száma sem volt több, mint az a valóságban lenne.

Otthon maradt tehát egy, a főváros területén valahol másutt egyidejűleg keletkezendő tűz esetére, az I., III. és X. kerületi tűzország s *Markusovszky* Béla, aznapi ügyeletes tiszt, aki a központi őrséggel vonult ki a helyszínére, csak az V., II., VI., VIII. és IX. kerületi őrségeket vezényelte ki a malomból kapott jelzésre 153 emberrel, 19 különféle tűzoltó kocsihoz fogott 36 lóval. A saját telepükön kívül máshová is kivonulá-ra képesített önkéntes és gyári tűzoltóságok közül (van összesen 23, melyek együttesen a budapesti alszövetséget alkotják) segítségül jöttek az önkéntesek, akik közül negyvenen vonultak ki 3 szerrel és az automobillal (utközben a személyszállító kocsijuknak kereke törött), továbbá a Ganz-féle vasöntöde, waggon- és villamos-gyár egyesített csapataiból megjelent 35 ember, 3 kocsival, az ó-budai *Goldberger-féle* gyárból 12 ember, 1 fecskendővel és a jutagváriak közül 10 ember.

Összesen tehát akcióba lépett 250 tűzoltó (97 nem hivatásos) 26 szerrel, melyek közt az V., VIII., IX. kerületi és központi tűzországok a rendes szereken kívül 3 nagy tolólétrát és 3 gőzfecskendő vonatot is hoztak magukkal. Míg a hengermalom 24 főnyi saját tűzoltó csapata bent a malomépületben helyezkedett védelmi állásba, a tűzjel után 2 percre sugarat adván. A hivatásos csapat 16 sugarat, az önkéntesek és gyári tűzoltók négy sugarat, a malom tűzoltói szintén négy sugarat szereltek. Vízforrásul a városi vízvezeték csőhálózatát és a malom dunaparti vízszűrő nagy kutját használták. A Hengermalom stabil nagy gőzgepe percenkint 7 ezer liter vizet szivattyuzott, míg a hivatásos csapat kirendelt 3 gőzfecskendőjének 900+1000+1700, vagyis 3600 lt. a vízszállító képessége. (Otthon még 2 gőzfecskendő maradt.) — A szerelt sugarak táplálására eszerint rendelkezésre állott percenkint tíz köbméter és 600 liter, vagyis 10600 liter víz.

A tűzjellet a malom külön tűzjelzőjén (minden nagyobb gyárnak és középületnek van ilyenje) *Scserbovszki* főparancsnok délután 5 órakor adta meg személyesen. A vett jelzésre elsőnek érkezett meg a Hengermalomhoz 225 méternyire fekvő V. kerületi őrség. Utána gyors egymásutánban a VI-ik és II-ik kerületi tűzország, mindegyik 1150 méternyi utat téve meg. Harmadik volt a VIII-ik kerületi őrség, mely két kilométer és 850 méterre fekszik. Végre a központ és a IX. ker. őrség, amelyeknek 3 kilométer és 200 méternyi utat kellett befutni kivonulás közben. A központi őrség ezt az utat 10 és 1/2 perc alatt tette meg.

A főparancsnok diszpozíciója szerint alkalmazásba vett husz sugar hatása alatt a tűz a malom délkeleti szárnyára lokalizáltatott; ellenben az északi szárny, a liszt és gabonarakta és az istállók, valamint az igazgatósági épületszárnyak az erélyes beavatkozás folytán a tűz nem tudott volna áttérjedni.

Gyakorlat után a Hengermalom igazgatósága five o'clock teával vendégelte meg a külföldieket, akik hasonló nagyszabású s a valóságot egészen megközelítő ostromát a tűznek még eddig nem látták sehol. Egyedül a londoni kongresszus alkalmából volt ilyesmi az *Empress Theater*ben szemléltethető. De amit London mutatott, bár igen élethű vala, mégis csak színházi produkció volt, melyet naponként kétszer is végigjátszhattak volna. Ez a gyakorlat ellenben a valóságot mutatta hűen — egész a keréktörésig.

E nagygyakorlaton kívül, mely rendes tűzjelzésre ment végbe, volt még egy ugynevezett riasztás, vagy vak tűzilárma is.

Az „Ujság“ egyik munkatársa, *Scserbovszki* főparancsnok engedelmével, a központi őrség

*) A kiránduláson ugyanis a következő hölgyek vettek részt: Bene Dezsőné, Bulyovszky Aladárné, Drexler Vilma, Fröhlich Jánosné, özvegy Gierginé, dr. Glósz Kálmáné, Kállay Imréné, Köhler Istvánné, Köhler Mariska és Ilona, Kollarovics Ferenéné, Kramerer Mihályné, Nohapfel Antalné, Publiger Ernőné, Rauch Vilma, Rausch Ferenéné, Rausch Irma, Remenyik Hedvig.

tanyában ez időtájt mély csend volt, ámbar még nem aludt a legénység, mert a színházi előadások végéig sohasem szabad neki lepihenni. Ez a pihenés is csak képleges azonban, mert a következő pillanatban bármikor tüzet jelezhetnek valahonnan.

Ezuttal azonban azt hittem, hogy legalább „kivételesen“ idegesen fogják várni azt a pillanatot, amikor a „tüzet“ jelzik. Legnagyobb meglepetésemre ilyesminek nyomát sem találtam. A legénység nyugodtan pipázgatott, egyik-másik levelet irt, némelyik a gombjait fényesítgette, az ügyeletes tiszt meg az estilapok olvasásába volt elmerülve.

A szertárban fel s alájáró őr és a telefonkezelők lesték egyedül a riasztót. Tűzoltóruhámot magamra öltve, azonnal besiettem a legénység szobájába, hogy ott bemutatkozzam, és nagyon szívesen is fogadtak. Már különben előre értesültek, hogy a mai estére új „kollégát“ kapnak. Természetesen műértő szemmel tetőtől-talpig végigméregtetek.

— No, tekintetes kolléga ur — szólalt meg az egyik — látom, hogy legény a talpán. Nem fél tőle, hogy leszédül a kocsinkról!

Egy darabig együtt maradtam és elbeszélgettem a „kollégákkal.“ Megtudtam tőlük, hogy szeretik, ha van „munkájuk“, mert utálják a tétlenséget. Beszélgetés közben vártuk a riasztót, mert azt senki sem tudta, hogy mikor és honnan jelzik a tüzet. Ez azonban nem is igen bántotta őket.

— Nekünk mindegy! És ezt elhíhetni nekik.

Az egyetlen türelmetlen ember jó magam voltam közöttük. Valahányszor a telefon csengetyűje megszólalt, kíváncsian lestem a telefonkezelő szavait. Végre pontban tízenegy óra: újra (talán már ötvenedszer) megszólalt a telefon.

— Itt az Oktogon-kávéházból a 2645. számú rendőr beszél és jelenti, hogy a Teréz-körut és Andrassy-ut sarkán egy négyemeletes ház teteje ég! hangzott a jeladás.

A mi ezután következett, az valóságos bűvészet volt. A szertár egy pillanat alatt megélenkült, a kocsisok hihetetlen gyorsasággal befogták a lovakat és a legénység egyszerre a kocsikon termett. Mindez katonás rendben és szó nélkül folyt le. Egyetlen emberi hangot sem lehetett hallani. Egyszerre magam is csak ott ültem a kocsin a „kollégáim“ között. Szédítő sebességgel hajtottunk végig a Népszínház-utcán át és a köruton végig egyenesen az Oktogon-térre. Dübörgött alattunk a föld. Az egész uton a gyalogjárón valóságos emberáradat hullámzott. Alig öt perc alatt a „tűznél“ termettünk. Már akkor ott volt a Próféta-utcából a VI. kerületi (1½ perc), az V. kerületi (3 perc) és a Stáhly-utcából a VIII. kerületi tűzörség (4 perc). Mi, a központiak jöttünk negyediknek (5 perc). Végül megérkeztek a IX. kerületiek (6 perc), mert azok esnek legtávolabb. A tűznél már ott vártak bennünket Scserbovszki Szaniszló főparancsnok vezetése mellett a vendégtűzeitők. Köztük volt Széchényi Viktor gróf is. Az idegen tűzoltók nem győzték eléggé magasztalni a látottakat és a legjobb benyomással széledtek el a több ezer főre menő tömeggel.

Mi pedig vett parancs értelmében hazafelé fordítottuk a szekereink rudját.

A vasvármegyei szövetség Fejér-. Sopron- és Veszprémmegyei példájára egynapos tanfolyamokat tart a területén. Így június 26-án Németgencsen, Viszókön, 29-én pedig Náraiban és Gerse községben volt tanfolyam. Mind a négy helyen összegyűltek arra az egy napra a vidékbeli tűzoltóságok, valamint megjelentek az illető körjegyzőséghez tartozó községek előljárói is. Az e tanfolyamokról szóló részletes jelentésekre érdemesnek tartjuk annak idején még visszatérni.

ismertetés a napnapoknál, hogy az állandó színházvizsgáló-bizottság, melynek elnöke *Almády Géza* tanácsnok távollétében, ez idő szerint, *Lahocsinszky Árpád* tanácsjegyző, három fővárosi színházban is megtagadta a használhatási engedelmet és illetőleg a bizottság ily értelmű javaslatát a Tanács magáévá tévén, 3 színház közül (Királyszínház, Magyarszínház, Nemzeti színház) a Nemzeti is csak olyformán tarthatta meg az évad első előadását már aznap, amelyen azt hirdette, hogy a legfelsőbb tűzrendészeti fórum, vagyis a belügyminiszterium, a második forumnak (közigazgatási bizottságnak) meghallgatása nélkül magára vállalta a teljes felelősséget s az előadások megkezdhetését rövid uton engedélyezte.

Addig is míg majd terünk megengedi, hogy e méltán feltűnést kelteni alkalmas eset meritumával foglalkozhassunk, ideiglatjuk egy napilapnak hozzászólását, mely szól a következőkép:

Csoda történt.

Akadtt egy hatóság, a mely komolyan vette a rendeleteit. És volt a közönségben egy széles réteg, a mely felháborodott a hatóság okvetetlenkedéseiben.

Ezer és ezer ember életbiztosságáról volt szó. Óriási tűzkatasztrófák borzalmas tanulságai szigorubb éberségre serkentették a mi hatóságainkat is. A tengerentuli államok kezeinek rettenetes mulasztásai felébresztették a hatósági lelkiismeretet. Ezt az örökké alvó hatalmat, a melyre milliók életének gondozása van bízva. Új szellő kezdett lengedezni. Rendeletek mentek a színházakhoz, hogy pótolják ezt meg amazt a hiányt. Szerezzenek be ilyen meg amolyan készülékeket. Szükség van rájuk, mert a legutóbbi nagy színházi katasztrófából megtanulta a világ, hogy kevesebb ember pusztult volna el, ha azokat az elővigyázati intézkedéseket mind végrehajjták. Tanuljunk tehát, és legyünk elővigyázatosak. Szakemberek bejárták a színházakat és megállapították, milyen reformokra, milyen pótlásokra, milyen óvintézkedésre van szükség. Az illetékes hatóság *Almády* tanácsnok javaslatára el is rendelte a munkákat és kötelezte a színházakat, hogy a jövő szezon megnyitásáig teljesítsék az előirt átalakításokat. Dícséret a hatóságnak, hogy komolyan vette a dolgát. Hogy nem elégedett meg bizottság kiküldésével, a kérdés tanulmányozásával, és az ilyen esetekben szokásos örökös ankétezással, hanem cselekedett és egyszer igazán megmutatta, hogy hatóság, a melynek a közönséggel szemben óriási felelőssége és óriási kötelezettsége van.

A színházak megkapták a rendeleteket. Magyarul, a hogyan minden színháznál értenek. Részletesen megvolt irva, hogy mit paran-

csol a hatóság. Nem volt semmi kétség a teljesítendő munkákra nézve. A hatósági rendeletek mindenki eleget tenni tartozik és semmi kétség, hogy az olyan intézetek, a melyek a közönségtől élnek, még nagyobb tisztelettel tartoznak fogadni minden rendeletet, a mely épp a közönség érdekében való.

Csak hogy a hatósági rendeleteket nálunk nem szokták nagyon respektálni. Majd jó lesz így is. Ha pedig valamelyik mérnököcske, vagy valami süldő fogalmazó akadékoskodni fog, hát majd rendbehozza a dolgot a protekció, az összeköttetés . . . Hát csak beszéljen a hatóság a mit akar, mi meg majd azt tesszük, a mit mi akarunk. Azt is tették és nem végezték el azokat a biztonsági munkákat, a melyeket a hatóság elrendelt. Legalább nem egészen, nem tökéletesen. Itt is, ott is hiányzott valami. Nem is érti meg az ember, hogy hát miért hiányzott? Költségmegtakarításról nem igen lehetett szó, mert hisz az elvégzett munkák költségeihez viszonyítva, már csak krajcárokról lehetett szó. Technikai lehetőségeket sem kívántak. Hát miért nem végezték el a színházak mégsem ezeket a munkákat?

Mert a hatóságokat eddig nem szokták komolyan venni. Mert mindenkinek van valakije, akiben bizakodik, hogy majd rendbehozza a bajokat, ha lesznek. És mert eddig úgy is volt, hogy rendbe lehetett hozni mindent és a protekció, meg az érdek, meg a klikk és néha a család tényleg óriási eredményeket tudott elérni a hatóság és a jelen esetben: a közönség ellenére is.

Most aztán egyszerűen nagy csalódás következett. A hatóság esőkönyös lett. Komolyan vette a rendeleteit. Nem úgy, mint azok, akikhez intézve voltak. Dicséret érte a hatóságnak. És bár mindig így is maradna! Hogy se protekció, se klikk, se semmiféle egyéb érdek ne legyen döntő ott, ahol csak a közönség érdeke az egyedül figyelembe veendő.

Jellemző azonban, hogy maga a közönség sem érti meg egészen a dolgot. Hányan voltak, akik felháborodtak a hatóság magatartásán! Kicsinyességnek, irányzatosságnak, akadékoskodásnak mondták a szigorúságot, pedig a legtermészetesebb dolog történt.

Valaki nem törődött a közönség érdekében kiadott rendeletekkel, nem tett eleget a hatóság parancsának, hát viseli is ennek a következményeit. Ugyan mit szólunk volna, ha tényleg valami katasztrófa történik? Hogy szidtuk volna a hatóságot, hogy milyen léha, milyen könnyelmű; nem ellenőrzi, végrehajtják-e a rendeleteit; megtűr mindent és így tovább. Egyszerűen megállapítottuk volna, hogy az egész katasztrófának a hatóság az oka. Amiben lett is volna némi igazság, amint hogy lesz igazság benne, ha a Nemzeti Színházban esetleg történő katasztrófaért a belügyminisztériumot fogják felelőssé tenni, amely tegnap megsemmisítette azt a tilalmat, mely e színház megnyitását nem engedte meg.

Most ez egyszer a fővárosi hatóság nem akart könnyelmű lenni, teljesítette a kötelességét, vigyázott a közönségre: hát ezért is megharagusznak rá, a belügyminisztérium pedig egyszerűen dezavualja!

Ss.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Hazánk tűzrendészete. — *Hivatalos rész:* — Ő felségéhez a királyhoz intézett üdvözlő távirat. — A kabinetiroda válasza. — A három hivatalos tósz. — A III. internationalis tűzoltó kongresszus külföldi tagjai. — Meghívó. — *Nemzetközi kongresszusunk.* — *A felolvasások.* — A tűzjelző-készülékek és riasztó-berendezések fejlődése és azok jelentősége. — A modern színház. — A nemzetközi tűzoltó-szövetség közgyűlése. — A kongresszus krónikája. — A margitszigeti felköszöntő. — A balatoni kirándulás. — A nagygyakorlat. — Hatóság és közönség. — *Különfélék.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Beszerezési források.*

— **József Ágost** főherceg *kistapolcsányi* birtokával szemben, Zsitva-Kénéz községben, egy iparos nagyobb gyártelepet akart építeni. Keskenyvágású iparvasutra volt e végből szüksége, és ehhez engedelmet kért a vármegyétől. Barsvármegye urai ekkor összenéztek és a főhercegre gondoltak. Füstölő gyárkémény, zakatoló gépek, robogó iparvasut a főhercegi birtok szomszédságában! Nem, az nem lehet. Inkább maradjon munka nélkül az a sok száz munkás, inkább ne legyen gyár, ne legyen semmi, de hogy a főherceg a kastély ablakából füstöt lásson és lármát halljon, ezt nem lehet megengedni soha. És nem is engedték meg a megye lojális urai. Volt azonban valaki, a ki ezt a beteges lojalitást nem tudta elviselni, és jobban szerette az ipart, mint a megyei urak: maga a főherceg! Mikor megtudta, miről van szó, maga lépett közbe, és mindent megtett, hogy a gyárosnak közhasznú munkáját ne zavarja senki. Egyszerűen lefőzte a megyét. Ő maga szégyelte azt a lojalitást, a melynek ebben az esetben semmi értelme, és mert mások kárával történt, értéke sem volt.

A gyöngyösi égettek segítése Angliában. Fox angol alezredes Budapesten időzött, mikor híre érkezett Gyöngyös pusztulásának. Fox elutazott Gyöngyösre is s mint a pusztulás szemtanúja, hazaérve, levelet intézett a „Standard” szerkesztőjéhez, melyben elmondja tapasztalatait és felhívja az angol közönséget a gyöngyösi égettek segítésére. Levelében Fox elmondja, hogy a magyarok megérdemlik az angolok támogatását, mert Magyarországon nagy a rokonérzés az angolok iránt és még nem felelték el, hogy a magyar menekültek 1849-ben mily jó bánásmódban részesültek Angolországban. Végül megemlíti, hogy adományokat ő is elfogad, de legcélszerűbb azokat egyenesen Budapest főváros polgármesteréhez küldeni.

Országos tűzoltó-tiszti tanfolyam. A Magyar Országos Tűzoltószövetség által rendezett országos tűzoltó-tiszti tanfolyamnak összesen 59 hallgatója van. Eredetileg 95 volt a jelentkező. A tényleg megjelentek közül Dunáninnenre 7, Dunántulra 7, Duna-Tisza közére 18, Tiszáninnenre 9, Tiszántulra 9, Maros-szögire 5 és Erdélyre 4 hallgató esik. A jobbára vidéki tagokat VIII. kerületi erdélyi-utcai községi iskolában.

— **A somogyi tanfolyam.** X. Pius pápát a konklávéban nem választották meg olyan titokzatosan, mint a milyen misztikus hazaboltás az intézkedés a pápaválasztás

előadó tanárok pedig *Breuer* Szilárd, *Markusovszky* Béla, *Lukáts* Gyula, dr. *Balogh* Dezső, *Oleják* Károly és *Kállay* Imre. A képesítő vizsgálatokat szeptember 9. és 10-én tartják meg.

— **A tűzoltók számának szaporítása.** Sceser bovszki főparancsnok már évek óta sürgeti a tűzoltók számának a szaporítását. A tűzoltói bizottság most *Almády* Géza tanácsos elnöklésével tartott üléséből előterjesztést tett a tanácsnak aziránt, hogy a tűzoltósághoz egy tiszti, egy őrparancsnoki, egy csövezetői és husz tűzoltói állást még az idén szervezzen. A tanács a házi bizottsági és illetőleg ügyosztályi előterjesztést augusztus 4-én tartott ülésében magáévá tette s így valószínű, hogy jövő év január elsején, ha a közgyűlés és belügyminiszter is hozzájárulnak, ez a 23 főnyi s évenként 25 ezer korona kiadást, illetve költségtöbbletet involváló létszámszaporítás valósággá lesz.

— **Elektromos áramok hatása** Egy *Weber* nevű *zürichi* tanár a villamos válóáramok hatását a maga testén próbálta ki s úgy találta, hogy a mérnökök ~~amáz~~ állítása, mely szerint 100 Volt erősségű áram veszélytelen az emberre, csak bizonyos körülmények közt helytálló. Akkor t. i., ha az illető a két huzaltszáraz kézzel fogja meg és vastag cipőtalp (még jobb, ha gummitalp) szigeteli el a testet a földtől. Ellenben izzadt kézzel, vagy nedves testtel és főleg mezitláb a 100—115 Volt erős villamos áram feltétlenül halálhozó. Nevezett tanár 30 Volt feszültségű árammal kezdte meg magán a kísérletezést s nedves kéznél már ekkor is legfeljebb 6 másodpercig tűrhette csak el az áram behatását. 50 Voltnál már nehezen tudta újra elereszteni a huzalokat. 90 Volt feszélynél pedig száraz kézzel is azonnal fájdalmas görcsöket kapott és kezei egy időre megbénultak, a huzalokat pedig csak úgy tudta elereszteni, ha asszisztense kikapcsolta a vezetékét a váltóáram útjából.

— **A British Fire Prevention Committee**, (angol megelőző tűzrendészeti bizottság), hogy célját, t. i. a keletkezendő tüzek elhárítását, megelőzését hatékonyabban szolgálja és kiindulva abból, hogy igen sok tüzeset vezethető vissza a gyermekeknek gyufával és általában tűzzel való játékára, pályadíjat tűzött ki a legjobb mesére, mely a gyermek lelkébe a tűzzel és különösen a gyufával való játszás veszedelmét bevési. *Óvári Ferenc*, orsz. szövetségünk alelnöke szintén tűzött ki hasonló célra pályadíjat, a különbség csak az, hogy míg nálunk a nyerhető díj 100 korona, addig Londonban a legjobb pályamű szerzője aranyérmét és 1000 (ezer) koronát kap, három másik szerzőt pedig megfelelő kisebb díjakkal fognak jutalmazni.

— **Kéményseprőmester** hazánkban hozzávetőleg 900 úzi e mesterséget, mintegy 4000 segédet és tanoncot foglalkoztatván.

ján tudomásul vette, hogy a budai szinkört vagy gyökéresen át kell alakítani, vagy be kell szüntetni az előadásokat. A tanács, tekintettel a budai közönség igényeire, elhatározta, hogy ámbár az idén még megengedik az előadásokat a szinkörben, de egyben utasítja a tanügyi osztályt, hogy a budai állandó színház ügyét sürögösen tárgyalja le s mielőbb tegyen javaslatot, hogy a színház felépítése miképp történhetnék meg a leggyorsabban.

△ **Vasajtók** lemezei közé tűzálló betét gyanánt még az asbestnél is jobb a tetemesen olcsóbb infuzoria föld, ami agyagnak és salaknak, illetőleg hamunak a keveréke.

— **Költészet és próza.** A poétákat már régen leleplezték, hogy — ők is emberek és esznek, ha megéheznek és ha — van mit. Nem mindig van, mert a költészet nem tartozik a busásan jövedelmező iparágak közé. Így találta ezt *Camiries* is, ki Marseille-ben él, mint igen neves francia költő. Ugy látszik azonban, hogy ennek a poétának nemcsak a lelkülete s érzése finom, hanem a mellett magához való esze is van. Legalább az a dicsősége, amit költeményes kötetével aratott, épenséggel nem szédítette meg, mert miközben megmaradt költőnek, továbbra is vigan folytatja kissé kormos, de becsületes és határozottan magasrendű mesterségét — a *kéménysöprést*.

* **Színházi tűzoltócsapat.** Julius hó elején *Berlinben* új rend lépett a színházak tűzbiztonságában életbe. A német színházaknál ugyanis rendszeres tűzoltócsapatokat szerveztek, melyek minden hat német városban váltják fel egymást. Egyelőre az egyik csapathoz 57 legény és 10 tiszt van beosztva, akiket csak akkor fognak felváltani — kivételesen most nem már a hatodik hétben, — amikor az újonc tűzoltó-csapat már a kellő módon be lesz gyakorolva. Az a Budapesten először meghonosított s már rég kipróbált beosztás tehát, mely a hivatásos csapat soraiból vett s időnkint leváltott emberekkel végezteti a házi tűzoltók teendőit a színházakban, előbb Bécsben talált utánczásra s ime most Berlin is követi példáját. De azért sem Wien, sem Berlin sohasem fogják elismerni, hogy a magyar fővárostól vették át az eszmét, melyen némi módosítást tényleg eszközöltek.

A legtöbb tüze a székesfővárosi tűzoltóság-nak (fennállása óta) ugylátszik az idén lesz. Julius hóban egymagában 119 tüzeset fordult elő Budapest területén. Augusztusban meg 122 kivonulás volt.

△ **Az impregnálásnak** egy új módjával próbálkoznak most *Amsterdamban*. A lenge szövetből álló diszleteket ugyanis nem itatják tele impregnáló folyadékkal, hanem megfelelő alakú azbeszt-alátétre ragasztják azokat. A közönséges impregnáló anyagokról, mint sóoldatokról ismeretes, hogy ha kristályvizük elpárolog, a sóalkatrész nyomban elporlik s a diszletről lehull s a tűzvédő burok ezzel elromlott, nem is szólva arról a káros hatásról, amit a lenge szövetek színét is megtámadó sóoldatok félév múlva már rendszeren bekövetkező elporlódásuk közben az egészségre gyakorolnak. Az azbeszt-alátét ezzel szemben először is sokkal tartósabb, tűzálló jellegét csak a diszlet teljes elrongyolódásakor veszti el; másodsor az egészségre nem ártalmas s míg a régi módi impregnálásnál bajos megállapítani, hogy mikor szűnt meg a hatékonysága: az azbeszt-alátét egyetlen pillantással ellenőrizhető. Alátét gyanánt természetesen csak igen vékony azbesztpapír alkalmas. A felragasztás

0-70 m sávokban történik s nem a diszletet kenik be a ragasztó-anyaggal, hanem az azbeszt-papírt. Az eddig tapasztalt egyetlen hátrány az, hogy a diszletek ily módon csak egyik oldalukon tehető tűzállóvá.

— Az anverszi tűz. A németek által Antwerpen-nek hívott, de egyébként Belgiumhoz tartozó anverszi kikötőben óriási tűzvész pusztított, mely a petroleum-dokkot csaknem teljesen elhamvasztotta.

A petroleumraktárak a kikötő déli részén vannak, Anversz városától épített épületekben, a melyek mindegyike negyvenöt méter széles és négyszáz méter hosszú. Összesen hat ilyen épület van. A raktárakban petroleum, nafta és benzín volt beraktározva, melyet amerikai, angol, német és francia társaságok helyeztek el. A part mentén ezerháromszáz méter hosszú területen rezervoárok voltak, a melyekbe a tizenégy pilléren nyugvó rakodóról, a petroleumot átszállították. A tűz úgy ütött ki, hogy egy amerikai társaság vasuti kocsiban odaérkezett petroleumtartója meghasadt s a kiömlött petroleum nemcsak meggyuladt, hanem be is vezette a tüzet a tartóba, a mely nyomban fölrobbant. Az első robbanástól meghasadt és meggyuladt az orosz társaságok szomszédos tartója is, a mely ismét a következőt lobbantotta lángra. Így terjedt a tűz a nafta és benzínraktárig, a melyek természetesen szintén fölrobbantak. A robbanások zaja hasonlatos volt egész tütegek ágynzásához. Fűlsiketítő zaj, átláthatatlan füst és égig érő láng lett urrá a kikötőben s azok a munkások és gyermekek, a kiket a szerencsétlenség ott ért, őrvjögve futkostak a tűz tengerében, a menekülésnek minden reménysege nélkül. Sokan a még föl nem robbant tartók terejére menekültek a rémület öntudatlanságában, a robbanás pillanatában azonban eltűntek abban a hatalmas lángoszlopban, mely a tartóból az égnek emelkedett. A tűznek sem lehetett nem tudtak, az emberreket pedig, kik az égő területen voltak, nem lehetett hozzáférni. A katasztrófa idején éppen kevesen dolgoztak a kikötőben; eddig tizenkét halottat és huszonöt sebesültet találtak, a halottak száma azonban sokkal nagyobb a tizenkettőnél, mert a holttestek nagy része porrá égett, tehát nem volt fölhalálható. Míg a tűz tartott, sűrű fekete füstje egészen elsötétítette a várost s a levegőt fojtó, nehéz gázzal töltötte meg.

A Magyar Tűzoltók Naptárának kiadója, Wellisch Béla (Szentgotthárd), a naptárra vonatkozó kérdőíveket a megrendeléssel együtt legkésőbb szeptember 20-áig kéri visszaküldeni. A vállalat pártolásra érdemes.

— A vész helyén. I. bámész: Jerünk már haza! II. bámész: Ugyan várj még egy kicsit! Hátha meggyulad a szomszéd ház is! Nézzük végig azt is — ha már egyszer itt vagyunk!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat legkésőbb a hónap utolsó hetében kérjük címünkre megküldeni.

L. A. Margitszigeten angolul elmondott felkötöttöm magyarul így hangzik:

Uraim!

Van egy ország Európa szívében, mely a continens többi országai közt leginkább hasonlít a brittek országához: ez Magyarország! Mindakettő szigetország, azzal az egyedüli különbséggel, hogy a szerencsés Anglia sziget a tengerben: mi magyarok pedig sziget vagyunk az idegen népek oceanjában.

De ennek dacára, bár a mi helyzetünk kétségkívül a nehezebbik, mi is 1000 éve vagyunk állam, mint Anglia, melynek hept-(7)-archiáját Egbert of Essex 827-ben egyesítette ama birodalomná, melyet 1066-ban a normannok meghódítottak. S a mi első királyunk, a későbbi Szent István, ugyancsak 7 vezérnek a birodalmát egyesítette azzá a királysággá, a melynek koronáját ezelőtt 904 évvel tették a magyarok királyának a fejére.

Alkotmányunk is egyforma régi. Anglia a maga magna chartáját 1215-ben kapta, a mi aranybullánk 1299-ből való. Parlamentünk is egyidős. A politikai jogok gyakorlását mi is szívesen bizzuk azokra, akik abban nevelkedtek. Az angol nemzet sem lefelé nivellál. Demokrata, mint mi, felfelé: de lefelé arisztokrata.

A nemzet jobbait, az ideális emberi érdekeken kívül, Angliában is a hazafiság köti össze. Honszerelem s felebaráti szeretet dobogtatja a mi szívünket is.

Uraim! Az erős, egységes, dinasztikus Angliának körünkben időző s a tűzoltó-intézményért is lelkesedni tudó fiait az Isten éltesse!

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geitner és Ransch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság (ezelőtt Walszer Ferenc)
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

Saját készítményü: tűzi fecskendők, kütszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa

a tűzoltóság szállítója

Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.

küld a tűzoltó-tesztületeknek egyenruháról, felszereléséről ingyen árjegyzéket.

Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA

Budapest.

Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.

Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmelőket.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes korrakát, tartályokat, hordókat gyárt a

Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság

Budapest, VII., Gizella-út 53. sz.

Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat

legjobban és legolcsóbban készít

Ritscher Zsigmond

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszer-gyár

Hivatalos jelző-készülékek, tűzoltó-sapkák, század-kürtök, valamint, **tűzoltó-zenekarok** részére az összes hangszerekben legnagyobb gyár és raktár.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell inézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Lapfoglalódonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írójuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy „tisztellett-díjért.”

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Hazánk tűzrendészete.

Irta: Báró Solymosy Ödön.

E cím alatt vázolta Széchényi Viktor gróf a hazai tűzrendészet jelen szervezetét és azon módokat, melyek annak elmaradott voltát modernebb színvonalra emelni hivatva volnának.

A jeles cikk, különösen a mennyiben a tűzoltóság szervezését tárgyalja, igen találó, csak a megelőző tűzrendészetre nézve látszik időszerűnek érdekes fejtegetését némileg kibővíteni.

Hinni akarom, hogy gróf Széchényi Viktor, képviselőtársam, az ő rendkívül ügyes cikkének részben való kiegészítését, tőlem, a régi tűzoltótól, époly szívesen fogja látni, mint amily szívesen veszem én, ha t. Szerkesztő Ur! becses lapja hasábjain helyt ad e közleményemnek.

Szövetségünk érdemes elnöke t. i. a tűzbiztos építkezés, vizszerzés stb. fontosságát hangsúlyozta ugyan, de a tűzveszélyes tárgyakra vonatkozó megelőző intézkedéseket csak mellékesen érintette, habár ezek is nagyon fontosak. Különösen a belterületre behordott szalmás gabona és takarmány az, mely a tűz keletkezésekor annak terjedését bőven előmozdítván, nehezen oltható.

Ez okból rendelte el a belügyminiszter már 1869. évi június hó 17-én 3365. szám alatt, hogy a takarmány és természetmennyek összehalmozása a házak között lehetőleg korlátoztassék s a köz-

ségek azok tartására, mennyiben ez kivihető, inkább a községen kívül jelöljenek ki alkalmas helyeket, a cséplés és nyomtatás pedig lehetőleg szintén künn eszközöltessék. Az 1888. évi augusztus 12-én 53.888. szám alatti belügyminiszteri rendelet 6. §-a pedig a fentebbi intézkedéseket ujabban is kötelességévé tette a a törvényhatóságoknak.

Ezen — mint alább ki fogjuk mutatni — részben nagyon helytelen rendelet alapján alkották meg a vármegyék is helytelen szabályrendeleteiket, így p. Sopron vármegye is a maga „tűzrendőri szabályrendeletét“, melynek 4. §-a szerint a „községi képviselőtestületek tűzrendőri szabályrendeleteikben kötelezettek gondoskodni arról, hogy takarmány-, természetmenny- és tüzelőfa-készletnek a községen belüli összehalmozását meggátlandó, ezek részére, és főként a cséplésnek és nyomtatásnak az eszközlésére lehetőleg a községen kívül jelöltessenek ki alkalmas helyek stb.“

Ezen szabályrendelet 58. §-a idézi egyebek között — úgy látszik a végett, hogy a büntetőjogi szankezió súlyosabbá tétessék — a kihágásokról szóló 1879. évi XL. t.-c. 141. és 142. §§-aiban foglalt rendelkezéseket is, mely előbbi szerint az, a ki a tűzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából kiadott szabályokat megszegi, 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Széchényi Viktor gróf szerint sajnos, hogy mindezen kormány- és vármegyei rendeletek számos egyéb kollégáinknak példáját követték és javarészt a feledés birodalmába vándoroltak. Ennek tulajdonítja ő azokat a visszás állapotokat, hogy az országban számos község van, — például Sopronmegyében is — a hol a szük udvartéren közvetlenül a ház vagy az istálló mellett hatalmas kazlak állanak, a rendeletek és a kihágási büntető törvénykönyv rendelkezéseinek dacára.

E visszásságnak valódi oka azonban nem az, hogy a szabályokról megfélemedtek, hanem ezek helytelensége.

Mert a szabályrendelet tiltja ugyan a takarmánynak a községekben való összehalmozását, de e negatív intézkedéssel szemben csak azt a pozitív rendelkezést tartalmazza, hogy lehetőleg a községen kívül alkalmas helyek jelöltesenek ki annak lerakására, s nem igazítja utba a községi képviselőtestületeket arra nézve, hogy azokat mily módon keressék és találják. S miután a viszonyok számos községben olyanok, hogy az illető alkalmas rakhelyek létesítése részben a talajalakzat, részben a birtokviszonyoknál fogva nehézségbe ütközik, oda jutottunk, hogy ily helyeket csak ott jelöltek ki, a hol a nyomásos gazdálkodás még most is gyakorlatban van és a szalmás gabona, stb. egy helyen való összehordását könnyíti, mint pl. Somogy vármegye számos községében, vagy a hol maga a község, vagy az urbéri közbirtokosság ily alkalmas területek tulajdonosa, mint pl. Moson, Pozsony, Nyitra és más vármegyékben.

Oly községekben azonban, a hol a nyomásos gazdálkodást nem üzik s a hol köztulajdonot képező alkalmas hely nincsen, az előjárások s velük egyetértve a felsőbb közigazgatási hatóságok úgy okoskodnak, hogy a közös rakhelyek létesítése náluk lehetetlen azért, mert fekvésüknél fogva ugyan alkalmas, de harmadik személyek tulajdonát képező területtel nem rendelkezhetnek s minthogy a szabályrendelet a közrakodót ugyis csak *lehetőleg* követeli, minden a régiben maradhat s tűzvész esetén az épületekkel együtt — mint eddig — jövőben is mindennek tönkre kell mennie.

Ezen okoskodás a logika szempontjából nem is olyan rossz és helytelen, mint maga az idézett szabályrendelet szövegezése és ebben rejlik a szerfölött visszás állapotnak valódi és egyetlen oka. Helytelenül kötelezi ugyanis az idézett „tűzrendőri szabályrendelet“ a községi képviselőtestületeket gondoskodni arról, hogy a takarmány és a többi készletek részére csak *lehetőleg* keressenek a községen kívül helyeket, mert erre alkalmas hely mindenhol van, s ennek megszerzése legfeljebb a birtokviszonyok folytán ütközhetik nehézségekbe, de különben mindenhol keresztülvihető.

Az 1881. évi XLI-ik (kisajátításról szóló) törvénycikk ugyanis megszüntette már régen az 1868-iki törvényhozás azon anomáliáját, mely szerint a kisajátítási jog községi közérdekű ügyekben a főváros kiváltságát képezte és kiterjesztette ezen jogot a községi élet fejlesztése, a haladás intézményeinek a vidéken leendő terjedése és felvirágoztatása érdekében a legutolsó kis községre is.

sabbika, azoknak létesítése a megyei szabályrendeletben *kötelezőleg* és nem *feltételesen* lett volna elrendelendő.

Ilyen kötelező rendelkezés annál szükségesebb, mert a nyomásos gazdálkodást gyakorló községek száma évről-évre csökken és a mezőgazdaságról szóló 1894. évi XII. törvénycikk nemcsak előmozdítja ezt a csökkenést, hanem teljesen lehetetlenné teszi, hogy a nyomásos gazdálkodás oly községekben, a hol az még sohasem volt gyakorlatban, behozattassék, vagy ha volt is, de utóbb meg lett szüntetve, újra rendszeresítettnek.

Fölülve ugyanis a mezőgazdasági törvénynek, hogy mezei földbirtokát a törvény korlátai között gazdaságilag mindenki szabadon használhassa. Ennélfogva a nyomásos gazdálkodás a törvény 2-ik §-a szerint még ott is, a hol 1895-ig gyakorlatban volt, az érdekelt birtokosságra kötelezőleg csak akkor folytatható, ha azt ennek kétharmad többsége kívánja. A 4. és 5. §§. szerint pedig oly közgyűlési határozat, melyben a birtokosságnak birtokarány szerint számított kétharmad többsége a nyomásos gazdálkodás megszüntetését, illetve a szabad gazdálkodást kimondja, többé egyáltalán már soha meg nem változtatható.

Belügyminiszterünk, gróf Tisza István is megszerezte már az ország minden részéből hozzáérkezett jelentésekből azon szomorú tapasztalatot, hogy a sajnos nap-nap után előforduló, egész falvakat elpusztító és a lakosság legnagyobb részét nyomorba juttató tűzvészek legtöbb esetben abból keletkeznek, hogy az élet a községek belterületén halmoztatik fel.

Ennek folytán ki is adta a 74.288/904. számú rendeletét, melyben valamennyi vármegye és városi törvényhatóság első tisztviselőit felszólítja, hogy egyebek között különösen a takarmány és szalmás gabonatermés elhelyezésére és ez utóbbi elcséplésére vonatkozó szabályrendeleti rendelkezéseknek pontosabb betartását a legéberebben ellenőrizzék és ellenőriztessék.

De mit használ mindez, ha a szabályrendeletekben nincs imperatív rendelkezés?

Mindazonáltal megtették az illető hatósági közegek a miniszteri rendelet folytán saját hatáskörükben a hasonértelmű intézkedéseket, de azok eredménye az adott viszonyok között a megyéknél csak egy új rendelet szerkesztése, leírása, összeegyeztetése, kiadása és iktatása, a szolgabírói hivatalokban szintén iktatás és számos kiadás, a községeknél újabb kiadás és itt-ott talán a közgyűlésen való felolvasás is: de a szalmás gabona azért csak oda vándorol, a hová eddig. És tűzrendészetünk szármalmas állapotán mi sem változott; minden a régiben maradt. S bár miniszter és alispán a természetnyeknek a községek belterületén való felhalmozását a legkeményebben fogalmazott rendeletekben tiltják: a gazdák legtöbb esetben az idén is épúgy behordták szalmás gabonájukat udvarukra, mint eddig s a vidéki közigazgatási hatóság és a falusi gazda továbbra is egyformán nyugodt. Az előbbi a szigorú rendelet kiadásával köteleességét teljesítette, az utóbbi pedig szalmáját olyan térre nem viheti, *a mely nincs*, ha azt el is rendelik.

lehet, hogy a hatósági intézkedéseket tiszteletben tartsa!!!

Pedig a kérdés megoldható az által, ha a tűzrendészeti szabályzat az oly községeket, a hol szalmás gabona stb. lerakására alkalmas hely más módon a községen kívül nem létesíthető, arra kötelezi, hogy az ehhez szükséges területnek kisajátítás útján leendő megszerzése végett az 1881. évi XLI. t.-c. 2. §-a alapján az eljárást bizonyos rövid határidő alatt indítsák meg.

Ez által a község törzsvagyona csorbitást még ott sem szenvedne, a hol az alkalmas terület csakugyan csak kisajátítás útján szerezhető meg, mert a bíróilag megállapítandó méltányos vételár kiadása a megvett terü-

let értékével kiegyenlítődik. De remélhető, hogy az illető helyek jelenlegi tulajdonosai, tekintettel az elérendő cél közérdekű voltára, a szükséges területeket, a hol csak lehet, csere útján vagy a hol ez lehetetlen, szabad egyezkedés útján méltányosan átengednék.

Mindezeknél fogva kétségtelennek mutatkozik, hogy megelőző tűzrendészetünk továbbfejlesztése nemcsak szükséges, hanem az könnyen ki is vihető. S miután belügyminiszterünk, gróf Tisza István a dolog iránt már érdeklődik: az is kétségtelen, hogy a nemzeti vagyonosodásnak ezen oly fontos kérdése nemsokára üdvös megoldást nyer.

HIVATALOS RÉSZ.

2306.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó szövetség elnöksége folyó évi október hó 15-én, szombaton d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjai ez uton meghívottnak.

Az ülés főbb tárgyai:

- A III. nemzetközi tűzoltó-kongresszus ügye.
- A XIII. országos tűzoltó-tiszti tanfolyam eredménye.
- Pénztári jelentés a III. évnegyedről.
- Folyó ügyek és jelentések.

Az ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a segélyző-pénztár elnöksége is tart ülést.

Budapest, 1904. szeptember 19.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Viszhangok.

A francia országos tűzoltó-szövetség, szeptember 10-iki kelettel, abból az alkalomból, hogy Párisban, az idén ott rendezett hygienikus kiállítás területén, a mentés különféle módjainak megbeszélése céljából, congresszusra gyűlt egybe, az alábbi táviratot küldte elnökünknek, Széchenyi Viktor grófnak a címére:

„Comte Széchenyi, Sárpentele, Hongrois.

Székesfehérvár de Paris.

Federation des Sapeurs-Pompiers francais, reunie en congress à Paris, adresse felicitations à Federation Hongroise pour son Congress International et remerciements pour belle reception de

(Párisból Székesfehérvárra: A francia tűzoltó-szövetség párisi nagygyűléséből üdvözli a magyar szövetséget a nemzetközi congresszus sikerült rendezéseért s köszönetet mond azért a szíves fogadtatásért, a melyben a francia kiküldöttek részesültek.

Caille, elnök. Cazier, kiküldött.)

Elnökünk erre ugyancsak táviratilag a következőképen válaszolt:

„Federation Sapeurs-Pompiers Francais.

Paris.

Federation Hongroise remercie chaleureusement aimable attention et envoi salut amical.

Comte Széchenyi.“

(A francia tűzoltó-szövetségnek, Párisban. A magyar szövetség meleg köszönetét nyilvánítja a kedves figyelemért s bajtársi viszontüdvözlését küldi. Széchenyi gróf.)

Mult számbeli közleményeink kiegészítése-kép itt említjük fel, hogy a franciaországi tűzoltó-szövetség, melynek nevében a margitszigeti lakomán Cazier diplomákat osztogatott, alelnökünket, dr. Óvári Ferencet is tiszteletbeli tagjává választotta meg.

Az angol megelőző tűzrendészeti bizottság

Megbízatást nyertünk arra nézve, hogy Végrehajtó bizottságunk nevében kifejezésre juttassuk a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségénél azokat a mélyen átértett igaz érzelmeket, melyeket bennünk a budapesti valóban szívélyes fogadtatás kellett. Ottani tartózkodásunk amennyire kellemes volt, époly mértékben tanulságos is vala.

A kiküldötteinkkel szemben tanusított kiváló figyelem némi ellenértéke gyanánt, elhatároztuk, hogy *Széchényi Viktor grófnak* megelőző tűzrendészeti Bizottságunk (1903 óta) tiszteletbeli tagjának a „különleges érdemek” ezüst jelvényét, melyből ez idő szerint csak 6 van, kívánjuk felajánlani. Egyidejűleg pedig azt is elhatároztuk, hogy *Önt* Bizottságunk tiszteletbeli tagjává nevezzük ki.

Midőn ennek szíves tudomásul vételét kérnők, egyben jelezzük, hogy a jelvények és vonatkozó iratok postára adatnak és hogy az angol nemzeti tűzoltó-szövetség (National Fire Brigades Union) választmányának és hatóságainak a figyelmét egynémely Budapesten tapasztalt és követésre méltó dologra felhívni nem mulasztottuk el.

Aláírva:

Edwin O. Sachs, s. k. *Ellis Marstand*, s. k.
elnök. t. titkár.

2256.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvéve 1904. szept. 10 én a XIII. országos tűzoltó-tiszti szaktanfolyam vizsgáló-bizottságának Budapesten megtartott ülésén.

Elnök: *Adorján Antal* miniszteri biztos. Jelen voltak: *dr. Óvári Ferenc* orsz. szöv. alelnök mint a magyar országos tűzoltó-szövetség képviselője. *dr. Szily József* tanfolyam-parancsnok, *Breuer Szilárd*, *Lukáts Gyula*, *Markusovszky Béla*, *dr. Balogh Dezső* előadók, *Oleják Károly* és *Kállay Imre* segédelőadók.

Elnök az ülést megnyitván, az osztályozás a következőkép történt.

I. Tiszti minősítést kapnak:

Ackermann József (Torontál-Zsombolya). *Adler Béla* Trencsén, (Zsolna). *Ambrózy Béla* (Nógrád-Losonc). *Ambrózy Jenő* (Bars, Körömczobánya). *Bagnovini Alajos* (Pozsony). *Ifj. Birkáss Lajos* (Szabadka). *Dénes Sándor* (Tolna-Decs). *Erszényes József* (Pest, Pilis-Vörösvár). *Finkei Jenő* (Abaujtorna, Szepsi). *Freiszléder Árpád* (Pest, Pomáz). *Friss Hermann* Zemplén, (S.-A.-Ujhely). *Gerber János* Pest, (Kispest). *Horváth Géza* (Liptótelep). *Kész József* (Baranya, Villány). *Kirják János* (Kerezag). *Knizner Béla* (Zemplén, Tállya). *Konecsny János* (Szilág, Somlyó). *Kovács Lajos* (Bihar, Nagyszalonta). *Köszler József* (Torontál, Nagy-Szt.-Miklós). *Króneraff József* (Szepes, Poprád). *Milassin Andor* (Szabadka). *Nagy Sándor* (Debreczen, Máv.) *Peresina Andor* (Liptó, Lubella). *Robáczky Lajos* (Kolozsvár). *Salgó Alfréd*, (Zemplén Nagymihály), *Schmid Gyula* (Sárospatak.) *Schneider Miklós* (Torontál, Kiskomlós). *Schuster Vilmos* (N.-Küküllő, Felmér). *Seidel Vilmos* (Borosjenő). *Staud Nándor* (Bars, Ujbánya). *Nagysolymossi Szabó Ferencz* (N.-Küküllő, Szászkeresztur). *Szabó Lajos* (Nagyszalonta.) *Sztojka István* Temes, (Varadia). *Terék Mátvás* (Ó-Becse.) *Tosciano Gyula* (Körmend). *Valent Kálmán* (Lőcse.) *Xántus Elek* (Csíksomlyó)

Oszkár, *Hosztinszky Antal*, *Jobbágy Sándor*, *Vilmos*, *Kurz Antal*, *Lippert István*, *Loidl János*, *Moinár József*, *Nagy János*, *Órdógh Nándor*, *Schlesinger Adolf*, *Schober Ferenc*, *Szathmáry Ferenc*, *Szentesi Lajos*, *Veszely Gyula*, *Waszil Károly*, *Udvardy Aladár*.

Adorján Antal, min. biztos buzdító beszéd kíséretében kiosztja a bizonyítványokat.

Konecsny köszönetet mond az előadóknak.

Dr. Óvári orsz. szöv. alelnök elismerését nyilvánítja a hallgatók buzgalmaért. *Dr. Szily József* felkéri a miniszteri biztost a tűzoltó-intézmény támogatására. végül *Adorján Antal* köszönetet mond az előadók buzgalmaért.

Adorján Antal
miniszteri biztos.

Dr. Szily József
tanfolyam-parancsnok.

Dr. Óvári Ferenc
m. orsz. tűzoltó-szöv. alelnöke.

Breuer Szilárd,

Dr. Balogh Dezső,

Markusovszky Béla.

Kállay Imre,

Lukáts Gyula,

Oleják Károly

előadók.

Jegyzőkönyv.*)

Felkötött Kaposvárt, Somogyvármegyében az 1904. év augusztus hó 13-án tartott vármegyei tűzoltó-szaktanfolyam vizsgálati lefolyásáról.

A vizsgáló-bizottság tagjai:

Scossa Zoltán, országos tűzoltó-szöv. előadó, vizsgabiztos elnök; *Szabó Gyula*, orsz. tűzoltó-szöv. előadó, a tanfolyam parancsnoka és előadója s *Dr. Polányi Lajos*, Kaposvár rt. város főorvosa — az orvosi első segély és bal eseteknél való mentés — előadója.

Az országos tűzoltó-szövetség elnökségének 441. 1903. sz. a. kibocsátott szabályrendelete 23. §-a alapján, összevont tantervvel, 60 órában a mellékelt „Tanterv és óra felosztás” szerint f. év augusztus 3—13-ig tartatott meg a szaktanfolyam.

A tanfolyamra jelentkezett 37 hallgató. Ezek közül a fenti szabályzat 12. §-a értelmében „megfelelő” osztályzatot kapott 22; a 14. §. szerint tiszti minősítésre alkalmasnak találtattak s a megejtett vizsga alapján tiszti minősítést nyertek:

1. *Cserényi János* barcsi,
2. *ifj. Dolencz István* nagyatádi,
3. *Gundy János* kaposvári,
4. *Pataki Ignác* marcali,
5. *Psikk Andor* kaposvári,
6. *Szabados Imre* „
7. *Dr. Szetsey István* nagyatádi és
8. *Wehofszy Béla* kaposvári lakosok.

Altiszti minősítést nyertek:

1. *Dorn Antal* csurgói,
2. *Frisch Sándor* marcali és
3. *Kreka József* karádi lakosok.

Vizsgálaton nem vett részt 4 hallgató.

A jelen jegyzőkönyv fölolvastatván, aláíratott.

Kmft.

Scossa Zoltán,
vizsgabiztos, elnök.

Szabó Gyula,
tanfolyam-parancsnok,
előadó.

Dr. Polányi Lajos,
az első segély előadója.

*) E jegyzőkönyvet szeptemberi számunk 18-ik oldalán közzétett levélre válaszképp tesszük közzé. azzal a

N a p o k		E l m é l e t (d é l e l ő t t)			G y a k o r l a t (d ó l u t á n)		
		7—8	8—9	9—10	3—4	4—5	5—6
3.	Szerda	Szervezés. Főlszerelés.	Tűzfecskendő-szerkezet és működése. A fecskendő alkatrészei.		Rendgyakorlatok és vezérlés.	Szerek gyakorlati ismertetése.	Tömlőkezelés.
4.	Csütörtök	Egyenruha. Rangjelzés.	Különféle fecskendő-szerkezetek. A fecskendő főlszerelési tárgyai. Egységes kisebb (nem egységes) fecskendők.		Rendgyakorlatok és vezérlés.	Fecskendő szerelés.	
5.	Péntek	Szolgálat és ügykezelés.	Vészvonat. Víz-hordó-kocsi. Tömlőmotola. Szerkocsi. Gőz stb. motoros fecskendő. Extincteur. Kipróbáló.	A tűzoltószerek gondozása.	Fecskendő szerelés.		Tömlőkezelés.
6.	Szombat	A fecskendő működési zavarai.	Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító-eszközök.		Rendgyakorlatok és vezérlés.	Mászó-mentőszerek kezelése.	
7.	Vasárnap	Vizszerzés	Tűzjelzés.	Az építkezés elemei.	Fecskendő szerelés.		Mászó-mentőszerek kezelése.
8.	Hétfő	Megelőző tűzrendészet. A tüzek keletkezésének okai. A tűz természete.		Első segély és mentés balesetknél.	Létrakezelés.	Fecskendő szerelés.	
9.	Kedd	Tűzveszélyes tárgyak. A tűzzel felveendő harc előkészítése.		Első segély és mentés balesetknél.	Fecskendő-szerelés.	Létrakezelés.	Támadás.
10.	Szerda	Tűz után valóteendők.	Tűzoltás (taktika). Általános szabályok.		Támadás és vezérlés.		
11.	Csütörtök	Tűzoltás (taktika).		Első segély és mentés balesetknél.	Támadás és vezérlés.		
12.	Péntek	Általános és különös szabályok. Mentési munkálatok és támadási példák.			Támadás és vezérlés.		
13.	Szombat	Reggel 7 órától déli 1 óráig; elméleti és gyakorlati vizsga.					

V i z s g a r e n d .

Órák		Órák	
7—1/28	Rendgyakorlatok (vezérlés.)	1/210—11	Szerek gyakorlati ismertetése; tömlőkezelés; fecskendőszerelés; mászó- és mentőgyakorlatok; támadás és vezérlés.
1/28—1/29	Tűzoltóságok szervezése, főlszerelése, egyenruházata, rangjelzése, szolgálata és ügykezelése.	11—1/21	Vizszerzés; tűzjelzés; az építkezés elemei; a tűzrendészet és annak kezelése; tűzoltás (taktika).
1/29—1/210	A fecskendő és tartozékai; mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító-eszközök; tűzoltószerek működési zavarai és gondozása.	1/21—1	Első segély balesetknél.
10 percznyi szünet.		3 órakeresztályozó ülés.	

Kaposvár, 1904. évi július hó 15-én.

Szabó Gyula,

a vármegyei tanfolyam parancsnoka,
a magy. orsz. tűzoltó-szövetség elnökségi előadója.

Tanterv: az országos tűzoltó-szövetség elnökségének 1903. évi július hó 19 én kelt rendeletével a *vármegyei tűzoltó-szaktanfolyamok* számára.

I. Elméleti rész:

Előadás naponta délelőtt 7—10.

1. Tűzoltóságok szervezése, felszerelése, egyenruházata, rangjelzése, szolgálata és ügykezelése	3 óra
2. A fecskendő és tartozékai	5 "
3. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világitó eszközök	2 "
4. A tűzoltószerek működési zavarai és gondozása	2 "
5. Vízszerezés	1 "
6. Tűzjelzés	1 "
7. Az építkezés elemei	1 "
8. A tűzrendészet és annak kezelése	5 "
9. Tűzoltás (taktika)	7 "
10. Első segély baleseteknél	3 "

II. Gyakorlati rész:

Gyakorlat naponta délután 3—6-ig.

1. Rendgyakorlatok	3 óra
2. Szerek gyakorlati ismertetése	1 "
3. Tömlőkezelés	2 "
4. Fecskendőszerezés	9 "
5. Mászó- és mentőgyakorlatok	5 "
6. Támadás és vezérlés	10 "

Összesen 60 óra.

Budapest, 1903. július 19 én.

Dr. Óvári Ferenc s. k. *Szabó Gyula* s. k.
orsz. szöv. alelnök. előadó.

20585—VII. szám.

**Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter
körrendelete.**

Valamennyi másodfoku iparhatóságnak.

A magyarországi kéményseprő-segédék mult évi aug. hó 20-án Budapesten tartott nagygyűlése egy hozzám benyújtott emlékiratban panasz tárgyává teszi, hogy a megüresedett kéményseprési munkakerületek egyes helyeken árlejtés utján töltetnek be, a kiírt pályázatok az érdekelteknek kellőképp tudomásukra nem hozatnak s a munkakerületek adományozásánál az illetékes iparhatóságok a pályázók szakképzettségére kellő figyelmet nem fordítanak s végül, hogy a kályhák, takaréktűzhelyek, kályha és egyéb füstelvezető csövek tisztítását — mely munkálatokat rendszerint maguk a tulajdonosok is teljesítik — sok helyt lakatosok, kályhások, cigányok vagy elzúllott kéményseprő-segédék végzik, sőt előfordul az az eset is, hogy egyes iparhatóságok e munkálatok teljesítésére „kályhatisztító” czímen iparigazolványt adnak ki. Ezekre való tekintettel miheztartás végett a következőkről értesitem a Cimet:

A megüresedett kéményseprési munkakerületek betöltésére kiírt pályázatoknál *árlejtésnek helye nincsen*, mert a kéménysepréssel járó felelősségteljes munkára való tekintettel a seprési díjak szabályrendeletileg lévén megállapítva, a pályázó kéményseprőket árlejtés utján arra kényszeríteni, hogy a munkát a szabályrendeletileg megállapított díjknál minél alacsonyabb díjak mellett vállalják el, nem lehet, *de nem is szabad*, mert ezáltal a seprés-díjknak szabályrendeletileg való megállapítása, illetőleg a szabályrendeletileg megállapított díjknak a kéményseprő részére való biztosítása *illuzóriussá válik*. A munkakerületek betöltésénél a tűzbiztonság érdekében nem arra helyezendő a főslut, hogy a pályázók közül ki teszi a legolcsóbb ajánlatot, hanem arra, hogy *szakképzettség tekintetében ki a legmegfelelőbb*.

A most említettekre való tekintettel a pályázatok-

valamint a jobb bizonyítványokkal bíró pályázók lehetőleg előnyben részesítendők, mert különösen a szakbavágó *gyakorlat tartama* rendszerint nagyobb szakképzettségre enged következtetni. Ha a megüresedett munkakerületekre kiírt pályázatok az érdekeltek körök minél szélesebb rétegeinek tudomására hozatnak, alkalom nyílik arra, hogy a pályázatban minél számosabban részt vegyenek. Ily eljárás mellett a tűzbiztonsági érdekek fokozottabb mértékben lesznek biztosíthatók, mert így inkább módjában áll az illetékes hatóságnak, megfelelő szakképzettséggel bíró egyént szemelni ki, miért is a kiírt pályázatok az illető törvényhatóságok hivatalos lapjában, valamint a kéményseprők szaklapjában, *minden egyes esetben*, kelő időben közzéteendők, a pályázati hirdetmények egy példánya a magyarországi kéményseprők országos egyesületének Budapesten megküldendő.

A kályhák, takaréktűzhelyek, kályha és egyéb füstelvezető csövek tisztogatásának iparszerű elvállalása és teljesítése a *kéményseprő-iparhoz tartozó tevékenységet képviselő*, a mennyiben ezen munkálatokat nem maguk a tulajdonosok vagy hozzátartozóik vagy segédszemélyzetükkel végeznék, azokat csak megfelelő iparendelőlyvel bíró kéményseprők által teljesíthetők. A mennyiben tehát egyes helyeken az iparhatóságok egyeseknek az említett munkálatok teljesítésére szóló iparigazolványt adtak volna, ezen iparigazolványok, mint tévedés folytán kiadottak, az iparhatóság által *haladéktalanul visszavonandók* s az illető kályhatisztítók a kályhák, takaréktűzhelyek stb. tisztogatásától eltiltandók, oly figyelmeztetéssel, hogy a mennyiben ezen munkálattal fel nem hagynának, ellenük a *kéményseprő-ipar jogosulatlan gyakorlása miatt* a szabályszerű kibégási eljárás fog megindíttatni. Hasonlóképen eltiltandók a kályhák, takaréktűzhelyek stb. tisztogatásától azok az egyének is, a kik a foglalkozást eddigelő iparigazolvány nélkül tűzték.

Felhívom a Cimet, hogy a fentiekéről, a hatósága alá tartozó összes elsőfoku iparhatóságokat értesítse.

Budapest, 1904. évi június hó 5-én.

Hieronymi, s. k.

9693.
1904. sz.

**Veszprémvármegye alispánjának
körrendelete.**

Éjjeli őrök és tűzörök alkalmazása.

Valamennyi községi- és körjegyzőnek.

Határidő: 15 nap.

A vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet 23. §-a szerint, minden község rendes éjjeli őröket tartani és a lakosság arányához képest tűzöröket is kirendelni köteles, kik egymást felváltva az utcákon fel- és alá járva őrködnek és ha gyanus világosságot vesznek észre, annak okát kipuhatolják, tűzvész esetében pedig a lakosságot a harang félrevere és a tűz helyének kikiáltása által figyelmeztetik és egyuttal minden kihágás, vétség vagy bűncselekmény elkövetését lehetőleg meggátolják s minden egyes esetről a községi bírónak jelentést tesznek.

Ezen intézkedése jogerős és kormányhatóságilag jóváhagyott tűzrendészeti szabályrendeletünknek csak szórványosan van végrehajtván községeinkben.

Mint hogy a szabályrendeletnek érvényt szerezni kötelességem; minthogy a tűzi veszedelmek vármegyénkben igen sűrűen fordulnak elő és tetemes károkat okoznak, utasítom a nagyközségek jegyzőit és a körjegyzők útján a kis-községek biráit is, hogy minden község legalább 2 éjjeli őr és a lakosság arányához képest ezenfelül még 2, *esetleg 4 tűzör kirendelése iránt haladéktalanul* intézkedjék s ezek működését ellenőrizze.

Herzog, hamburgi segédtsízt.

Mászó eszközök s különösen létrák beszerzésénél első sorban azon építészeti viszonyokra kell tekintettel lenni, melyek között azok alkalmazást nyernek. Olyan létra azonban, mely az összes jelentkező viszonyok között alkalmasnak mondható és mindennemű követelménynek egyformán megfelel, véleményem szerint, nem létezik.

Az elmúlt 19-ik század utolsó évtizedeiben merült fel a 25 méternél magasabb létrák, különösen úgynevezett szállítható és lövontatásra berendezett gépezetes létrák szükségessége.

E létrák első képviselőjéül az 1844. évben Wyvall által Londonban feltalált és ugyanott Merryweather & Sons által épített létra tekinthető. Ez azonban nem a londoni „Fire Brigade”, hanem az 1843. óta fennálló Salvage Corps (királyi Társaság Tűzvédből való kimentésre) nevű mentőegyesület*) részére rendeltetett meg, mely létra alul, egy Angolországban még ma is sokszorosan alkalmazott, mentőtömlővel volt ellátva.

E létra megelőzőjének tekinthető az 1811-ben Hortin főtiszt és Haller művezető által Svájcban konstruált létra, mely 2 kerékre volt építve és három kitolható részből állott. Ilyen szállítható (kocsira szerelt és hordható) tololétrákat mai napon is sokhelyütt alkalmaznak még.

Azonkívül is voltak azonban szállítható tololétrák, mint pl:

1. A nürnbergi létra, melyet Fischer és Stahl 1862-ben konstruált, ez kétrészes; az újabb konstrukciós pedig, mert ilyen is van, háromrészes.

2. A Giessmann-féle, melynek feltalálója és megépítője a demmini Giessmann nevű ácsmester volt 1873-ban.

3. Az innsbrucki létra; feltalálta 1873-ban az innsbrucki tűzoltóság főnöke, Egidius Pegger.

4. Az augsburgi létra, mely hordozható és kis helyen is jól alkalmazható eszköz.

5. A cüsztrini Ewald-féle létra. Ez egy négykerékű mechanikai tololétra ugy kézi, mint lövontatásra. A létra kiválóan stabilis és biztos, 12—24 m. magasságra szól, önműködő esési zárral van ellátva, azonkívül utánállítható acélpánt feszítéssel és csigahajtású talajszabályozással bir.

6. Lieb négykerékű tololétrája lövontatásra. Ugyanő egy háromrészes is szerkesztett 16—20 m.-re és egy négyrészes 20—26 m.-re; mind-megannyi könnyen és gyorsan kezelhető, stabilis létra. Végre

7. az ulmi létra, mely az 1873-iki bécsi világiállításán lett ismertté. Ennek feltalálója C. D. Magirus volt 1872-ben s ez a mostani kitűnő Magirus-féle forgó-létrának elődje.

Az előbb említett szerkezetek mind olyanok, hogy két vagy több egymásra fektetett rész-létrának kihúzása vagy kitolása által használható magasságra állíthatók, míg szállítás közben az egyes részek összetolva lévén, a létra rövid hosszúsága.

E helyen még megemlítem az 1842-ben Blaupain (Namur) által feltalált belga létrát. Ezen szerkezet 2 drb. egyenkint 8 m. hosszú

*) Ennek a londoni Salvage Corps-nak a főnöke Guyon tábornok unokaöccse, a nálunk járt Fox alezredes.

billentés után 16 méter magas és fogas-kerék segítségével tetszés szerint emelhető vagy süllyeszthető. Merevítő-támok e szerkezetnél nincsenek.

Ugyanilyen emelést, melylyel az egész létra állítható, találunk az úgynevezett milánói létránál, melyet (1867.) Porta szerkesztett Milánóban. Ez a Porta-féle milánói létra a boroszlói tűzoltóságnál még csak nemrég is alkalmazásban volt. Ma csak magasban való munkában használják nagy előszeretettel. Az alsó létra itt a kocsira van rászerezve és az egyes 3 m. hosszú részeket egyenkint kell az előbbihez felszerelni és csak miután a létra így kiépült, állítható fel az egész konstrukció egy, a kocsiban levő hajtó-szerkezet által, miközben a keret süllyesztetik. A szükséges szilárdság elnyerése céljából háromszögben vasrudakkal is alá lesz támasztva. Könnyen belátni, hogy a létra felállítása nem éppen könnyű dolog és sok időt, szabad teret és egyenes földet igényel.

E létra közvetlen elődje az ugyancsak a boroszlói tűzoltóságnál tartalék gyanánt szereplő és Dreilich színházi mechanikus által szerkesztett létra volt. Ez 1853-ban épült s tulajdonképen mentési célra szolgált, lövontatásra volt berendezve és az akkori viszonyokhoz képest elég tökéletes eszköz. Hogy ez a létra felállítható legyen, a hátsó kocsit le kellett szerelni, a szerkocsi előrehozott és a létra erős oldalgerendáival együtt a földre állíttatott, végre a bak felállításával a kellő nyílásba hozott, mire a létrátámok beállítottak. Dreilich létráját egy a szerkocsi felett levő felhúzóval meg is lehetett hosszabítani.

A Skenner-féle chicagói, a Grossmann-féle düsseldorfi, (3. sz. szabadalom 1877 júliusában), valamint a Kleinau-féle hamburgi (3. sz. szabadalom 1877. októberében) és több más hasonló létrák a nürnbergi olló elvén alapszanak s miután már ma alig jöhetnek tekintetbe tűzoltói szolgálat szempontjából, azt hiszem, mellőzhetem ismeretőségüket.

Ellenben kiemelendő létraszerkezetek még a következők:

a Schmahl-féle (Biberach 1878 május 14.).

a Werner Emil-féle (Oderau 1878 május 20.),

a Winters és Chaffin-féle (Jersey-City 1879 augusztus 1.) és

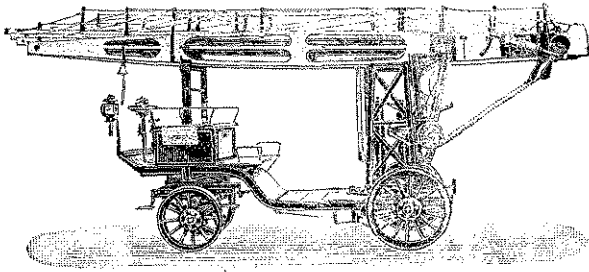
a Kirsch Márton-féle (Mannheim 1878 december 8.)

Térjünk most át a forgó létrák tárgyalására.

A fődolog szerint ezeknél két főcsoportot különböztethető meg: az egyikbe olyanok tartoznak, melyek egy forgatható toronyra (Hönig) szerelvések a másikba, melyek egy forgatható bakon (Witte-Greiner) nyugszanak.

Itt mindenekelőtt legyen szabad a porosz királyi belügyi ministerium megbízásából készült és az 1901-ben Berlinben megtartott tűzvédelmi és mentési kiállításról szóló jelentésre rámutatnom és különösen annak 213. v. 224. oldalára, ahol *Ruhstrat* tűzoltóparancsnok e szállítható létrákról könnyen érthető és tárgyilagos módon, értekezik. Nagyon ajánlhatom ezen cikkeknek figyelmes és beható tanulmányozását.

Ruhstrat a következő forgatható létra-szerkezetekről ejt szót:

1. A Hönig-féle tornyos létráról.

Első forgótornyos létráját, mely 1877 július 3-án lett szabadalmaztatva, 1877-ben szerkesztette Hönig Frigyes Kölnben. Ez a régi Hönig-létra, mely azóta az ujkor követelményeinek megfelelően többször lett javítva, még ma is nagy közkedveltségnek örvend a tűzoltóknál.

Berlin, Köln és Brémában való tűzoltói működésem alatt sokszor volt alkalmam kipróbálni és kénytelen vagyok e létrákról a legjobb bizonyítványt kiszolgáltatni. Nem hagyhatom azonban szó nélkül, úgy a Hönig-féle, mint a Ruhstrat által leirt Schapler-féle légnyomásos forgólétránál a korlátul szolgáló *merevítő hárnyát*. Tudvalevőleg még a szédüléstől teljesen ment tűzoltónak is igen kellemes a korlát, mely azonkívül támaszul szolgál a tömlő felvitelére is.

A most említett, *Schapler* tűzoltóparancsnok által kieszelt pneumatikus forgólétra, a forgó tornyot illetőleg, hasonlít a Hönig-féléhez, melyet J. S. Fries cég épített Majna-Frankfurtban. E létra a kezelés gyorsasága tekintetében minden más ismert rendszert túlszárnyal és kezelése csak két embert igényel. Az 1900-iki párisi nemzetközi kiállításon a legmagasabb díjjal tüntették ki.

A pneumatikus létra 4 részből áll, mely részek egy telescoposzerű acélcsőbe vannak szerelve. A csőből légnyomás által a magasba tolatnak és az összerakásnál ismét a légnymást használják, hogy a létra gyors összeesését megakadályozzák. A kilövelt 4 létrarész tet-szöleges magasságban fixirozható és az odaerősítésre esavar és vaspánt-gyűrűk szolgálnak. E gyűrűket mindenestre jól meg kell húzni, mert egy bizonyos idő múlva a csőben a légnymás csökken és akkor ezek nélkül a létra összeesnék.

A mászás ezen létrán nem mondható épen könnyűnek, mert a létra mászás közben nagyon inog, ehhez járul még, hogy a létra sima vasfokkal van ellátva, ami a tűz közvetlen közelében nem igen felel meg. Vége hiányza-

smind biztos korlátszerű oldaltámot nyujtának. A létra igen megbízható kezelést igényel és ha zavarok lépnek fel, a szükséges javítások könnyen és megfelelő gyorsasággal csak szakértő specialista által eszközölhetők rajta.

A létra e szerint könnyen és gyorsan kezelhető ugyan, *de nem elég biztos üzemi.*

A mellékelt ábrán bemutatok egy nürnbergi Justus Chr. Braun cég által javított Schapler-féle létrát ló vagy automobil vontatással. A létrának különös előnyei, hogy kezelésére egy ember elégséges. Azután előrelátással voltak arra is, hogy a létra kitolása vagy összerakása esetleg kézi erővel is megtörténhessék. Lényeges előny nála, hogy a tömlő-szelencék, mint ilyenek, egyáltalában nem szerepelnek, ezeknek a jó tömítéséről tehát nem kell gondoskodni. E rendszerrel nem az egyes létrarészek, hanem az összes létrarészek egyenletesen tolnak ki. A felhuzás épen oly gyorsan történik, mint előbb, csak hogy azon előny-nyel, hogy a kitolás alétra lábáról tet-szés-szerinti szabályoz-

ható. Az egyes csövek szilárd állása akkor, miután a kitolás drótkötél és esési horgok segítségével történik, nem függ többé a tömlő-szelencék tömítésétől. A létra felállítását most már vagy kézzel eszközölhető vagy pedig egy e célra szolgáló kis szénsvég segítségével. Az új szerkezetnél a forgó-tornynak kazánképen való alkalmazása egészen elesik. Ezen létra végül korlátal is el van látva, mely a többi szerkezetnél alkalmazottra hasonlít; a korlát tehát meg van, *de az ingások itt sincsenek kikerülve!* A Nürnbergben nekem bemutatott eszköz elektro-automobilnak volt kiképezve, hol a hajtás speciálisan az első tengelyre történik.

A frankfurti Schapler—Fries-féle és Schapler—Braun-féle nürnbergi létrák elődjének a Prillwitz- és Brossus-féle berlini létra tekinthető (1879. febr. 9. és máj. 30. szabadalmazva).

Ezen feltalálók oly telescop létrát konstruáltak, melynek egyes csövei egy-egy létrával voltak ellátva és melyek víznyomással tolattak ki. A létra később kézi kitolásra alakítottatott át és tudtommal a berlini tűzoltóságnál még ebben az alakban alkalmazzák ma is.

A második csoporthoz az ugynevezett forgatható baklétrákhoz tartozik első sorban a Berlinben 1879. Witte tűzoltóparancsnok és Greiner Ottó mérnök által szerkesztett ugynevezett berlini vaslétra (1879. augusztus 16. szabadalom). A létra áll egy magas vaskeretből, mely foroghatóan és súlyszíjakkal van berendezve és az egyes létrarészek karjai acélcövekkel valók. A keret két csője között két szénsvég

alsó szán átveszi a létrát, a melyet középhelyzetben a felső szánnak ad át és így tovább. Az egyes részeket bajonettkötések kötik össze. A létra a kerettel meg a bakkal együtt forgatható tárcsán ül, mely a hátulsó fedélzeten egy házikóban elhelyezett hajtómű által forgattatik.

Itt legyen szabad röviden a múlt század 80-as éveiben Weinhart által szerkesztett müncheni létráról megemlékezni.

Ez egy két kereken mozgó, szállítható és forgatható egyensúlyos baklétra, mely hosszú támrudakkal és leszerelhető elülső kocsival van ellátva. Elvileg ez a létra a már említett Dreilich-féle mentőlétrához áll közel.

Nem terjesz egyes baklétra sára, a melynek achi, Ewald-féle féle nürnbergi és ulmi létra, stb. itt újabb és mondhatni lentőségű létra rövid nom adni.

E két rendszer a gőzautomobilos forgó Braun-féle elektroauto Fischbauch-féle inga-

Már az 1886. év zunk a hamburgi hiva oltóságnál a Magirus-nikai létrákkal. Mosta hamburgi tűzoltóság ban 9 ilyen létra van, közül 5 újabb modell forgó-létrának van szer nekünk gyakran van és kalmunk ezen Magirus-rakat a tűzvész helyén ki hatni és minden egyes alka kedvező eredmények éret létrákkal. Midőn 1897-ben volt szó, hogy a hamburgi oltóság részére több új kezeti géplétra szereztessék gondolkozóba estek, hogy Schapler-féle pneumatikus rendszert fogadják-e el? Mégis a régi Magirus-féle rendszerrel maradtak.

A Magirus-féle létraszerkezetek, úgy a régiek, mint az újabb konstrukciók a me-revítésükkel, esési zárhor-gaikkal és felhúzóikkal együtt, továbbá a terepszabályozás, a felállítókeret a felvonószerkezettel, valamint a forgató állvány és a rá-szerelt felhajtó mű-vel a már előbb említett berlini jelen-tésben pon-tosan leirat-tak.

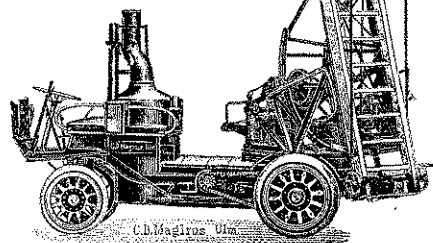
A gőzauto-mobilos létra

ellállítható rugókkal van ellátva és az első és hátulsó tengely közti távolság kisebb, mint a lóvontatású létráknál, miáltal a szűk utcákban való gyors mozgás nagyon megkönnyítették. A hajtott tengely a hátulsó.

kedhetem ki az rendszerek leír-a Lieb-féle biber-küstrini, Braun-Magirus-féle csak a két leg-legkiválóbb je-leírását kívá-

Magirus-féle létra és a mobilos létra.

óta dolgo-tásos tűz-féle mecha-náig a szolgáltatá-melyek szerint kesztve. volt al-féle lét-próbál-lommal tek el e arról tűz-szer-be, ne a

tók, mint egy kormányozható elülső kocsinál. Ezen, valamint a kis keréktávolságon alapszik a létra bámulatos és kis helyen is pontos kormányozhatósága.

Az elülső keresztülösen levő vezető, ki a kormánykereket kezeli, közvetlenül maga mellett kapja a kulissza emeltyűjét. A vezető helye mögött van a kazán, melyre az összes armatura, mint biztonsági szelepek, vizmutató, manometer, kéziszivattyú stb. szerelvék. A kazán fütése automatikusan petrolummal történik. Ezen fütés előnye a füstnélküli elégés és automatikusan szabályozódik a tengely fordulatszám, vagyis a gőzfogyasztás szerint. Az őrségen a kazánt világító gázzal vagy kokszzsal fütik és állan-dóan 3—4 atm. nyomáson tartják. Riadónál ez a fütés elállítatik és a petrolumfütés azonnal átveszi a szerepét. Az erre szolgáló fogantyúk működésbe hozatala, valamint a légénység fel-szállása oly gyorsan történhetik, hogy a tűzjel-zéstől az indulásig csak 12—15 mp. telik el. A kazánnomás utközbenfelszáll az üzennyomásra.

E jármű maximum 25 kilométer sebességgel jár, a járás rajta kényelmes és a gőznyomás egyenletesen 6 atmosférán áll.

A létramoszgatásra szolgáló erős gőzgép a kocsifém belsejében van; a forgó állványban egy második gép van a felhajtó szerkezet részére és a felállító keretben egy harmadik az egyes létrák kihuzására. A létra felállítása és felhaj-tása, a kihuzás és visszatolás kézi hajtásra is be vannak rendezve, úgy hogy ez irányban tel-jesen biztosítva van az üzemenkézség.

A létrák kezelése semmiesetre sem olyan egyszerű, de a kezelés még gyorsabb, mint egy lófogatu és szénsavgéppel ellátott Magirus-féle forgólétránál. Két ember 30 mp. alatt felállit-hatja, forgathatja s 25 m. magasságra kihuz-hatja a létrát. A kezelhetőség, mint a többi Magirus-létránál, nem hagy kívánni valót hátra.

Az előbb leirt automobilos létra jelenleg ki-próbálás végett a kölni tűzoltóság szolgálatában van, a hol jó eredményt értek el vele.

A német hiv. tűzoltók szövetségének 1904. júniusában Münchenben megtartott gyűlésén alkalmam volt e létrát működés közben látni és csak a dicséret hangján emlékezhetek meg a teljesítő képességéről, ép úgy, mint a követ-kezőkben leírandó Fischbauch létráról.

Az utóbbi létra felállítása a létrasaru egy-szerű lenyomása által történik és minden tetsző-leges helyzetben önfékezés által tartható. A kitolás minden helyzetben lehetséges; a létra forgatása kézi hajtással történik igen gyorsan és könnyen.

Az egy bizonyos helyzetben való fixirozás-hoz külön fék szolgál; a létra meghosszabbítása egy kis szénsav-gép segítségével történik, mely közvetlenül a forgattyutengelyekre hat, miáltal a kihuzás a forgattyúk alkalmazása nélkül bámulatos rövid idő alatt megy végbe.

Teljesen kihuzott állapotban a szénsav veze-tése automatikusan megszűnik, úgy hogy a határon tulmenés teljesen ki van zárva.

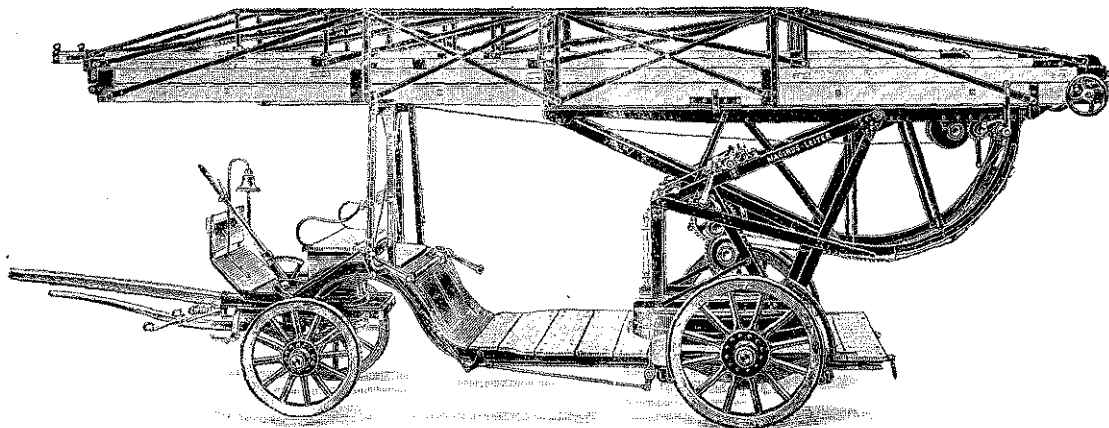
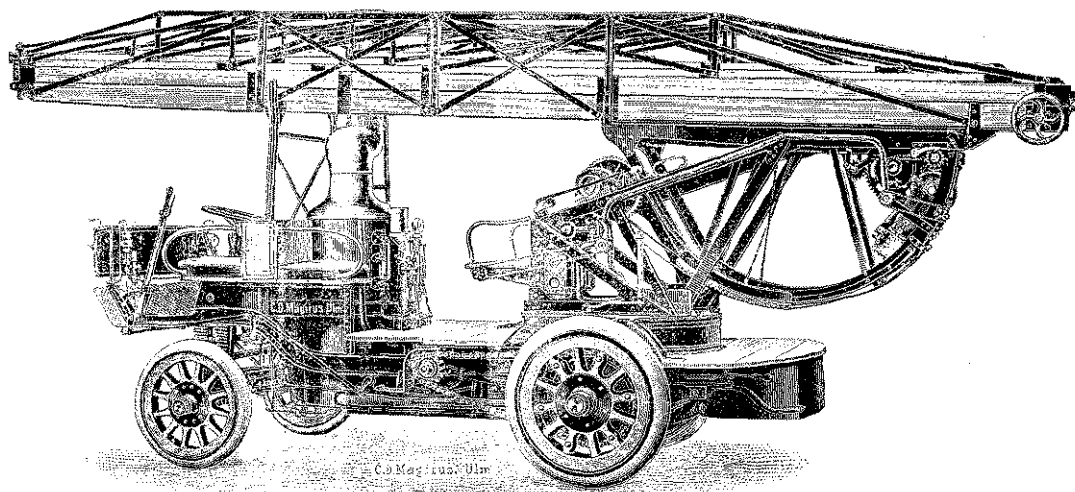
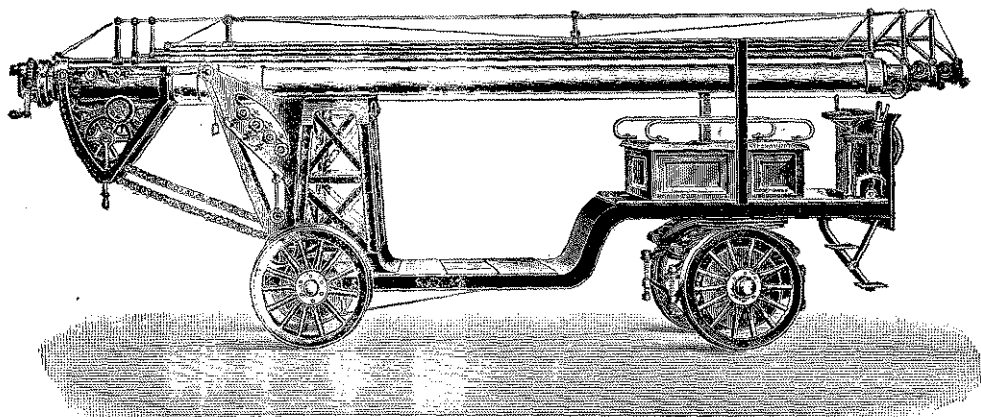
Hogy a létrarészek egyes foki helyzetük-ben megállíthatók és a felhúzó acélsodronykötél tehermentesíthető legyen, azok önműködő esési zárrakkal vannak ellátva. Az esési zárrak a tetsző-leges megrövidítést és újbóli megerősítést nem akadályozzák meg, úgy hogy nem kell ezért embert a létrára küldeni. A létra speciális fa-szerkezettel bír.

A többi létrarészek utánállítható vasmerevítőkkel vannak ellátva, a melyek kihuzásnál önműködőleg egymáshoz kötöződnek és egy folytonos korlátot képeznek.

A létra egészen a vízszintes helyzetig behajlítható és pedig tetszőleges elforgatás mellett.

Végül legyen szabad az oly gyakran használt „mentőlétra“, kifejezés ellen tiltakoznom.

Minden eddig leírt létra első sorban a tűz megtámadására szolgál és csak végső szükségben használható fel mentőlétra gyanánt. Az én véleményem szerint célszerűbb a tüzet mindjárt legenergikusabban megtámadni, hogy a legtöbb esetben életmentésre ne is kerüljön a sor s különösen ne a gépezetes létrán át való életmentésre.

A modern színház tűzbiztonságához.

Irta és a nemzetközi kongresszuson felolvasta:

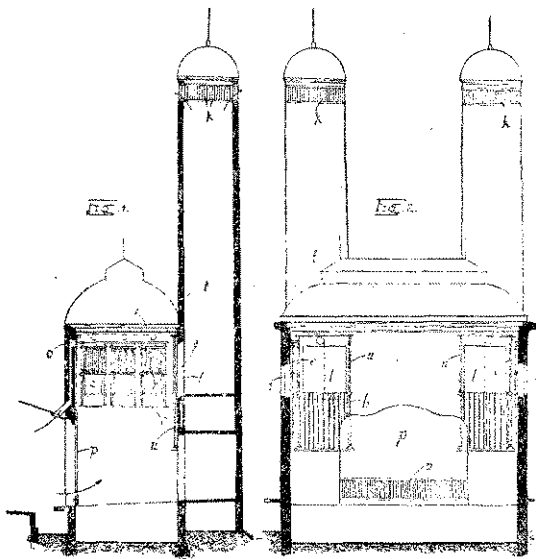
Breuer Szilárd,

a budapesti hiv. tűzoltóság tisztje.

Scserbovszki Szaniszló főparancsnokom a két

mazott füstelvonó szerkezet kíséretében egy kis próbaszínházon talált első ízben alkalmazást. A kísérletek, melyek Nagyváradon f. évi június havában e próbaszínházban végeztek, a füstelvonók elméletének tisztázásához nagyban hozzájárultak és oly érdekesek, hogy azokat a t. kongresszusi tagokkal megismertetni nem hiábavaló munkának

mely utóbbi vasfüggőnyt a nézőtéri elzárható és vasbeton-mennyezettel bírt. A vasfüggöny (p) 3 m. széles, 2 m. magas és kettős lemezből előállított volt, a két lemez közt 16^{mm} közzel, s alul 40^{mm} magas dróthálóban (v) végződött, míg a két lemez közti közbe a külső lemezen alul, a belső lemezen felül kisebb nyílások sorozata nyílt, hogy a két lemez közt hűtő légáramlat keletkezhessen. A színpad hátsó falából 1 m² területű nyílás nyílt a téglagyári nagy kéménybe, mely utóbbi szintén 1 m² belvilágu, vagyis a füstelvonó nyílás területe a színpad ürtartalmának mintegy 1%-át teszi. A nagyváradi színház 3500 m³ ürméretű színpadához Rimanóczy két egyenként 17.5 m² területű, vasajtókkal (u, b) zárható nyílást (l) tervezett, melyek mindegyike egy-egy toronyszerűleg kiképzett kéménybe (t) vezetne. (Lásd ábrát.) A nézőtérrel a prosceniumfalban felfelé vezető szellőztető-aknák (o) vezetnék a rossz levegőt s a netán a nézőtérre kiszivárgó füstöt a zsinórpadlásba, amelynek vasajtókkal elzárható ablakai (e, z, r) szellőztetési célból kinyitandók. A próbaszínpad jobb oldalán egy vasajtóval elzárt kis ablak volt elrendezve.

A kísérlethez a színpadon körskörül lécekből, nádból és gyaluforgácsból könnyen gyúló rácsozat, állványzat volt készítve, mely meggyújtván, a vasfüggöny lebocsáttatott. A nézőtérrel a színpad felé áramló huzat oly erős volt, hogy a forgácsot mozgásba hozta s a tűz is alig tudott terjedni, 5 perc múlva a rácsozatnak csak fele égett; a füst teljesen a kéménybe huzódott; 7 perc múlva a nézőtér nyitott ajtaja betétetvén, a tűz élénkülni kezdett és a füst is erősebb lett; 9 perc múlva kinyitották az oldal-ablakot, de a huzatra behatással e körülmény nem volt; 12 perc múlva a tűz elaludt, még a nád sem égett el mindenütt; a vasfüggöny langyos volt. A vasfüggöny felhuzása után a füst a színpadon sűrűbben gyűlt ugyan össze, de csak a függöny dróthálójaig hatolt lefelé.

Az általam inscenált 2-ik kísérletnél meggyújtottunk a színpad elején a vasfüggöny mellett egy-egy kosár vizes szalmát és gyaluforgácsot, amidőn is a hőség a vasfüggöny rácsozatán erősen betódult a nézőtérre; a tűz nagyobbodásánál a huzat is fokozódott; a füstöt oldalról nyomta, ahonnan a vasfüggöny felé tolult, de a rácsozatnál a huzat által elkapva, a kéménybe terelődött. A 20 percig tartó kísérlet alatt a vasfüggöny csak langyos lett; a felhuzott függöny mellett a huzat gyengült.

engedi a füstöt a nézőtérre tozúim. Ez a téglagyárnak előző napon használt, tehát átfűtve lévő kéményénél teljesen sikerült; de ha egy színháznál használaton kívül lévő kémény mellett tűz keletkezik, avagy ha a füstelvezető nyílást elfelejtik rögtön kinyitni: a vasfüggöny rácsos részén a füst a nézőtérre szabadon áttolulhat!

A vasfüggöny nem teljes volta tehát bizonyos körülmények között veszélyessé is válhatik s ez okból, ha ezen rendszer alkalmazatnék, célszerűbbnek mutatkoznék a vasfüggőnyt teljesen zárt alakjában meghagyni és a légbeáramlást külön csatornákkal biztosítani. Hogy pedig a kémény állandóan működésben legyen, célszerűbb lenne a nézőtérrel a szellőztető aknákat nem a zsinórpadlásba, hanem a kéménybe torkoltatni, mert így a nézőtérrel kiáramló meleg levegő egyuttal a kéményben állandó áramlatot tartana fenn, mely a füstelvonó nyílásokor a füstöt azonnal magával ragadná.

A Rimanóczy-féle rendszer tehát elméletben helyes; a gyakorlati kivitel azonban még további kísérletezésektől lenne függővé teendő, mert megfigyelendő lenne még pl. a színpad hátsó részében esetleg lévő ablakok, ajtók behatása a lég-huzam irányítására.

Általában pedig csak akkor lehet e rendszer működésére számítani, ha a huzat erőssége, sebessége leküzdeni tudja a tűz által keletkezett hő és füstgázok expansióját és ha a kémény azok óriási tömegét felvenni képes, mert ellen esetben azok a nézőtérre tolnak. Hátránya továbbá Rimanóczy rendszerének az, hogy költséges kéményépítést tesz szükségessé (bár sok színháznak van kéménye, ha ugyan e célra felhasználható és megfelelő lenne). Alkalmazása tehát egyelőre nem javasolható, azonban az ezen alapon rendezett kísérletek folytatása igen kívánatos lenne.

Maga az elv, hogy a füst a közönségtől eltereltesék, helyes és tulajdonképpen csudálatos, hogy az eddig épített új színházaknál ép az ellenkezőt létesítették, mert a nézőtér közepén lévő kis csillárnyílás, a karzaton lévő ajtók, ablakok, mind azt idézik elő, hogy a füst a közönségre huzódik, azt menekülésében követi, a helyett, hogy ellenkező irányban eltereltesék.

A nézőtéri szellőztető nyílásnak tehát kellő méretben, esetleg hatalmas exhaustorokkal ellátva, épen a proscenium fal mellett kellene lenni, hogy ekkép a füst a közönség felől vissza befelé, illetőleg felfelé tereltesék és vezettessék el.

Különösen hátrányos a mai színházak földem-elrendezése azért is, mert a legfelsőbb karzat mennyezete sokszor még a csillárnyílásnál is magasabbra emelkedik, vagyis a csillárnyíláson ki nem férő — (mert ki nem férhet ily kis nyíláson) — füst megtölti a főmennyezet alját és azután átcsapván a kakasülőnek nevezett legfelsőbb karzat magasabb ürterébe, azt színültig megtölti és az ott lévőeknek a magasan fekvő ajtókon való menekülést is lehetetlenné teszi, mert hiszen épen az ajtónál hamarabb jelenhetik meg, mint a közönség.

A nézőtérnek ezen főhibájára való tekintetből javaslatom tehát oda terjed, mondja ki a kongresszus, miszerint a színházaknál szükségesnek tartja a szellőztetésnek oly berendezését és a lég-huzamnak oly irányba való terelését, hogy az égés füsttermékei ne a közönség felé, hanem attól másfelé tereltesse, a szellőztető aknák tehát ne a közönség feje felett, hanem a proscenium falnál létesítsenek.

TESTÜLETI ÉLET.

*** A Magyar Tűzoltó Tisztek Országos Egyesülete** ez évi július 30-án, saját helyiségében (VIII., Aggteleki-u. 4., II. 10.) Széchényi Viktor gróf elnöklelte alatt választmányi ülést tartott, melyen Óvári Ferencz dr. alelnök, Gólián Pál (Zólyom-Brezó), Glósz Kálmán dr. (Eger), Janicsék Andor (Budapest), Köhler István (Budapest), Olejáék Károly (Budapest), Publíg Ernő (Debrecen), Rüll Béla dr. (Mohács) és Szabó Gyula (Kismarton), továbbá Lukáts Gyula titkár, Balogh Dezső dr. pénztáros és Kállay Imre gazda voltak jelen.

A választmány a titkári teendőkkel, melyeket ideiglenesen Breuer Szilárd, az orsz. szövetség titkára látott el, Lukáts Gyulát, az egyesület létrehozóját s eddigi gazdáját bízta meg, tőle várván el az egyesület felvirágoztatását. Gazdává alelnök indítványára Kállay Imrét választották. Mihelyt az Egyesület pénzügyi helyzete megengedi, Lukáts Gyula lapjának a Tűzrendészeti Felügyelőnek jutalmazására indítvány fog tétetni. Az Egyesületnek a nemzetközi kongresszuson való képviselődésével Janicsék Andor, főv. tűzfelügyelőt bízták meg. Megállapították az Egyesület jelvényét és föliratát; a jelvény 1 koronáért kapható. Almády Géza szűfővárosi tanácsnokot, a tűzrendészeti és tűzoltó ügyek vezetőjét, tiszteletbeli tagul választották. Végül 4 új tag felvétele után határozatilag kimondották, hogy a bel-földi szaklapok szerkesztőségei felszólítandók, lapjuknak az Egyesület számára leendő átengedése iránt.

A Magyar tűzoltó-tisztek országos egyesületének alapszabályai.

Czim. Magyarország tűzoltóságainak tisztjei országos egyesületet alkotnak, melynek czime: „Magyar Tűzoltó-tisztek Országos Egyesülete.”

Székhely. Az egyesület székhelye: Budapest székesfőváros.

Védő. Az egyesület József Ágost főherczeg védősége alatt áll.

Czél. a) A tűzoltó-ügynek fejlesztése, tökéletesítése, előmozdítása;

b) tűzrendészeti ügyeknek gyűléseken való megvitatása;

c) a tűzrendészeti irodalom fejlesztése, népszerűsítése, valamint alkalmas tűzrendészeti munkák megírásának előmozdítása;

d) alkalmas szakembereknek a tűzrendészet érdekében bel- és külföldre való kiküldetése;

e) tűzrendészeti szakismereteknek terjesztése; a tűzbiztosság fokozása érdekében felolvasások s viták rendezése;

f) szakkönyvtár alapítása, ennek fentartása és gyarapítása;

g) a testület elé terjesztett tűzrendészeti kérdések megvitatása;

h) az egyesület kötelekbe tartozó szorult anyagi helyzetben levő tűzoltótisztek és elhalt egyesületi tagok özvegyeinek és árváinak, esetleg hozzátartozóinak segí-

j) a bajtársi viszony s összetartás ápolása, egymás segítése, pártolása és gyámolítása;

k) Budapesten egyesületi helyiség és iroda fentartása;

l) általában a tűzoltó-ügy terjesztése, tökéletesítése, egyöntetűvé alakítása, egységes alapra fektetése tárgyában javaslatok készítése és e tekintetben az országos tűzoltószövetség támogatása;

m) végül különféle kedvezmények kieszközlése.

Tagok. Az egyesület tagjai: tiszteletbeli, alapító, pártoló és rendes tagok.

a) Tiszteletbeli tagot a közgyűlés választ.

b) Alapító, pártoló és rendes tagot az igazgatóság vesz föl.

c) Alapító tag, a ki a testület pénztárába egyszer-smindenkorra legalább 100 koronát fizet.

d) Pártoló tag, a ki magát évenként legalább 5 korona lefizetésére kötelezi.

e) Rendes tag csakis valamely hazai tűzoltóság kebelébe tartozó tiszt vagy orsz. tanfolyamon tiszt minősítést nyert egyén lehet.

A ki az egyesület tagja kíván lenni, tartozik belépését az egyesület igazgatóságának írásbelileg bejelenteni; a rendes tag pedig tűzoltó tiszt mivoltát vagy minősítését igazolni.

A fölvételhez szükséges, hogy két, az egyesület kötelekébe tartozó tiszt a belépőnek a felvételi beadványát ajánlva aláírja. A felvételre jelentkező neve az egyesületi szakközlönyben közzétételük és az egyesület helyiségében 14 napon át kifüggesztetik. A felvétel ellen való kifogást 14 napon belül az igazgatóságnak kell bejelenteni. Az egyesületi tagság igazolására mindenkor a folyó évről szóló nyugta szolgál és az illetőt feljogosítja arra, hogy az „egyesület tagja”, czímet használja.

A tagok jogai. Az egyesület összes tagjai az egyesületi kötelek alapján megillető összes kedvezményekben egyenlően részesülnek, ugymint:

a) a tűzoltó ügy fejlesztésére irányuló törekvésekben fölhasználják az egyesület támogatását;

b) a testület közgyűlésein, felolvasó- és vita-estéin és a velök egybekötött kiállításokon résztvehetnek;

c) a testület hivatalos szaklapjának egy példányára díj nélkül számot tarthatnak;

d) a testület könyvtárát a házi rendszabályok értelmében használják;

e) a közgyűlésen résztvehetnek, indítványokat beterjeszhetnek, de szavazó és választó jogot csak az alapító és a rendes tag gyakorolhat;

1) tiszteletbeli tagok a rendes tagok jogaival bírnak, de tagsági díjat nem fizetnek;

g) a tagok az egyesület részéről vagy ennek segítségével kiadott szakműveket az igazgatóság által meghatározandó árkedvezményvel szerezhetik meg;

h) az egyesület összes tagjai kívánatra és az önköltség lefizetése ellenében tagsági oklevelet is kapnak;

i) pártoló tagok szavazási és választási jogot nem gyakorolhatnak.

A tagok kötelességei. a) A tagok kötelesek a testület céljait minden tekintetben hathatósan előmozdítani;

b) a közgyűlés által időről-időre, de legfeljebb 20 koronában megállapított tagsági díjat (évi) előre, minden év január hónapjában, közvetlenül a testület pénztárához Budapesten befizetni; ha valamely tag kétszeri felhívás után sem fizeti meg a tagsági díjat, az igazgatóság a testület követelését szabadon választandó bíróság útján is behajthatja. Az év folyamán belépő tag a teljes tagsági díjat fizeti;

c) rendes tagok, kik kilépésüket a testület igazgatóságának írásban ajánlva, július hó végéig be nem jelentik a rendes díj befizetésének kötelezettségét, a há-

A testület vezetésére hivatott közegek. a) A közgyűlés, a mely az összes tagokból alakul;

b) az igazgatóság, melynek tagjai: az elnök, 2 alelnök, 24 igazgatósági tag és 3 tagu számvizsgáló bizottság.

Közgyűlés. A közgyűlést minden év első felében tartják meg. A közgyűlésen az elnök vagy egyik alelnök, ezek rávollétében egyik igazgatósági tag elnököl. A rendes közgyűlést az elnök legalább 30 nappal a közgyűlés megtartása előtt a napirend egyidejű közlésével hívja össze. Megokolt esetben 30 rendes tag írásban rendkívüli közgyűlés egybehívását kívánhatja, és azt az elnök ez esetben összehívni köteles. A közgyűlés nyilvános, a tanácskozás nyelve magyar. A közgyűlés határozatképes, ha legalább 20 tag személyesen képviselve van. Ha a közgyűlés nem határozatképes, a 14 nap múlva újra összehívandó közgyűlés tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határoz.

A megjelenésben akadályozott tag más taggal is képviselheti magát, de egy ember tiznél több tagot nem képviselhet. Érvényes határozat az igazolt közgyűlési tagok általános szótöbbségével, s ha 10 tag írásban kívánja, névszerinti szavazás és általános szótöbbség útján jön létre. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A közgyűlés tárgyai. a) Kéttagu jegyzőkönyv hitelesítő bizottság választása;

b) az igazgatóság jelentése az egyesület pénztárának és vagyonának állásáról és az igazgatóság működéséről;

c) határozathozatal az utolsó közgyűlés óta vezetett pénztári számadásról;

d) a következő közgyűlésig terjedő időre szóló költségvetés és tagsági díj megállapítása;

e) az alapszabályok netáni módosítása, a mihez azonban a tagok $\frac{1}{4}$ részének hozzájárulása kívánatik;

f) az igazgatóság ellen beadott panaszok felülbírlása

g) az igazgatóság választása alá eső hányadának megválasztása. Választandó: az elnök, 2 alelnök három évi időtartamra, továbbá ugyanazon 3 évre 24 igazgatósági tag, a kik közül azonban minden évben a 3 évet letöltött, illetve az első és második évben kisorsolt 8—8 tag újra választás alá esik;

h) indítványok tárgyalása: csak oly indítvány tárgyalható, a melyet a közgyűlést megelőzőleg 15 nappal az igazgatóságnak írásban előterjesztettek;

i) háromtagu pénztárvizsgáló bizottság kiküldése.

Az igazgatóság hatásköre. a) Az elnök útján képviseli az egyesületet hatóságok és harmadik személyek irányában;

b) végrehajtja a közgyűlés határozatait;

c) a tűzoltóügy fejlesztését célzó bármely indítványt megvitat és ez ügyben határozatot hoz;

d) egyöntetű szabályzatok létrehozásán munkálkodik;

e) felhívásra tűzoltói kérdésekben szakvéleményt ad;

f) az egyesület célját érintő minden ügyet, mely a közgyűlésnek főtartva nincs, elintéz; az igazgatóság összes határozatai — a közvetlenül hozzá utalt ügyekben azonban halasztó hatály nélkül. — a közgyűléshez felelbezhettek;

g) előkészíti a közgyűlést;

h) megállapítja az ügyviteli szabályokat és az egyleti iroda ügyrendjét; 1000 korona erejéig utalványozhat, míg az elnök utalványozási joga 100 koronáig terjed; a testület vagyonát felelősség terhe alatt kezeli;

i) igazgatósági ülést az egyesületi irodában rendszert negyedévenként tart, ha azonban 3 igazgatósági tag kívánja, köteles az elnök az ülést máskor is összehívni. Az igazgatóság határozatképes, ha az elnökön kívül tagjainak legalább $\frac{1}{5}$ része jelen van;

k) az igazgatóság tagjai kiküldetés alkalmával vasúti s fuvar költségben és az igazgatóság által megállapított napidíjban részesülnek, ha az egyesület pénztári viszonyai ezt megengedik;

iránti kérelem visszautasítását az igazgatóság indokolni nem köteles;

o) az igazgatósági tagok közül a közgyűlést követő első ülésen titkár, pénztáros, ellenőr, gazda választása, azok működési hatáskörének megállapítása;

p) kinevezi a járási megbizottakat, akik járásuk területén tagokat gyűjteni, azok és az igazgatóság között az érintkezést közvetíteni, a nekik kiadott és járásuk területére vonatkozó iratokat véleményezni kötelesek.

Feloszlás. Az egyesület kormányhatóságilag feloszlatható az esetben, ha az alapszabályokban meghatározott céltól és eljárástól eltérne és hatáskörét meg nem tartaná; feltétlenül aláveti magát a m. kir. Belügyminiszterium 1875. évi május 2-án 1508. sz. a. kelt rendeletének IX. pontjában kimondott joghátrányoknak, t. i. a kir. kormány által, — a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy a tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, — haladék nélkül felfüggesztik s a felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest fel is oszlattatik, avagy esetleg alapszabályainak lehető legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt köteleztetik. A közgyűlés kimondhatja a feloszlást, ha a tagok $\frac{3}{4}$ része kimondja, vagy ha tagok száma 100-on alul van. Feloszlás esetén az egyesület vagyonáról — országos tűzoltói célokra — a közgyűlés határoz, de a határozat csakis belügyminiszteri jóváhagyás után fogantatosítható.

Választott bíróság. Az egyesületi tagok között fölmerülő magánjogi természetű pörös kérdésekben választott bíróság dönt, melynek megalakulására és eljárására nézve az 1868. évi LIV. t.-cz. 9. p. és az ezt módosító 1881. évi 59. törvényczikk intézkedései irányadók. A ki ennek itéletét el nem fogadja, az egyesületből kiléptetnek tekintetik.

A tűzoltók számának szaporítása.

Említettük mult számunkban, hogy a tűzoltó házi bizottmánynak a tanács által is elfogadott előterjesztéséhez képest, kilátás van reá, hogy a székesfővárosi tűzoltóság megkapja azt a csekély létszámszaporítást, melyet *Scserbovszki Szaniszló* főparancsnok, jóval a Párisi Áruház égése előtt kért először.

A dolog azonban újra megrekedt. Az *Esti Ujság* az ügy e legujabb fázisáról, szeptember 13-iki számában, a következőleg emlékezik meg:

„Régi, bizalmas ismerősünkre akadunk a lapokban. Elhízott, nehézkes alak, ó-dívatu köcsögalappal a fején, vastag aranylánccal a gyomrán. Az arca szintelen, petyhüdt, a szeme aluszékony. Ott terpeszkedik minden közintézményünkben, de legszívesebben időzik a főváros önkormányzati bizottságaiban. Csöppet sem vonzó egyéniség, sőt unalmas, lomha és korlátolt, még sincs olyan viruló, szép asszony, a ki nála nagyobb hatással lenne környezetére. Vizszinü, kifejezéstelen szeme megigézi környezetét, mint a kigyó és lassan, de biztosan hatalmába keríti, jármába hajtja az embereket.

A fölbuzdulás pillanatában — mert hiszen ilyen pillanatok is akadnak a városházán — félrevonul. Olykor el is tűnik, mint a cölöp a megáradt patakban, mely ott a mozdulatlanságot képviseli, de mely tudja, hogy

a mint a vihar, a felhőszakadás elmúlik és a patak elapad, megint ő lesz a legkiemelkedőbb pont. A felbuzdulás pillanatainak elmúltával a mi ismerősünk is megjelenik, mind közelebb csuszik a vezérekhez és csakhamar az ő lomha teste jelképezi a városi adminisztrációt és az ő szuszogása a város lélegzetét.

A felbuzdulásnak ilyen pillanata volt az is, mikor tavaly tizenhárom összetört és megégett ember szomorú árnyékosportja megrázta a városi közgyűlés gyémántoszlopát. Mindenki emlékszik még arra a megdöbbentő, gyászosan ünnepi közgyűlésre, mely a Párisi Áruház katasztrófája után összeült.

Megilletődött arcok, keserű kifakadás zápora közt a reformokból hatalmas bokkrétát kötöttek. Megbotránkozva emlegették, hogy a tűzoltóparancsnok már régóta sürgeti beadványokban a tűzoltó tisztikar és közlegénység számának szaporítását, a tűzoltó-szerek kiegészítését. Hivatalosan elismerték, hogy kevés a tűzoltó, hiányos, részben rossz a tűzoltó-szer és nem volt a közgyűlésen ember, a ki sürgős, becstelbeli, halaszthatatlan kötelességének ne tartotta volna a tűzoltó főparancsnok kívánságainak teljesítését. Azaz, hogy volt egy ember — ő, a mi régi ismerősünk (nevezük Pató Pálnak) — a ki hideg gunyosolylyal, mozdulatlanul ült az izgkony tömegben. De ő is hallgatott. Az ő órája még nem érkezett el. Megvárta, a míg a halottakat eltemetik, a míg a városatyák levetik a gyászos ábrázatot és fekete kabátot és elszélednek a kávéházakban, a városrészi klubokban, a hol a fontos, izgalmas apró személyi érdekek foglalják le maguknak a lelkesedést és tettvágyat.

Pató Pál ur már most előlépett. Az imént még homályba merült alakja kiélesedett, megnőtt, ellenállhatatlanná vált. Lassankint elnyelte a rémületet, a fölháborodást, a segédtisztet, az őrparancsnokot, a csővezetőt, a husz új tűzoltót, a kit a tűzoltó főparancsnok kért és azt a sok embermentő gépezetet, mely a közgyűlés fantáziájában termelt. Jelígeje hajdan ez volt: Ejh, ráérünk arra még! — most ez: Halasszuk el a dolgot a végleges szervezésig!

Ez a régi ismerősünk most a főváros jogügyi bizottságának legújabb sütetű határozatában lépett élénk. A tűzoltó főparancsnok régóta kér s könyörög, hogy szaporítsák a tűzoltó személyzetet és a tűzoltói bizottság is feltétlenül szükségesnek tartja, hogy egy segédtiszt, egy őrparancsnoki, egy csővezetői és husz tűzoltói állást szervezzenek. Ide zsugorodott t. i. össze a reformok nagy tömege, mely a nagy katasztrófa után szinte fantasztikus menetben vonult el a megdöbbent közvélemény előtt. A jogügyi bizottság azonban *elhalasztotta az erre vonatkozó javaslatok tárgyaldását* — a tűzoltóság *végleges szervezéséig*.

Egy évnél több idő forgott el a Párisi Áruház katasztrófája óta és még mindig halogatják a tűzoltóság számának szerény szaporítását. Föl is épült már a leégett ház és fehér homloka, új ablaksora kíváncsian bámul az utcára, mintha ezt mondaná: Én már megint itt vagyok, de hol vannak a friss tűzoltók?

Azok még mindig abba a kintornába vannak zárva, melyet valamely új katasztrófa alkalmával ismét megszólaltatunk, hogy eljajgassa a régi nótát: Minden megtörtént, a mi emberi módon lehetséges volt, de kevés a tűzoltó ilyen nagy városnak!

Különös, hogy mindenféle cimen oly régóta halogatnak oly kívánalmakat, melyet a tűzoltó főparancsnok *halaszthatatlannak*, a tűzoltói bizottság *föltétlenül szükségesnek* tart. Miért ne lehetne a végleges szervezés előtt szaporítani a tűzoltóságot? Mivel turbálja a végleges szervezést az új csővezető vagy a husz új tűzoltó? Ez a huszonhárom új ember, a ki halaszthatatlanul és feltétlenül szükséges. Ez a kis vigasz, mely a lakosságot legalább megnyugtatón abban, hogy még sem lobogtak el hatástalanul az eget nyaldosó lángok és nem hangzottak el nyom nélkül a szomszédok házaiban.

bizottságban nehézkes, mozdulatlan valójával, álmos szemével hipnotizálja és megkötözi az embereket. Talán új katasztrófának kell történnie, hogy ez a konok kerékkötő ismét háttérbe vonuljon és az új szörnyű máglya tüzétől megint föllobbanjon a városi szalmaláng!

Hatvanegy éves jegyzőkönyv.

Közi: Bajó János, szolgabíró,
a paksi ö. t. parancsnoka.

A tolnavármegyei *Dunaszentgyörgy* község „nemes tanácsának“ üléseiről vezetett jegyzőkönyvben 1843. évi január 7-dikéről a következők olvashatók:

A tűzi veszedelem kiütésének megelőzése tekintetéből következő tilalom és rendszabások tétettek és hirdettettek ki a helységben; hogy:

„A ki tüzes pörnyét akárhová önt ki, 12 pengő forinttal léssen megbüntetendő.

A ki pedig száraz pörnyét önt ki, büntetése léssen 1 pengő forint; ha abban tapasztaltatik továbbá valaki, hogy Istállóba marhák alá, vagy óba sertések alá, kerítések, gátak, széna-szalma, ganéj, farakások tövében és épületek mellé pörnyét önt, a föntebbi mód szerint éri a büntetés.

A pipázás mindenhol — átallyában a szobán kívül — mindenkinek 1 pengő forint büntetés alatt minden időben tilos léssen.

A kémények tisztántartása ajánltatik minden gazdának, — kinek mégis kéménye a vizsgálatkor tisztátalannak találtatik, büntetése léssen 15 kr. pengő. Vigyázat legyen végre a métsekre az Istállókba vitéendő Lämpásokra.

A tűzoltószerekre nézve minden házi gazda oda utasítottatik, hogy konyhájában elegendő vizet tartson; és tűzoltó pemetet készítsen, a ki ezeket nem tellyesítendő és viz s pemetet nem találtatnék a szemléletkor nálla, 15 kr. pengővel büntetődik.

A Strázsára való kiállítás újra szigoruan meghagyatik mindeneknek kemény büntetés terhe alatt.

Eddig a „tilalom és rendszabások“.

A tüzeset keletkezésére nézve — mely tüzesetből kifolyólag a „nemes tanács“ a fenti „rendszabásokat“ életbe léptette — ugyanazon jegyzőkönyvben a következők olvashatók:

„E Folyó Évi Januáris 1-ső napján Nemes Dömötör Ferentz házánál támadt tűzi veszedelem kinek tette vagy gondatlanságával lett eredetéről tétetvén vizsgálat, — az nyilvánosodott ki a kikérdezett szomszédok előadásibul — nagyobb részint valószínűnek, — hogy Eketzi Ferentznek és Nemes Dömötör Ferentznek gyermekeik parazsat vittek legyen ki és tettek Nemes Dömötör Ferentznek széna-ketreczébe bele és abbul ütött ki a gyulladás. Ezen állítás annál hihetőbbé válik, mert Eketzi Ferentznek fia eránt már más izben is tapasztaltatott, hogy parazsat vivén ki, — mint a szemtanuk vallják — a nádkerítés tüvébe tüzet gerjesztett — de maguk a szóba levő gyermekek is kétségtelessé teszik a mostani tűznek élledését, mert megbeszéltek, hogy ők vittek ki tüzet s ők tették azt a föntebb mondott jászolban, — ennek következtében — minthogy a gyujtást eszközlött gyermekek nem idősebbek 5 éveseknél, közfenyíték alá nem vétethettek, — hanem ezeknek szüleiknek érzékenyen szívökre köttetett, hogy szemessen örködjének gyermekeikre, hogy több hasonló véstellyes tetteknek elkövetésére ne vonulhassanak el vigyázatjok alól; külön-

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Hazánk tűzrendészete. Irta: *Báró Soly-mosy Ödön.* — *Hivatalos rész:* Meghívó. Viszhangok. Jegyzőkönyvek. Vármegyei szaktanfolyam órarendje és tanterve. Összeállította: *Szabó Gyula.* — A kereskedelmi miniszter 20585. sz. körrendelete. Veszprém vármegye alispánjának egy rendelete. — Mechanikai vagy gépezetes létrák. Irta: *Herzog*, hamburgi segédtsízt. A modern színház tűzbiztonságához. Irta: *Breuer Szilárd.* — Magyar tűzoltótisztek orsz. egyesületének alapszabályai. — A tűzoltók létszámának szaporítása a fővárosban. — Hatvanegyéves jegyzőkönyv. — *Különfélek.* — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

A díjnyertes elnök. Ideillesztett kis képünk azt az urlovast ábrázolja, a ki a most folyó őszi

luxuslovásár és kiállításon, 6 kiváló vadász és hátslovával a földművelésügyi miniszter *nagy díját*, (egyremekművű ezüst kancsót) megnyerte s a ki nem más, mint a mi tisztelt elnökünk. Ugy látszik, ha *Széchenyi Viktor* gróf valamibe fog, annak van látszatja — más téren is.

— **A magyar tűzoltótisztek országos egyesülete** kéri azon tagjait, akik tagsági díjjal hátralékban vannak, sziveskedjenek a hátralékos összeget (4 kor. 80 fill.) minél előbb postautalványon a pénztárosnak (*Balogh Dezső* dr. Budapest, Szervita-tér 8. II. em.) beküldeni.

— **A budapesti tűzoltóság Kun-utcai laktanyáját**, a világ következő tájairól nálunk jártak, tekintették meg tanulmányozás céljából, u. m.: *Ausztriából:* Wien, Graz, Innsbruck, Marburg, Klagenfurt, Teplitz, Kolomea és Grottauból; *Boszniából:* Sarajevo, Travnik és Mostárból; *Bulgária:* Sofiából; *Románia:* Bucuresciből; *Törökország:* Konstantinápolyból; *Oroszország:* Szentpétervár, Moszkva, Varsó és Batumból; *Németország:* Berlin, Hamburg, Breslau, Dresden, Müritzburg, Unna és Chemnitzből; *Olaszország:* Róma, Nápoly, Milano, Ferrara, Ravenna és Veneziából; *Hollandia:* Amsterdam és Gravenhágéból; *Belgium:* Gand, Uecele, Tournai és Turnsból; *Franciaország:* Párisból; *Angolország:* Londonból; *India:* Bombayból, végre *Amerika:* New-York, Boston és Cincinnatiából.

— **A közigazgatási tanfolyamokon az idén 254** hallgató kapott bizonyítványt. Ebből Budapesten 41, Marosvásárhelyt 14, Nagybeaskereken 36, Debrecenben 31, Pécsen 36, Szombathelyt 36, Kolozsvárt 22 és Kassán 38 állítottatott ki. A tanfolyam fenállása óta 2076 leendő jegyző

gatásával önkéntes tűzoltó-egylet alakult. Azelőtt Duna-Eörsnek csak papíron összeirt kötelezeti tűzoltósága volt.

* **A németországi első Feuerwehrtag 50 évvel** ezelőtt *Ulmban* (1854) tartatott, a másodiknak székhelye volt *Stuttgart* (1855), a harmadiké *Karlsruhe* (1857), míg a negyedik 1860-ban ugyanannak a *Mainz*nak a falai közt zajlott le, ahol az idén szeptember 3—6-ig a tizenhatodik német Feuerwehrtagot tartották. A közbeeső többi nagygyűlés sorrendje ez: *Augsburg* (1862), *Leipzig* (1865), *Braunschweig* (1868), *Linz* (1870), *Kassel* (1874), *Stuttgart* másodszer (1877), *Dresden* (1880), *Salzburg* (1883), *Hannover* (1888), *München* (1893), *Charlottenburg* (1898) s végre az idén másodszer *Mainz*. — A magyar országos tűzoltó nagygyűlések száma szintén 16, sorrendjük pedig a következő: Budapest (1871), Sopron (1874), Arad (1876), Igló (1878), Pozsony (1880), Zalaegerszeg (1882), Selmechánya (1884), Fiume (1887), Székesfehérvár (1889), Sopron (1891), Szabadka (1893), Kolozsvár (1895), Budapest (1896), Brassó (1899), Eger (1902) és jövő évben lesz a 16-ik Szegeden.

— **Port-Arthur védője**, Stössel tábornok az ostromzár tartama alatt minden ház tulajdonosától és illetve lakóitól kezdetben megkövetelte, hogy a ház előtt egy hordó vizet tartsanak készletben. A ki a kapitányviz odakészítésére vonatkozó e rendeletet (míg az utcákon lehetett járni) nem teljesítette, az, ha európai volt áristomot kapott, ha pedig kínai, akkor testi fenyítéket.

A 16-ik Feuerwehrtag Mainzban. A 36 németnyelvű országos és kerületi tűzoltó-szövetség, melyhez ez év elejéig az osztrákok, steyerek, tiroliak és deutschböhömök is tartoztak, éppen 50 évvel azután, hogy 1854. szept. 3-án Ulmban az első Feuerwehrtag megtartatott, az idén ugyancsak szept. 3-án a 90 ezer lakossal bíró Mainzban gyülekezett egybe hasonló célból. Ötven évvel ezelőtt összesen *husz* önkéntes tűzoltó-egylet jelent meg a közgyűlésre, melyen Poroszországot egyetlen akkor létező önk. tűzoltósága képviselte. Ma Nagynémetországnak csak hivatásos tűzoltósága van 49, az önkéntes és kötelezett *tűzoltóságok* száma pedig kerek szám 30 ezer. A kapcsolatosan rendezett kiállításon 64 kiállító vett részt. Felolvasás volt 5. A közgyűlés legnevezetesebb határozata szerint az osztrák németeknek, fájó szívvel bár, de mégis külön kell szakadniuk a nagynémetektől, a kiknek az árnyékában oly szivesen hűsültek s talán tovább is időznének, ha maguk a németek nem figyelmeztették volna őket bizonyos országos határookra, a melyek respektálását (egyelőre) a kötelességen kívül az illendőség is ugy hozza magával.

* **Országutak.** A kiépített közutak (országutak) hossza a nyugati államokban a vasutak hosszának átlag a tizszeresét, Magyarországon ellenben csak két és félszeresét teszi. A német

dig nálunk csak 27 kilométer. A területet véve azonban a viszonyítás alapjául, még kedvezőlenebb a kép, a mennyiben száz négyszögkilométer területet tőlünk nyugatra 25—60 kilométer hosszúságú gondozott országút hálóz be, hazánkban pedig átlag csak 16 és fél kilométer. Az Alföldön ez az arányszám egész elszomorító alakot ölt. Így Pestvármegyében 100 km² területre 8³, Békésben 5³, Csongrádban 4⁴, Hajdúban 3⁴, Szabolcsban 3³, Bács-Bodrogygyé- ben pedig csak 2³ km² kiépített út esik ugyan- csak száz négyszögkilométernyi területre. A szomszéd községeknek vihető segítség szempontjából ez adatok bennünket is érdekelhetnek. Bácsme gyében, vagy Szabolcsban azok a bizonyos *kivonulási körzetek*, melyek pl. Pozsonyban és Vasvármegyében stb. helyen oly szépen beváltak, valószínűleg szóba sem jöhetnek.

— **A kik nem akarnak oltani.** Németországban Dortmund közelében egy kis német faluban kigyuladt Bertlinger báró földbirtokos kastélya s a nagy szélvihar miatt attól lehetett tartani, hogy a tűz az egész falut elpusztítja. A helység tűzoltósága mindent elkövetett, hogy a tüzet lokalizálja, de a veszedelem egyre növekedett s lángot fogott már a szomszédos szeszfőző háza is. A kíváncsi falusi nép mind odatódult a szomorú látványosság helyére s összefont karral, tétlenül bámulta az égretörő szép, piros lángoszlopokat. Segíteni senki sem sietett s a mikor a tűzoltó-parancsnok a polgármester útján felszólította a népet, hogy segítse huzni a fecskendőt, két paraszt hetykén így válaszolt:

— Az urak háza ég. Minek segítségünk nekik, a mikor ők se segítenek mirajtunk.

Mindenki kacagott a szivtelen feleleten és senki sem ment oltani, és a falunak majdnem háromnegyed része leégett. Elpusztult annak a két parasztnak a háza is, a ki az uraknak nem akart segíteni. A házakban benne égeit mindenük, úgy hogy teljesen koldusbotra jutottak. Méltó büntetésüket szivtelenségükért azonban csak ez után nyorték el. A tűzoltó-parancsnok jelentést tett a falusi nép közömbös magatartásáról a hatóságnak s ebben a jelentésben elmondotta, hogy ha a nép az uraság épületét eloltani segített volna, úgy megmenekedett volna a falu a borzalmas tűzveszedelemtől. A hatóság a jelentés folytán vizsgálatot indított s a két, parasztot vád alá helyezték bűnös magavisele- tükért. A dortmundi bíróság mindegyiket kilenc hónapi börtönrre ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat legkésőbb a hónap utolsó hetében kérjük címünkre megküldeni.

Alfa. Tartalmas cikkét megkaptuk, s legközelebb hozzuk. Fogadja érte köszönetünket.

K. Hogy miért nem hoztuk a belügyminiszter leg- utóbbi rendeletét? Egyszerűen abból az okból, mivel hasonló rendelet már 1869-ben is jelent meg, a nélkül hogy annak végre nem hajtásáért 35 éven át valakit felelősségre vontak volna. Szerintünk nem elég csak elrendelni, hogy az ellenséget meg kell verni, hanem a győzelem lehetősége elő is készítenendő; a sikert biztosítani alkalmas intézkedések foganatosítása pedig hozzá- értő embereket is megkíván. De mindez kárbavesztett fáradság, ha az észszerű rendelkezések okos kiviteléért senki sem felelős. A 69-iki rendeletnek a száma egyé- ként 3365/69. míg az idei 74288/04 számot kapott.

Eger. Az idei szőlőd szebb is, jobb is, mint a ta- valyi; csak szeretetreméltóságod a régi ma is.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geitner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság — ezelőtt —
Walser Ferenc
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.

Saját készítményű: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa

a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszereléséről ingyen árjegyzéket.
Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA

Budapest.

Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannaikat, tar-
tályokat, hordókat gyárt a

Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság

Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.
Kívánsatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

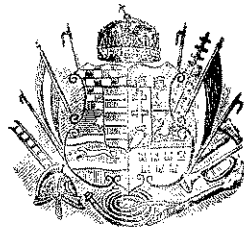
Tűzoltó-sapkákat

legjobban és legolcsóbban készít

Ditscheben Weidmünd

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszer-gyár

Hivatalos jelző-készülékek, tűzoltó-sípok,
század-kürtök, valamint **tűzoltó-zené-
karok** részére az összes hangszerekben

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.
Hírdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül
jogosított.

A lapzétküldésére vonatkozó felszólalásokat az
országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a
hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:
A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG.
Kiadóhivatal:
az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája
IV., Kossuth Lajos-u. 8.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.
Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.
A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra,
melyekért írójuk díjazásra formál igényt, kér-
jük rávezetni a megjegyzést, hogy tisztel-
díjért.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Milyen legyen tűzrendészeti törvé- nyünk és meddig késsék az?

Mielőtt a tűzrendészetbe vágó *nyagon*
is actualissá vált kérdésekhez hozzá-
szólnék, mindenekelőtt megjegyez-
dőnek tartom, hogy — mivel a tűz-
rendészet az étellel igazán küzdő,
legszegényebb néposztály érdekkörét
sok oldalról érinti és a tűzrendsza-
bályok a szegényebb, korlátoltabb és
egyszersmind bizalmatlan elemek előtt
felesleges zaklatásnak tűnnek fel —
e szabályok összeállításánál a leg-
nagyobb körültekintéssel kell eljárni.

A legfőbb, legfontosabb részlete-
ket kívánom csak érinteni és pedig:

1. Az építkezés szabályozását,
2. a gabona- és takarmányneműek
elhelyezését,
3. a kéményseprés ellenőrzését,
4. vízkészletről való gondoskodást,
5. a tűzőrséget,
6. a tűzoltóság szervezését,
7. a lakosság segédkezését,
8. a tűzrendészet feletti felügye-
letet, végre
9. az azzal járó költségek mikénti
fedezését.

Az építkezés szabályozása.

Hogy milyen fontos tűzrendészeti szempont-
ból építkezéseknél a kellő tűztávok betartása,
a felhasználandó anyag jó minősége, a padlás,
tető mennyezet viszonyainak...

Nem is felel meg tűzrendészeti kormány-
rendeletünk inteniójának az, hogy az építkezés,
megfelelő építési rendszabályok hiányában az
egyeselek kénye-kedve szerint — a tűzbizton-
sági szempontok figyelmen kívül hagyásával
— történik majdnem országszerte és hogy on-
nek folytán községeink nagyrésze tűzfészek a
szó szoros értelmében.

Nem egveztethető össze az első vármegye
vezérszerepével különösen az, hogy tűzrendészeti
szabályrendelet hiányában egész vidékeken
csak more patrio kezelik a tűzrendészetet és
hogy a szabályrendelettel bíró községek sincse-
nek kedvezőbb helyzetben (kevés kivétellel), a
mennyiben rendszabályaik különfélesége mellett
rendszerességről szó sem lehet és a szabály-
rendeletek intézkedései különben is majdnem
egészen papíron maradtak.

A tűzrendészet kezelésénél is egyöntetűség
szükséges, mert ez az alapfeltétele minden rend-
nek és rendszernek.

Egyöntetűség pedig létesíthető, mert, ha
nem is egyforma a községekben az épületek
elhelyezése, ha nem is egyenlő a népesség és
egyeseleknek, valamint a községeknek vagyoni
helyzete: azok építkezését, az anyag minőségét
tekintve, alig van különbség köztük és a talaj,
vizrajzi és egyéb viszonyok tekintetében mutat-
kozó eltérések mellett is lehetnek vidéki köz-
ségeink egy és ugyanazon általános tűzrend-
szabályoknak alávetve. Amennyiben pedig egyes
községek fejlődése, vagy rendkívüli körülmé-
nyek, különös szabályok életbeléptetését tennék
szükségessé, azok községi szabályrendeletekbe
foglalhatók.

A takarmányneműek elhelyezése.

A szalma- és takarmányneműeknek külön

Sok helyütt azonban rosszabbá, veszedelmesebbé tette a helyzetet az, hogy a községek összes szalma- és takarmánykészletét *egy helyen halmozatták össze*.

Ily helyeken feltétlenül el kell pusztulni tűz esetén mindennek, ami az ugynevezett „*muszaj kertbe*“ kerül.

Ily helytelenségek megszüntetése végett lehetőleg *több rakodó helyet* kell kiszemelni és sűrű fasorokkal körülvenni azt.

A kéményseprés ellenőrzése.

Általános a panasz, hogy a kéményseprők teendőiket nem végzik pontosan. És így is van. Mert gyakoriak a kéménytűzek még faluhelyen is. — Ennek oka szerintem csak a laza ellenőrzés lehet, mert tudvalevő dolog, hogy a közönség nemcsak hogy fel nem jelenti a kéményseprők mulasztásait, de sőt szívesen veszi azt. Már pedig, ha panasz nincs, a hatóság sem intézkedik; ezért a kéményseprés szigorubb ellenőrzése iránt intézkedés teendő.

A vízkészletről való gondoskodás.

Annak, hogy különösen a f. évi nyár folyamán nagy mérveket öltöttek a tűzek, köztudomásulag oka az is volt, hogy még városokban sem gondoskodtak megfelelő vízkészletről.

Igaz, hogy a talajviszonyok és egyéb természeti akadályok rendkívül megnehezíthetik a vízszerezést. Ennek dacára feltétlenül szükséges hogy oly helyeken, a hol folyók, tavak, patakok, vízforrások rendelkezésre nem állanak, vízbő kutak építéséről történjék gondoskodás, hogy a vidékek rendszerint szegényebb sorsu lakóinak könnyen gyuló vagyontárgyai a lángok martalékává ne váljanak oly gyakran, mint eddig.

A tűzörtség.

Minthogy a községek alig vannak abban a helyzetben, hogy fizetési rendőrséget tartsanak s ennek folytán állandó tűzörtség szervezése, egyes helyeket kivéve, szintén lehetetlen; az önkéntes tűzoltótestület tagjai pedig nem szoríthatók éjjeli őrszolgálatra, ha csak jószántukból nem vállalkoznak arra, pedig a személy és vagyonbiztonság minduntalan érezhető hiánya kiszámíthatatlan károkat von maga után, és éjjeli őrökre, különösen nyári, száraz időben, nagy szükség van. Gondoskodni kell tehát arról, hogy kirendelt őrök a nappali fáradalmak után mély álomba merülő gazdák és munkásnép vagyona felett őrködjenek és különösen szárazságban éjnek idején keletkező tűzeket azonnal jelezzék.

Ezen őrszolgálat összeköthető az eddig alkalmazott községi éjjeli őrök szolgálatával és amennyiben több őr kellene, mint eddig volt, az összes 18—40 éves férfiakból kellene a helyi viszonyokhoz képest a szükséges őrseget megalkotni akként, hogy ezen általános kötelezettség alól külön megállapítandó váltságdíj mellett felmentésnek lehessen helye.

át a fizetési községi éjjeli őr mellé a polgárok közül naponként 2—3-at kirendelni és az őrseget ekként megerősíteni. Már pedig ha indokolt a lakosságnak télen át őrsegre való kirendelése vagyonbiztonsági szempontból, akkor még indokoltabb a tűzörök felállítása nyári éjszakákon, száraz időjárásban, midőn a falusi nép mélyebb álmát alussza, és midőn minden gyulékonyabb, mint télnék idején.

A tűzoltóság szervezése.

Jóllehet, az ország minden részéből egyre érkeztek a hírek a tűzek pusztításairól és jóllehet, e pusztító elem a szünni nem akaró szárazságban feltétlenül szedte prédáit, sok helyütt emberáldozatot is követelve, sőt egyesek lelkiismeretlensége szándékosan is idézte elő a legnagyobb veszedelmeket, voltak, a kik a jelen állapotokon változtatni valót nem találtak.

Nemcsak a közönség felfogására, észjárására, hanem egyes helyi hatóságok eljárására is rá kell mutatnom, főleg azért, mert a tűzrendészeti kormányrendelet szigorú végrehajtása első sorban a községi közegek kötelessége.

Arról van szó, hogy van-e értelme tűzoltóságok felállításának, van-e arra egyáltalán szükség és ezzel kapcsolatban mit kell érteni kormányrendelet szerinti köteles tűzoltóság alatt?

A községi előljáróságok Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye járásaiban felsőbb utasításra jelentést tettek a tűzrendészet mikénti kezeléséről. Ezen jelentések szerint egyes községek szükségtelenek tartják a tűzoltói intézményt, azzal érvelve, hogy *minden épkezláb ember köteles tűzoltó és tűz esetén minden tőle telhetőt meg tesz; míg ha tűzoltóság állíttatnék fel, a közönség visszavonulna*. Ennélfogva egyes községek *nem is tartják célravezetőnek tűzoltóság szervezését*, mert a többnyire földmiveléssel foglalkozó köznép nyáron át szerte szét van. Sőt akadt olyan község is, melynek előljárósága azon nézetének adott kifejezést, hogy minden rendszeresítéssel csak rosszabbá tétetnék a helyzetet.

Sok helyen egyesek szereplési vágya, féltékenykedése azért, hogy szerintök illetéktelen elemek (*iparosok*) veszik a tűzoltást kezükbe, képes az ellenzők számát szaporítani. Némely helyen a tűzoltóság szervezése iránti mozgalom élére állók *politikai pártállása* tartja vissza a közönség más párthoz tartozó zömét az intézmény pártolásától. Végre vannak helyek, ahol a községi alkalmazottak *kényelemszeretete*, a községi jegyzői karban észlelhető *személyeskedések* képezik a mutatkozó akadály tulajdonképeni okát; sőt a köznép félrevezetése, *tévedésien tartása* alkalmas arra is, hogy a község vezetői népszerűségük megerősítésére használják azt fel.

Az érthető, hogy a magyar köznép megszokott taktusából nehezen hozható ki, az is érthető, hogy a jegyzői kar nem szívesen vállalkozik rendkívüli elfoglaltsága mellett még tűzoltóság szervezésére és vezetésére is. Azt

kodva *felettes hatású*juk erélytelenségére, vagy számitva elnézésükre, a hivatkozott kormányrendeletet negligálják.

El akartam kerülni a tűzoltóság szükségeségének indokolását. A jelzett ellenáramlat miatt mégis rá kell mutatnom arra a tapasztalati tényre, hogy, ha nem szervezett, képzett tűzoltók gyülekeznek a tűz színhelyén, hanem a szervezetlen köznép, amely a tűzoltás szabályaival, a tűz elleni védelem, vagy támadásnál követendő eljárással meg nem ismerkedett, a tűzoltó-szerek kezeléséhez nem ért, a rendet meg nem szokta, fejét vesztve rendszerint tehetetlen, még ha fel is van szerelve.

Szükséges, hogy a lakosság egy része a tűzoltás helyes módját elsajátítsa, tűz esetén rendet tartson, a segédkezőket vezesse, különösen a drága pénzen vásárolt szerekre felügyeljen, azokat gyorsan és jól kezelni tudja, de szükséges az is, hogy a községi előljárásnak segítségére legyenek olyanok, akik a tűzrendészet kezelésénél alkalmazhatók.

Már most csak az a kérdés, hogy ha az önkéntes tűzoltó-testület a követelményeknek meg nem felelne, vagy ha egyes községek hivatásos tűzoltóságot nem állíthatnak, díjazni pedig senkit nem akarnak, miként szervezendő a kötelezett tűzoltóság és kényszer eszköz alkalmazásával kötelezhető-e bárki a tüzek megelőzésére irányuló szolgálatra is?

Az kétségtelen, hogy ily esetben rendkívüli rendszabályok alkalmazására van szükség, mert az indolens köznép esetleges makaessága, ellenkezése miatt nem lehet nemzetgazdasági szempontból sem veszélyeztetni épen a szegényebb néposztály vagyont.

A tűzoltói szolgálatnak kötelezővé tétele korlátozná ugyan némileg az egyéni szabadságot, de ha más közérdekből, előfogatok, közmunka, felnöttek iskoláztatása stb. iránti, vagy más hasonló intézkedéseknek helye lehet: az egyéni szabadság nem kevesebb korlátozásával, szerintem a jelzett kivételes esetben a tűzoltói oktatás és gyakorlás szükségessége is indokoltá tenné a kötelező tűzoltói szolgálat általánossá tételét akként, hogy azok, akik vagyont, vagy megfelelő keresetforrás hiányában meg nem adóztathatók, vagy azok, akik külön megállapítandó váltságösszeg fizetését óhajtanák, felmenthetők legyenek a tűzoltói szolgálatnak sorshuzás útján megállapítandó teljesítése alól.

Szükségessé teszi ennek precizirozását az is, hogy a hivatkozott kormányrendelet a szükségesnek talált kötelező tűzoltóság mikénti felállítását tüzetesen elő nem írja.

Azon körülmény, hogy egyes községek lakói állítólag velük született esodával határos ügyességüknél fogva kiváló tűzoltók, nem lehet ok arra, hogy a tűzoltóságok szakszerűségére ne törekedjünk, mert az említett kitünőségek bizonyára nem utolérhetetlenek.

dése folytán a jegyzői tanfolyamok hallgatói, mint leendő jegyzők, a szakszerű tűzoltásban is kiképeztetnek, ezen intézkedések sem teszik azonban a tűzrendészeti törvény meghozatalát, különösen a köteles tűzoltóságok megalakítását, feleslegessé.

A jelzett kivételes esetben akként is lehetne azon községeket, melyek sem önkéntes, sem köteles tűzoltóságot felállítani nem akarnak, tűzoltóság tartására szorítani, ha kötelezhetnének megfelelő számú tűzoltóság díjazására évenként előre meghatározott összeget fordítani.

A lakosság segédkezése.

A köznép felfogásának illusztrálására fel kell említenem, hogy még oly községekben is, melyekben sikerült önkéntes tűzoltó-testületet alakítani, alig megy át a nép köztudatába a tűzoltói intézmény szükségessége, alig lehet a köznéppel megőrtetni, miért kelljen faluhelyen tűzvész esetén a tűzoltóságot a lakoságnak támogatnia, pedig mindenki beláthatná, hogy a nem fizetéses tűzoltóság gyülekezése és felvonulása tűz esetén időt vesz igénybe és rendszerint sokkal nagyobb munkaerő kell a falusi tüzeseteknél a vizszerzés és a tulajdonképeni tűzoltói munkához, mint amennyi erő felett vidéki tűzoltóság rendelkezhetik. Ezen oknál fogva külön intézkedés kell arra nézve, hogy a lakosság tűz esetén a tűzoltóság működését előkészíteni, előmozdítani tudja és a tűzoltóságnak segédkezni képes legyen.

A tűzrendészeti felügyelet.

A tűzrendészet feletti felügyeletet nem találom megfelelőnek úgy, a mint ez idő szerint gyakoroltatik.

Sablonszerű funkció az, a mire tűzfelügyelőink vállalkoztak s így eredményt alig fognak elérhetni, még a legjobb igyekezet mellett sem. A mostani igazgatás mellett a hatósági intézkedések többnyire nélkülözik a komoly jelleget.

A tűzrendészet feletti felügyeletnek *államrendőri jellegűnek* kell lenni, annál is inkább, mert a tűzoltóságok bizonyos fegyelmetlensége elengedhetetlen, már pedig fegyelmezésre, annak esetleges fokozására csak fegyelemhez szokott közeg alkalmas.

A mostaninál szigorubb felügyeletet megkíván az a körülmény is, hogy a községek által drága pénzen beszerzett tűzoltószerek sok helyen mintegy gazdátlanul hevernek a kocsiszínek vagy a szabad ég alatt, pedig a *felettes hatóságoknak is módjukban*, sőt kötelességükben *állana a közvagyon megőrzését*, annak helyes kezelését ellenőrizni.

A kellő felügyeletről való gondoskodást az állam részéről annál is inkább megérdemelné a közönség, mert személy- és vagyonbiztonságunk sem áll jó lábon.

A felügyelet költségeit.

A tűzoltószerek beszerzése, kiegészítése és

Kinek is teszünk szolgálatot a tűzrendészetel, tűzoltóságok felállításával?

Azon tapasztalatnál fogva, hogy szervezett tűzoltóságok székhelyén kevesebb kárösszeget fizetnek a biztosító társaságok, mint máshol, kétségtelen, hogy ezen társaságok jutnak első sorban előnyösebb helyzetbe, a nélkül azonban, hogy ezen vagyoni előnynek megfelelőleg hozzájárulnának az említett költségekhez.

Mi lenne akkor, ha a biztosító társaságok kezéből kivenné az államhatalom a biztosítási ügyet? Mi lenne akkor, ha az állam vállalná magára a tűzkárok megtérítését s ennek fejében adóban róná ki azt, a mit a tűzkárosultaknak kifizetne?

Én úgy vélem, hogy az *állami garancia feleslegessé tenne minden alaptőkét* és hogy kivétel nélkül minden tűzkárosult megfelelő kártalanítást kapna a nélkül, hogy a most előforduló visszaéléseknek kiteve lenne és a nélkül, hogy ezen biztosítás a közönség nagyobb megterhelésével járna.

Ha általánossá és egyszersmind kötelezővé tétetnék ugyanis a biztosítás, mindenkinek kellene fizetni bizonyos ellenértéket, a teher azonban megoszlanék és könnyebben elviselhető lenne, mint a mostani teher, illetve bizonytalan esély, mert a *mostani biztosítások aránylag többé kerülnek és csak azok jutnak kártalanításhoz*, a kik a biztosítási díjakat fizetik, azok pedig, a kik kedvezőtlen *anyagi helyzetükben, tudatlanságukban* vagy bármi okból biztosításról nem gondoskodnak, az elemi csapásoknak kiteve vannak és az esetleges károkat évek hosszú során át sem bírják kiheverni.

Hogy minő előnye lenne az állami tűzkár-biztosításnak, mutatja az, hogy biztosító társaságaink tiszta nyereségéből évenként 30—40 millió külföldre vándorol.

Széchenyi Imre gróf szavaival élve, „hol volnánk akkor, ha az „Első Magyar“ részvény-társaságnak évi 35 millió koronára rugó nyeresége annak fennállása óta *ittthon maradt volna* a biztosítottak zsebében . . .“?

Addig is, mig homályos, lefokozott, a külföld előtt semmivé tenni kívánt államiságunk érvényre nem tudja juttatni hazai érdekeinket, hanem a jóformán idegen érdekeket szolgáló (mert évenként milliókat exportáló) biztosító társaságok kezében hagyja meg azt, a mi bennünket boldoggá tehetne, annak fejében, hogy a törvényhozás a tűzrendészet szabályozásával esetleg továbbra is szolgálja a

Ha köteleztük a községeket a szükséges beszerzésekre, lehetetlen, hogy valami vissza ne térüljön, mert ha a biztosító társaságok kedvezőbb helyzetbe jutva, jószántukból nem ajánlják fel nyereségük bizonyos $\frac{0}{10}$ -át azon szolgálatokért, melyeket a társadalom nekik is tesz, a *népképviselőnek kell oda törekedni*, hogy a társadalmi érdekellentétek kiegyenlítettessenek.

Lehetetlen, hogy társadalmunk izmai végkép megmerevedjenek, hogy ama „bizonyos közös“ költségek fedezése után továbbra is csak az idegen érdekek szolgálata legyen kötelességünk a nélkül, hogy valaha valamit kapjunk, mert a multakat eléggé megbűnhődtük.

Avagy talán *előre is kell bűnhődnünk* azért, hogy fajunk élhetetlen és több büntetést érdemelt ki, mint a mennyit már elszenvedett . . .?

Hosszu idők mulasztásáról van szó, hazánkat annyi tűzveszedelem érte, hogy igazán eleget okulhattunk.

Ne adja az Isten, hogy a jövő nyarak szárazsága **tűzrendészeti törvény** nélkül érjen bennünket és épp ezért ne késsék **törvényhozásunk** tovább, mert a felelősség első sorban honatyáinkat terheli.

A kötelesség-érzetnek soha sem volna szabad szünetelni.

Alfa.

Védnökünk ő fenségének

méltóságos sárvár-felsővidéki

Széchenyi Viktor grófhoz,

mint a szövetség elnökéhez intézett levele, szó szerint, ekkép hangzik:

Tátrafüred, 1904. szept. 22-én.

„Kedves Méltóságos Uram! Ittlétem alkalmával arról győződtem meg, hogy a szepesvármegyei tűzoltó-egyesületeknél nagyobbbrészt nines bevezetve az egységes tömlőkapocs. Ennek megvan az a rég ismert hátránya, hogy nagyobb tűzesetek alkalmával, aminők az idén gyakrabban fordultak elő, a vízszállítás nagyobb távolságokra megakad s az oltás nehezített. Tekintve, hogy ez egyesetek jobbára igen szegények, üdvös volna, megfelelő módon, segíteni rajtuk. Szívesen hozzájárulandok, ha Méltóságod közlené velem, hogy az ügy rendbehozására mit

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó szövetség elnöksége folyó évi november hó 19-én, d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. Utmutatás a vármegyék tűzrendészeti felügyeletéről.
2. A Debreceni Miklós-fele oltóberendezés.
3. Folyó ügyek.

Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a **segélyző-pénztár elnöksége** is tart ülést.

Budapest, 1904. október 20.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1904. október 15-én a magyar országos tűzoltószövetség elnökségének ülésében.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor. Jegyző: Breuer Szilárd titkár. Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, dr. Szily József titkár-pénztárnok, Barabás István, Lukáts Gyula, Markusovszky Béla, Scossa Zoltán, Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Varga Lőrinc, Vida Pál előadók. Elmaradásukat kimentették: dr. Glósz Kálmán és Publíg Ernő előadók.

222. Elnök megnyitván az ülést, a lefolyt nemzetközi tűzvédelmi kongresszusra vet visszapillantást, konstatálván, hogy az, kivált a külfölddel szemben, sikerültnek mondható. A belöldi bajtársak ugyan a külföldiekkel szemben háttérbe szorulni látszottak, de ez semmi esetre sem tekinthető mellőzésnek, mivel ezt a vendéglátás hozta ugy magával, lévén minden belöldi a külföldivel szemben házigazdának tekintendő. Javasolja egyben, hogy az elnökség szavazzon köszönetet a rendezésben kiválóan fáradozott rendezőknek, első sorban a két titkárnak és végül betérjeszti azok névsorát, a kiknek a kongresszusi munkálatokban való részvételért tiszteletdíj avagy emléktárgy lenne kiutalványozandó. Beterjeszti az erre vonatkozólag összeállított elnöki javaslatot.

Dr. Szily József titkár-pénztárnok ezzel kapcsolatban betérjeszti az eddigiek alapján összeállítható kongresszusi zárszámadást tájékoztatás céljából.

Dr. Óvári Ferencz feleslegesnek tartja külön is kiemelni az elnök érdemeit s azt hiszi, hogy valamennyi elnökségi tag nézetével találkozik, midőn az elnökség nevében köszönetet mond gróf Széchényi Viktor elnöknek a kongresszus érdekében kifejtett ténykedéséért.

Vida Pál viszont az alelnöknek is ugyancsak köszönetet szavaz ebbeli fáradozásáért.

Az elnökség egyhangulag köszönet szavaz gróf Széchényi Viktor elnöknek, dr. Óvári Ferencnek, dr. Szily József és Breuer Szilárd titkároknak, valamint a többi közreműködött rendezőknek; elfogadja az elnök által betérjesztett javaslatot az irodai munkaerők, tolmácsok és egyéb igénybevettek tiszteletdíjait illetőleg és az ehhez megkívánt 2210 kor. összeget kiutalványozza, a kongresszus érdekében történt kiadásokat pedig tudomásul veszi; elrendeli továbbá, hogy a még felmerülendő és még le nem bonyolított kongresszusi kiadások fedezésére az állami segély 2-ik részlete is kérelmeztesse s végül a kon-

gresszusi számadások felülvizsgálására kiküldi dr. Óvári Ferenc alelnököt, Barabás István és Vida Pál előadókat.

223. Ezzel kapcsolatban jelenti titkár, hogy a kongresszuson jelen volt külföldiek majd mind-egyike köszönetét fejezte ki levélben is azon szívélyes fogadtatásért, melyben Magyarországon részesült; az angol „Fire Praevention Committee“ megküldte gróf Széchényi Viktornak a különös érdemekért járó ezüst tagsági jelvényt (melyből eddig csak 6 darab adatott ki), Breuer Szilárd titkárt pedig megválasztotta tiszteletbeli tagjává; a francia szövetség ugyancsak tiszteletbeli tagjává választotta Márkus József főpolgármestert, gróf Széchényi Viktort, dr. Óvári Ferencet, dr. Szily József, Breuer Szilárd, Szabó Gyula előadókat, sőt Párisban tartott kongresszusáról üdvözlő táviratot is küldött. Jelenti továbbá, hogy a kölcsönbe vett írógépeket visszaküldötte; hogy a kongresszusi jelentés elkészítését megkezdette; s hogy Schön L. bécsi gyáros azon kérelmére, hogy neki a kiállítás alkalmával tartott tűzpróbájáról igazolvány adassék, előkilég elutasított, mivel a próbák nem hivatalos bizottság előtt lettek megtartva és egyébként is ki volt mondva, hogy kitüntetések, bizonyítványok kiadatni nem fognak. Végül javasolja, hogy ugy a kormányhoz, mint a főváros tanácsához a kongresszus támogatásáért köszönő irat menesztesse.

Jelentés tudomásul vétetvén, elhatározottat, hogy a kormánynak és a főváros tanácsának a kongresszus támogatásáért feliratban köszönet nyilvánítsassék.

224. Dr. Óvári Ferencz azt indítványozza, hogy a szövetségi tanfolyamokhoz szükséges szerek a szövetség által szereztessenek be, hogy a tanfolyamok eredménye ne legyen esetleges esélyektől függővé téve; a költségeket pedig egy esetleg e célra létesítendő alapból fedezné.

Dr. Óvári Ferenc ezen indítványa elfogadottat és a szer-beszerzési alap létesítése elhatározottat.

225. Lukáts Gyula indítványozza, hogy ugyancsak ily alap lenne létesítendő arra is, hogy egy bizottság által kidolgozandó ügykezelési nyomtatványok a szövetségnél raktáron legyenek tarthatók és az önköltségi árban adassanak a testületeknek.

Barabás István az indítványt pártolja, de feleslegesnek tartja külön alap létesítését, mert ezt meg lehet tenni a forgalmi tőke egy részének kihatásával is.

Szokoly Ignác a nyomtatvány mintákat a szolgálati szabályzat függeléke gyanánt alkalmazná s ez esetben mindenki otthon nyomtathatván azt, feleslegessé válik itt raktár létesítése.

Az elnökség Lukáts Gyula indítványát elfogadja és az ügyviteli nyomtatvány minták elkészítésére a Dr. Szily József, Lukáts Gyula, Szabó Gyula és Vida Pál előadókból álló bizottságot küldi ki.

226. Dr. Óvári Ferenc a gyakorlószabályzat ügyében interpellálván, felhívja annak kidolgozásával megbízott dr. Szily József titkárt, hogy azt mielőbb nyomassa ki.

Lukáts Gyula constatálni kívánja azt, hogy a fényképfelvételek a kéziratnak elrendelve volt bizottsági felülbírlása nélkül történtek és szükségesnek tartja, hogy a kézirat kinyomtatás előtt felülbírlatsassék a végből, hogy az tényleg a bizottsági megállapodásoknak megfelelő legyen.

Dr. Szily József kijelenti, hogy a fogalmazványt a megállapodások szerint írta meg s a fényképfelvételek is ennek megfelelők s erről jót áll.

Az elnökség a választ tudomásul veszi ugyan, de felhívja dr. Szily József titkárt a szabályzat mielőbbi megírására és egyben fentartja abbéli határozatát is, hogy a kefelevonat minden előadónak kinyomatás előtt felülbírálás végett megküldessék.

227. Dr. Óvári Ferencz jelenti, hogy a szövetség és segélyszövegnyomtatás értékpapirjai a lezárt és pénzváltó bank safe deposit-jában helyeztetek el, melynek egyik kulcsa az elnökéknél, másika a szövetségi pénztárban őriztetik. Utóbbi pénztárban visszamaradt kisebb értékek betörés ellen teljes összegig biztosítva vannak.

228. Elnök bemutatja József főherceg ő fensége levelét, melyben azon tapasztalatáról értesíti a szövetséget, hogy Szepes vármegyében nem egységes csavarokat talált s minthogy a községek szegények, felhívja a szövetséget, hogy ezen hiány megszüntetésére tegyen valamit, ő a maga részéről kész e mozgalmat támogatni. Az elnökség a vármegye alispánját e rendellenességről értesítette. Javasolja, hogy a vármegyei szövetségnek is hozzattassék e körülmény tudomására azzal, hogy az állapotokat megvizsgálván, tegyen ide javaslatot a dolgok szanálására illetőleg; ő fenségéhez pedig tétessék jelentés a dolog mikénti rendezéséről.

Elnök javaslata elfogadtatott.

229. Titkár jelenti, hogy a tűzfelügyelők eljárás utasítása annak idején Barabás István és Vida Pál előadók által véleményeztetett, de a kongresszusra való tekintetből tárgyalása későbbre halasztatott. A kongresszus elmúlván, kér erre vonatkozólag intézkedést.

Az elnökség a tervezetek és véleményezések tárgyalására kiküld egy Barabás István, Szabó Gyula, Vida Pál, Lukács Gyula és Breuer Szilárd előadókból álló bizottságot, utasítja ezen bizottságot, hogy október 22-én d. u. 3 órakor értekezletét megtartsa, a megállapodása szerinti tervezetet kinyomattassa és az előadónak szétküldje oly időben, hogy azt a november 19-iki elnökségi ülésen tárgyalni lehessen. A bizottsági tagoknak a szokásos díjak és költségek kiutalványoztatnak.

230. A „Tűzoltó Lexicon“ kiadója a Belügyministerhez azon kérelemmel fordult, hogy e művet szereztesse be a községi könyvtárak részére. A könyv felülbírálására kiküldött bizottság a könyv beszerzését nem tartja ajánlatónak, ellenben felhívni kívánja a miniszter figyelmét arra, hogy ha valamely könyv beszerzése tervbe vétetnék, ugy erre legalkalmasabb lenne a szövetség kiadásában megjelenő „Tűzrendészet“ című mű.

Az elnökség a bizottság véleményét magáéval teszi és a Belügyministeriumhoz ily irányu jelentést tenni elhatározza.

231. Dr. Óvári Ferencz felhívja az elnökség figyelmét arra, hogy a „Minimax“ oltókészülék árusítói oly tulhajtott országos reklámot csapnak, a mely igen könnyen tévedésbe ejtheti a laikus közönséget ezen kis extingvitor értékéről. Ez ellen az elnökségnek a közügy érdekében valamit tenni kellene.

Lukács Gyula is meggyőződött róla, hogy a kísérletek szemfényvesztésszerűen rendeztetnek, a mennviben a meggyújtott tárgyakat alig en-

valamely puttonyfecskendőnél, de hátrányai nagyobbak.

Markusovszky Béla a reklámot szintén tulhajtónak s így megfelelően ellensúlyozandónak véli; de egyébként könnyen gyuló s nagyértékű tárgyak közelében, a kéznél nem levő kancsó víznél jobbnak, más nehézkes extingvitor-nél pedig könnyebben kezelhetőnek is tartja a különben drága Minimaxot.

Barabás István a törvényhatóságok utján figyelmeztetni a községeket és őket a készülék igazi értékére kioktatni kívánja, nehogy hiába való költségekbe verjék magukat.

Titkár ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a kolozsvári „Ellenzék“-ben hir jelent meg, melyben egy Debreceni Miklós nevű tordai lakos a készülék találmányát magának vindikálja s azt állítja, hogy a szövetségnek beküldötte, de választ sem kapott volna. Ezen állítást megcáfolandó, titkár nyilatkozatot küldött a lapnak, mely szerint a szövetséghez ilyen beadvány nem érkezett. A mai postával beérkezett azonban a Belügyminister idevonatkozó leirata, de ehhez a találmány ismertetése csatolva nincs. Végül e pillanatban érkezett József főherceg ő fensége leirata, a melyben véleményezés végett átteszi a Minimax r. t. kérelmét, hogy készülékét bemutathassa Alcsuthon, továbbá Debreceni oltórendszerének leírását véleményezés végett.

Az elnökség elhatározza, hogy a Minimax-készülék igazi értékéről a községeket a törvényhatóságokhoz intézett körlevélben felvilágosítja és ezen készülékről József főherceg ő fenségéhez is jelentést tesz, míg ellenben Debreceni Miklóst felhívja a készülék leírásának beterjesztésére, esetleg egy készülék bemutatására, mely esetben azzal a próba november 20-án reggel 8 órakor ejtelnék meg a gyakorlaton.

232. Nagykáta község beérkezett jelentés szerint szivómű nélküli, nem egységes felszerelésű két fecskendőt szerzett be, kevés nyomótömlővel.

Az elnökség erről jelentést tesz a Belügyministernek és vármegyei alispánnak s kéri, hogy a községet utasítsa a rendeleteknek megfelelő gépek és felszerelés beszerzésére annál is inkább, mert a községnek megfelelő egyéb fecskendője nincs. Egyben elrendeli, hogy a községekhez intézendő körlevélben ily helytelen beszerzések hátrányára a községek figyelmét szintén felhívja.

233. Titkár jelenti, hogy a szövetség alapszabályai, a melyek még 1903. évi szeptember hóban lettek jóváhagyás végett felterjesztve, még most sem hagyattak jóvá s minthogy a régi nyomtatványkészlet elfogyott, alapszabályokat adni nem tud.

Határoztatott, hogy a Belügyministernél az alapszabályok mielőbbi jóváhagyása újlag kérelmeztessek.

234. A Belügyminister véleményezés végett leküldvén Nagyenyed város tűzrendészeti szabályrendeletét, az elnökileg elintézetést nyert a megállapított irányelvek szerint. Kisebb észrevételeken kívül javaslatba hozatott a fogatok kötelezettsége, a megváltási díjnak 2 K.-ról való felemelése, a tűvizsgálatok megtartása és jegyzőkönyvbe foglalása, az elrendelték végrehajtásának ellenőrzése, a hivatalnokok felmentésének törlése, a tűzoltók felmentése a tűzoltói házadó alól, a zenekar törlése, a csapat

nyezetett és minthogy a minta-szabályrendelettel teljesen egyezőnek találtatott, csupán egy styláris észrevétel tétetett.

Tudomásul vétetett.

236. A Belügyminister által véleményezés végett beküldött szabályrendelet, melyet **Szatmár vármegye** az ecsedi láp biztonsága érdekében hozott, megfelelőnek találtatott; csupán a kirendelt munkaerő megfelelő volta lett kiemelve.

Tudomásul vétetett.

237. Titkár jelenti, hogy **Oláh Miklós** bejelentette, miszerint „A szerek gondozása“ című pályamű átdolgozásával elkészült s hogy a „Tűzoltói ABC“ pályázat meddő maradt.

Tudomásul vétetett.

238. Elnök bejelenti, hogy a **gyöngyösi tűzvész** tanulmányozására dr. Glósz Kálmánt jelentéstétel kötelezettsége mellett felhívta.

Tudomásul vétetett s a felmerülő költségek kiutalványoztattak.

239. **Stermann M.** gyufagyáros a tűzoltógyufából 5000 dobozt, a f. évi július—szeptember hónapokra eső jutalék fejében pedig 42 K. 32 f.-t küldött be.

Az elnökség az ekkép befolyt és befolyandó összeget a segélyzópénztár javára rendeli elkönyvelni; a beküldött gyufákat reclamképen szétosztatja; felhívja a hivatalos szaklap utján a hazai tűzoltókat, hogy mindenütt ily gyufák tartását kívánván, azoknak a forgalmát növeljék s ez okból a lapba állandó hirdetést állít be és ugyanerre a többi hazai szaklapokat is felkéri.

240. A budapesti **Neumann & Mannheim** gyár telepengedélyezésének felülbírlására a kereskedelmi minister vegyes bizottságot küldvén ki, ebbe az orsz. szövetség egy szakértőjét is kiküldeni kérte. Dr. Szily József elnökileg kiküldetvén, a tárgyaláson részt vett és a telepengedély megadását az I. foku határozattal egyezően javasolta.

Tudomásul vétetett.

241. A **brassói** testület kérdést intézvén az iránt, valjon ily nagy városban lehetséges-e kötelezett tűzoltóság szervezése, a válasz elnökileg megadatott olyképen, hogy lehetséges, de megfelelő önk. csapat mellett nem célirányos, s helyesebb fizetett őrségnek a beállítása.

Tudomásul vétetett s egyben elhatározatott, hogy **Schuster Károly**, a Brassó vármegyei szövetség elnöke, brassói parancsnok, legfelsőbb kitüntetése alkalmából üdvözöltessék és a vármegyei szövetség csatlakozásának eszméje újból megpendíttessék.

242. **Felmayer István** székesfehérvári vászonkészítőgyár kékesikós tűzoltó vásznát, melynek méterjét 86 fillérért adja, ajánlani kéri.

Az elnökség elismeri ugyan a vászon kitűnő voltát és azt szokta is ajánlani a hozzáfordulóknak, mégis a többi hazai cégekre való tekintetből nem kíván egy cég mellett határozott állást foglalni; a cégnek figyelmébe ajánlja azonban, hogy a hivatalos lapban hirdesse magát.

243. **Toth Lajos** nagysallói parancsnok panaszbeadványa szerint őt a járási főszolgabíró csendőrrel bekísértette azért, mert a tűz megtámadásánál utasításait figyelembe venni vonakodott; hivatalos hatalommal való visszaélés miatt panaszt emelt a vármegye alispánjánál és az ügyészségnél. A beadvány további intézkedés végett felterjesztetett a Belügyministerhez.

Tudomásul vétetvén, határozatott, hogy netáni intézkedés céljából ezen eset a Barsvármegyei szövetség tudomására is hozattassék, az

nak felülbírlását kérvén, az eszközlötetett.

Tudomásul szolgál.

245. A **nagybecskerek** testület bejelentvén azt, hogy **Torontál vármegye** akkép módosította kéményseprési szabályrendeletét, hogy a nyitott kémények szakértői seprése mellőztetik, kéri az elnökséget, miszerint hatna oda, hogy ezen a tűzrendészeti állapotokat veszélyeztető módosítás jóváhagyást ne nyerjen. Ezen kérelem folytán felirt az elnökség a kereskedelmi Ministeriumhoz és a nyitott kémények seprését kötelezően fenntartani kérte nemesak ezen jelen esetben, de általában minden egyes alkalommal, indokolván kérelmét a tűzbiztonsággal, törvénnyel és célszerűséggel.

Helyeslőleg tudomásul vétetett.

246. Pénztárnok jelentése a **pénztár III.** negyedévi állapotáról, mely szerint a bevétel 13,097 kor. 77 fill., a kiadás 2595 kor. 12 fill., a maradék mint pénztári egyenleg 10,502 kor., 65 fillér volt:

tudomásul vétetett.

247. Titkár jelenti, hogy a **kolozsvári tanítóképezde** hallgatóinak 35 példány „Tűzrendészet“ megküldetett. A **Torontál vármegyei** szövetség vármegyei tanfolyamához előadót kért, azonban később a tanfolyam rendezését a jövő év tavaszára halasztotta. **Zólyom vármegyében** Lukáts Gyula tartott szept. 19—21 napjain tanfolyamot. A **Pozsony vármegyei** szövetség tanfolyama hallgatók hiányában nem tartatott meg. Nevezett szövetség egyuttal azt is jelenti, hogy tisztí minősítést sohasem adott ki. — **Scossa Zoltán** vizsgabiztos és **Szabó Gyula** előadó jelentése szerint a **Somogy vármegyei tanfolyamra** 37 hallgató jelentkezett; nem vizsgázott 4, tisztí minősítést kapott 8, altisztí 4, látogatási bizonyítványt 22. **Szabó Gyula** előadónak és **Szabados Imre** vármegyei szövetségi alelnöknek e ügyben köszönet szavaztatott. Ugyancsak a **Somogy vármegyei** szövetség *járásí tanfolyamot* is rendezett szeptember 24—26 napjain a kaposvári járásban.

Tudomásul vétetett.

248. Az elmúlt **közigazgatási tanfolyamok** tűzoltói szaktanfolyamairól a Belügyministerhez összjelentés terjesztetvén fel, amely szerint 1903/4. évben 244, a tanfolyamok kezdete óta 2076 hallgató kapott bizonyítványt és a folyó évben 258 „Tűzrendészet“ című könyv osztatott ki ingyen a hallgatók között, — a Belügyminister az elért eredményért köszönetet mond a szövetségnek, a tanfolyamok rendezését az 1904/5. tanévre is engedélyezi és az előadók kinevezése iránt javaslatlételre hívja fel az elnökséget.

Az elnökség elrendeli, hogy a tanfolyamok előadói gyanánt ugyanazok terjesztessenek elő, akik a tanfolyamok vezetésével az előző tanévben is megbizva voltak.

249. A budapesti csendőrkerületi parancsnokság azon kérdést intézvén az elnökséghez, valjon a csendőraltiszték és próbacsendőrok oktatását az előző évek szerinti módon elvállalná-e, az elnökség — hivatkozással a honv. ministeri rendeletre, — a parancsnokságot a hivatásos tűzoltósághoz utasította. Titkár ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a főparancsnokság a 150 főnyi csendőrlégénység oktatására nem vállalkozott, az oktató altiszték kiképzését azonban kész elvállalni. A megbeszélés folyamán azonban felmerült azon eszme, hogy az egységes eljárás szempontjából leghelyesebb lenne megállapítandó tanterv szerint Budapesten az

egész országból felrendelt oktatókkal tartandó tanfolyamot rendezni, amely eszme még megfontolás tárgyát képezendi. Jelenti végül, hogy Kassán és Kolozsvárt csendőrtanfolyamok ez idén már tartattak.

Barabás István szükségesnek tartja, hogy e majdan kidolgozandó tanterv iránya az legyen, hogy a csendőr nem tűzoltónak, hanem a tűzoltóság támogatójának neveltessék. S ez irányban a városi rendőrség kioktatását is kívánatosnak jelzi.

Lukáts Gyula beszereztetni kéri a csendőröknek kiadott külön utasítást.

Dr. Óvári Ferenc kívánatosnak tartja, hogy a szövetség már előre foglalkozzék e tárggyal s ez okból felkérne két előadót, hogy dolgozzák ki e tanterv tervezetét, állapítsák meg, hogy mit kell tudni a csendőrnek, mi a kötelessége? A praeventívát mellőzni nem szabad, mert a csendőr e téren igen sokat segíthet ellenőrzéssel, tanácsal.

Vida Pál constatálja, hogy Székesfehérvárt a csendőrség maga kívánta a minden irányban való kiképeztetését, hogy a községekben a kellő felvilágosítást minden irányban megadhassák.

Szokoly Ignác a dolgot fontosabbnak tartja a csendőrséget, mint a rendőrséget illetőleg, mert ahol rendőr van, városokban többnyire szervezett tűzoltóság is van. Mig utóbbi feladata a rendfentartás, vagyonőrzés, nyomolegényesség és előfogatszerzés, vízszállítás biztosítása lesz, addig a csendőrnek a megelőző tűzrendészetre is kell kiterjeszkedni, sőt a szerek gondozását is kell ellenőriznie.

Az elnökség elfogadja dr. Óvári Ferenc javaslatát és felkéri Barabás István és Szokoly Ignác előadókat, hogy a csendőroktatás tanterv-tervezetét dolgozzák ki és mutassák be tárgyalás céljából.

250. **Dr. Szily József** volt tanfolyamparancsnok betérjeszti jelentését a **XIII. orsz. tűzoltó-tisztai szaktanfolyamról**, a mely szerint jelentkezett 95 hallgató, tényleg eljött 64, időközben kilépett 4, vizsgára ment 58, akik közül az Adorján Antal min. biztos elnöklete alatt álló bizottság 37-t minősített tisztté, míg 21 látogatási bizonylatot kapott; elszállásolva volt 43; szerek hiányában lófogat sem lett beállítva; beszereztetett 60 vászon-egyenruha 671 korona árban; az 5 stipendista közül kettő elmaradván, ösztöndíj címén 280 korona lett kifizetve; a tanfolyam összes költsége pedig 1057 koronát tett ki. A pécsi lapokban a tanfolyamot támadó hír látván napvilágot, ezt rectificáló nyilatkozatot küldött be a laphoz.

Breuer Szilárd titkár ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a pécsi polgármester is kérdezte annak okát, hogy kiküldöttje miért nem kapott tisztí minősítést s hogy az erre vonatkozó válasz elnökileg megadatott. Egyébként egy kérdésnek elvileges eldöntését kívánja provokálni, nevezetesen azt, hogy a budapesti önk. testület tagjai csak az esetben bocsáttassanak a tanfolyamra, ha testületükben az őrparancsnoki vizsgát már letették, mert megtörténhetnék, hogy valaki az orsz. tanfolyamon tisztí minősítést nyert, a testületben köteles lévén azonban még alsóbb vizsgákat is letenni, ezen megbukik és ekkép a tisztí diploma és tanfolyam neveltségessé tétetik. Ezen a szövetség tekintélyét is érintő ügyet tehát valamiképen rendezni kell.

Barabás István ezen kikötést minden oly testületre alkalmazná, amelynél hasonló köte-

nek, hanem hogy azon minél többen részt vegyenek, mert ez kívánatos; meggyőződött ugyan a f. évi tanfolyamnál is arról, hogy a nagy tömeggel eredményt elérni nehéz, de ha sok a jelentkező, rendezzen a szövetség több tanfolyamot.

Markusovszky Béla szerint elméletben szép dolog volna mindenkit a tanfolyamra engedni, ha nem volna előismereteket is kívánó és előírt tanterv és kötött idő. Breuer indítványa csak elősegítené a budapestiek ügyét, mert kényszerítené a budapestiek intelligensebb elemeit a testületbe való belépésre; a maga részéről elfogadja azt. Hogy a f. évi tanfolyamnak nem állt rendelkezésre elég szállító-eszköz, hibának tekinti, amelyen egy személyszállítókosci beszerzése által okvetlenül segíteni kell.

Scossa Zoltán nem hiszi, hogy a titkár javaslata a bajon segítene, mert ha valaki csak a tisztí tanfolyam elvégzése után lép a testületbe, mégis csak legénységi rangban kerül oda diplomája dacára.

Barabás István szükségesnek tartja, hogy ha a tanfolyamszabályzat a budapestieknél határozott kivételt nem képez, a tisztí okmány mindenütt egyforma érvényességű legyen. Ha valakinek tisztí okmánya van, még nem kell ugyan tisztí rangban alkalmazni, mert ez ellenkeznék a szervezési szabályzattal is, de nem szabad tőle ismételt vizsgát követelni, mert akkor a tanfolyam is, a szövetség is neveltségessé ferde helyzetbe kerül.

Lukáts Gyula meg van győződve róla, hogy aki a budapesti önk. testületben 1 év alatt letette a szerkezelési vizsgákat, e téren többet fog tudni, mint a 21 napos tanfolyam diplomás embere; de viszont elméletben ez utóbbi fog többet tudni. Az eddigi tanfolyamok eredményeiből és a folyton ismétlődő kifogások, panaszokból azon nézet jegecedik ki mindinkább az előadók legtöbbszörénél, hogy a rövid időre és kevés tanultakra való tekintetből tisztí diplomát tanfolyamon egyáltalában ne lehessen adni, mert a vizsga maga sem elegendő arra, hogy a képességről meggyőződést lehessen szerezni. Egyszerűen látogatási bizonyítványt kell adni és ha valaki tisztí vizsgát kíván tenni, ugy legalább 1 évi praxis kimutatása esetén egy külön vizsgán győződjék meg a bizottság alaposan a vizsgázó képességeiről. A tanfolyam-hallgatók számát is megállapítaná, mert a nagy tömeg mindenkor az eredmény rovására volt.

Az elnökség a jelentést tudomásul vevén, a költségeket kiutalványozza, az előadóknak, valamint a fővárosi hivatásos és önk. tűzoltóparancsnokságoknak, továbbá a szereket kölcsönadó gyárosoknak köszönetet szavaz; a tanfolyam szervezetére és a minősítésre vonatkozó javaslatokat azonban egyik legközelebbi ülés napirendjére tűzi, hogy azt alaposan megvitattván, a tanfolyamszabályzat revideálását és módosítását kellőképen indokolva javasolhassa az orsz. választmányának.

251. A legközelebbi ülés határidejéül november 19-ikének d. u. 3 órája tűzetett ki.

252. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértettek Lukáts Gyula és Szabó Gyula előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

Hitelesítjük:

Felvétel Budapest, 1904. október hó 15-én, a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző pénztárának elnökségi ülésében.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor. Jegyző: Breuer Szilárd titkár. Jelen voltak: Dr. Óvári Ferencz alelnök, dr. Szily József titkárpénztárnok, Szabó Gyula, Vida Pál, Szokoly Ignác előadók.

54. Elnök megnyitván az ülést, titkár jelenté, hogy a régebben felterjesztett **Ebner Pál**, **Tabajdi István**, **Hegyi Pál**, **Braunstein Lipót**, **Kocsis Mihály**, **Banszky Béla**, **Palenyik Antal**, **Hornyák Károly** segélyei a felterjesztésnek megfelelően utalványoztattak, hogy továbbá már régebben **Várpalota** bejelentette **Mórocz György**, **Dunaszerdahely Kázmér János**, **Orsova** a titkárnak, **Kishegyess Kuluncsics Simon** és **Manheim József** sérülését, az okmányok azonban sürgetés dacára sem érkeztek be s így ezen segélyezések elintézhettek nem voltak. **Nagy Mihály** bejelentette, hogy **Seszták István** időközben kilépett s így segélyre igényt nem tart, **Földes** pedig azt jelenti, hogy **Boros János**, a kinek gerince július 6-án tűznél megroppant és állítólag 3 napig munkaképtelen volt, sérülését most utólag nem tudván igazolni, segélyezésre igényt nem tart.

Tudomásul vétetett.

55. **Herzog Antal** (Temesrékás), a ki július 13-án tűznél bal kezén 32 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett, a mult ülés határozata szerint az I. m. ált. alapítványához 60 K. segélyre felterjesztetett és ezen összeg kezéhez kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

56. **Sárközi Mihály** (Éresi), a ki június 20-án fecskendőről leesett és 51 nap alatt gyógyuló bokazuzódást szenvedett, a mult ülés határozata szerint az I. m. ált. alapítványához 80 K. segélyre lett felterjesztve. Az ugyanakkor 2—2 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett **Kálmán Pál** és **Bernhardt Béla** szintén felterjesztettek oda 5—5 K. segélyre. Mindhárom összeg kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

57. **Jonyin Lyubomir** (Török-Kanizsa), a ki tűznél kulcsesonttörést szenvedett és 70 napról szóló végbizonylatát betérjesztette, az I. m. ált. alapítványához a hozott határozat értelmében 130 K. segélyre felterjesztetett és ezen összeg kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

58. **Nuss Hermann** (Kismarton), a ki a július 26-iki tűznél 14 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett és **Spitzer Emil**, a kinek ugyanakkor szenvedett sérülése 8 nap alatt gyógyult, a hozott határozat értelmében 28 K., illetve 16 K. segélyre lettek az I. m. ált. alapítványához felterjesztve és segélyük utalványoztatott is azóta. Mig ellenben **Handler Mátyas** segélyezése, mivel nevezett a 72 éves korában szenvedett lábtörés, égési seb, súlyedékes tüdőlob miatt augusztus 18-án elhalt, elintézhető nem volt.

Tudomásul vétetvén, a **Handler Mátyas** esete vonatkozólag és 200 K. segélyre szóló határozat akkép módosított, hogy az I. m. ált. alapítványánál 500 K. segélynek a család kezéhez való kifizetése fog kérelmeztetni.

59. **Haar Lipót** (Dunaszerdahely), a ki aug. 15-én kezén égési sebeket szenvedett, az első

összeg kiutalványoztatott is. A felterjesztés elintézése után beérkezett orvosi igazolvány azonban, mely utólag 14 napi munkaképtelenséget mutat ki, már figyelembe vehető nem volt. -- **Vágó István**, a ki július 8-án tűznél a létráról leesett és jobb lábán 26—33 nap alatt gyógyuló bokazuzódást szenvedett, ugyancsak elnökileg lett 60 K. segélyre az I. m. ált. alapítványához felterjesztve; segélye azóta kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

60. A Belügyminister pártolólág leküldvén véleményezés végett **Lehotzky Béla** volt ungvári parancsnok kérvényét, a melyben néhány év előtti segélyét megújítani kéri, az elnökileg akkép véleményeztetett, hogy nevezettnek az I. m. ált. alapítványából végkielégítésképen 200 K. adassék. Ezen összeg kiutalványoztatott is.

Jóváhagyólág tudomásul vétetett.

61. **Szentes József** (Magyarbarnag), a ki aug. 18-án tűznél reá esett gerendától karján 10—14 nap alatt gyógyuló égési sebeket és zuzódást szenvedett, elnökileg az I. m. ált. alapítványához 25 K. segélyre lett felterjesztve és ezen összeg kezéhez kiutalványozva.

Tudomásul vétetett.

62. **Szűcs Gábor** (Békés) augusztus 18-án tűznél bal kezét a baltán megsértvén, a beállt kötszövetlob 13 nap alatt gyógyult. Elnökileg az I. m. ált. alapítványához 25 K. segélyre felterjesztvén, ezen összeg kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

63. **Dorn Antal** (Somogy-Csurgó) aug. 20-án gyakorlaton a létráról leesett és 14 nap alatt gyógyuló rándulást és zuzódást szenvedett. Elnökileg a segélyző pénztárból 28 K. segély lett kiutalványozva.

Jóváhagyólág tudomásul vétetett.

64. **Szabó József** (Ó Becse) aug. 2-án tűzhöz menet a kocsirol leesett és 29 nap alatt gyógyuló rándulást és zuzódást, **Fazekas János** pedig 13 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett. Elnökileg az I. m. ált. alapítványához felterjesztés intéztetvén, előbbinek 45 K., utóbbinak 26 K. segély kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

65. **Izsák Sándor** (Szerencs) aug. 16-án tűznél egy gerendából kiálló szögön lábát sértette meg, mely 6 nap alatt gyógyult. Elnöki felterjesztés folytán az I. m. ált. alapítványából 12 K. segély kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

66. **Lieber István** (Zomba) július 14-én tűznél bal alkarján 7 nap alatt gyógyuló II. foku égési sebeket szenvedvén, részére elnöki felterjesztés folytán az I. m. ált. alapítványából 14 K. segély kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

67. **Novák Károly** (Besztercebánya) ujjáról aug. 10-én tűznél az ütőköz a körmet ütven le, a 41 napi munkaképtelenség után, elnöki felterjesztés folytán az I. m. ált. alapítványából 80 K. segélyt kapott.

Tudomásul vétetett.

68. **Pisof Antal** és **Gregus Illés** (Zenta) aug. 16-án tűzhöz menet a lovak által elragadott és fálnak vitt kocsin 6, illetve 13 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedtek, minek folytán

elnökileg az I. m. ált. alapítványához 12 K., illetve 26 K. segélyre lettek felterjesztve. Ezen összegek azóta kiutalványoztattak.

Tudomásul vétetett.

69. A *gyöngyösi* nagy tűzvész alkalmával aug. 16—17-én megsérültek: **Soltész Sándor** 10—12 nap alatt gyógyuló ujjzuzódás, segélye 24 K.; **Kovács István** 22—25 nap alatt gyógyuló ujjzuzódás, segélye 48 K.; **Gubis Ferencz** 10 nap alatt gyógyuló szurt lábseb, segélye 20 K.; **Filó József** 14—16 napos ujjzuzódás, segélye 30 K.; **Lukács Mihály** 8 napig gyógyuló lábzuzódás, segélye 16 K.; **Holes Ferencz** 10—12 napig gyógyuló lábzuzódás, segélye 24 K.; **Kovács József** 18—20 nap alatt gyógyuló karzuzódást, segélye 40 K.; **Balog János** 14—15 nap alatt gyógyuló kézzuzódás, segélye 30 K.; **Fehér Ferencz** 14—16 nap alatt gyógyuló bokazuzódás, segélye 30 K.; **Györky István** 10—12 nap alatt gyógyuló szuras lábán, segélye 24 K.; **Lehel Antal** 14—16 nap alatt gyógyuló lábzuzódás, segélye 30 K.; **Tóth János** 10 nap alatt gyógyuló égési seb az arcon, segélye 20 K. Ezen összesen 336 K.-t kitevő segélyösszeg együttes kifizetése iránt az I. m. ált. alapítványához elnöki felterjesztés tétetvén, ezen összeg a parancsnokság címére kiutalványoztatott.

Tudomásul vétetett.

70. **Gold Ferencz** (Marcali) aug. 17-én tűznél jobb alkarján II. foku égési sebeket szenvedett, melyek 25 nap alatt gyógyultak. Az I. m. ált. alapítványához 40 K. segélyre felterjesztetett.

Tudomásul vétetett.

71. **Babos György** (Veszprém) június 8-án örségen meghűlvén, izületi csuizt és antraxot kapott, melyből aug. 8-án gyógyult fel. Kivételesen a segélyzöpnéztár terhére egy izben 30 K. segélyt kapott volt.

Az elnökség — tekintettel nevezett hosszú évi szolgálatára — kivételesen ezen segélyt 20 K.-val megtoldja és ezen összeget a pénztárból részére kiutalványozza.

72. **Kálíg Károly** (Galgóe) július 26-án tűznél létráról lecsuszván, bal alkartörést szenvedett, melyből 72 nap alatt gyógyult.

Az I. m. ált. alapítványához 140 K. segélyre felterjesztetni határozottatott.

73. **Rónay Károly** (Dobsina) szeptember 24-én gyakorlaton megsérült, a mennyiben a fecskendő és orsó közé szorult kezén ujjzuzódást szenvedett, mely 27 nap alatt gyógyult.

A segélyzöpnéztárból részére 40 K. segély kiutalványoztatott.

74. **Fister János** (Kismarton) aug. 22-én tűznél meghűlt és exudatos mellhártyalobot kapott, mely esetleg 101—132 nap alatt gyógyuland. A bejelentés elkésve érkezett.

Az elnökség kivételesen és a hiányzó igazolványok bevárása céljából tárgyat egyik jövő ülés napirendjére tűzi, mindazonáltal oly figyelmeztetéssel, hogy a mennyiben a kismartoni testület a jövőben elkéssetten vagy szabályellenes felterjesztést tenne, az figyelembe vétetni többé nem fog.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.
Kmf.

2446.
1904. szám.

Körlevél

a törvényhatóságokhoz a „Minimax“ és az egységes fecskendők tárgyában.

(Együttal a tűzoltóságokhoz is.)

Az utóbbi időben a napilapokban a „Minimax“ oltókészülekről oly szenzatiós reklám-tudósítások jelentek meg, amelyek ezen készüléket valami rendkívüli oltókészüléknek tüntetik fel és alkalmasak arra, hogy a laikus közönséget, valamint a községek előljáróságait hangzatos voltukkal, kivált a tűzpróbák kiszámított intézése kapcsán, a készülék igazi értéke felől félrevezessék s őket felesleges költségek okozására ragadtassák el.

Ez okból felkérjük Nagyságotat, miszerint a községek előljáróságait körlevél útján alábbiakra figyelmeztetni sziveskednék.

A Minimax egy 5—6 liter űrtartalmú edény, ugynevezett extinciór, melynek oltóhatása semmivel sem jobb, mint bármely más hasonló extincióré. A kúp alakú edény csúcsán van a 2—3 mm-es lövőke, alapján az elsütési szerkezet. A vízben feloldott anyag 250 gm. natron bicarb. (soda) és 150 gm. sósav, összesen 14 fillér értékben üvegcső nélkül. A készülék ára 50 korona, egy töltés 5 kor. A vékony sugár átlag egy percig tart és legfeljebb 8—9 m. magasra, és 5—12 m. távolságra visz, a szerint, amint a töltés régebbi, vagy újabb. A német hivatásos tűzoltók szövetségének bizottsága által f. évi február 16-án Lipcsében tartott összehasonlítási kísérletek és a vegyvizsgálat azt eredményezték, hogy konstátáltatott, miszerint a Minimax *functionálása megbizhatatlan, működési biztonsága ellenőrizhetetlen és hogy csak az oly legkisebb tüzek oltására alkalmas, amelyek nagymérvű terjedése ab ovo ki van zárva.* Oltási értéke egy puttony-fecskendőével nem ér fel, már csak azért sem, mert költséges és mert e mellett a csekély mennyiségű só és szén-sav alig észlelhető hatást tud felmutatni az oltásra felhasznált tiszta víz hatásával szemben s végül, mert a puttony-fecskendő folyton tartható egyenletes működésben, a Minimaxnál ellenben a nyomás folyton kisebbedik s midőn egy perc múlva tartalma kifogyott, csak hosszadalmas újtöltés után vehető ismét alkalmazásba. Mindezeknél fogva figyelmeztetjük a hatóságokat, hogy a Minimax más előírni szokott oltóeszközt nem pótolhat, nagyobb tüzekkel szemben pedig teljesen hatástalan, s ez esetben a tetemes költség kidobott pénz.

N. Pestvármegyei község beszerzett újabban *szívómű nélküli, nem orsz. egységes fecskendőt*, a miért is alulírt szövetség által ezen körülményről a vármegye alispánja és a Belügyminister Ur értesítve lett azon okból, mert a szívómű nélküli fecskendő a modern tűzoltás követelményeinek nem felel meg s mert az 53888/1888. sz. kormányrendelet határozottan szívóművű, a 83860/1902. sz. Belügyministeri rendelet pedig orsz. egységes felszerelésű fecskendők beszerzését írja elő a minimális 60 m. nyomótömlővel egyetemben. A *szívómű nélküli fecskendő pedig e két rendelet előírásának egyáltalában nem felelhet meg.* Felkérjük ennél fogva Nagyságotat, miszerint körlevelében a községek előljáróságait egyúttal ezen körülményre is figyelmeztetni sziveskednék, nehogy az ügynők rábeszélésének engedve, az előirtaktól eltérjenek és a meg nem felelő gépek elrendelt utólagos átalakításával a községnek tetemes költséget okozanak. Tisztelettel

Budapest, 1904. október hó 19.

a budapesti hivatásos tűzoltóság tisztje.

A gőzmalmok Magyarországnak egyik különlegességét képezik. Nemesak azért, mivel (aránylag) számszerint egy államban sincs annyi és oly nagyméretű gőzmalom, mint hazánkban; hanem főleg az okból, mert a magyar gőzmalmok szolgálták mintaképül a többi mezőgazdasággal foglalkozó államnak, pl. Amerikának is. A magyar liszt még ma is utolérhetlen minőségű.

A budapesti gőzmalmok a múlt század közepe táján kezdtek tekintélyes módon fejlődni és dícséretükre legyen mondva, a malmi tűzoltóságok is már a hatvanas évek közepén keletkeztek, bizonyosságul annak, hogy a gőzmalomtulajdonosok korán felismerték üzlettelepeik feletti nagy tűzveszélyességét, amit egyébként az azóta Budapestten lefolyt 6 nagyobb gőzmalomégés és számos kisebb csirájában elfojtott malmi tüzeset is igazolt.

A gőzmalmok tűzveszélyessége egyrészt a malmi épületek és a berendezés konstrukciójában rejlik, másrészt pedig magában a malmi üzemből. Az üzem többnyire szünet nélküli; a gépek gondozása, olajozása, tisztántartása csak nagy gonddal és szigorú, rendszeres felügyelet mellett vihető végbe s ehhez járul még a 12 órát egyhuzamban dolgozó munkások kimerültségéből önként következő ellankadó éberség, egy hogy könnyen lehet elképzelni azt, hogy egyik-másik munkás mulasztása folytán tűz keletkezhetik, akár a tengelycsapágyak hiányos olajozása, vagy az őrlőkövek üres járatása, tehát surlódás folytán, akár pedig a világítás gondatlan kezelése miatt.

S ehhez tessék most még figyelembe venni

rendszerint kepező gépsorozat, amelynek ha egyik részét kigyulladt, csak egy kis késedelmeskedés, ügyetlenkedés a személyzet részéről és a tűz rövid pillanatok alatt végigszalad a malomnak lisztporral belepett mind a hat emeletén, előbb óriási füsttömeget, majd hőségével 50—100 méterre kiható lángtengert idézván elő. Sőt — mint tudva van — egyes részeiben a malomnak még a levegőben repülő lisztpor robbanás-szerű meggyuladása sincs kizárva. Legujabban pedig a villamosvilágítási berendezés is szokott tüzet okozni, ha nincs a szabályoknak megfelelően szerelve s rendben tartva.

Igy állván a dolog, igen természetes, hogy az évek során iparkodtak e belső berendezést is úgy tökéletesíteni, hogy az őrlőképesség fokozása dacára a tűzveszély csökkentessék. Így megszűnt a nyílt világítás, megszűntek a krinolinos őrlőkövek, megszűntek a porkamrák, amely utóbbiak helyét elfoglalták a porgyűjtő cyclonok és hasonló szerkezetek. Az olajozást állandó kenők végzik, a malmi tűzoltóság kebelébe tartozó tűzörök állandó körjáratokat teljesítenek és végül kiképeztetik a munkásszemélyzet mindazon speciális teendőkre, melyek a tűz gyors tovaterjedését megakadályozni hivatottak (szijledobás, őrlőkövek elszigetelése és felemelése, felvonók megállítása stb.)

A malomépület maga tulajdonképpen 25—30 méter magas főfal, amelyen belül teljesen faszervezetben hat padlás van létesítve olyképen, hogy az utolsó kettő már a tetőzet alatt van. Minden irányba nyíló számos ablak, ajtónyílás, az összes emeleteken végig vezet felvonók és falépcsők, mind lisztporral belepve, fejezik be a képet a belső gépberendezéstől eltekintve.

Ezen tűzfészekben eleinte az oltóberendezés vizes hordókból és vedrekből állt, amelyeken kívül csak itt-ott található egy kis stábil gőz-

Bucuresci (Bukarest) tűzoltósága.

— Saját külön tudósítónktól. —

Párisnak is katonatűzoltósága van. De azért *Bellanger* ezredest és *Cordier* őrnagyot körünkben tisztelhattuk az internationalis congressusnak alkalmából. Románia, illetőleg Bukarest, ámbár tetemesen közelebb fekszik, nem tartotta érdemesnek elküldeni Budapestre a maga tűzoltóságának egy-két képviselőjét. Felkerestem tehát őket én, a ki sohasem restellem megtanulni, elsajátítani az utánzásra méltót, ellentétben a rumun föld szülötteivel, a kik bennünket magyarokat, a németek példájára, haladásra képtelen keleti fajnak szeretnének nézni, míg magukat a nyugati civilizációt megteremtő rómaiak egyenes leszármazóinak tartják. Az utóbbinak annyiból van némi alapja, hogy tényleg a velők érintkezésbe jutott rómaiaktól vették át nyelvüket, ujabban pedig még az elnevezésüket vagy neveket is. De egyébként inkább csak annyi a közös vonás köztük, hogy a Róma vidékén élő latin ivadékok is hasonló nyelven beszél és jól tud dudálni, meg az erdélyi havasokon át, legeltetett kecskéik nyomán, magyar földre behúzódott oláh pásztor is tud. Ez azonban, mint ismeretes, nem akadály a azoknak a szép álmok szövögetésének, a miket a hozzánk bevándoroltak, a historia némi keréketörésével, még térképre is rajzolgatnak. E térkép szerint Nagy-Romániának a Tisza a határa, holott ez a határ jóval odább van.

Igy tapasztaltam legalább mostani tanul-

mányutamon, a midőn gyorsvonattal is csak teljes 17 óra után értem el a román határt, ugyanazon Budapestről, a honnan ugyanennyi t. i. 17 órai vasutazással Zsolnán, Oderbergen és Breslaun át Berlinbe is eljuthatni.

Szeptember 29-én délelőtt kívántam tiszteletemet tenni a bukaresti tűzoltó-parancsnokságnál, melyet testületem előzetesen megkérésre az iránt, hogy tanulmányutamon támogatni és illetőleg felvilágosításokkal szolgálni szives legyen.

A tűzörök kapujánál, vagy helyesebben mondva annak a katonakaszárnyának a kapujánál, a melyen belül az ott állomásozó *tűzserég* egyik százada Bucuresci tűzoltói teendőinek az ellátásával van megbízva, jövetelemlről egész természetesen mit sem tudtak. A kapunál őrtálló katonatűzoltóval, a ki csak anyanyelvét értette, velem, a ki a román nyelvet még nem beszélem, boldogulni nem igen tudtunk. Haranggal megadott jelzésére azonban az udvari ügyeletes is kijött a kapuhoz, a ki átvéve névjegyemet, tört németességgel tudomásomra hozta, hogy a míg azt kézbesítheti, kissé várakoznom kell, mert a parancsnok ur valami szolgálati aktusnál van. A várakozásba szivesen belementem, annyival is inkább, mert most már nem kellett többé künn álldogálnom a kapunál. Szépen bevezettek egy földszinti folyosóra, a honnan ajtó nyílt a konyhába, ennek ablakán pedig a kaszárnya udvarára tekinthettem, a hol éppen az a bizonyos aktus folyt, a miről a névjegyemet átvett ügyeletes tett említést.

Az udvaron sorakoztatott legénység jelen-

szivattyu, no meg a malmi tűzoltóság kocsifecskeendője (melyet akkorában a budapesti hengermalom gyártott volt) és nürnbergi tolétrája.

Amióta azonban az 1888. évben megkezdett és a hivatásos tűzoltótiszt közbenjöttével megéjtett tűzrendészeti szemlék évenként ismétlődő sorozata megindult, a gőzmalomok is tökéletesebb oltóberendezéssel lettek ellátva. Így a legtöbb malomban van saját külön tűzjelzőhálózat, melynek állomásairól a tűzör a tüzet az órszobára és a gépházba — a szivattyu megindítása végett — jelezheti; s minden malom összeköttetésben áll egyuttal a hivatásos tűzoltóság legközelebbi órségével is. Minden malmon találunk állandó vaslétrákat és vaslépcsőket az épület külső oldalán (a „Király” malomnál pl. vasbádor-toronyban vascsigalépcsőt, amelyekre az egyes emeletekről kiszállni lehet). E kiszálló pontokon az ablakok egy táblája veresre van festve.

A kis szivattyuk helyét elfoglalták nagyobb, percnként 3000—7000 litert szállító szivattyuk, melyek direkt a Duna folyamból szívják és a vizet egy csőhálózatba nyomva, 6—8 légkönyomással 8—20 sugarat képesek táplálni. Minden egyes malomszakaszban vezet ily vízvezetékű cső felfelé a tetőzet fölé, amely csőből azután padlásonként tömlővel felszerelt hydránsok ágaznak ki. E vizesővek a malom közepén és a válaszfalak mentén vannak elhelyezve, mely utóbbi esetben a fal mindkét oldalán vannak hydránsok berendezve. A csőhálózat rendszeren a legfelsőbb padláson levő tartánytól jövő, avagy a városi vízvezeték nyomása alatt áll, de a mindenkor rögtön megindítható szivattyuval a nyomás néhány másodperc alatt annyira fokozható, hogy a sugarak még a malom tetején is megfelelőkké lesznek. A belső fali hydránsokon kívül vannak azután kívül a malom udvarán is földfeletti hydránsok alkal-

mazva, hogy esetleges külső támadásokat is lehessen eszközölni.

A malom egyes részeit elválasztó falakban nyílások egyáltalában nem alkalmaztatnak, vagy ha igen, ugy csakis tűzálló, pl. erős Wertheim-szerű vasajtókkal elzárhatók.

A világítás ma mindenütt villamos izzólámpák által eszközöltetik, amelyek kettős burával bírnak.

A malmi munkások közül az előmunkások alkotják a fizetett tűzörökkel a malmi tűzoltóságot, mely havonként 2—3-szor télen elméleti, nyáron gyakorlati oktatásban részesül a hivatásos tűzoltóság részéről.

Ezen leíró ismertetés előrebocsátása után áttérek felolvasásom tulajdonképeni céljára, és különösen azon tanulságok levezetésére, melyeket a Budapesten előfordult malmi tüzeknél tapasztalni alkalmam volt.

Nevezetesen konstatálnom kellett azt, hogy a legtöbb malom építési elrendezése a tűzbiztonság ellenére van. Mint említém, egy malomégésnél kifejlődő hőség oly nagy, hogy 50—100 m. távolságban megállani is alig lehet és az e körzeten belül eső tárgyak a sugárzó hő direkt behatása alatt feltétlenül meggyulladnak. Ezen közvetlen átterjedésére a tűznek eklatáns példát statuált a Concordia-malom legutóbbi égése, ahol az udvar tulsó oldalán párhuzamosan, 30 m. távolban álló raktárépület ugyszólván egy pillanat alatt gyulladt ki. A sugárzó hő behatása alatt az oxydatió a tető alatt olyannyira fokozódott, hogy csak egy sziporka kellett, hogy a védő sugarak más irányban való elvezetése után a fa- és füstgázok meggyulladjanak és lángba borítsák az egész raktár tetejét oly gyorsan, hogy a raktáron levő tűzoltók alig tudtak lemenekülni.

Ezen esetre való tekintetből tehát leghelyesebbnek lehetne mondani az olyan építési elrendezést, a melynél a malom egyes részei nem

létében lefokozás történt, a minek a konyha ablakán keresztül mindjárt én is szemtanuja voltam. Mint értesültem, egy szakaszvezetői rangban álló tűzér-tűzoltó — tűznél lopott s ezért lefokozásra, rangjának elvesztésére ítélték. A kivonult csapat jobb szárnyán álltak a sisakos katona-tűzoltók, velők szemben (négy szuronyos katona közt) a fegyver nélküli szakaszvezető, míg a balszárnyat katonák (tűzerek) képezték.

A parancsnok, mikor én kitekintettem az udvarra, éppen a parancsot, illetve már meghozott ítéletet olvastatta fel, azután előléptetett egy altisztet, a ki rendeletre a szakaszvezető zubbonyának két karján levő rangjelzést durván letépte, mialatt a század kúrtye is harsozott valamit. Azután a csapat elvonult, az ítéletet pedig két szuronyos katona a börtönbe vezette.

Ezek végeztével jelentette az ordonánc a kapitánynak otlétemet, átadván névjegyemet. A parancsnok elémbe jött s már a lépcsőházban fogadott, azután felvezetett emeleti egyszerű irodájába, a melyben 2 őrök altiszt foglalatalkodott. Mint mondá — sajnálatára nem tehet eleget kérésünknek, mert ők katonák s az egész laktanya megtekintését meg nem engedhetik. Nyomban felajánlotta azonban, hogy legalább a laktanya egyes helyiségeit megtekinthessem.

* * *

A tisztek létszáma : egy parancsnok (C. I. Urlatianu tűzér-százados), egy helyettes (főhadnagy) és 5 tiszt (szintén főhadnagyok). A legénység létszáma 240 ember, ezek közül 80 ember a központban éjjel-nappal permanenciában van, a legénység többi része az 5 fők-órségen van elhelyezve. A legközelebbi tűzhöz az egyik fők-órség mindig kivonul. Nagyobb tűznél pedig a teljes központi órség is.

Megnehezíti munkájoka t, hogy a víz nyomása csekély, azzal direct nem dolgozhatnak. Kivonuláskor mindenkor 6 vizes kocsi visznek magukkal, hogy víz azonnal rendelkezésükre álljon. Nehéz a helyzetük továbbá már azért is, mert a város nagy kiterjedésű, mint azt a falon függő térképen is mutatta és nem áll sem eleget tűzoltó, sem szer rendelkezésükre.

Megtekintettük sorra a laktanya helyiségeit, az egyszerű tantermet, a legénységi szobákat, a mosdó szobát (12 mosdó tál 12 vizesappal), a telefon szobát, a melyben csak egy telefon van elhelyezve, de összeköthető bármely fők-órséggel.

Az inspectiós szobában, mely a telefon szobától távol esik, s nincs telefonnal összekötve a telefonhoz beosztottán kívül még 2 ágy van 2 műszaki altiszt részére. Van továbbá egy tiszt szoba, egy reconvalascens szoba (7 ágygyal), a melyben a könnyű betegek és illetve a *tűznél megsebesültek tartózkodnak*. Egy nagy tartalék szoba, a mely esetleges létszám szaporításkor vétetik használatba. Földszinten van a téli *étkező* (nyáron a szabadban étkeznek), a melynek pallója könnyen mosható kövel van kirakva. Párisban, Berlinben, Londonban, Amsterdamban, és másutt is vannak ilyen

amely, pályánál a tűz direkt átterjedése hőszugárzás folytán még lehetséges. Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha a malomépületet összes részeivel egy vonalba tervezhetjük, avagy ha ezen fővonalra csupán függélyes irányban kiinduló oldalszárnyakat építünk, amelyek a közvetlen hőszugárzás ellen némileg szélesebb falfelületek által és sugarakkal is megvédhetőek. Igen természetes, hogy ily elrendezés igen mély telkeket tesz szükségessé.

Közismert dolog, hogy minél nagyobb a két válaszfal között elterjedő malomrész terjedelme, annál több benne az égő anyag s annál nagyobb a kifejlődő hőség. Midőn tehát az egyik irányban a hőség elébe nem akarunk meggyulladó épületrészt állítani, akkor a másik irányban is tehetünk korlátozó intézkedést azért, hogy minél kisebb terjedelmű malomszakaszokat alkotunk, azaz minél több válaszfalat létesítsünk, pl. minden 25—30 m. távolságban.

S ehhez jön végül harmadsorban azon körülmény, hogy a válaszfalakat oly erősre építjük, hogy a belső faszervezet elége után is fennállva maradjanak; a tetőzet fölébe pedig annyira emeljük őket (mintegy 1.00 magasra), hogy a felesapó lángok ellen a nem égő folytatólagos malomrészt megvédeni, illetve a lángokat visszateríteni képesek legyenek.

Különösen kívánatos a teljes tűzbiztos elkülönítés a gép- és kazánházaknál, mint amelyek a tűzoltószivattyukat magukban foglalják és hajtásukhoz a gőzt adják, tehát ezen oknál fogva is a tűz behatása ellen feltétlenül biztosítandók. Hogy ha már nem lehet azt megtenni, hogy a gép- és kazánház a malom felől teljesen zárt tűzfalal végződjék s kifelé hajló félereszű tetőzettel birjon, úgy mindenképen arra kell törekednünk, hogy a gép- és kazán-

pontból aligha helyesíthető. Az étkező közelében van a konyha, a melyben aznap macarónit főztek. A földszinti folyosó végén van a parancsnok díszesen berendezett lakása. A parancsnok minden tűzhöz kivonul, de miután a szobája semmi jelző készülékkel sincs felszerelve, a tüzeket küldőnc utján adják tudomására.

Ezen lakás közelében vannak a kisebb börtönök; 3-féle cellát láttam; az egyik világos szobában egy nyugvó deszka (prios) van, ezt követi a sötét fülke és végül az egyik sötét fülkében felállított fából készült szekrény alaku alkotmány, a melyben szűken fér meg egy ember s a szekrényt vas torlaszokkal és lakattal zárják el. A 2. sz. fülkében tartózkodott az elébb elítélt lefokozott tűzoltó.

Ugyancsak a földszinten van a ruharaktár, a melyben a díszruhákat tartják; ezeket csak különösebb alkalmakkor adják ki. Ezen raktárban vannak elhelyezve továbbá a célszerűtlen fémsisakok, a melyek ugyancsak jó hővezetőknek nyilvánulnak a tüzeknél s nyakvéddel sincsenek ellátva. Utóbbit maga a parancsnok is panasolta.

Beszélgetés közben az udvarra értünk s mintegy megelégedve az elébb mondottakról, az istállókat is megmutatta. Az udvaron találkoztunk az adjutáns főhadnaggyal, a kinek bemutatott. Majd magához intette a kürtöst és kürtjellel riasztotta az őrséget. Az őrség 110 másodperc alatt állott készen és pedig a következő szerekkel, u. m.: 1 gőzfecskendő, 2 kocsifecskendő, 2 legénységi szerkocsi, egy 12 méteres tolólétra és 6 víz-hordó kocsival, az utóbbiak mindegyikébe 3 ló volt befogva.

Az így riasztott őrség a laktanyát megkerülve, érkezett vissza és befejezésül a tolólétra szerelését is bemutatták. Kivonuláskor az első kocsin vörös zászlócskát

a válaszfalakban elhelyezett tűzálló ajtókat önműködően csukódó szerkezettel kellene ellátni, mert ismételten előfordult, hogy a keletkező tüzet eloltani akaró munkások a helyzet tarthatatlanságát belátván, elmenekültek és az ajtókat nyitva hagyták (mint pl. 1888-ban a hengermalomnál), ennek folyománya pedig az lett, hogy a tűz rohamosan átterjedt a másik malomrészre is, amely pedig az ajtók becsukása esetén talán megmenthető lett volna; de megtörtte egyúttal a füst is ezen malomrészt oly annyira, hogy még az ott lévők menekülését is majdnem lehetetlenné tette.

S ezen utóbbi körülmény ismét felveti azt a kérdést, vajon nem lenne-e helyes a malom tetőzetén bizonyos távolságokban olyan nyereg-szellőztetőket alkalmazni, a melyek egyrészt a lisztpor elvezetésére szolgálnak ugyan, de másrészt tűz esetén mint füstelvezetők is szerepelhetnének s a füstöt még a tető átégése előtt felfelé kivezetvén, így a szomszéd malomrészek felé való tódulását csökkentenék, tehát az ott állást foglaló tűzoltóknak a megmaradást lehetővé tennék (míg ellen esetben a füst miatt megállni esetleg mindaddig nem lehet, míg a tetőn a tűz át nem tört).

A malomban foglalkozó munkások, de a tűz esetén a malomba felhatoló tűzoltók életbiztonsága, helyesebben mondva menekülési lehetősége szempontjából is, igen lényeges a lépcsők elrendezése és szerkezete. Ma a legtöbb malomban puha fából készült lépcsők vannak a munkatermekben elrendezve és biztonsági lejáratok gyanánt csak az állandó vaslétrák szerepelnek. Ily lépcsők nézetem szerint nem felelnek meg teljesen, mert egyrészt a padlás-menyeketek áttörve, a tüzet emeletről-emelre vezetik, s másrészt mert a füsttömeg természete-

lobogtattak. A nem várt bemutatás igen kellemesen lepelt meg.

A kivonult szereken kívül a szerházban még egy hidrofor és egy 16 méteres Knaust-féle tolólétra volt, a melyet azonban itt sem használnak, mert igen nehezen kezelhető.

A gőzfecskendő angol gyártmány (Merryweather London) igen egyszerű és régi egy hengeres szerkezetű. A fecskendő nem rögzíthető, de azért állítólag nyugodtan működik és állításuk szerint 7 perc alatt fejleszt üzemképes gőzfeszültséget.

Maga a szerház egy 7 kapuval bíró földszintes épület s szemben áll a laktanyával, tehát szemben a kapuval, így a lovak a szerházzal 90 fok alatt épült és a kapuhoz közelebb álló épületben vannak, kivonulás esetén e szerint visszafelé kell velük futni, azonkívül a lovakat meg is kell fordítaniok. Ez annál nagyobb hiba, miután az épület csak a közelmúltban épült s így könnyen lehetett volna célszerű beosztást létesíteni.

Végül megtekintettük a tűzország saját kovács és asztalos műhelyét, a melyekben a szereket és felszerelésüket javíttatják. A tartalék szertárban vannak a kisebb tartalék felszerelések és ezek között találtam egy 80 cm. hosszú szájhoz illő csődarabot is, a mely nagyobb tűznél mint távbeszélő jónak bizonyul a parancsnok utasításaink továbbítására. A laktanyában mászóház nincsen, hanem mint a mi katonai laktanyáinkban csakis tornaszerek vannak. Megköszönve a szives felvilágosításokat, szívélyes bucsút vettem a román tűzoltóktól s kértem beleegyezésüket, hogy tűzoltóságukról rövid leírást közölhessek, a melynek Szerkesztő ur engedelmével e sorokkal tettem eleget.

Uprimny Mihály.

tes elhuzódási útját képezvén, azokon a felsőbb emeletekről lejönni tűz esetén teljes lehetetlenség, ha a tűz alul keletkezett. Egyedül helyesnek az olyan körülfalazott lépcső mondható, mint amilyen pl. a hengermalomban is van, ahol a lépcső egy teljesen fal által védett külön lépcsőtérben van, melyet a malom felé tűzálló ajtók védenek. Igen természetes, hogy ezen lépcső anyaga akkor legjobb, ha a véletlenül egyik-másik nyitva hagyott ajtón át becsapó lángoknak és hőségnek is ellenáll, tehát nem könnyen elpattanó kőlépcső, hanem mindkét végén befalazott keményfa fokokkal bíró avagy tűzálló burkolattal védett más megfelelő anyagból készült. Ilyen lépcsőket mindenütt az egyes malomrészek válaszfalainál kellene elrendezni s illetve hosszú szakaszoknál még azok közepe táján is, de olyképen, hogy a lépcsőház egészen a tetőzetig menjen és határfalai a tűzfalak módjára még azt is meghaladják. Ily lépcsőkön bátran lehet menekülni, meg a tűzoltóságnak is felhatolni; míg ellenben a vasbádoggal körülvett vaslépcsők a hőségben aligha lesznek használhatók, a szabadon álló vaslépcsők és vaslétrák pedig teljesen idealistikus közlekedési utaknak bizonyulhatnak, reális alkalmazhatóságuk igen kérdéses lévén ilyenkor.

Nem kevésbé fontos az életbiztonság, menekülés és a tűzoltói behatolás szempontjából a világítás kérdése is. Ma a malmokban az egész villamos világítási hálózat egy körrendszert képez s ha a vezetéken baj esik, pl. ha tűz esetén elég, — akkor nemcsak az égő malomrész borul sötétségbe, de a malom nem égő része is, ahol pedig a járást nem ismerő tűzoltóknak épen a világosságra nagyon is szükségük lenne. Kívánatos tehát, hogy minden malomszakasz világítási berendezése egy önálló kört képezzen, amelynél, ha az áram másutt meg is szakad, a világosság akadálytalanul fenntartható legyen. Sőt, hogy netáni zavarok a gépen, itt teljes sötétségbe ne boríthassák az egész telepet, nagy malmoknál még mellékvilágítás is látszik indokoltnak olyképen, hogy minden emeleten a lépcsők mellett egy-egy accumulator által táplált izzólámpa helyeztetnék el. Hogy a villamos berendezés folytonos felügyelet alatt tartandó, gondosan szerelve, szigetelve, megfelelő biztosítókkal ellátva, az természetes.

Az itt elmondottak adnák meg a tűzrendészeti szempontból ideális gőzmalom karakterét, mert ennél tovább már nem mehetünk azon aránytalanul nagy költségek miatt, amelyekbe a tűzbiztonság további fokozása kerülne, pl. az által, hogy az egyes emeleteket tűzálló mennyezetekkel választatnók el, a faalkatrészeket impregnálnók, a felvonókat zártan vezetnők végig stb. Ezeknek kiadásai a mai ipari és kereskedelmi viszonyaink mellett már igazán nem térülnének meg.

Ezen építkezési és szerkezeti elrendezések létesítése esetén se hagyjuk azonban tűz esetén szem elöl azt, hogy az ily nagy famágyiák eloltásához sugaraink víztömege elenyésző csekélység, melyet legfeljebb arra lehet felhasználni, hogy a betett vasajtók mögött megakadályozza a tűz áttörését oly pontokon, ahol egyes gerendák, deszkacsatornák, csigák a falon át összekötik a két malomszakaszt; vagyis röviden kifejezve, taktikai elvünk legyen: „az égőt égni hagyva, a még nem égőt megvédeni!” A vasajtókat betétetni és a sugarakkal valamennyi emeletet a fal mögött megakadályozni

szakaszt érint, pl. a koptatót, avagy nagy területű égésnél, ha a tűz vehementiája már szűnőfélben van és az eloltás, takarítás több napi fáradságos munkája kezdetét veheti.

Összegezve a fent elmondott tapasztalati tényeket, javaslatom oda terjed, miszerint mondja ki a kongresszus, hogy kívánatosnak tartja, miszerint:

1. gőzmalomoknál az építkezés nem párhuzamos, hanem folytatódó vonalú, avagy derékszögben érintkező alaprajzi elrendezés szerint történjék, nehogy tűz esetén egyes szemben fekvő szárnyak a sugárzó hő által felgyújtathassanak;

2. hogy a malmok villamos berendezése minden egyes malomrészben önálló kört képezzen;

3. hogy a malmoknál körülfalazott tűzálló lépcsők, mint az életbiztonság szempontjából szükségesek, létesítsenek;

4. hogy a tűzbiztonság kívánalmi szerint a malmok minél kisebb részekre osztassanak tűzfalak által és ezen tűzfalakban önműködően csukódó ajtók alkalmaztassanak.

Taktikai feladat.

T. Szerkesztő ur!

A *csanádvármegyei* tűzoltó-szövetség ez évi rendes közgyűlése alkalmával gyakorlati-versenyt is rendezett, amely alkalommal a támadási gyakorlat elbírálása többek nézete szerint helytelenül ejtetett meg.

Minekutánna a szövetség érdeke megkívánja, hogy az igazság kiderüljön, szükségét látom annak, miszerint a helyszínén felvett vázlat és a tényállás leírásának közlése mellett szakértők véleményét kérjem ki. A feladat a következő volt: A két vörös zászló közötti zsindeletetűz lángokban áll. A szomszédos cseréptetejű padláson gyúlékony anyag van összehalmozva s ott emberek dolgoznak. Köröskörül nádfedelű házak állnak. Az átalellenben levő ház udvarán bővízü kut található.*)

A versenyző csapatok rendelkezésére a tót-bánhegyesi önk. testület felszereléséből az alábbi szerek állanak, u. m.:

1. Egy szívó-nyomó kocsifeckendő.
2. Egy nyomó szerk. kocsifeckendő.
3. Egy lajt, káddal.
4. Egy szerkocsi mentőszekrényvel.
5. Egy tető- és 2 támasztó-létra.
6. Egy hármas angol dugó-létra.
7. 3 darab tűzhorog.
8. 2 darab csákány.
9. 2 darab fejsze.
10. 4 darab vasvilla.
11. 2 darab vaslapát.
12. Egy szikracsapó.
13. 10 tekeres kender-tömlő 2 1/2 m.
14. 2 darab osztóvilla (1 csapos, 1 csap nélküli).
15. 2 darab láncaz (lajt és feckendő összekapcsolására).
16. 20 darab vászon vedor.
17. Egy viharlámpa.
18. 3 pár ló.

A tűzjel megadása után az I. csapat a helyszínére vonult s az égő ház udvarára akart behajtani, de a kapubejáratnál megállított. — A parancsnok leszállván, átvette a feladatot, széttekintés után mindenekelőtt mentőket rendelt a padlásra az emberek lementésére; azután a feckendőt visszatolatván az égőház alá, az utczán 3 1/2 hltes vizes lajtba egy szívó 3 nyomótömlőt egy sugárral szereltetett, a sugarat a szél mentén levő zsindeley épület lelcsolására vezénvelte; más egyéb intézkedést nem tett.

átvéve a feladatot, körültekintés után a következőleg intézkedett: mentők a padlásról az embereket leterelni, szükség esetén őket menteni, mászók a cseréptető ház tüzfalán levő 1 m. magas és $\frac{1}{2}$ méter széles nyílást vízes pokróccal betömni, és vízzel telt vederrel a padlásra maradni az esetleg beszálló szikrákat eloltani, a fecskendőt az átelleni udvaron levő bővizű kúthoz szerelni (a kapu be van zárva, az belülről kinyitandó), 3 szívó, 8 nyomótömlővel, a 3-ik nyomótömlő végére osztó-villával 2 sugarat szerelni, 1 sugár a szél irányában levő zsindeletet fogja lelocsolni és ennek megtörténte után az égő ház nem égő részén a padlás alá hatol fel, a tüze ott támadván meg; 2-ik sugár a nyitott folyosó alatt a tüzet fogja megtámadni, vigyázva arra, hogy az ajtók és ablakok be ne gyuladjanak. X órparancsnok a lakosság közül vett emberekkel a szükséghez képest a *szélirányban* levő szomszédos nádtetejű házat szállatja meg, azt ponyvával letakarják és locsolják, hogy a röp-tűz fel ne gyujtsa.

A III. csapat a tűzfelé haladva, 50 m. távolságban megállt, a parancsnok egyedül érkezett a tűzhelyre, átvette a feladatot, körülnézett, mentőket rendelt a padlásra és a fecskendőt az átellenes ház udvarán levő kúthoz szereltette 3 szívó és 4 nyomótömlővel, egy sugárra, a sugárral először a *szélirányában* levő zsindeletet locsoltatta le, ennek megtörténte után pedig a tüzet kívülről megtámadta; egyéb intézkedés nem tétetett.

Kérdés melyik parancsnok intézkedett leghelyesebben a három közül és melyiket illeti meg az 1-ső díj, melyiket a 2-ik díj.

Mert tanulságosnak tartom, kérem a t. szerkesztő urat, hogy úgy a tényállást, mint a bírálatot közölni sziveskedjék.

Battonya, 1904. július 6-án.

Marton Lajos,
szövevs. alelnök, parancsnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Milyen legyen tűzrendészeti törvényünk és meddig késsék az? Irta: *Alfa*. — *József főherceg levele sárvár-felsővidéki Széchényi Viktor grófhoz*. — *Hivatatos rész*. Meghívó. — Az elnökség október 15-iki ülésének jegyzőkönyve. — A segélyző-pénztár ülésén felvett jegyzőkönyv. — Körlevél a „Minimax” és az egységes fecskendők tárgyában. — Gözmalomak tűzbiztonsága. Irta: *Breuer Szilárd*. — Bucuresszi tűzoltósága. Irta: *Uprimny Mihály*. — Taktikai feladat. Irta: *Marton Lajos*. — *Különfélek*. Beszerzési források.

— **A közös hadügyminiszter** sem akar egészen elmaradni. Rendeletet intézett a hadtestparancsnokságokhoz, amelyben figyelmezteti őket a megelőző tűzrendészet fontosságára és a tűzbiztonságra vonatkozó eddigi rendeletekre s szabályokra. Elrendeli továbbá, hogy a kincstári épületeket, ott is, ahol állandó tűzvizsgáló bizottságok nincsenek (Budapesten már 1883 óta vannak) időnkint bizottságok vizsgálják meg. Ha a kincstári épületeket tűzveszélyes szomszédos magánépületek fenyegetnék, a polgári hatóságokat fel kell kérni a szükséges intézkedések megtételére. A katonai állomásparancsnokságoknak a legénység tűzoltásban való kiképzését is a lelkökre köti, meghagyván, hogy ott, ahol a helyi viszonyok megkívánják, külön tűzoltó-osztályokat kell kiképezni.

korúta parancsnokságokat, hogy a tűzoltóságokkal lépjenek érintkezésbe, a végből, hogy a csendőrök a tűzoltás elemi szabályaiba, és a gyakorlati védekezésbe bevezetettessenek. *Mihalik* Béla kassai tűzoltóparancsnok már befejezte 35 csendőr kiképzését és levizsgáztatta a tanítványokat a Széchényi-ligetben lévő tűzoltói gyakorló-téren. A vizsga délután fél 3 órakor volt, s a csendőrök jeles tanujelét adták tudásuknak. Föltétlen biztosak a gyakorlati tűzoltásban és szakavatottságot árultak el a praeventív intézkedések megtételében, a melyek a tűz lehető megelőzésére irányulnak. — *Mihalik* parancsnok ugyanis, igen helyesen, első sorban erre fekteti a fősúlyt. Az a falusi ember tudja meg a csendőrtől, hogyan kell építeni házat, ha lehető tűzmentessé akarja tenni, tudja meg, hogy hogyan lehet még a szalmafedeleket is impregnálni, hogy ellenálló ereje legyen a tűzzel szemben stb. A vizsgálatokat nagy és előkelő közönség nézte végig.

△ **Az 1901. évi népszámlálás** feldolgozott adatai szerint *Budapesten* a rendes lakásokban élő népességnek majdnem fele (t. i. 45%) földszintes lakó. Bécsben csak 24.5% él földszintes lakásokban. A magas épületek azonban *Budapesten* is egyre-másra szaporodnak. Így pl. a II-ik emeleten élő néptömeg száma az utolsó 10 év alatt 48.000-ről 117.000-re, a III-ik emeleten élők pedig 23.000-ről 68.000-re emelkedett, végre a IV-ik emeleten lakóké 3000-ről 8000-re szökkent. A pinceszlakásokban élő népesség száma a fővárosi hatóság erélyes intézkedése következtében 25.120 főről 8151 főre szállt le. A régebben az elviselhetlenségig túltömött lakások száma tekintetében is jelentékeny a javulás. 1881-ben még 4427 lakás volt, amelyben egy lakrésze *tíz*nél több egyén jutott, jelenleg ezek száma csak 1864. Oly lakás pedig, amelyben egy lakrésze husznál több ember kerül 1881-ben 1802 volt, tíz évvel rá már csak 524, míg jelenleg egyetlenegy ily lakás sem találtatott. Laksűrűsége nézve a szobák nagyobbik felét t. i. 54.2 % át 1—3 személy lakja, 23.6 %-nál 3—5 és csak 15.9 %-ban lakik szobánként ötnél több egyén. 1881-ben egy szobára *által* még 285 egyén jutott, ez az átlagos lakosság 20 év alatt 254-re szállt alá.

— **Záporpróba az előadás alatt.** A londoni „Lyric” színház egyik előadását furesa esemény zavarta meg. „The Earl and the Girl” című operettet adták és az első felvonás közepén — anélkül, hogy arra valaki jelt adott volna — működni kezdett a színpadi záporkészülék. A színpadot és a zenekart pillanat alatt előntötte a víz: csuronvizesek lettek a szereplők és a zenekar tagjai. A színpadi zápor hat percig tartott és a közönség pompásan mulatott a nem várt mutatványon.

— **A berlini tűzoltóságnál,** a szolgálatra alkalmatlanná levés címén, 20 embert helyeznek legközelebb nyugállományba. A többség 30—40 év közötti, de van közöttük 26, 27, 29 és 30 éves is és csak három jár az 50-ik életév körül. A legtöbb a füst mérgező hatásának az invalidusa. Egyik másikat a csúz (rheuma) tette szolgálatképtelenné, némelyiknek a szeme, meg a füle kapott gyógyíthatatlan krónikus bajt. És csak három megy nyugdíjba szerencsétlen baleset

következtében, ezek ép a 30 éven alóliak, akiknél tehát fiatalos könnyelműség is közre játszhatott. Az egyik leesett a szerről és agyrázkodást szenvedett, a másik kettő pedig a létráról ugrott le s e közben olyan inrándulást kapott, melyet egész életén keresztül meg fog sinyleni. Végre egy az 1897 évi vegyészeti gyárégésnek lett a nyomorékja, a hol a behelt mérges gázok hatása alatt harmincketten lettek rosszul, és közülök négy bele is halt.

* **A manchesteri tűzoltóság** olyan füstsisakkal kísérletez, amely a Stude-féle (Berlin) régi füstsisakot telefonnal és zsebben hordható telepből táplált villamos lámpáskával egészíti ki. A füstben előre haladó tűzoltónak a fején gyulad ki, tetszés szerinti pillanatban, a fényét előre vető elektromos lámpa.

— **Mese a tüzről.** A felvidéki nép fantáziája mesét is költött arról, hogy mi az oka az idei gyakori tűznek, a mely egyre-másra pusztítá falvaikat és erdejüket. Bártfai tudósítók szerint azt hiesztelik, hogy az orosz cár, a kinek hadseregét napkeleten tönkre verték a japánok, segítséget kért a magyar királytól, a ki azonban megtagadta kérését. A cár e miatt boszúból kémeket küld Magyarországra, hogy a falvakat fölgyujtsák. Ezt a mesét aanyira elhiszi a nép, hogy Szorocsinban éjjeli őrseget szerveztek s ha egy idegen véletlenül odavetődik, elfogják s a község házára, vagy a csendőrségre viszik.

Egy galiciai futóbolondot is elesiptek s mint orosz kémet fogva tartják.

— **Tűzoltók gyufája.** Felhívjuk a bajtársak figyelmét a körülményre, hogy Stermann M. *nagyszombati* gyufagyáros, viszonzásul, illetve ellenértéke gyanánt annak az engedelemnek, mely szerint gyufadobozain a fenti címkét használhatja, áruba hozott gyufáinak eladási árából 5 százaléknak országos szövetségünk segélyező pénztárába való beszolgáltatását nemcsak megígérte, hanem a forgalomba került gyufák első negyedévi elárusításának eredményeképp 42 koronányi összeget az elnökség címére már el is juttatott. A „Tűzoltók gyufája” tehát nemcsak, mint hazai ipartermék pártolandó, hanem abból az okból is, mivel az országos tűzoltó segélypénztárnak közvetlenül hasznot hajt. Követelje tehát kiki a tűzoltók gyufáját.

— **Féltékenység.** Az „Augsburger Postzeitung”-ban olvassuk, hogy Rímparban egy Würzburg melletti kis községben tűz ütött ki, melyhez „um helfend einzugreifen” a würzburgi tűzoltók is kivonultak. Hanem a rimpári tűzoltóság csak egy szintén szomszédos falusi tűzoltóságnak engedte meg, hogy segítőleg beavatkozhassék, a Würzburgiaknak nem. Mikor pedig e miatt a Würzburg városi tűzoltók vezénylője felszólat s csapata számára dispositiót kért, a falusi tűzoltók parancsnoka e szavakkal utasította el: „Ist das jetzt Euer Feuer, oder unseres? Ihr wollt Alles haben!” (A mi tűzünk ez vagy a tietek, ti telhetetlen papzsákok!)

Beszerezési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geitner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság — ezelőtt —
Walser Ferenc
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőket és szivattyúkat.

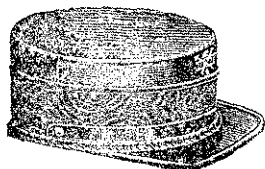
Sternberg és Kálnán
Budapest, VIII., József-körút 35.
Saját készítményü: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa
a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.
küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszerelésről ingyen árjegyzéket.
Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

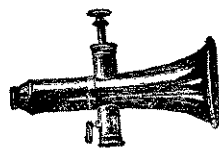
MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA
Budapest.
Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és ülműmotelákat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a
Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság
Budapesten, VII., Gizella-út 53
Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjme.

Tűzoltó-sapkákat
legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia Körmenten.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszóró, af
Hivatalos jelző-készülékek, tűzoltó-sípok, szárad-kürtök, valamint **tűzoltó-zenekarok** részére az összes hangszerekben **legnagyobb gyár és raktár.**
STOWASSER J., udv. hangszergyáros.
— Hadsereg szállító. —
Budapest, II. ker., Lánchid-utca 5.
Árjegyzék ingyen küldetik szét.

TŰZOLTÓK GYUFÁJA.

HIRDETÉSEKET

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni a kiadóhivatal egyedül jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája IV., Kossuth Lajos-u. 8.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. A szerkesztő címére irányított oly kéziratokra, melyekért írjuk díjazásra formál igényt, kérjük rávezetni a megjegyzést, hogy tiszteletdíjért.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Városi tűzkárbiztosító.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy Budapest székesfőváros törvényhatósága még 1898-ban elhatározta egy városi tűzbiztosító-intézetnek a felállítását. Nem abból a célból, hogy haszonra tegyen szert, illetve vagyont gyűjtsön, hanem hogy egy a főváros-hoz illő tűzoltóság fentartására szükséges alapot teremtsen meg.

A tűzkárbiztosító tervezetét fel is küldte a belügyminiszterhez, aki azt a kereskedelmi miniszternek küldte meg nyilatkozat végett.

Amidőn ez történt, még *Szell Kálmán* volt a belügyminiszter és *Hegedűs Sándor* a kereskedelmi. S a válasz elutasítólag hangzott. A főváros azonban újabb felterjesztéssel élt és most, hogy *Hieronymi Károly* áll a kereskedelmi miniszterium élén, aki belügyminiszter korában sok tanubizonyosággal megelégedett annak, hogy bir érzékkel a tösságra szert iránt, — joggal megújult a remény, hogy az újabb felterjesztés kedvező elintézését nyer s a városi tűzkárbiztosító engedélyeztetik.

Legújabbán *Arad* város követte Budapest példáját. Szintén saját tűzkárbiztosítóval akar szerencsét próbálni. A tervezetet *Külényi János*, Arad város alszámvevője el is készítette s annak szakszerű és számszerű elbírálására a kereskedelmi miniszterium

egyik neves titkárát, névszerint dr. *Barthos Andor*-t kérte fel a város.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy az előmunkálatnak és illetve tervezetnek felülbirálását, szerzője szívesége folytán, ismertethetjük.

Íme a vélemény, mely olvasóink táborában, bizonyosra vesszük, nem egy érdemleges hozzászólást fog kiáltani.

* * *

Tekintetes Tanács!

Folyó évi márczius hó 5-én 5146. sz. alatt kelt nagybecsű iratában fel méltóztatott engem szólítani, hogy városi tűzkárbiztosító intézményük megalkotása és életbeléptetése tárgyában a tekintetes Tanácshoz bemutatott tervezetet és előmunkálatokat bíráljam felül s ezen az alapon annak célszerűsége, jövedelmezősége és életbeléptetésének mikéntje tekintetében véleményemet a tekintetes Tanácssal közöljem.

Annak tiszteletteljes előrebocsátása mellett, hogy Budapest székesfőváros tanácsa pénzügyi és gazdasági ügyosztályának „egy székesfővárosi tűzkárbiztosító-intézet felállítása, valamint a tűzoltási járulékok rendszeresítése tárgyában“ még 1898-ban a nevezett tanácshoz benyújtott előterjesztését — melynek megküldését a fent idézett nagybecsű átirat kilátásba helyezte — magam szerezttem meg, a nagybecsű felhívásnak eleget téve, — a közlemények tiszteletteljes visszaküldése mellett — előterjesztésemet a következőkben van szerencsém megtenni:

A magyar kereskedelmi törvény a biztosítások elvállalását a kereskedelmi ügyletek közé sorozza (258. §. 4.), 453-ik §-ában pedig kimondja, hogy minden biztosítási vállalat köteles a biztosítási ügyletek minden ágára nézve, melyek-

kel foglalkozni szándékozik, *külön-külön legalább 200.000 koronányi tényleg befizetett biztosítási alapot kimutatni.*

Nálunk tehát akár magánosok, akár közületek — a kereskedelmi törvény által előírt feltételek mellett és megszabott keretben — minden további korlátozás nélkül foglalkozhatnak tűzkárbiztosítással. A kereskedelmi törvény szelleme és szavai által is érvényesített szabadversenynek megfelelően tehát egy városi biztosító-intézet ugyanoly tekintet alá esnék, mint bármely magánvállalat, részére sem a kizárólagos jog, sem a biztosítási kényszer nem igényelhető, minélfogva az ilyen intézet kénytelen volna konkurrálni a már meglévő, vagy később még alkotandó, illetve letelepülő magánbiztosító intézetekkel.

Egy városi tűzkárbiztosító-intézet felállítása kérdésénél másodsorban az a kérdés emelkedik ki, vajjon a tűzkárbiztosítási ügylet hazánkban haszonnal jár-e?

Erre az igen fontos kérdésre a főváros statisztikai hivatala és számvevősége *nemmel* felel, a *fővárosi tanács* pénzügyi és gazdasági ügyosztálya említett előterjesztésében ellenben *azt állítja*, hogy a Magyarországon működő nagyobb biztosító-intézetek mindegyikénél a tűzkárbiztosítás nyereséggel jár, sőt ez intézetek mindegyikénél a tűzkárbiztosítási üzletág állandóan nagyobb nyereséget mutat az életbiztosítási üzletágnál — a jégkárbiztosítást nem is említve.

Miután ezek szerint itt egymással homlok-egyenest ellenkező két állítással van dolgunk, szükségesnek tartottam, hogy ebben a kérdésben egy elsőrangú szakember véleményét kikérjem.

Az illető szakférfiu előttem oda nyilatkozott, hogy a tűzkárbiztosítást — az egészségtelen verseny következtében alkalmazott *díjtételek alacsonyága miatt* — nem tartja nyereséges biztosítási ágának. Ezt meggyőzően igazolja az a körülmény, hogy a legnagyobb viszontbiztosító intézetek csupán szerződéseik lejáratára várnak, hogy tűzkár viszontbiztosítási szerződéseiket szigorubb feltételekkel megváltoztassák, vagy ezektől a szerződésektől elállhassanak; már pedig ezt bizonyára nem tennék, hogyha erre az ágra vonatkozó viszontbiztosítás nyereséges üzletnek bizonyult volna.

Szükségesnek tartom foglalkozni azokkal a további érvekkel is, melyeket a statisztikai hivatal és az ügyosztály ellentétes álláspontjaik mellett felhoztak.

A statisztikai hivatal véleménye szerint a városi biztosítási intézet ama dilemma közé szorul, hogy ettől az intézettől egyfelől hasznot várnak, másfelől azt követelik, hogy olcsóbban biztosítson, mint a magántársaságok.

Az ügyosztály ezzel szemben megjegyzi, hogy a két irányu követelmény teljesen meg-

s éppen ezért — az olcsóbb díjtételek dacára — még hasznot is hajthat és mert másrészt az az ügyosztály nem is tartja okvetlenül szükségesnek, hogy a városi intézet sokkal olcsóbban biztosítson, mint a magánintézetek, mert a városi intézet üzleti feleslege végeredményében az adóteher könnyítésére fog szolgálni. Hivatkozva a *prágai* intézet példájára, mely szerint ott a magánintézetek díjleszállítása nem volt képes a városi intézet fejlődését meggátolni, sem díjait befolyásolni, az ügyosztály abban a véleményben van, hogy a magánvállalatok — aránytalanul *magas üzleti költségeik miatt* — nem képesek a biztosítási díjakat tartósan annyira leszállítani, hogy ez által a kis költséggel működő városi intézetet lehetetlenné tegyék.

Mérlegelve ezeket az érveket, a statisztikai hivatal álláspontjának helyességét kell elősmernem. A hazánkban működő biztosítási intézetek ugyanis a tűzkárbiztosítást illetőleg oly alacsony biztosítási díjakkal kénytelenek működni, hogy — amint fentebb is említettem — ez a biztosítási ág kevésbé nyereséges. Hogyan lehet ily körülmények között azt várni, hogy a városi biztosító-intézet, melynek még a kezdet nehézségeivel is meg kell küzdenie és mely tartalékok fölött nem rendelkezik, még olcsóbb díjtételek alkalmazása mellett jövedelmezzen. És ha a magánbiztosítók mai olcsó díjtételei mellett a viszontbiztosítók szabadulni igyekeznek, elképzelhető-e az, hogy a városi intézet — még olcsóbb díj mellett — viszontbiztosításra számíthasson? A viszontbiztosításra pedig szükség van, mert alig hiszem, hogy sikerüljön, amint azt a tekintetes Tanácshoz benyújtott véleményes jelentés konstatálja 4—5 olyan várost találni, amely biztosító-intézetet állítson akként, hogy a kockázatot egymás között megosszák.

Azt megengedem, hogy egy városi intézet kezelése kisebb költségbe kerülhet, mint egy magánvállalaté, azonban önként érthetőleg azt is csak azzal a fenntartással, ha t. i. az ily intézet a hivatkozás tárgyává tett prágai intézet által követett takarékossgát érvényesítené.

A mi különben a prágai intézetre való hivatkozást általában illeti, nézetem szerint csak akkor állhatna ez meg, ha az idő és a viszonyok teljesen azonosak volnának. Az azonoság azonban egyik irányban sem áll fenn. Nem áll az idő tekintetében, mert a prágai intézet felállítása óta mégis csak számottevő idő: 40 esztendő telt el és nem áll a viszonyok tekintetében sem, mert hogy e részben csak egy körülményre utaljak, a mig Prágában nád- és zsupfedelű ház egyáltalában nincsen: addig Aradon 4,402 ház közül 1,209 ily ház van.

Kilényi János városi alszámvevő ur jelentésében erre vonatkozólag — statisztikai adatok

ez végzetes volna és kiszámíthatatlan kárt okozna.
A nád- és zsupfedelű házak tűzkár elleni biztosításával járó *nagy kockázat* kifejezésre jut azokban a magas díjtételekben, melyeket a biztosító társaságok — szomorú tapasztalataik alapján — ily fedelű házak tűzkárbiztosítására nézve megszabnak.

A mi különben a Kilényi ur jelentését egyébként illeti, arról az elismerés hangján kell szólnom, mert annak tartalma arról győzött meg, hogy szerzője nagy szorgalommal és lelkes ügyszeretettel foglalkozott tárgyával. Ha mindazonáltal a jelentéssel egyet nem értek, azt az eddig előadottakon kívül az alábbiak okozzák.

Kilényi ur egy városi biztosító intézet létesítésének nélkülözhetlen előfeltételül az *állam* erkölcsi és anyagi *támogatását* jelöli meg.

Ennek az alapfeltételnek a bekövetkezését a magam részéről teljesen kizártnak kell tekintenem, mert az állam protekciójával nem mehet segítségére semmiféle biztosító vállalatnak sem, miután az állami támogatás itt durva megsértése volna az egyenlő elbánás, illetve szabad-verseny elvének.

A mai törvényes helyzet — amint erre jelen előterjesztésemben már reámutattam — egyedül azt a lehetőséget nyújtja, hogy egy létesítendő városi (hatósági) intézet, *csakis mint az ily magánvállalatok egyenlő feltételek mellett működő versenytársa* működhetnék és miután az állami támogatás bármely módját teljesen kizártnak tartom, a jelentésben felsorolt válfajok egyik módjával sem kívánok foglalkozni.

Ezzel voltaképpen be is fejezhetném tiszteletteljes előterjesztésemet, minthogy azonban a tekintetes Tanács arra is méltóztatott felhívni, hogy a tervezetet számszerűen bíráljam meg, s különösen a jövedelmezőségre nézve nyilatkozzam, e részben a következőket bátorkodom előadni.

* **Kiállítás Milanóban 1906-ban.** Mikor az internationalis szövetség budapesti közgyűlése, a tűzoltó kongresszus székhelyül Milanót már elfogadta, az olasz tűzoltóságok képviselői csaknem valamennyien a mellett kardoskodtak, hogy ne 3 év múlva, hanem kivételképp már 1906-ban állapíttassék meg a IV-ik nemzetközi tűzoltó kongresszus megtartásának ideje. Az indítvány, mint ismeretes határozattá is lőn. Most kiderül, hogy mi volt indító oka az olaszok eljárásának. A *Simplon*-alagut megnyitása alkalmából már 1905-re tervbe volt véve egy, az olasz király védnöksége alatt álló, kiállítás. Ezt a kiállítást, a *Simplon*-alagutnak óriási műszaki akadályok miatt késedelmet szenvedő megnyitása kedvéért 1906-ra halasztották el. Ekkor azonban okvetlenül megfogják tartani. Az olasz kormány hivatalos uton már fel is szolgáltatta a külügyi ministeriumot az osztrák-magyar-monarchia részvételére. A tulnyomóan nemzeti jellegű kiállításnak 2 főcsoportjához, mely a szépművészeti s a szárazföldi s vizi-szállítás retrospektív kiállítása lesz, most a budapesti határozat folytán egy 3-ik csoport

hogy 3.000 korona fizetésért a hangzatos „vezértitkár“-i ezim daczára sem lehet találni oly szakembert, aki egy kezdő intézet vezetésére szükséges kiválóságokkal bírjon. Kevésnek tartom a könyvelő részére előirányzott 2.000 koronányi fizetést is és számításon kívül hagyhatónak az ügynöki províziót sem vélem.

Egyébként ha mindenképpen el is fogadjuk a Kilényi ur kiadási előirányzatát, továbbá az általa 21.411 koronával számjelzett évi kárátlatgot, valamint az általa felvett 35,577.849 korona biztosított tőkét és 72,415 kor. 53 fillér nyers díjbevételt: akkor a következő eredményre jutunk:

A 72,915 koronányi összeg felét a viszontbiztosításnak kellvén átengedni, maradna az intézet részére 36.457 kor. 50 fill.
Ebből levonva az évi kár-
átlag 21.411 k. 50%-át . 10.705 „ 50 „
marad: 25.752 kor. — fill.
Ebből levonandó kiadások
összege 10.620 „
15.132 korona

Ennyi maradna a legjobb esetben tiszta nyereségül, melylyel szemben a város közönsége 17,788.928 korona 50 fillér kár kockázatot volna kénytelen viselni.

E két számadat aránytalansága sokkal nagyobb, semhogy én annak határát fölösleges megjegyzéssel gyengíteni akarhatnám, s miután ennek folytán abban a meggyőződésben vagyok, hogy a város közönségének bölcsessége, az ajánlott igen veszedelmes kísérletezésbe bele menni nem fog, gondolom, hogy a városi intézet életbeléptetésének mikéntje tekintetében nyilatkozásom tárgytalanná vált.

Dr. Barthos Andor.

illeszkedik: a tűzoltószerek nemzetközi kiállítása. A szárazföldi, tengeri és folyamszállításnál a fokozatos fejlődés feltüntetése lesz a fő, míg a dekoratív iparművészet csoportjában inkább eredetiségre s így modern alkotásokra fogják a fősúlyt fektetni. A tűzoltó kiállítás ellenben retrospektív is lesz, a mi a tűzoltásnak Rómában 2000 év előtt divó módját is fejeleli s ennek ellentéte gyanánt mutatják be a legmodernebb tűzoltószereket. A milánói kiállítás tehát elég érdekesnek ígérkezik. Azt hisszük, hogy az iparművészet és fecskendőgyártás terén a magyar ipar is bebizonyíthatná ez alkalomból versenyképességét.

* **A magyar országos tűzoltó-szövetség segélypénztárához való csatlakozás ideje** január hóban lejárván, a jelen számhoz mellékeljük azon kimutatási ürlapokat, a melyek a tagok bejelentésére felhasználhatók és a tagsági díjjal együtt a szövetség elnökségéhez beküldendőek.

HIVATALOS RÉSZ.

2578.
1904. sz.

Meghívó.

A magyar országos tűzoltó szövetség elnöksége folyó évi december hó 17-én, d. u. 3 órakor ülést tart, melyre az elnökség tagjait tisztelettel meghívjuk.

Az ülés fontosabb tárgyai:

1. Tanterv-javaslat a csendőrtanfolyamokhoz. Előadó: Szokoly Ignác és Szabó Gyula.
2. A tűzoltó-tisztai minősítés kérdése.
3. A „Tűzrendészet” című tankönyv újabb kiadása.
4. A „Szolgálati szabályzat” revideálása. Előadó: Szabó Gyula.
5. Az Oláh féle pályamű felülbírálása Varga Lőrinc, Publíg Ernő és Markusovszky Béla előadók által.
6. A Skala-féle önműködő tűzjelző bemutatása.
7. Folyó ügyek.*

Az elnökségi ülést megelőzőleg d. u. 1/23 órakor a **segélyző-pénztár elnöksége** is tart ülést. Budapest, 1904. november 24.

Gróf Széchényi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
titkár.

2571.
1904. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1904. november 19-én a magyar országos tűzoltószövetség elnökségének ülésében.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor, majd dr. Óvári Ferenc alelnök. Jegyző: Breuer Szilárd. Jelen voltak: Dr. Szily József titkár-pénztárnok, dr. Glósz Kálmán, Lukáts Gyula, Scossa Zoltán, Szabó Gyula, Szokoly Ignác, Varga Lőrinc, Vida Pál előadók. Elmaradásukat kimentették: Barabás István és Markusovszky Béla.

253. Elnök az ülést megnyitván, dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy november 19-én d. e. a **Belügyministeriumban az alapszabályok jóváhagyása** tárgyában megbeszélés tartatott, a melyen a szövetség képviselőjében ő és dr. Szily József titkár jelent meg. Az alapszabályokon több kisebb módosítást és Horvátország kihagyását kívánja a Ministerium; a kötelező csatlakozásnak és a tagsági díjak közigazgatási uton való behajtásának kérdése elvileges döntést végett a Belügyminister elé terjesztetik. Egyébként a Ministerium egy új tűzrendészeti kormányrendeletet tervez. Ha alapszabályainkban a kötelező csatlakozás kimondatnék és a vármegyék succesive csatlakoznak, e rendeletet sem tartja sürgősnek. A biztosító társaságok hozzájárulásának tanulmányozására a kormány külföldre szándékozik valakit kiküldeni.

Lukáts Gyula egyöntetűséget csak tűzrendészeti törvénytől vár, mert az alapszabályokat és mintaszabályokat a vármegyék igen különböző mérvben veszik figyelembe; de ha már törvényt nem tudunk elérni, okvetlenül megfelelő kormányrendelet kiadását sürgetné.

Szokoly Ignác szintén törvény alkotása mellett nyilatkozik, a melyhez mintául az évekkel ezelőtt benyújtott javaslatunk szolgálhat.

Dr. Szily József szintén csak törvénytől vár eredményt, mert hisz az 1888. évi kormányrendelet még most sincs végrehajtva; ezt han-

goztattuk már évekkel azelőtt. Kormányrendelet előidézhet ugyan némi haladást, de viszont ez által a törvény megalkotása ismét elodáztatnék. Várjuk be a Belügyminister döntését. Kivánatos lenne azonban, hogy a ministerium mindenben kikérje az elnökség véleményét, a melynek elfogadása csak az ügy előnyére lehet. Egyébként alelnök jelentését tudomásul venni javasolja.

Alelnök jelentése tudomásul vétetett.

254. **Dr. Glósz Kálmán** előadó betérjeszti elnöki felhívás folytán térképpel és fényképekkel megvilágított jelentését a **gyöngyösi tűzvészről**, különösen azon irányban, hogy mik voltak okai a tűz gyors elterjedésének. S ezt főleg az erők megoszlásának tulajdonítja, a minek folytán sem elégséges erő, sem elégséges víz nem jutott azon pontokra, a hol a tűz lokalizálható lett volna. A nagy vihar, szárazság, szűk építkezés, tűzveszélyes anyagok felhalmozása, a szél fordulása működött közre abban, hogy a tűz ily nagy mérveket öltött.

Dr. Szily József a székelyhidi vízhordórendszer alkalmazása iránt érdeklődik, mert úgy látja, hogy az ezen nagy tűzvésznel nem vált be; minthogy a rendszer elméletben jónak mutatkozott, mi volt ennek oka?

Dr. Glósz Kálmán tapasztalatból tudja, hogy e rendszer jó, de itt a tűz rohamos terjedése alkalmazását, a rendszer kifejlődését megakasztotta.

Lukáts Gyula nem látja a kérdést taktikai szempontból megvilágítva s így hozzá sem lehet szólni; igen helyesnek tartja, hogy ily nagy tűzek megbeszélés tárgyává tétetnek, de a jövőre nézve kimondani kéri, hogy a jelentés a tűzoltóság taktikai működésére is terjedjen ki.

Elnök eltávozván, az elnöki széket dr. Óvári Ferenc alelnök foglalja el.

Az elnökség a jelentést tudomásul veszi, dr. Glósz Kálmán előadónak fáradozásáért köszönetet mond, utiszámláját kiutalványozza és egyben elhatározza, hogy a tanulmány tárgyává teendő tűzvészekről benyújtott jelentések mindenkor a tűzoltóság taktikai működésére is terjeszkedjenek ki, hogy azt is tapasztalatok gyűjtése céljából megbeszélni lehessen.

255. **A csendőrök tűzoltói kiképzetése** országsszerte megindulván, titkár jelenti, hogy Budapesten az oktató-őrmesterek nyernek kiképzetést a hivatásos csapatnál s hogy azok részére 5 drb. „Tűzrendészet” című könyvet kértek. Kolozsvárt, Kassán, Pozsonyban az oktatás a csapatokkal folyik. Jelenti továbbá, hogy Szokoly Ignác előadó multkori megbiztatásához képest az oktatási tanterv-javaslatot ép most benyújtotta és javasolja, hogy az felülbírálás végett egy másik előadónak is kiadassék.

Az elnökség a jelentést tudomásul vevén, a tanterv-javaslatot Szabó Gyula előadónak felülbírálás végett kiadja s egyben elrendeli, hogy a tervezet a hivatalos lapban kinyomatassék és a jövő ülés napirendjére tűzessék, az 5 pl. „Tűzrendészet” pedig a budapesti csendőrtanfolyamparancsnokságnak díjmentesen kiadattassék.

256. **Alelnök** bemutatja **Udvarhelyvármegye kőirátát**, a melyben a **katonaságnak a tűzoltásban való kötelező közreműködését** kezdeményezi.

Dr. Szily József a gyöngyösi tüzesetről hallott jelentésből kivette, hogy ott a katonaság

is mukodjenek.

Az elnökség Udvarhely vármegyének felterjesztését helyesli és a maga részéről is e tárgyban feliratot intéz a kormányhoz.

257. A Belügyminister a **közigazgatási tanfolyamok** keretében rendezendő tűzoltói tanfolyamokat az 1904/5. tanévre is a múlt évi módzatok mellett engedélyezvén, kinevezte a múlt évben működött előadókat ezen tanévre is és felhívja a szövetséget, hogy a tanfolyamok idejét jelentse be.

Tudomásul vétetvén, felhivatnak az előadók, hogy a tanfolyam igazgatóságaival érintkezésbe lépve, az időpontot állapítsák meg és mielőbb jelentsek be az elnökségnek.

258. **Jobbágy Sándor Vilmos**, Nagy-Károlyi lakos tiszti-vizsga letételére határidőt kér kitűzni.

Az elnökség a vizsgát csak a tavaszi hónapokban tartja megejthetőnek s erről folyamodót értesíteni rendeli azzal, hogy a vizsga napja akkor fog megállapítani. Elrendeli egyben, hogy a tanfolyamszabályzat revideálása a jövő ülés napirendjére tűzessék.

259. Titkár jelenti, hogy a **budapesti I. ker. tanítóképezde** 40 pl. „Tűzrendészet“ című könyvet kapott díjtanul, a **szegedi tanítóképezde** 68. pl. „Tűzrendészet“ és ugyanannyi „Gyakorlószabályt“ kér díjmentesen megküldeni s hogy mindössze 500 pl. van a „Tűzrendészet“-ből raktáron, vagyis újabb kiadás rendezése iránt a lépések megteendőek lennének.

Az elnökség a könyvek díjmentes kiadását elrendeli, az egyes fejezetek szerzőivel a mű második kiadása tekintetében érintkezésbe lép és e kérdést a jövő ülés napirendjére tűzi.

260. Titkár jelenti, hogy a Belügyminister a **kongresszusi segély** második részletét kiutaltványozta; hogy a múlt ülésen megállapított tiszteletdíjak kifizettettek s hogy a kongresszusi jelentés tervezete és terjedelme megállapítandó lenne.

Az elnökség a jelentést tudomásul vevén, a kongresszusi jelentés megírásával megfelelő tiszteletdíj ellenében Breuer Szilárd titkárt bizza meg azzal, hogy a jelentés magában foglalja a kongresszus és rendezésének történeti részét, a felolvasásokat, a gyűlések jegyzőkönyveit és a kiállítás részletes ismertetését is.

261. Titkár jelenti, hogy **Debreczeni Miklós** tordai lakos oltórendszerét november 20-án kívánja bemutatni az elnökségnek s hogy az egy oltófolyadék, melyet a tartányból kis fecskendővel locsol az égő épületre.

Tudomásul vétetett és a bemutatás idejéül déli 12 óra s helyéül a gyakorlótér tüzetett ki.

262. A Belügyminister leküldötte véleményezés végett **Gabler Ferencz** ceglédberceli tanító tűzvédelmi berendezését, mely abból áll, hogy a tető gerincén egy átylukasztott cső vezet végig, a melybe egy vederral töltött tartányból avagy szivattyutól felnyomott víz befolyván, a tető mindkét síkját vízlepellettel burkolná s így kigyulás ellen megvédené. Berendezésének kötelező alkalmazását elrendelni kéri.

Az elnökség a berendezést úgy szerkezeti, mint finaiaciális okokból alkalmazhatónak és kötelezően elrendelhetőnek nem tartja s ezen véleményét a Belügyministerhez felterjeszteni rendeli.

263. **Alelnök** bemutatja **Krützer Károly** ajkai lakos nürnbergi ollórendszerü **mentőállványának** rajzát és leírását, s kéri annak felülbíráását

s így szabadalmaztatását már csak azért sem ajánlja, mert ilyenmő szerkezetek már évek előtt, de legújabbban is feltűnedeztek, gyakorlati alkalmazást azonban a tolólétrákkal szemben nem nyerhetek.

264. Titkár jelenti, hogy **Skala Alajos** bácsfai lakos **önműködő tűzjelzőjét** kívánta bemutatni, azonban levele későn érkezővén, behívót nem kaphatott. A tűzjelző általános eszméje nem új, a mennyiben a villamos áram zárására egy nitrált gyújtózsineget használ, a melynek elégeésekor a csengő megszólal; új lenne azonban főleg az, hogy a zsineget akkép nitrálja, hogy az 38 foktól felfelé bármely hőfok behatása alatt öngyulásba megy át.

Tudomásul vétetvén, a készülék bemutatása a jövő ülésre tüzetett.

265. **Alelnök** javaslatára kimondatott, hogy a »Tűzrendészet i Közlöny« tiszteletpéldányaihoz való s »ingyen példány« feliratu lapszalagok »tiszteletpéldány« feliratuakkal kicseréltessenek.

266. A „**Minimax**“ extinktör tárgyában a múlt ülés határozatából folyólag a törvényhatóságokhoz intézett körlevél szétküldetvén, ezzel szemben nevezett készüléket gyártó r. t. azon kérelemmel fordult az elnökséghez, hogy — mivel ő a hirdapi reklámokkal magát nem azonosítja és maga is azt állítja, hogy a Minimax csak házi oltóeszköz keletkező tűzek oltására, — ejtsen meg az elnökség e készülékkel egy újabb próbát és mondja ki azt, hogy a készülék kezelhetősége előnyös és hogy mint házi oltóeszköz magánházakban, gyárakban, színházakban kezdődő és már nagyobb tűzek ellen is célszerűen alkalmazható.

Vida Pál feleslegesnek tartja, hogy az elnökség körlevelét bővebben kimagyarázza s további lépéseket tegyen; ez üzleti dolog lévén, a kérvényező feladata.

Lukáts Gyula már azért sem fogadhatja el az újabb nyilatkozat eszméjét, mert az elnökség által hozott határozatot az elnökség renoméja érdekeben sem szabad minduntalan módosítani és kimagyarázni.

Dr. Szily József annak idején maga is helyeselte, hogy a készülék igazi értékéről — a terjesztett reklámokkal szemben — a hatóságok felvilágosítottassanak; azonban a körlevél nem volt egészen ezen szellemben tartva, mert lehetnek esetek, a hol a készülék tényleg jó szolgálatokat tehet; hogy pedig az oltóanyaggal telített szénsavas víz hatása nagyobb a tiszta víz hatásánál, az is tagadhatatlan ép úgy, mint hogy e készülék a többi hasonlóval szemben könnyebben kezelhető; igaz, hogy a puttonyfecskendővel nem ér fel és mellette a nagy szerek mellett nem lehet, de tárgyilagossággal előnyeit is meg lehetett volna említeni s azt, hogy csak házi használatra való. Ezen szempontból támogatni lehetne a kérelmet. Egyébként javaslatot nem tesz.

Szabó Gyula azért tartotta szükségesnek az erélyes felszólalást, mert a reklámcikkek szerint feleslegessé teszi még a fecskendőt is.

Breuer Szilárd titkár felolvassa a körlevél szövegét annak konstatalására, hogy ami abban foglaltatik, az mind olyan állítás, mely a valóságnak megfelel és az ugyancsak felolvasott és a német hivatásos tűzoltótisztek szövetsége által kiküldött szakértő bizottság jegyzőkönyvével megegyező. Hogy a körlevélben — a melynek célja az volt, hogy a hatóságokat arra figyelmeztesse, miszerint a minimax az előirt szereket

nem pótolhatja — a minimax esetleges előnye ki nem emeltettek, az a napvilágot látott amerikai reklámok után a körlevél teljes értékét kérdésessé tette volna és ilyen reklámok után a cég rá sem szolgált arra, hogy támogassuk. A mi az oltóanyag állítólagos nagy hatását illeti a tiszta vízzel szemben, úgy megjegyzi, hogy az elsütés alkalmával fejlődő szénsav mint hajtó erő az üstben marad s így a vízzel csak kis rész ragadtatik ki, mely azonban a lövőke szájánál szintén felszabadul s az égő tárgyat alig számba jövő mennyiség éri. A 250 gramm szódából keletkező konyhasó már csekély mennyiségénél fogva sem játszik szerepet. De hivatkozik e tekintetben a Lipesében felvett jegyzőkönyvre, Gautsch és Magirus szakkönyveire, melyek egybehangzóan oda concludálnak, hogy a sókeverék hatása a tiszta vízzel szemben oly csekély arányu, hogy a költség miatt gyakorlati értéke elenyésző és a különbség tulajdonképpen csak abban nyilvánul, hogy a sósvízzel eloltott tárgy nehezebben fog ismét tüzet. Egyébként nem zárkózik el attól, hogy az elnökség a céghez oly értelmű választ meneszszzen, mely szerint a minimax állandó gondozó felügyelet mellett, mint házi oltóeszköz, keletkező tüzek ellen, magánlakásokban, üzletekben ép oly célszerűen alkalmazható, mint a többi extinktör.

Szokoly Ignác megjegyzi, hogy az elnökségnek is kellett volna a lipeseihez hasonló próbákat megejtetni és az itt talált adatokra hivatkozni.

Lukáts Gyula, Szabó Gyula, dr. Glósz Kálmán előadók is a nyilatkozat kibocsátása ellen nyilatkoznak:

elnök határozatilag kimondja, hogy az elnökség a minimax r. t. kérelmét teljesíthetőnek nem találta.

267. **Szepesvármegye** alispánja arról értesíti az elnökséget, hogy az **egységes tömlőcsavarok** dolgában a főszolgabírák útján intézkedett. A vármegyei szövetség pedig, — melynek alapszabályai legutóbb jóváhagyást nyertek, — jelenti, hogy erre vonatkozó javaslatát majd a tavasszal megejtendő szemlék után fogja megtenni; oka ezen állapotnak pedig abban rejlik, hogy részben olcsóbb, kisebb gépek lettek beszerezve, részben pedig az, hogy külföldi gyártmányok.

Tudomásul vétetett.

268. **Jaák önk.** tűzoltótestülete belügyeinek megvizsgálását kérte, mert a főszolgabíró felosztással fenyegeti, mivel tanfolyamra nem küldött ki tagot.

Saját hatáskörében való eljárás végett áttétetik a Vasvármegyei tűzoltószövetséghez azzal, hogy az eljárás eredményéről tegyen annak idején az elnökséghez jelentést.

269. A **Hevesvármegyei szövetség** alapszabályai jóváhagyásának sürgetését kérte.

Elnökileg elintéztetett.

270. Titkár jelenti, hogy arról, miszerint **Balassagyarmaton**, Nógrád vármegye székhelyén tűzoltóság nincs, elnökileg a Belügyministerhez jelentés tétetett.

Tudomásul szolgált.

271. **Cibakháza** jegyzője kérdést intézett az iránt, hogy szerűskertekben mennyi legyen a kazlak közti távolság és az utak szélessége. Helyhatósági szabályrendelet hiányában a tűzrendészeti törvényjavaslat méretei adattak meg.

Tudomásul vétetett.

272. **Baranyavármegye kéményseprési szabályrendeletét** módosítván, a gyári kémények tisz-

hogy ott, a hol szükséges, a sűrűbben foganatosítandó seprítés esetről-esetre rendeltessék el.

Tudomásul vétetett.

273. A Belügyminister véleményezés végett leküldvén a **nyiregyházi önk.** tűzoltóttestület módosított alapszabályait, a testületről általánosságban is véleményt kért, különösen a tekintetben, hogy a gyakorlómeister 600 k., a titkár 100 k. tiszteletdíja és a tagoknak 1500—4000 k-ra való balesetbiztosításának fedezése iránt vannak-e garanciák? A testületről a legjobb vélemény adatván, fenti tiszteletdíjak indokoltaknak mondattak, a baleset elleni biztosítás céljából azonban a Minister figyelme a segélyzőpénztárra is hivatott fel.

Tudomásul vétetett.

274. A **Somogyvármegyei** tűzoltószövetség elnöksége arról értesítette az elnökséget, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága elhatározta, miszerint az országgyűléshez *tűzrendészeti törvény* alkotása iránt felír és erre a társtörvényhatóságokat is felkéri.

Örvendetes tudomásul vétetett.

275. Ugyanezen szövetség egy rágalmozási perből folyólag azon kérdést intézte az elnökséghez, vajjon az önk. testületnek **tisztjei joggal viselhetik-e** sikkasztás vádjá nélkül az egylet tulajdonát képező **egyenruhát** és felszerelését? A válasz igenlőleg adatott meg, minthogy az egyenruha a testület által elismervény ellenében csak használatra adatik ki és a tiszt tulajdonába nem megy át.

Tudomásul vétetett.

276. Titkár jelenti, hogy a Somogy és a Sopron vármegyei szövetségek a „**tűzoltó-gyufa**“ terjedése érdekében felhívást bocsátottak ki s hogy id. Groidl Gyula nemesak „Ill. Feuerwehrzeitung“ című lapjában propagálta a gyufát, hanem Pozsonyban még főelárusítót is szerzett neki.

Tudomásul vétetett s Groidl Gyula bajtársnak fáradozásáért köszönet szavaztatott.

277. Titkár jelenti, hogy a **tűzrendészeti felügyeletről** szóló szabályzat kidolgozására kiküldött bizottság október 22-én tartott ülésében abban állapodott meg, hogy nem szabályzat, hanem csak utmutató alakjában szerkeszti meg a tervezetet, mely levonatban minden elnökségi tagnak megküldetett.

Lukáts Gyula csak utmutatás gyanánt hajlandó elfogadni, mert nem hiszi keresztülvihetőnek a felügyeletet úgy, hogy annak intézésével a vármegyei szövetségek legyenek megbizva.

Szabó Gyula azért helyesli az utmutatás alakjában való kiadást, mert így mindenki azt veszi át belőle, a mit akar és jónak lát. Ajánlja a tervezetnek en bloc elfogadását.

Az elnökség az utmutatást általánosságban elfogadja, a részlettárgyalás során azonban kimondja, hogy a felügyelők kinevezése az alispán által eszközöltessék, hogy továbbá a tűzrendészeti felügyelő ezen minőségéből folyólag parancsnoki rangot nem kap. Az így módosított tervezet a revideálandó szolgálati szabályzat függelékékepen 3000 példányban kinyomatni rendeltetett.

278. Titkár jelenti, hogy a **szolgálati szabályzatból** már csak 230 példány áll rendelkezésre, mert egyes testületek tagjaik részére nagyobb példányszámban meghozatták s így egy újabb kiadás nyomtatásáról kell gondoskodni.

Szabó Gyula ez alkalmából a szabályzat revideálását tartja szükségesnek s kéri magától azzal

279. Titkár bemutatja a **szolgálati érméknek** kinyomatandó ábráit és konkrét esetből folyólag elvi intézkedést kér arra nézve, hogy — ha az éremre jogosultak kimutatásának hitelesítését az előjáróság megtagadná — a titkárnak adassék meg a jog a bemutatott törzskönyv alapján a hitelesítés eszközzésére.

Szabó Gyula két éremrajz feliratát a heraldikai szabályoknak megfelelően kijavítani kéri.

Az elnökség a két ábra feliratának kijavítását elrendeli és egyben felhatalmazza a titkárokat, hogy az éremre jogosultaknak kimutatását hitelesítsék a bemutatott törzskönyv alapján, ha a hitelesítést a községi előjáróság megtagadná.

280. „**A szerek gondozása**“ című Oláh Miklós-féle pályamű átdolgozott szövegének felülbírlásával

Varga Lőrincz, Publig Ernő és Markusovszky Béla előadók bizattak meg.

281. Miután **Szabó Gyula** előadó elfoglalta az elnöki széket, **Vida Pál** előadó betérjeszti véleményét **Veszprém vármegye tűzrendészeti rendezettségéről**. E szerint a tervezet általában igen jó s csupán néhány pontnál javasol némi módosítást; nevezetesen: hogy a gyári tűzoltók a tűzoltói kötelezettség alól felmentessenek; a kötelezett tűzoltóságba az önként belépőknek a többi kötelezett felett előny adassék; heti felügyelő-tiszt alkalmaztassék; a bírságok a törvénynek megfelelő célra fordíttassanak.

Szokoly Ignác a magántűzoltóságok tagjait nem tartja felmenthetőeknek; ellenben felmentené az önk. tűzoltókat, ha 10—15 évig egy huzamban működtek, a tűzoltói házváltásdíj fizetése, sőt a fogatállítási kötelezettség alól is.

Lukáts Gyula a magántűzoltók felmentését szintén ellenzi, a fogatállítást alól pedig a törvény ellenére valakit felmenteni nem lehet.

Breuer Szilárd csatlakozik Lukáts nézetéhez, de ellenzi azt is, hogy a kötelezett csapatba önként belépők ott előnyben részesíttessenek, mert ez nem az önk. intézmény támogatása lenne, mert arról itt szó nem lehet, hanem egyes stréberek propagálása a kötelezett csapat rovására.

Az elnökség **Vida Pál** véleményezését magáévá teszi, mégis oly módosítással, hogy a magántűzoltók a kötelezettség által fel ne mentessenek; a 10—15 évig szolgáló önkéntes tűzoltók a tűzoltói házváltásdíj alól felmentessenek; az önként belépők a kötelezett csapatban különös előnyt ne élvezzenek. Az így módosított vélemény a véleményezést kérelmező vármegyei szövetség jelenlévő elnökének rövid uton kiadatott.

282. Dr. **Óvári Ferenc** ismét elfoglalván az elnöki széket, a **jövő ülés határidejéről** az elnökség december 17-ikének d. u. 3 óráját tűzi ki.

283. A **jegyzőkönyv hitelesítésére** felkértek **Szokoly Ignác** és **Vida Pál** előadók.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Kmft.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Breuer Szilárd
titkár.

Hitelesítjük:

Szokoly Ignác, Vida Pál
előadók.

Felvételet Budapestben, 1904. november 19-én a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyző-pénztárának elnökségi ülésében.

Elnök: **Széchenyi Viktor** gróf. Jegyző: **Breuer Szilárd** titkár. Jelen voltak: dr. **Óvári Ferenc** alelnök, dr. **Szilaj József** titkár-pénztárnok, **Szabó Gyula**, **Szokoly Ignác**, **Vida Pál** előadók.

75. **Elnök** az ülést megnyitván, titkár jelenti, hogy **Gold Ferenc** segélye a felterjesztésnek megfelelően utalványoztatott, hogy továbbá **Handler Máttyás** 500 kor. segélyre felterjesztetvén, illetékes helyen ezen összeg nagysága ellen azon észrevétel tételével, hogy nevezett aggkora, a gyermekek felnőtt volta és a segélyezés intenciója ilyen nagy segélyösszeg kiutalványozását nem teszik indokolttá és ez okból az összegnek 300 koronára való redukálását kívánták, a minek elnökiileg elég lett téve.

Tudomásul vétetett.

76. A **lajtaszentmiklósi** testület parancsnoka némi segélyben kéri részesíttetni **Schügerl Alajos** ottani tűzoltót, a ki július 27-én tűznél meghűlt s influenzába, majd 5—6 hét mulva sorvadásba esett; orvosi igazolványt az orvos elutazása miatt nem mellékelhet. A kérvény elkészve adott be.

Az alapszabályokra és a pénztár intencióira való tekintetből az elnökség a kérelmet nem találja teljesíthetőnek.

77. **Kázmér István** (Dunaszerdahely) július 8-án tűznél a létrafok eltörése következtében két nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

A segélypénztárból részére 2 korona segély kiutalványoztatott.

78. **Schiffer Máttyás** (Nagyhőfány) október 20-án tűznél bokazuzódást és lábujján baltától vágást szenvedett, mely sérülés 7 nap alatt gyógyult.

Az I. m. ált. alapítványából kiutalandó 14 korona segélyre felterjesztetni rendeltetett.

79. **Drasdik Károly** (Pásztó) október 11-én tűznél jobb lábával szögbe ugrott és 12 napig munkaképtelen volt. Ugyanakkor **Győri Dezső** a tetőről leesvén, gerinc- és kéz-zuzódást szenvedett, mely 16 nap alatt gyógyult.

Az I. m. ált. alapítványából kiutalandó 24 korona, illetve utóbbi 25 korona segélyre felterjesztetni rendeltettek.

80. **F. Tóth László** (Kecskemét) hivatásos tűzoltó-gyakorlaton kötélereszkesedés közben a kötélnek a zárkapocsból való kikapcsolódása folytán 38 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett jobb tenyerén. A bejelentés elkésztettén érkezett be s így segélyre való igényét elvesztette.

Az elnökség nevezettnek kivételesen s szótöbbséggel a segélyző-pénztárból 38 koronát utalványoz ki azzal, hogy a bejelentési határidő és gyakorlatoknál a kellő óvatosság elmulasztása esetén, ismétlődő esetekben nevezett testületnek segély utalványoztatni nem fog s jelen eset precedensül nem szolgálhat.

81. A **galgóci** testület parancsnoksága a július 26-án tűznél kartörést szenvedett és az I. m. ált. alapítványából kiutalandó 140 kor. segélyre már felterjesztett **Kálíg Károly** részére kegydíj vagy végkielégítés kiutalványozását kéri.

Mínt hogy ez alapszabályellenes és a pénztár intencióival is ellenkező, de egyébként is a sérült teljes munkaképtelensége ez idő szerint még meg sem állapítható: a kérelemnek hely adható nem volt.

82. **Kuluncsics Simon** (Kishegyes) május 12-én tűznél jobb lábán tüzes, horgos sodronytól 12 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett. (Később állítólag csontgyuladást is kapott). Az eset elkésetten jelentetett be s így segélyre igényjogosultsága nincs.

Az elnökség mégis kivételesen és kegyelemből az I. m. ált. alapítványához 12 korona segélyre nevezettet felterjeszteni rendeli.

83. **Manheim József** (Kishegyes) október 1-én tűznél talpán 10 nap alatt gyógyuló égési sebeket szenvedett.

Az I. m. ált. alapítványához 20 korona segélyre felterjeszteni határozatott.

84. **Fister János** (Kismarton), **Faa János** (Veszprém), **Morócz György** (Várpalota) és az *orsovai titkár* sérüléseiről a szükséges igazolványok még nem érkezvén be,

a segélyezés elintézése az elnökség által függőben hagyatott és a jövő ülés napirendjére kitűzteni rendeltetett.

Több tárgy nem lévén, ezzel az ülés véget ért.

Kmft.

Széchenyi Viktor gróf,
elnök.

Breuer Szilárd,
titkár.

2544.
1904. sz.

A csendőrök tűzoltói tanfolyamának tananyaga.

(Javaslat.)

Tekintetes Elnökség! A folyó évi október hó 15-én tartott elnökségi ülés által 249/jkvi szám alatt hozott határozatban foglalt megbízásnak eleget téve, van szerencsém a csendőrök és rendőrök részére szervezendő tűzoltási tanfolyam tantervének tervezetét, a következőkben terjeszteni elő, u. m.

I. A megelőző tűzrendészetből:

Ugy a csendőrnek, mint a rendőrnek, első sorban ismernie kell azon törvényhatóság, illetve r. t. város építési szabályrendeletét, melyre működési köre kiterjed, hogy szolgálata közben ellenőrizhesse (azon községben, melyben portyázás végett megjelent), valjon az építkezések a szabályrendeletben meghatározott módon és feltételeknek megfelelően teljesítettek-e. Ily alkalmakkal megvizsgálandó és ellenőrzendő, hogy az új építkezéseknél nincs-e a kéményekbe fedélfa, vagy egyéb más gerenda beleépítve; továbbá faluhelyeken, a kéményekbe huszfüstölés végett beépített dorongok végei nem-e mennek a kémény falán keresztül; minthogy kéménytűzek alkalmával ezen dorongok rendszerint a falból kiégnek s az ekként származott lyukon keresztül a tűz a padlás belsejébe hatolhat; ugyszintén ellenőrzendő, hogy az engedélytől eltérőleg a tető tűzmentes anyag helyett nem-e szalma, nád vagy más gyúlékony anyaggal van fődve, ily anyaggal fedett tetőn nincs-e oroszkémény készitve, továbbá a megengedett oroszkémények hengeralak helyett nem-e négyszegletesre vannak építve. A kémények a megszabott időben rendszeren vannak-e tisztítva, gyúlékony anyaggal fedett tetők eresze alatt nincs-e kályha vagy egyéb tűzelőhely kürtje a falon át, különösen az eresz közelében kieresztve s ha bármely ilyen szabálytalanságot talál, köteles erről, a tettes megnevezése mellett az illetékes hatóságnál (szolgabírói hiva-

rendeletét, hogy az abban foglaltak szoros betartását ellenőrizhesse, különösen, hogy a kormányrendelet által a községek részére előírt oltóeszközök be vannak-e szervezve és hogy a községi tűzoltóság oltóeszközei és egyéb szerelái állandóan jókarban, tiszta és használható állapotban vannak-e, az egyes háztulajdonosok részéről beszerezni rendelt tűzoltó-eszközök meg, és hozzáférhető helyen vannak-e, az egyes házaknál az előírt vízmennyiség készletben tartatik-e?

Az egyes házak udvarain a behordani megengedett gabona, szalma és takarmány kazalok elhelyezésénél a kellő távtávot betartatott-e vagy sem, egyes udvarokban nincsenek-e az ily tárgyak összehalmozva? Takarulás és eséplés közben nem dohányoznak-e? Nincsenek-e robbanó anyagok egyes házak vagy üzletekben a megengedettnél nagyobb mennyiségben vagy tiltott helyen tartva? továbbá meggyőződés szerzendő általuk arról, hogy az egyes házaknál a gyufa nem-e tartatik oly helyen, hol ahhoz a gyermekek és gyenge elműjük hozzáférhetnek? hogy a házakból kihordott hamu, pernye nem-e öntetik gyúlékony tárgyak közelébe és hogy a kihordást megelőzőleg vízzel leöntve lett-e, vagy sem. Csavargóknak s más ismeretlen egyéneknek istállók, csűrőkben és padlásokon nem-e adatik szállás? disznó-perzselés a községen kívül s az előírt távolságr. teljesítetik-e vagy sem? tűzelésnek kitett kémények padlásain nem-e tartatik könnyen gyúló anyag. Mindennemű tiltott cselekményről vagy mulasztásról az illetékes hatóságnál azonnal jelentés teendő.

II. Tűzvész esetén köteles, ugy a csendőr, mint a rendőr a vész helyén megjelenni s ott első sorban a rend fentartásáról és a megmentett vagyont őrzéséről gondoskodni, e célból köteles a tűz színhelyén a tűzoltóság részére szükséges szabad térről, az ott lévő ácsorgó közönséget eltávolítani s távol tartani s általában a rendre felügyelni, a megmentett tárgyakat őrizetbe venni, vagy azok őrizetéről gondoskodni; továbbá a tűzoltók elégtelensége, vagy a parancsnok felhívása esetén a fecskendőkhez szükséges nyomolegényiségnek, a tűznél jelenlevő néző közönség vagy a községi lakosság köréből leendő megszerzéséről, nemkülönben a vizsállításhoz szükséges egyének és fogatok megszerzéséről és biztosításáról a községi előjáróság igénybevétele mellett gondoskodni, mi okból betanítandók a vizszerzés és szállítás módozataira. Továbbá a tűz keletkezési okát kinyomozni s erről jelentést tenni. Végül kötelesek a tűznél a rendetlenkedőket és engedetlenkedőket az illetékes hatóságnál feljelenteni

III. Betanítandók a tűzoltószerek gondozására, kezelésére és a fecskendők működési zavarainak mikénti elhárítására, hogy a községekbeni megjelenésük alkalmával a hiányokat felismerhessék, ugy ezen, valamint tűz alkalmával a hiányok és zavarok megszüntetését teljesíthessék, vagy annak mikénti elhárítására és megszüntetésére utbaigazítást adhassanak.

IV. Betanítandók lennének rövid kivonatban a „tűzoltásra“ (taktikára) is, hogy különösen pusztákon, tanyakon előforduló tüzeseteknél, hol tűzoltóság a legritkább helyen van, a védelem és a tűz mikénti oltására nézve utbaigazítással szolgálhassanak, különösen pedig, hogy szolgálatból kilépésük után állandó lakhelyük községe tűzoltóságának szükség esetén oktatói

Az emberéletben és vagyonban nagy károkat okozó tüzesetek szükségessé teszik, hogy az éghető anyagok tűzbiztossá tételével újlag és behatóan foglalkozzunk. Ez anyagok közül főleg kettő jó tekintetbe: a fa és a szövetek. Ezuttal csak a tűzoltóság, illetőleg tűzrendészet szempontjából fontos anyagokról akarok szólni, melyek szintén két főesetben alkalmazhatók u. m.: a *fa* mint tűzbiztos fa, épületeknél, árúcsarnokokban, emelvényeknél, lépcsőknél, stb. és a *szövetek* mint impregnált tűzbiztos szövetek díszleteknél, színházakban s általában nyilvános helyiségekben

A mi a fát illeti, ugy ama gondolat, hogy az tűzbiztosan impregnáltassék, nem új gondolat. Ezen irányban sok kísérletezés folyt már részint kedvező, részint kedvezőtlen eredménnyel.

Mindenekelőtt jogosan kívánhatjuk ugyanis azt, hogy az impregnálás által a fa belső szerkezete, annak rugalmassága és szilárdsága ne változzék, megmunkálhatósága a régi maradjon és hogy a tűzbiztossága állandó, mondhatni mindig változatlan legyen. Első kísérleteimnél, melyeket majd egy negyed század előtt kezdtem meg s melyeket 1881-ben befejeztem tekintettem, rendkívüli nehézségeket kellett leküzdenem.

Akkori időben ugyanis nem tudták méltányolni ezen felfedezést. Csak az utóbbi esztendőben, midőn a tűzbiztos fa iránti szükségérzet nagy lett, érvényesülhetett akkori találmányom, melynek elvitázhatatlan előnyeit számos tárgyilagos vizsgálat teljesen bebizonyította, úgy hogy ezen kérdés most már megoldottnak tekinthető.

Módszerem alapvonásai ezek:

A fa sókkal, melyek oldott állapotban alkal-

Ha a fa keresztmetszetét nézzük, már szabad szemmel is megkülönböztethetjük a legutóbb működésben volt farészt a hám-réteget, a valamivel sötétebb geszt-rétegtől. Az előbbi réteg az, mely a fa életműködéséhez szükséges, a mennyiben azon mennek végig a földből kivont sóoldatok, melyek a fa levelei felé vitetnek. Ezen réteg telítendő impregnálás céljából legkönnyebben, a legkülönbözőbb sóoldatokkal. Sokkal nehezebb az eljárás a geszt-rétegnél, mely már alig szolgál nedvvezetéshez és sokkal tömörebb szerkezetű mint az előbbi réteg. Az az eljárás, hogy az impregnáló folyadékot légritkítással avagy sűrített levegővel a fa belső szerkezetébe benyomjuk, alig felel meg a kívánt célnek.

Az egyedüli fizikai segédeszköz a telítésre a magasabb hőfokok alkalmazása Ezen elv alapján számos feltaláló a fát kazánokban, nyomás alatt főzte és amellett még magas hőfokoknak vetette alá. Hogy ezáltal a fa szerkezete meglehetősen szenved, nem szorul bővebb magyarázatra. Ezeket a bajokon én egy elég szerencsésen összeválogatott s alkalmasabb só-keverék által segítettém, miáltal a sejtfalak átbocsátó képessége tetemesen növekedett, de még inkább azért, hogy az impregnáló folyadék fajsúlyát, szabad Ammon hozzáadása által kisebbittem. Ezen folyamat ca 50°—60° C. hőfoknál megy végbe. Az alkalmazott vegyszer egy egyetlen keverékből áll, t. i. Ammoniak-nak, *kén- és bórsavas* összetételéből. Ezen vegszerrel impregnált fa tűzbiztossága az alkalmazott keverék állandósága és a bórsavnak antiseptikus hatása folytán mondhatni mindig állandó marad. A fa anyaga maga, a cellulosa semmiféle változást ezáltal nem szenved, mely állápontra már kísérletezéseim kezdetén is fősúlyt fektettem. A vegyszerek elosztása ez esetben, teljesen egyenletes és mondhatni mechanikai. Ezáltal legjobban

A török császár tűzoltósága.

A török tűzoltóságról azon a réven, hogy 1874. óta, a mi Széchenyi Ödön grófunk áll az élén, a kit egyetlen Konstantinápolyban megfordult honfitársunk sem mulasztott el felkeresni, az altábornagy ur ő excellentiájának minden kötelességszerű tartózkodása dacára is meglehetősen tájékozva valánk. S engem, a ki október 2-án Constanza érintésével, a Fekete tengeren át, most először, de végre szintén eljutottam a Bosporus partján oly remeken fekvő török fővárosba, nem is ez a tűzoltóság érdekelt első sorban.

Minden tájékozottság dacára is meglehetősen izgatott azonban a kérdés, vajjon részt vesz-e Konstantinápoly abban az Európa és Amerikaszerzte megindult föllendülésben, haladásban, a mely tűzoltói téren és főleg a megelőző tűzrendészet terén immár kétségtelen.

De konstatálni vagyok kénytelen, hogy e tekintetben itt csaknem teljes mozdulatlanság uralkodik. A török tűzrendészeti viszonyok rosszak, mert a tüzek kitörése okának megelőző intézkedések utján való kiküszöbölésével ma sem foglalkoznak. Az összes haladás abban kulminál, hogy míg előbb egy tűznél 1600-nál több ház lett a lángok martalék s később 3—400-ra redu-

kálódott az egy-egy tűzvésznel leégő házak száma: ma már az is nagy tűz, hogyha 60—80 ház esik egyszerre áldozatul.

A tűzoltóság tehát, melyet tökéletessége mai fokára Széchenyi Ödön emelt, jól megállja a helyét.

Pedig már maga az építkezés rendszere is felette megnehezíti a tűzoltóság munkáját. Sokszor ma sem tudnak gátat vetni a tűz tovaterjedésének másképp, mint azzal a régi móddal, hogy az e célra készült bontó eszközzel bontják le a házat, a melynél a tüzet feltartóztatni remélik. Horoggal ellátott 4 méteres láncan, hosszú, erős kötél van, a melylyel körülfogják és lerántják a kiszemelt faházat, hogy így a tűz tápanyag hiányában ne harapózhassék tovább.

Ehez természetesen nagy embererő szükséges, de ezt a konstantinápolyi tűzoltóság könnyen állíthatja sikra, mert katonákból áll és állománya — beleértve a császári palota 250-főnyi tűzörségét is — 3200—3600 között variál.

* * *

A tűzoltóság szervezete ma a következő: van egy altábornagy-főparancsnok, ez Széchenyi Ödön basa, azután egy helyettes-főparancsnok-admirális; továbbá egy brigád-generális, 2 ezredes, 3 alezredes s a 4 zászlóalj

tudtam megőrizni a fa természetes tulajdonságait. Erősebben ható vegyszerek alkalmazása, melyek a cellulosát már megtámadják, a fa jó tulajdonait lényegesen veszélyeztetik s ezen irányban legutóbb tett kísérleti sorozat, szomorú eredményeket mutatott.

Mint már említém, a fa tűzbiztonsága ezen módszerem alkalmazása által teljesen hasznavehetőnek bizonyult s annak tartóssága az előbb említett önkéntelen várakozási idő alatt, hasonlóan teljesen bebizonyosodott. Ugyanis olyan fadarabokat, melyeket 1881-ben impregnáltam, 14 év múlva egy szakközeg behatóan megvizsgált s ezen alkalommal csak változatlan tűzbiztonságát észlelte azoknak. Tehát mi már rendelkezünk most oly fával, mely nemcsak tűzbiztos, hanem ebbeli tulajdonságait állandóan megtartja.

De miért alkalmaztatik az ilyen tűzbiztos fa oly kis mértékben? Az ember azt hinné, hogy az ácsok és asztalosok örömet alkalmaznák ezt a könnyen megmunkálható anyagot mindenütt, hol éppen a tűzbiztonság szempontjából követ avagy vasat kellett alkalmazni. De éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk. A 80-as években, midőn módszereimet ismertetni kezdtem, gyakran oly kijelentést tettem velem szemben egyes építésszek, de még biztosító társulatok is, hogy nekik éppen kedvező ama körülmény, hogy a fa elég, mert ha egy épület sem égne le, ugy nem lehetne annyi alkalmat találni új építkezések elvállalására s az emberek nem biztosítanak többé épületeiket. Tehát a mérvadó körökben a fának tűz által történő elpusztulása épe séggel kívánatos. Változás itt csak ugy állhatna elő, ha a hatóságok egyes konkrét esetekben előírnák azt, hogy hol alkalmazandó tűzbiztos fa. Ez az egyedüli mód, melylyel célt lehet éni.

A szövetek impregnálásáról szólva, e helyen csak a színházi és más egyéb közhelyeken használt díszletek tűzbiztossá tételéről akarok szólni, miután csak ezek bírnak reánk nézve fontos-

sággal. Bármennyire is tökéletesbitik tűzbiztonság szempontjából a színházak technikai és más egyéb berendezését, véleményem szerint oly tűzvésszek, mint a bécsi Ringtheatertől kezdve legutóbb a csikagói Iroquois-színház égéséig támadtak, egyesegyedül azáltal kerülhetők el, hogy a színházban használt szöveteket impregnálás által tűzbiztossá tesszük.

Mindazok, kik a legutóbbi időben a színházi tűzesetekről értekeztek, az okát annak, hogy ily tűzvész alkalmával annyi ember jár szerencsétlenül, egyedül a rendszerint fellépő fejvesztettségben találják. És ez ellen nem használt semmit a leg-tökéletesebb technikai berendezés sem, mint vasfüggönyök, füstelvezetés, záporkészülékek stb., mert a mint a közönség tüzet lát, elveszti önuralmát és vad sietséggel rohan a kijáratok felé, daczára annak, hogy sikerül a tüzet a technikai berendezések segítségével 10 perc alatt elfojtani és a füstöt teljesen elvezetni. Ezért az ily szerencsétlenségek elkerülésének egyedüli hathatós módja az, hogy meggátoljuk a szövetek tűzbiztos impregnálása által a tűz kitörésének lehetőségét. Itt legyen szabad nekem megemlítenem, hogy 30 esztendőn át szóval és írásban mindig ezen állásponton voltam és azt védelmeztem. A színházi vezetőségek ellen-szenve ilyen impregnálások ellen köztudomásu dolog, mert ezek nekik oly kiadásokat okoznak, melyekből semmi közvetlen hasznuk nincs, sőt néha káruk van, melyek a díszleteket egyszerűen tönkre teszik. Tehát ellenszenvük egyrészt jogosult. Kívánatos lenne ezért, hogy a hatóságok csak az olyan impregnálásokat engednék meg, melyek a szövetek tartósságát, valamint színét nem támadják meg.

Itt meg kell említenem, hogy a nem valódi festékek alkalmazása s ebből kifolyólag ama körülmény, hogy az impregnált szövetek nem voltak szintartók, nagyon ártott ez eljárás hírnevének. Minden, még a legkisebb mérvű impregnálás is tulajdonképen egy vegyi folyamat s hogy ezalatt

mindegyikében 2 őrnagy, 3 alőrnagy közülök 1 gépészmérnök, 4 kapitány, 4 főhadnagy, 4 hadnagy.

Az adminisztratív teendők részére van 1 főintendáns, 1 főezred-titkár (alőrnagyi rangban) és 1—2 titkár kapitányi rangban. Ezekon kívül van egy táviró tiszt, habár saját táviró vonaluk nincsen s így az is megtörténik, hogy fontos állami táviratok vétele miatt — tűzjelzésre a vonal nem használható.

A tűzoltók 6 laktányában vannak elhelyezve. A városnak körülbelül közepén álló laktányát meg is tekintetem; a kapujánál tűzoltó-katona áll őrt. Ezen laktánya tulajdonképen csak szerház és vele szemben körülbelül 200 lépésnyire áll a legénységi laktánya.

A szerház egy 30 év előtt épült fészerszerű alkotmány, a melynek egyik része omeletes, az inspectiós 60 főnyi legénység számára. Ez képezi egyuttal a mászóházat is. Az épületet az idő viszontagsága megviselte, jelenleg azonban annak újbóli felépítése már tervebe van véve. A szerház egy sarok területen fekszik s így 2 irányban tudnak a szerekek kivonulni. Hátránya az, hogy nincsen a legénységi laktányával egybekötve és hogy tűz esetén a szemközti laktányából futnak át a lovakkal.

Újában minden tűzhöz ugróponyvával vonulnak ki itt is s minden tűznél szerelik is, azt, minden külön utasítás bevárása nélkül!

Megnéhezíti helyzetüket, hogy a város egy részében nincsen vízvezeték s az utcák nagy része oly meredek, hogy kocsival meg sem közelíthető s a szereket is csak emberi erővel szállíthatják a tűz színhelyére.

A szerház főbb felszerelése: 1 fekvő hengerű gőzfecskendő (összesen 6 gőzfecskendőjük van) 4 drb. régi szerkezetű kocsifecskendő, a melyeknek nyomórúdjai vasból vannak, továbbá tömlőszállító kocsik és több apró szer. E szerházban összesen 16 szer van, a melyekkel könnyen vonulhatnak ki a nagy udvaron keresztül, a mely oly nagy, hogy nagyobb gyakorlatok tartására is alkalmas. E szerházban találkoztam újra gróf Széchenyinek a már Berlinben (1901.) látott saját szerkezetű fáklýáival, a melyek rézből vannak és az égő folyadékot egy kis dugattyúval légnyomással juttatják a kanóchoz, ha a kis tartály már kiapadt. A gyakorlati egykaru mászólétrájuk ugyanolyan, mint a magyar létra. Van továbbá a török tűzoltóságának 5 hajó gőzfecskendője, a melyek közül 4 magyar gyártmányu s ezeket előttem igen dicsérték.

A szerház udvarában van az asztalos és kovács műhely, a melyek igen jónak bizonyulnak tekintettel arra, hogy csekélyebb javítás alatt nem kell a szert nélkülözni és a szerek állandó szakszerű kezelés és vizsgálás alatt állanak. Ezen az órségén 1200 ember nyer elhelyezést.

Magába a legénységi laktányába be nem juthattam, mert ahöz császári engedély kell, a melyet idő hiányában meg nem szerezhettem.

A török tűzoltók fegyelmezettek s mint hallom igen könnyen tanulnak azaz fogékonyak.

Érdekel volna a gyakorlatuk, de azt csak 3 nap múlva leendett alkalmam látni. Azt azonban be nem várhattam, mert utam Szófiába vezetett, a melynek tűz-

hatjuk az *anilinfestékeket*, melyeket élénk színű következtében általában alkalmaznak, de melyek színüket nem tartják meg állandóan.

Művészörök felismerték azt a kárt, melyet ily rossz festanyagoknak alkalmazása okozott és ezen festanyagok elleni tiltakozásra készítette őket. Ha ezen mozgalom utat talál színházi festőkörökbe is, úgy sokat értünk el abban az irányban, hogy a festmények elpusztítására irányuló panaszokat elnémissük. Mindég előrebocsájtva, hogy a telítő folyadék nem tartalmaz semmi maró vagy éles anyagokat, melyek még jó festanyagokat és magát a tárgyat is megtámadják. Az is ki volt kötve, hogy semmi titkos szerek, hanem csak a szabadalmi törvény által védett és ismert összetételű telítő anyagok használtassanak. Azonban még a telítő anyag alkotó részeinek elméleti ismerete sem nyújt kellő biztosítékot az irányban, hogy a szer maga jó-e és nem-e ártalmas. Itt egyedül a gyakorlat dönthet. Hisz a szabadalom maga sem mondja azt, hogy az eljárás értékkel bír, hanem csak azt, hogy új az eljárás. De az újabb itt sem mindég a legjobb. És épen régi bevált dolog lehet az, a mi szabadalmilag nincs is védve, de dacára annak, jó.

Ellenben nagyon helyes, ha arra törekszünk, hogy a telítés szakemberek és a dologban jártas egyének által történjék. A hogy a dolgok ma állnak, úgy csaknem minden színpadi mester és festőnek meg van a maga recipéje, melyet valahol beszerezve, aszerint telít vigan. A mennyiben pedig rendszeren csak nagy tűzvédek indítanak a dolgok kipróbálására, nincs is semmi biztosítékunk, hogy a feltételezett tűzbiztonság tényleg fenforog-e. Ezen eljárással mindenestre szakítani kell, a telítési eljárások kipróbálандók és csak olyanok bocsájtandók alkalmazásba, a melyeknek kitapasztalt jóságára kétségbevonhatatlan tények által beigazolható.

Szóljunk még pár szót a telített anyagoknak, az egészségre állítólag ártalmas porzásáról. A porzás megakadályozásának egyedüli módja, ha a telítő anyag csak a sejtek belsejében rakódik le s kívül nem is található. De akkor a tárgyak nem tűzmentesek, mert akkor a növényi vagy állati szövet-rostok külső falai előbb el kell hogy égjenek, hogy a bennök lerakódott telítő anyag kifejthesse hatását. Ezzel tehát nem értünk célt. A telítő anyagnak tehát a tárgyak külső felületét is be kell vonni.

Azonban ezen réteg lassu elporzásának teljes megakadályozására nincsenek eszközeink. A sóréteget még valamely gelatines vagy más hasonló réteggel fedhetjük. Azonban ezen külső burok is a hőségtől egészen megmerevedik és idővel lepattogzik és a sóréteget feltárja. Elméletileg tehát, nézetem szerint, erre nincsenek eszközeink. A gyakorlatban azonban a dolog nem oly veszedelmes. Ha a vízűvegtől eltekintünk, a mely mindenestre erősen porzik és *egészségtelen* s ezért ilyen célokra határozottan el volna tiltandó, úgy azon sómennyiségek, melyek tényleg elporlódnak (a melyek természetesen nem szabad, hogy az egészségre ártalmasak legyenek), oly minimalisak, hogy a többi közönséges por, festék és enyv részecskék között, melyek a diszletek használatánál mindég elszállnak, tekintetbe sem jöhetnek; és káros behatásuk mindenestre ki van zárva. Ezen pormennyiség csekélységét kis gondolkodás után elképzelhetjük. Ha kiszámítjuk, hogy az impregnálásnál a diszletre mennyi só rakódik le, és hány év telik el, míg ezen só csak részben is eltűnik; úgy meglátjuk, hogy az esténkénti előadások alatt mily kevés milligramm válik le és hogy mily kis része ezen

telítés iránti ellenszenv szunyogból elefántot csinált.

Ama kívánság, hogy a diszletek a befestés előtt teljesen telítessenek, bizonyára jogos, mert csak ily módon érhető el a tűzbiztonság maximuma. De nem tételezhető fel a színházak vezetőségéről, hogy teljes készletüket félre csapják és mindent ujonnan szerezzenek be. A jelenlegi körülmények között a meglévő diszleteknek telítésével számolnunk kell. Ha ezt szakszerűen és lelkiismeretesen végezzük, akkor a tűzvédelem itt is teljesen megfelelő. Hasonlóan a fánál is. A fát minden rétegében telíteni csak új színházak építésénél vihetjük keresztül. Már meglévő faszerkezetek csak külső burkolattal láthatók el. De itt is az a feladata a hatóságoknak, hogy az évtizedeken át kipróbált legjobb oldatokat megállapítsák és azok alkalmazását elrendeljék.

Ha a fánál a tűzvédelem tartóssága már bebizonyított dolog és a kopás természetszerűleg nagy nem lehet, úgy ellenkezőleg a szöveteknél a tűzvédelem tartósságát illetőleg még kísérletek volna rendezendők. És e tekintetben oly javaslatom lenne, mely ezen kérdést teljesen megoldhatná.

Azon szempontból indultam ki, hogy e tekintetben elméleti okoskodások célra nem vezetnek és csakis a gyakorlat dönthet; de a szükséges kísérletek ne legyenek kisarányúak, hanem a tényleges viszonyokhoz alkalmazkodjanak.

Ab ovo az állapítandó meg, hogy milyen telítő szer veendő alkalmazásba és a kísérleteknél csak egyedül az constatólandó, hogy a kísérleti diszletnél telítése után a meggyulladás lehetősége tényleg ki legyen zárva.

A színpadon alkalmazott diszletek, alkalmazásuk gyakorisága és anyaguk minősége szerint öt csoportra oszlanak.

1. Állandó függönyrészek, a színpadnyílás keretében, melyeket soha föl nem göngyölitenek, hanem évenként talán egyszer levesznek s leporoznak.

2. a) Szuffiták, ritkán használva, legtöbbször göngyölitetlenül; b) kulisszák, fakeretre feszítve és oldalfalak, egyaránt göngyölitetlenül.

3. Gyakoribb használatban levő elő- és háttér-függönyök, föl- és legöngyölitve.

4. Diszitésrészek kihajlásokkal, pl. építészeti, lombdiszitések, a melyeket zsinorhálóval (lombgaze-szövet) merevitenek.

5. Támasztékok, lécek részben fából, részben fából és vászonból. Kétségbevonhatatlanul világos, hogy az e fajta diszitések tűzállóságának megmaradása ezek gyakorlati igénybevételének gyakoriságától függ. Itt azonban még külön is tekintetbe veendő, vajjon a vásznat befestése előtt, úgy szólván nyers állapotában telítették, vagy már befestve telítjük azt? Az első esetben a vásznat rendszeren fűrdőbe tesszük, mindkét oldalán megnedvesítjük s így a telítő folyadék teljesen behatolhat a szövet rostszálaiba. A második esetben a vászonnak csak a hátsó oldalát (visszáját) nedvesítjük be a telítő anyaggal, a melylyel az elején levő festésre való tekintettel nagyon óvatosan kell bánni.

Állíthatjuk, hogy az első esetben a tűzállóság sokkal tartósabb, mint a másodikban.

Hasonlóképp áll a dolog a lombgaze szövetnél. Hogy a tűzállóság tartóságáról tájékoztatást nyerhessünk, azt ajánlom, hogy:

Készíttessünk a fentemlített 5 csoportnak megfelelőleg nagy diszleteket (az előfüggönyöknél 5×4 m.) kétféle kivitelben. Az elsőnél festessünk a már telített vászonra, a másodikat csak a festés után telítessük. Egyébként pedig a színpadokon szokásos módon állíttassuk elő és szerelteszük föl.

A 3. és 4. csoporthoz tartozó diszleteket napon-

ként két e czélra kirendelt ember a szinpadí disztés módja szerint napjában mondjuk ugy 30-szor göngyöltse föl és le. A 2. b) és 5. csoporthoz tartozó tárgyakat hasonlóképp napjában 30-szor állíttassuk föl, vitessük el és fektessük egymásra.

Az 1. és 2. a) csoportnál egészben véve csak mintegy 30-szori ily kezelés szükséges.

Minden 100-ik használat után vágjunk ki a díszletek alsó, felső részéből s közepéből egyenlő darabokat s vizsgáljuk meg Bunzen-égőn. Így folytatjuk ezt körülbelül a 2000-ik használatig s ekként körülbelül 5 évi tartósság határpontját értük el, föltéve, hogy minden egyes darab minden este használatba vétetnék.

Minden nehézség nélkül el fogják hinni azt, hogy ily eset aligha található bármely szinpadnál is. Mert előreláthatólag a díszlet ily gyakori használatánál ugy a festés, mint maga a vászon-szövet oly hiányokat fog mutatni, hogy a díszlet javítása, vagy kicselezése föltétlenül szükségessé válik.

Ezt az erőpróbát azonban szükségesnek tartom, hogy az illetékes, a felelősséget viselő közegeknek számokban kifejezett ítéletet lehessen kezükbe adni. Ha évek során gyűjtött számadatokat tudunk majd előterjeszteni, melyek a szövetek tűzálló telítését kívánatosnak mutatják, akkor felelhetünk majd a főntebb érintett kérdésre, hogyan és mi módon kell a díszleteknek és a díszletek jelenlegi tűzmentesítésének időszakonkinti megvizsgálását végezni, mert hogy a díszletekből félévenként darabokat vágunk ki, az aligha vihető keresztül.

E tekintetben is volna egy gyakorlati javaslatom A 3. és 4. csoport tárgyainak be nem festett oldalára — a telítés előtt — varrassunk fel helyenkint megfelelő nagy, mintegy $\frac{1}{2}$ m² nagyságú vászondarabot. Ez a darab az egészszel együtt telítődik, s ebből a darabból, mely az egész díszlet minden viszontagságán s elhasználásán átesik, lehet időnként a tűzpróba-hoz szükséges darabokat kivágni.

Azt hiszem, ilyféle kísérletezéssel lehetséges véglegesen megállapítani azt, hogy a telítés egyáltalában minő védelmet nyújt. S ha még majd ehhez hozzájárul a létező legjobb anyagok kiválasztása s hivatalos megvizsgálása. akkor talán szilárd alapot nyer végre az a törekvés, hogy a színházak vezetőségét *kényserítsük* arra, hogy legyen gondjuk közönségük megvédelmezésére is.

Még egyszer óvnom kell mindenkit az elől, hogy a biztosságot a technikában keressük, a mint eddig mindig történt, s a mint újabban megint fölkarolni kezdik, hacsak az illetékes köröket nyomós bizonyítékokkal és tényekkel meg nem győzzük arról, hogy a technikának ebben a tekintetben a második sorba kell szorulnia, hogy a fősúlyt a kémiában található védekezésre kell fektetni, mely a tűz előfordulását egyáltalán kizárja.

A jövő jelszava a tűz *megelőzése*, nem leküzdése, kell, hogy legyen.

Ha a közönség egész biztosan tudja azt, hogy a szinpadon tűz egyáltalán nem üthet ki, akkor nem fogja azt nyugalmából kihozni a színházban előfordulható másféle eset, mint egy néző hirtelen rosszulléte, egyes személyek tetteges veszekedése, egy zsöllye eltörése, stb. s a pániknak ezen a helyen egyszersmindenkorra véget vetettünk.

Tisztelt gyülekezet! Elhíhetik, miszerint felette sajnálom, hogy e helyen nem beszélhetek Önökhöz minden nyelven, mint az apostolok tettek. Nekem is van evangéliumom, a melyet majdnem 30 év óta hirdetek és a melyből ma, ily illusztris társaság előtt, egy részt eimondhattam. Eddig kiáltó szó voltam a pusztában; ha az idők beteljesednek és

takar, a ki felállította azt az axiómát és azt mindhalálíg védte, hogy a tűzoltás, a tűzrendészet jövője a chemiáé.

* * *

E felolvasás legérdekesebb részét azok a kísérletek képezték, melyekkel egy Bunzen-lámpa segítségével, az impregnált szöveteknek az ellenállását a lángok behatásával szemben, a hallgatóság szemeláttára demonstrálta a felolvasó.

Gautsch Konrád érdekes kísérleteit, védnökünk, József főherceg előtt, Alcsuthon is, megismételte.

Körrendelet

a tűzoltókötelesek összeírása tárgyában.

Vármegyénk tűzrendészeti szabályrendeletének 36. §-a értelmében a községek előljárói kötelesek a tűzoltásra kötelezetteknek, valamint a személyes szolgálati kötelezettség alul magukat megváltani szándékozókknak névjegyzékét évenként november elsejéig a következő évre előkészíteni, évenként november hó 1-től 15-ig közszemlére kitenni, a 37. § értelmében pedig az esetleges észrevételek felett határozni.

Utasítom tehát ezim, hogy ezen névjegyzékek egybeállítására körül ezen rendeletem és az idézett szabályrendelet értelmében járjon el, a névjegyzékeket az előirt határidőre készíttesse el, azokat november hó 1-től 15-ig közszemlére tétesse ki, az azok ellen esetleg beadandó észrevételeket a szabályrendelet 7. §-a által előirt uton tárgyalassa le.

Felhivom egyidejűleg arra is, hogy a közszemlére kitétel iránt megállapított határidő lejártja, illetőleg az észrevételek jogerős letárgyalása után arról, hogy a községben hányan vannak a kötelezett tűzoltók és ezen kötelezettségüket hányan váltják meg, összesen mennyi váltságdíjat fizetnek, december hó 1-ig az illetékes járási tűzfelügyelőhöz (Hivatalos Lap 15. számában felsorolva) tegyenek számszerű jelentést.

Továbbá felhivom a járási tűzfelügyelő urat, hogy az ekkép hozzájuk beérkező községi jelentések alapján a kötelezett tűzoltók számát és a váltságdíjat fizetők váltság-összegét közszemlére állítsák össze s december hó 15-ig a vármegyei Tűzoltószövetséghez terjesszék be, azon községek neveit pedig, melyek a kimutatást hozzájuk december hó 1-ig nem küldik be, nálam jelentésük be.

Végül felhivom a községi és körjegyzőket, hogy ezen rendeletem végrehajtását és az előirt határidők betartását saját közbenjárásukkal mozdítsák elő.

Veszprém, 1904. évi szeptember hó 16-án.

Kotler Sándor s. k.

alispán.

* **Folyékony világítógáz.** Blau német vegyész folyékony alakban állított elő világítógázt, olyformán, hogy azt nem sűrítethet alkatrészeitől megszabadítva, nagy nyomás alatt folyékonytájjá sajtoltta össze és így nagyon erős falu edényekbe töltve forgalomba hozta. A folyékony gáz ideális világítószer, melyet nem kell előbb, mint a gázt, megvilágítani, hanem azonnal megvilágítja a szobát.

előkelő posztójához teljességgel nem illő maradottságának, illetékes hatóságához a következő beadványt intézte:

Tekintetes városi Tanács!

Pozsony városa vagy másfél évtized óta örvendetesen gyarapodik; lakott területe nőttön nő és terjed ujaob meg ujaob gyári és egyéb ipartelemek keletkeznek, a fűtési és világítási berendezések napról-napra szaporodnak.

Ámde ezen gyarapodásnak természetes következménye az, hogy a tűzveszély lehetősége is fokozódik; ha tehát ezen fokozottabb tűzveszély mellett városunk tűzbiztonságáról kellő módon és kötelességszerűleg gondoskodni akarunk, akkor tűzoltóságunknak felkészültségét is összehangzásba kell hoznunk ezen változott viszonyokkal, azt is fokoznunk kell.

Tíz év előtt, mikor a központi szertárt elfoglaltuk, midőn még a város terjeszkedése nem öltött új arányokat, s a tűzveszély lehetősége sem volt oly fokú, mint napjainkban, akkor egy hat emberből álló hivatásos tűz-őrséget létesítettünk, hogy legalább nappali tűzeseteknél gondoskodva legyen gyors és szakszerű védelemről.

Ámde ezen állandó tűzőrség, mely már eredetileg is tulcsekély számban lett szervezve, manapság egyáltalában nem elegendő; nemcsak a fent említett gyarapodásnál fogva, hanem azért is, mert a tűzvédelemben is lényeges haladás észlelhető, melylyel nekünk is lépést kell tartanunk és ennél fogva modern oltógépeket és szereket kellett alkalmaznunk és szaporítanunk, ezek kezelésére pedig — hogy valóban hasznukat vehessük — több ember szükséges.

Hogy ezek daczára mindeddig képesek voltunk az előfordult tűzeseteket sikeresen legyőzni és katasztrófákat elkerülni, ezt egyrészt a véletlenül beállott kedvező körülményeknek, másrészt pedig főleg építőszakmunkásokból toborzott tűzoltó-legénységünk áldozatkészségének és kézi ügyességének köszönhetjük, mert számuknál fogva ők sem volnának elég erősek, hogy kiterjedt tűzvész esetén hathatós védelmet nyújtsanak.

Általánosan elismert igazság, hogy a tűzeseteknél a leghathatósabb védelem a tűz kezdetén nyújtható; tehát a tűzoltóságunk mennél gyorsabb megjelenése a színhelyen, a sikernek előfeltétele.

Önk. tűzoltó-legénységünk azonban már foglalkozásánál fogva sem jelenhetik meg azonnal a tűz kiütése után; vásár- és ünnepnapokon pedig nem lehet tőle kívánni, hogy állandóan otthon tartózkodjék és esetleges riadó alkalmával mindig kéznél legyen: azért szükséges, hogy az állandó tűzőrség mindig oly számban legyen jelen, hogy a tűzeseteknél oly fontos első segílyt sikeresen nyújthassa.

A helybeli tűzoltó-intézménynek az országuti szertárban levő központosításánál fogva minden tűzoltó-vonatonak legalább is három szerből kell állania (más városokban ezekből öt, egészen hat van eirendelve), melyek szerelése legalább is tizenkét embert követel meg, holott nekünk erre tényleg csak négy ember áll rendelkezésre, mert a hat hivatásos tűzoltó-legény közül egyik a távbeszélőnél van, azt elhagynia nem szabad, egy ember pedig naponta szolgálat alul ment, vagyis szabad; a szolgálatban levő négy tűzoltó tehát, a mint tüzet jeleznek, az első szerrel (általános szerkocsival) kivonul — miután annak valóban értelme nem volna szereket szerelő-legénység nélkül kivonultatni, a többi szükséges szerek elbocsájtásával addig, míg a riasztás következtében az önkéntes tűzoltó-legénység sorából egymás után a megfelelő szerelő legénység a szertárban összegyűlt, — már most várni kell, mi által gyakran a leghatásosabb — a legértékesebb első perczek eltékozzoltnak; percek, melyek kedvezőtlen viszonyok közt a késedelem áldozataként emberéletet is követelhetnek. A kért

tűz esetére is gondoskodva lenne.

A tűzoltás taktikája logikusan azt írja elő, hogy minden jelezett tüzet a legrövidebb időn belül és rendelkezésre álló minden eszközzel meg kell támadni, az oltásművelet teljes sikere csakis ezen meg nem dönthető alapelvtől függ. Azért is mindenütt, a hol kielégítő tűzvédelemre sulyt fektetnek, a tűzoltó-szolgálatot akkép iparkodnak kialakítani, hogy egyrészt a tűzvész jelzése bárki által és a legrövidebb uton a tűzőrséghez juthasson (önműködő tűzjelzők, tűztávirda által), másrészt pedig a tűzoltóságnak berendezésével akkép, hogy az első tűzoltóvonat majdnem a nyert tűzjelzéssel egyidejűleg, tehát néhány másodperc után már a vész helyére elindítható legyen.

Önműködő tűzjelzők és tűztávirda hiányában tűzjelzéseket vagy távbeszélő útján, vagy éppen szóbelileg kapunk s ámbár ez már magában véve is késleltetést jelent, mely a tűz által fenyegetettek előtt végfelenségnak tűnik, de erkölcsileg mi is szenvedünk, ha nekünk már kifejtett kártüzet jelentenek be.

A tűzoltóság természetesen egyebet nem tehet, mint kötelességét teljesíteni. Mibebeli kötelességünknek polgártársaink érdekében ugyakarunk megfelelni, mint az modern alapon felépített és haladó intézményhez illik s nem akarjuk magunkat a bámuló közönség gunyjának tovább kitenni, mint jelenlegi helyzetünkben, amidőn kényszerítve vagyunk szereinkkel nappal *részletekben* jelenni meg a vész helyén! A nagyközönség éppen nem ismeri tűzjelzésünk hiányosságát és nappali készülségünk csekély voltát s ebből a legjogosulatlanabb gunyolódások erednek. A tűzoltás ideje alatt a távbeszélőnél szolgálatot tevő emberünkön kívül senki sincs a szertárban, mert önkéntes tűzoltóink vagy a vész helyére sietnek a legrövidebb uton, vagy mint előbb jeleztük, a szerekekkel vonulnak ki és ha — mint az már megtörtént — időközben egy második tűz, vagy szeles időben két vagy három kéménytűz is jeleztetik, jelenlegi viszonyaink közt nem vagyunk azon helyzetben, hogy a megkívánt segílyt nyújthassuk vagy csak hosszabb idő elteltével, a mikor már az első vész helyről a legénység oda rendelhető.

Hogy ez állapotok oly város tűzoltó-intézményében, mint a minő Pozsony, valóban szegyenletesek és hosszabb időre tarthatatlanok, bárki elismerheti és ha ezen állapotok orvoslását már évek előtt nem sürgettük, csakis a város pénzügyi viszonyaira voltunk tekintettel, mert egyletünk pénztára a város járulékanak felemelése nélkül hivatásos tűzoltóink létszámának felemelésével járó elkerülhetetlen többköltséget nem viselheti.

A közeli multnak valóban ijesztő tűzstatisztikája s a tekintetes városi hatósággal szemben fennálló felelősségünk igen behatóan intenek arra, hogy a hivatásos tűzőrség létszámának hatról *tizenhat emberre való felemelését* indítványozzuk; a közbiztosság okáért el nem mulasztható erkölcsi kötelességünk ez.

Pozsony városa majdnem 70,000 lakossal bir s hogy hazánk kisebb városai is, önkéntes tűzoltóságuk mellett, nagyobb létszámú hivatásos tűzőrséget állítanak a tűzoltó-szolgálatba és tartanak fenn állandóan, azt ezzel az országos statisztikai hivatalnak legutóbb gyűjtött adatai alapján szerkesztett, kimutatással igazoljuk.

Figyelmen kívül hagyva Budapest, Szeged, Szabadka, Arad, Debrecen, Kecskemét, Hódmezővásárhely, Fiume és Békéscsabát, csupán 15 várost sorolunk fel, u. m.:

Nagyvárad	a fizetett tűzoltók létszáma . . .	29
Sopron	„ „ „ „ . . .	19
Miskolcz	„ „ „ „ . . .	15
Kolozsvár	„ „ „ „ . . .	13
Versec	„ „ „ „ . . .	13
Kassa	„ „ „ „ . . .	12
Békésgyula	„ „ „ „ . . .	12

Nagykároly	a fizetett tűzoltók létszáma	10
Kunfélegyháza	"	9
Eperjes	"	8
Pécs	"	8
Eger	"	8
Makó	"	8
Pozsony	"	6
Zágráb	"	3

A mint ezen kimutatásból észlelhető, Pozsony, az ország második városa, tekintettel az állandó tűzoltók létszámára, utolsóelőtti helyen áll.

És e tűzoltóságok mellett mindenütt még önkéntes tűzoltóságok is állanak fenn, saját önálló parancsnoksággal, melyeket az illető községek szintén subventionálnak.

Hogy a hivatásos tűzoltóságok az önkéntes vagy kényszerítőtűzoltóság tartaléka nélkül feladatuknak egészen és teljesen megfelelni még a világvárosokban sem képesek, elegendően ismeretes és itt csak mellékesen legyen felemlítve. Amíg azonban Magyarország minden nagyobb városa a budapesti minta szerint hivatásos tűzoltóságot iparkodik szervezni, itt Pozsonyban a hivatásos tűzország legényállományának indítványozott felemelése által éppen az ellenkezőjét akarjuk elérni.

Mi az önkéntes tűzoltóságot nemcsak hogy erősíteni, hanem az 1888. évi 53883. számú tűzrendészeti kormányrendelet szerint mint legolcsóbb intézményt jövő időkre is fenntartani és ezzel egyidejűleg Pozsony város tűzvédelmének a város örvendetes föllendüléséhez képest megfelelő haladását óhajtuk biztosítani. Mivel azonban, amint már említettük, a foganatosítandó intézkedések többköltségeit az egylet jövedelméből fedezni lehetetlen, kivéve ha a városi járulékok megfelelően felemeltetnek, — azért a hivatásos őrséget, amint ez másutt is történt, teljesen városi kezelésbe venni és az önkéntes tűzoltóság parancsnokságának alárendelni volna a célnak legmegfelelőbb. Így a tűzoltótiszt városi hivatalnok, a legénység pedig városi szolgaszemélyzet lenne, akiknek eltartásáról és végellátásáról a fennálló szabványok szerint gondoskodva lenne, röviden mondva: ezen hivatásos őrségnek egyes emberei számára életre szóló állások létesíttetnének, a minnek az volna a következménye, hogy egyrészt a gyakori személyváltozás a legkisebb mértékre szállana le, másrészt pedig jól iskolázott és gyakorlatilag kipróbált embereket lehetne szolgálatba állítani.

A mi hivatásos tűzoltóink állása csak szükségben kiegészítőnek tekintetik és csak munka hiányában lesz elfoglalva, mert az egylet végeitartásukról gondoskodni nem bír, ember azonban, a kinek minden tűznél első gyanánt kell szembeszállnia a veszéllyel és e mellett egészségét, testi épségét, de még életét is kockáztatja, azonnal elhagyja a tűzoltó-szolgálatot, mihelyt más jövedelmezőbb és a mellett kevésbé veszélyes állást nyerhet. Hivatásos tűzoltónak lenni az imént említett viszonyok közt éppen senkinek sincs kedve, a miből azon kellemtelenség ered, hogy mindig új és újabb erőket kell iskoláztatni és begyakorolni, a mellett teljesen megbízható emberek felett mégsem rendelkezhetünk soha, pedig éppen a nehéz tűzoltószolgálat megbízható, amellyel egyes munkásokat követel, a mely tulajdonság csak hosszú évek gyakorlatával szereshető meg.

Tehát az intézménynek városi kezelésbe vétele által egyrészt a gyakori személyzetváltozás volna elkerülhető, másrészt pedig az első segélynyújtás szervezéséről is gondoskodni lehetne, a mennyiben az összes hivatásos tűzoltók ezen ágban is kiképezhetők és rögtöni baleseteknél segélynyújtásra kirendelhetők volnának, mert az őrség létszámának 16 emberre való felemelése által a szertárban tartalékőrségről mindig gondoskodva volna.

Indítványunk megtételénél valóban nem csupán csak szakszerű okok vezéreltek, hanem a városnak közérdeke is, mert sokkal kényelmesebb lett volna a dolgot úgy

Utóbbi szervezésénél első sorban a város lakosságának száma jönne tekintetbe, mert ez képezi a kulcsot a tűzoltó legénység számának megállapítására, 1000 lélekre egy tűzoltó esik, a kinek évi eltartási költsége átlag 2000 koronára rug, így a tűzország fenntartási költsége Pozsony városnak 70000 lakossal 70×2000 tehát évi 140000 koronábakerülne, a mivel szemben egyetlen bevételi tétel sem volna állítható és így ezen újabb kiadás feltehetően a városi pótdadó felemeléséhez vezetne. Pedig éppen ezt akarjuk elkerülni s az egy tiszt, két őrparancsnok és 13 legényből álló hivatásos tűzország szervezésével, azon helyzetbe jutnánk, hogy a tűzvédelem irányában támasztható minden jogos kívánságnak megfelelőhennék és még hozzá az önkéntes tűzoltóság is megerősödne, a hivatásos tűzország ezen újjászervezése által, úgy hogy hivatásos tűzoltóság felállítására évtizedekig gondolni sem kellene.

Ugy véljük, hogy ezen végcél elérésére a felmerülő 13427 korona 90 fillérnyi több költség egy Pozsony város rangjában álló közönség mérlegében nem volna nehéz tulsuly, annyival kevésbé, mert a képviselő testületnek módjában áll, más uton is, mint a városi pótdadó emelésével, a költségek fedezéséről gondoskodni, például egy városi tűzkár biztosítási intézmény létesítésével.

Tekintetes városi tanács!

Megtettünk mindent saját kezdeményezésünkben a mi önerőnkben kiltelt arra, hogy a helyi tűzoltó intézmény keretében fennálló bajok orvosolva legyenek. Folyó évi július hó 1-étől az éjjeli őrséget három helyett öt önkéntes tűzoltó látja el — vásár- és ünnepnapokon a nappali őrséget is két önkéntes tűzoltóval szaporítottuk, még nagyobb áldozatkészséget nem lehet követelnünk működő tagjainktól, miért is tiszteletteljesen kérjük, hogy fenti indítványunkat szakszerűen megvizsgálni és tovább döntés végett a tekintetes törvényhatósági bizottság elé terjeszteni sziveskedjék.

Pozsony, 1904. évi szeptember hó 20-án.

Molec Dani
elnök.

Br. Olauer Elek
titkár.

* * *

A városi tanács, ellentétben a pénzügyi bizottsággal, mely a kérelmet a limine elutasítandónak véleményezte, az egylet beadványát pártolólág terjesztette ugyan a törvényhatóság elé, de a kért létszámemelés helyett csak 1 őrparancsnoki és 5 köztűzoltói állás szervezését hozta javaslatba. S a közgyűlés, november 8-án 38 szavazattal, 36 ellenében a tanács indítványát fogadta el.

Ugy látszik, Pozsony város spießbürgerei egy cseppet sem különböznek azoktól a Pató Páloktól, a kiket októberi számunkban az Esti Ujság nyomán ismertettünk s a kik minden modern haladásnak főmális kerékkötői. Érzékük egyedül a vagyongyűjtés iránt lévén, ideáljuk az 50%-ra való kiegyezés. a mit ők aurea mediocritasnak hívják.

Örökre kár, hogy a sok évszázados életre hivatott Pozsony város közönségének java, sora felett is egypár évtizednél nagyobb spatiumot áttekinteni képtelen városatyák döntenek, a kik az ő arany középszerőségükön kívül még csak egy mottóhoz hívek, a mely ekkép hangzik: „A ki pedig utánunk jön, az tegye be az ajtót!”

Sendlein János parancsnok egyébiránt, mint a pozsonvi törvh. bizottság tagja, a hozott

Andor, kereskedelmi miniszteri titkár. — Kiállítás Milánóban. — A magyar országos tűzoltó-szövetség segélyező-pénztárához való csatlakozás. — *Hivatalos rész*. Meghívó. — Az elnökség november 19-iki ülésének jegyzőkönyve. — A segélyező-pénztár ülésén felvett jegyzőkönyv. — A csendőrtanfolyam tervezete. Irta: *Szokoly Ignác*. — A fa és szövetek impregnálásáról. Irta: *Gautsch Konrád*. — A török császár tűzoltósága. Irta: *Uprimny Mihály*. — Körrendelet. — Folyékony világítógáz. — *Pozsony*. — *Különfélek*. — Beszerzési források.

— **József főherceg**, ki mint más években, úgy most is Fiumében tölti a telet, november 22-én a Villa Giuseppében magához rendelte lapunk szerkesztőjét, a ki a zágrábi üzletvezetőnek Pulszky Garibaldinak hivatalos megkeresése folytán, a magyar államvasutak fiumei állomásának tűzrendészeti berendezését és tűzörségének a szervezetét járt ott felülbírálni. Az e tárgyban adott szakvéleményt, mihelyt terünk engedni, ismertetni fogjuk; a fenséges urnál töltött egy óras audientia érdekes eszmecserejét pedig legközelebbi számunkban hozzuk.

— **Az építőkedv** Budapesten végre csakugyan emelkedni kezd. Egyetlen hónapban 12 nagy ház építési engedélye adatott ki. Az a hanyatlás tehát, mely az építkezés terén az utóbbi években mutatkozott s melyről 4-ik számunkban azt irtuk, hogy az 1898-ban beállt stagnálással vette kezdetét s legmélyebbre sülyedését 1902-ben érte el, úgy látszik, végkép megszűnt. Kívánatos volna azonban, ha nem a magasba és nem a szűk utcákban történnék a minden más szempontból csak örvendetes terjeszkedés. Helyünk ugyanis van bőven, London után Budapestnek lévén a legnagyobb területe Európa valamennyi városai sorában. A speculationalis térkimélésre s a tűzrendészet szempontjából csak aggályt kelteni alkalmas magasba való terjeszkedésre nincsen semmi szükségünk.

— **Az ecsedi lúp égésének hatása.** A debreceni növénykísérleti állomás beható tanulmányok alapján constátálta a különben ismert tényt, hogy a síklápok talajának az égés nemhogy ártana, sőt ellenkezőleg még használ: fokozza a talaj termőképességét.

* **Az izzólámpa jubileuma.** Huszonöt esztendeje, hogy *Edison* feltalálta az izzólámpát. Ebből az alkalomból mint New-Yorkból jelentik, Edison maga a következőképpen mondotta el a nagyjelentőségű találmány történetét:

Kísérleteim — mondotta Edison — 1876-ban kezdődtek azzal, hogy különböző villamossági és kémiai czélokra szénfonalakat készítettem. A következő év szeptemberében elszenesedett papírszalagokkal tettünk kísérleteket, hogy esetleg a villamos áram átvezetésével azt világítás czéljaira felhasználjuk. A munkálatok azután 1878. januárig folytak tovább, amikor egészségi állapotom arra kényszerített, hogy nagyobb utazást tegyek Kaliforniába. Visszatérésem után augusztus hónapban, ismét hozzáláttunk a munkához. 1878-ban egy német matematikust vettem magam mellé, aki Németországban Helmholtz hírneves fizikusként tanult s aki a bonyolódott számításoknál megbecsülhetetlen szolgálatot tett nekem. A számítások alapján kiderült, hogy a lámpának legalább száz Ohm ellenálló képességgel kell bírnia. Ha tudniillik kisebb az ellenálló képessége a rézvezeték költsége oly nagy lett volna, hogy e lámpát praktikus czélokra használni nem lehetett volna. Ekkor gondoltunk platinára.

mentes irt tudunk előállítani. En mégis bizonyosra vettem, hogy szénfonalat is lehetséges lesz előállítani, amelyet egy levegőmentes üveggolyóban lehetne elhelyezni. 1879. októberében készítettük az első lámpákat elszenesedett papíroszálal, amelyet teljesen üvegből való és végén összeolvasztott golyóba tettünk. A légnyomás az üvegtörtéken a lehető legkisebb volt. Ezzel a legnagyobb nehézséget elhárítottuk, más szóval az izzólámpa, amint most ismerjük, megszületett.

— **A new-yorki tűzoltóságot**, melynek létszáma tavaly 250 órségre beosztott 1565 főnyi volt, újabb 36 órséggel fogják szaporítani, ami 750.000 dollár kiadástöbbletet jelent. Pedig New-York városa már tavaly 5 millió 980.000 dollárt fordított erre a célra, ami abból is érthető, hogy a köztűzoltó kezdő fizetése 1200 dollár s tíz év múlva, ha szolgálatban szerzett baja miatt nyugdíjazzák valamelyiket, fizetésének a felét kapja nyugdíjképen, azontul pedig évenként 5 százalékkal többet, úgy hogy 20 évi szolgálat után minden tűzoltónak teljes fizetését kitevő nyugdíjra van igénye.

— **Dublin város tűzoltóparancsnoka** Thomas D. *Purcell* viszonzásul a címére is eljuttatott 4 nyelvű „Magyarország tűzrendészete“ című műért, az országos szövetségnek megküldötte legutóbbi (1903.) évről szóló jelentését. Az évi jelentés 41-ik, Dublin városának tehát 42 év óta van tűzoltósága, melynek választmánya egy elnökből (chairman), 3 alelnökből, 6 tanácsosból (councillor), egy titkárból, egy doktortól (medical officer) és egy állatorvosból (veterinary Surgeon) áll. A működő csapat parancsnokságát pedig a főnökön (chief) kívül egy segédtsőt (assistent), 4 felügyelő (Inspector), 2 főszerelő (Foremen) és 40 köztűzoltó (Firemen) képezi. Ha az utóbbiakhoz az alkalmazott 2 szolgát is hozzászámítjuk, az összlétszám 50, ami egy közel négyszázezer lakossal bíró városban bizony vajmi kevés; a hozzátartozó kikötőnek azonban (Kingstown) külön 52 főnyi tűzoltósága van. A csapatnak 12 ló áll rendelkezésére, egy lóért *hetenként* tizenegy koronát fizet a város, a mi relative olcsó. Kézi fecskendőkön kívül csak gőzfecskendőjük van (három darab) s a kis dugó létrákon és 8 darab kihúzó létrán kívül csak egy tolólétrájuk. (24 m.). Azonkívül 14 állványcsővel (ugylátszik jó nyomásu s kiterjedt a vízvezeteki hálózatuk) egy füstsisakkal stb. és 3700 + 370 nyomótömlővel rendelkeznek.

* **Az épület faalkatrészeit és a vasuti talpfákat** régóta beitatják különböző anyagokkal, hogy a rohadás- és korhadásnak jobban ellenálljanak: főleg a vas, a réz és a cink kénsav-sóit, továbbá a kátrány különféle készítményeit használják e czélra. Valamennyinek az a nagy hibája, hogy a víz pár év alatt kimossa a fából, némelyik pedig ezenkívül a fa sulyát, szilárdságát és ruganyosságát is kedvezőtlenül befolyásolja. Dr. Buchner legújabbán krómoxid-sók oldatát alkalmazza a fa beitatására, és e módszerrel Leurin a leghizelgőbbben nyilatkozik. Előnyeiül felhossa, hogy a krómó magával a

fa alapanyagával főleg a ligninnel egyesül, de a fanedveivel is oldhatatlan vegyületet alkot. Ez által a fa megszűnik tenyésztő talaja lenni a mikrobáknak. E mellett a fa egyik alkatrészét sem támadja meg, hanem csak keményebbé teszi. Ezért a fa ruganyossága, szilárdsága stb. egyáltalán nem szenved, a fa likacsossága megmarad, végül a beitatásnál nem lévén szükséges magasabb hőmérséklet alkalmazni, ez uton sem károsítja a fát.

— **Világbajnokság.** *Halmay* Zoltán (M. T. K.), a ki 1900-ban Párisban is győzött, s nemrég a bécsi nemzetközi uszóversenyeken is diadalt aratott, a *St.-Louis*-ban rendezett olimpiai versenyeken megnyerte a 100 méteres uszó-világbajnokságot és ezzel megszerezte a magyar nemzetnek a legnagyobb dicsőséget, mely egy athletikával is foglalkozó nemzetet érhet. Szép nap lehetett mikor az egész világ képviselői előtt *Halmay* győzelme után az oszlopra a magyar lobogót huzzák fel s a zenekar a *Rákóczy*-indulót játszotta. *Halmay* az egyedüli versenyző, a ki az *amerikaiak* elől világbajnokságot nyert el, a többi világbajnokságokat ugyanis — melyeket az idén tartottak *Saint-Louis*-ban — eddig mind amerikai nyerte meg.

— Aki lángok között jön a világra. *Williamsburg*-ban (Dél-Karolina) nagy tűz volt, melynél tizenketten benneégtek, ötvenen pedig súlyosan meg sérültek. Mint

utólag kiderült, az elégett házak egyikében, mialatt körüskörül már minden lángban állt, egy asszony gyermeket szült. Szerencsére ugy az anyát, mint gyermekét sikerült megmenteni, mielőtt még elérte volna a tűz, azt a szobát, mely az illetőkre nézve meglehetősen emlékeztető szülésnek a színhelye volt.

— **Csendőrök mint tűzoltók.** Csak alig néhány napja vizsgáztatta le *Mihalik Béla* tűzoltóparancsnok az általa tűzoltói szolgálatra kikötött csendőröket, már is újabb 60 csendőr kiképzését kezdte meg. Ezek közül 4 állandóan a színházhoz lesz tűzbiztonsági szolgálatra kirendelve *Kassán* és pedig kettő a karzaton, kettő a zsinórpadláson. Az intézkedés czélszerű, mert pánik esetén a csendőrök hidegvére elősegítheti a mentést. Ezenkívül pedig a színházban előadásoként oda vezényelt 8 tűzoltón kívül 4 emberrel állandóan több van, a ki a színházlátogatók épségére ügyel. Itt említjük meg, hogy a *kassai katonai térparancsnok* jövő év tavaszától kezdve a katonák tűzoltói oktatását ismét meg fogja kezdeni és ez iránt már meg is kereste *Mihalik Béla* tűzoltóparancsnokot, a ki az oktatást készséggel vállalta el.

— **Alkalmi vétel.** Egy 20 méteres *nürnbergi* tolólétra eladó *Veszprém*-ben. Bővebb értesítést ad *Szeglethy György* polgármester, mint a *veszprémi tűzoltó-testület* elnöke.

— **Biztosító társaságok figyelmébe.** „A mi birónkat ugy szereti mindenki a faluban, hogy azt hiszem, ha nála égne, senki se menne oltani.

— Miért?

— Mert csak így kapni meg az egész biztosítási összeget a kárért.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt *Geitner és Rausch* tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VII., Erzsébet-körút 32.
Gyár: Felső-vaspálya-utca 5. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság — ezelőtt — *Walser Ferenc*
Budapest, VI., Váci-út 69.
Gyárt: Tűzfecskendőköt és szivattyúkat.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

Saját készítményű: tűzi fecskendők, kútszivattyúk és tűzoltói felszerelések.

Tiller Mór és Társa

a tűzoltóság szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 35. sz.

küld a tűzoltó-testületeknek egyenruháról, felszerelésről ingyen árjegyzéket.

Legjobban ajánlható bevásárlási forrás.

MÁTRAI, FEIK ÉS TÁRSA

Budapest.

Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33.
Gyár: III. ker., Zsigmond-tér 7.

Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és lömlőmotókat.

15 államban szabadalmazott robbanásmentes kannákat, tartályokat, hordókat gyárt a

Magyar fémlemez-ipar részvénytársaság

Budapesten, VII., Gizella-út 53. sz.

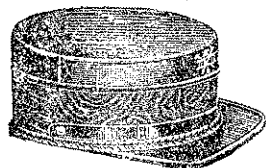
Kívánatra árjegyzéket v. költségvetést díjmentesen küld.

Tűzoltó-sapkákat

legjobban és legolcsóbban készít

Ritscher Zsigmond és Fia Körmenden.

Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszer-gyár

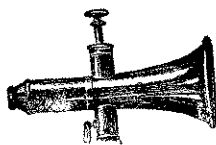
Hivatalos jelző-készülékek, tűzoltó-sípok, szárad-kürtök, valamint **tűzoltó-zenekarok** részére az összes hangszerekben legnagyobb gyár és raktár.

STOWASSER J., udv. hangszergyáros.

— Hadsereg szállító. —

Budapest, II. ker., Lánchíd-utca 5.

Árjegyzék ingyen küldetik szét.

TŰZOLTÓK GYUFÁJA.

HIRDETÉSEKET